

Eesti statistika aastaraamat 2016

STATISTICAL YEARBOOK OF ESTONIA

EESTI STATISTIKA
STATISTICS ESTONIA

Eesti statistika aastaraamat **2016**

STATISTICAL YEARBOOK OF ESTONIA

TALLINN 2016

Toimetaja: Kairit Pöder
Inglise keele toimetaja: Helen Loode
Küljendus ja trükiettevalmistus: Uku Nurges
Kaardid: Ülle Valgma

Edited by Kairit Pöder
English edited by Helen Loode
Layout & prepress by Uku Nurges
Maps by Ülle Valgma

Kirjastanud Statistikaamet, Tatari 51, 10134 Tallinn
Trükkinud Ofset OÜ, Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

Published by Statistics Estonia, Tatari 51, 10134 Tallinn
Printed by Ofset OÜ, Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

Juuli 2016 / July 2016

ISSN 1406-1783 (trükis / *hard copy*)
ISSN 2346-6030 (PDF)
ISBN 978-9985-74-593-9 (trükis / *hard copy*)
ISBN 978-9985-74-594-6 (PDF)

Autoriõigus/Copyright: Statistikaamet, 2016
Kaanefoto / *Cover photograph*: Bulls

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source.

Hea lugeja!

Õeldakse, et aastad pole vennad. Eelmise aasta kohta võiks see ütlus üldiselt isegi kehtida. Riigi majanduse ja sotsiaalvaldkonna areng ei ela vaid oma elu – ühe valdkonna õnnestumised mõjutavad positiivselt ka teise valdkonna näitajaid, ehkki mõju avaldub viitega.

2015. aastal oli majanduskasv leigem kui aasta varem. Seega võivad sotsiaalvaldkonna 2015. aasta positiivsed suundumused olla pigem 2014. aasta kiirema arengu viili. Siiski oli ka 2015. aastal positiivseid muutusi. Nii näiteks langes endiselt töötuse määr ja vähenes toetust vajavate leibkondade ja sügavas materiaalses ilmajäetuses elavate laste arv. Inimeste töö sai paremini tasustatud, nagu näitab reaalsalga tõus.

Kahjuks ei kadunud 2015. aastal miinusmärk loomuliku iibe näitaja eest. Seni on taasiseseisvunud Eestis olnud erandlik vaid 2010. aasta, kui sünde oli enam kui surmi ja iive positiivne.

Statistika abil saab ühiskonnas kulgevaid trende mõõta. Seda on aga keeruline teha, kui kasutada ühekordset pildistust – nii ei tea me, kust tulime ja kuhu läheme. Metoodikamuudatuse tõttu ei saa varasemate aastatega võrrelda ega kahjuks veel märgilisena käsitleda eelmise aasta üht väga olulist sündmust rahvastikustatistikas – positiivset rändesaldot, tänu millele Eesti rahvaarv kasvas. Kas sellisteks järeldesteks annavad põhjust järgmised aastad, näitab aeg.

Sel aastal ilmub Eesti statistika aastaraamat viimast korda. Edaspidi on valdkondade aasta-kokkuvõtted saadaval Statistikaameti veebilehel.

Juuli 2016

Andres Oopkaup

Statistikaameti peadirektor

Dear readers,

It is often said that no two years are alike. Generally speaking, this expression could even hold true for the previous year. The developments of the national economy and social sector are not isolated to the respective domains – the successes of the former domain have a positive effect on the indicators of the latter, although the impact appears with a delay.

Economic growth in 2015 was more modest than a year earlier. Thus, it is likely that the 2015 positive trends of the social sphere are rather the result of faster growth in 2014. Still, there were positive changes in 2015 as well. For example, the unemployment rate continued dropping and there was a fall in the number of households needing support and of children living in severe material deprivation. People received better remuneration for their work, as reflected in the rise in real wages.

Unfortunately, the minus sign in front of the indicator of natural increase did not disappear in 2015. The only exceptional year since the restoration of independence in Estonia has so far been 2010, when the number of births exceeded that of deaths and natural increase was positive.

Statistics help to measure the trends emerging in society. But this is difficult to do if only the data of a single year are taken into account – this way we would not know where we came from or where we are going. However, one very important demographic change of the previous year – positive net migration, thanks to which the population of Estonia increased – cannot unfortunately be compared to earlier years nor considered as a landmark. Only time will tell whether the following years shall give reason to draw such conclusions.

This is the last year that "Statistical Yearbook of Estonia" is published. In the future, the annual summaries of different statistical domains will be available on Statistics Estonia's website.

July 2016

Andres Oopkaup

Director General of Statistics Estonia

SISUKORD

Eessõna	3
Üldandmeid	7
Kaardid	9
Majandus- ja sotsiaalülevaade	25
KESKKOND	35
RAHVASTIK	53
SOTSIAALELU	
Haridus	73
Kultuur	87
Õigus	99
Sotsiaalne tõrjutus ja vaesus	109
Tervishoid	123
Sotsiaalne kaitse	135
Tööturg	153
MAJANDUS	
Palk	171
Hinnad	177
Rahvamajanduse arvepidamine	185
Finantsvahendus	197
Valitsemissektori rahandus	203
Ettevõtete majandusnäitajad	215
Majandusüksused	227
Väliskaubandus	241
Sisekaubandus	265
Teenindus	275
Põllumajandus	283
Jahindus, kalandus ja metsamajandus	293
Tööstus	299
Energeetika	317
Ehitus	323
Kinnisvara	331
Transport	337
Side	353
Infotehnoloogia	361
Turism ja majutus	369
Teadus- ja arendustegevus	377
Mõisted	387
Sisujuht	426
Märkide seletus	439

CONTENTS

Foreword	4
General data	8
Maps	9
Economic and social overview	25
ENVIRONMENT	35
POPULATION	53
SOCIAL LIFE	
Education	73
Culture	87
Justice	99
Social exclusion and poverty	109
Health	123
Social protection	135
Labour market	153
ECONOMY	
Wages and salaries	171
Prices	177
National accounts	185
Financial intermediation	197
Government finance	203
Financial statistics of enterprises	215
Economic units	227
Foreign trade	241
Internal trade	265
Service activities	275
Agriculture	283
Hunting, fishing and forestry	293
Industry	299
Energy	317
Construction	323
Real estate	331
Transport	337
Communications	353
Information technology	361
Tourism and accommodation	369
Research and development	377
Definitions	405
Index	432
Explanation of symbols	439

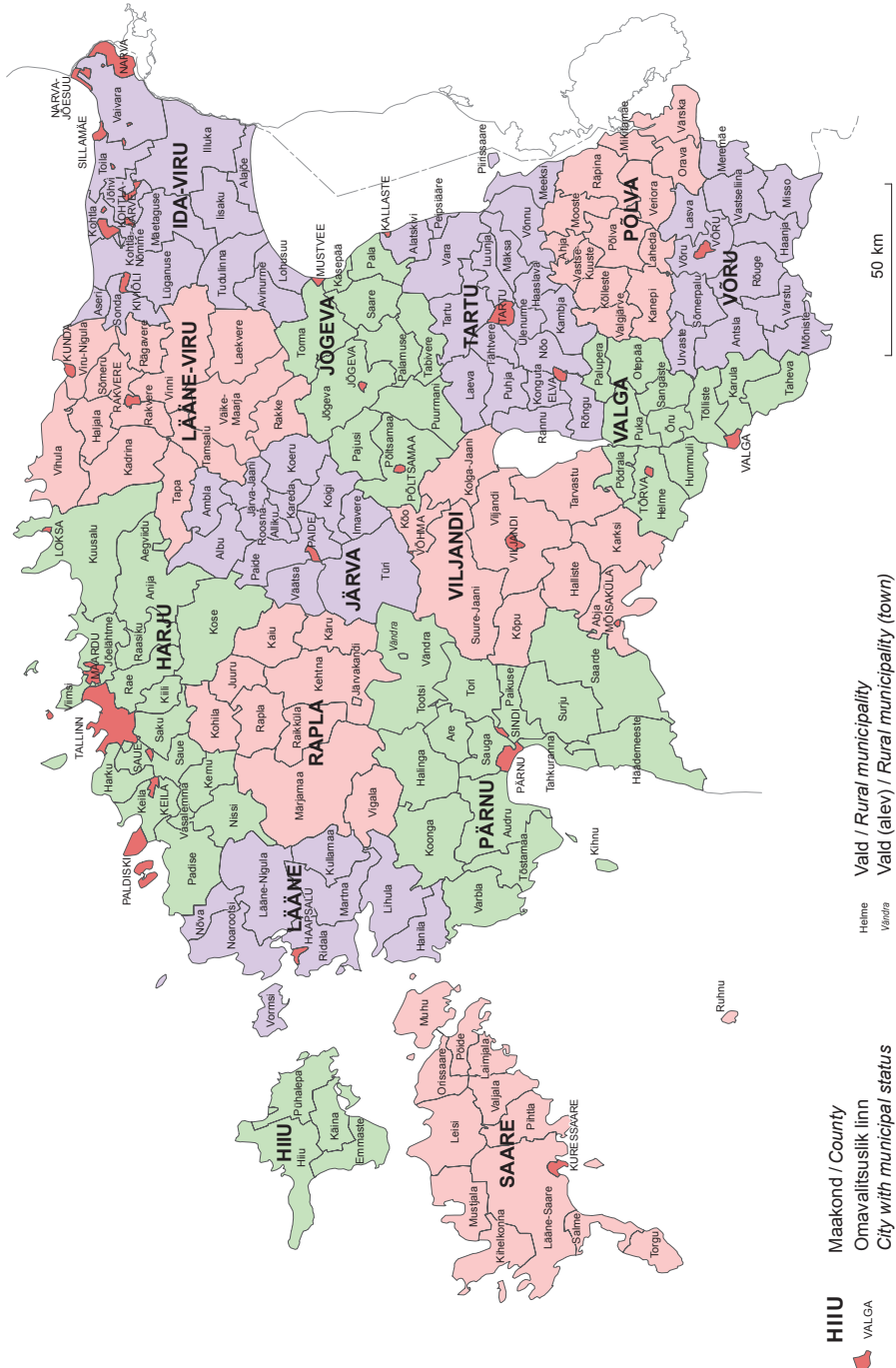
EESTI

Riigi ametlik nimi	Eesti Vabariik
Iseseisvuspäev	24. veebruar (1918)
Riigikord	parlamentaarne vabariik
Pealinn	Tallinn
Riigikeel	eesti keel
Rahaühik	euro (1 euro = 100 senti) Euro võeti Eestis kasutusele 1. jaanuaril 2011. Eesti krooni ja euro kurss: 1 euro = 15,6466 krooni.
Rahvaarv, 1. jaanuar 2016	1 315 944
Rahvastiku tihedus	30 elanikku 1 km ² kohta (aluseks Eesti maismaapindala)
Pindala	45 339 km ²
Haldusjaotus, 1. jaanuar 2016	15 maakonda 213 omavalitsuslikku haldusüksust, sh 30 linna ja 183 valda
Saarte arv	2222
Suurimad saared	Saaremaa, 2671 km ² Hiiumaa, 989 km ² Muhu, 198 km ²
Pikimad jõed	Võhandu, 162 km Pärnu, 144 km Põltsamaa, 135 km
Suurimad järved	Peipsi, 3555 km ² (koos Venemaale kuuluva osaga) Võrtsjärv, 271 km ² Narva veehoidla, 191 km ² (koos Venemaale kuuluva osaga)
Kõrgeim punkt	Suur Munamägi, 317,2 m
Keskmine õhutemperatuur 2015. aastal	aastakeskmine +7,6 °C jaanuaris -0,8 °C juulis +16,1 °C

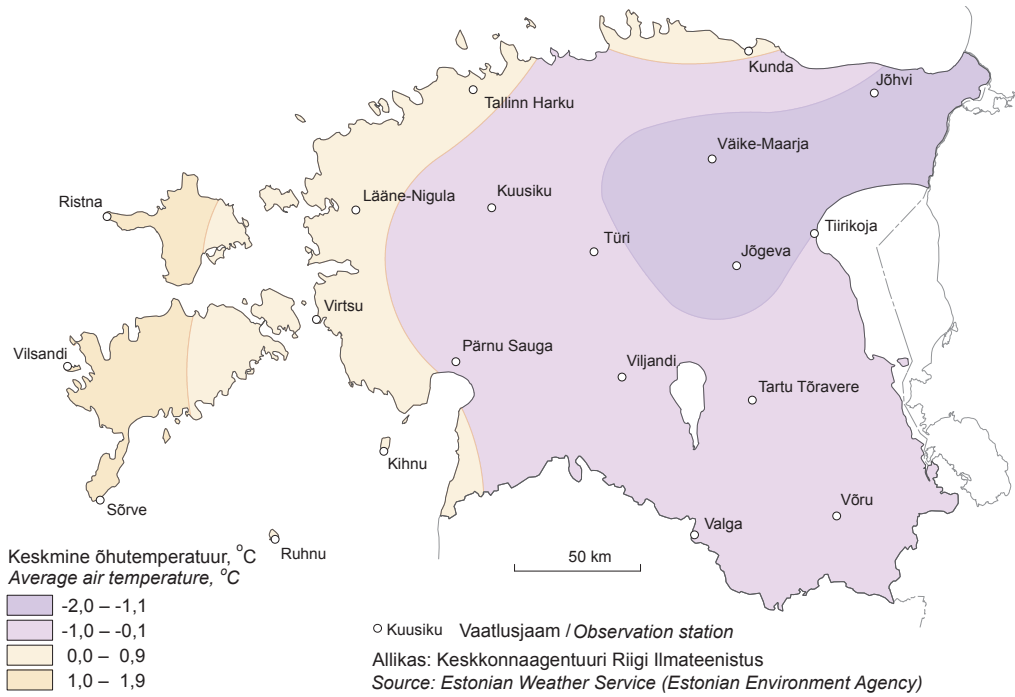
ESTONIA

Official name of the state	<i>Republic of Estonia</i>	
Independence Day	<i>24 February (1918)</i>	
Polity	<i>parliamentary republic</i>	
Capital city	<i>Tallinn</i>	
Official language	<i>Estonian</i>	
Currency	<i>euro (1 euro = 100 cents) Estonia adopted the euro on 1 January 2011. Exchange rate between the Estonian kroon and the euro: 1 euro = 15.6466 kroons.</i>	
Population, 1 January 2016	<i>1,315,944</i>	
Population density	<i>30 inhabitants per 1 km² (based on the mainland area of Estonia)</i>	
Total area	<i>45,339 km²</i>	
Administrative division, 1 January 2016	<i>15 counties 213 administrative units with local governments, including 30 cities and 183 rural municipalities</i>	
Number of islands	<i>2,222</i>	
Largest islands	<i>Saaremaa, 2,671 km² Hiiumaa, 989 km² Muhu, 198 km²</i>	
Longest rivers	<i>Võhandu, 162 km Pärnu, 144 km Põltsamaa, 135 km</i>	
Largest lakes	<i>Peipus, 3,555 km² (including the part belonging to Russia) Võrtsjärv, 271 km² Narva reservoir, 191 km² (including the part belonging to Russia)</i>	
Highest point	<i>Suur Munamägi, 317.2 m</i>	
Average daily temperature in 2015	<i>annual mean</i>	<i>+7.6 °C</i>
	<i>in January</i>	<i>-0.8 °C</i>
	<i>in July</i>	<i>+16.1 °C</i>

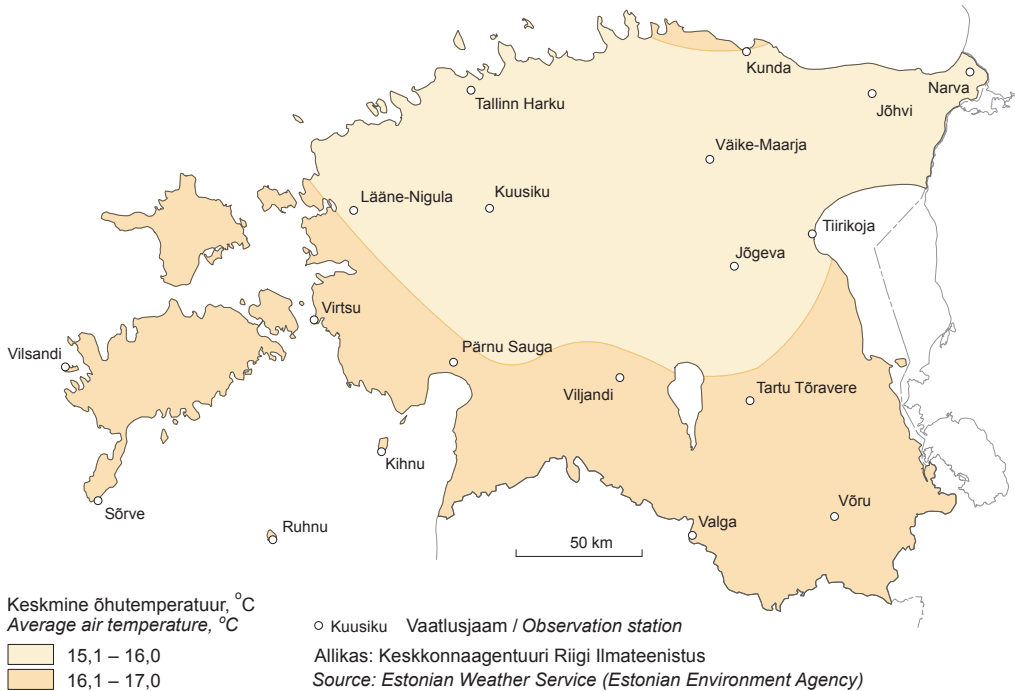
Eesti haldusjaotus, 1. jaanuar 2016
 Administrative division of Estonia, 1 January 2016

Veebruari keskmine õhutemperatuur, 2015
Average air temperature in February, 2015

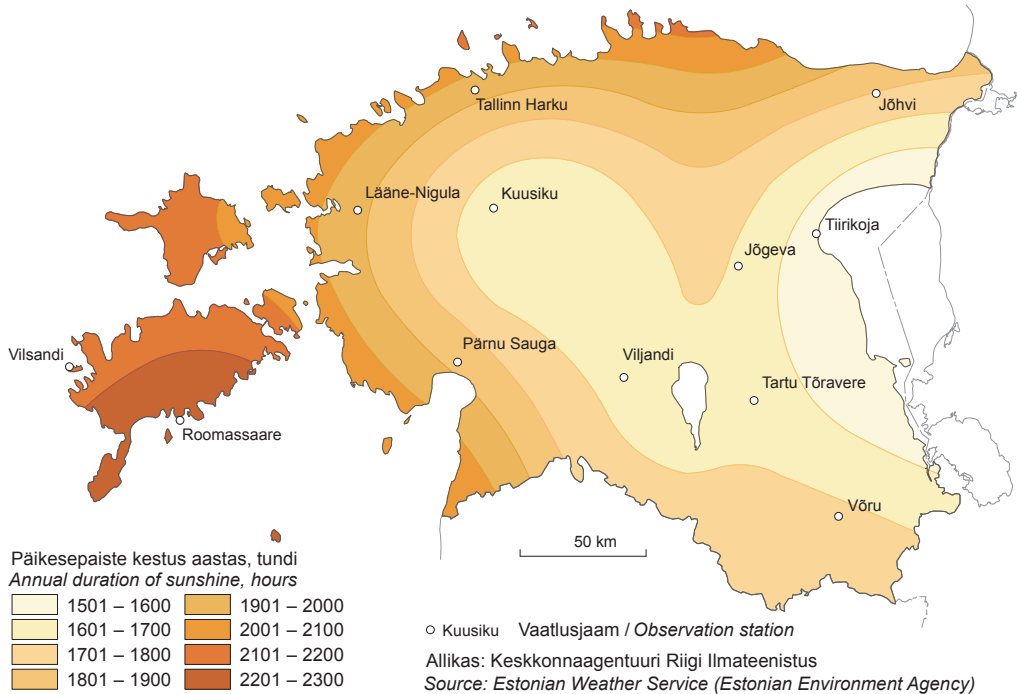

Juuli keskmine õhutemperatuur, 2015
Average air temperature in July, 2015

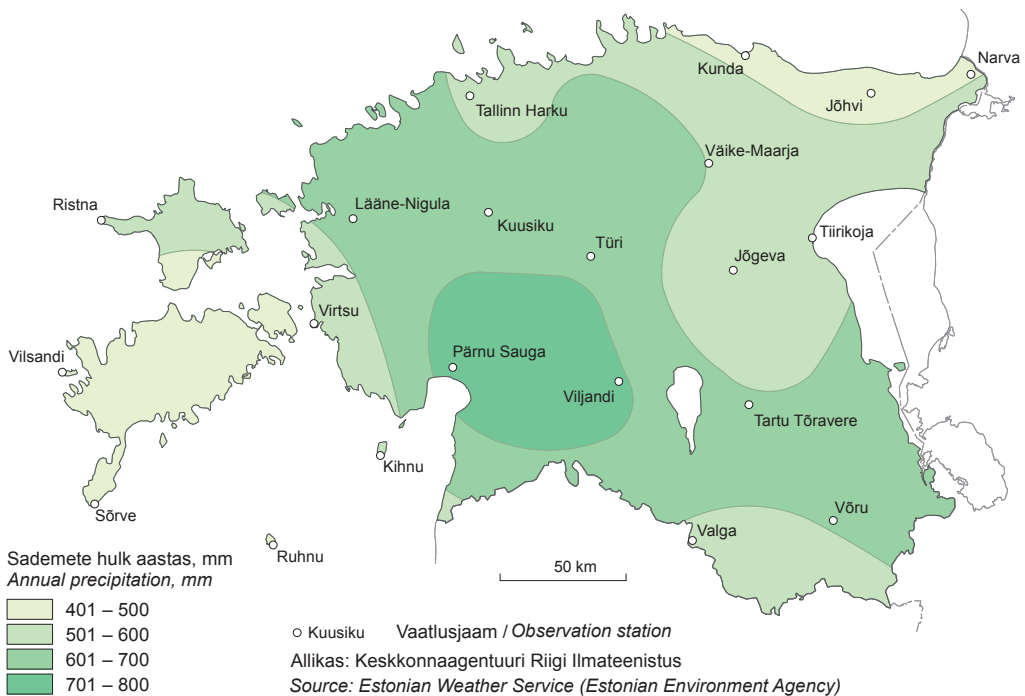
Päikesepaiste, 2015

Sunshine, 2015

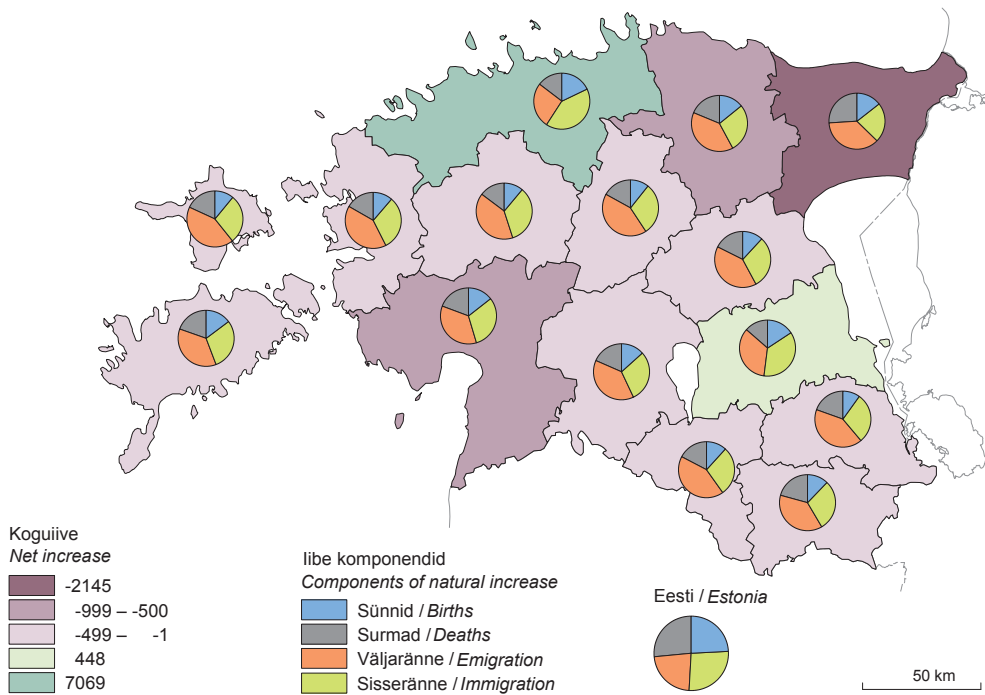

Sademed, 2015

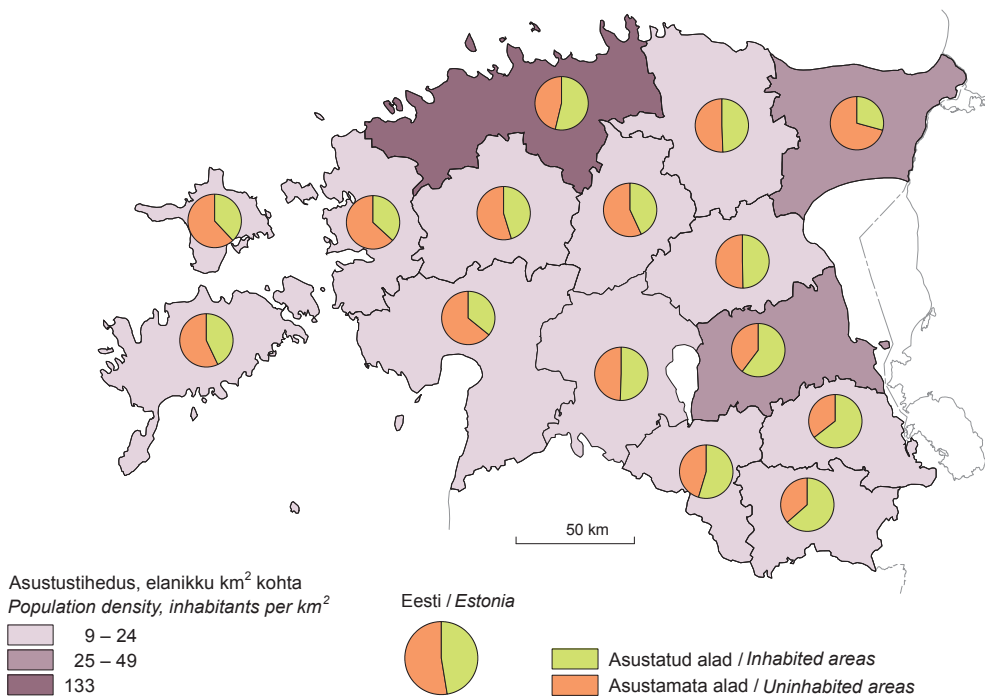
Precipitation, 2015

Koguiive, 1. jaanuar 2016
Net increase, 1 January 2016

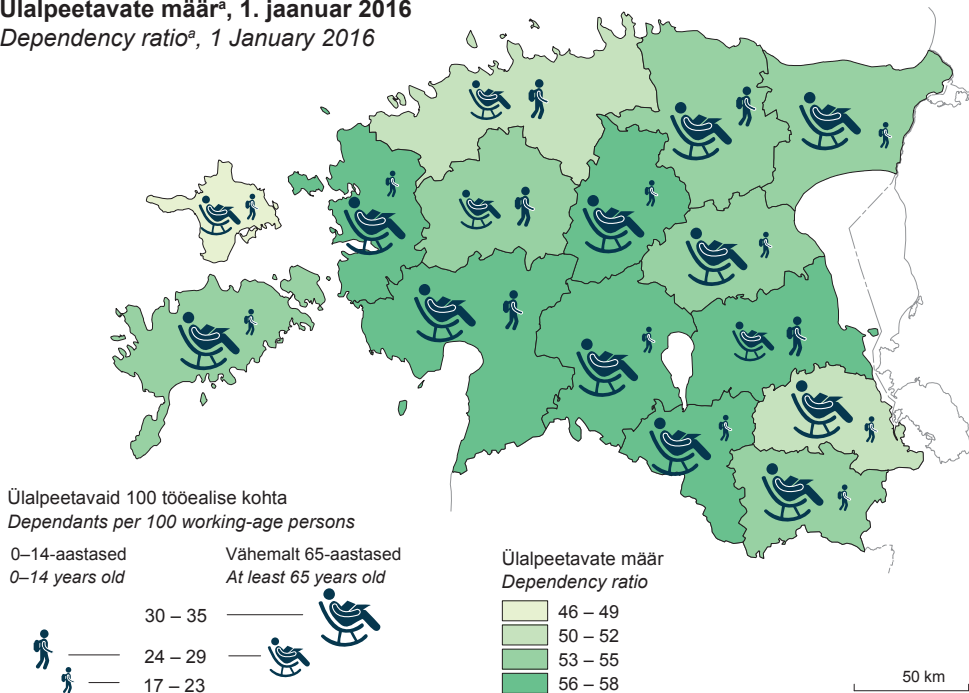

Asustustihedus, 1. jaanuar 2016
Population density, 1 January 2016

Ülalpeetavate määr^a, 1. jaanuar 2016

Dependency ratio^a, 1 January 2016

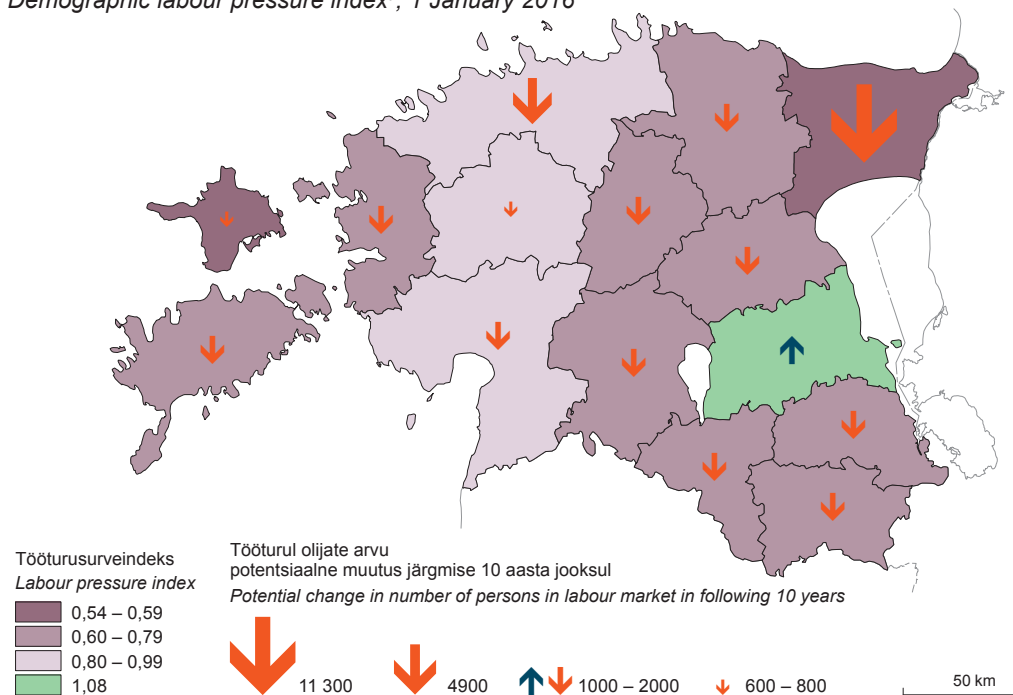

^a Mittetööealiste (0–14-aastased ja vähemalt 65-aastased) arv 100 tööealise (15–64-aastased) kohta.

^a The number of non-working age persons (aged 0–14 and at least 65) per 100 working-age persons (aged 15–64).

Demograafiline tööturusurveindeks^a, 1. jaanuar 2016

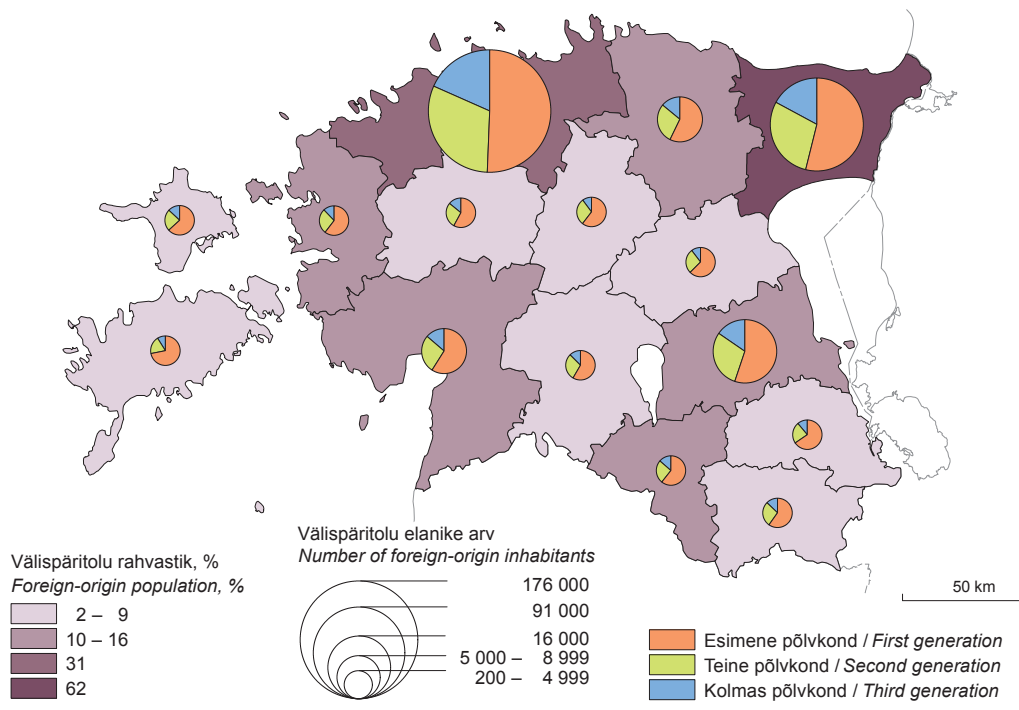
Demographic labour pressure index^a, 1 January 2016

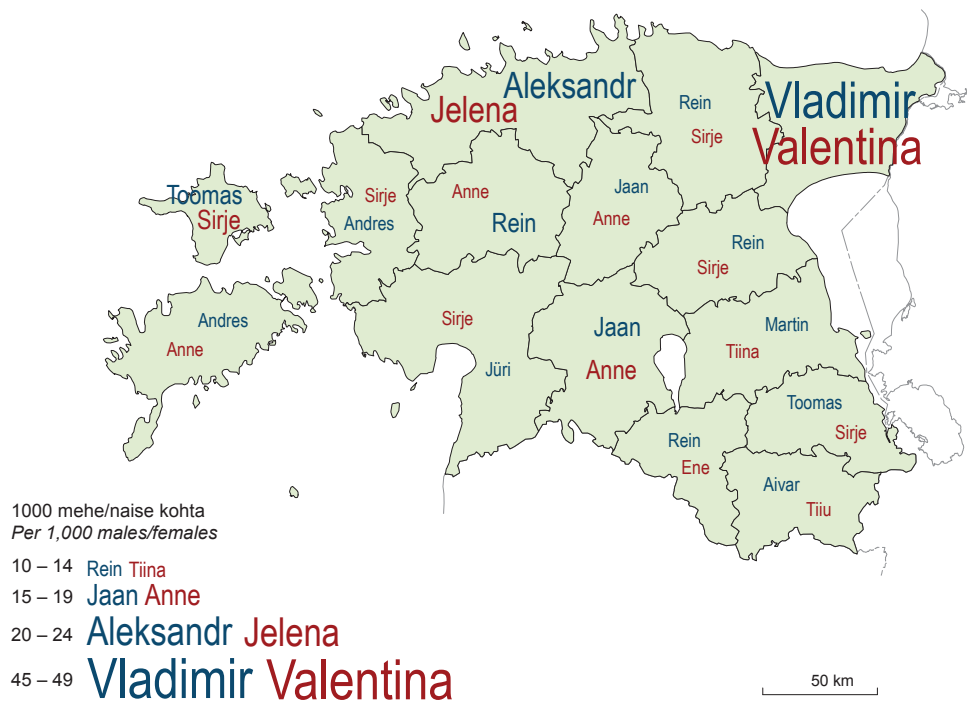
^a Järgmise 10 aasta jooksul tööturule sisenevate noorte (5–14-aastased) ja sealt vanuse tõttu väljalangevate inimeste (55–64-aastased) suhe.

^a The ratio of young persons (aged 5–14) who will enter the labour market to the persons (aged 55–64) who will exit the labour market due to their age over the following ten years.

Põlis- ja välispäritolu rahvastik, 1. jaanuar 2015
Native and foreign-origin population, 1 January 2015

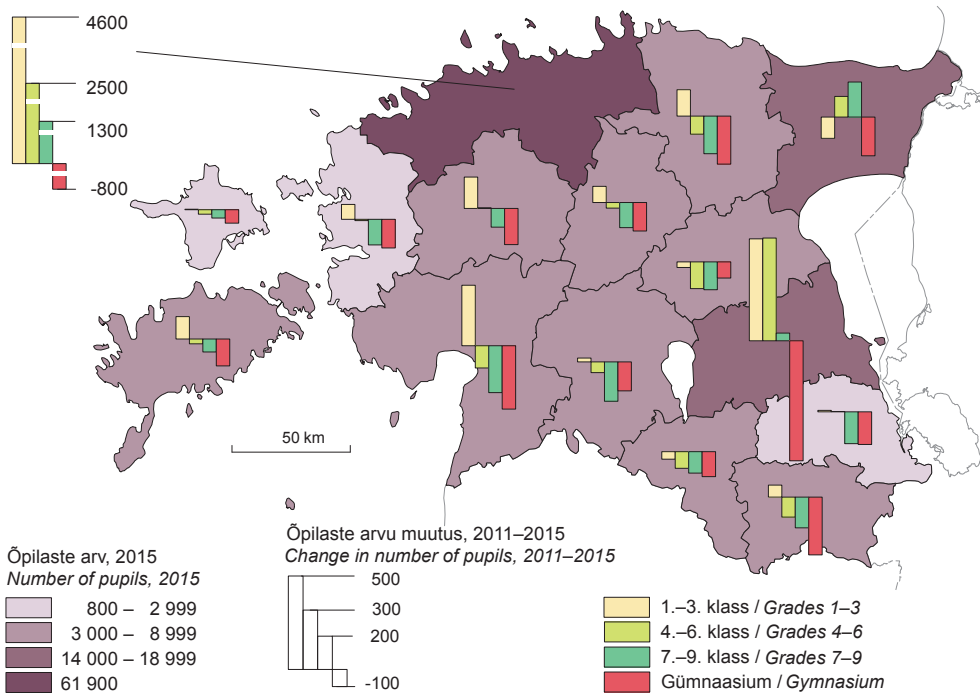

Populaarseimad eesnimed, 1. jaanuar 2016
Most popular first names, 1 January 2016

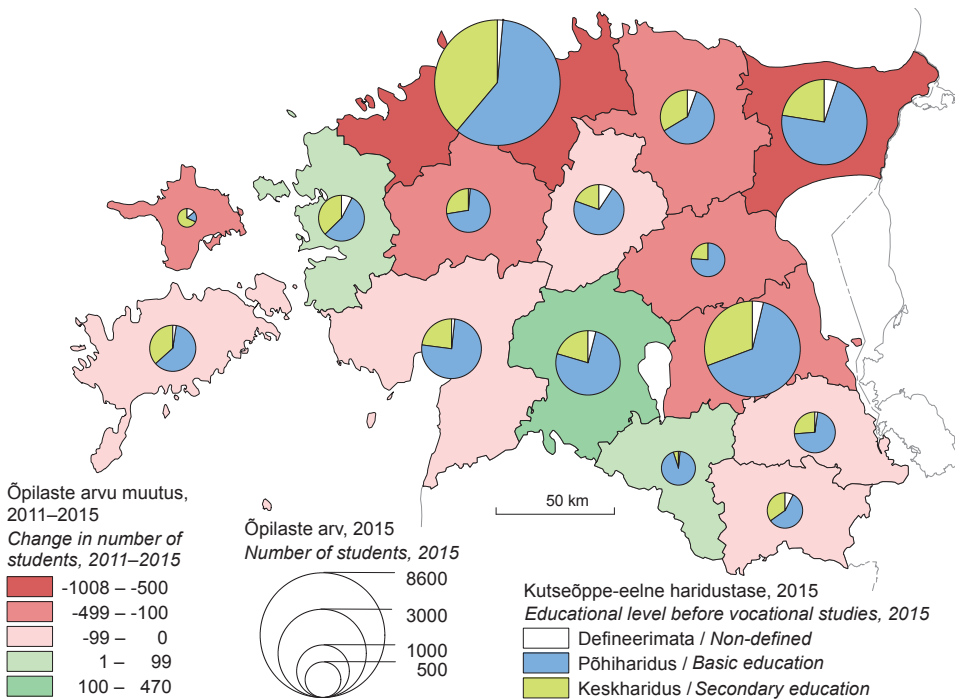
Üldharidus, 2015

General education, 2015

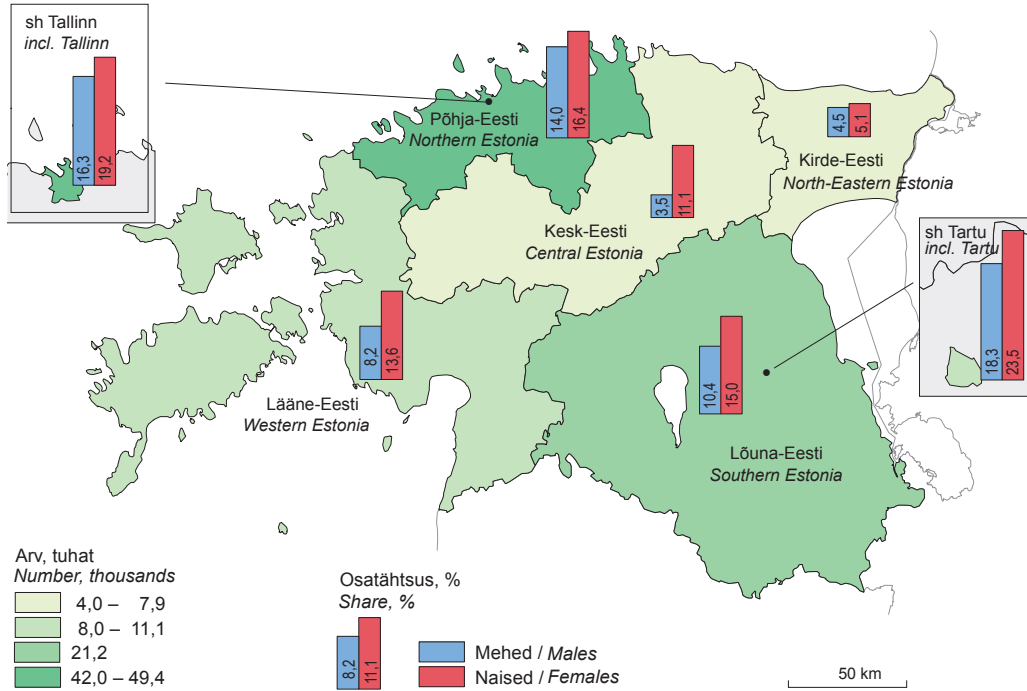

Kutseharidus, 2015

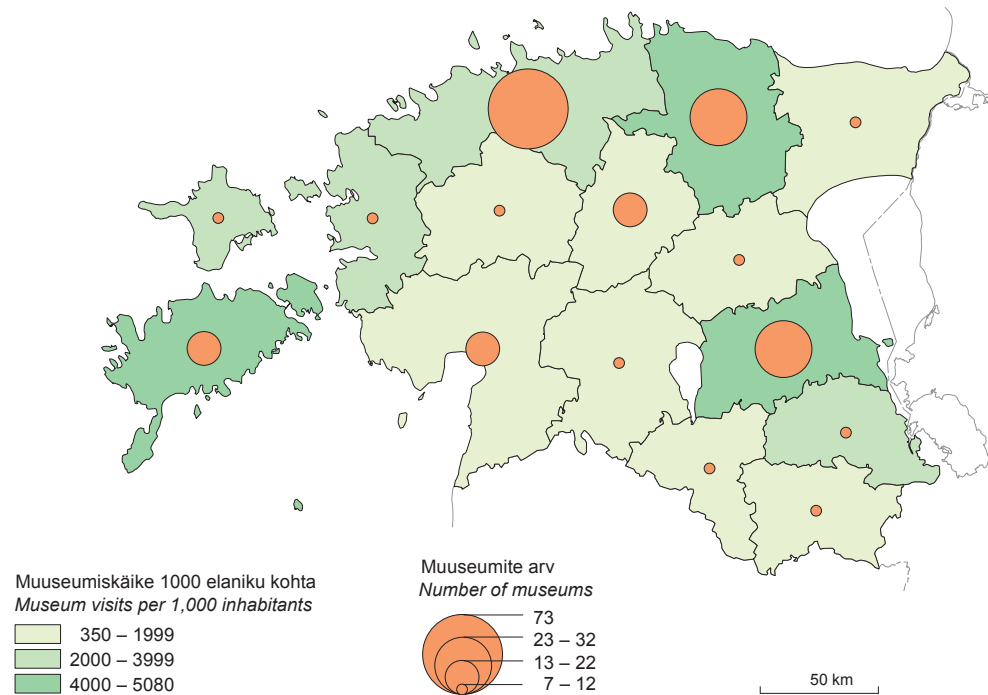
Vocational education, 2015

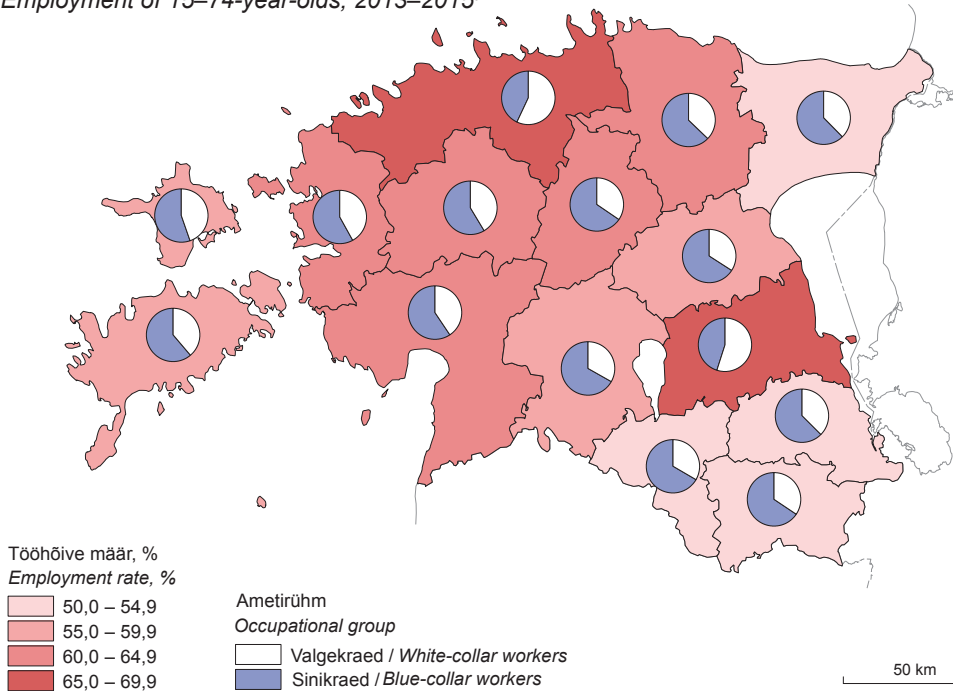
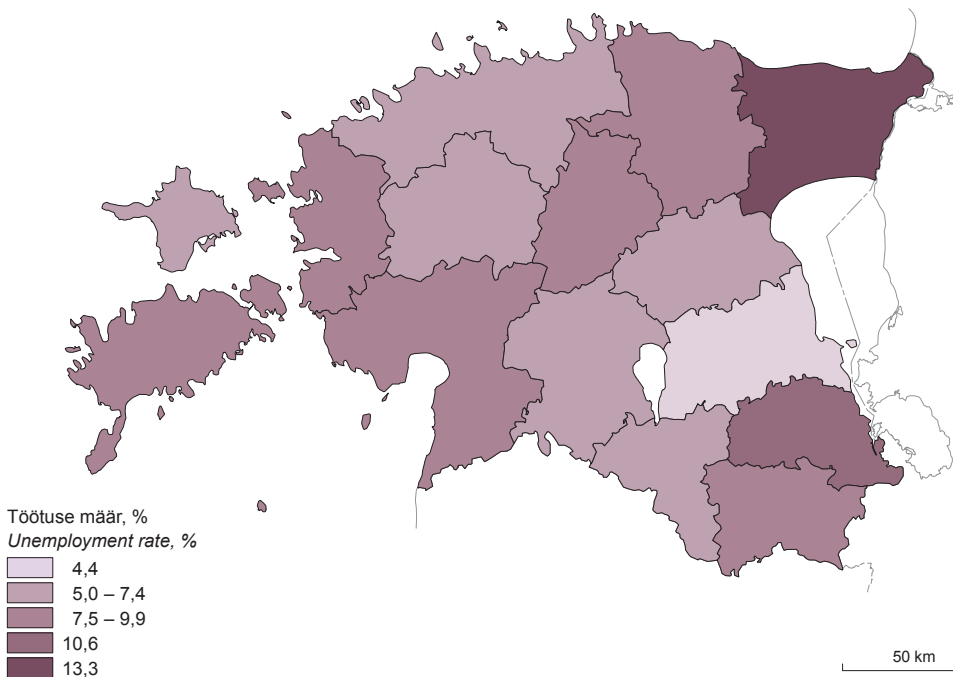

Elukestvas õppes osalenud 25–64-aastased, 2015
Population aged 25–64 having participated in lifelong learning, 2015

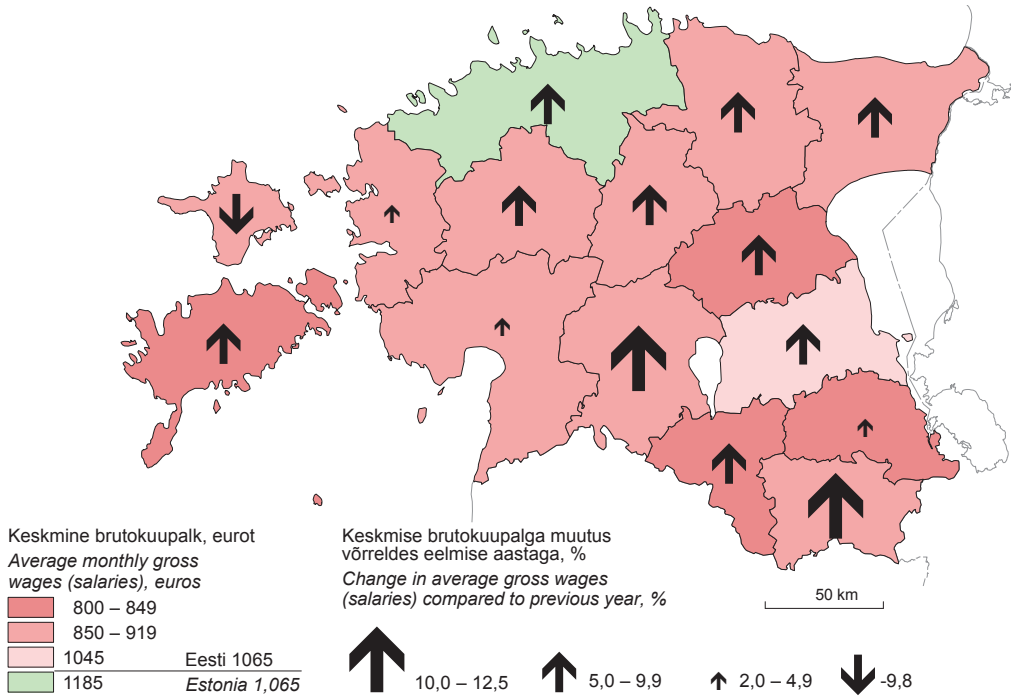
Muuseumid, 2015
Museums, 2015

15–74-aastaste tööhõive, 2013–2015^a*Employment of 15–74-year-olds, 2013–2015^a***Töötuse määr, 2013–2015^a***Unemployment rate, 2013–2015^a*

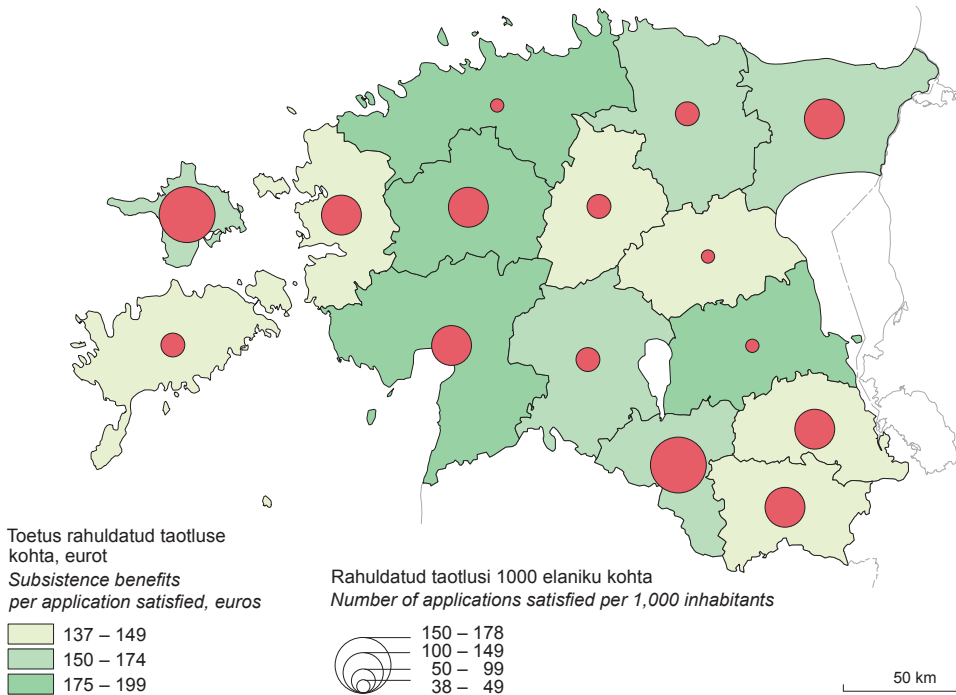
Brutokuupalk, 2015

Monthly gross wages and salaries, 2015

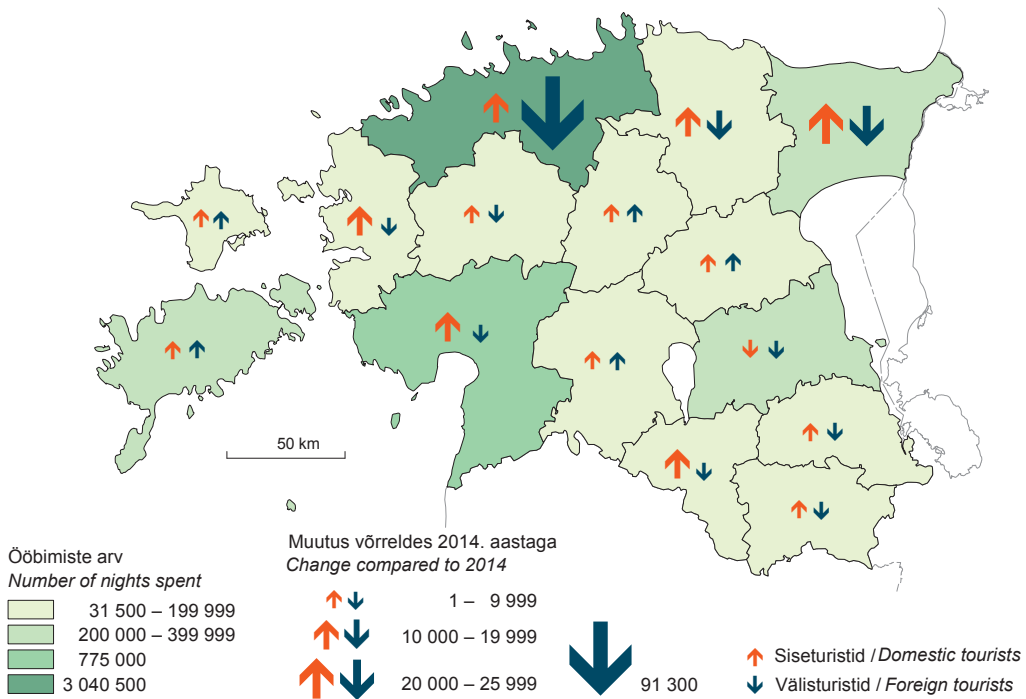
Toetused toimetulekupiiri tagamiseks, 2015

Benefits to ensure subsistence level, 2015

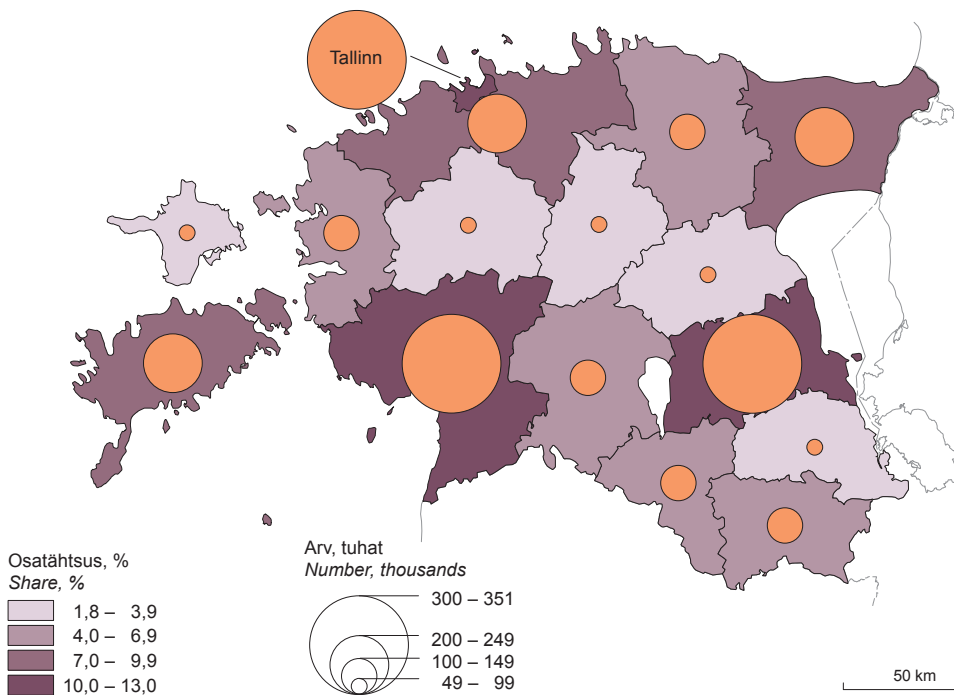
Turistide ööbimised majutusettevõtetes, 2015

Nights spent in accommodation establishments, 2015

Eesti elanike ööbimisega sisereiside sihtkohad, 2015^a

Destinations of overnight domestic trips of inhabitants of Estonia, 2015^a

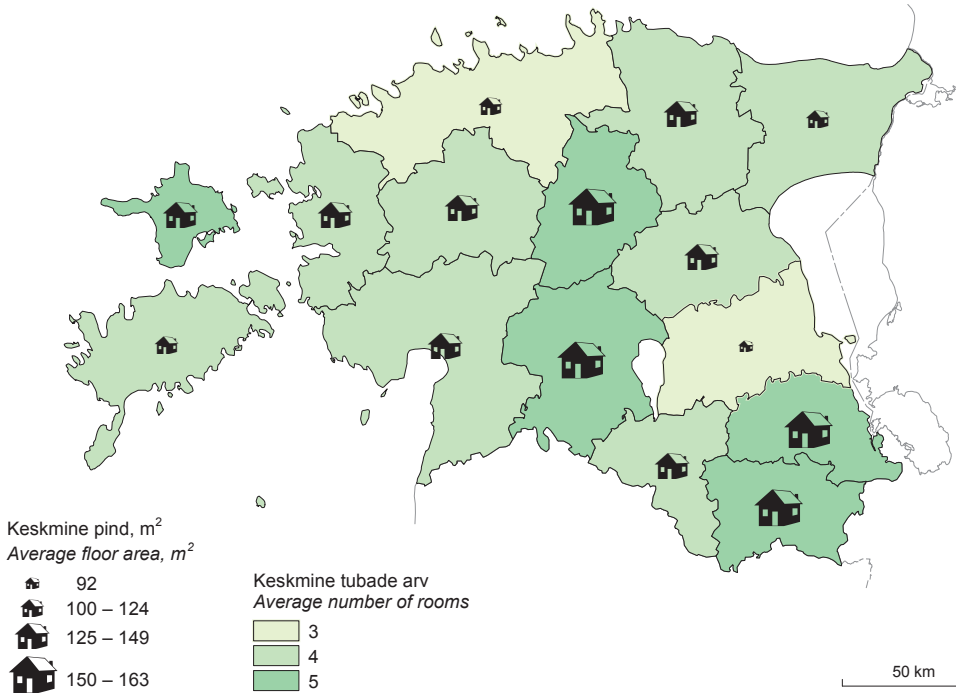

^a Harju maakonna andmed on ilma Tallinna andmeteta.

^a The data for Harju county exclude the data for Tallinn.

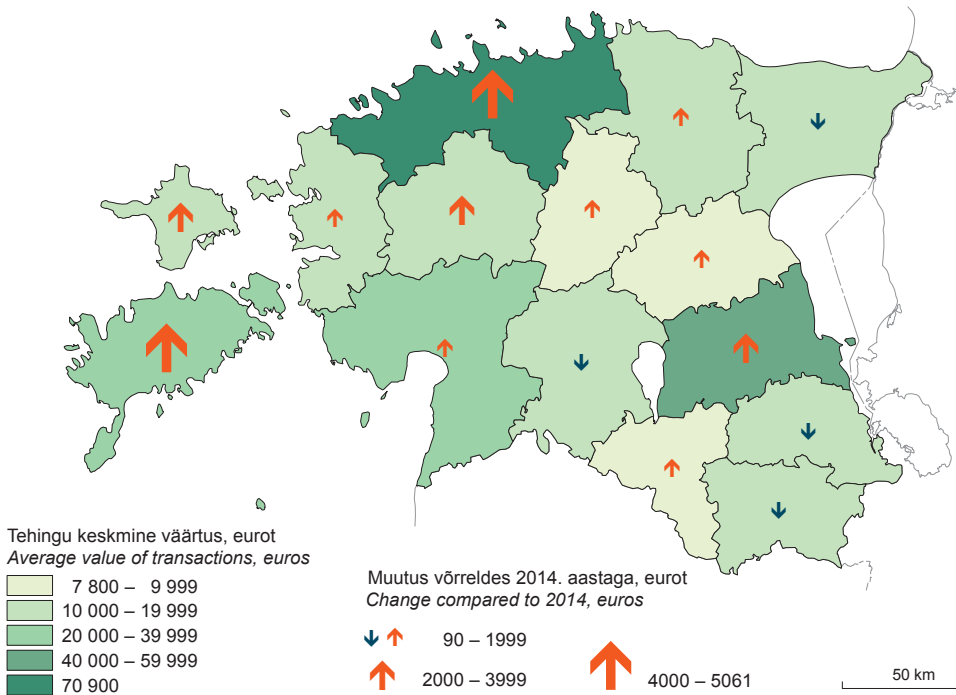
Uued eluruumid, 2013–2015

Dwelling completions, 2013–2015

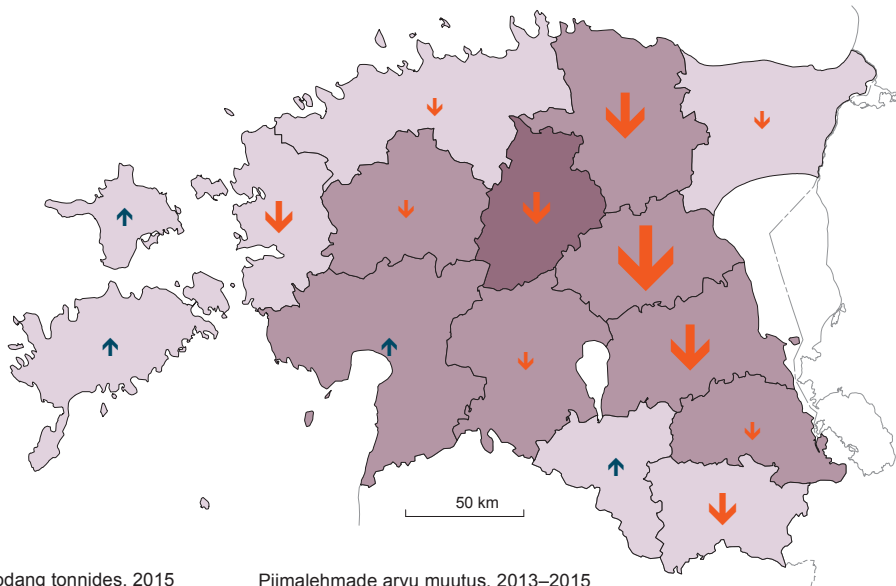

Notariaalselt tõestatud korteriomandi ostu-müügitehingud, 2015

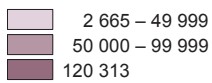
Notarised purchase-sale transactions with apartments, 2015

Piimatoodang, 2015
Production of milk, 2015

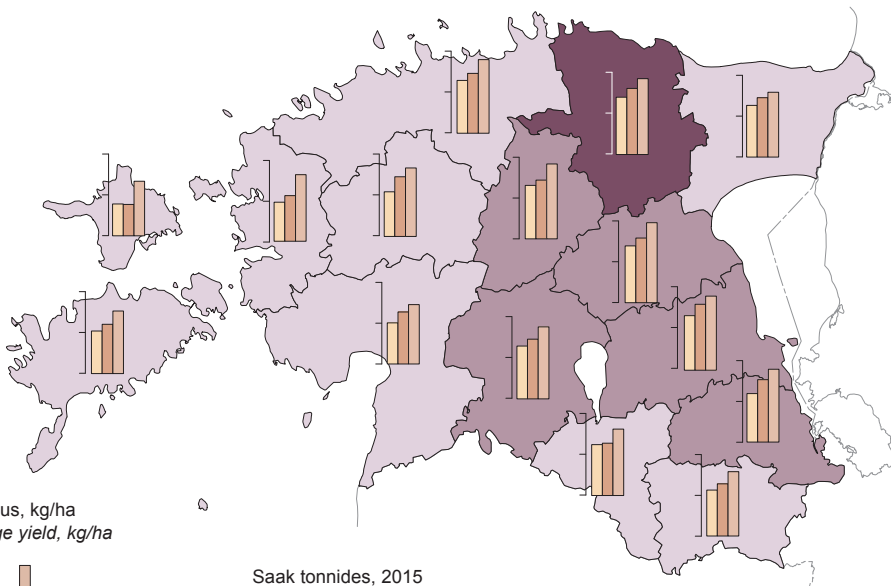
Piimatoodang tonnides, 2015
Production of milk in tonnes, 2015

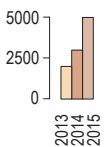
Piimalehmade arvu muutus, 2013–2015
Change in number of dairy cows, 2013–2015

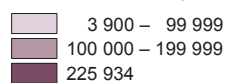
Teraviljasaak, 2015
Production of cereals, 2015

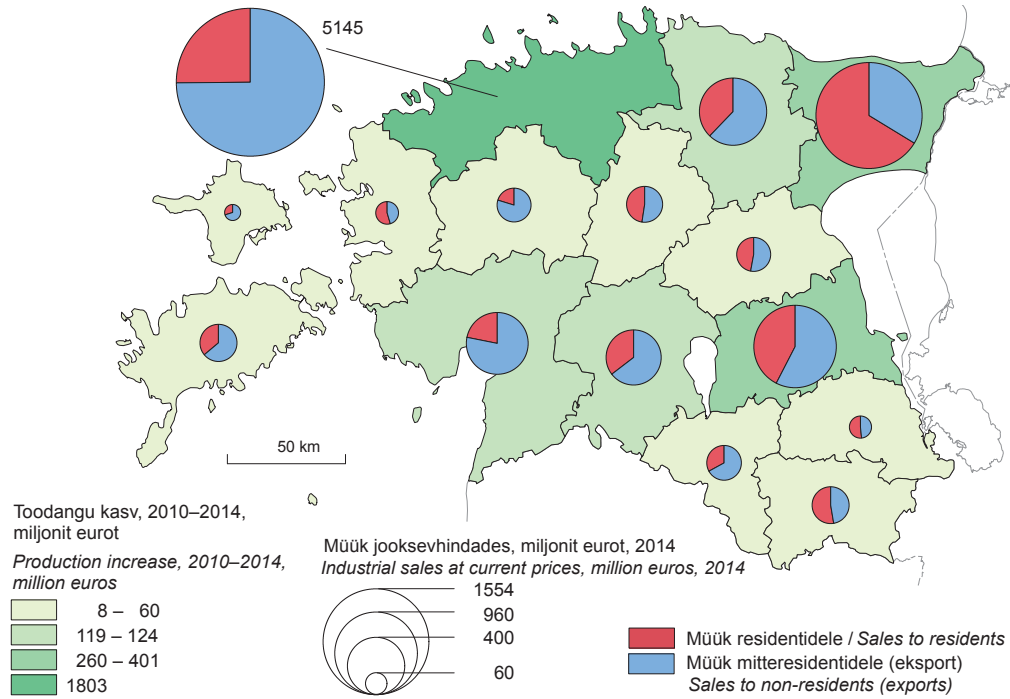
Saagikus, kg/ha
Average yield, kg/ha

Saak tonnides, 2015
Production in tonnes, 2015

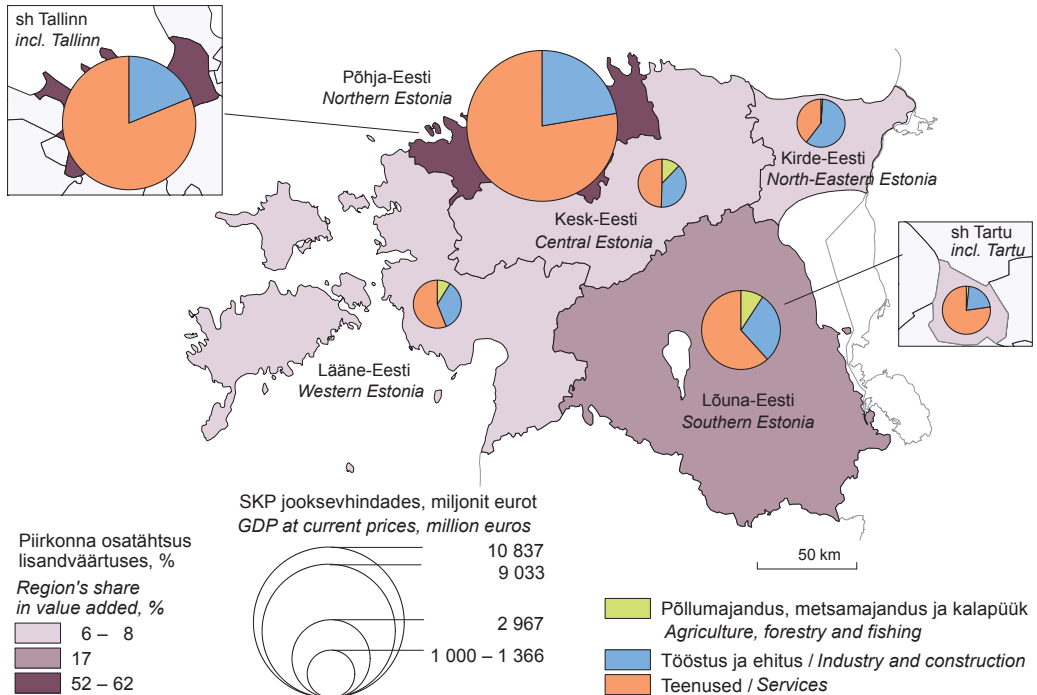

Tööstustoodang, 2014^a
Industrial production, 2014^a

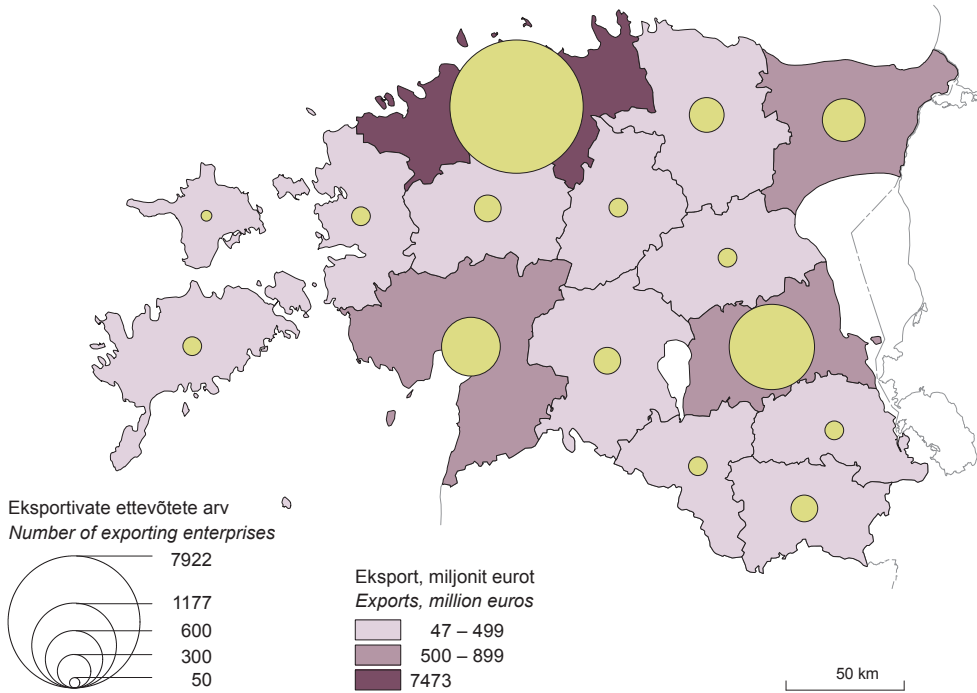

^a Vähemalt 20 hõivatuga ettevõtete andmed.
^a Data on enterprises with at least 20 persons employed.

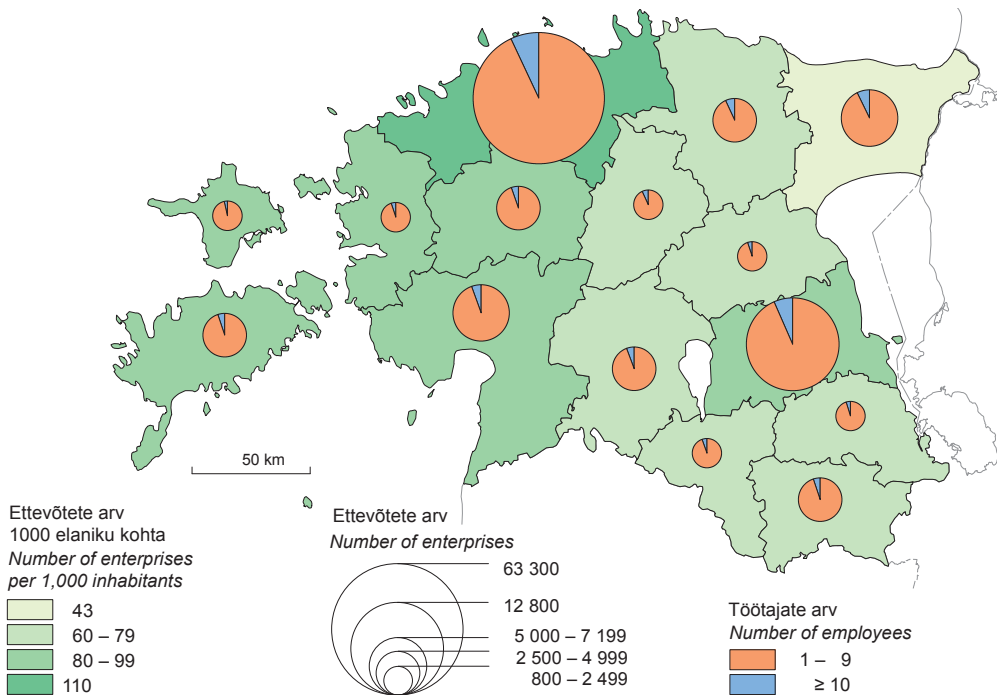
Piirkondlik sisemajanduse koguprodukt, 2014
Regional gross domestic product, 2014

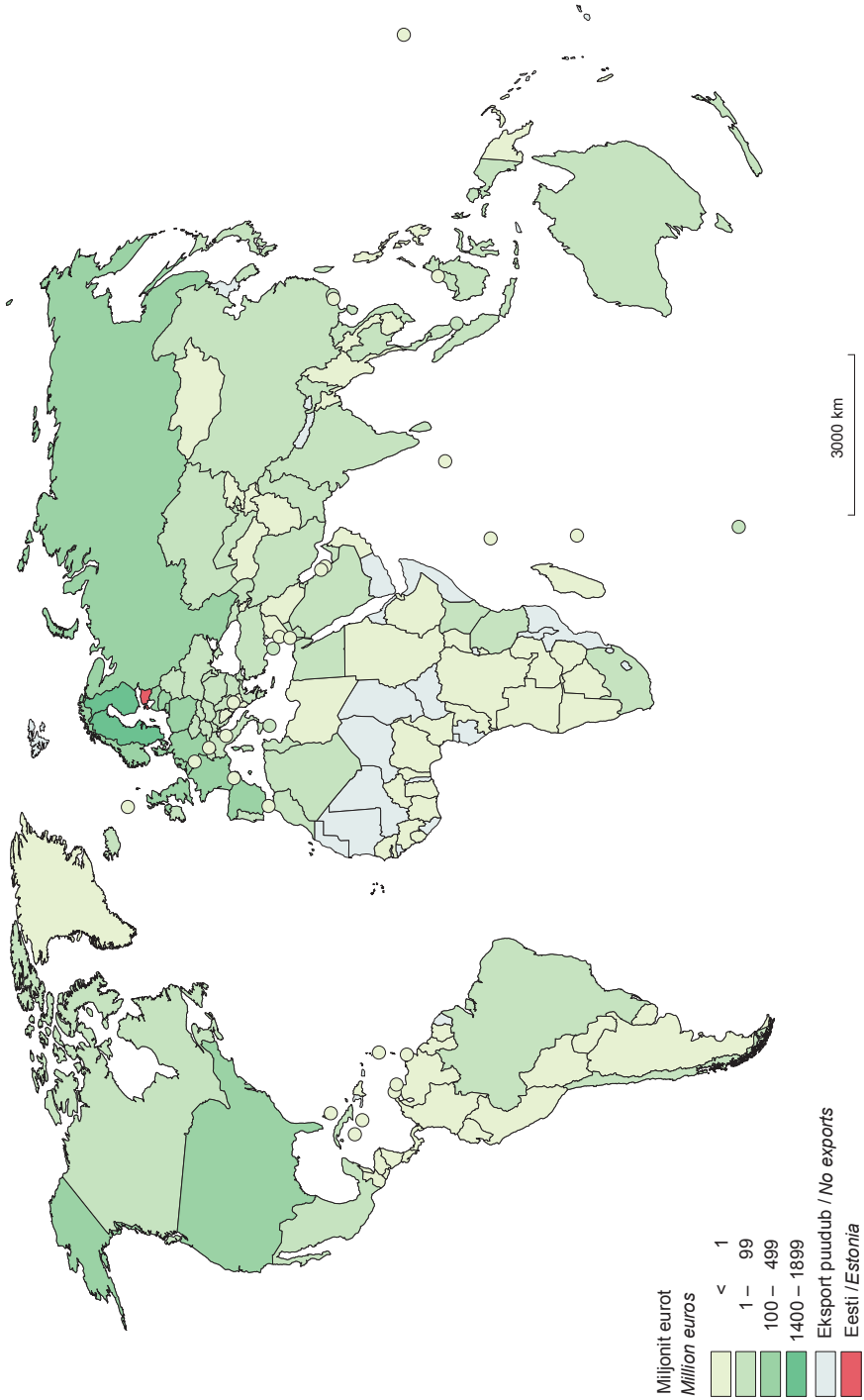
Eksport, 2015
Exports, 2015

Majanduslikult aktiivsed ettevõtted, 2013
Economically active enterprises, 2013

Eesti päritolu kaupade eksport, 2015
Exports of goods of Estonian origin, 2015

MAJANDUS- JA SOTSIAALÜLEVAADE

Siim Krusell, Robert Mürsepp

2015. aastal jätkas maailma majandus endisel kursil. Viimase nelja-viie aasta statistika järgi näib maailma majanduse kasvutempo olevat ligikaudu 3% aastas. Kui 2014. aastal kasvas maailma majandus 3,2%, siis 2015. aastal aeglustus kasv 3,0%-ni. Üldine kasvutempo pole aastate jooksul küll eriti muutunud, kuid seevastu on hakanud muutuma kasvullikad. Kuigi majanduskriisi ajal arenenud riigid ülemaailmset majanduskasvu pidurdasid, siis viimased paar aastat on nende panus aina kasvanud. Samal ajal on arenevate majanduste panus hakanud kahanema. Maailma majanduse suurimad pidurdajad olid 2015. aastal aeglustuva majanduskasvuga Hiina ja kriisi langenud Venemaa. OECD riikide majanduskasv on kiirenenud 2013. aasta 1,2%-st 2,1%-ni. Kuna Ameerika Ühendriikide majanduskasv suurenes möödunud aastal 2,4%-st vaid 2,6%-ni, on OECD riikide panuse kasvu taga eelkõige Euroopa Liidu (EL) majanduse tugevnemine. Sellest hoolimata on maailma majandusel ees rohkelt katsumusi. Võimalikud probleemiallikad on nii väliskaubanduse kasvu aeglustumine kui ka kasvav töötus. Töötuse määr kerkis mullu 7,3%-st 8,0%-ni. Samuti on endiselt tunda finantskriisi mõju – riigivõla osatähtsus SKP-s suurenes aastaga 57,9%-st 58,8%-ni.

EL-i majanduskasv kiirenes. 2014. aastal kasvule pöördunud EL-i majanduse kasv kiirenes mullu veelgi – 1,3%-st 1,9%-ni. Kiirenenud on ka euroala majanduskasv – 0,9%-st 1,6%-ni. Nii nagu 2014. aastal oli EL-i kiireim majanduskasv Iirimaa – 7,8%. Iirimaa järgnesid Euroopa ühed väikseimad riigid Malta (6,3%) ja Luksemburg (4,8%). Ainsana jäi EL-i riikidest majanduslanguse kätte Kreeka, mille majandus kahanes 2014. aastaga võrreldes 0,2%. Kui mitmel pool Euroopas on majanduskasv hoogustunud, siis varem kiiremini arenenud Baltikumi ja osa Ida-Euroopa riikide kasv on aeglustunud.

EL-i majanduskasvu andis suure panuse väliskaubandus. Peaaegu kõigis EL-i liikmesriikides oli väliskaubanduse osatähtsus SKP-s möödunud aastal viimase kümne aasta suurim. Tasapisi on EL-is taanduma hakanud ka töötus. 2015. aastal langes töötuse määr 9,4%-ni, lähenedes majandusbuumieelsele tasemele. Euroala töötuse määr püsib aga endiselt kõrge – 10,9%. Selle taga on lõunapoolsed riigid Kreeka (24,9%) ja Hispaania (22,1%), kelle töötuse määr on küll kõrge, kuid on viimaks siiski veidi langenud.

Eesti majanduskasv aeglustus. 2015. aastal oli Eesti majanduskasv 1,1%, mis on kriisijärgsete aastate väikseim kasvunäitaja. Majanduskasvu pidurdumine kajastub ka tootlikkuses, mis nominaalväärtuses kasvas 2015. aastal vaid 0,1%. Reaalväärtuses tootlikkus aga vähenes 1,3%. Olulist mõju tootlikkuse langusele on avaldanud tööjõukulude kiire kasv. Selle najal kasvas 2015. aastal olulisel määral ka tööjõu ühikukulu – 4,3%, mis on majandusbuumijärgsete aastate kiireim aastakasv. Euroopa Komisjoni makromajandusliku tasakaalustamatuse näidikulaua jälgitakse tööjõu ühikukulu kolmeaastast muutust. Selles võrdluses on Eesti näitaja kasv olnud EL-i kiireim – 15,7%. Napilt jääb sellele alla Läti (15,2%) ja veidi rohkem Leedu (10,5%). Vaid Balti riigid ületavadki jätkusuutliku arengu piiriks seatud kolmeaastase kasvu piiri ehk 9%.

Eesti majanduse suurima tegevusala, töötleva tööstuse lisandväärtuse osatähtsus SKP-s vähenes aastaga 15,7%-st 15,1%-ni. See oli eelkõige tingitud tegevusala lisandväärtuse 0,8% vähenemisest. Positiivsemad ei olnud ka töötleva tööstuse lisandväärtuse kvartalinäitajad – kui aasta I kvartalis kasvas lisandväärtus 3,7%, siis IV kvartalis kahanes 2,5%. Samasugune trend oli ka sageli majanduse üldist käekäiku iseloomustaval ehituse tegevusalal. Tugev langus oli veel veonduse tegevusalal, mille lisandväärtus vähenes aastaga 6,3%, ehkki aasta lõpus langus aeglustus.

Majanduskasvu pidurdavate tegevusalade kõrval oli siiski ka positiivse arenguga tegevusalasid. Kogu möödunud aastat võibki iseloomustada sellega, et umbes pooled tegevusalad pidurdasid majanduskasvu ja pooled kiirendasid seda. Kõige kiirem oli 2015. aastal kasv põllumajanduses (14,1%) ning kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses (5,9%).

Varasematel aastatel kasvanud sisenõudlus mullu kahanes 0,7%. Siiski jätkus eratarbimise tugev kasv – 2015. aasta kasvutempo oli 4,8%. Märkimisväärne oli ka kodumajapidamisi teenindavate kasumitaotluseta institutsioonide tarbimise kasv (11,4%). Eelkõige suurenesid kodumajapidamiste kulutused kestvuskapadele (10%) ning sisustus- ja majapidamistarvetele (12,7%). Eratarbimisele on mõju avaldanud ka aastast aastasse kiiresti kasvanud aktsiisimäärad. Kui 2014. aastal vähenesid kulutused alkoholile, tubakale ja narkootikumidele 2,7%, siis 2015. aastal 1,8%.

Majanduskasvu aeglustumist näitab ka Eesti Konjunktuuriinstituudi avaldatav tarbijate kindlustunde indikaator. Hoolimata eratarbimise jätkuvast tugevast kasvust tarbijate kindlustunne möödunud aastal mõningal määral vähenes. Peamised põhjused olid üldise majanduskeskkonna halvenemine ja tarbijate halvenenud ootused oma säästmisvõimekuse suhtes.

Ekki eratarbimine kasvas, pidurdas sisenõudlust kapitali kogumahutuse 4,5% vähenemine. Enim kahanesid ettevõtete investeeringud transpordivahenditesse ja telekommunikatsiooniseadmetesse – aastaga veidi üle kolmandiku võrra. Teatavat positiivsust tuleviku suhtes näitasid aga arvutitesse ning hoonetesse ja rajatistesse tehtud investeeringud, mis kasvasid vastavalt 27,6% ja 1,3%. Sama näitab ka Euroopa Komisjoni majandusosalusindeks, mis aasta esimeses pooles langes, kuid teises pooles tõusis tagasi endisele tasemele. See oli ühtemoodi nii tööstuses kui ka ehituses. Seega võiks tulevikuväljavaade olla positiivsem kui asjade käik möödunud aastal.

Välisurgude nõrkus pidurdas Eesti väliskaubandust. Kui EL-is üldiselt oli 2015. aasta väliskaubanduses edukas, siis Eesti sihturgude majanduste nõrkus viis sinise väliskaubanduse langusesse. Nõrk välisõudlus mõjus negatiivselt ka töötlevale tööstusele ja seeläbi ka üldisele majanduskasvule. Möödunud aastal pöördusid langusesse nii eksport (–1,1%) kui ka import (–1,8%). Peale kaupade ekspordi ja impordi lõppes kasv ka varem edenenud teenuste ekspordis. Seetõttu vähenes ekspordi osatähtsus SKP-s 83,9%-st 79,8%-ni. Impordi osatähtsus kahanes veelgi enam.

Valitsemissektori tarbimise kasv 2015. aastal nii nagu varasematel aastatel aeglustus ja oli 2,1%. Koguväärtuses on valitsemissektori tarbimise osatähtsus SKP-s jõudnud 20%-ni, mis on võrreldav majanduskriisijärgse, 2010. aastaga. Valitsemissektori konsolideeritud võlg mõningal määral vähenes ja oli möödunud aasta lõpus 9,7% SKP-st. See sai võimalikuks tänu keskvalitsuse tasakaalus eelarvele ja kohalike omavalitsuste konsolideeritud eelarve ülejäägile.

Eesti majanduskasvu veab sisetarbimine. Kui varasematel aastatel sõltus Eesti majanduse käekäik eelkõige väliskaubandusest ja siinsetele ettevõtetele avanenud võimalustest välisurgudel, siis 2015. aastal pidurdas nende turgude nõrkus nii Eesti ekspordi kui ka töötlevat tööstust. See omakorda on teinud ettevõtjad tuleviku suhtes ettevaatlikuks, mistõttu on vähenenud ka investeeringud. Nii on Eesti majanduse vedajaks saanud eratarbimine. Isegi hoolimata tarbijate kindlustunde vähenemisest on eratarbimiskulutused jõudsalt kasvanud. Sisenõudlust on toetanud valitsemissektori lõpptarbimiskulutuste suurenemine, kuid tänu tasakaalus eelarvele ja vähenevale võlakoozumusele ei sea see Eesti majandusele liigseid riske.

Valdkonnad on omavahel tihedalt seotud ja muutused ühes valdkonnas mõjutavad vähem või rohkem ka teisi. Kui majandusel läheb hästi, võiks sama eeldada ka tööturu puhul. 2015. aastal olid tööturunäitajad isegi paremad, kui loiust majanduskasvust oleks võinud eeldada.

Tööturg oli 2015. aastal heas vormis. Tööturunäitajad paranesid 2015. aastal 2014. aasta omadega võrreldes tänu esimese kolme kvartali tulemustele. Hoolimata sellest, et tööealiste ehk 15–74-aastaste arv oli 8000 võrra väiksem kui 2014. aastal, kasvas tööturul aktiivsete arv aastaga 9000 võrra, jõudes hinnanguliselt 683 100-ni. Tööhõive määr tõusis 63,0%-st 65,2%-ni ja töötuse määr langes 7,4%-st 6,2%-ni. Jätkus ka mitteaktiivsete inimeste arvu vähenemine – 2015. aastal oli mitteaktiivseid hinnanguliselt 300 500. Hõivatute arv on seega kasvanud nii tänu töötute arvu vähenemisele kui ka mitteaktiivsete töölemineku.

Tööturunäitajates elukoha, soo, vanuse ja rahvuse järgi on endiselt suured erinevused. Tööhõive määr oli 2015. aastal kõrgeim Harju maakonnas (71,0%) ja madalaim Põlva maakonnas (47,6%).

Peale selle, et Harju maakonnas on paremad töövõimalused, mõjutas tulemust ka maakondade vanusjaotuse erinevus. Töötuse määr oli madalaim samuti Harju maakonnas (5,2%).

Võrreldes 2014. aastaga tõusis 2015. aastal nii meeste kui ka naiste hõivemäär, kuid nii nagu varasemal paaril aastal oli meeste hõivemäär tõus kiirem, kasvatades meeste ja naiste hõivelõhe 8 protsendipunkti. Kui viimastel aastatel oli meeste töötuse määr olnud naiste omast pisut kõrgem, siis 2015. aastal kahanes vahe peaaegu olematuks: meeste töötuse määr oli 6,2% ja naistel 6,1%.

Töötuse määr langes 2015. aastal võrreldes 2014. aastaga märgatavalt nii noortel (15–24-aastased) kui ka parimas tööeas (25–49-aastased) inimestel. Vanemaealiste (50–74-aastased) töötuse määr jäi aga peaaegu samaks. Endiselt oli kõrgeim noorte töötuse määr (13,1%), mis annab märku sellest, et noorte tööturule sisenemine ja seal püsimine on arvestatav probleem. Samal ajal suur osa noori alles õpib ega plaani lähiajal tööd otsida.

Tööhõive määr on aastaga tõusnud nii eestlastel kui ka mitte-eestlastel, kuid vahe on jäänud samaks – eestlaste hõivemäär on mitte-eestlaste omast 5 protsendipunkti kõrgem. Töötuse määr oli madalam eestlastel, kuid eestlaste ja mitte-eestlaste näitaja erinevus on viimastel aastatel vähenenud. 2015. aastal oli eestlaste töötuse määr 5,4% ja mitte-eestlastel 8,0%.

Muutunud on mitmed tööturuga seotud näitajad. Tööturunäitajad ei tähenda ainult töötuse ja tööhõive määra, oluline on ka näiteks see, kuidas üldse tööle saadakse, millisel ametikohal töötatakse ja kas ollakse oma tööga rahul. Võrreldes 15 aasta taguse ajaga on töölesaamise viisid märgatavalt muutunud. Kui 2000. aastal oli enim neid, kes said töökoha sugulaste või tuttavate kaudu, siis 2015. aastal neid, kes leidsid töö kuulutuse kaudu. Muutused on olnud üpris suured. Kui 15 aastat tagasi sai kuulutuse kaudu tööle 11%, siis möödunud aastal juba 32% töö leidnutest. Tõenäoliselt mängib selles suurt rolli internetipõhiste tööportaalide areng. Viimase kümne aastaga on muutunud ka töötajate ametialane jaotus. Olulisel määral on vähenenud näiteks liht- ja oskustöölise osatähtsus, suurenenud aga tippspetsialistide oma. Tippspetsialistide hulk on kasvanud eelkõige äriduses ja halduses ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas. Üldjuhul on valdav osa Eesti töötajatest oma tööga rahul. 2015. aastal oli oma tööga väga rahul 34% ja pigem rahul 57% töötajatest. Valgekraede (nt tippspetsialistid) rahulolunäitajad olid märksa paremad kui sinikraedel (nt liht- ja oskustöölised), kuid see ei tähenda, et enamik sinikraedest oleks oma tööga rahulolematud. Kasvanud on aga registreeritud tööõnnetustes kannatanute arv. Kui 2005. aastal oli see näitaja 3431, siis 2014. aastal 4635. Keeruline on hinnata, kui suurt rolli on kasvus mänginud see, et tööandjate ja töötajate teadlikkus õnnetuste registreerimisest on suurenenud. Kindlasti mõjutab nimetatud näitajat aga majandusaktiivsus. Näiteks majanduskriisi ajal, 2009. aastal vähenes registreeritud tööõnnetustes kannatanute arv märgatavalt.

Peamine tööle asumise ajend on saadav sissetulek, mis palgatöötajatel väljendub palgas. 2015. aastal oli keskmine brutokuupalk 1065 eurot ja keskmine brutotunnipalk 6,5 eurot. 2014. aastaga võrreldes tõusis nii keskmine brutokuupalk kui ka -tunnipalk 6,0%. Reaalpalk, milles on arvesse võetud tarbijahinnaindeksi muutuse mõju, tõusis 2015. aasta IV kvartalis võrreldes 2014. aasta IV kvartaliga tänu tarbijahindade jätkuvale langusele keskmisest brutokuupalgast kiiremini – 6,9%. Reaalpalk on tõusnud alates 2011. aasta teisest poolest, aga ei saa öelda, et see oleks mõjutanud töötajate rahulolu töö tasustamisega. Nii 2009. kui ka 2015. aastal oli oma töötasuga rahul 45% töötajatest.

Eestis õpib üha enam välisüliõpilasi. Üks majanduse eduka toimimise eeldusi on haritud tööjõud. Eesti tööealise elanikkonna haridustase on endiselt kõrge. Aasta-aastalt on vähenenud eelkõige esimese taseme ja kasvanud kolmanda taseme haridusega inimeste hulk. 2015. aastal oli kolmanda taseme haridus kolmandikul Eesti tööealistest. Elanike haridustaseme muutused ei pruugi olla kiired, aastavõrdluses on need tavaliselt väga väikesed. Pikem aegrida näitab muutusi rohkem. Olulisel määral on vähenenud tasemeharidust pakkuvate õppeasutuste arv. 2015. aastal oli Eestis üle 150 kooli vähem kui 2000. aastal. Ei ole kuigi üllatav, et vähenemise peamine põhjus on olnud õpilaste arvu kahanemine – 15 aasta jooksul 70 000 võrra. 2015. aastal omandas Eestis tasemeharidust 146 000 õpilast. Kõrgharidust omandavate inimeste arv on selle aja jooksul kahanenud märksa

vähem. Kui 2000. aastal õppis Eesti kõrgkoolides ligi 56 000, siis 2015. aastal 51 100 inimest. Üha enam on kõrgkoolides välisriikidest pärit üliõpilasi – 2015. aastal veidi üle 3000. Eestisse on järjest rohkem tee leidnud näiteks Aafrika ja Aasia riikidest pärit üliõpilased. Kui 2005. aastal õppis Eestis vaid 4 Aafrika riikidest pärit üliõpilast, siis 2015. aastal 220. Aasia riikide samad näitajad on 139 ja 783.

Elanike toimetulek on paranenud, kuid riskirühmad on jäänud samaks. Üks peamisi vaesust, ennekõike ebavõrdsust mõõtev näitaja on suhtelise vaesuse määr. 2014. aastal elas suhtelises vaesuses 22% rahvastikust. Suhtelises vaesuses elas inimene, kelle ekvivalentnetosissetulek oli alla 394 euro kuus (2013. aastal 358 eurot), ja absoluutses vaesuses see, kelle ekvivalentnetosissetulek oli alla 203 euro kuus (2013. aastal 205 eurot). 2014. aastal erinesid elanikkonna vaeseima ja rikkaima kvintili sissetulekud 6,2 korda. Suuremas vaesusriskis on näiteks üksi elavad vanema-ealised, üksi lapsi kasvatavad vanemad ja lasterikkad pered. Inimeste toimetuleku hindamiseks saab kasutada ka nende endi arvamust. 2015. aastal tuli enda sõnul toime 53% ja mõningate raskustega tuli toime 35% 15–74-aastastest elanikest. Toime ei tulnud 12% elanikest. Aasta varem oli neid, kes toime ei tulnud, 2 protsendipunkti rohkem. Kõige rohkem mõjutab subjektiivseid toimetuleku-hinnanguid see, kas inimene töötab või mitte. Kuna töötuse määr oli 2015. aastal madalam kui 2014. aastal, on ootuspärane, et ka toimetulekuhinnangud paranevad. Toimetulekut saab hinnata ka kaudselt, näiteks selle põhjal, kui palju on toimetulekutoetuse saajaid. 2015. aastal rahuldati toimetulekupiiri tagamiseks 89 950 taotlust, mida on 11% vähem kui 2014. aastal. Ka toimetulekutoetust saanud leibkondade arv oli väiksem kui aasta varem – 14 605. 2011. aastaga võrreldes on nimetatud leibkondade arv vähenenud peaaegu 10 000 võrra. Eraldi saab vaadata ka laste vaesuse ja sügava materiaalse ilmajäetuse määra. Sügava materiaalse ilmajäetuse määr näitab nende osatähtsust rahvastikus, kes ei saa endale lubada vähemalt nelja komponenti järgmistest: 1) üüri- ja kommunaalkulude tasumine; 2) kodu piisavalt soojana hoidmine; 3) ettenägematud kulutused; 4) üle päeva liha, kala või nendega samaväärseid valke sisaldava toidu söömine; 5) nädalane puhkus kodust eemal; 6) auto; 7) pesumasin; 8) värviteler; 9) telefon. Sügavas materiaalses ilmajäetuses elavate laste osatähtsus on viimastel aastatel vähenenud. Leibkonnatüübi järgi hinnates elasid nii nagu suhtelise vaesuse puhulgi lastega leibkondadest 2015. aastal sügavas materiaalses ilmajäetuses suurema tõenäosusega üksikvanemaga ja lasterikkad pered. Alla 18-aastastest elas 2015. aastal sügavas materiaalses ilmajäetuses 3,9% – veidi üle kahe korra vähem kui 2010. aastal. Heale elukvaliteedile aitavad kaasa heas seisus majandus ja tööturg, kuid elukvaliteedi tase ise väljendub teistes näitajates.

Tervisenäitajad on jäänud samaks. Põhiliseks hea elukvaliteedi aluseks võib pidada tervist. Viimase kümne aasta jooksul pole inimeste hinnangud oma tervisele väga palju muutunud. 2015. aastal pidas oma tervist heaks või väga heaks 54% ja halvaks või väga halvaks 15% 15–74-aastastest. Kolmandik inimesi hindas oma tervist keskmiseks. Kõige enam erinevad tervisehinnangud vanuseti. Hinnangud muutuvad märksa halvemaks pärast viiekümnendate eluaastate keskpaika ja kui noortest kurdab halba tervist 2%, siis vähemalt 65-aastastest 38%. Elukvaliteeti mõjutab ka turvatunne. 2015. aastal registreeriti Eestis 32 500 kuritegu ja kuigi näitaja on olnud langustrendis, võiks see elanike turvatunde suurendamiseks veel tublisti väheneda. Positiivne on, et raskete kuritegude, nagu tapmist ja mõrvade arv on olulisel määral vähenenud. 2015. aastal pandi toime 50 tapmist või mõrva – veidi üle 100 võrra vähem kui kümme aastat varem. On hea tõdeda, et tõenäosus kuritegu sooritades vahele jääda on üsna suur. 2015. aastal näiteks lahendati 20 500 kuritegu.

Elukvaliteedist rääkides ei saa tähelepanuta jätta ka vaba aja veetmise võimalusi. Muuseumiskäikude arv 1000 elaniku kohta liikus aastatel 2008–2014 tõusutrendis. 2015. aastal näitaja veidi vähenes ja muuseumiskäike 1000 elaniku kohta oli 2476 – saja võrra vähem kui aasta varem. Oma osa tõusva trendi peatumises on olnud selles, et muuseumide arv on jäänud samaks ja ka väliskülastajate arv on kahanenud. Eesti elanikest tarbib kultuuri aga üsna suur hulk. 2015. aastal külastas korra või rohkem mõnda kultuurimälestist 618 000 vähemalt 15-aastast inimest, kinos käis 537 000, kontserdil 589 000 ja spordivõistlust vaatamas 377 000 inimest.

Eesti iive on endiselt negatiivne. Rahvastiku areng on alati statistikatarbijate suure tähelepanu all. Väikerahvaste puhul suurendavad negatiivsed muutused muret püsijäämise pärast. 2015. aastal sündis Eestis 13 907 ja suri 15 243 inimest. Sündide arv oli veidi suurem kui 2013. ja 2014. aastal, kuid 2000 võrra väiksem kui 2010. aastal, mil sünde oli surmadest natuke rohkem. Viimased viis aastat on kahanenud ka sünnitusealiste naiste arv. Surmade arv on vähenenud 1990. aastate keskpaigast alates ja olnud viimased kuus aastat vahemikus 15 000–16 000. Kuigi loomulik iive oli 2015. aastal negatiivne, Eesti rahvaarv hoopis kasvas – põhjuseks positiivne rändesaldo. Eestisse rändas 2015. aastal 15 413 ja Eestist välja 13 003 inimest. Rändesaldo oli 2410 ja loomulik iive – 1336, mis tähendab, et sisseränne kompenseeris negatiivsest loomulikust iibest tingitud rahvaarvu vähenemise.

2015. aastal suuri muutusi ei olnud. Ümberpööratud rändesaldot võiks pidada üheks suureks muutuseks, kuid arvutusmeetodika muutuse tõttu puudub sisuline võrdlus varasemate aastatega. Siiski võib pidada aastat hästi kordaläinuks, ennekõike seetõttu, et inimeste toimetulek paranes.

ECONOMIC AND SOCIAL OVERVIEW

Siim Krusell, Robert Mürsepp

In 2015, the global economy maintained its course. According to the statistics of the previous four to five years, the growth rate of the global economy seems to be roughly 3% per year. While in 2014 the global economy grew by 3.2%, in 2015 the growth rate slowed down to 3.0%. Although there have been no significant changes in the general growth rate over the years, the sources of growth have started shifting. Although during the economic recession developed countries decelerated global economic growth, for the last couple of years their contribution has been growing steadily. The biggest impediments to global growth in 2015 were the slowing economic growth in China and the economic crisis in Russia. Economic growth in OECD countries accelerated from 1.2% in 2013 to 2.1%. As the economic growth of the United States increased from 2.4% to only 2.6% in 2015, the rise in the contribution of OECD countries was mainly due to the growing economies of the European Union (EU). Still, there are many issues for the global economy to tackle. The possible problem sources include both the slowing down of growth in foreign trade and rising unemployment. The unemployment rate increased from 7.3% to 8.0% in 2015. Additionally, the effects of the financial crisis can still be felt – the share of government debt in the GDP rose from 57.9% to 58.8% year over year.

***Economic growth in the EU accelerated.** The European economy, which began to grow in 2014, increased its growth rate even more last year – from 1.3% to 1.9%. Economic growth in the euro area has accelerated as well – from 0.9% to 1.6%. As in 2014, the fastest economic growth in the EU was observed in Ireland – 7.8%. Ireland was followed by Malta (6.3%) and Luxembourg (4.8%), which are one of the smallest economies in Europe. The only EU country to experience an economic downturn was Greece, the economy of which decreased 0.2% compared to 2014. While in several parts of Europe economic growth has accelerated, Baltic and several other Eastern European countries, which previously developed faster, saw their growth get slower.*

A significant contribution to the EU economic growth was made in foreign trade. Almost every EU Member State saw the share of foreign trade in the GDP reach a ten-year high. Unemployment has also started to slowly dissipate in the EU. In 2015, the unemployment rate dropped to 9.4%, moving closer to the pre-economic boom level. The unemployment rate of the euro area is still high – 10.9%. This is due to the southern countries Greece (24.9%) and Spain (22.1%), where the unemployment rate is indeed high but has finally dropped a little.

Economic growth in Estonia slowed down. In 2015, the growth rate of the Estonian economy was 1.1%, which is the smallest growth indicator recorded in post-crisis years. The slowdown in economic growth is also reflected in productivity, which in nominal terms grew only 0.1% in 2015. In real terms, productivity dropped 1.3%. The fall in productivity has been strongly influenced by the fast growth of labour costs. As a result, 2015 also saw a significant rise in unit labour cost – 4.3%, the fastest annual growth since the economic boom. The Macroeconomic Imbalance Procedure scoreboard keeps track of the three-year change in the nominal unit labour cost. In this comparison, the Estonian indicator has grown at the fastest rate – 15.7%. This is closely followed by Latvia (15.2%) and Lithuania (10.5%). The Baltic countries are also the only EU Member States who are above the 9% threshold, which has been set for three-year growth and is considered sustainable.

The GDP share of the value added of manufacturing, which is the largest economic activity in the Estonia, dropped from 15.7% to 15.1% year over year. This was mainly due to a 0.8% fall in the value added of the economic activity. The quarterly indicators of the value added generated in manufacturing were not any better either – while in the 1st quarter of the year the value added grew 3.7%, in the 4th quarter it fell 2.5%. A similar trend was observed in the economic activity of construction, which often reflects the general development of the entire economy. Also, a big drop was recorded in the economic activity of transportation, the value added of which decreased 6.3% year over year. But, in this case, the drop slowed down at the end of the year.

Besides the economic activities that hindered economic growth, there were also activities that supported it. In general, the entire year could be characterised by the fact that approximately a half of the economic activities impeded growth and a half of the activities supported it. The fastest growth in 2015 was recorded in agriculture, forestry and fishing (14.1%) and in professional, scientific and technical activities (5.9%).

Domestic demand, which had been growing in previous years, fell 0.7% in 2015. Still, household consumption continued its fast growth – the growth rate was 4.8% in 2015. There was remarkable growth (11.4%) also in the final consumption of non-profit institutions serving households. Household expenditure increased foremost in terms of spending on durable goods (10.0%) and furnishing and household goods (12.7%). Excise duty rates, which have been growing at a fast pace each year, have also had their impact on household consumption. While in 2014 spending on alcohol, tobacco and narcotics fell by 2.7%, then in 2015 – by 1.8%.

A slowdown in economic growth is also reflected in the consumer confidence index published by the Estonian Institute of Economic Research. Despite the continued strong growth in private consumption, consumer confidence decreased somewhat in the previous year. The main reasons for this were the deterioration of the general economic climate and the uncertainty households have towards their capability of saving in the future.

Although household consumption increased, domestic demand was reduced by a 4.5% drop in gross fixed capital formation. Investments in transportation equipment and telecommunications equipment fell the most – slightly more than a third year over year. At the same time, investments in computers and buildings and structures, which rose respectively 27.6% and 1.3%, reflected certain positivity towards the future. The same is indicated by the economic sentiment index published by the European Commission, which – after having dropped in the first half of the year – recovered to its former level. The same pattern was observed in both industry and construction. Thus, the outlook for the future should be better than the turn of events in 2015.

Estonia's foreign trade was held back by weak foreign markets. While 2015 was a good year for foreign trade in the EU in general, the weakness of the economies of Estonia's trade partners brought along a decline in Estonia's foreign trade. Weak foreign demand also had a negative effect on manufacturing and hence on economic growth in general. Last year, Estonia experienced a downturn in both exports (–1.1%) and imports (–1.8%). In addition to the exports and imports of goods, the trade in services, which was previously on an uptrend, stopped growing as well. As a result, the share of exports in the GDP fell from 83.9% to 79.8%. The share of imports dropped even more.

Similarly to previous years, the growth in the final consumption expenditure of the general government slowed down and stood at 2.1% in 2015. In nominal terms, the share of general government final consumption in the GDP has reached 20%, a level that is comparable to the post-crisis year of 2010. The consolidated debt of the general government sector fell somewhat and amounted to 9.7% of the GDP at the end of 2015. This was possible thanks to the balanced budget of the central government and the surplus in the consolidated budget of local governments.

Economic growth in Estonia is led by domestic consumption. While in previous years economic growth in Estonia depended foremost on foreign trade and the opportunities open to Estonian enterprises in foreign markets, in 2015 the weakness of these markets slowed down both exports and manufacturing. This, in turn, has made entrepreneurs cautious about the future, resulting in decreased investments. Thus, economic growth in Estonia has become led by household consumption. Even despite a fall in consumer confidence, private consumption expenditure has increased sharply. Domestic demand has been supported by a rise in the final consumption expenditure of the general government sector, but thanks to the balanced budget and a decreasing debt burden this does not cause any excessive danger to the economy.

Different fields are tightly related to each other and developments in one field will affect other fields to a greater or lesser degree as well. If the economy is faring well, the labour market could be assumed to do the same. In 2015, the labour market figures were even better than what could have been expected considering the slow economic growth.

The labour market was in good shape in 2015. In 2015 compared to 2014, labour market indicators improved thanks to the results of the first three quarters. Despite the fact that, compared to 2014, the total number of working-age persons (i.e. 15–74-year-olds) decreased by 8,000, the number of persons actively participating in the labour market increased by 9,000 year over year, reaching an estimated 683,100 persons. The employment rate rose from 63.0% to 65.2%, while the unemployment rate dropped from 7.4% to 6.2%. The number of inactive persons continued to decline as well – there were an estimated 300,500 inactive persons by 2015. Thus, the number of persons employed has increased on account of both unemployed persons and economically inactive persons who have entered the labour market.

There continue to be significant cleavages in labour market indicators by the place of residence, sex, age and ethnic nationality. In 2015, the employment rate was the highest in Harju county (71.0%) and the lowest in Põlva county (47.6%). In addition to Harju county offering better job opportunities, the result was also influenced by a difference in the age structures of the counties. Harju county also boasted the lowest unemployment rate (5.2%).

In 2015 compared to 2014, both the employment rate of males and that of females improved, but similarly to the previous couple of years the employment rate of males grew faster, making the employment gap between males and females reach 8 percentage points. While in recent years the unemployment rate of males has been slightly higher than that of females, then in 2015 the gap became nearly non-existent: the unemployment rate was 6.2% for males and 6.1% for females.

In 2015 compared to 2014, the unemployment rate dropped considerably among both young people (15–24-year-olds) and those in prime working age (25–49-year-olds). The unemployment rate of elderly people (50–74-year-olds), however, remained practically unchanged. The unemployment rate continued to be the highest (13.1%) among young people, indicating that entering the labour market and staying there is a serious problem for the young. At the same time, a large share of young people is still studying and is not planning to seek employment in the near future.

The employment rate has risen both for Estonians and non-Estonians, but the difference has remained the same – the employment rate of Estonians is 5 percentage points higher than that of non-Estonians. Estonians had a lower unemployment rate, but the gap between the indicators of Estonians and non-Estonians has narrowed in recent years. In 2015, the unemployment rate was 5.4% for Estonians and 8.0% for non-Estonians.

There have been changes in several indicators related to the labour market. Labour market indicators do not only refer to the unemployment or employment rate, as, for example, it is also important how people find employment, in which position they work and how satisfied they are with their job. Compared to 15 years ago, there have been remarkable changes in the ways of finding employment. While in 2000 most people said they had found a job with the help of relatives or friends, in 2015 people having found employment via job advertisements were in the majority. The changes have been rather big. While 15 years ago the share of people having found their job via a job advertisement amounted to 11% of the people having found employment, then in 2015 the share stood at 32%. The development of internet-based job portals has probably played an important role in this development. Within the last ten years, the structure of employees by occupational group has also changed. The share of unskilled and skilled workers has decreased considerably, while the share of professionals has increased. The number of professionals has increased mostly in the domains of business and administration and information and communications technology. Most employees in Estonia are generally satisfied with their job. In 2015, 34% of all employees were very satisfied and 57% rather satisfied with their job. Satisfaction indicators were considerably better among white-collar workers (e.g. professionals) than among blue-collar workers (e.g. skilled and unskilled workers), but this does not mean that the majority of blue-collar workers is unsatisfied with their job. There has been an increase in the number of persons injured in accidents at work. While in 2005 this indicator was 3,431, in 2014 – 4,635. It is difficult to estimate how much this growth has been affected by the rise in the awareness of employers and employees regarding reporting accidents. However, this figure is definitely influenced by economic activity. In 2009, during the economic recession, for example, the number of persons injured in registered accidents at work dropped significantly.

The main motive for taking up employment is the income received, which for salaried employees consists in a salary. In 2015, the average monthly gross wages and salaries were 1,065 euros and the average hourly gross wages and salaries were 6.5 euros. Compared to 2014, both the average monthly gross wages and salaries and the average hourly gross wages and salaries increased 6.0%. Due to the continued decrease in consumer prices, real wages, which take into account the influence of the change in the consumer price index, increased faster (6.9%) than the average monthly gross wages and salaries in the 4th quarter of 2015 compared to the same period of 2014. Real wages have been increasing since the second half of 2011, but it cannot be said that this has influenced the satisfaction of employees with their remuneration. Both in 2009 and 2015, 45% of the employees were satisfied with their salaries or wages.

There is an increasing number of foreign students studying in Estonia. An educated labour force is one of the prerequisites for a successful economy. The educational level of the working-age population in Estonia continues to be high. Year by year, the share of persons with below upper secondary education has been dropping and the share of those with tertiary education has been growing. In 2015, one-third of the working-age people in Estonia had tertiary education. Changes in the educational level of the population need not necessarily occur fast and in year-over-year comparisons they are usually cosmetic. A longer time series reflects changes better. There has been a marked fall in the number of educational institutions providing formal education. In 2015, there were more than 150 schools fewer in Estonia than in 2000. It is not surprising that the most important reason for the fall has been the number of students having dropped – by 70,000 in the course of 15 years. In 2015, there were 146,000 pupils receiving formal education in Estonia. The number of students enrolled in higher education has declined considerably less in that period. While in 2000 there were nearly 56,000 persons studying in Estonian higher education institutions, then in 2015 there were 51,100. There is a growing number of foreign students enrolled in higher education institutions – slightly more than 3,000 in 2015. Students originating from African and Asian countries find their way to Estonia in increasingly greater numbers. In 2005 there were only 4 African-origin students in Estonia, whereas in 2015 – 220. The corresponding indicators for students originating from Asian countries were 139 and 783.

The inhabitants' ability to cope has improved but the risk groups have remained the same. The at-risk-of-poverty rate is the main indicator measuring poverty or inequality. In 2014, 22% of the population lived in relative poverty. A person whose equalised yearly disposable income fell below 394 euros per month (358 euros in 2013) was considered to be living at risk of relative poverty and a person whose equalised yearly disposable income was below 203 euros per month (205 euros in 2013) was considered to be living in absolute poverty. In 2014, the earnings of the poorest and richest quintiles of the population differed 6.2 times. Poverty risk is greater in the case of the elderly who live alone, single parents with underage children and families with many children. People's ability to cope can also be assessed based on their own opinion. In 2015, 53% of the inhabitants aged 15–74 said they were able to cope, 35% were coping with some difficulties and 12% found that they were unable to cope. Compared to 2014, the share of those unable to cope decreased by 2 percentage points. The most important factor influencing these subjective assessments is whether the respondent works or not. Since the unemployment rate in 2015 was lower than in 2014, it is to be expected that the assessments of coping would improve. The ability to cope can also be estimated indirectly, based on the number of subsistence benefit recipients, for example. While in 2015 applications satisfied to ensure the minimum subsistence level totalled 89,950, which was 11.2% less than in 2014. The number of households who received subsistence benefits was also smaller than a year earlier and totalled 14,605. Compared to 2011, this number has dropped by almost 10,000. What can also be examined separately are the poverty rate of children and the severe material deprivation rate. The severe material deprivation rate shows the share of the population who cannot afford at least four of the following nine items: 1) paying rent or utility bills; 2) keeping their home adequately warm; 3) facing unexpected expenses; 4) eating meat, fish or a protein equivalent every second day; 5) a one-week holiday away from home; 6) a car; 7) a washing machine; 8) a colour TV; 9) a telephone. The share of children living in severe material deprivation has decreased in recent years. Based on the type of household, just like in the case of relative poverty, the probability to live in severe material deprivation was higher in 2015 among single parents with children and families with many children. Among people under 18, 3.9% lived in severe material deprivation in 2015 – the share was a little over two times smaller than in 2010. A good quality of life is facilitated by a flourishing economy and labour market, but the level of the quality of life itself is reflected by other indicators.

Health indicators have remained the same. Health can be considered the main pillar of a good quality of life. In the last 10 years, there have not been many changes in people's self-perceived health status. In 2015, 54% of the population aged 15–74 considered their health good or very good, while 15% deemed it bad or very bad. One-third of the people considered their health as fair. Assessments of health vary the most by age. The assessments turn noticeably more negative after people have reached their mid-fifties. While 2% of young people say they are in poor health, among people aged 65 and older the corresponding share was 38%. The quality of life is also influenced by the sense of security. In 2015, there were 32,500 criminal offences registered in Estonia and although the indicator has been in decline, it could decrease even more to improve the inhabitants' sense of security. What can be pointed out as a positive development is that there has been a substantial drop in the number of serious criminal offences, such as manslaughter and murder. In 2015, instances of manslaughter or murder totalled 50 – slightly more than 100 fewer than ten years ago. It is good to observe that there is a strong possibility of getting caught when having committed a crime. For example, 20,500 crimes were solved in 2015.

When talking about the quality of life, attention must also be paid to leisure opportunities. The number of museum visits per 1,000 inhabitants was on an uptrend in 2008–2014. The indicator dropped slightly in 2015 and museum visits per 1,000 inhabitants totalled 2,476 – 100 visits fewer than in 2014. The uptrend having stopped could be explained by the fact that the number of museums has remained unchanged and the number of foreign visitors has experienced a fall. Estonian inhabitants, however, are quite active in terms of cultural consumption. In 2015, among the population aged 15 and over, 618,000 visited a cultural site, 537,000 went to the cinema, 589,000 went to a concert and 377,000 visited a sports event at least once during the year.

Natural increase is still negative in Estonia. *Population trends are always under the close attention of statistics users. In the case of small nations, negative changes increase worries about sustainability. In 2015, 13,907 children were born and 15,243 people died in Estonia. The number of births was slightly bigger than in 2013 and 2014, but there were 2,000 births fewer than in 2010, when there were a little more births than deaths. The number of women in fertile age has also been falling for the last five years. The number of deaths has been dropping since the mid-1990s and has remained in the range of 15,000–16,000 for the last six years. Although natural increase was negative in 2015, the Estonian population was growing due to positive net migration. In 2015, there were 15,413 persons who immigrated to Estonia and 13,003 persons who emigrated from Estonia. Net migration was established at 2,410 and natural increase at –1,336, meaning that immigration compensated for the decrease in population caused by negative natural increase.*

There were no substantial changes in 2015. Positive net migration could be considered as a major change, but due to a different calculation methodology, this result is not comparable to those of previous years. Nevertheless, 2015 can be deemed a successful year, mostly because people's ability to cope improved.

KESKKOND

Kaia Oras

Ülevaade

2015. aasta oli keskkonna valdkonnas eriline. Ligikaudu 200 riigi esindajad leppisid Pariisis kokku süsinikuheitmete piiramises, et hoida globaalne soojenemine kõige rohkem 2 kraadi piires võrreldes tööstusrevolutsioonieelse ajaga. Samal ajal lepiti ÜRO-s kokku mastaapne säästva arengu tegevuskava ning püstitati 17 säästva arengu eesmärki ja 169 alaeesmärki järgmiseks 15 aastaks. Eesmärgid on omavahel seotud ja need tasakaalustavad säästva arengu kolme mõõdet: majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõõdet. Nende kahe kokkuleppe saavutamisele on orienteeritud ka Eesti tegevused keskkonnakaitse tagamisel ja edasisel kujundamisel.

Eesti kogukulutused keskkonnakaitseteenustele olid 2010. aasta mudelaasta hinnangu põhjal 660 miljonit eurot. Eestis on keskkonnakaitset finantseerinud suures osas ettevõtlussektor (ligikaudu 73% kogu riigi keskkonnakaitsekulutustest), makstes saastetasusid ja tehes kulutusi selleks, et vähendada oma tegevusest tekkinud kahjulikku mõju keskkonnale, ning ostes keskkonnakaitseteenuseid (jäätmekäitlus, reoveekäitlus jt).

Suurimad keskkonda investeerijad on olnud keskkonnakaitseteenuseid pakkuvad ettevõtted, kelle investeringute osatähtsus keskkonda tehtud koguinvesteeringutes on 49%. Olulisimad valdkonnad, kus kulutusi tehakse, on reovee- ja jäätmekäitlus. Keskkonnakaitseinvesteeringuid on finantseeritud nii tootmisettevõtete makstud saastetasudest, teistelt riikidelt saadud siiretest kui ka ettevõtete omavahenditest. Peale selle on märkimisväärse summa eest keskkonnainvesteeringuid teinud nii tootmisettevõtted kui ka valitsemissektor.

Globaalsed kliimaküsimused ja eesmärk saavutada ressursitõhusam majandus on Eestis algatanud Euroopa Liidu (EL) tõukefondide ja rohelise investeerimiskeemi vahendite kasutamise voo. Aastatel 2010–2015 suunati keskkonnasäästlikkust suurendavatesse projektidesse ligi 336 miljonit eurot Kyoto protokollil alusel toimunud heitkoguste ühikute müügist saadud tulu. Selle n-õ rohelise investeerimiskeemi abil on parandatud avaliku sektori hoonete, aga ka korter- ja eramajade energiatõhusust ning soetatud energiasäästlikumaid ühissõidukeid (trammid ja bussid), renoveeritud katlamajasid ja arendatud elektriautode laadimise taristut.

Otseselt keskkonnahoiu ja energiatõhususe rahastamisega seotud tõukefondide toetusmeetmete maht oli 2015. aastal 89,6 miljonit eurot, millest veidi üle poole läks veemajanduse infrastruktuuri arendamisele. Kulude suuruse poolest teisel kohal olid säästva transpordi arendamine ja jääkreostuse likvideerimine endistel sõjaväe- ja tööstusaladel. Tõukefondist toetati ka keskkonnahariduse, kaitsealade ja liigikaitsega seotud tegevusi, jäätmete taaskasutuse arendamist, aga ka keskkonnaseire ja -järelevalve arendamist.

Keskkonnakaitse- ja ressursisäästumeetmete rakendamisega on aasta-aastalt kasvanud ka vastavate kaupade ja teenuste pakkumine ning n-õ rohelise sektori osatähtsus majanduses on suurenenud. 2010. aasta andmetel põhineva uuringu tulemuste põhjal on Eesti keskkonnakaupade ja -teenuste sektori toodang ligikaudu 2 miljardit eurot ehk 7% Eesti majanduse kogutoodangust, mis on võrreldav ehituse tegevusala 2010. aasta kogutoodanguga. Keskkonnakaupade ja -teenuste sektori eksport ulatub veidi üle 500 miljoni euro, mis on 5% Eesti kogueksportist. Sektori loodud lisandväärtus oli 2010. aastal ligi 730 miljonit eurot ehk 6% riigi SKP-st ning sektoris töötas peaaegu 30 000 inimest ehk 5% Eesti hõivatutest. See on samas suurusjärgus nagu tervishoiutöötajate ning põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalal hõivatute koguarv.

Eesti suurimad rohemajanduse valdkonnad on taastuenergia ja energiasäästuga seotud kaupade ja teenuste tootmine ning jäätmekäitlus. Energiasäästu valdkond, kus tegeldakse eelkõige elamute energiatõhusamaks rekonstrueerimise ja energiatõhusama uusehitusega, hõlmas 2010. aastal Eesti rohemajanduse toodangust 32% (618 miljonit eurot). Taastuenergia valdkonna osatähtsus Eesti rohemajanduses oli 18% (345 miljonit eurot). Samas suurusjärgus oli jäätmekäitluse valdkonna toodang – 336 miljonit eurot ehk 17% rohemajandusest.

Kui suhteliselt suurema osa rohelise sektori toodangust on andnud keskkonnateenused, siis keskkonnakaitses kasutatavaid kaupu toodeti 2010. aastal 811 miljoni euro eest, mis hõlmas sektori toodangust 42%. Keskkonnakaupade hulka kuuluvad nii keskkonnahoiu eesmärgil toodetud kaubad, keskkonnatehnoloogiad kui ka keskkonnasäästlikud kaubad. Keskkonnakaupade tootmises oli suurim osatähtsus mitmesugustel energiasäästu eesmärgil toodetud kaupadel, näiteks energiasäästlikel akendel, valgustitel ja soojustamisel kasutatavatel materjalidel (13% kogu keskkonnasektorist, toodangu maht 243 miljonit eurot). Ka taastuenergia kui ressursisäästlik kaup on olnud tähtsal kohal: taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter ja soojus (138 miljonit eurot) hõlmasid 7% kogu keskkonnasektori toodangust ning samas suurusjärgus oli ka hakke- ja küttepuidu tootmise osatähtsus (144 miljonit eurot). Ligikaudu 40% Eestis toodetavatest keskkonnakaupadest eksporditakse. Taastuenergia tootmisel kasutatavaid kaupu, näiteks tuulegeneraatoreid, eksporditi 2010. aastal 36 miljoni euro eest. Eksporditi 86% taastuenergiakaupadest. Energiasäästukaupade toodangust eksporditi üle 80%. Suures koguses eksporditakse ka jäätmeid, eelkõige metalli. Jäätmeid eksporditi 2010. aastal kokku 200 miljoni euro eest.

Kliimavaldkonna globaalsete eesmärkide saavutamiseks on EL seadnud eesmärgiks vähendada liikmesriikide kasvuhoonegaaside heitkogust 2020. aastaks 20% võrreldes 1990. aastaga. Selle eesmärgi on Eesti juba täitnud – 2013. aastal oli kasvuhoonegaaside emissioon 46% väiksem kui 1990. aastal. Samal ajal olid Balti riigid aastatel 2004–2013 ainsad EL-i riigid, kus kasvuhoonegaaside emissioon suurenes. Kui Lätis ja Leedus on kasvuhoonegaaside emissioon ühe elaniku kohta üks EL-i väiksemaid, siis Eestis üks suurimaid (teisel kohal Luksemburgi järel). Eestis pärineb üle 70% kasvuhoonegaasidest energia tootmisest. Kui EL-is keskmiselt on see näitaja ligikaudu 30% ja valdavalt kahaneb, siis Eestis kasvab. Emissioonide kasv on tingitud eksporditava elektrienergia tootmise mahu suurenemisest, energia tarbimine Eestis oluliselt kasvanud ei ole. Transpordist pärinevate kasvuhoonegaaside kogus on Eestis aasta-aastalt mõnevõrra suurenenud, kuid nende osatähtsus kasvuhoonegaaside koguhulgas on siiski väike, jäädes alla 10%.

Keskkonnakasutuse ja -koormuse maksustamine on üks saastaja-maksab-printsipi rakendamise viise ja riigile võimalus tootjate ja tarbijate käitumist mõjutada, et negatiivne keskkonnamõju väheneks. Õhusaastetasudest saadud maksutulul on viimased kümme aastat teataval määral kasvanud, kuid aastatel 2013–2014 maksutulul kasv peatus ja tulu oli 13 miljonit eurot. Õhusaastetasude osatähtsus keskkonnamaksude kogusummas on väike, kuid maksustatud on ka teised keskkonnakoormusega seotud tegevused. Näiteks maksavad energiasektori ettevõtted (sh kaevandajad) peale õhusaastetasu ka muid saastetasusid, maavarade kaevandamise õiguse ja vee erikasutuse tasu – kokku ligikaudu 75 miljonit eurot aastas. Samuti ostavad energiasektori ettevõtted samas suurusjärgus kvoote kasvuhoonegaaside emiteerimiseks – 2014. aasta oksjonandmete põhjal umbes 71 miljonit eurot aastas.

Riigile laekuvatest keskkonnamaksudest on suurima mahuga kütuseaktsiis, millega maksutatakse valdavalt diislikütuse ja bensiini tarbimist. 2015. aastal laekus kütuseaktsiisi 444 miljonit eurot. Kütuseaktsiisi laekumine ja määrad on viimased kümme aastat olnud kasvutrendis. Kuigi aktsiisimäärasid on tõstetud, pole see seni tarbitud kütuse ega tekkinud õhuheitmete kogusele pärssivat mõju avaldanud.

Energia- ja materjalitõhususe suurendamine on üks säästva arengu eesmärkidest. EL-i eesmärk on kasvatada energiatõhusust 2020. aastaks 2010. aastaga võrreldes 20%. Eesti majandus on EL-is ühikuliselt üks energiamahukamaid. 2014. aastal kulus Eestis 1000 euro SKP tootmiseks energiat 0,386 tonni õli ekvivalenti. EL-i keskmine oli sellest ligi kolm korda väiksem – 0,122 tonni. Eestist on energiamahukama majandusega vaid Bulgaaria, kus 2014. aastal kulus 1000 euro SKP tootmiseks 0,448 tonni õli ekvivalenti energiat. Viimase kümne aasta jooksul ei ole Eesti majanduse energiamahukus eriti muutunud, kuigi on teataval määral kõikunud ja oli 2014. aastal 2010. aastaga võrreldes 8% väiksem.

Peale EL-i kontekstis väikese energiatootlikkuse on Eestis väike ka ressursitootlikkus ja kuna materjalikasutus on kasvanud kiiremini kui SKP, on ressursitootlikkus Eestis viimased kümme aastat olnud langustrendis. Materjalidest on enim kasvanud ehitusmineraalide kasutus, mille kogus on jõudnud põlevkivi omaga samale tasemele. Ka kasutatud põlevkivi kogus on viimastel aastatel mõnevõrra suurenenud. Ehitusmineraalid ja põlevkivi hõlmavad ligi 80% kogu Eesti kodumaisest

toormekasutusest. Samuti on Eesti Läti ja Rootsi kõrval üks vähestest EL-i riikidest, kus materjalide eksport ületab nende impordi. Üle poole eksporditava materjali kogusest on puit. Peale mõningat vähenemist aastatel 2008–2010 on puidu eksport järjest suurenenud. Kui aastatel 2005–2009 eksporditi rohkem töödeldud puitu (puidutooteid), siis viimastel aastatel on domineerinud töötlemata puit (2013. aastal 53%). Praeguseks on töödeldud puidu eksport taastunud kriisieelsele tasemele. Samal ajal on märgatavalt kasvanud toorpuidu eksport.

Puidu kasutamine energia tootmisel on samuti suurenenud. Kui 2005. aastal kasutati elektri ja soojuste tootmisel 1,6 miljonit tihumeetrit puitu, siis 2014. aastal 2,2 miljonit tihumeetrit. Kasv on olnud tingitud peamiselt elektrienergia tootmisel kasutatud puidu koguse suurenemisest. Suured küttepuidu tarbijad on ka kodumajapidamised, kes kasutasid 2014. aastal 2 miljonit tihumeetrit küttepuitu. Kodumajapidamiste küttepuidukasutus on olnud aastati üsna konstantne. Energia lõpptarbimises oli puidu osatähtsus 2014. aastal 14%.

Ringmajanduse rakendamise kontseptsiooni kohaselt tuleks uute materjalide kasutuselevõtule eelistada materjalide taaskasutust ning jäätmeid kui materiaalselt ressursi tuleks prügilasse ladestamise asemel võimalikult suures ulatuses taaskasutada. 2014. aastal taaskasutati Eestis kaks korda rohkem jäätmeid kui kümme aastat varem, kuid jäätmete taaskasutuse määr on viimastel aastatel siiski langenud. Langus on seotud põlevkivi aheraine kasutusel rajanenud suurte tee-ehituse ja vaba aja keskuste ehituse projektide lõpulejõudmisega. Olmejäätmete prügilasse ladestamise asemel aga toodetakse nüüd jäätmetest energiat: kui 2004. aastal ladestati prügilasse ligi 80% olmejäätmetest, siis 2014. aastal alla 10%.

Jäätmete elaniku kohta on Eestis olnud läbi aastate üks EL-i suurimaid. Ohtlike jäätmete teke elaniku kohta aga on EL-is kõige suurem just Eestis. Suurem osa Eesti ohtlike jäätmeid tekib põlevkivi töötlemisel ja põletamisel. Põlevkivi põletamisel tekivad lend- ja koldetuhk on kergelt aluselised ning seetõttu on need ka jäätmetena ohtlikud. 2014. aastal tekkis Eestis 8,6 miljonit tonni põlevkivituhka, mis peamiselt ladestati prügilasse. Põlevkiviõli tootmisel tekib veel teisigi ohtlikke jäätmeid, näiteks põlevkivi poolkoks ja põlevkivi utmise jäätmed. 2014. aastal ladestati Ida-Virumaal 717 000 tonni põlevkivi poolkoksi.

ENVIRONMENT

Kaia Oras

Overview

The year 2015 was special in the environmental sphere. The representatives of about 200 countries signed the Paris agreement on the control of carbon emissions with the purpose of keeping global warming within the limit of 2 degrees compared to the pre-industrial era. At the same time, the UN global sustainable development action plan and 17 sustainable development goals were agreed for the next 15 years. All these goals are interlinked and balance three dimensions of sustainable development: economical, social and environmental dimensions. Estonia's actions in ensuring and further shaping environmental protection are also focused on achieving these two agreements.

Estonia's expenditures on environmental protection services amounted to 660 million euros according to the estimate of the model year (2010). In Estonia, environmental protection has largely been financed by the enterprise sector (approximately 73% of the total state expenditure on environmental protection), who pays pollution charges and implements expenditures in order to reduce the negative effects of its activity on the environment, but also buys environmental services from others (waste and wastewater management).

Enterprises providing environmental protection services are the biggest environmental investors, providing 49% of the total environmental investments. The major areas of expenditure include

wastewater and waste management. Environmental protection investments have been financed from the pollution charges paid by production enterprises, transfers received from other countries but also from the enterprises' own funds. Both production enterprises and the government sector have made large-scale investments as well.

Global climate issues and the goal to achieve a more resource-efficient economy have generated the flow of making use of the European Union (EU) Structural Funds and the Green Investment Scheme. In 2010–2015, 336 million euros of revenues from the sale of carbon credits under the Kyoto Protocol have been directed to projects increasing environmental sustainability. This so-called green investment scheme has helped to increase the energy efficiency of public sector buildings but also that of apartment buildings and private houses, to purchase more energy efficient public transport vehicles (trams and buses), to renovate district heating plants and to develop the infrastructure for charging electric cars.

In 2015, the support measures of the Structural Funds relating directly to financing environmental protection and energy efficiency amounted to 89.6 million euros, with a little more than a half of it having contributed to the development of the water management infrastructure. Ranking second in terms of cost intensity were the development of a sustainable transport system and cleaning up the spoiled areas of former military and industrial sites. Activities relating to environmental education, nature and species protection, the development of waste recovery environmental monitoring and supervision were also supported from the Structural Funds.

With the application of the measures of environmental protection and resource efficiency, the provision of environmental services and goods has also been growing year by year, and the share of the so-called green economy in the economy is on an uptrend. According to the survey carried out in 2010, the production of the sector of environmental goods and services in Estonia totals around 2 billion euros, i.e. 7% of Estonia's gross production, which is comparable to the total production in the economic activity of construction in 2010. The exports of the environmental goods and services sector amount to slightly more than 500 million euros, which makes up 5% of Estonia's total exports. In 2010, the value added of the sector was around 730 million euros or 6% of the national GDP, and the sector employed almost 30,000 people, i.e. 5% of the employed persons in Estonia). This is comparable to the total number of persons employed in the economic activities of health care and agriculture, forestry and fishing.

The biggest domains of green economy in Estonia include the production of goods and services related to renewable energy and energy efficiency, followed by waste management. The domain of energy efficiency, which mainly entails energy saving-directed renovation of buildings and more energy-efficient new construction, accounted for 32% of the production of the green economy in 2010 (618 million euros). The share of the renewable energy sector in the green economy of Estonia amounted to 18% (345 million euros). The production of waste management was of the same order of magnitude – 336 million euros or 17% of the green economy.

While a relatively large share of the production of green economy has come from environmental services, then in 2010 the production of goods used in environmental protection amounted to 811 million euros, which made up 42% of the total production in the sector. Environmental goods include products environmental protection products, environmental technologies as well as environmentally friendly products. The majority of the environmental goods produced were various goods aiming at energy saving, such as energy-efficient windows, lamps, insulation materials (13% of the entire environmental sector, production volume: 243 million euros). Renewable energy as a resource-efficient commodity has also been of great significance in the sector: electricity and heat produced from renewable sources accounted for 7% of the total production of the environmental sector (138 million euros) and the share of the production of fuel wood and chuck wood was of the same order of magnitude (144 million euros). Around 40% of the environmental goods produced in Estonia are exported. Goods used in the production of renewable energy (e.g. wind generators) were exported to the value of 36 million euros in 2010. Exported goods accounted for 86% of the renewable energy goods. More than 80% of the energy saving goods produced was exported. In addition, large quantities of waste, especially scrap metal, are also exported. Waste was exported to the total value of 200 million euros in 2010.

In order to achieve the global goals of the climate policy, the EU has set the target of a 20% reduction in the greenhouse gas emissions of the Member States by 2020, compared to 1990 levels. Estonia has already reached this goal: in 2013, the emissions of greenhouse gases were 46% smaller than in 1990. At the same time, in 2004–2013, the Baltic states were the only countries where greenhouse gas emissions increased. In Latvia and Lithuania per capita emission levels are lower than in most of the EU countries, whereas the Estonian indicator is amongst the highest ones in the EU (ranking second after Luxembourg). In Estonia, 70% of the greenhouse gases originate from energy production. While in the EU this share stands at around 30% and is mainly decreasing, then in Estonia it is increasing. The growth in emissions is due to an increase in the volume of electricity produced for exports, as energy consumption in Estonia has not risen significantly. The emissions of transport-related greenhouse gases in Estonia have been increasing somewhat year by year, but their share in total greenhouse gas emissions is still small – less than 10%.

Taxation on the use of the environment and on environmental pressures is one of the instruments for the implementation of the ‘polluter pays’ principle and a way for the government to influence producers and consumer behaviour to reduce negative environmental impact. Tax revenue from the air pollution charge has increased a little over the last decade, but in 2013–2014 the revenue stopped rising and amounted to 13 million euros. The share of the air pollution charge in the total revenue from environmental taxes is small; however, other activities related to environmental pressure are taxed as well. For example, in addition to the air pollution charge, energy sector enterprises (incl. mining enterprises) also pay other pollution charges, the mineral resource extraction charge and the water abstraction charge – to the value of about 75 million euros per year. In addition, energy sector enterprises pay the same amount of money (around 71 million euros per year, based on 2014 auction data) to buy carbon credits to be able to emit greenhouse gases.

Fuel excise duty, which is mainly levied on the consumption of diesel fuel and petrol, accounts for the biggest share of state revenues from environmental taxes. *The receipts from fuel excise duty amounted to 444 million euros in 2015. The receipts and rates of fuel excise duty have been on an uptrend for the last ten years; despite the increase in excise duty rates, however, there has not been a fall in fuel consumption or in the amount of air emissions.*

Increasing energy and resource efficiency is one of the goals of sustainable development. It is the goal of the EU to achieve a 20% increase in energy efficiency compared to 2010 by 2020. In unit terms, the Estonian economy is one of the most energy-intensive ones in the EU. In 2014, 0.386 tonnes of oil equivalent of energy was used per 1,000 euros of the GDP in Estonia. The EU average is nearly three times lower than that – 0.122 tonnes. Compared to Estonia, the economy is more energy-intensive only in Bulgaria, where 0.448 tonnes of oil equivalent of energy was used for the production of 1,000 euros of the GDP. The energy intensity of the Estonian economy has not changed much in the last ten years, although it has fluctuated to a certain extent and was 8% lower in 2014 compared to 2010.

Besides the low energy productivity in the EU context, resource productivity is also low in Estonia, and as material consumption has risen faster than the GDP, resource productivity has been on a downtrend for the last ten years. As for materials, the greatest increase has occurred in the consumption of construction minerals, the amount of which has reached the level of input of oil shale. The amount of oil shale used has also increased somewhat in recent years. In Estonia, oil shale and construction minerals account for nearly 80% of the total domestic extraction used. Next to Latvia and Sweden, Estonia is also one of the few EU countries, where the exports of materials exceed their imports. Wood accounts for more than a half of the amount of materials exported. The exports of wood have been growing steadily after a certain decline in 2008–2010. While in 2005–2009 exports were dominated by processed wood (articles of wood), then nowadays raw wood has taken the lead (53% in 2013). By now, the exports of processed wood have reached their pre-crisis level. At the same time, there has been a substantial rise in the exports of raw wood.

The use of wood in energy production has increased as well. While, in 2005, 1.6 million cubic metres of solid volume of wood were used in the production of electricity and heat, then in 2014 – 2.2 million cubic metres of solid volume. The increase has mainly been due to a rise in the volume of wood used in electricity production. Households also stand out for the heavy consumption of fuel wood:

2 million cubic metres of solid volume of fuel wood in 2014. Fuel wood consumption in households has been relatively stable throughout the years. In 2014, wood accounted for 14% of final energy consumption.

According to the concept of the circular economy, the recovery of materials should be preferred to the use of new materials, and waste as a material resource should be recovered as much as possible instead of being landfilled. Two times more waste was recycled in Estonia in 2014 than ten years ago, but the rate of waste recovery has declined in recent years. The decline is related to the finalisation of large projects involving road construction and the construction of a leisure centre, which were based on the use of waste rock from oil shale mining. Instead of landfilling municipal waste, it is now used in energy production: while in 2004 approximately 80% of the municipal waste was landfilled, then in 2014 – less than 10%.

Throughout the years, Estonia has been one of the highest-ranking countries in the EU in terms of per-capita waste generation. At the same time, Estonia tops the list of EU countries for hazardous waste generation per capita. The majority of hazardous waste in Estonia is generated in the processing and burning of oil shale. The fly and bottom ash, which are produced upon burning oil shale, are slightly alkaline and therefore hazardous waste. Oil shale ash generated in Estonia in 2014 amounted to 8.6 million tonnes, the majority of which was disposed in landfills. There are also other types of hazardous waste generated in oil shale production, such as oil shale semi-coke and retorting waste. In 2014, 717,000 tonnes of oil shale semi-coke was landfilled in Ida-Viru county.

Tabel 1. Riigi keskkonnakaitsekulutused institutsionaalse sektori ja valdkonna järgi, 2010

Table 1. National environmental protection expenditure (EPE) by institutional sector and domain, 2010 (miljonit eurot – million euros)

	Valitsemis- sektor ja KTKTI ^a General government and NPISH ^a	Ettevõtlus- sektor Enterprises	Kodumaja- pidamised Households	Välismaailm Rest of the world	Keskkonna- kaitse- kulutused kokku EPE, total	
Välisõhu ja kliima kaitse	0,0	65,3	37,5	0,0	102,8	Protection of ambient air and climate
Reoveekäitlus	1,9	173,2	11,2	28,7	157,6	Wastewater management
Jäätmekäitlus	2,4	225,4	23,7	4,8	246,7	Waste management
Muu keskkonna- kaitsetegevus	69,9	34,1	0,0	10,8	104,2	Other environmental protection activities
Teised keskkonna valdkonnad	17,4	27,6	3,7	2,0	48,7	Other environmental domains
Kokku	104,7	525,6	76,1	46,3	660,0	Total

^a KTKTI – kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid.

^a NPISH – non-profit institutions serving households.

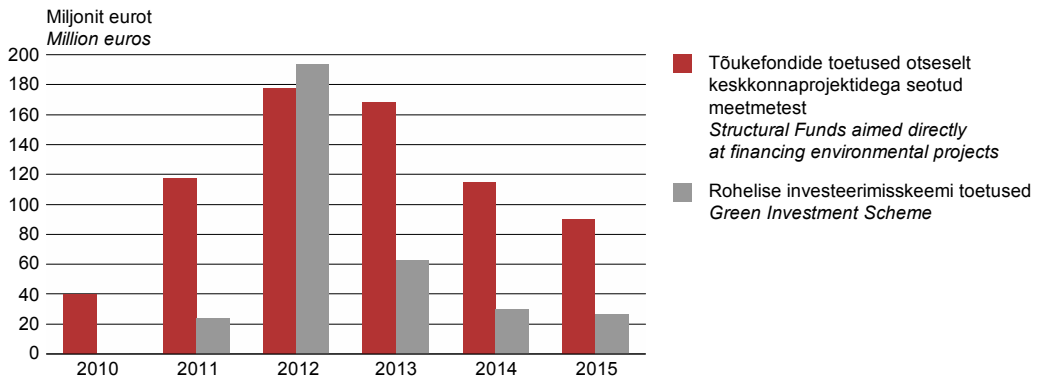
Tabel 2. Keskkonnakaitseettevõtete keskkonnakaitsekulutused, 2010–2014

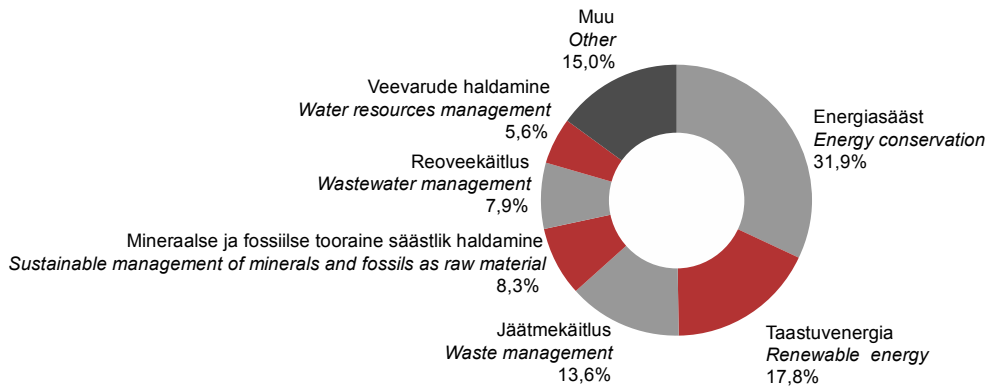
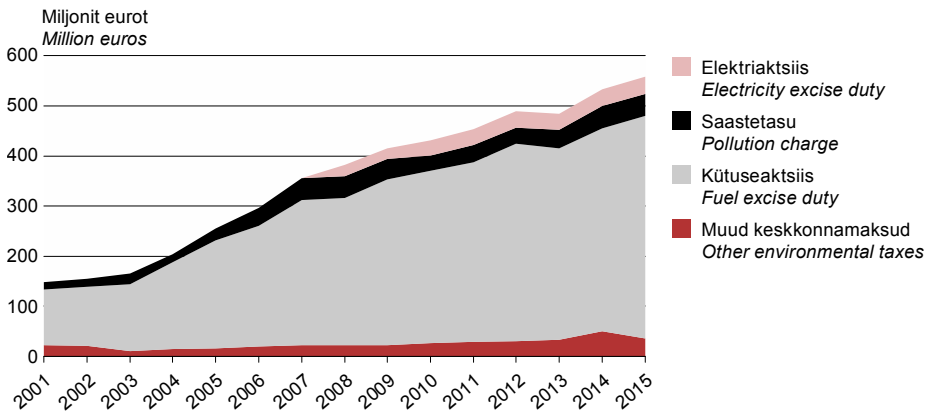
Table 2. Environmental protection expenditure of enterprises specialising in environmental protection, 2010–2014
(miljonit eurot – million euros)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Keskkonnakaitse-investeeringud	71,1	100,3	93,7	106,7	90,8	Environmental protection investments
heitveekäitlus	46,3	64,7	68,9	74,3	63,4	wastewater management
jäätmekäitlus	17,3	33,3	22,9	23,8	19,2	waste management
muu keskkonnakaitsetegevus	7,5	2,3	1,9	8,6	8,2	other environmental protection activities
Keskkonnakaitse jooksevkulud	442,4	524,1	532,9	599,9	530,1	Current environmental protection expenditure
heitveekäitlus	40,5	33,3	30,0	37,1	43,8	wastewater management
jäätmekäitlus	394,7	478,5	486,0	547,1	467,0	waste management
muu keskkonnakaitsetegevus	7,2	12,3	16,9	15,7	19,1	other environmental protection activities

Joonis 1. Keskkonnaprojektidele mõeldud toetusmeetmete väljamaksed, 2010–2015

Figure 1. Payments of support funds for financing environmental projects, 2010–2015

Joonis 2. Keskkonnakaupu ja -teenuseid tootva sektori toodangu jagunemine valdkonna järgi, 2010
Figure 2. Output of environmental goods and services sector by domain, 2010

Joonis 3. Keskkonnamaksude laekumine, 2001–2015
Figure 3. Revenue from environmental taxes, 2001–2015

Tabel 3. Keskkonnamaksude laekumine, 2011–2015
Table 3. Environmental tax revenues, 2011–2015

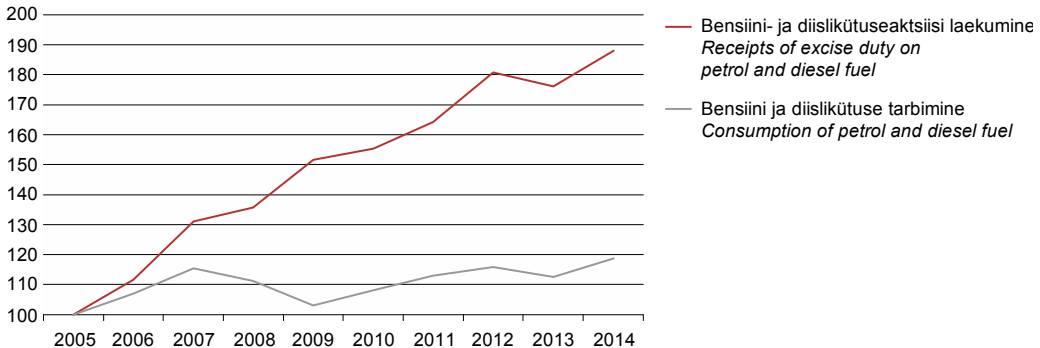
(miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kütuseaktsiis	358,9	393,5	382,6	406,1	444,3	Fuel excise duty
Elektriaktsiis	31,9	33,0	32,7	33,4	34,0	Electricity excise duty
Vedelkütusevaru makse	4,9	5,4	5,6	6,2	5,5	Liquid fuel stockpiling fee
Saastekvootide müügist saadud tulu	–	–	–	18,1	7,4	Revenue from sale of carbon credits
Saastetasu	34,2	31,7	36,9	43,9	43,8	Pollution charge
Pakendiaktsiis	0,2	0,3	0,4	0,3	1,2	Packaging excise duty
Vee erikasutuse tasu	12,9	13,4	14,2	12,3	7,7	Water abstraction charge
Kalapüügiõiguse tasu	1,3	1,5	1,5	1,6	1,8	Fishing charge
Autode registreerimise tasu	6,2	6,9	6,9	7,0	7,1	Car registration fee
Raskeveokimaks	3,7	3,9	4,0	4,3	5,1	Heavy goods vehicle tax
KOKKU	454,3	489,1	484,6	533,1	557,8	TOTAL

Joonis 4. Benssiini- ja diislikütuseaktsiisi^a laekumise ja tarbimise muutuse indeks, 2005–2014

Figure 4. Index of change in receipts of excise duty^a and in consumption of petrol and diesel fuel, 2005–2014

(2005 = 100)

^a Sh eriotstarbeline diislikütus.

^a Incl. diesel fuel for specific purposes.

Joonis 5. Kasvuhoonegaaside heitkogus gaaside allika järgi, 1990–2013

Figure 5. Greenhouse gas emissions by source, 1990–2013

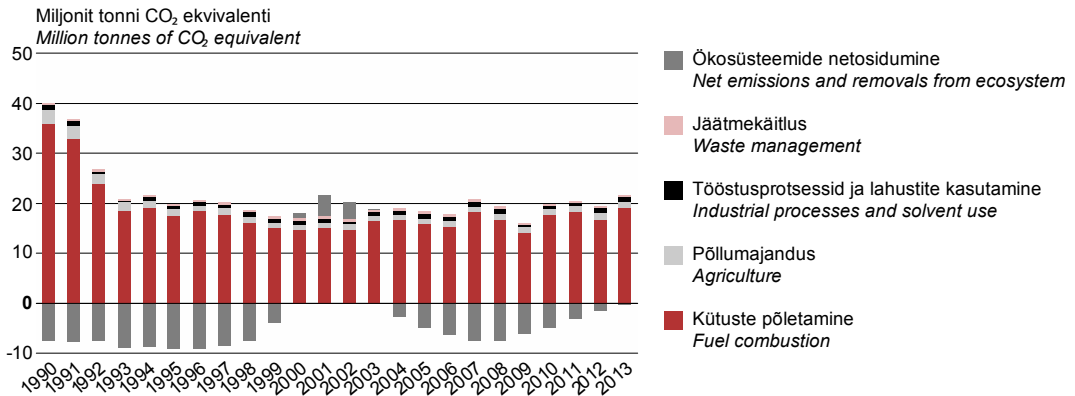
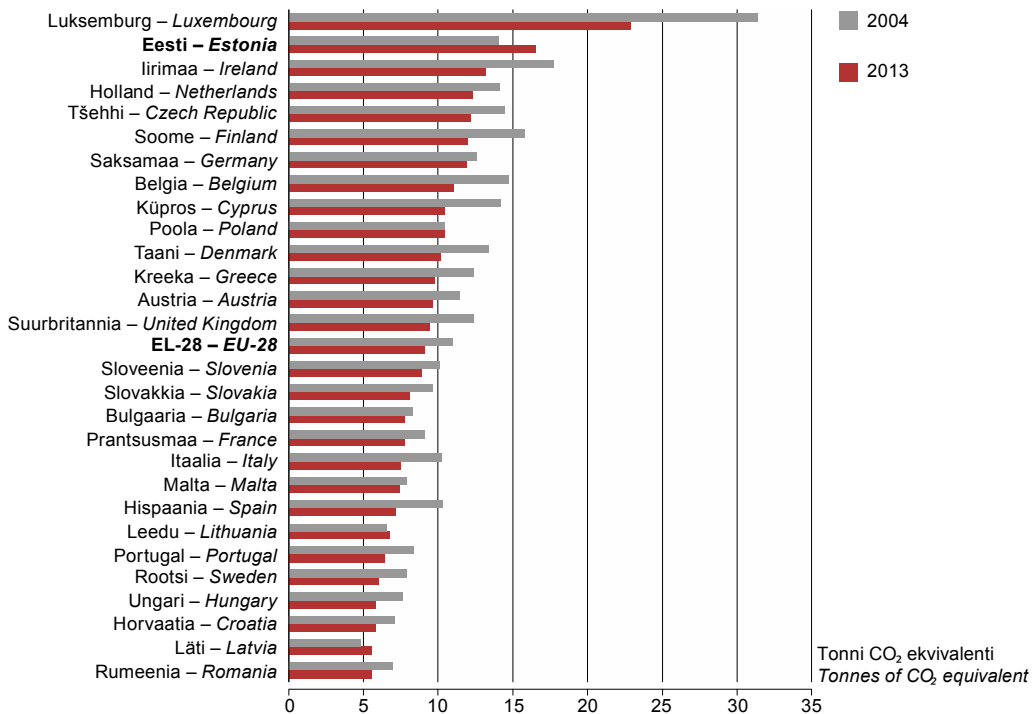
Tabel 4. Kasvuhoonegaaside heitkogus, 2008–2013

Table 4. Greenhouse gas emissions, 2008–2013

(tuhat tonni CO₂ ekvivalenti – thousand tonnes of CO₂ equivalent)

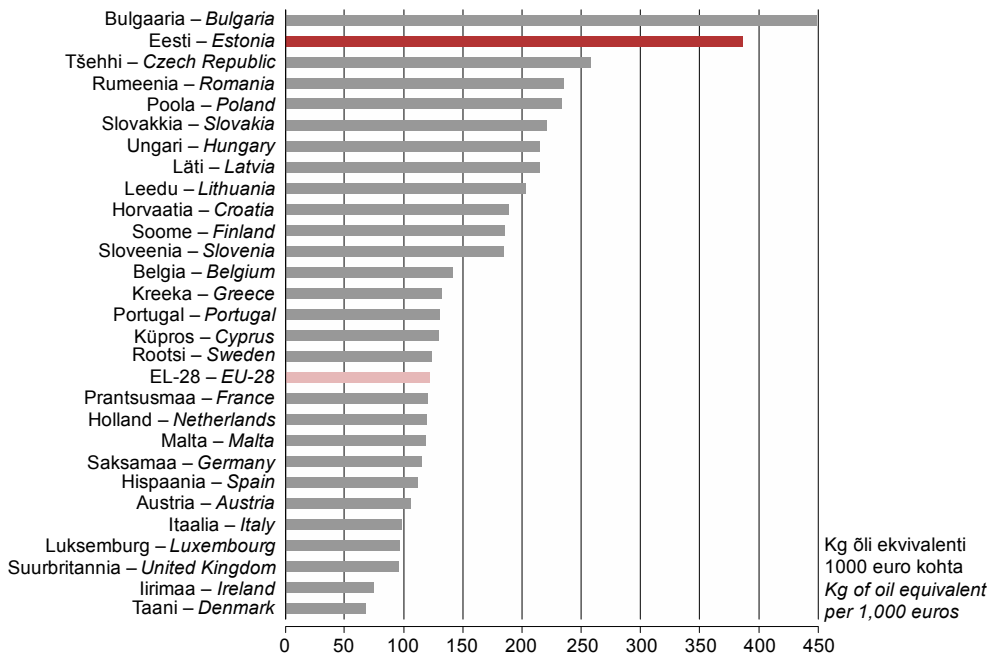
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Süsinikdioksiid	17 374	14 154	17 820	18 435	17 296	19 641	Carbon dioxide
Metaan	1 198	1 153	1 167	1 119	1 127	1 116	Methane
Dilämmastikoksiid	750	709	727	727	790	779	Nitrous oxide
F-gaasid	152	159	177	185	195	206	F-gases
KOKKU	19 473	16 174	19 890	20 465	19 408	21 741	TOTAL

Joonis 6. Kasvuhoonegaaside heitkogus elaniku kohta Euroopa Liidus, 2004, 2013
 Figure 6. Greenhouse gas emissions per capita in the European Union, 2004, 2013

Allikas/Source: Eurostat

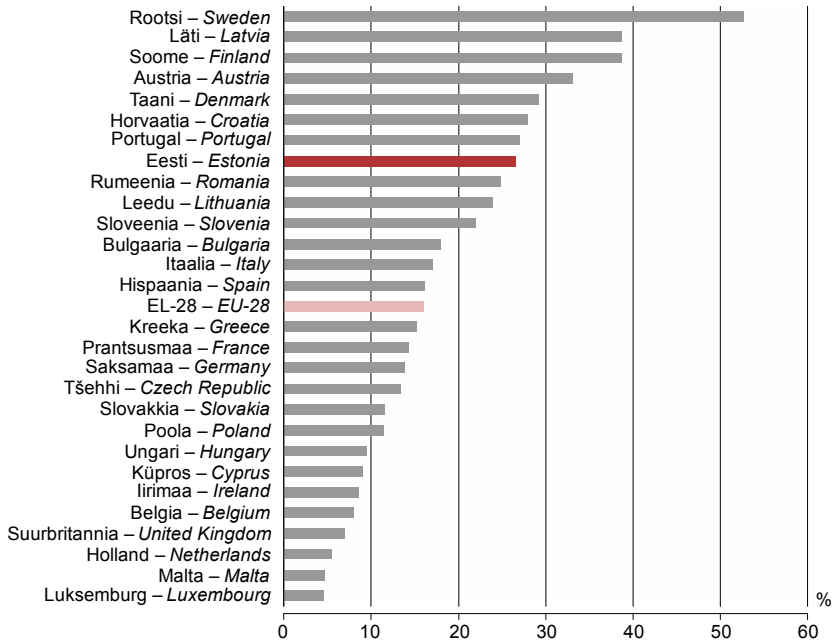
Joonis 7. Majanduse energiamahukus Euroopa Liidus, 2014
 Figure 7. Energy intensity of the economy in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 8. Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osatähtsus energia lõpptarbimises Euroopa Liidus, 2014

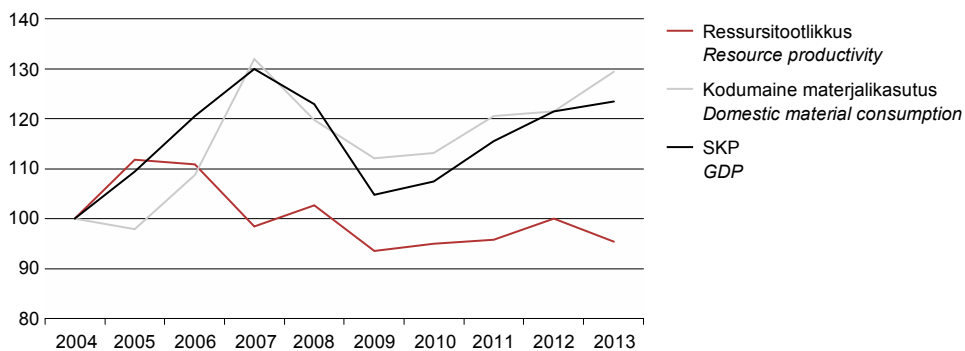
Figure 8. Share of renewable energy in final energy consumption in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

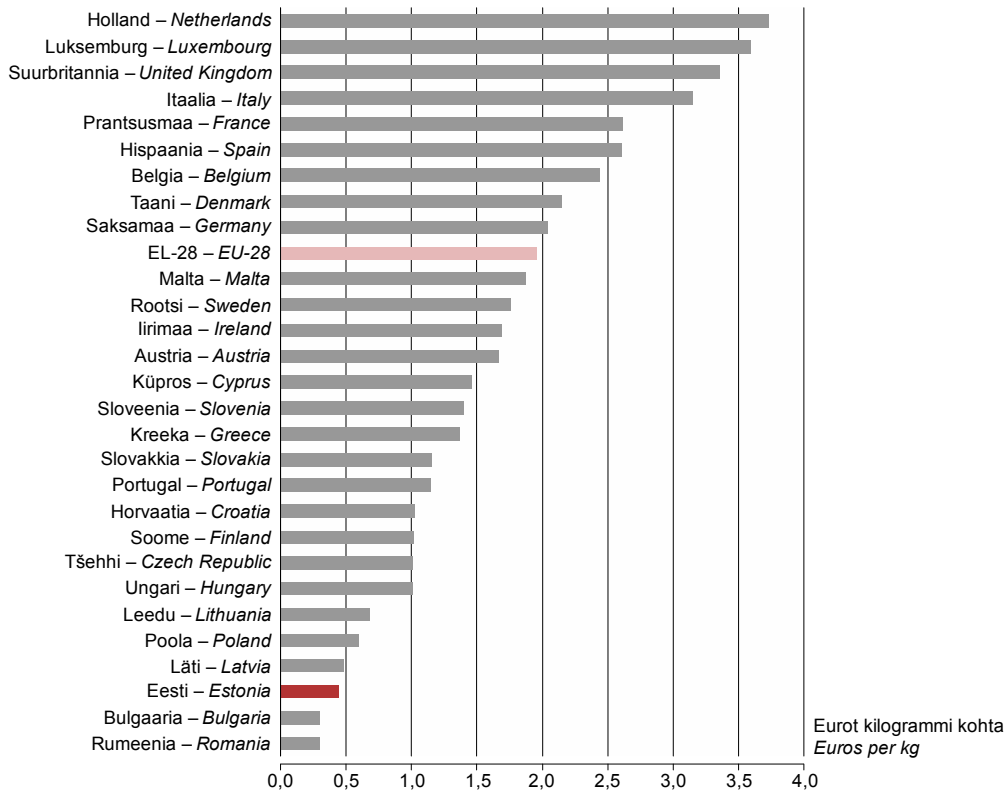
Joonis 9. Ressursitootlikkus, materjalikasutus ja SKP^a, 2004–2013

Figure 9. Resource productivity, material consumption and GDP^a, 2004–2013
(2004 = 100)

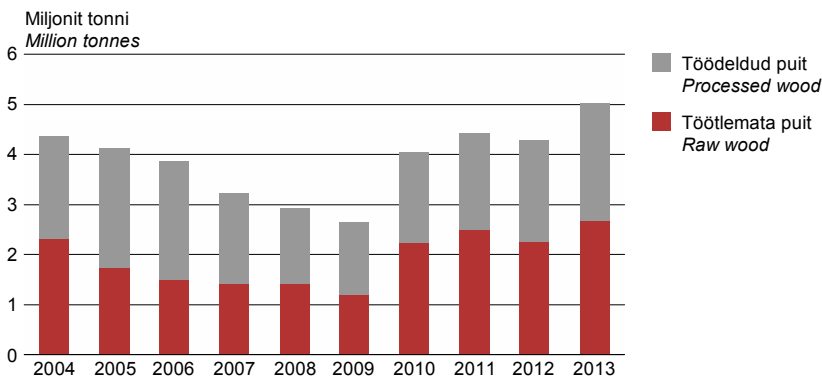

^a Arvutamisel on kasutatud SKP aheldatud väärtust (referentsaasta 2010).

^a GDP calculated according to the chain-linking method (reference year: 2010).

Joonis 10. Ressursitootlikkus Euroopa Liidus, 2013
Figure 10. Resource productivity in the European Union, 2013

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 11. Puidu eksport, 2004–2013
Figure 11. Exports of wood, 2004–2013

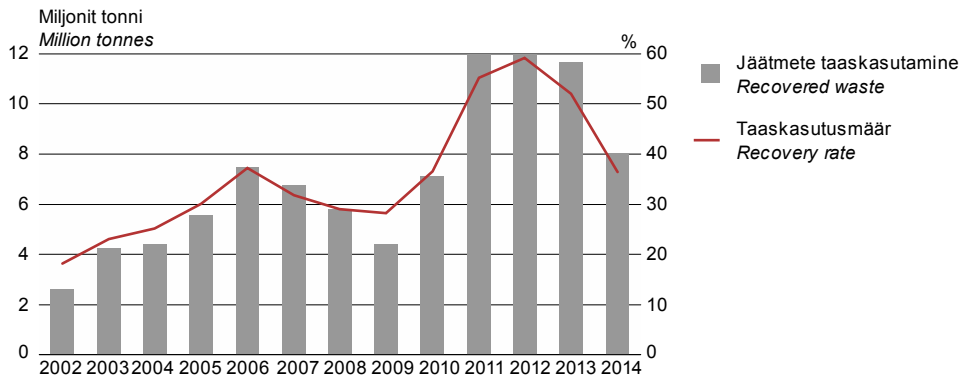
Tabel 5. Jäätmete töötlemine taaskasutamiseks või energia tootmiseks, 2010–2014

Table 5. Treatment of waste for recovery or energy production, 2010–2014
(tonni – tonnes)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Kütuse või muu energiaallikana kasutamine	264 755	294 805	348 942	522 233	508 806	Use as a fuel or other means to generate energy
Pinnastöötlus põllumajanduses või keskkonnanõuiseisundi parandamine	349 973	376 180	204 077	216 419	112 844	Land treatment for agricultural purposes or for improvement of the state of the environment
Metallide ja metalliühendite ringlussevõtt või taastväärtustamine	20 262	20 993	22 043	20 262	21 362	Recycling or reclamation of metals and metal compounds
Muude anorgaaniliste ainete ringlussevõtt või taastväärtustamine	4 865 071	9 821 895	10 980 234	9 150 827	5 816 293	Recycling or reclamation of other inorganic materials
Lahustina mittekasutatavate orgaaniliste ainete ringlussevõtt või taastväärtustamine (sh kompostimine)	1 298 226	1 048 542	1 100 288	961 060	857 315	Recycling or reclamation of organic materials not used as solvents (incl. composting)
Õlide taastrafineerimine või korduskasutamine	6	32	57	4	2	Waste oil re-refining or other re-use
Lahustite regenerereerimine	21	5	1	1	0	Regeneration of solvents

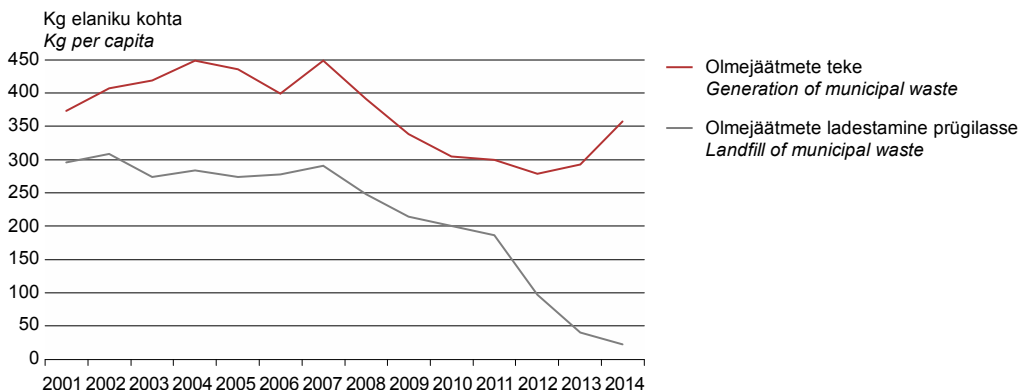
Joonis 12. Jäätmete taaskasutus, 2002–2014

Figure 12. Waste recovery, 2002–2014

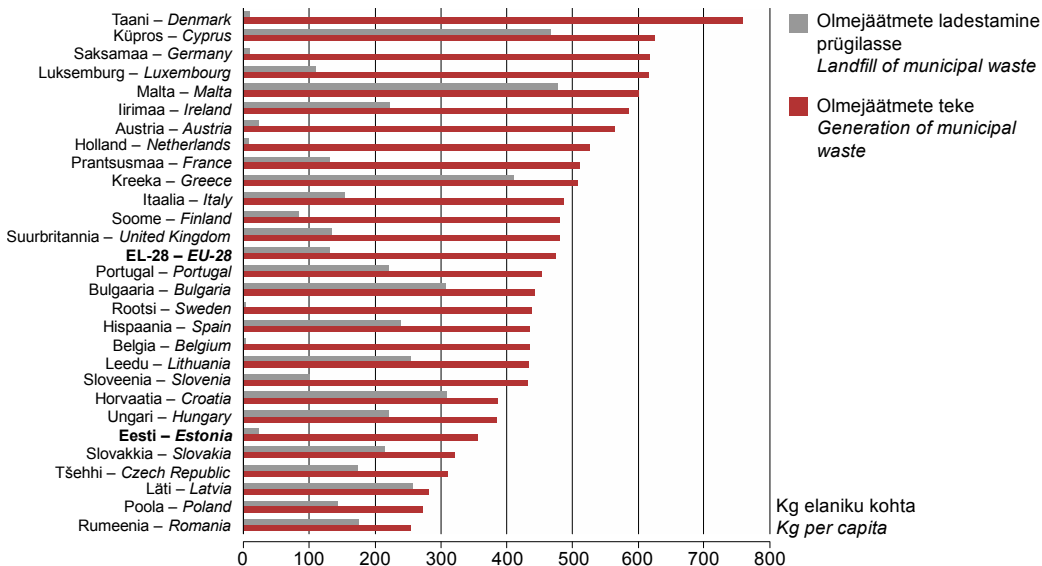
Joonis 13. Olmejäätmete teke ja ladestamine, 2001–2014

Figure 13. Generation and landfill of municipal waste, 2001–2014

Joonis 14. Olmejäätmete teke ja ladestamine Euroopa Liidus, 2014

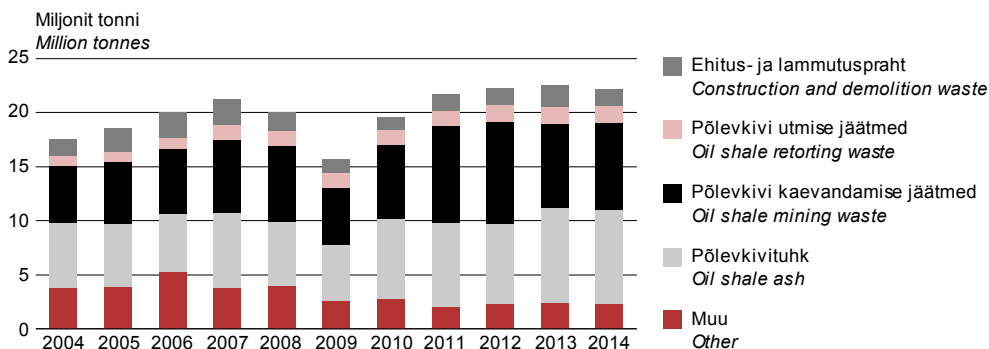
Figure 14. Generation and landfill of municipal waste in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 15. Jäätmete teke jäätmeliigi järgi, 2004–2014

Figure 15. Generation of waste by type of waste, 2004–2014

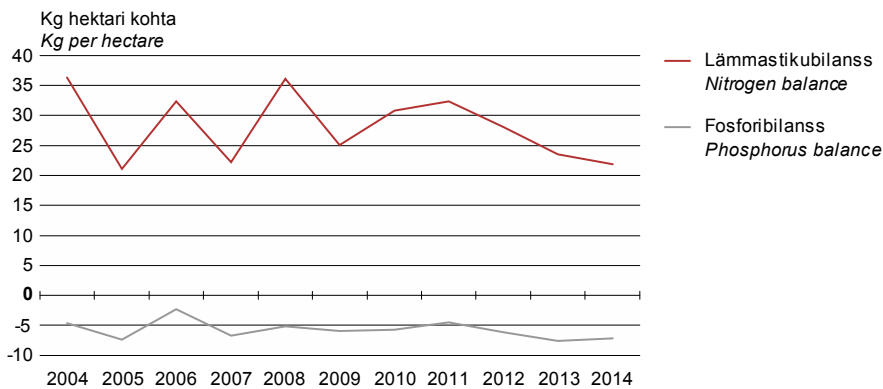
Tabel 6. Pinnaveekogudesse juhitud puhastamist vajava vee reostuskoormus, 2010–2014
Table 6. Pollution load of water discharged into surface water bodies and needing purification, 2010–2014
 (tonni – tonnes)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Orgaanilised reoained, BHT ₇ ^a	1 214	937	720	814	663	Organic substances, BOD ₇ ^a
Heljum	3 402	3 383	2 895	2 461	2 254	Suspended solids
Üldlämmastik	1 770	1 890	1 612	1 228	1 138	Total nitrogen
Üldfosfor	114	110	100	66	59	Total phosphorus

^a Hapnikukogus, mis on vajalik orgaaniliste ainete bioloogiliseks lagunemiseks seitsme päeva jooksul.

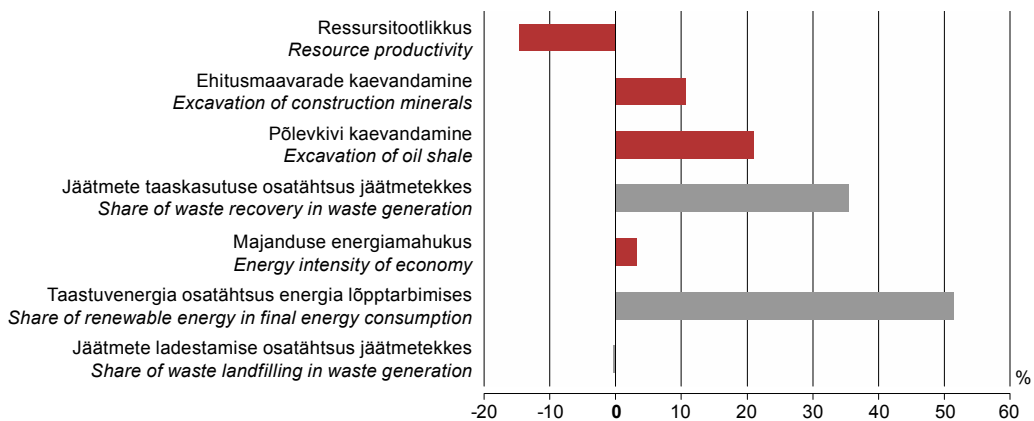
^a The quantity of oxygen consumed in the biological decomposition of organic substances within seven days.

Joonis 16. Lämmastiku- ja fosforibilanss põllumajandusmaal, 2004–2014
Figure 16. Nitrogen and phosphorus balance in agricultural land, 2004–2014

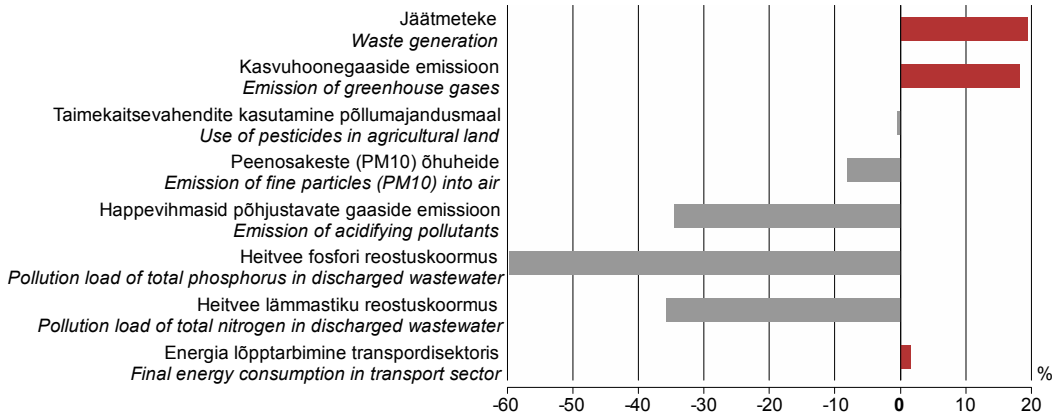
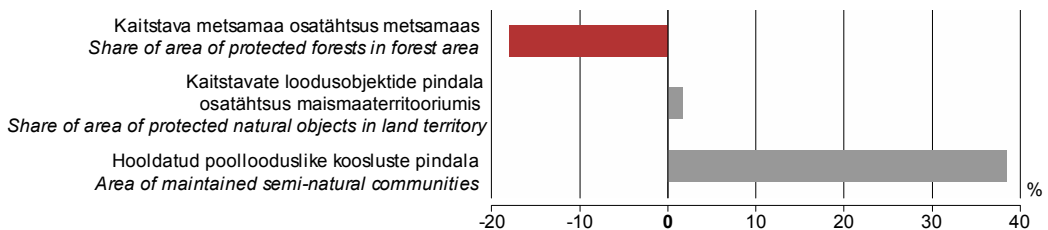
Joonis 17. Ressursikasutuse muutused, 2005–2014^a

Figure 17. Changes in resource use, 2005–2014^a
 (2005 = 0)

^a Siin ja joonistel 18 ja 19: punase värviga on keskkonna mõistes probleemseid trendid.

^a Here and in Figures 18 and 19: red refers to environmentally problematic trends.

Joonis 18. Keskkonna saastamise muutused, 2005–2014*Figure 18. Changes in environmental pollution, 2005–2014*
(2005 = 0)**Joonis 19. Bioloogilise mitmekesisuse muutused, 2005–2014***Figure 19. Changes in biological diversity, 2005–2014*
(2005 = 0)**Metoodika**

Keskkonnastatistika hõlmab nii keskkonnaseisundit (nt õhk, vesi, looduslik mitmekesisus) kui ka inimtegevuse mõju (nt saasteained, jäätmed) ning keskkonnameetmeid.

Keskkonnastatistika tegemiseks kasutab Statistikaamet põhiliselt teiste riigiasutuste kogutud andmeid, kuid on ka valdkondi, kus andmeid kogub Statistikaamet ise (nt keskkonnakaitsekulutused, taimkaitsevahendite kasutamine). Keskkonnakaitsekulutuste andmed saab Statistikaamet ettevõtelt ja riigiasutustelt. Paljud keskkonnaandmed saadakse suure keskkonnamõjuga ettevõtelt. Nendele ettevõtetele väljastatakse keskkonnaluba, mille alusel nad võivad ammutada keskkonnast loodusressurssi või heita keskkonda etteantud normi piires heitgaase ja -vett ning jäätmeid. Õhusaaste, heitvee ja jäätmetekke ning veekasutuse kohta kogub andmeid Keskkonnaagentuur. Statistikaamet saab Keskkonnaagentuurilt ka liigilise mitmekesisuse ja kaitsealade andmeid. Maavarade üle peab arvet Maa-amet.

Suur osa keskkonnamaksude arvepidamise sisendist pärineb rahvamajanduse arvepidamises juba kokku koondatud majandusandmetest. Samuti on olulised keskkonnamaksudega seotud andmed administratiivsetest andmeallikatest: Maksu- ja Tolliametist, Keskkonnaministeeriumist, Põllumajandusministeeriumist ja Maanteeametist. Keskkonnamaksudest suurima laekumisega energiamaksude (kütuse- ja elektriaktsiis) jaotus põhineb suures osas energiastatistikal ning rahvamajanduse arvepidamise pakkumise ja kasutamise tabelitel. Keskkonnamaksude arvepidamine koostatakse kooskõlas rahvamajanduse arvepidamisega.

Majandust läbiva materjalivoo arvestus on üks keskkonna majandusarvestuse mooduleid. Mudel käsitleb tänapäeva inimühiskonda kui sotsiaalset organismi, mis oma elutegevuse käigus mõjutab keskkonda, ammutades sellest ressursse ja energiat ning tekitades keskkonda jäätmeid ja heitmeid.

Materjalivoo arvestus hõlmab kahte peamist komponenti: füüsilistes ühikutes koostatud materjalibilansi tabelleid ja nende põhjal tuletatud materjalivoo näitajaid. Bilansitabelite sisendipoolel näidatakse kogu kodumaises majanduses kasutatud materjal: nii kõik kodumaised loodusvarad kui ka imporditud materjal. Kasutatud materjal liigitatakse peamiste materjaliliikide kaupa biomassiks, mineraalseks tooraineks ja fossiilseks kütuseks. Bilansi väljundipoolel näidatakse kõik tootmis- ja tarbimisprotsessis tekkinud heitmed ja jäätmed, aga ka eksporditud materjali kogus materjaliliigi järgi. Andmete võrreldavuseks arvutatakse kõik imporditud ja eksporditud tooted ümber nendes sisalduvateks peamiseks loodusressurssideks.

Keskonnakaupade ja -teenuste sektori arvepidamises kirjendatakse ja esitatakse andmeid keskkonnakaitsega seotud tootmistegevuse kohta viisil, mis ühtib rahvamajanduse arvepidamises esitatud andmetega. Sektor hõlmab kõiki toodetud keskkonnakaupu ja -teenuseid. Keskkonnatooted on valmistatud eesmärgiga kaitsta keskkonda ja hallata ressursse. Keskkonnakaitse hõlmab kõiki tegevusi, mille peamine eesmärk on vältida, vähendada ja kõrvaldada keskkonna saastatust ning vältida ja vähendada mis tahes muud keskkonnaseisundi halvenemist. Ressursside haldamine hõlmab loodusressursside varude säilitamist, hoidmist ja suurendamist ning seega nende varude kaitsmist ammendumise eest.

Keskonnakaitsekulutuste arvepidamises esitatakse andmeid keskkonnakaitsekulutuste kohta. Keskkonnakaitsekulud on majandusressursid, mille residendist üksused eraldavad keskkonnakaitseks. Niisugune arvepidamine võimaldab arvestada riigi keskkonnakaitsekulutusi, mis määratakse residendist üksuste kasutatud keskkonnakaitseteenuste, keskkonnakaitsega seotud investeeringute ja eelnimetatud elementides arvestamata keskkonnakaitseviiside summana, millest on lahutatud välismaalt saadud rahalised vahendid. Konto moodustatakse nii keskkonnakaitseteenuste pakkumise kui ka kasutamise kohta. Samuti näitab see institutsionaalse sektori kaupa, kes on kulutusi finantseerinud.

Methodology

Environment statistics cover the state of the environment (e.g. air, water and biodiversity) as well as the impact of human activities (e.g. pollutants and waste) and environmental measures.

For the production of environment statistics, Statistics Estonia uses mainly the data collected by other government institutions, although the data on certain topics are collected by Statistics Estonia (e.g. environmental protection expenditure, pesticide use). The data about environmental protection expenditure are received by Statistics Estonia from enterprises and government institutions. A great share of environmental data is obtained from enterprises with a great environmental impact. Such enterprises operate under pollution licenses, which allow them to extract mineral resources, discharge wastewater into the environment or generate air pollution and waste. The data on air pollution, wastewater, waste generation and water use are collected by the Estonian Environment Agency. The Agency also provides Statistics Estonia with data on biodiversity and protected areas. Data on the use of mineral resources are provided by the Estonian Land Board.

The majority of data on environmental taxes are available in the economic data consolidated in the national accounts. Tax data are also received from administrative sources: the Estonian Tax and Customs Board, the Ministry of the Environment, the Ministry of Agriculture and the Estonian Road Administration. The distribution of energy taxes (fuel and electricity excise duty), which make up the majority of environmental taxes, is mainly based on energy statistics and the supply-use tables of national accounts. Environmental taxes accounts are compiled in accordance with national accounts.

Economy-wide material flow accounts are one of the modules of environmental accounts. This model sees the modern society as a living organism whose activity has an impact on the environment through the extraction of materials and energy and generation of emissions and wastes.

Material flow accounts have two main components: material balance sheets compiled in physical units and material flow indicators derived from these tables. The input side of the balance sheets includes all the materials used in the domestic economy – materials extracted from the domestic economy and also imported materials. The materials are classified according to the basic material categories as biomass, mineral resources or fossil fuels. All emissions, landfilled wastes and also exported materials (by category) are reported on the output side of the material balance sheets. For comparability, all imported and exported materials are recalculated into basic natural resources.

The environmental goods and services sector accounts record and present data on production activities which generate environmental products, in a way that is compatible with the data reported in national accounts. The sector includes all environmental goods and services that are created within the production boundary. Environmental products are products that have been produced for the purpose of environmental protection and resource management. Environmental protection includes all activities and actions which have as their main purpose the prevention, reduction and elimination of pollution and of any other degradation of the environment. Resource management includes the preservation, maintenance and enhancement of the stock of natural resources and therefore the safeguarding of those resources against depletion.

Environmental protection expenditure accounts present data on the expenditure on environmental protection, i.e. the economic resources devoted by resident units to environmental protection. Such accounts allow compiling estimates of national expenditure on environmental protection, which is defined as the sum of environmental protection services used by resident units, investments related to environmental protection activities, and environmental protection transfers not included under the previously mentioned items, less financing received from the rest of the world. The accounts are compiled for both the supply and use of environmental protection services. The accounts also include data on the units having financed these expenditures by institutional sector.

Kirjandust Publications

Eesti Statistika Kvartalikirj. 2/2015. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.
Säästva arengu näitajad. Indicators of Sustainable Development. (2015). Tallinn: Statistikaamet.

Kasulikke linke Useful links

Keskkonnaagentuuri veebileht
Website of the Estonian Environment Agency
<http://www.keskkonnaagentuur.ee/>

Keskkonnaministeeriumi veebileht
Website of the Estonian Ministry of the Environment
<http://www.envir.ee>

Euroopa Keskkonnaagentuuri veebileht
Website of the European Environment Agency
<http://www.eea.europa.eu/>

Keskkonnaandmed Eurostati veebilehel
Environmental data on Eurostat's website
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview>

RAHVASTIK

Alis Tammur, Helerin Äär, Koit Meres

Ülevaade

2016. aasta 1. jaanuaril oli Eesti arvestuslik rahvaarv 1 315 944. Aasta varasemaga võrreldes oli rahvaarv 2673 võrra suurem. Loomulik iive oli 2015. aastal negatiivne – suri 1336 inimest rohkem, kui sündis. Välisrändes ületas sisseränne väljarännet 2410 inimese võrra. Osa rahvaarvu kasvust (1599) tulenes uuele metoodikale üleminekust, mille järgi selgus, et Eestis elab rohkem inimesi, kui varem arvati. Eestlaste loomulik iive oli aastatel 2008–2012 positiivne, kuid alates 2013. aastast on ka see olnud negatiivne. 2015. aastal suri 80 eestlast rohkem, kui sündis. Maakondadest kasvas rahvaarv rände ja loomuliku iibe tulemusel Harju ja Tartu maakonnas. Nendes maakondades oli positiivne nii rändesaldo kui ka loomulik iive. Kõige rohkem kasvas elanike arv Tallinnas. Elanike arv vähenes absoluutarvudes kõige rohkem Ida-Viru maakonnas (2145 võrra), protsentides aga Põlva, Valga ja Hiiu maakonnas (–1,5...–1,7%). Enamiku maakondade rahvaarv kahanes peamiselt rände tõttu. Ainult Pärnu ja Võru maakonnas oli maakonna rahvaarvu vähenemine rände tõttu pisut väiksem kui sündide ja surmade arvu vahest tulenev vähenemine.

Välisrändes oli 2015. aasta pöördeline. Esimest korda taasiseseisvunud Eestis kasvas rahvaarv välisrände tõttu rohkem, kui loomuliku iibe tõttu vähenes. Immigreerus ligikaudu 15 400 ja emigreerus 13 000 inimest. Väljarändajate peamine sihtkoht on endiselt Soome, palju inimesi läheb ka Suurbritanniasse. Nendest riikidest, millega Eestil on positiivne rändesaldo, on peamised lähteriigid Ukraina ja Venemaa. Kodakondsuse järgi oli 52% sisserännanute ja 69% väljarännanute Eesti kodanikud. Euroopa Liidu (EL) kodanikke oli 21% sisse- ja 15% väljarännanute. Ülejäänud riikidest tuli Eestisse kõige rohkem Venemaa ja Ukraina kodanikke. EL-i väliste riikide kodanike rändesaldo oli positiivne ja neid jäi Eestisse kõige enam. Ka EL-i kodanike ränne oli positiivse saldoga. Eesti kodanike rändesaldo oli negatiivne – neid lahkus 2015. aasta jooksul 900 võrra rohkem, kui saabus.

Eesti meeste oodatav eluiga veidi langes. 2014. aastal oli Eesti meeste oodatav eluiga sünnimomendil 72,3 ja naistel 81,5 aastat, seega elavad naised keskmiselt 9,2 aastat kauem. 2013. aastaga võrreldes meeste oodatav eluiga veidi langes, ent viie aasta taguse ajaga võrreldes on see tõusnud 2,3 aastat ja naiste oodatav eluiga 1,5 aastat. See näitab, et meeste keskmine oodatav eluiga tõuseb endiselt kiiremini kui naistel. Naiste näitaja on üsna lähedal EL-i keskmisele, mis oli 2014. aastal 83,6. EL-i meeste keskmine oodatav eluiga sünnimomendil oli 78,1. Naiste ja meeste keskmise eluea vahe oli EL-is 5,5 aastat. Eesti omast suurem oli naiste ja meeste näitaja erinevus veel vaid Leedus (10,3) ja Lätis (10,9). Kõige väiksem oli vahe Hollandis – 3,5 aastat.

Sündide arvu väike kasv, mis algas 2014. aastal, jätkus. 2015. aastal sündis 13 907 last, mida on 356 võrra rohkem kui 2014. aastal ja 376 võrra rohkem kui 2013. aastal. Sündimus on jõudnud samale tasemele 2012. aastaga, kui sündis 14 056 last. Sündide arvu vähenemine on küll praeguseks peatunud, kuid edaspidi peaks langus siiski jätkuma, sest sünnitusealiste naiste arv väheneb. Veel neli aastat varem sündis 800 last rohkem kui 2015. aastal. Et sünnitusealiste naiste arv ei ole nii kiiresti kahanenud, on vähenenud summaarne sündimuskordaja ehk keskmine sünnitatud laste arv naise kohta sama aasta sündimuse juures. Viimased kaks aastat on summaarse sündimuskordaja näitaja küll kasvanud, kuid kasv on olnud väga väike. Kui 2013. aastal oli näitaja 1,52 siis 2015. aastal 1,58. Rahvastiku taastootmiseks aga peaks see olema vähemalt 2,10.

Naise keskmine vanus esiklapse sünnitamisel langes. 2015. aastal sündis esimese lapsena perre 42%, teisena 37% ja kolmandana 15% sündinud lastest. Täpselt samad näitajad olid ka aasta varem. Naise keskmine sünnitusvanus oli 2015. aastal 29,9 aastat. Näitaja on alates 1990. aastatest järjepidevalt tõusnud. Kui aastatel 2011–2014 püsis näitaja üsna stabiilsena vahemikus 29,5–29,6, siis nüüdseks on keskmine sünnitusvanus jõudsamalt tõusnud. Kõrge sünnitusvanus on arenenud riikides levinud tendents. Ka naise keskmine vanus esimese lapse sünnil on alates 1990. aastate algusest pidevalt tõusnud, ehkki 2010. aastal tõus aeglustus. Kahel aastal – 2013 ja 2015 – ema

keskmine vanus esimese lapse sündimisel aasta varasemaga võrreldes ka langes. Kui 2014. aastal oli ema keskmine vanus esimese lapse sünnil 26,6 aastat, siis 2015. aastal 26,1 aastat.

1990. aastatel sündis enim lapsi 20–24-aastastel naistel, alates 2000. aastate algusest saavad kõige rohkem lapsi 25–29-aastased naised. Kui veel 20 aastat tagasi olid 38% vastsündinute emadest 20–24-aastased ja 27% 25–29-aastased, siis 2015. aastal sündis 14% lastest 20–24-aastastel ning 34% lastest 25–29-aastastel naistel. Tugevalt on vähenenud ka alla 20-aastaste sünnitajate arv – 2004. aastal, kui aasta sündide arv oli praegusest natuke suurem, oli alla 20-aastaseid sünnitajaid kolm korda rohkem. Viimase 20 aasta jooksul on sündimuse vanuskordajad vähenenud kuni 24-aastaste naiste vanuserühmades. Sünnitajate osatähtsus 25–29-aastaste vanuserühmas on samal ajavahemikul küll kasvanud, kuid viimased viis aastat on püsitud üsna stabiilsena vahemikus 94–101 sündi tuhande 25–29-aastase naise kohta aastas. Vähemalt 30-aastaste naiste hulgas on sünnitajate osatähtsus jõudsalt suurenenud. 30–34-aastaste näitaja on sama suur kui 25–29-aastastel. Vähemalt 35-aastaste emade osatähtsus sünnitanute hulgas on kolmekümne aastaga kolmekordistunud – 2015. aastal oli selles vanuses viiendik sünnitajatest.

Abortide arv väheneb iga aastaga. 2015. aastal registreeriti 6629 aborti, sealhulgas 4889 legaalselt indutseeritud aborti. Kokku oli aborte 272 võrra vähem kui aasta varem. Tuhande viljakas eas naise kohta registreeriti 2015. aastal 16,8 ja saja elussünni kohta 35,2 legaalselt indutseeritud aborti.

Imikusurmade arv püsib samal tasemel. 2015. aastal suri enne aastaseks saamist 35 last (18 poissi ja 17 tüdrukut), mis teeb 2,5 imikusurma tuhande elussünni kohta. 2014. aastal olid need näitajad vastavalt 36 ja 2,7. EL-i keskmine imikusuremuskordaja oli 2014. aastal 3,7.

Surmade üldarv vähenes veidi. 2015. aastal suri 15 243 inimest, mida on 241 võrra vähem kui aasta varem. Tuhande elaniku kohta suri 2015. aastal 11,6 inimest, aasta tagasi 11,8. Suremus oli samal tasemel nagu 2013. aastal, kui suri vaid üks inimene rohkem kui 2015. aastal. Põhilised surmapõhjused ei ole aastate jooksul muutunud. Üle poole (52%) surmajuhtudest on põhjustatud vereringeelundite, sh südamehaigustest. Meestel oli see näitaja 44% ja naistel 60%. Teisel kohal on kasvavad (26%) ning kolmandal õnnetusjuhtumid, mürgistused ja traumad (6%). 2015. aastal hukkus õnnetusjuhtumi tagajärjel 656 meest ja 207 naist. Mõlemad näitajad olid väiksemad kui aasta varem. Viimase kümne aastaga on õnnetusjuhtumi tagajärjel hukkunud meeste osatähtsus vähenenud ligi poole võrra.

Abielude arv üha kasvab. 2015. aastal sõlmiti 6815 abielu, mida on 600 võrra enam kui aasta varem. Abielude arv on suurenenud alates 2010. aastast, vaid 2013. aastal oli aasta varasemaga võrreldes väike langus. Viimase kahe aasta jooksul sõlmitud abielude arv hakkab tasapisi lähenema 2006. ja 2007. aasta omale. Neil aastatel sõlmiti umbes 7000 abielu aastas. Tuhande elaniku kohta sõlmiti 2015. aastal 5,2 abielu, aasta varem 4,7. Ligi veerand abiellunud meestest ja sama palju naistest on varem abielus olnud. Ühiseid lapsi oli 31%-l abiellunud paaridest, seejuures 11%-l vähemalt kaks.

Meeste keskmine vanus abiellumisel oli 2015. aastal 35,0 ja naistel 32,3 aastat. Võrreldes eelmise aastaga tõsis meeste abiellumisvanus 0,3 ja naistel 0,2 aasta võrra. Meeste keskmine vanus esimese abielu sõlmimisel oli 31,3 ja naistel 29,1 aastat. Naise keskmine vanus esimese abielu sõlmimisel on alates 1993. aastast olnud kõrgem kui ema keskmine vanus esimese lapse sünnil. 2015. aastal oli kahe näitaja vahe 3 aastat.

Lahutuste arv mõnevõrra kasvas. 2015. aastal lahutati 3382 abielu – 164 võrra rohkem kui aasta varem. Kõige rohkem lahutati vähemalt 20 aastat (27,5%) ja 0–4 aastat (27,1%) kestnud abielusid, kõige vähem 15–19 aastat (8,8%) kestnud abielusid. 5–9 aastat kestnud abieludest lahutati 22,5% ja 10–14 aastat kestnud abieludest 13,8%. Seejuures tuleb ka arvestada, kui palju mingil aastal üldse abielusid sõlmiti. Abielude sõlmimise tippaeg – 2007. aasta – langeb 2015. aasta arvestuses 5–9 aastat kestnud abielude rühma, mistõttu 5–9 aastat kestnud abielude lahutamise osatähtsus lahutustes on ka suurem. Mitmendat korda lahutas 2015. aastal abielu 20,6% lahutanud meestest ja 22,4% lahutanud naistest. 47,1%-l lahutanud paaridest ei olnud ühiseid lapsi. Vähemalt üks ühine alaealine laps oli 52,6%-l ja vähemalt kolm 3,6%-l lahutanud paaridest.

POPULATION

Alis Tammur, Helerin Äär, Koit Meres

Overview

On 1 January 2016, the population of Estonia was estimated at 1,315,944. Compared to 2015, this was 2,673 persons more*. In 2015, natural increase was negative, as the number of deaths exceeded the number of births by 1,336. In external migration, immigration exceeded emigration by 2,410 persons. A part of the population increase (1,599) was due to the adoption of a new methodology, which revealed that there are more people living in Estonia than previously thought. The natural increase of Estonians was positive in 2008–2012, but since 2013 this indicator has been negative as well. In 2015, 80 more Estonians died than were born. Among counties, Harju and Tartu counties experienced population growth as a result of migration and positive natural increase. Both the net migration and natural increase were positive in these counties. The number of inhabitants grew the most in Tallinn. In absolute terms, the number of inhabitants dropped the most in Ida-Viru county (by 2,145), while the biggest percentage decline was recorded in Põlva, Valga and Hiiumaa counties (–1.5...–1.7%). In most counties, population decreased mainly due to migration. Pärnu and Viru counties were the only ones where the population decline due to migration was slightly smaller than the decline resulting from the difference between the number of births and deaths.

2015 was a groundbreaking year for external migration. For the first time since the restoration of independence in Estonia, population growth due to external migration exceeded the population decline resulting from negative natural increase. Approximately 15,400 persons immigrated and 13,000 persons emigrated. The main destination country for emigrants was still Finland, but a great number of people leave for the United Kingdom as well. Among countries from which Estonia has positive net migration, the main countries of origin include Ukraine and Russia. Based on citizenship, 52% of all immigrants and 69% of all emigrants are citizens of Estonia. Citizens of the European Union (EU) accounted for 21% of the immigrants and 15% of the emigrants. Among people arriving from the rest of the countries, citizens of Russia and Ukraine were the most numerous. The net migration of non-EU residents was positive and people originating from non-EU countries stayed here in the greatest numbers. The net migration of EU residents was also positive. The net migration for Estonian citizens was negative: in 2015, 900 more Estonian citizens left the country than arrived here.

The life expectancy of males in Estonia fell slightly. In 2014, the life expectancy at birth in Estonia was 72.3 years for males and 81.5 years for females, meaning that women can expect to live an average of 9.2 years longer than men. Compared to 2013, the life expectancy of males fell slightly, but compared to the period five years earlier life expectancy has risen by 2.3 years for males and by 1.5 years for females. This shows that the average life expectancy continues to rise faster for males than for females. The life expectancy of females in Estonia is close to the EU average, which was 83.6 years in 2014. That year, the EU average male life expectancy at birth was 78.1 years. The difference between the average life expectancy of males and that of females was 5.5 years in the EU. Only in Lithuania (10.3) and Latvia (10.9) did the gap between the figures for males and females exceed the corresponding gap recorded in Estonia. The smallest gap – 3.5 years – was observed in the Netherlands.

The small increase in the number of births, which started in 2014, continued. 13,907 children were born in 2015, which is 356 children more than in 2014 and 376 children more than in 2013. The fertility rate has reached the level of 2012, when 14,056 children were born. The number of births has stopped falling, but the decrease should still continue in the future because the number of women in fertile age is in decline. As recently as four years earlier, 800 children more were born than in 2015. Since the number of women in fertile age has not fallen this fast, there has been a decrease in the total fertility rate, i.e. the average number of children that would be born alive to a woman during her lifetime if she passed through all her childbearing years conforming to the age-specific fertility rates of a given year. For the last two years, the total fertility rate has increased, but the rise has been minimal. While in 2013 the indicator stood at 1.52, then in 2015 – at 1.58. For population reproduction, the indicator should be at least 2.10.

* Corrected on 20.09.2016

The mean age of a woman at first childbirth decreased. In 2015, 42% of all births were first births, 37% second and 15% third births. The indicators were exactly the same as a year earlier. A mother's mean age at childbirth was 29.9 years in 2015. The indicator has been rising steadily since the 1990s. While in 2011–2014 the indicator remained relatively stable, ranging between 29.5 and 29.6 years, then by now the mean age at childbirth has increased faster. A high mean age of women giving birth is a widespread tendency in developed countries. The mean age of mothers at first childbirth has also been rising steadily since the beginning of the 1990s, although in 2010 the increase slowed down. In two years – 2013 and 2015 – there was even a year-over-year decrease in the mean age of a mother at first childbirth. While in 2014 the mean age of mothers at first childbirth was 26.6 years, in 2015 it was 26.1 years.

While in the 1990s, the greatest number of children were born to women aged 20–24, since the early 2000s the biggest number of children is born to women aged 25–29. Only 20 years ago 38% of the mothers of newborns were aged 20–24 and 27% were aged 25–29, whereas in 2015 14% of newborns were born to women aged 20–24 and 34% to those aged 25–29. Among women under 20, the number of women giving birth has also dropped substantially – in 2004, when the number of births per year was slightly bigger than it currently is, there were three times more births among women under 20. In the last 20 years, the age-specific fertility rates of women under 25 have been falling. In the age group 25–29, the share of women giving birth has increased in this period, but for the last five years it has remained stable at 94–101 births per 1,000 females aged 25–29. There has been a marked increase in the share of women giving birth in the age group 30–34. Among women aged 30–34, the share of women giving birth is nearly as big as that in the age group 25–29. The share of mothers aged 35 and over among women giving birth has tripled in 30 years – one-fifth of the women giving birth belonged to this age group in 2015.

The number of abortions decreases each year. A total of 6,629 abortions, including 4,889 legally induced abortions, were registered in 2015 – a total of 272 abortions fewer than the year before. In 2015, there were 16.8 abortions per 1,000 fertile women and 35.2 legally induced abortions per 100 live births.

The number of infant deaths remains at the same level. 35 children (18 boys and 17 girls) died before their first birthday in 2015. This means that there were 2.5 infant deaths per 1,000 live births. In 2014, the corresponding figures were 36 and 2.7. The EU average infant mortality rate in 2014 was 3.7.

The number of deaths decreased slightly. In 2015, 15,243 persons died – 241 persons fewer than the year before. There were 11.6 deaths per 1,000 inhabitants; a year earlier – 11.8 deaths. The mortality rate was at the same level as in 2013, when only one person more died than in 2015. The main causes of death have not changed over the years. More than a half (52%) of all deaths was caused by diseases of the circulatory system (incl. heart diseases), which account for 44% of the deaths of males and for 60% of the deaths of females. Malignant neoplasms (26%) are the second main cause of death, followed by accidents and poisonings (6%). In 2015, 656 males and 207 females were killed in accidents. Both figures were lower than a year earlier. In the last 10 years, the share of men killed in accidents has dropped by approximately a half.

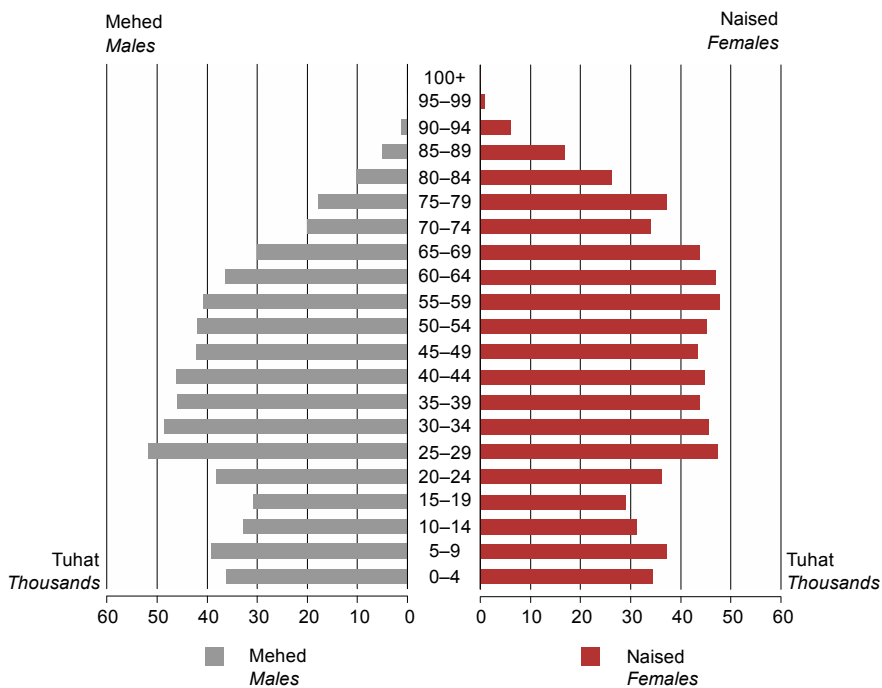
The number of marriages is rising steadily. In 2015, 6,815 marriages were contracted – nearly 600 marriages more than a year earlier. The number of marriages has been increasing since 2010, with the exception of 2013, when there was a small year-over-year decrease. The number of marriages contracted in the last two years is slowly approaching the level of 2006 and 2007, when about 7,000 marriages were contracted per year. In 2015, 5.2 marriages were contracted per 1,000 inhabitants, up from 4.7 in 2014. For about a quarter of the men and women getting married, the contracted marriage was not their first marriage. In 2015, 31% of the couples getting married had common children, with 11% of the couples having at least two common children.

In 2015, the mean age of men getting married was 35 and that of women – 32.3 years. Compared to the previous year, the mean age at the contraction of marriage increased by 0.3 years for men and by 0.2 years for women. The mean age of men at the first marriage was 31.3 and that of women was 29.1 years. Since 1993, the mean age of women at first marriage has been higher than the mean age of mothers at the birth of their first child. In 2015, the difference between the two indicators was 3 years.

The number of divorces increased a little. In 2015, 3,382 marriages were dissolved – 164 more than the year before. Marriages that had lasted over 20 years (27.5%) and marriages that had lasted 0–4 years (27.1%) held the biggest share in dissolved marriages. The corresponding share for marriages that had lasted 5–9 years stood at 22.5% and for those having lasted 10–14 years – at 13.8%. In the case of these statistics, it is necessary to take into account how many marriages were contracted in the corresponding years. For example, in 2015, marriages contracted in the recent peak year of the marriage boom (2007) belonged to the group of marriages that had lasted 5–9 years, and thus caused these marriages to have a higher percentage in dissolved marriages. The share of dissolved remarriages stood at 20.6% for divorced men and at 22.4% for divorced women. 47.1% of all divorced couples had no common children, while 52.6% of the divorced couples had at least one common underage child and 3.6% – at least three.

Joonis 1. Rahvastiku vanuspüramiid, 2016

Figure 1. Population pyramid, 2016
(aasta alguses – at beginning of year)

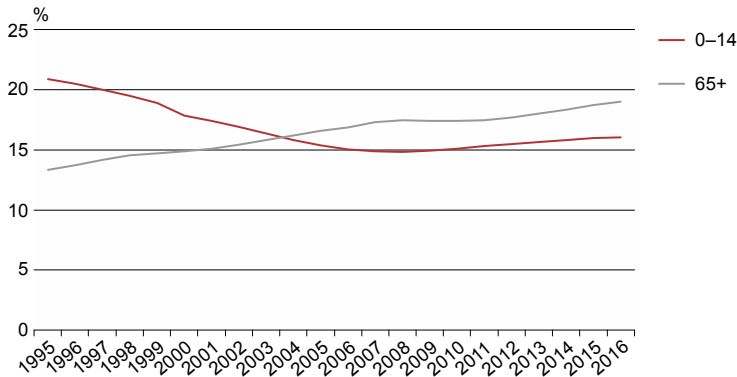
Tabel 1. Rahvaarv aasta alguses, 2012–2016

Table 1. Population at beginning of year, 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016	
Mehed	618 138	616 167	614 919	614 389	616 708	Males
Naised	707 079	704 007	700 900	698 882	699 236	Females
KOKKU	1 325 217	1 320 174	1 315 819	1 313 271	1 315 944	TOTAL

Joonis 2. Noorte ja vanade osatähtsus rahvastikus, 1995–2016

Figure 2. Share of young and elderly in population, 1995–2016

Tabel 2. Elada jäänud aastad soo ja vanuse järgi, 2010–2014

Table 2. Life expectancy by sex and age, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Meeste vanus						
						<i>Age of males</i>
0	70,8	71,3	71,4	72,7	72,3	0
1	70,1	70,5	70,6	71,8	71,5	1
15	56,4	56,7	56,7	58,0	57,7	15
45	28,9	29,4	29,5	30,1	30,0	45
65	14,2	14,7	14,7	15,0	15,1	65
Naiste vanus						
						<i>Age of females</i>
0	80,5	81,0	81,2	81,3	81,5	0
1	79,7	80,2	80,5	80,5	80,7	1
15	66,0	66,4	66,6	66,8	66,9	15
45	36,8	37,4	37,5	37,6	37,8	45
65	19,2	19,7	19,9	19,9	20,0	65

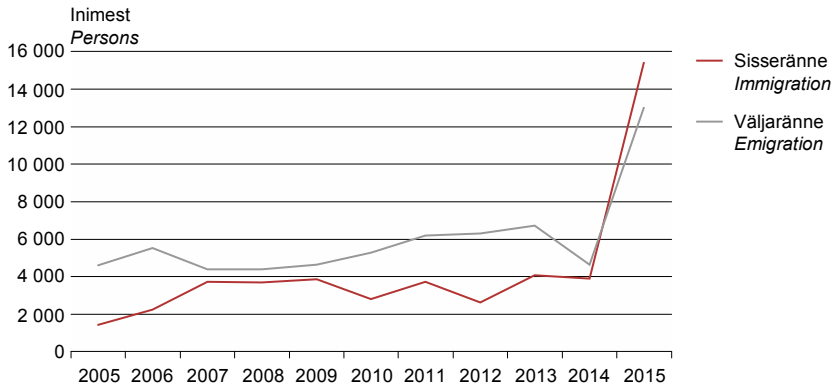
Tabel 3. Rahvastiku rahvuskosseis^a, 1989, 2000, 2016Table 3. Ethnic composition of population^a, 1989, 2000, 2016

	1989		2000		2016		
	Arv Number	10 000 elaniku kohta Per 10,000 inhabitants	Arv Number	10 000 elaniku kohta Per 10,000 inhabitants	Arv Number	10 000 elaniku kohta Per 10,000 inhabitants	
Eestlased	963 281	6 153	930 219	6 790	905 805	6 883	Estonians
Venelased	474 834	3 033	351 178	2 563	330 263	2 510	Russians
Ukrainlased	48 271	308	29 012	212	23 256	177	Ukrainians
Valge- venelased	27 711	177	17 241	126	12 171	92	Belorussians
Soomlased	16 622	106	11 837	86	7 659	58	Finns
Juudid	4 613	29	2 145	16	2 023	15	Jews
Tatarlased	4 058	26	2 582	19	1 981	15	Tatars
Lätlased	3 135	20	2 330	17	2 198	17	Latvians
Leedulased	2 568	17	2 116	15	1 882	14	Lithuanians
Poolakad	3 008	19	2 193	16	1 747	13	Poles
Sakslased	3 466	22	1 870	14	1 913	15	Germans
Muu	14 095	90	9 410	69	13 292	101	Other
Teadmata	0	0	7 919	58	11 754	89	Unknown
KOKKU	1 565 662	10 000	1 370 052	10 000	1 315 944	10 000	TOTAL

^a 1989. ja 2000. aasta andmed on nende aastate rahvaloenduse andmed.^a The data for 1989 and 2000 are the census data of these years.

Tabel 4. Siseränne soo järgi, 2011–2015
Table 4. Internal migration by sex, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed	17 167	16 583	12 828	17 128	17 045	Males
Naised	18 970	19 411	15 319	19 360	19 223	Females
KOKKU	36 137	35 994	28 147	36 488	36 268	TOTAL

Joonis 3. Välisränne, 2005–2015
Figure 3. External migration, 2005–2015

Tabel 5. Sünnid, surmad ja loomulik iive, 2011–2015
Table 5. Births, deaths and natural increase, 2011–2015

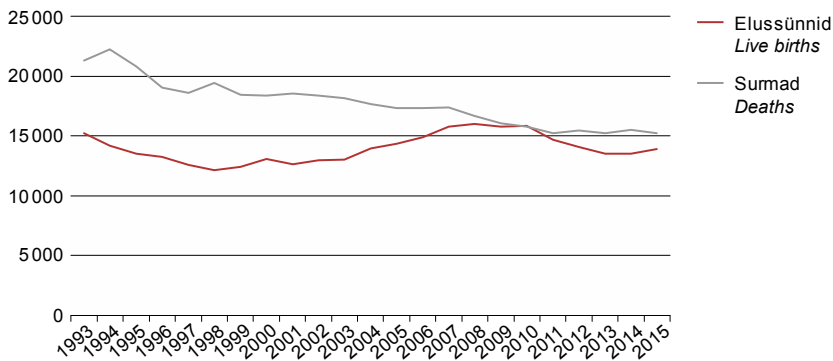
	2011	2012	2013	2014	2015	
Elussünnid	14 679	14 056	13 531	13 551	13 907	Live births
Surmad	15 244	15 450	15 244	15 484	15 243	Deaths
Loomulik iive	-565	-1 394	-1 713	-1 933	-1 336	Natural increase
Sünnimuse üldkordaja	11,1	10,6	10,3	10,3	10,6	Crude birth rate
Suremuse üldkordaja	11,5	11,7	11,6	11,8	11,6	Crude death rate
Loomuliku iibe kordaja	-0,4	-1,1	-1,3	-1,5	-1,0	Rate of natural increase

Tabel 6. Eestlaste sünnid, surmad ja loomulik iive, 2011–2015
Table 6. Births, deaths and natural increase of Estonians, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Elussünnid	10 809	10 176	9 769	9 719	9 880	Live births
Surmad	9 931	10 058	10 153	10 265	9 960	Deaths
Loomulik iive	878	118	-384	-546	-80	Natural increase
Sünnimuse üldkordaja	11,7	11,1	10,7	10,7	10,9	Crude birth rate
Suremuse üldkordaja	10,7	11,0	11,1	11,3	11,0	Crude death rate
Loomuliku iibe kordaja	1,0	0,1	-0,4	-0,6	-0,1	Rate of natural increase

Joonis 4. Sünnid ja surmad, 1993–2015

Figure 4. Births and deaths, 1993–2015

Tabel 7. Sünnimusnäitajad, 2011–2015

Table 7. Fertility indicators, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Summaarne sündimuskordaja	1,61	1,56	1,52	1,54	1,58	Total fertility rate
Taaste brutokordaja	0,78	0,76	0,74	0,75	0,77	Gross reproduction rate
Emade keskmine vanus lapse sünnil	29,47	29,56	29,53	29,63	29,9	Mean age of mother at childbirth
esimese lapse sünnil	26,40	26,53	26,47	26,64	26,05	at birth of first child

Tabel 8. Sünnituste arv ja mitmikesünnitused, 2011–2015^aTable 8. Number of deliveries and multiple births, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
Üks laps	14 277	13 598	13 181	13 177	13 454	Single
Kaksikud	222	240	199	209	225	Twins
Kolmikud	5	7	1	0	1	Triplets
KOKKU	14 504	13 845	13 381	13 386	13 680	TOTAL
Mitmikesünnitusi 10 000 sünnituse kohta	156,5	178,4	149,5	156,1	165,2	Multiple births per 10,000 deliveries

^a Sh sumultsünnid.^a Incl. stillbirths.

Tabel 9. Elussündinud soo ja ema rahvuse järgi, 2011–2015

Table 9. Live births by sex and mother's ethnic nationality, 2011–2015

Emade rahvus, lapse sugu	2011	2012	2013	2014	2015	Mother's ethnic nationality, sex of child
Eestlased	10 809	10 176	9 769	9 719	9 880	Estonians
poisid	5 558	5 201	4 984	4 962	5 106	boys
tüdrukud	5 251	4 975	4 785	4 757	4 774	girls
Teised rahvused ^a	3 870	3 880	3 762	3 832	4 027	Other ethnic nationalities ^a
poisid	1 997	1 991	1 917	1 959	2 066	boys
tüdrukud	1 873	1 889	1 845	1 873	1 961	girls
KOKKU	14 679	14 056	13 531	13 551	13 907	TOTAL
poisid	7 555	7 192	6 901	6 921	7 172	boys
tüdrukud	7 124	6 864	6 630	6 630	6 735	girls
Eestlaste osatähtsus, %	73,6	72,4	72,2	71,7	71,0	Share of Estonians, %

^a Sh need, kelle rahvus on teadmata.^a Incl. persons whose ethnic nationality is unknown.

Tabel 10. Elussündinud ema vanuse järgi, 2011–2015
Table 10. Live births by mother's age, 2011–2015

Emavanus	2011	2012	2013	2014	2015	Mother's age
Alla 16	11	8	11	11	11	Under 16
16–19	550	486	487	449	357	16–19
20–24	2 785	2 590	2 365	2 156	1 991	20–24
25–29	4 707	4 577	4 415	4 510	4 680	25–29
30–34	4 054	3 790	3 659	3 803	4 048	30–34
35–39	2 096	2 069	2 125	2 084	2 213	35–39
40–44	460	514	450	514	580	40–44
45+	16	22	19	24	27	45+
KOKKU	14 679	14 056	13 531	13 551	13 907	TOTAL

Tabel 11. Sünnimuse vanuskordaja^a ema vanuse järgi, 2011–2015
Table 11. Age-specific fertility rate^a by mother's age, 2011–2015

Emavanus	2011	2012	2013	2014	2015	Mother's age
15–19	16,2	15,3	16,3	15,6	12,6	15–19
20–24	58,6	56,7	55,1	54,4	53,6	20–24
25–29	101,1	98,0	93,8	95,4	98,8	25–29
30–34	91,3	85,8	82,4	84,7	89,1	30–34
35–39	46,1	46,2	47,9	47,3	50,5	35–39
40–44	10,2	11,3	9,9	11,3	12,9	40–44
45–49	0,3	0,5	0,4	0,6	0,6	45–49
15–49	47,5	46,3	45,4	46,1	47,7	15–49

^a Elussünde 1000 vastavas vanuses naise kohta.

^a Live births per 1,000 females of the specified age.

Tabel 12. Elussündinud sünnijärjekorra järgi, 2011–2015
Table 12. Live births by birth order, 2011–2015

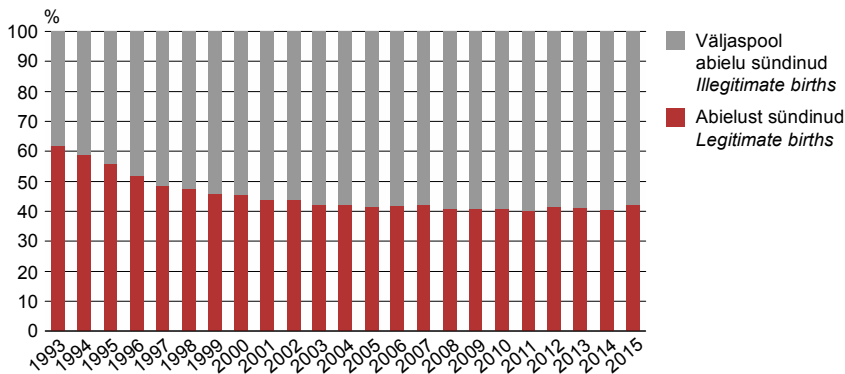
	2011	2012	2013	2014	2015 ^a	
1. laps	5 895	5 781	5 626	5 673	5 885	1st child
2. laps	5 675	5 327	5 073	5 035	5 145	2nd child
3. laps	2 177	2 059	2 034	2 010	2 019	3rd child
4. laps	630	554	500	535	560	4th child
5. laps	174	189	162	172	179	5th child
6. laps	54	65	72	66	59	6th child
7. laps	38	31	31	26	22	7th child
8. laps	16	22	13	16	15	8th child
9. laps	12	13	10	6	8	9th child
Vähemalt 10. laps	8	15	10	12	12	At least 10th child
KOKKU	14 679	14 056	13 531	13 551	13 907	TOTAL

^a Kolmel lapsel sünnijärjekord teadmata.

^a For three children, the birth order is unknown.

Joonis 5. Abielust ja väljaspool abielu elusalt sündinud lapsed, 1993–2015

Figure 5. Legitimate and illegitimate live births, 1993–2015

Tabel 13. Abielust ja väljaspool abielu elusalt sündinud lapsed ema vanuse järgi, 2011–2015

Table 13. Legitimate and illegitimate live births by mother's age, 2011–2015

	Ema vanus Mother's age								Kokku Total
	Alla 16 Under 16	16–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45+	
Registreeritud abielust sündinud lapsed – Legitimate births									
2011	0	48	737	1 937	1 927	1 047	217	7	5 920
2012	0	54	726	1 908	1 846	1 041	260	12	5 847
2013	0	47	603	1 824	1 785	1 062	223	12	5 556
2014	1	61	564	1 814	1 781	1 017	250	8	5 496
2015	0	32	562	1 901	1 954	1 104	277	11	5 841
Väljaspool abielu sündinud lapsed – Illegitimate births									
isa tuvastatud ^a – father identified ^a									
2011	4	368	1 773	2 546	1 945	926	206	9	7 777
2012	7	317	1 666	2 481	1 787	933	211	8	7 410
2013	6	348	1 562	2 431	1 730	960	195	6	7 238
2014	3	312	1 433	2 544	1 902	959	224	13	7 390
2015	11	266	1 296	2 634	1 984	1 004	268	15	7 478
isa tuvastamata – father not identified									
2011	7	134	275	224	182	123	37	–	982
2012	1	115	198	188	157	95	43	2	799
2013	5	92	200	160	144	103	32	1	737
2014	7	75	158	150	120	108	40	3	661
2015	0	59	132	140	107	100	33	1	572

^a Isa on tuvastatud, kui sünd on registreeritud kas abielutunnistuse, isaduse tuvastamise kohtuotsuse, vanemate ühise või isa sellekohase avalduse alusel. Isa on tuvastamata, kui sünd on registreeritud ema avalduse põhjal ja sünniaktis puuduvad isa kohta andmeid.

^a The father is considered to be identified if the birth was registered on the basis of a marriage certificate, a joint application of the parents, an application of the father or a court judgment about the identification of paternity. The father is considered as not identified if the birth was registered on the basis of the mother's application and there are no data about the father in the birth certificate.

Tabel 14. Elussündinud ema sotsiaal-majandusliku seisundi järgi, 2011–2015
Table 14. Live births by mother's socio-economic status, 2011–2015

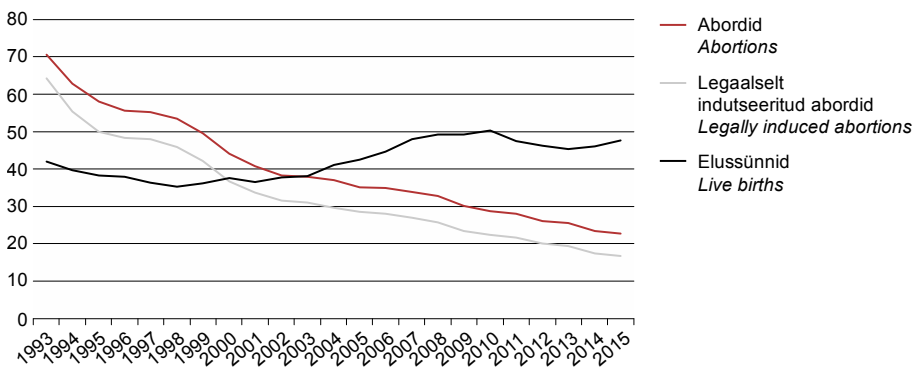
	2011	2012	2013	2014	2015	
Töötav	10 796	10 725	10 498	10 622	10 469	<i>Employed</i>
Töötu	648	678	549	469	406	<i>Unemployed</i>
(Üli)õpilane	765	642	591	556	524	<i>Student</i>
Töövõimetu	<i>Disabled</i>
Muu mitteaktiivne	2 460	1 969	1 879	1 892	1 691	<i>Other inactive</i>
Teadmata	10	42	14	12	817	<i>Unknown</i>
KOKKU	14 679	14 056	13 531	13 551	13 907	<i>TOTAL</i>

Tabel 15. Abordid, 2011–2015^a
Table 15. Abortions, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU	8 654	7 915	7 606	6 901	6 629	<i>TOTAL</i>
tuhande 15–49-aastase naise kohta	28,0	26,1	25,5	23,5	22,8	<i>per 1,000 females aged 15–49</i>
saja elussünni kohta	59,0	56,3	56,2	50,9	47,7	<i>per 100 live births</i>
Legaalselt indutseeritud abordid	6 668	6 056	5 777	5 154	4 889	<i>Legally induced abortions</i>
tuhande 15–49-aastase naise kohta	21,6	20,0	19,4	17,5	16,8	<i>per 1,000 females aged 15–49</i>
saja elussünni kohta	45,4	43,1	42,7	38,0	35,2	<i>per 100 live births</i>

^a Abort on raseduse katkemine või katkestamine. Legaalselt indutseeritud abort on raseduse seaduslik katkestamine raseda naise soovil või meditsiinilistel näidustustel.

^a *Abortion is the (spontaneous or induced) termination of pregnancy. A legally induced abortion is the legal termination of pregnancy performed at the request of the pregnant woman or due to medical indications.*

Joonis 6. Elussünnide ja abortide tuhande 15–49-aastase naise kohta, 1993–2015
Figure 6. Live births and abortions per thousand females aged 15–49, 1993–2015

Tabel 16. Perinataalsurmad, 2011–2015
Table 16. Perinatal deaths, 2011–2015

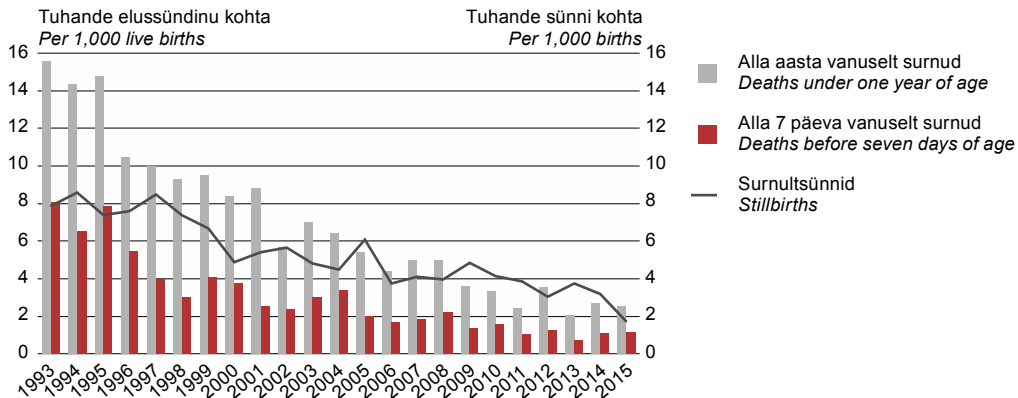
	2011	2012	2013	2014	2015	
Hilised lootesurmad (surnultsünnid)	57	43	51	44	24	Late foetal deaths (stillbirths)
poisid	26	18	21	22	14	boys
tüdrukud	31	25	30	22	10	girls
1000 sünninu kohta	3,9	3,0	3,8	3,2	1,7	per 1,000 births
Varajased neonataalsurmad (0–6 päeva vanuses)	15	18	10	15	16	Early neonatal deaths (0–6 days of age)
poisid	7	10	4	7	7	boys
tüdrukud	8	8	6	8	9	girls
1000 elussünninu kohta	1,0	1,3	0,7	1,1	1,2	per 1,000 live births

Tabel 17. Imikusuremus^a soo järgi, 2011–2015
Table 17. Infant mortality^a by sex, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Imikusurmad	36	50	28	36	35	Infant deaths
poisid	18	22	13	19	18	boys
tüdrukud	18	28	15	17	17	girls
Imikusuremuskordaja	2,5	3,6	2,1	2,7	2,5	Infant mortality rate
poisid	2,4	3,1	1,9	2,8	2,5	boys
tüdrukud	2,5	4,1	2,3	2,6	2,5	girls

^a Alla aasta vanuselt surnud.

^a Deaths under one year of age.

Joonis 7. Perinataal- ja imikusuremus, 1993–2015
Figure 7. Perinatal and infant mortality, 1993–2015

Tabel 18. Surnud vanuse järgi ja suremuse vanuskordajad^a, 2013–2015
Table 18. Deaths by age and age-specific mortality rates (ASMR)^a, 2013–2015

Vanus	Surnute arv Number of deaths			Suremuse vanuskordajad ASMR			Age
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
0–4	45	52	48	0,60	0,72	0,67	0–4
5–9	12	11	8	0,17	0,15	0,11	5–9
10–14	9	10	11	0,15	0,16	0,17	10–14
15–19	24	29	31	0,38	0,48	0,52	15–19
20–24	60	71	34	0,67	0,87	0,44	20–24
25–29	81	98	85	0,83	1,00	0,86	25–29
30–34	138	145	145	1,51	1,57	1,55	30–34
35–39	151	154	146	1,67	1,71	1,62	35–39
40–44	205	188	212	2,23	2,05	2,32	40–44
45–49	284	326	290	3,34	3,85	3,40	45–49
50–54	524	518	477	5,66	5,68	5,37	50–54
55–59	777	807	766	8,76	9,06	8,61	55–59
60–64	1 162	1 127	1 066	14,14	13,74	12,89	60–64
65–69	1 172	1 281	1 309	18,75	19,11	18,27	65–69
70–74	1 751	1 650	1 552	27,92	28,03	27,89	70–74
75–79	2 185	2 165	2 210	42,61	40,53	40,28	75–79
80–84	2 624	2 615	2 488	71,01	71,71	68,52	80–84
85–89	2 465	2 504	2 563	125,23	120,80	118,38	85–89
90–94	1 201	1 326	1 388	211,54	207,92	196,35	90–94
95–99	304	332	344	312,28	326,13	333,98	95–99
100+	70	75	70	494,70	543,48	530,30	100+
Teadmata	0	0	0	–	–	–	Unknown
KOKKU	15 244	15 484	15 243	11,57	11,78	11,60	TOTAL

^a Surnute arv 1000 vastava vanuserühma elaniku kohta.

^a Number of deaths per 1,000 inhabitants of the respective age group.

Tabel 19. Surmad ja standarditud suremuskordaja (SSK) soo ja surma põhjuse^a järgi, 2014, 2015
Table 19. Deaths and standardised death rate (SDR) by sex and cause of death^a, 2014, 2015

Surma põhjus RHK-10 järgi Cause of death by ICD-10	Sugu Sex	2014		2015	
		Surmate arv Number of deaths	SSK SDR	Surmate arv Number of deaths	SSK SDR
Kõik põhjused All causes	K/T	15 484	1225,19	15 243	1226,29
	M/M	7 451	1740,88	7 217	1711,96
	N/F	8 033	924,21	8 026	941,62
Teatavad nakkus- ja parasiithaigused Certain infectious and parasitic diseases (A00–B99)	K/T	124	9,42	113	8,63
	M/M	66	11,36	70	11,93
	N/F	58	7,45	43	5,39
Kasvajad Neoplasms (C00–D48)	K/T	3 860	302,08	3 903	303,02
	M/M	2 046	474,76	2 078	474,63
	N/F	1 814	218,45	1 825	217,92
Sisesekreetsiooni- ja ainevahetushaigused Endocrine, nutritional and metabolic diseases (E00–E90)	K/T	166	13,10	158	12,04
	M/M	59	12,46	58	12,04
	N/F	107	12,91	100	11,35
Vere- ja vereloomeelundite haigused Diseases of blood and blood-forming organs (D50–D90)	K/T	18	1,48	26	2,06
	M/M	8	2,28	7	1,70
	N/F	10	1,13	19	2,21
Psüühika- ja käitumishäired Mental and behavioural disorders (F01–F99)	K/T	109	8,46	102	8,00
	M/M	72	14,05	68	13,31
	N/F	37	4,29	34	4,09
Närvisüsteemi- ja tundeelundite haigused Diseases of the nervous system and sense organs (G00–H95)	K/T	280	21,64	325	25,36
	M/M	145	30,36	149	32,58
	N/F	135	16,36	176	20,99
Vereringeelundite haigused Diseases of the circulatory system (I00–I99)	K/T	8 219	658,49	7 965	657,55
	M/M	3 321	847,35	3 157	828,94
	N/F	4 898	544,64	4 808	552,10
Hingamiselundite haigused Diseases of the respiratory system (J00–J99)	K/T	544	42,67	533	42,35
	M/M	366	89,17	329	82,85
	N/F	178	21,09	204	23,50
Seedeelundite haigused Diseases of the digestive organs (K00–K93)	K/T	571	44,74	620	48,06
	M/M	326	65,53	340	64,84
	N/F	245	29,89	280	34,49
Naha- ja nahaaluskoe haigused Diseases of the skin and subcutaneous tissue (L00–L99)	K/T	11	0,91	21	1,69
	M/M	4	1,24	9	2,05
	N/F	7	0,89	12	1,43
Lihaskonna ja sidekoehaigused Diseases of the musculo-skeletal system (M00–M99)	K/T	40	3,09	43	3,54
	M/M	13	2,48	19	3,97
	N/F	27	3,22	24	3,02
Kuse- ja suguelundite haigused Diseases of the genito-urinary system (N00–N99)	K/T	121	9,49	131	10,69
	M/M	52	13,46	61	15,94
	N/F	69	7,68	70	8,38
Rasedus, sünnitus ja sünnitusjärgne aeg Pregnancy, childbirth and the puerperium (O00–O99)	K/T	0	0,00	0	0,00
	N/F	0	0,00	0	0,00
Perinataalperioodi patoloogia Certain conditions originating in the perinatal period (P05–P96)	K/T	14	1,03	16	1,16
	M/M	7	1,01	9	1,27
	N/F	7	1,05	7	1,04
Kaasasündinud väärarendid Congenital anomalies (Q00–Q99)	K/T	29	2,12	20	1,53
	M/M	16	2,47	9	1,38
	N/F	13	1,88	11	1,60
Sümptomid ja ebatäpsed seisundid Symptoms, signs and ill-defined conditions (R00–R99)	K/T	442	35,35	404	34,93
	M/M	229	46,89	198	50,78
	N/F	213	24,66	206	25,91
Õnnetusjuhtumid, mürgistused ja traumad Injuries and poisonings (V01–Y89)	K/T	936	71,13	863	65,67
	M/M	721	126,02	656	113,75
	N/F	215	28,62	207	28,20

^a Surma algpõhjus, mille Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on määratlenud kui a) haiguse või vigastuse, mis algatas vahetult surmani viivate haigusseisundite jada või b) õnnetuse või vägivalda asjaolu, mis põhjustasid surmava vigastuse.

^a The primary cause of death, which is defined by the World Health Organisation (WHO) as a) the disease or injury which initiated the train of morbid events leading directly to death, or b) the circumstances of the accident or violence which produced the fatal injury.

Tabel 20. Surnud soo ja rahvuse järgi, 2011–2015

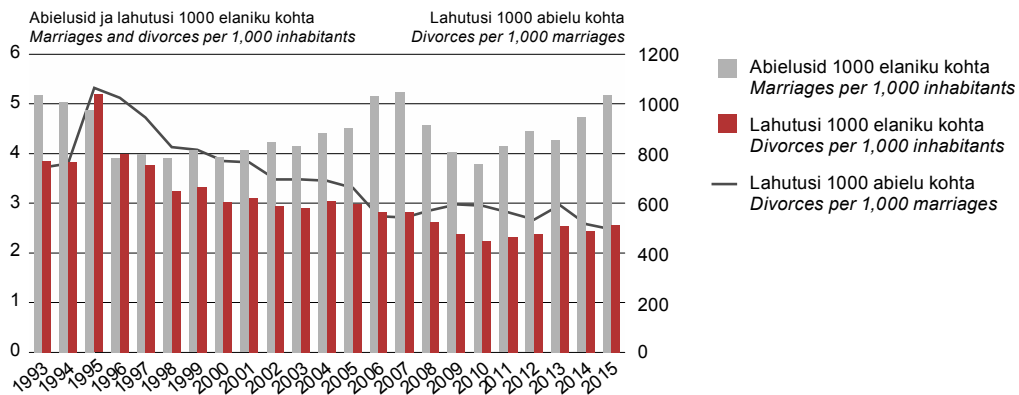
Table 20. Deaths by sex and ethnic nationality, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kõik rahvused	15 244	15 450	15 244	15 484	15 243	All ethnic nationalities
mehed	7 483	7 610	7 232	7 451	7 217	males
naised	7 761	7 840	8 012	8 033	8 026	females
Meeste osatähtsus surnute hulgas, %	49,1	49,3	47,4	48,1	47,3	Share of males in total number of deaths, %
Eestlased	9 931	10 058	10 153	10 269	9 985	Estonians
mehed	4 848	4 946	4 817	4 899	4 739	males
naised	5 083	5 112	5 336	5 370	5 246	females
Eestlaste osatähtsus surnute hulgas ^a , %	65,8	65,5	66,9	66,5	65,6	Share of Estonians in total number of deaths ^a , %

^a V.a need, kelle rahvus on teadmata.^a Excl. persons of unknown ethnic nationality.

Joonis 8. Abielusid ja lahutusi 1000 elaniku kohta, 1993–2015

Figure 8. Marriages and divorces per 1,000 inhabitants, 1993–2015

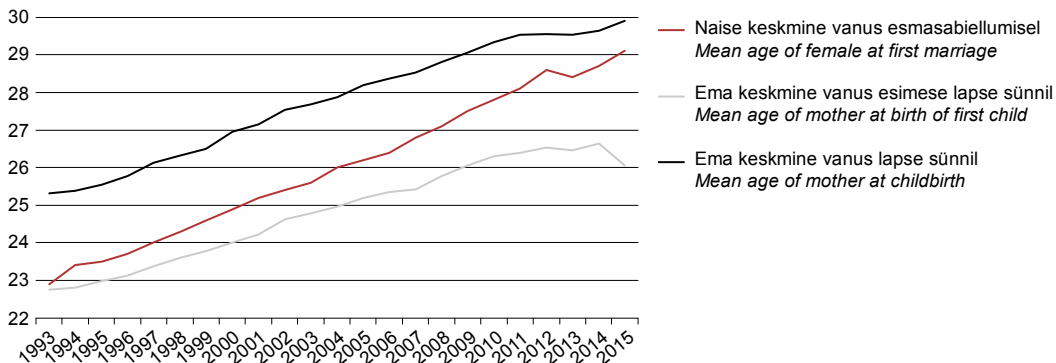
Tabel 21. Abielud soo järgi, 2011–2015

Table 21. Marriages by sex, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Esmasabielud						First marriages
mehed	4 012	4 306	4 108	4 391	4 679	males
naised	4 015	4 392	4 148	4 365	4 739	females
Kordusabielud						Remarriages
mehed	1 487	1 581	1 522	1 549	1 684	males
naised	1 484	1 496	1 482	1 573	1 624	females
KOKKU	5 499	5 888	5 630	6 220	6 815	TOTAL
Kordusabielude osatähtsus, %						Share of remarriages, %
mehed	27,0	26,9	27,0	24,9	24,7	males
naised	27,0	25,4	26,3	25,3	23,8	females
Keskmine vanus esmasabiellumisel						Mean age at first marriage
mehed	30,6	31,0	30,8	31,1	31,3	males
naised	28,1	28,6	28,4	28,7	29,1	females

Joonis 9. Naise keskmine vanus esmasabiellumisel ja ema keskmine vanus lapse sünnil, 1993–2015

Figure 9. Mean age of females at first marriage and mean age of mothers at childbirth, 1993–2015

Tabel 22. Abiellunud soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 22. Newly married persons by sex and age, 2011–2015

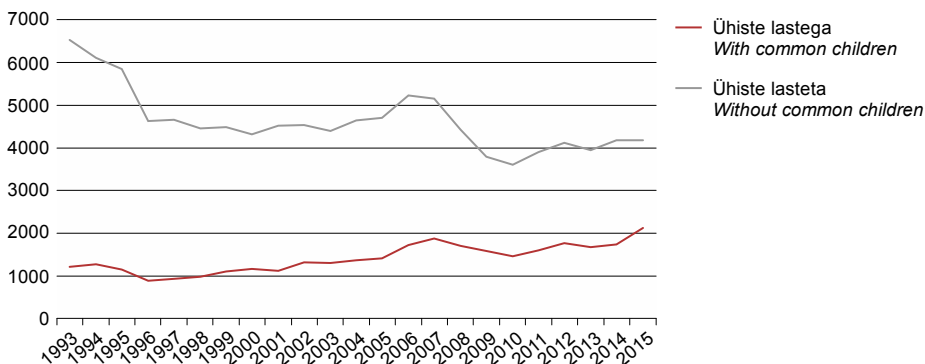
	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60+	Kokku Total
Mehed – Males											
2011	32	646	1 534	1 170	847	481	296	230	129	134	5 499
2012	21	626	1 589	1 327	918	556	333	226	144	148	5 888
2013	32	575	1 568	1 241	793	567	326	239	135	154	5 630
2014 ^a	34	569	1 649	1 397	921	586	368	247	162	179	6 220
2015 ^a	34	512	1 766	1 570	1 052	640	438	254	176	205	6 815
Naised – Females											
2011	137	1 187	1 669	1 003	590	379	220	164	84	66	5 499
2012	123	1 157	1 792	1 104	738	412	223	162	101	76	5 888
2013	137	1 106	1 647	1 107	671	379	235	165	96	87	5 630
2014 ^a	133	1 029	1 965	1 200	713	481	252	185	107	107	6 220
2015 ^a	142	1 023	2 090	1 446	783	517	316	179	113	121	6 815

^a Andmetes ei kajastu need, kelle vanus on teadmata.

^a The data do not include persons whose age is unknown.

Joonis 10. Abielud ühiste laste olemasolu järgi, 1993–2015

Figure 10. Marriages by existence of common children, 1993–2015

Tabel 23. Lahutused soo järgi, 2011–2015
Table 23. Divorces by sex, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Esmasabielu						<i>First marriage</i>
mehed	2 363	2 406	2 577	2 438	2 614	<i>males</i>
naised	2 401	2 446	2 600	2 492	2 589	<i>females</i>
Kordusabielu						<i>Remarriage</i>
mehed	714	722	745	732	697	<i>males</i>
naised	683	684	733	701	758	<i>females</i>
KOKKU ^a	3 099	3 142	3 343	3 218	3 382	<i>TOTAL^a</i>
Kordusabielu lahutanute osatähtsus, %						<i>Share of repeatedly divorced persons, %</i>
mehed	23,0	23,0	22,4	22,7	20,6	<i>males</i>
naised	22,0	21,8	22,0	21,8	22,4	<i>females</i>

^a Sh lahutused, mille puhul oli teadmata, kas lahutati esmas- või kordusabielu.

^a Incl. divorces in the case of which it was unknown whether the dissolved marriage was the first marriage or a remarriage.

Tabel 24. Lahutused ühiste alaealiste laste arvu järgi, 2011–2015
Table 24. Divorces by number of common children aged under 18, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014 ^a	2015 ^a	
Ühiste lasteta	1 406	1 432	1 586	1 550	1 594	<i>Without common children</i>
1 laps	1 109	1 121	1 120	987	1 073	<i>1 child</i>
2 last	477	499	523	558	584	<i>2 children</i>
Vähemalt 3 last	107	90	114	93	121	<i>At least 3 children</i>
KOKKU	3 099	3 142	3 343	3 218	3 382	<i>TOTAL</i>

^a Andmetes ei kajastu nende paaride lahutused, kelle ühiste laste arv on teadmata.

^a The data do not include the divorces of couples in the case of whom the number of common children is unknown.

Tabel 25. Lahutused abielu kestuse järgi, 2011–2015
Table 25. Divorces by duration of marriage, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Alla aasta	71	76	81	80	111	<i>Less than a year</i>
1 aasta	138	150	173	182	195	<i>1 year</i>
2 aastat	218	160	175	199	220	<i>2 years</i>
3 aastat	218	193	194	175	222	<i>3 years</i>
4 aastat	240	235	218	183	168	<i>4 years</i>
5–9 aastat	704	785	850	780	762	<i>5–9 years</i>
10–14 aastat	381	400	463	431	466	<i>10–14 years</i>
15–19 aastat	324	325	270	303	297	<i>15–19 years</i>
Vähemalt 20 aastat	805	818	919	882	931	<i>At least 20 years</i>
KOKKU	3 099	3 142	3 343	3 218	3 382	<i>TOTAL</i>

Tabel 26. Lahutanud soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 26. Newly divorced persons by sex and age, 2011–2015

	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60+	Kokku Total
Mehed – Males											
2011	3	89	343	518	550	508	427	311	202	148	3 099
2012	0	87	333	543	527	524	429	312	191	196	3 142
2013	0	74	318	545	561	586	459	347	221	232	3 343
2014	1	55	285	521	540	575	420	336	234	216	3 218
2015	0	73	292	547	554	544	469	374	254	266	3 382
Naised – Females											
2011	8	237	499	534	506	440	366	254	157	98	3 099
2012	7	226	489	515	560	436	363	263	142	141	3 142
2013	9	190	471	595	533	515	403	298	171	158	3 343
2014	5	150	454	590	529	483	357	322	174	150	3 218
2015	8	184	455	580	524	514	422	313	196	181	3 382

Metoodika

Rahvastikustatistika põhineb üldjoontes rahvaloendustel saadud rahvaarvul, mida loendustevahelisel ajal korrigeeritakse registreeritud rahvastikumuutuste ehk sünni- ja surmajuhtude ning elukohavahetuste (rände) andmete põhjal. Loendustevaheliste aastate rahvaarvud silutakse hiljem. Alates 2000. aasta rahvaloendusest on rahvastiku arvestuses lisatud loendatud isikute arvule hinnanguline alakaetus. Ümberarvutuste tulemusena saadi 2000. aasta 1. jaanuari täpsustatud rahvaarv, mis on loendatud isikute arvust 31 200 võrra suurem, ja 2012. aasta rahvaarv, mis on loendatud isikute arvust 30 760 võrra suurem.

2011. aasta loenduse tulemusi täiendati 2013. aastal registreeritud analüüsi käigus isikupõhiselt, mis võimaldab rahvastikuarvestust edasi pidada samuti isikupõhiselt. Erinevalt koondandmete kasutamisest annab see võimaluse lisada registreeritud sündmused isikutele nende loendus-aegsesse elukohta (sünni puhul lapse ema elukohta). Igal aastal tekib uus isikustatud andmebaas, mille andmetega järgmise aasta sündmusi seotakse. Analüüsimiseks ei kasutata isikukoode, vaid krüpteeritud koode, mis on mõeldud andmete sidumiseks ja mida ei saa otseselt isikutega seostada.

2016. aastal hakkas Statistikaamet rahvastikuanalüüsi tegema uuel meetodil, kasutades residentsuse indeksi mõistet. Meetodi aluseks on idee, et igale potentsiaalsele Eesti elanikule on antud indeks, mis näitab, kui tõenäoliselt on inimene Eesti püsielanik ehk resident. Indeksi väärtus on 0 ja 1 vahel. Mida suurem on indeksi väärtus, seda tõenäolisemalt on inimene Eesti resident. Otsuse langetamisel kasutatakse lävendit, millest alates arvestatakse inimene residentiks. Indeksi arvutamisel kasutati 2015. aastal 14 Eesti administratiivset registrit ja alamregistrit, sh Eesti Hariduse Infosüsteemi, riiklikku pensionikindlustuse registrit, ravikindlustuse andmekogu jt. Iga register või alamregister annab inimesele ühe elumärgi. Elumärgid ei ole samaväärsed, neil on kaalud. Näiteks kui inimene elab püsivalt hooldekodus, on ta kindlasti resident, kuid autojuhiloo võib saada Eestis ka inimene, kes on siia tulnud lühikeseks ajaks.

Kõik isikud, kelle indeks on aasta alguses 0 ja aasta lõpus 1, on Eestis vastaval aastal sündinud või sisse-rännanud isikud. Vastupidises olukorras, kui inimese indeks on aasta alguses 1 ja lõpus 0, on vastaval aastal surnud või väljarännanud isikud. Et eristada välisrännet sündidest ja surmadest, kasutatakse rahvastikuregistri andmeid, mida täiendatakse Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) andmetega. Siserändesündmused tekivad, kui isiku aasta alguse elukoht erineb aasta lõpu elukohast (surma korral aasta alguse elukohta ja surmakoha erinevusest ja sünni puhul sünnikoha ja aasta lõpu elukohta erinevusest). Elukohaallikana kasutatakse alates 2016. aastast loendusjärgse elukohta (rahvaloendus + pärast loendust registreeritud elukohamuutused rahvastikuregistris) asemel rahvastikuregistrijärgset elukohta.

Sünni-, surma-, abielu- ja lahtusstatistika aluseks on registreeritud andmed Eesti residentide sündide, surmade, abielude ja lahutuste kohta. Abordistatistika saadakse raseduskatkestuse andmekogust.

Aastaandmete töötluuse aluseks on sündmuse toimumise kuupäev.

Methodology

Population statistics are generally based on the population figure which has been determined in a population census and revised in the intercensal period according to registered population changes – births, deaths and changes of residence (migration). The population figures for the intercensal years are adjusted later. Starting from the 2000 Population and Housing Census, estimated under-coverage has been added to the number of enumerated persons in population statistics. As a result of recalculations, the revised population figure of 1 January 2000, which exceeds the number of enumerated persons by 31,200, and the revised population figure of 2012, which exceeds the number of enumerated persons by 30,760, were established.

In the course of the analysis of registers, person-based adjustments were made to the results of the 2011 census, which enables the production of person-based population statistics in the future as well. Unlike the use of aggregated data, this method provides the option of adding registered events to personal data according to the person's place of residence at the time of the census (in the case of a birth, according to the mother's place of residence). Each year, a new personalised database is created and the events of the following year are linked with these data. It should be noted that the analysis does not include personal identification codes but encrypted codes, which are intended for linking data and cannot be directly associated with a person.

In 2016, Statistics Estonia carrying out the demographic analysis based on a new method, using the originally developed residency index. The method is based on the idea that each potential inhabitant of Estonia is assigned an index which shows the person's likelihood of being a permanent inhabitant of Estonia, i.e. a resident. The value of the index ranges between 0 and 1. The greater the index value, the more likely it is that a person is a resident of Estonia. A threshold is used to make the distinction between definite residents and definite non-residents: those whose index value is above the threshold are considered residents. In order to calculate the index, 14 Estonian administrative registers and sub-registers were used in 2015, including the Estonian Education Information System, the State Pension Insurance Register, the health insurance database, etc. Each register or sub-register gives a person one so-called sign of life. The signs of life are not equal; thus, each sign of life has been assigned a weight. For example, if a person permanently lives in a care home in Estonia, he/she is a definite resident, but an Estonian driving licence may be issued to a person who has come here for a shorter period as well.

All persons whose index was 0 at the beginning of the year and 1 at the end of the year are recorded as persons having been born or immigrated to Estonia in the respective year. In the opposite situation, where a person's index was 1 at the beginning of the year and 0 at the year end, the person is considered as having died or emigrated in the respective year. In order to distinguish emigration from births and deaths, register data are used and supplemented with the data of the Police and Border Guard Board. Internal migration events occur if the person's place of residence at the beginning of the year differs from the residence at the end of the year (in the case of a death, if the place of residence at the beginning of the year differs from the place of death, and in the case of a birth, if the place of birth differs from the place of residence at the end of the year). As of 2016, instead of the place of residence recorded in the census (census + changes of residence recorded in the Population Register after the census), the place of residence recorded in the Population Register is used in population statistics.

Birth, death, marriage and divorce statistics are based on the registered data regarding the births, deaths, marriages and divorces of the permanent residents of Estonia. Abortion statistics are based on the termination of pregnancy database. The processing of yearly data is based on the date of the event.

Kirjandust
Publications

Eesti. Arve ja fakte 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikirj. 1–4/2011. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikirj. 1/2012. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Immigrantrahvastik Eestis. Immigrant Population in Estonia. (2009). Tallinn: Statistikaamet.

Maakonnad arvudes. 2004–2008. Counties in Figures. (2009). Tallinn: Statistikaamet.

Rahvastik. 2005–2006. Population. (2007). Tallinn: Statistikaamet.

Ränne. 2000–2007. Migration. (2009). Tallinn: Statistikaamet.

HARIDUS

Kaire Raasik

Ülevaade

2015/2016. õppeaastal omandas Eestis tasemeharidust 222 000 õppurit, neist 146 000 üldharidust, 25 000 kutseharidust ja 51 000 kõrgharidust.

Koolieelseid lasteasutusi oli 2015. aastal natuke üle 600 ja neis käis 634 000 last. Kuni 2015. aastani koolieelses lasteasutuses käivate laste arv kasvas, kuid möödunud aastal vähenes veidi. Eeldatavalt kahaneb see ka järgmistel aastatel, kuna viimase aja kõige suurema sündimusega aastatel ilmavalgust näinud lapsed jõuavad kooliikka.

Eestis oli 2015. aastal 519 üldhariduskooli, millest kolmandik olid gümnaasiumid ja ülejäänud põhikoolid. Veel viis aastat varem, 2011. aastal, oli gümnaasiumide osatähtsus 40%. Võrreldes 2014. aastaga on põhikoolide arv suurenenud 3 ja gümnaasiumide arv vähenenud 12 võrra. 50 üldhariduskooli on erakätes. Erakoolide arv on viimased viis aastat järjepidevalt kasvanud, kõige rohkem lisandus uusi koole 2013. aastal, kui erakoolide arv suurenes aasta jooksul neljandiku võrra. Suure kasvu taga võis olla 2011. aastal vastu võetud seadusemuudatus, mis tegi erakoolide tegevuskulude toetamise kohalikele omavalitsustele kohustuslikuks.

Üldhariduskoolide päevaõppes oli ligikaudu 140 000 õpilast, kellest 15 500 alustasid kooliteed esimest korda. Esimesse klassi läks viimati üle 15 000 lapse 2000. aastal. Esimesse klassi minejate arvu kasv on tingitud seitsme aasta tagusest suurest sündimusest. Üldhariduskoolide õpilaste koguarv 2015. aastal nagu ka aasta varem veidi suurenes. Gümnaasiumiastme õpilaste arv seejuures vähenes ja põhikooliõpilaste oma suurenes. Ka need muutused kajastavad rahvastiku vanuskoosseisu. Eraldi võib välja tuua erakooliõpilaste arvu märkimisväärse kasvu – aastaga tuli neisse juurde 900 õppijat ja 2015. aastal omandas erakoolides üldharidust 8500 õpilast.

Veerand üldhariduse omandajatest õpib maakoolides. Taasiseseisvusaja suurim oli maakoolides õppivate laste osatähtsus õpilaste koguarvus 2002. aastal – ligi 28%. Sellest ajast alates on maakoolides õppijate osatähtsus vähehaaval kahanenud, jõudes 2015. aastal 24%-ni.

Viimastel aastatel on igal aastal lisandunud umbes 100 õpetajat. 2015. aastal oli üldhariduskoolides õpetajaid ligi 14 500. Kui veel mõni aasta tagasi suurenes vaid vanemate vanuserühmade õpetajate arv, siis 2014. ja 2015. aastal kasvas ka alla 30-aastaste õpetajate oma. 2015. aastal suurenes kõige enam alla 30-aastaste meesõpetajate arv – võrreldes 2014. aastaga oli kasv 10%. Õpetajate sooline jaotus on sellest hoolimata püsunud kümme aastat peaaegu muutumatuks – naispedagooge on 86% ja meespedagooge 14%.

Kutseharidust omandas 2015. aastal ligi 25 000 õpilast. Neist umbes kolmandik oli keskharidusel ja kaks kolmandikku põhiharidusel baseeruvast kutseõppes. Kuigi kutseharidust omandavaid mehi ja naisi on Eestis peaaegu võrdselt, jaotuvad nad koolitusvaldkondade vahel endiselt erinevalt. Tütarlaste populaarseimad erialad on isikuteenindus, äriandus ja haldus ning tootmine ja töötlemine. Noormehed seevastu õpivad enim tehnikaaladel, arvutiteadust ning arhitektuuri ja ehitust. Kõige suurem on sooline erinevus tehnikaaladel, kus vaid 5% õppijatest on naissoost. Meeste ja naiste erialavalikud on aastate jooksul muutunud vähe. Meeste puhul võib välja tuua, et kui 2011. aastal oli meessoost kutseomandajate arv suurim tehnikaaladel, millele järgnesid ehitus ja arvutiteadused, siis 2015. aastal oli infotehnoloogiat õppivate meeste arv ehituse omast ettepoole jõudnud.

Kõrgkoolis õppijaid oli 2015. aastal 51 000, mida on 4000 võrra vähem kui aasta varem. Kõrgharidust pakkuvaid koole oli 24, millest 8 olid erakoolid. Kõige suurem oli kõrgkoolide arv 2001. aastal, kui kõrgharidust võis omandada 49 õppeasutuses. Koos koolide arvuga on kahanenud ka kõrghariduse omandajate arv. Ligi 60% kõrghariduse omandajatest olid naised. 2015. aastal oli nii bakalaureuse-, magistri- kui ka doktoriõppesse vastuvõetute hulk veidi suurem kui aasta varem. Kõige suurem osa üliõpilastest (18%) õppis äriandust ja haldust, järgnesid arvutiteadused (9%) ja tervis (8%).

Välisüliõpilaste arv on Eestis iga aasta suurenenud. 2015. aastal oli välisriikidest pärit üliõpilasi juba ligi 3500. Lõviosa ehk 67% neist on tulnud teistest Euroopa riikidest, 22% Aasiast ja 6% Aafrikast. Viimase aastaga on kõige rohkem – 91% – suurenenud Aafrika päritolu välisüliõpilaste hulk, mis kasvas 115-st 220-ni. Eesti kõrghariduse rahvusvahelistumise strateegias aastateks 2006–2015 on üheks eesmärgiks seatud välisüliõpilaste arvu suurendamine 2000-ni aastaks 2015, seega ületati eesmärk pea kaks korda. Strateegia kohaselt tuleb erilist tähelepanu pöörata välisüliõpilaste doktoriõppele, aga ka magistri- ja rakenduskõrgharidusõppele Eestile olulistes ning rahvusvaheliselt konkurentsivõimelistes valdkondades. Ligi pooled välisüliõpilased on bakalaureuseõppes, 35% magistri- ja 10% doktoriõppes. 2015. aastal suurenes märkimisväärselt magistrikraadi omandavate välisüliõpilaste arv – 2014. aastaga võrreldes 350 võrra ehk 40%.

Strateegia „Euroopa 2020“ on Euroopa Liidu (EL) kümne aasta majanduskasvu ja tööhõive strateegia. EL-i liikmesriikidele on seal seatud viis eesmärki, millest üks hõlmab kahte otseselt haridusega seotud näitajat: haridussüsteemist varakult lahkunute osatähtsus 18–24-aastaste hulgas peaks olema alla 10% ja vähemalt 40%-l 30–34-aastastest peaks olema kolmanda taseme haridus. Eestis oli 2015. aastal haridussüsteemist varakult lahkunud noorte osatähtsus eesmärgiks seatust suurem – 11,2%. Kõige parem oli olukord Horvaatias (2,8%) ja kõige halvem Hispaanias (20%). EL-is keskmiselt oli näitaja 11%. Teine eesmärk on enamikul riikidel täidetud. Kõige suurem oli kolmanda taseme haridusega 30–34-aastaste määr Leedus (57,6%), Küprosel (54,6%), Iirimaa (52,3%) ja Luksemburgis (52,3%). Kõige halvemas seisus on Itaalia (25,3%), Rumeenia (25,6%) ja Malta (27,8%). Eestis on 30–34-aastastest kolmanda taseme haridus 45,3%-l.

EDUCATION

Kaire Raasik

Overview

At the beginning of the academic year 2015/2016, there were 222,000 persons enrolled in formal education in Estonia, with 146,000 of them enrolled in general education, 25,000 in vocational education and 51,000 in higher education.

In 2015, there were a little over 600 preschool institutions in Estonia, with 634,000 children attending these schools. The number of children in preschool institutions was on the rise until 2015, but then declined slightly. The number can be expected to fall also in the following years since children born in the years with the highest birth rates of recent years are reaching school age.

In 2015, there were 519 general education schools in Estonia, one-third out of which were gymnasiums and the rest basic schools. As recently as five years earlier, in 2011, the share of gymnasiums stood at 40%. Compared to 2014, the number of basic schools has increased by 3, while the number of gymnasiums has decreased by 12. There are 50 general education schools in private ownership. The number of private schools has been increasing steadily for the last five years, with the biggest number of new private schools added in 2013, when the number of private schools increased by a quarter year over year. This big growth might have been due to the 2011 amendment to the Private Schools Act, which made financing the operating costs of private schools compulsory to local governments.

There were 140,000 children receiving full-time general education, with 15,500 of them starting school for the first time. The last time that the number of first-grade students exceeded 15,000 was in 2000. The growth in the number of first-graders is due to the high birth rate seven years ago. Just like a year earlier, there was a small increase in the total number of students in general education schools in 2015. At the same time, the number of gymnasium students fell and that of basic school students grew. Also these changes reflect the age structure of the population. One remarkable trend is the increase in the number of private school students, as 900 students were added within a year and there were 8,500 students acquiring general education in private schools in 2015.

A quarter of the students in general education attend school in rural areas. Since the restoration of independence, the share of rural school students in the total number of students was the greatest in 2002 – nearly 28%. Since then, the share of students in rural schools has fallen, reaching 24% in 2015.

In recent years, the number of teachers has increased by 100 each year. There were about 14,500 teachers in general education schools in 2015. While just a few years ago only the number of teachers of older age groups was growing, then in 2014 and 2015 the number of teachers under 30 was increasing as well. The biggest rise in 2015 was recorded in the number of male teachers below 30 years of age, which increased 10% compared to 2014. Still, the gender distribution of teachers has remained almost the same for a decade – 86% of the teachers are female and 14% male.

Nearly 25,000 students were receiving vocational education in 2015. About one-third of them were enrolled in vocational education after secondary education and two-thirds in vocational education after basic education. Although there is nearly an equal number of females and males in vocational education in Estonia, there continues to be great gender segregation between the fields of study. The most popular specialities for girls are personal services, business and administration, manufacturing and processing; boys, however, tend to choose engineering, computer sciences, architecture and building. The greatest gender divide appears in engineering and engineering trades, as only 5% of the students in these specialities are female. There have been no significant changes in the professional choices of men and women over the years. In the case of men, it can be pointed out that while in 2011 male students dominated in the speciality of engineering and engineering trades (followed by building and computer sciences), in 2015 males studying computer sciences outnumbered those studying building.

In 2015, there were 51,000 students in higher education – 4,000 students fewer than a year earlier. Schools providing higher education numbered 24, with 8 of them being private schools. The number of higher education institutions was the highest in 2001, when it was possible to obtain higher education in 49 different schools. The number of students in higher education has declined in line with the number of schools. 60% of the students in higher education were females. Compared to 2014, there was a small increase in the number of entrants in Bachelor's and Master's studies as well as in doctoral studies. The largest share of students (18%) was studying business and administration, followed by computer sciences (9%) and health (8%).

The number of foreign students has increased every year in Estonia. In 2015, there were already about 3,500 foreign students in Estonia. The majority or 67% of them originate from other European countries, 22% from Asia and 6% from Africa. Over the previous year, the number of students of African origin has grown the most, from 115 students to 220. One of the objectives in the Estonian higher education internationalisation strategy for 2006–2015 was to increase the number of foreign students to 2,000 by 2015. It can now be said that this target was exceeded nearly twofold. According to the strategy, special attention should be paid to foreign students' doctoral studies, but also Master's studies and studies in professional higher education in fields that are important for Estonia and competitive on the international level. Approximately a half of the foreign students are enrolled in Bachelor's studies, 35% in Master's studies and 10% in doctoral studies. In 2015, the number of Master's students increased significantly – by 350 or 40% compared to 2014.

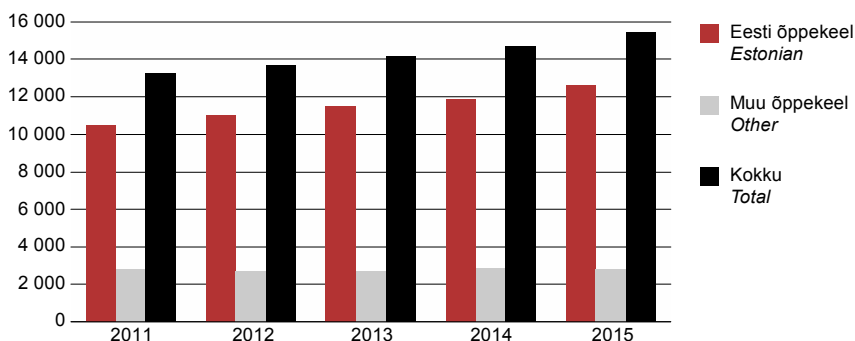
Europe 2020 is the European Union's (EU) ten-year economic growth and employment strategy. There are five objectives set for the Member States, one of which includes two indicators directly related to education: the share of early leavers from education and training among 18–24-year-olds should be below 10% and at least 40% of the population aged 30–34 should have tertiary education. In Estonia, the share of early school leavers among young people exceeded the target set and stood at 11.2%. The situation was the best in Croatia (2.8%) and the worst in Spain (20.0%). The average share in the EU was 11.0%. The second target has been achieved in most of the countries. The share of 30–34-year-olds with tertiary education was the biggest in Lithuania (57.6%), Cyprus (54.6%), Ireland (52.3%) and Luxembourg (52.3%). The situation was the worst in Italy (25.3%), Romania (25.6%) and Malta (27.8%). In Estonia, the share of 30–34-year-olds with tertiary education was 45.3%.

Tabel 1. Alusharidus, 2011–2015
Table 1. Preprimary education, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Koolieelsed lasteasutused	643	644	652	653	634	<i>Preschool institutions</i>
Lapsi koolieelsetes lasteasutustes, tuhat	66,2	67,0	68,7	68,8	68,3	<i>Children in preschool institutions, thousands</i>
linnas	49,5	49,8	50,5	50,2	49,6	<i>in urban areas</i>
maal	16,8	17,3	18,2	18,6	18,6	<i>in rural areas</i>
Koolieelses lasteasutuses käivate laste osatähtsus 1–6-aastaste vanuserühmas, %	72	73	75	76	77	<i>Share of children going to preschool institutions in age group 1–6, %</i>
Koolieelses lasteasutuses käivate laste osatähtsus 3–6-aastaste vanuserühmas, %	87	87	88	88	89	<i>Share of children going to preschool institutions in age group 3–6, %</i>

Tabel 2. Koolieelses lasteasutuses käivad lapsed soo ja vanuse järgi, 2015
Table 2. Children in preschool institutions by sex and age, 2015

	Tüdrukud <i>Girls</i>	Poisid <i>Boys</i>	KOKKU <i>TOTAL</i>	
Alla aastased	8	17	25	<i>Under-one-year-olds</i>
Üheaastased	1 872	2 012	3 884	<i>One-year-olds</i>
Kaheaastased	5 190	5 168	10 358	<i>Two-year-olds</i>
Kolmeaastased	6 140	6 676	12 816	<i>Three-year-olds</i>
Nelja-aastased	6 740	7 096	13 836	<i>Four-year-olds</i>
Viieaastased	7 135	7 478	14 613	<i>Five-year-olds</i>
Kuueaastased	5 960	6 531	12 491	<i>Six-year-olds</i>
Seitsmeaastased	77	231	308	<i>Seven-year-olds</i>
KOKKU	33 122	35 209	68 331	<i>TOTAL</i>

Joonis 1. Esimese klassi õpilased õppekeele järgi, 2011–2015
Figure 1. First-graders by language of instruction, 2011–2015

Tabel 3. Üldhariduskoolid, 2011–2015*Table 3. General education schools, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Üldhariduskoolid kokku	540	532	540	528	519	<i>General education schools total</i>
erakoolid	36	38	47	49	50	<i>private educational institutions</i>
erivajadustega laste koolid	44	43	42	38	36	<i>schools for children with special needs</i>
Algkoolid	64	.. ^a	<i>Primary schools</i>
Põhikoolid	257	318	338	344	347	<i>Basic schools</i>
Keskoolid/ gümnaasiumid	219	214	202	184	172	<i>Secondary schools / gymnasiums</i>

^a 1. septembril 2010 jõustunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega asendas algkooli põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel.

^a Pursuant to the Basic Schools and Upper Secondary Schools Act in force since 1 September 2010, primary school is replaced with basic school where studies are pursued at stage 1 or at stages 1 and 2.

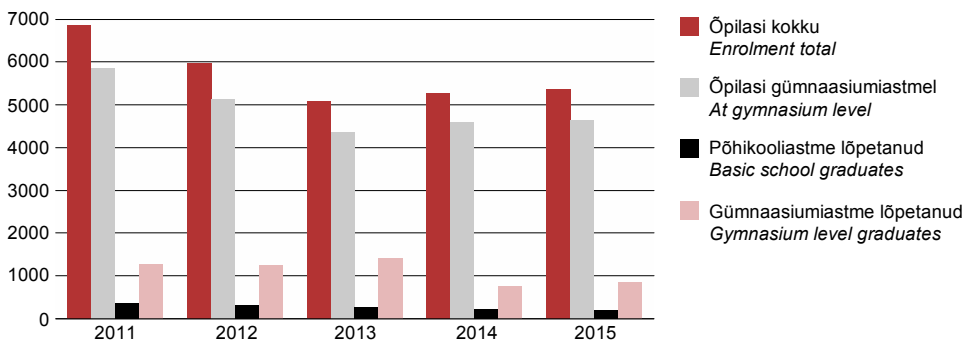
Tabel 4. Õpilased üldhariduse päevaõppes, 2011–2015*Table 4. Students in full-time general education, 2011–2015*

(tuhat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Õpilased kokku	136,1	135,0	135,0	137,2	140,5	<i>Students total</i>
erakoolides	5,9	6,2	6,9	7,6	8,5	<i>in private educational institutions</i>
erivajadustega laste koolides	3,6	3,5	3,4	3,2	3,2	<i>in schools for children with special needs</i>
Põhikooli alumisel astmel	74,2	75,6	77,2	79,6	82,8	<i>At lower level of basic school</i>
põhikooli I klassis	13,3	13,7	14,2	14,7	15,5	<i>students in 1st grade of basic school</i>
eesti õppekeel	10,5	11,0	11,5	11,9	12,6	<i>Estonian as language of instruction</i>
muu õppekeel	2,8	2,7	2,7	2,9	2,8	<i>other languages as language of instruction</i>
Põhikooli ülemisel astmel	36,7	35,7	35,7	36,1	36,4	<i>At higher level of basic school</i>
Gümnaasiumiastmes	25,2	23,6	22,5	21,6	21,2	<i>At gymnasium level</i>
Põhikooli lõpetanud ^a	12,6	12,1	11,5	11,0	11,2	<i>Graduates of basic schools^a</i>
Gümnaasiumi lõpetanud ^a	8,8	8,1	7,7	7,0	6,8	<i>Graduates of gymnasiums^a</i>
Linnakoolide õpilased	102,3	102,2	102,6	104,0	106,6	<i>Students in urban schools</i>
Maakoolide õpilased	33,7	32,8	32,8	33,2	33,9	<i>Students in rural schools</i>

^a 2011., 2012. ja 2014. aasta andmeid on täpsustatud.

^a The data for 2011, 2012 and 2014 have been revised.

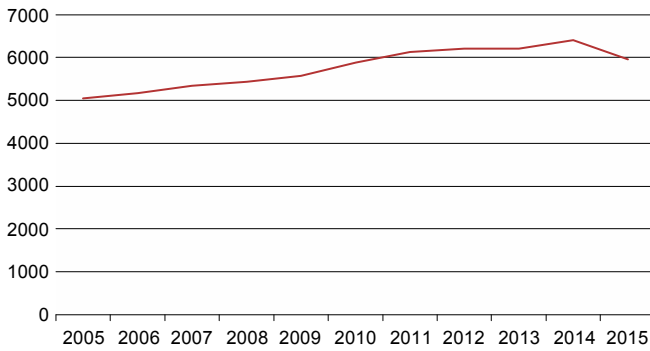
Joonis 2. Üldhariduskoolide õhtu- ja kaugõppe õpilased, 2011–2015
Figure 2. Students enrolled in evening and correspondence study in general education, 2011–2015

Tabel 5. Üldhariduskoolide õpetajad vanuse ja soo järgi, 2013–2015
Table 5. Teachers of general education schools by age and sex, 2013–2015

Vanuse- rühm	2013			2014			2015			Age group
	Naised Females	Mehed Males	Kokku Total	Naised Females	Mehed Males	Kokku Total	Naised Females	Mehed Males	Kokku Total	
Alla 30	983	243	1 226	1 037	250	1 287	1 055	279	1 334	Under 30
30–39	2 144	447	2 591	2 118	453	2 571	2 081	453	2 534	30–39
40–49	3 534	454	3 988	3 458	434	3 892	3 336	438	3 774	40–49
50–55	2 347	327	2 674	2 337	347	2 684	2 352	325	2 677	50–55
Üle 55	3 207	540	3 747	3 338	557	3 895	3 527	563	4 090	Over 55

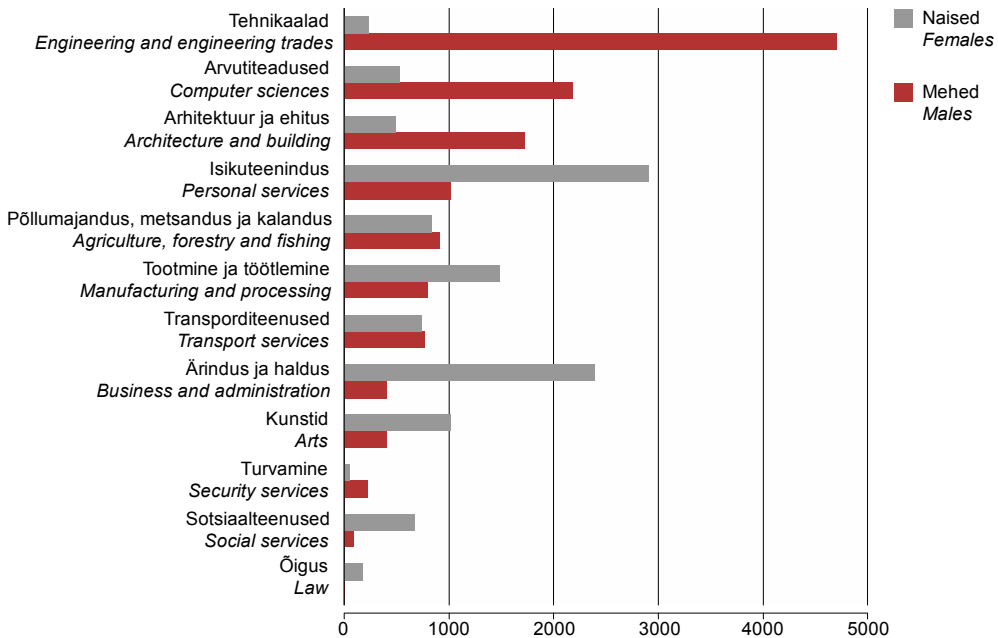
Tabel 6. Kutseharidus, 2011–2015
Table 6. Vocational education, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Vastuvõetud kokku	11 471	11 649	11 325	11 516	11 578	Admittance total
Defineerimata baasharidusega kutseõpe	279	303	273	352	657	Vocational courses with non-defined basic education
Põhiharidusel baseeruv kutseõpe	5 624	5 625	5 045	5 889	7 270	Vocational courses after basic education
Keskharidusel baseeruv kutseõpe	5 568	5 721	6 007	5 275	3 651	Vocational courses after secondary education
Õppijad kokku	27 046	26 172	25 699	25 237	24 907	Enrolment total
Defineerimata baasharidusega kutseõpe	366	421	371	448	816	Vocational courses with non-defined basic education
Põhiharidusel baseeruv kutseõpe	16 083	15 118	14 250	14 541	16 360	Vocational courses after basic education
Keskharidusel baseeruv kutseõpe	10 597	10 633	11 078	10 248	7 731	Vocational courses after secondary education
Lõpetanud kokku	8 155	8 135	7 861	7 638	8 002	Graduates total
Defineerimata baasharidusega kutseõpe	164	190	252	215	397	Vocational courses with non-defined basic education
Põhiharidusel baseeruv kutseõpe	4 214	3 972	3 558	3 360	3 541	Vocational courses after basic education
Keskharidusel baseeruv kutseõpe	3 777	3 973	4 051	4 063	4 064	Vocational courses after secondary education

Joonis 3. Kutseõppest väljalangenud, 2005–2015
Figure 3. Dropouts in vocational education, 2005–2015

Joonis 4. Kutsehariduse omandajad koolitusala ja soo järgi, 2015
Figure 4. Enrolment in vocational education by field of study and sex, 2015

Tabel 7. Kõrgharidus, 2011–2015
Table 7. Higher education, 2011–2015

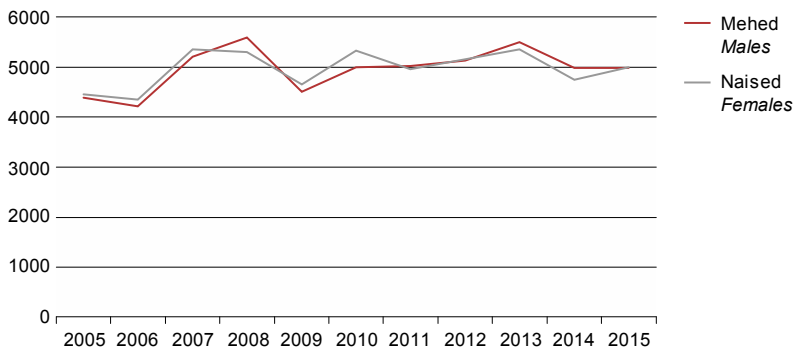
	2011	2012	2013	2014	2015	
Vastuvõetud kokku	17 233	16 305	14 606	13 477	14 138	Admittance, total
Rakenduskõrg- haridusõpe	5 056	4 778	3 726	3 472	3 895	Professional higher education
Kutseharidusõpe	Vocational higher education
Diplomiõpe	Diploma study
Bakalaureuseõpe	6 885	6 450	6 042	5 119	5 273	Bachelor's study
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	725	703	609	631	622	Integrated Bachelor's/Master's study
Magistriõpe	4 052	3 982	3 842	3 894	3 978	Master's study
Doktoriõpe	515	392	387	361	370	Doctoral study
Õppijad kokku	67 607	64 806	59 998	55 214	51 092	Enrolment, total
Rakenduskõrg- haridusõpe	20 791	20 233	17 878	15 749	14 235	Professional higher education
Kutseharidusõpe	Vocational higher education
Diplomiõpe	Diploma study
Bakalaureuseõpe	26 571	24 525	22 661	20 550	18 899	Bachelor's study
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	4 024	3 949	3 731	3 589	3 344	Integrated Bachelor's/Master's study
Magistriõpe	13 170	13 055	12 746	12 423	11 781	Master's study
Doktoriõpe	3 051	3 044	2 982	2 903	2 833	Doctoral study
Lõpetanud kokku	11 828	11 497	10 867	10 190	10 491	Graduates, total
Rakenduskõrg- haridusõpe	3 921	3 886	3 556	3 271	3 115	Professional higher education
Kutseharidusõpe	Vocational higher education
Diplomiõpe	Diploma study
Bakalaureuseõpe	4 666	4 292	3 966	3 642	3 709	Bachelor's study
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	506	455	485	485	522	Integrated Bachelor's/Master's study
Magistriõpe	2 485	2 674	2 627	2 579	2 937	Master's study
Doktoriõpe	250	190	233	213	208	Doctoral study

Tabel 8. Kõrghariduse omandajad koolitusala järgi, 2011–2015*Table 8. Enrolment in higher education by field of study, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Ajakirjandus ja infolevi	1 161	1 067	1 040	1 000	929	<i>Journalism and information</i>
Arhitektuur ja ehitus	3 702	3 590	3 295	2 998	2 782	<i>Architecture and building</i>
Arvutiteadused	4 636	4 940	4 820	4 722	4 630	<i>Computer sciences</i>
Bioteadused	1 497	1 363	1 310	1 181	1 170	<i>Life sciences</i>
Füüsilised loodusteadused	1 283	1 347	1 350	1 172	1 087	<i>Physical sciences</i>
Humanitaaria	5 339	4 970	4 404	3 914	3 523	<i>Humanities</i>
Isikuteenindus	1 579	1 418	1 279	1 163	958	<i>Personal services</i>
Keskkonnakaitse	1 524	1 357	1 090	968	843	<i>Environmental protection</i>
Kunstid	3 837	3 680	3 478	3 312	3 194	<i>Arts</i>
Matemaatika ja statistika	383	353	321	290	254	<i>Mathematics and statistics</i>
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	1 167	1 099	985	867	794	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Sotsiaal- ja käitumisteadused	3 746	3 487	3 300	3 292	2 927	<i>Social and behavioural sciences</i>
Sotsiaalteenused	1 925	1 789	1 738	1 550	1 488	<i>Social services</i>
Tehnikaalad	4 908	4 951	4 553	4 306	3 955	<i>Engineering and engineering trades</i>
Tervis	4 605	4 589	4 314	4 171	4 075	<i>Health</i>
Tootmine ja töötlemine	1 383	1 353	1 436	1 320	1 208	<i>Manufacturing and processing</i>
Transporditeenused	1 443	1 422	1 360	1 288	1 275	<i>Transport services</i>
Turvamine	796	800	766	709	734	<i>Security services</i>
Veterinaaria	354	353	349	358	356	<i>Veterinary studies</i>
Õigus	3 448	3 124	2 865	2 602	2 410	<i>Law</i>
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	5 102	4 727	4 325	3 898	3 523	<i>Teacher training and education science</i>
Ärindus ja haldus	13 789	13 027	11 620	10 133	8 977	<i>Business and administration</i>
KOKKU	67 607	64 806	59 998	55 214	51 092	<i>TOTAL</i>

Tabel 9. Kõrgkoolidesse vastuvõetud soo järgi, 2011–2015*Table 9. Admittance to higher education by sex, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Naised	9 937	9 217	8 401	7 738	8 173	<i>Females</i>
Mehed	7 296	7 088	6 205	5 739	5 965	<i>Males</i>
KOKKU	17 233	16 305	14 606	13 477	14 138	<i>TOTAL</i>

Joonis 5. Kõrgkoolidest väljalangenud soo järgi, 2005–2015
Figure 5. Dropouts in higher education by sex, 2005–2015

Tabel 10. Eestis õppivad välisüliõpilased päritolu järgi, 2011–2015
Table 10. Foreign students in higher education in Estonia by origin, 2011–2015

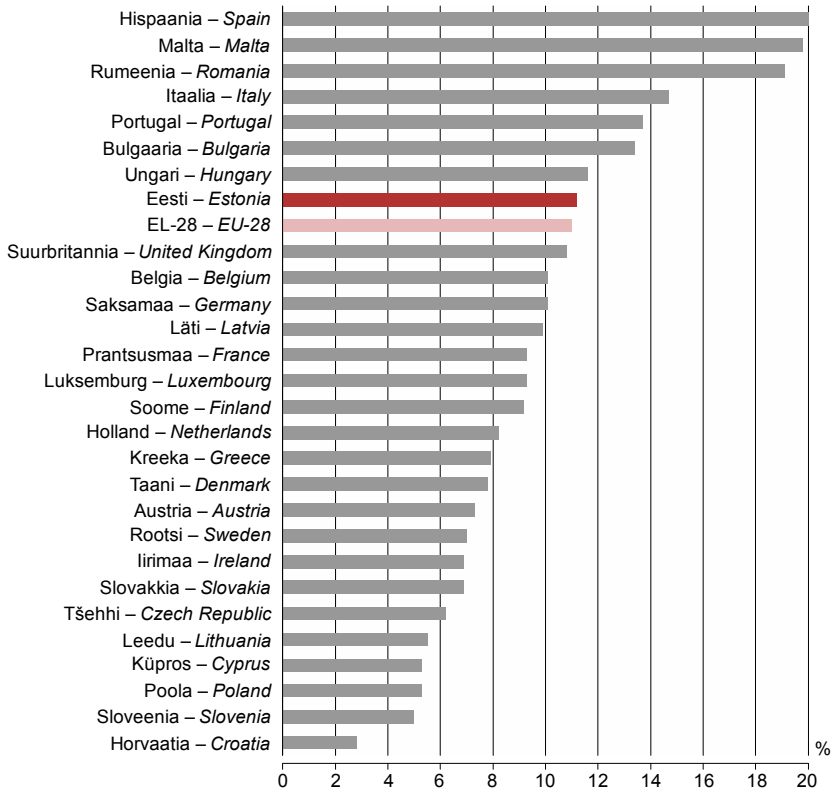
	2011	2012	2013	2014	2015	
Aafrika	23	26	58	115	220	<i>Africa</i>
Aasia	270	291	385	607	782	<i>Asia</i>
Euroopa (v.a Eesti)	1 210	1 484	1 697	2 017	2 327	<i>Europe (excl. Estonia)</i>
Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond	30	27	35	55	71	<i>Latin America and Caribbean area</i>
Põhja-Ameerika	37	42	48	58	72	<i>North America</i>
Austraalia ja Okeania	3	5	6	6	4	<i>Australia and Oceania</i>
Määramata territoorium	0	1	1	1	0	<i>Territory unspecified</i>
KOKKU	1 573	1 876	2 230	2 859	3 476	TOTAL

Tabel 11. Välisüliõpilased õppeastme järgi, 2011–2015
Table 11. Foreign students in higher education by level of study, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Rakendus- kõrgharidusõpe	65	56	30	37	68	<i>Professional higher education</i>
Bakalaureuseõpe	650	919	1 142	1 385	1 568	<i>Bachelor's study</i>
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	232	233	240	262	278	<i>Integrated Bachelor's/ Master's study</i>
Magistriõpe	428	450	577	872	1 223	<i>Master's study</i>
Doktoriõpe	198	218	241	303	339	<i>Doctoral study</i>

Joonis 6. Haridussüsteemist varakult lahkunud noorte osatähtsus 18–24-aastaste seas Euroopa Liidus, 2015

Figure 6. Share of early leavers from education and training in population aged 18–24 in the European Union, 2015

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Tasemehariduse andmed on kogunud ja tödelnud Haridus- ja Teadusministeerium ning Statistikaamet. Andmed on kogutud kõikselt, s.t esitatud haridusstatistika hõlmab kõiki vastava koolituslooga õppeasutusi omandivormist olenemata. Alates 2005/2006. õppeaastast on tasemehariduse statistika aluseks Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS) – riiklik register, mis koondab haridussüsteemi puudutavaid andmeid.

Kuni 2011. aastani kasutati haridusnäitajate arvutamisel 2000. aasta rahvaloendusel põhinevat korrigeeritud rahvaarvu. Alates 2012. aastast kasutatakse haridusnäitajate arvutamisel 2011. aasta rahvaloendusel põhinevat korrigeeritud vanusjaotust.

Riiklik ühtne hariduse liigitus on esitatud 1997. ja 2011. aasta võrdluses (ISCED 1997 ja ISCED 2011). Alates 2014. aastast kehtib ISCED 2011.

Methodology

The statistics on formal education are collected and processed by the Estonian Ministry of Education and Research and by Statistics Estonia. The data are based on total surveys (i.e. they cover all educational institutions that have an activity licence for the provision of the specific level of education, regardless of their ownership). Since the academic year 2005/2006, the statistics on formal education are based on the Estonian Education Information System (EHIS). It is a national register that integrates the data of the education system.

The revised population figure based on the 2000 Population Census was used to compute the education indicators for years up to 2011. Starting from 2012, the revised age distribution of the population, which is based on the 2011 Population Census, is used to compute the education indicators.

The national classification of education according to ISCED (International Standard Classification of Education) is presented as a comparison of the classifications of 1997 and 2011 (ISCED 1997 and ISCED 2011). ISCED 2011 is used since 2014.

ISCED 97	ISCED 97 tase (kitsas)	ISCED 97 tase (laiem)	ISCED 2011 tase (kitsas)	ISCED 2011 tase (laiem)	ISCED 2011
ESIMISE TASEME HARIDUS					
Alusharidus	0	0	0	02	Alusharidus (koolieelne haridus) või alghariduseta
Põhikooli 1.–6. klass	1	1	1	10	Põhiharidus (põhikooli 1.–6. klass)
Põhikooli 7.–9. klass	2	2A	2	24	Põhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)
Põhiharidusnõudeta kutseharidus	2	2C	2	25	Põhiharidusnõudeta kutseharidus
Kutseõpe põhihariduse baasil ^a			2	25	Kutseõpe põhihariduse baasil
			2	25	Teise taseme kutseharidus (vv alates 01.09.2013) ^b
			2	25	Kolmanda taseme kutseharidus (vv alates 01.09.2013) ^b
TEISE TASEME HARIDUS (k.a teise taseme järgne või kolmanda taseme eelne)					
Üldkeskharidus (gümnaasiumi 10.–12. klass)	3	3A	3	34	Üldkeskharidus (gümnaasiumi 10.–12. klass)
Põhiharidust eeldav keskeri- või tehnikumiharidus	3	3B	3	35	Kutsekeskharidus (sh keskeri- või tehnikumiharidus) põhihariduse baasil
Kutsekeskharidusõpe	3	3B	3	35	Kutsekeskharidus (sh keskeri- või tehnikumiharidus) põhihariduse baasil
Kutseõpe põhihariduse baasil ^a	3	3C			Kutseõpe põhihariduse baasil
			3	35	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe) (vv alates 01.09.2013) ^b
			3	35	Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (vv alates 01.09.2013) ^b
			3	35	Neljanda taseme kutseõppe jätkuõpe (vv alates 01.09.2013) ^b
Kutsekeskharidus keskhariduse baasil	4		4	45	Kutsekeskharidus või kutseõpe keskhariduse baasil
Kutseõpe keskhariduse baasil	4		4	45	Kutsekeskharidus või kutseõpe keskhariduse baasil
			4	45	Viienda taseme kutseõppe esmaõpe (vv alates 01.09.2013) ^b
			4	45	Viienda taseme kutseõppe jätkuõpe (vv alates 01.09.2013) ^b
KOLMANDA TASEME HARIDUS					
Keskeri- või tehnikumiharidus (keskhariduse baasil)	5	5B1	5	55	Keskeri- või tehnikumiharidus keskhariduse baasil
Bakalaureuseõpe	5	5A	6	66	Bakalaureuseõpe või sellega võrdsustatud haridus (rakendus- või kutsekõrgharidus, diplomiõpe)
Rakenduskõrgharidusõpe	5	5B	6	66	
Kutsekõrgharidus	5	5B	6	66	
Diplomiõpe	5	5B	6	66	
Magistriõpe	5	5A	7	76	Magistriõpe või sellega võrdsustatud haridus
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	5	5A	7	76	
Doktoriõpe	6	6	8	86	Doktoriõpe või sellega võrdsustatud haridus

^a Tase on muutunud.

^b Tase on uus; vv – vastuvõtt.

ISCED 97	ISCED 97 level (broad)	ISCED 97 level (narrow)	ISCED 2011 level (broad)	ISCED 2011 level (narrow)	ISCED 2011
BELOW UPPER SECONDARY EDUCATION					
Preprimary education	0	0	0	02	Early childhood education
Grades 1–6 of basic school	1	1	1	10	Lower secondary education
Grades 7–9 of basic school	2	2A	2	24	Lower secondary education
Vocational courses with non-defined basic education	2	2C	2	25	Lower secondary education - vocational
Vocational courses based on basic education ^a			2	25	Lower secondary education - vocational ^a
UPPER SECONDARY EDUCATION, POST-SECONDARY NON-TERTIARY EDUCATION					
General secondary education (grades 10–12 of gymnasium)	3	3A	3	34	Upper secondary education
Professional secondary education based on basic education	3	3B	3	35	Upper secondary education - vocational
Vocational secondary education	3	3B	3	35	Upper secondary education - vocational
Vocational courses based on basic education ^a	3	3C			Lower secondary education - vocational ^a
Vocational secondary education based on secondary education	4		4	45	Post-secondary non-tertiary education - vocational
Vocational courses based on secondary education	4		4	45	Post-secondary non-tertiary education - vocational
TERTIARY EDUCATION					
Professional secondary education (based on secondary education)	5	5B1	5	55	Short-cycle tertiary education - vocational/professional
Bachelor's study	5	5A	6	66	Bachelor's or equivalent level
Professional higher education	5	5B	6	66	(professional or vocational higher education, diploma courses)
Vocational higher education	5	5B	6	66	
Diploma courses	5	5B	6	66	
Master's study	5	5A	7	76	Master's or equivalent level
Integrated Bachelor's/Master's study	5	5A	7	76	
Doctoral study	6	6	8	86	Doctoral or equivalent level

^a The level has changed.

KULTUUR

Triinu Lukas

Ülevaade

2014. aastal taasiseseisvusaja rekordini jõudnud kinoskäikude arv kasvas 2015. aastal hüppeliselt ja ületas 3 miljoni piiri. Viimase kümne aasta jooksul on näitaja pidevalt kasvanud. 2015. aastal oli kasv lausa 19% ja kinoskäike 3,1 miljonit. 2015 oli hea aasta ka Eesti filmitööstusele, sest võrreldes 2014. aastaga, kui kinodes linastus 28 Eesti filmi, oli neid möödunud aastal 129% rohkem ehk 64. Kokku linastus kinodes 379 filmi, millest peale Eesti filmide oli 140 Ameerika Ühendriikide, 159 Euroopa ja 16 muu riigi filmi. Kinopileti keskmine hind oli 5 eurot. Kinoskäijad eelistasid eriti komöödiaid – seda žanri nimetas üheks oma lemmikuks 59,5% kinoskäijaist.

Eestis valmis 2015. aastal 14 pikka kinomängufilmi ja 24 pikka dokumentaalfilmi – kokku 38 pikka filmi. Peale pikkade kinos näitamiseks tehtud filmide valmis veel 46 lühimängufilmi, 108 lühidokumentaalfilmi ja 12 lühianimatsioonifilmi.

Muuseumide arv on püsitud viimased kolm aastat muutumatuna. Ka 2015. aastal oli Eestis 265 tegutsevat muuseumi. Nendes töötavate inimeste arv vähenes 2014. aastaga võrreldes 7,3% ehk 1869-st 1733-ni. Tööjõukuludeks läks 22,7* miljonit eurot, mis on 5,7% suurem summa kui 2014. aastal. Ka muuseumide tulud riigieelarvest ja kohalike omavalitsuste eelarvetest kasvasid võrreldes 2014. aastaga – vastavalt 6,0% ja 10,3%.

Muuseumis käimise aktiivsus on maakonniti väga erinev. Muuseumiskäikude arv 2015. aastal veidi vähenes ja oli 3,3 miljonit – 4,2% väiksem kui 2014. aastal. Alla 9-aastased lapsed käisid 2015. aastal muuseumis ligi 235 000 korda. Vähem kui aasta varem käidi muuseumis Harju, Hiiu, Jõgeva, Järva, Lääne, Lääne-Viru, Põlva, Pärnu, Rapla, Tartu ja Viljandi maakonnas. Kui Järva maakonnas kahanes külastatavus aastaga 38,3%, siis Ida-Viru maakonnas kasvas 78,7%, ületades esimest korda 1990. aastate teise poole suurt külastatavust. Ida-Virumaa on koos Võrumaaga üks kahest maakonnast, kus muuseumide külastatavus 20 aasta arvestuses ei ole viimastel aastatel mitte suurenenud, vaid olnud tugevas mõõnas. Seega on rõõmustav, et muuseumiskäikude arv 1000 elaniku kohta oli 2015. aastal Ida-Viru maakonnas 20 aasta suurim. See näitab, et nii nagu mujal Eestis juba pikka aega hakkab ka Ida-Virumaal kunst elanikele lähemale jõudma. Võru maakonna 2015. aasta näitaja – 791 muuseumiskäiku 1000 elaniku kohta – jääb aga hoolimata kasvust 20 aasta tagusele – 1190 käiku 1000 elaniku kohta – veel kõvasti alla.

Teatriskäimise aktiivsus suurenes veelgi. Teatris käidi 2015. aastal esialgsetel andmetel üle 1,1 miljoni korra, mida on 8,7% rohkem kui aasta varem. Riigi- ja linnateatrites käike oli ligi 862 000 – aasta varasemast 3,5% rohkem. Teatrid andsid kokku ligi 6320 etendust (sh 3830 riigi- ja linnateatrites) ja nende mängukavades oli kokku 540 lavastust (sh 305 riigi- ja linnateatrites), millest 205 olid uuslavastused (95 riigi- ja linnateatrites). Lavastuste arv kasvas aastaga ligi 5,7%, uuslavastuste arv 4,6%.

Raamatuid ja brošüüre anti välja 3976 nimetust, mida on 11,5% vähem kui aasta varem. Kui kõigi uute teoste arv nagu ka väljaannete kogutrükiarv (2015. aastal 4,6 miljonit eksemplari) 2014. aastaga võrreldes vähenes, siis tõlkekirjanduse eksemplaride arv enamasti kasvas. Eesti keelde tehtud tõlgete arv suurenes ühe raamatu võrra 1390-ni, eesti keelest teistesse keeltesse tõlgitud teoste arv vähenes 222-st 195-ni, aga muude, eesti keelega mitteseotud tõlgete arv kasvas 2014. aastaga võrreldes 60% ja neid olid 48.

2015. aastal ilmus Eestis 122 ajalehte, mida on 4 võrra rohkem kui aasta varem. Eesti keeles ilmus 85 ajalehte – samuti 4 võrra rohkem kui 2014. aastal. Eestikeelseid ajakirju ilmus 284 nimetust ehk 6 võrra rohkem kui aasta varem.

* Korrigeeritud 20.09.2016

Ka telejaamade arv jõudis taasiseseisvusaja rekordini. Eestis oli 2015. aastal 17 teleringhäälinguajaama. Raadiojaamade arv kasvas aastaga 2 võrra ja oli 37. Eestikeelsete saadete osatähtsus raadios on viimased viis aastat olnud stabiilne – viie aasta keskmine 63% ja 2015. aastal 63,5%.

Viis aastat langustrendis olnud rahvaraamatukogude arv kahanes aastaga 9 võrra ja neid oli 2015. aastal 540. Kuuendat aastat järjest vähenes ka rahvaraamatukogude lugejate arv. 2015. aastal oli neid 363 400 – 1,3% vähem kui aasta varem. Ka laenutuste arv on kahanenud – lugeja kohta oli keskmiselt 28,6 laenutust, mida on võrreldes 2014. aastaga 1,7% vähem. Teadus- ja erialaraamatukogude arv oli sama mis 2014. aastal – 44 –, kooliraamatukogude arv vähenes 5 võrra.

Eesti Kultuurkapitalile esitatud taotluste arv kasvas aastaga 3,3%. 2015. aastal esitati 16 900 taotlust, millest rahuldati 64%. Rahastatud projektide arv on kaks aastat järjest kahanenud. 2015. aastal oli see 1,2% väiksem kui 2014. aastal. Rahastatud projektide kogusumma oli 2015. aastal 17,5 miljonit eurot – 1% väiksem kui aasta varem.

Kultuuri tegevustest on Eesti alalised elanikud kõige aktiivsemad kultuurimälestiste külastamises ja kontserdil käimises. 2015. aastal oli viimase 12 kuu jooksul kultuurimälestisi külastanud 56% ja kontserdil käinud 53,4% vähemalt 15-aastastest eestimaalastest. Aktiivseid kultuuritarbijaid ehk aasta jooksul vähemalt ühel kultuuriüritusel käinud vähemalt 15-aastaseid Eesti elanikke oli 84,4%. Kõige aktiivsemad kultuuritarbijad elavad Lääne maakonnas, kus neid oli 90% elanikest. Kõige väiksem – 69,7% – oli Valga maakonna näitaja.

Kultuurielus osalemist mõjutavad muu hulgas hõivestaatus, haridustase, vanus ja sugu. Kõrgema haridustasemega inimesed tarbivad kultuuri aktiivsemalt, seejuures kõige aktiivsemalt (üli)õpilased ja mittetasustatud praktikandid ning 15–24-aastased. Naiste ja meeste kultuurielus osalemise vahe on minimaalne, kuid siiski naiste kasuks – meestest on aktiivsed kultuuritarbijad 84,3%, naistest 84,5%. Sooti erineb küll kultuurisündmuse liik. Naised on meestest agaramad kultuuritarbijad kõikides valdkondades, v.a kinos ja spordivõistlustel käimises. Kui meestest oli kinos käinud 50% ja spordivõistlustel 41,5%, siis naistest vastavalt 47,5% ja 27,9%.

CULTURE

Triinu Lukas

Overview

The annual cinema attendance, which in 2014 reached an all-time record since the restoration of independence, increased exponentially in 2015 and exceeded the threshold of 3 million. The indicator has been growing steadily for the last 10 years. In 2015, the growth even achieved the level of 19%, with the number of cinema visits totalling 3.1 million. 2015 was also a good year for the Estonian film industry since, in comparison to 2014, when 28 Estonian films were screened, 129% or 64 more Estonian films were shown in cinemas. In total, there were 379 films screened in cinemas, of which, in addition to Estonian productions, 140 were productions of the United States of America, 159 European films and 16 films of other countries. The average price of a cinema ticket was 5 euros. Cinema visitors preferred comedies the most – 59.5% of the cinemagoers mentioned this genre amongst their favourites.

There were a total of 38 full-length films produced in Estonia in 2015: 14 full-length feature films and 24 full-length documentaries. Besides the full-length films meant for screening in cinemas, 46 short feature films, 108 short documentaries and 12 animated short films were produced.

The number of museums has remained unchanged for the last three years. There were a total of 256 active museums in Estonia in 2015 as well. In comparison to 2014, the number of people

working in museums declined 7.3%, from 1,869 to 1,733. Their labour costs totalled 22.7* million euros, which is 5.7% more than in 2014. Also, the museums' returns from the state budget and local government budgets increased in comparison to 2014 – by 6.0% and 10.3%, respectively.

Museum attendance varies considerably by county. The number of museum visits in 2015 declined slightly and totalled 3.3 million – 4.2% less than in 2014. In 2015, about 235,000 museum visits were made by children under 9 years of age. Fewer museum visits than a year earlier were made in Harju, Hiiu, Jõgeva, Järva, Lääne, Lääne-Viru, Põlva, Pärnu, Rapla, Tartu and Viljandi counties. While in Järva county attendance fell 38.3% year over year, then in Ida-Viru county it increased 78.7%, exceeding the large attendance of the second half of the 1990s for the first time. Ida-Viru county and Võru county are the only ones where museum attendance has not shown an increase in the last two decades, but faced a steep decline instead. In this regard, the fact that museum attendance per 1,000 inhabitants reached a 20-year high in Ida-Viru county is very positive. It shows that, like elsewhere in Estonia for a long time already, art is starting to come closer to the inhabitants in Ida-Viru county, too. In spite of having increased, Võru county's indicator for 2015 (791 museum visits per 1,000 inhabitants) is still well below the level reached 20 years ago, which was 1,190 visits per 1,000 inhabitants.

Theatre attendance increased even more. In 2015, according to preliminary data, there were more than 1.1 million theatre visits, which is 8.7% more than in 2014. 862,000 visits were made to state and city theatres – 3.5% more than a year earlier. Theatres gave a total of 6,320 performances (incl. 3,830 in state and city theatres) and had a total of 540 productions (incl. 305 in state and city theatres), 205 of which were new productions (incl. 95 in state and city theatres). The number of productions increased 5.7% year over year, that of new productions – 4.6%.

The total number of book and pamphlet titles published was 3,976, which is 11.5% less than the year before. While both the number of all new publications and the total annual issue of all publications (4.6 million copies in 2015) decreased in comparison to 2014, there was an increase in the number of copies issued in translation literature. The number of translations into Estonian increased by 1 book to 1,390 and the number of works translated from Estonian into other languages declined from 222 to 195, but the number of other translations (not related to Estonian) increased 60% compared to 2014 and amounted to 48.

There were 122 newspapers published in Estonia in 2015 – 4 more than in 2014. Newspapers in the Estonian language numbered 85, which is also 4 more than a year earlier. 284 titles of Estonian-language periodicals were published, which is 6 titles more than in the previous year.

The number of TV stations also reached an all-time record since the restoration of independence. There were 17 television broadcasting stations in Estonia in 2015. The number of radio stations increased by 2 year over year and totalled 37. The share of Estonian-language radio broadcasts in radio broadcasting has been stable for the last five years – the five-year average was 63%, and the average of 2015 – 63.5%.

The number of public libraries, which had been in decline for the last five years, dropped by 9 compared to the previous year and totalled 540 in 2015. For the sixth year in succession, there was also a drop in the number of library users, which in 2015 was 363,400 – 1.3% less than in 2014. The number of library units lent in public libraries has also decreased, with an average of 28.6 units lent per user – 1.7% less than in 2014. The number of specialised and scientific libraries – 44 – remained the same as in 2014, while the number of school libraries dropped by 5.

The number of applications submitted to the Cultural Endowment of Estonia grew 3.3%. In 2015, 16,900 applications were filed and 64.3% of them received funding. The number of funded projects has been in decline for two years in succession. In 2015, it was 1.2% smaller than in 2014. The total budget of projects funded in 2015 was 17.5 million euros – 1% less than the year before.

The most popular cultural activities among the permanent residents of Estonia are visiting historical sites and concerts. In 2015, about 56% of the Estonian permanent residents aged 15 and over had visited historical sites and 53.4% had gone to a concert in the last 12 months. There

* Corrected on 20.09.2016

were 84.4% active consumers of culture, i.e. at least 15-year-old Estonian residents who had visited at least one cultural event over the year. The most active people in terms of cultural participation live in Lääne county, where they amounted to 90% of the population. The lowest indicator level (69.7%) was recorded in Valga county.

Participation in cultural activities is affected, among other aspects, by employment status, level of education, age and sex. People with higher education participate are more active in cultural consumption, with pupils, students and non-paid trainees and 15–24-year-olds being the most active. The difference between males and females in cultural participation is minimal, but still in favour of females – 84.3% of men and 84.3% of women are active consumers of culture. What differs by gender is the types of cultural events people participate in. Women are more active than men in all cultural activities, except visiting the cinema and sports competitions. While 50% of the men had gone to the cinema and 41.5% had visited a sports competition, then the corresponding shares for women stood at 47.5% and 27.9%, respectively.

Tabel 1. Valminud pikad kinofilmid, 2011–2015

Table 1. Production of full-length films, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU	13	21	18	20	38	TOTAL
Mängufilmid	8	10	9	8	14	Feature films
Dokumentaalfilmid	4	11	7	12	24	Documentaries
Animafilmid	1	0	1	0	0	Animated films
Muud pikad kinofilmid	0	0	1	Other full-length films

Tabel 2. Valminud lühi- ja tellimusfilmid, 2011–2015

Table 2. Production of short and corporate films, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Lühifilmid ^a	154	195	195	Short films ^a
lühimängufilmid	6	19	12	44	46	short feature films
lühidokumentaalfilmid	45	67	37	85	108	short documentaries
lühianimafilmid	26	22	31	10	12	animated short films
Tellimusfilmid	224	728	Corporate films
reklaamfilmid	111	443	advertising films
mainefilmid	90	152	promotional films
õppefilmid	10	108	educational films
muusikavideod	13	25	music videos

^a Kui enne 2014. aastat arvati lühifilmide hulka lühimängufilmid, lühidokumentaalfilmid, lühianimafilmid, lühipromofilmid, lühioõppefilmid ja muud lühifilmid, siis alates 2014. aastast arvestatakse lühifilmide kategoorias lühimängufilme, lühidokumentaalfilme ja lühianimafilme. Lühipromofilmid ehk mainefilmid ja õppefilmid kajastuvad 2014. aastast tellimusfilmide all. Et muud lühifilmid tabelites enam ei kajastu, siis lühifilmide koguarvu alates 2014. aastast ei arvatata.

^a While before 2014 short films included short feature films, short documentaries, animated short films, short promotional films, short educational films and other short films, then starting from 2014 the category of short films includes short feature films, short documentaries and animated short films. Since 2014, short promotional films and educational films are recorded under corporate films. Since other short films are no longer recorded in the tables, the total number of short films is not calculated from 2014 onwards.

Tabel 3. Filmilevi, 2011–2015

Table 3. Distribution of films, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Filmid kokku	301	332	376	353	379	Films total
Eesti filmid	40	28	50	28	64	Estonian films
Ameerika Ühendriikide filmid	143	154	158	157	140	Films of United States of America
Euroopa riikide filmid	110	134	153	148	159	Films of European countries
Muude riikide filmid	8	16	15	20	16	Films of other countries
Kinoskäigid, tuhat	2 346,5	2 458,6	2 558,6	2 600,2	3 093,3	Cinema attendance, thousands
Kinoskäike 100 elaniku kohta	175	186	194	198	235	Cinema attendance per 100 inhabitants
Keskmine piletihind, eurot	4,0	4,1	4,6	4,9	5,0	Average ticket price, euros

Tabel 4. Muuseumid, 2011–2015

Table 4. Museums, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014 ^a	2015	
Muuseumid	248	245	256	256	256	Museums
arheoloogia- ja ajaloomuuseumid	53	53	44	45	45	archaeology and history museums
koduloomuuseumid	94	90	85	83	86	local lore museums
loodusmuuseumid	2	3	3	3	3	natural history museums
kunstimuuseumid	20	20	19	20	20	art museums
etnograafia- ja antropoloogia-muuseumid	10	9	8	6	7	ethnography and anthropology museums
muud muuseumid	69	70	97	99	95	other museums
Põhifond, mln säilikut	8,6	8,3	8,5	8,4	8,5	Main collection, million museum pieces
Muuseumiskäigid, tuhat	2 776	3 040	3 324	3 398	3 255	Museum attendance, thousands
Alla 9-aastaste laste muuseumiskäigid, tuhat	235	Museum attendance of children aged under 9, thousands
Muuseumiskäike 1000 elaniku kohta	2 072	2 298	2 522	2 585	2 476	Museum attendance per 1,000 inhabitants
Näitused	1 581	1 905	1 651	1 795	1 753	Exhibitions
näitused väljaspool oma ruume	341	548	522	583	501	exhibitions outside museum
Töötajad	1 586	1 645	1 728	1 869	1 733	Employees
Tulud, miljonit eurot	42,1	42,8	52,1	62,3	58,1	Income, million euros
tulud riigieelarvest, miljonit eurot	16,6	21,5	18,3	24,2	26,1	income from state budget, million euros
tulud omavalitsuse eelarvest, miljonit eurot	3,6	4,7	4,1	4,0	4,4	income from local government budget, million euros
Kulud, miljonit eurot	31,2	35,1	39,4	42,0	48,9	Expenditure, million euros
komplekteerimiskulud, %	1,4	1,4	0,8	0,7	0,8	acquisition costs, %
tööjõukulud, %	47,7	46,6	44,8	51,2	46,4	labour costs, %

^a 2014. aasta andmeid on korrigeeritud.^a The data for 2014 have been revised.

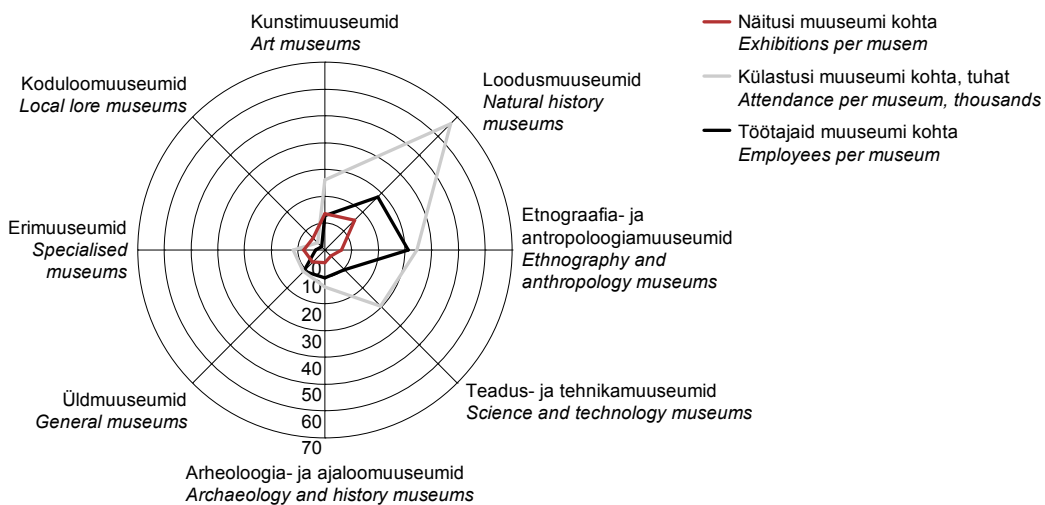
Tabel 5. Riigi- ja linnateatrid, 2011–2015
Table 5. State and town theatres, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015 ^a	
Teatrid	12	12	12	11	11	Theatres
Lavastused	301	314	298	311	305	Productions
uuslavastused	115	114	98	101	95	new productions
Etendused	3 417	3 742	3 607	3 847	3 830	Performances
Vaatajad, tuhat	833,8	931,5	834,3	832,6	862,0	Attendance, thousands
Teatriskäike 1000 elaniku kohta	622,3	704,8	633,0	633,4	656,0	Attendance per 1,000 inhabitants

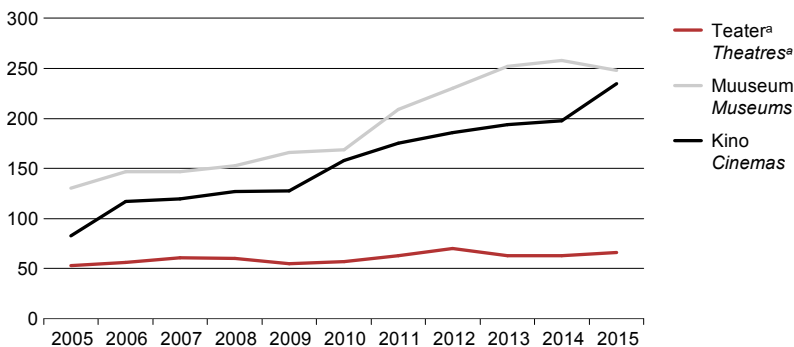
^a Esialsed andmed.

^a Preliminary data.

Joonis 1. Muuseumide näitajad muuseumiliigi järgi, 2015
Figure 1. Indicators of museums by type of museum, 2015

Joonis 2. Kinos-, muuseumis- ja teatriskäike 100 elaniku kohta, 2005–2015
Figure 2. Attendance of cinemas, museums and theatres per 100 inhabitants, 2005–2015

^a Riigi- ja linnateatrid.

^a State and town theatres.

Tabel 6. Raamatud ja brošüürid, 2011–2015*Table 6. Books and pamphlets, 2011–2015*

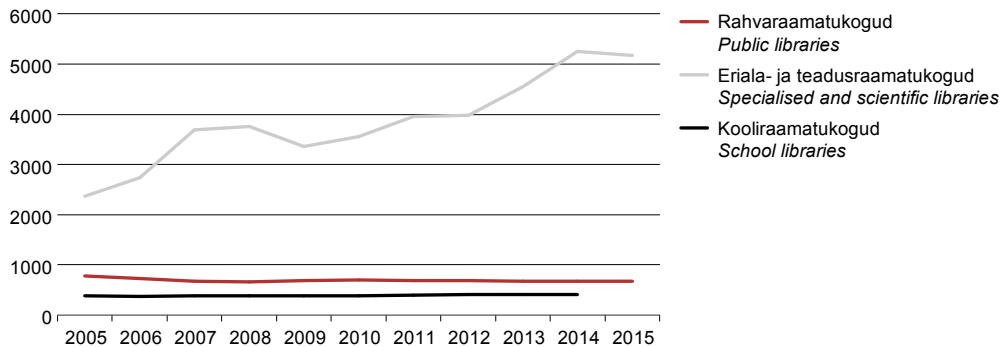
	2011	2012	2013	2014	2015	
Nimetused	3 716	3 971	3 887	4 450	3 976	<i>Titles</i>
eestikeelsed	2 923	3 116	3 030	3 562	3 174	<i>in Estonian</i>
eestikeelsed algupärandid	1 850	1 889	1 819	2 173	1 784	<i>originals in Estonian</i>
tõlked eesti keelde	1 073	1 227	1 211	1 389	1 390	<i>translations into Estonian</i>
originaalkeeltes (nii eesti kui ka teises keeles) avaldatud	2 396	2 419	2 329	2 809	2 343	<i>published in original languages (Estonian and other languages)</i>
eesti keelest teistesse keeltesse tõlgitud	232	305	329	222	195	<i>translated from Estonian into other languages</i>
muud tõlked	15	20	18	30	48	<i>other translations</i>
lastekirjandus	531	565	608	794	766	<i>children's books</i>
kooliõpikud	238	322	309	309	178	<i>school textbooks</i>
Aastatrükiarv, mln eks	4,4	4,6	4,8	5,5	4,6	<i>Annual issue, million copies</i>
eesti keeles	3,8	4,0	4,1	4,8	4,1	<i>in Estonian, million copies</i>
lastekirjandus	1,1	1,0	1,1	1,4	1,3	<i>children's books, million copies</i>
kooliõpikud	0,6	0,9	0,8	0,7	0,4	<i>school textbooks, million copies</i>
Esitrükkide nimetused	3 478	3 751	3 682	4 131	3 695	<i>First editions, titles</i>
lastekirjandus	496	543	575	763	729	<i>children's books</i>
kooliõpikud	183	259	263	214	137	<i>school textbooks</i>
Esitrükkide aastatrükiarv, mln eks	4,1	4,3	4,4	5,0	4,0	<i>Annual issue of first editions, million copies</i>
Väljaandeid elaniku kohta, eks	3,3	3,5	3,6	4,1	3,5	<i>Annual number of copies per inhabitant</i>

Tabel 7. Perioodikaväljaanded ja ajalehed, 2011–2015*Table 7. Periodicals and newspapers, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Perioodikaväljaanded, nimetust	1 159	1 149	1 130	1 093	1 062	<i>Periodicals, titles</i>
eestikeelsed	964	964	952	927	897	<i>in Estonian</i>
ajakirjad	324	327	320	328	332	<i>magazines</i>
eestikeelsed ajakirjad	272	280	277	278	284	<i>magazines in Estonian</i>
Aastatrükiarv, mln eks	25,3	28,2	26,9	27,6	27,9	<i>Annual circulation, million copies</i>
eestikeelsete väljaannete aastatrükiarv, mln eks	22,5	25,4	24,1	24,8	25,2	<i>annual circulation of periodicals in Estonian, million copies</i>
Perioodikaväljaandeid elaniku kohta, eks	18,9	21,3	20,4	21,0	21,3	<i>Periodicals per inhabitant, copies</i>
Ajalehed, nimetust	132	130	127	118	122	<i>Newspapers, titles</i>
eestikeelsed ajalehed, nimetust	97	93	88	81	85	<i>newspapers in Estonian, titles</i>
Päevalehed, nimetust	13	13	13	12	12	<i>Daily newspapers, titles</i>
eestikeelsed päevalehed, nimetust	11	11	11	11	11	<i>daily newspapers in Estonian, titles</i>

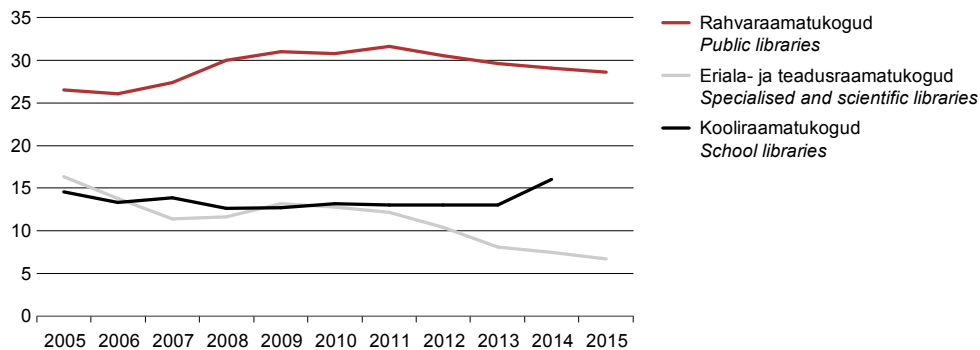
Joonis 3. Lugejaid raamatukogu kohta raamatukogu liigi järgi, 2005–2015

Figure 3. Users per library by type of library, 2005–2015

Joonis 4. Laenutusi lugeja kohta raamatukogu liigi järgi, 2005–2015

Figure 4. Library units lent per user by type of library, 2005–2015

Tabel 8. Televisioon, 2011–2015

Table 8. Television, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Ringhäälinguajaamad	14	14	14	14	17	Broadcasters
aruande esitanud ringhäälinguajaamad	12	12	13	13	15	broadcasters who submitted their report
Saadete üldmaht, tundi	73 881	76 576	84 264	85 407	92 714	Total duration of broadcasting, hours
Eestikeelsed saated, %	95,7	95,4	90,6	...	95,0	Broadcasts in Estonian, %
Eestikeelsete subtiitritega saated, %	45,9	47,8	38,6	41,4	48,3	Broadcasts subtitled in Estonian, %
Reklaam, %	12,1	9,8	10,6	10,4	10,7	Advertising, %
Teksti-TV, tundi	16 590	15 434	11 874	11 283	9 238	Text-TV, hours
Töötajad	712	712	702	423	410	Employees
loomingulised töötajad	258	274	250	190	220	programme staff
tehnilised töötajad	207	182	198	91	83	technical staff

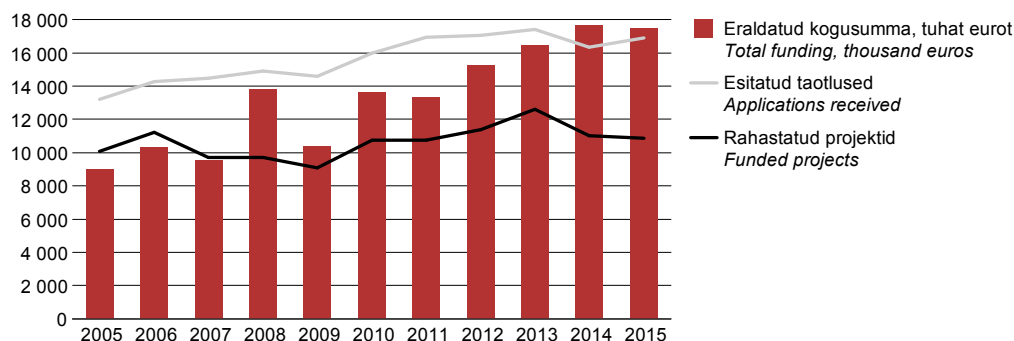
Tabel 9. Raadio, 2011–2015

Table 9. Radio, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Ringhäälinguprogrammid	34	33	33	35	37	Broadcasters
Saadete üldmaht, tundi	270 949	258 463	256 166	244 583	288 914	Total duration of broadcasting, hours
Eestikeelsed saated, %	69,5	60,4	59,7	61,7	63,5	Broadcasts in Estonian, %
Venekeelsed saated, %	28,4	24,9	25,2	...	23,0	Broadcasts in Russian, %
Omasaadet, %	94,9	94,8	89	89,1	87,1	Own production, %
Lastesaadet, %	0,6	0,6	0,5	0,5	0,2	Broadcasts for children, %
Reklaam, %	2,7	2,5	2,3	2,4	2,4	Advertising, %
Töötajad	320	305	344	277	367	Employees
loomingulised töötajad	164	158	199	167	266	programme staff
tehnilised töötajad	83	85	75	42	43	technical staff

Joonis 5. Kultuurkapitali tegevus, 2005–2015

Figure 5. Projects funded by Cultural Endowment of Estonia, 2005–2015

Allikas: Eesti Kultuurkapital

Source: Cultural Endowment of Estonia

Tabel 10. Kultuurielus osalemine, 2015
Table 10. Participation in cultural activities, 2015
 (protsenti – percentages)

Kultuurielus osalenud (v.a spordivõistlused)	Teatris käinud	Kontserdil käinud	Kinos käinud	Muuseumis käinud	Kunstigaleriis käinud	Kultuuri-mälestist külastanud
<i>Participants in cultural activities (excl. sports events)</i>	<i>Theatre visits</i>	<i>Concert visits</i>	<i>Cinema visits</i>	<i>Museum visits</i>	<i>Art gallery visits</i>	<i>Cultural site visits</i>
Piirkond						
Kogu Eesti	84,4	44,5	53,4	48,7	45,2	56,0
Harjumaa	88,8	50,9	56,3	58,8	55,0	63,3
Hiiumaa	86,9	45,6	51,8	38,7	49,3	56,4
Ida-Virumaa	75,4	23,7	44,1	32,1	31,2	43,7
Jõgevamaa	79,5	40,1	44,0	35,8	32,9	51,7
Järvamaa	81,7	42,0	51,0	39,1	36,4	51,3
Läänemaa	90,4	48,1	58,8	43,3	50,1	67,2
Lääne-Virumaa	78,8	40,6	44,7	36,3	35,8	48,2
Põlvamaa	77,0	44,3	44,6	35,0	30,7	43,5
Pärnumaa	84,1	46,7	60,8	51,0	42,3	48,5
Raplamaa	84,2	36,2	55,6	46,7	42,3	54,6
Saaremaa	83,1	45,8	57,7	33,8	38,9	50,4
Tartumaa	87,5	49,7	56,1	54,0	46,2	60,4
Valgamaa	69,7	29,0	41,6	31,6	31,3	41,1
Viljandimaa	78,6	40,6	51,9	34,3	29,6	46,7
Võrumaa	77,8	37,9	50,0	33,3	30,5	43,6
Sugu						
Mehed	84,3	37,3	50,6	50,0	42,9	55,3
Naised	84,5	50,7	55,8	47,5	47,1	56,6
Vanus						
15–24-aastased	95,9	51,3	64,0	82,8	52,0	61,8
25–44-aastased	94,4	49,9	61,2	72,4	55,5	68,0
45–64-aastased	87,5	49,4	54,7	37,1	45,7	58,8
Vähemalt 65-aastased	58,6	25,8	33,9	10,0	25,2	30,9
Haridustase						
Esimese taseme või sellest madalam haridus	64,1	24,7	35,3	36,7	28,1	33,8
Teise taseme haridus	83,5	38,3	49,8	44,9	38,5	52,3
Kolmanda taseme haridus	94,6	62,0	66,4	59,2	62,2	70,9
Hõivestaatus						
Täistööajaga töötajad	93,6	52,9	61,5	61,2	54,1	67,4
Osalise tööajaga töötajad	94,6	55,6	65,9	58,7	56,6	66,1
Töötud	84,4	32,9	51,7	42,8	33,3	50,3
(Üli)õpilased, mitte-tasustatud praktikandid	98,3	60,1	66,9	81,5	61,6	64,4
Pensionärid	57,4	23,0	32,5	8,8	22,2	28,5
Muud mitteaktiivsed	78,8	30,0	36,8	42,3	31,8	43,7

Kirjandus- sündmusel käinud	Raamatu- kogus käinud	Käsitöö- sündmusel käinud	Spordi- võistlusel käinud	Muul kultuuri- sündmusel käinud	Kultuuri- elus mitte- osalenud	
<i>Literature event visits</i>	<i>Library visits</i>	<i>Handicraft event visits</i>	<i>Sports event visits</i>	<i>Participation in other cultural events</i>	<i>Non- participants in cultural activities</i>	
						Region
7,5	40,3	32,6	34,1	39,0	15,5	Whole country
8,3	38,6	32,6	33,8	48,2	11,1	Harju county
12,9	49,3	38,8	31,8	49,9	13,1	Hiiu county
4,9	27,1	19,5	32,1	12,7	24,6	Ida-Viru county
...	48,5	35,2	26,2	36,5	20,5	Jõgeva county
...	45,4	33,3	32,7	37,1	18,3	Järva county
12,3	45,6	45,9	32,9	41,4	9,6	Lääne county
...	48,9	32,9	38,5	35,7	21,2	Lääne-Viru county
10,4	42,0	30,7	25,9	37,1	22,6	Põlva county
7,5	42,6	38,9	36,2	38,2	15,9	Pärnu county
7,4	41,3	36,3	33,9	39,0	15,8	Rapla county
...	45,4	28,5	37,9	16,5	16,9	Saare county
8,4	47,7	37,4	38,0	42,2	12,5	Tartu county
...	38,9	28,3	32,4	22,6	30,3	Valga county
5,7	45,1	33,3	35,9	35,1	21,4	Viljandi county
...	41,7	43,3	30,3	37,1	22,2	Võru county
						Sex
5,0	31,4	27,8	41,5	37,5	15,7	Males
9,7	47,8	36,6	27,9	40,3	15,4	Females
						Age
10,5	71,5	22,6	60,0	24,4	4,1	Aged 15–24
7,0	41,9	37,6	44,4	53,4	5,5	Aged 25–44
8,2	35,4	38,6	28,6	42,9	12,5	Aged 45–64
5,8	27,4	22,1	11,9	20,1	41,2	65 and older
						Level of education
5,0	36,0	17,5	30,5	15,0	35,9	Persons with below upper secondary education
5,1	35,4	30,0	32,2	37,3	16,5	Persons with upper secondary education
12,1	49,2	42,9	38,6	52,0	5,4	Persons with tertiary education
						Employment status
8,2	39,3	39,5	40,9	49,7	6,4	Full-time employees
9,9	56,8	41,7	40,6	54,1	5,4	Part-time employees
...	39,0	28,6	40,7	40,6	15,6	Unemployed
12,7	87,7	20,3	61,9	16,4	1,7	Students, non-remunerated trainees
5,3	26,1	21,3	10,2	18,6	42,5	Retired
...	35,5	22,9	23,7	31,3	20,8	Other inactive

Metoodika

Kultuuristatistika tegemiseks küsitletakse kõiki raamatukogusid, muuseume, filmittevõtteid, teatreid, ja ringhäälingujaamu. Raamatukogude ja trükiste koondandmed pärinevad rahvusraamatukogust. Trükiste arv saadakse sündeksemplaride alusel.

Alates 2004. aastast kogub Kultuuriministeeriumilt tegevustoetust saavate teatrite andmeid Statistikaameti asemel Eesti Teatri Agentuur (2007. aastani Eesti Teatriliidu Teabekeskus). 2015. aasta teatrite statistikas on 37 teatri või etendusasutuse andmed: Estonia, Kuressaare Linna-teater, Tallinna Linnateater, Eesti Draamateater, Endla teater, NUKU teater, Rakvere teater, NO99, Ugala teater, Vanemuine, Vene teater, Albu vald, Banaanikala projektiteater, Eesti tantsuagentuur, Emajõe Suveteater, Fine5 tantsuteater, Goltsman Ballet, Ilmarine, Kanuti Gildi SAAL, Kell Kümme, Kinoteater, Liivi Muuseum, Miksteater, Piip ja Tuut, Polygon, R.A.A.A.M, Sõltumatu Tantsu Ühendus, Tallinna Tantsuteater, Tartu Uus Teater, Teoteater, Theatrum, Tuuleveski, VAT teater, Vaba Lava, Vana Baskini teater, Varius, Von Krahli teater.

Filmilevi kohta kogub alates 2015. aastast andmeid Eesti Filmi Instituut.

Kultuurielus osalemise statistika põhineb 2015. aastal Eestis korraldatud turismiuuringu kultuurimooduli tulemustel. Uuringu üldkogumi moodustavad kõik Eestis elavad vähemalt 15-aastased alalised elanikud, v.a pikka aega (vähemalt aasta) institutsioonides viibivad. Alaline elanik on isik, kes on Eestis viibinud või kavatseb siin viibida vähemalt aasta. 2015. aasta uuringu kultuurimooduli peamine eesmärk oli saada andmeid kultuuriasutustes ja -sündmustel käimise ning kultuuriga seotud veebiteenuste kohta. Kultuurimoodul koostati koostöös Kultuuriministeeriumiga ministeeriumi enda tellimisel.

Methodology

In order to produce statistics on culture, all libraries, museums, film enterprises, theatres, and broadcasting stations are surveyed.

Aggregate data on libraries and publications have been received from the National Library of Estonia. The number of printed titles is based on compulsory copies.

Since 2004, the data on theatres that receive activity support from the Ministry of Culture are collected by the Estonian Theatre Agency (until 2007 the Estonian Theatre Information Centre) instead of Statistics Estonia. Theatre statistics for 2015 include data on 37 theatres and performance establishments: Estonian National Opera, Kuressaare Town Theatre, Tallinn City Theatre, Estonian Drama Theatre, Endla Theatre, NUKU Theatre, Rakvere Theatre, Theatre NO99, Theatre Ugala, Theatre Vanemuine, Russian Theatre, Albu rural municipality, project theatre Banaanikala, Estonian Dance Agency, Emajõe Suveteater, Fine5 Dance Theatre, Goltsman Ballet, drama studio Ilmarine, Kanuti Gildi SAAL, Kell Kümme, Kinoteater, Liiv Museum, Miksteater, Piip ja Tuut Theatre, Polygon, R.A.A.A.M., Sõltumatu Tantsu Ühendus, Tallinn Dance Theatre, Tartu Uus Teater, Teoteater, Theatrum, Tuuleveski, VAT theatre, Vaba Lava, Vana Baskini Teater, Varius, Von Krahli Theatre.

Since 2015, the data on film distribution are collected by the Estonian Film Institute.

The statistics on participation in cultural events are based on the results of the cultural module of the Tourism Module Survey held in Estonia in 2015. The population of the survey consists of all permanent residents of Estonia aged 15 and over, except for the long-term (at least a year) residents of institutions. A permanent resident is a person who has stayed in Estonia or intends to stay here for at least a year. The main objective of the cultural module of 2015 was to obtain data on visits to cultural institutions and events, but also on the use of cultural services via the Internet. The cultural module was prepared in cooperation with the Ministry of Culture and commissioned by the Ministry.

ÕIGUS

Kutt Kommel

Ülevaade

Kuritegude arv on Eestis viimastel aastatel üha vähenenud. 2015. aastal registreeriti 32 559 kuritegu, mida on 14% vähem kui aasta varem. Esimese astme kuritegusid oli 2015. aastal 2065 (kasv võrreldes 2014. aastaga 17%) ja teise astme kuritegusid 30 510 (–15%).

Varavastaste kuritegude arv vähenes aastaga veerandi võrra. Võrreldes 2010. aastaga on see vähenenud 50%. Nii nagu varasematel aastatel kahanes varavastastest kuritegudest 2015. aastal peamiselt varguste arv. Kui 2014. aastal oli vargusi 15 738, siis möödunud aastal 11 354 ehk 28% vähem. Varavastastest kuritegudest kasvas – 80-st 123-ni (54%) – üksnes väljapressimiste arv. Röövimisi registreeriti 2015. aastal kokku 337 (–6%), omastamisi 730 (–28%), kelmusi 885 (–41%) ja asja omavolilisi kasutamisi 241 (–7%).

Isikuvastaste kuritegude arv 2015. aastal kasvas. Võrreldes 2014. aasta näitajaga oli see 4% suurem. Kokku registreeriti 7044 isikuvastast kuritegu – 5% rohkem kui aasta varem. 80% isikuvastastest kuritegudest olid seotud kehalise väärkohtlemisega. Isikuvastastest kuritegudest kasvas aastaga 27% raske tervisekahjustuse tekitamiste arv ja 10% vägistamiste arv – neid oli möödunud aastal vastavalt 98 ja 161. Tapmistest arv kahanes aastaga 10% ja mõrvade arv 8%. Tapmisi ja tapmiskatseid oli 2015. aastal kokku 38 ja mõrvajuhtumeid 12.

Suurenenud on perekonna- ja alaealistevastaste süütegude registreerimiste arv. Perekonna ja alaealiste vastu pandi 2015. aastal toime 508 süütegu – 2014. aastaga võrreldes ligi 54% enam. Rahvatervisevastaseid kuritegusid pandi toime 1372 (aastane kasv 12%). Suurenes veel ameti- kuritegude (25%) ja õigusemõistmisvastaste kuritegude arv (28%) – esimesi registreeriti 2015. aastal 401 ja teisi 602.

Aasta jooksul saabus esimese astme kohtusse 17 189 kriminaalmenetlusasja (aastane kasv 11%). Aasta lõpuks oli neist lahendatud 16 927 – 10% rohkem kui aasta varem. Haldusasju saabus esimese astme kohtusse 3371, mida on 11% vähem kui aasta varem, ja neist sai lahenduse 3523 (+3%). Aasta lõpus oli haldusasju menetluses 1125 (–15%).

Riigikohtule esitatud avalduste ja kaebuste arv on alates 2000. aastast kahekordistunud. 2015. aastal võeti riigikohtus vastu 4033 avaldust ja kaebust (aastane kasv 5%). Esimese või teise astme kohtu lahenditest tühistati või muudeti 76 kriminaalasja (+12%), 72 haldusasja (–19%) ja 177 tsiviilasja (+16%).

Vangide arv üha väheneb. Alates 2000. aastast on Eesti vanglates viibivate isikute arv vähenenud 44%. 2015. aasta lõpus viibis vanglas 2702 isikut, mis on taasiseseisvusaja väikseim näitaja. Eeluurimis- ja kohtualuseid oli vanglates 614 (sama palju kui aasta varem) ja süüdimõistetuid 2088 (–10%). 94 süüdimõistetut olid naised (–21%) ja 851 eestlased (–9,4%). Eluaegset vanglakaristust kandis 41 inimest (+3%).

100 000 elaniku kohta on Eestis 221^a kinnipeetavat, mis seab Eesti koos Kasahstaniga maailmas 61. kohale. Kõige enam vangisoliijaid 100 000 elaniku kohta on Ameerika Ühendriikides (693) ja Seišellidel (799). Kõige väiksem on näitaja Komooridel (19) ja Kesk-Aafrika Vabariigis (16). Euroopas on kõige vähem vange Fääri saartel (Taani) – 100 000 elaniku kohta 23.

^a Sh eeluurimisalused isikud. Täpsem info <http://www.prisonstudies.org/country/estonia> (09.06.2016).

JUSTICE

Kutt Kommel

Overview

The number of offences in Estonia has been in steady decline in recent years. 32,559 offences were registered in Estonia in 2015 – 14% fewer than the year before. First-degree offences numbered 2,065 (up 17% compared to 2014) and second-degree offences – 30,510 (down 15%).

The number of offences against property declined by a quarter year over year. Compared to 2010, the number has dropped 50%. As in previous years, among offences against property, the number of thefts declined the most in 2015. While there were 15,738 thefts in 2014, then in 2015 there were 11,354 – i.e. 28% fewer thefts. Among offences against property, there was a rise only in the number of extortion cases, which increased from 80 to 123 cases (54%). There were 337 robberies (–6%), 730 embezzlement cases (–28%), 885 fraud cases (–41%) and 241 cases of unauthorised use of a thing (–7%) registered in 2015.

The number of offences against the person increased in 2015. Compared to 2014, the number increased 4%. In total, 7,044 offences against the person were registered – 5% more than a year earlier. 80% of the offences against the person were related to physical abuse. Among offences against the person, there was a 27% year-over-year increase in the number of incidents where serious damage was caused to health and a 10% increase in the number of rape incidents. In 2015, these offences totalled 98 and 161, respectively. The number of manslaughters dropped 10% year over year and the number of murders – 8%. In total, there were 38 incidents of manslaughter and attempted manslaughter and 12 cases of murder in 2015.

The number of offences against family and minors has increased. 508 offences committed against family and minors were registered in 2015. Compared to 2014, the figure increased 54%. Offences against public health were committed 1,372 times (up 12% year over year). There was also an increase in the number of offences related to office (25%) and offences against the administration of justice (28%) – 401 cases of the former and 602 cases of the latter were registered in 2015.

The courts of first instance received 17,189 criminal matters in 2015 (up 11% year over year). Of these matters, 16,927 were settled by decision by the end of the year – 10% more than a year earlier. The number of administrative matters received was 3,371, which is 11% less than the year before. 3,523 of these matters (3%) were settled by decision. 1,125 administrative matters were unsettled as at the end of the year (–15%).

The number of applications and complaints sent to the Supreme Court has doubled since 2000. In 2015, the Supreme Court received 4,033 applications and complaints (up 5.4% year over year). Cases where the previous judgement of a court of first or second instance was quashed included 76 criminal matters (+12%), 72 administrative matters (–19%) and 177 civil matters (+16%).

The number of incarcerated persons is in steady decline. The number of persons incarcerated in the penal institutions of Estonia has dropped 44% since 2000. At the end of 2015, incarcerated persons totalled 2,702, which is the lowest figure since the restoration of independence. Among incarcerated persons, 614 were under investigation or prosecution (same number as a year earlier) and 2,088 were convicted offenders (–10%). 94 of the convicted persons were women (–21%) and 851 Estonians (–9.4%). In 2015, 41 persons were imprisoned for life (+3%).

There are 221^a incarcerated persons per 100,000 inhabitants in Estonia, which makes Estonia rank 61st in the world together with Kazakhstan. The greatest number of incarcerated persons per 100,000 inhabitants was recorded in the United States of America (693) and Seychelles (799). The smallest indicator was reported in Comoros (19) and the Central African Republic (16). In Europe, the lowest prison population rate was recorded in Faroe Islands (Denmark), where there were 23 incarcerated persons per 100,000 inhabitants.

^a Incl. pre-trial detainees and remand prisoners. More detailed information is available at: <http://www.prisonstudies.org/country/estonia> (09.06.2016)

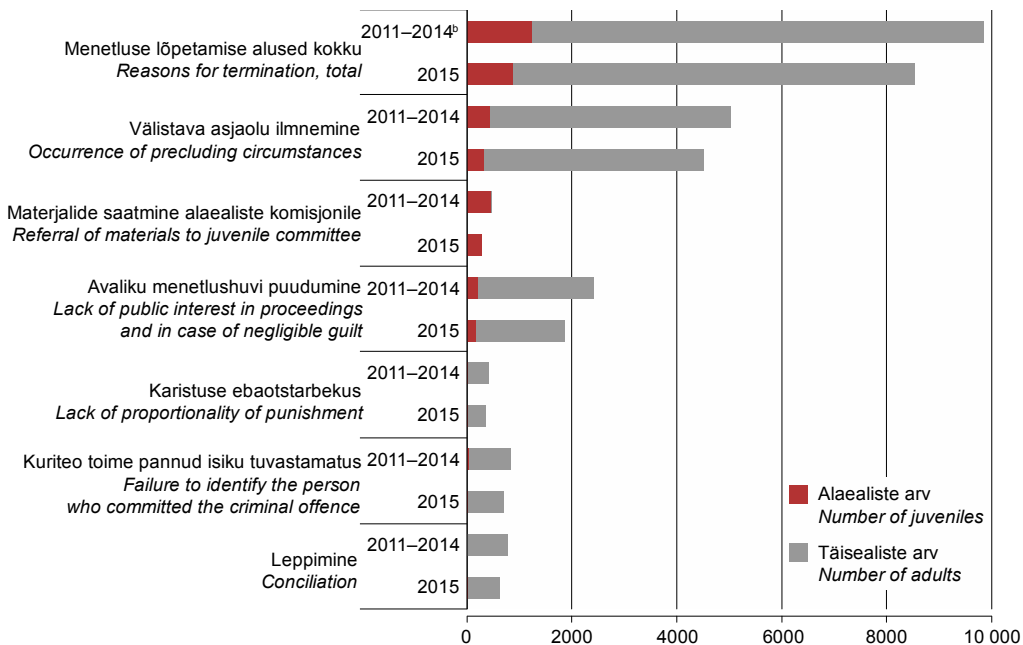
Tabel 1. Registreeritud kuriteod^a astme ja liigi järgi, 2011–2015Table 1. Recorded offences^a by degree and type, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kuriteod kokku	42 567	40 816	39 631	37 787	32 559	Offences total
I astme kuriteod	1 798	1 715	1 850	1 766	2 065	1st degree offences
II astme kuriteod	40 769	39 101	37 511	36 021	30 510	2nd degree offences
Inimsus- ja rahvusvahelise julgeoleku vastased kuriteod	0	0	2	2	1	Offences against humanity and international security
Isikuvastased kuriteod	6 108	6 752	6 956	6 767	7 044	Offences against the person
tapmine	81	59	50	42	38	manslaughter
mõrv	19	21	12	13	12	murder
raske tervisekahjustuse tekitamine	104	99	99	17	98	infliction of serious damage to health
kehaline väärkohtlemine	4 785	5 311	5 499	5 395	5 657	physical abuse
pantvangi võtmine	3	0	1	0	0	hostage-taking
vägistamine	91	143	135	147	161	rape
Poliitiliste ja kodanikuõiguste vastased süüteod	75	80	127	151	160	Offences against political and civil rights
Perekonna- ja alaealiste-vastased süüteod	403	404	352	331	508	Offences against family and minors
Rahvatervisevastased kuriteod	937	890	1 045	1 222	1 372	Offences against public health
narkootikumidega seotud kuriteod	913	866	1 019	1 190	1 349	offences relating to narcotics
Varavastased kuriteod	24 389	22 800	21 321	20 179	14 966	Offences against property
vargus	20 175	18 628	16 465	15 738	11 354	theft
röövimine	525	457	476	360	337	robbery
omastamine	763	801	845	1 008	730	embezzlement
kelmus	1 155	1 147	1 924	1 493	885	fraud
väljapressimine	98	82	96	80	123	extortion
asja omavoliline kasutamine	314	290	270	258	241	unauthorised use of a thing
Intellektuaalse omandi vastased kuriteod	71	51	37	20	21	Offences against intellectual property
Riigivastased kuriteod	9	5	13	20	11	Offences against state
Avaliku rahu vastased kuriteod	3 277	3 109	2 799	2 288	1 069	Offences against public peace
Ametikuriteod	167	160	312	320	401	Offences related to office
Õigusemõistmis-vastased kuriteod	508	473	487	470	602	Offences against administration of justice
Avaliku usalduse vastased kuriteod	1 423	1 205	1 505	1 832	1 764	Offences against public trust
maksevahendi või väärtpaberi võltsimine	34	12	12	10	4	counterfeiting of payment means or securities
võltsitud maksevahendi või väärtpaberi kasutamine	475	414	404	526	494	use of counterfeit payment means or securities
Keskkonnakuriteod	39	39	28	36	22	Offences against environment
Majanduskuriteod	1 044	800	701	606	294	Economic offences
Üldohklikud kuriteod	288	326	249	205	299	Offences dangerous to public
tulirelva, selle olulise osa ja laskemoona ebaseaduslik käitlemine	138	159	113	111	137	unlawful handling of firearms or essential components thereof or ammunition
Liikluskuriteod	3 816	3 713	3 684	3 327	4 013	Traffic offences
joobeseisundis juhtimine	3 635	3 535	3 513	3 179	3 138	driving while intoxicated
Kaitseteenistusega seotud kuriteod	13	9	13	11	12	Offences relating to service in Defence Forces

^a K.a kuriteokatsed.^a Incl. attempted offences.

Tabel 2. Lõpetatud kriminaalmenetlused, 2011–2015
Table 2. Terminated criminal proceedings, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Menetluse lõpetamise alused kokku	37 710	33 854	30 680	28 961	29 408	Reasons for termination of proceedings, total
Välistava asjaolu ilmumine	13 560	13 188	12 419	11 875	15 182	Occurrence of precluding circumstances
Kuriteo toime pannud isiku tuvastamatus	20 456	17 077	14 520	12 990	10 321	Failure to identify the person who committed the criminal offence
Materjali saatmine alaealiste komisjonile	428	433	325	337	295	Referral of materials to juvenile committee
Avaliku menetlushuvi puudumine	2 334	2 022	2 249	2 471	2 188	Lack of public interest in proceedings and in case of negligible guilt
Karistuse ebaotstarbekus	426	369	399	437	422	Lack of proportionality of punishment
Leppimine	483	747	708	797	934	Conciliation
Välisriigi kodaniku või välisriigis toimepandud kuritegu	0	13	6	22	6	Criminal offences committed by foreign citizens or in foreign states
Isikult saadud abi tõendamiseseme asjaolude väljaselgitamisel	23	5	1	8	7	Assistance received from person upon ascertaining facts relating to subject of proof

Joonis 1. Kriminaalmenetluse lõpetamine^a lõpetamise põhjuse järgi, 2011–2015
Figure 1. Termination of criminal proceedings^a by reason for termination, 2011–2015

^a Isikud, kelle suhtes kriminaalmenetlus lõpetati.

^b 2011.–2014. aasta keskmine.

^a Persons with regard to whom criminal proceedings were terminated.

^a The average of 2011–2014.

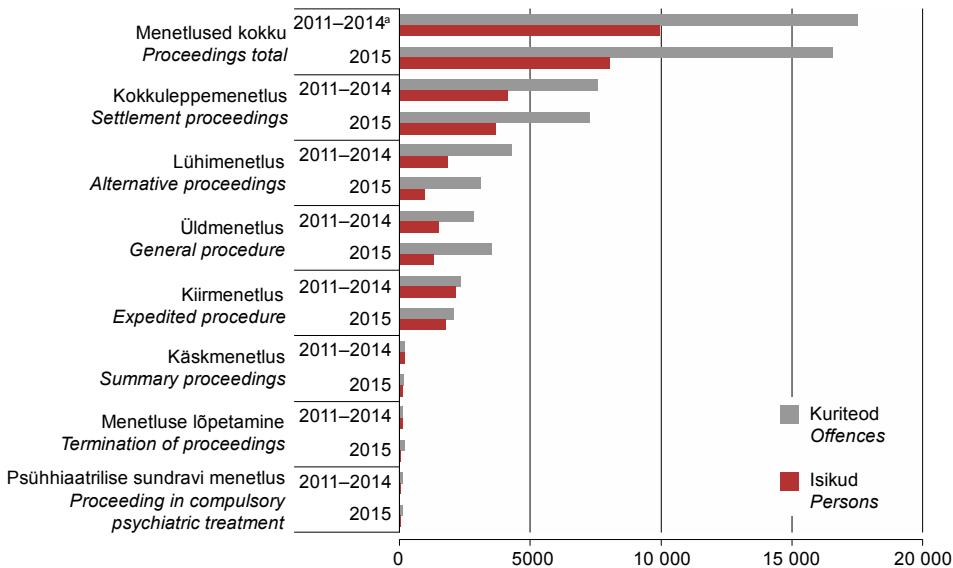
Tabel 3. Kohtusse saadetud isikud ja kuriteod, 2011–2015

Table 3. Persons and offences sent to court, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Menetlused kokku						Proceedings total
Isikute arv	11 213	10 467	9 542	8 629	8 047	Number of persons
alaealiste arv	516	491	412	309	270	number of juveniles
Kuriteod	19 397	17 930	17 096	15 684	16 565	Offences
I astme kuriteod	1 303	1 309	1 221	1st degree offences
Kiirmenetlused						Expedited procedures
Isikute arv	2 388	2 228	1 983	2 004	1 772	Number of persons
alaealiste arv	1	1	0	0	0	number of juveniles
Kuriteod	2 583	2 394	2 182	2 194	2 100	Offences
I astme kuriteod	1	2	2	1st degree offences
Kokkuleppe- menetlused						Settlement proceedings
Isikute arv	4 161	4 450	4 030	3 938	3 713	Number of persons
alaealiste arv	263	332	259	197	165	number of juveniles
Kuriteod	7 265	7 296	7 729	7 599	7 296	Offences
I astme kuriteod	496	592	495	1st degree offences
Käskmenetlused						Summary proceedings
Isikute arv	243	188	140	199	133	Number of persons
alaealiste arv	4	2	1	1	1	number of juveniles
Kuriteod	279	233	152	241	184	Offences
I astme kuriteod	0	0	0	1st degree offences
Lühimenetlused						Alternative proceedings
Isikute arv	2 657	1 962	1 760	1 035	986	Number of persons
alaealiste arv	139	56	108	74	76	number of juveniles
Kuriteod	5 779	4 512	4 040	2 953	3 127	Offences
I astme kuriteod	201	165	175	1st degree offences
Üldmenetlused						General procedures
Isikute arv	1 719	1 574	1 441	1 274	1 315	Number of persons
alaealiste arv	109	56	40	35	28	number of juveniles
Kuriteod	3 392	2 851	2 732	2 460	3 516	Offences
I astme kuriteod	593	542	533	1st degree offences
Psühhiaatrilise sundravi menetlused						Proceedings in compulsory psychiatric treatment
Isikute arv	45	65	57	60	59	Number of persons
alaealiste arv	0	3	4	2	0	number of juveniles
Kuriteod	99	144	139	110	144	Offences
I astme kuriteod	12	8	9	1st degree offences

Joonis 2. Kohtusse saadetud isikud ja kuriteod menetlusliigi järgi, 2011–2015

Figure 2. Persons and offences sent to court by type of proceedings, 2011-2015

^a 2011.–2014. aasta keskmine.

^b The average of 2011–2014.

Tabel 4. Kohtute töö, 2011–2015

Table 4. Work of courts, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Esimese astme kohtud						Courts of first instance
Saabunud kriminaalasjad	9 848	9 129	8 417	7 699	7 540	<i>Criminal matters received during year</i>
Lahendatud kriminaalasjad	9 078	8 323	8 429	7 721	6 651	<i>Criminal matters settled by decision</i>
Saabunud haldusajad	3 602	2 855	2 957	3 786	3 371	<i>Administrative matters received during year</i>
Lahendatud haldusajad	1 241	1 255	876	1 155	1 327	<i>Administrative matters settled by decision</i>
Teise astme kohtud						Courts of second instance
Saabunud kriminaalasjad	6 852	6 456	6 955	6 978	7 325	<i>Received criminal matters</i>
tsiviilajad	2 937	2 937	3 232	2 958	2 949	<i>civil matters</i>
haldusajad	1 445	1 420	1 245	1 653	1 780	<i>administrative matters</i>
väärteoajad	114	126	194	167	197	<i>misdeemeanour matters</i>
Lahendatud kriminaalasjad	6 763	6 465	6 955	7 130	7 221	<i>Settled criminal matters</i>
tsiviilajad	2 944	2 827	3 232	3 109	2 950	<i>civil matters</i>
haldusajad	1 316	1 320	1 245	1 649	1 696	<i>administrative matters</i>
väärteoajad	115	124	194	157	198	<i>misdeemeanour matters</i>

Tabel 5. Riigikohtu töö, 2011–2015*Table 5. Work of Supreme Court, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Läbi vaadatud põhiseaduslikkuse järelevalve taotlused	41	26	66	52	39	<i>Reviewed petitions for constitutional review</i>
Avaldused ja kaebused	2 912	3 124	3 350	3 827	4 033	<i>Applications and complaints</i>
kriminaal- ja väärteoasjad	1 029	1 235	1 279	1 296	1 364	<i>criminal and misdemeanour matters</i>
haldusasjad	805	683	770	1 026	1 192	<i>administrative matters</i>
tsiviilasjad	1 078	1 206	1 301	1 505	1 477	<i>civil matters</i>
Menetlusloast keeldutud	1 489	1 687	1 883	1 969	2 309	<i>Leave for proceedings not given</i>
kriminaal- ja väärteoasjad	421	634	734	702	728	<i>criminal and misdemeanour matters</i>
haldusasjad	571	409	455	513	715	<i>administrative matters</i>
tsiviilasjad	497	644	694	754	866	<i>civil matters</i>
Läbi vaadatud	424	401	426	397	417	<i>Examined</i>
kriminaal- ja väärteoasjad	120	119	152	101	124	<i>criminal and misdemeanour matters</i>
haldusasjad	108	76	93	110	90	<i>administrative matters</i>
tsiviilasjad	196	206	181	186	203	<i>civil matters</i>
I või II astme kohtu lahend tühistatud	329	302	352	310	...	<i>Judgment of court of first or second instance quashed</i>
kriminaal- ja väärteoasjad	85	70	120	68	76	<i>criminal and misdemeanour matters</i>
haldusasjad	77	60	77	89	72	<i>administrative matters</i>
tsiviilasjad	167	172	155	153	177	<i>civil matters</i>

Tabel 6. Lõpliku menetlusotsusega ja lahendatud kuriteod, 2011–2015*Table 6. Offences with final procedural decision and cleared offences, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Lõpliku menetlusotsusega kuriteod	57 296	51 995	47 776	44 645	45 975	<i>Offences with final procedural decision</i>
I astme kuriteod	2 402	1 991	1 805	<i>1st degree offences</i>
II astme kuriteod	54 894	50 004	45 971	<i>2nd degree offences</i>
Lahendatud kuriteod	23 280	21 519	20 842	19 779	20 472	<i>Cleared offences</i>
I astme kuriteod	1 345	1 326	1 258	<i>1st degree offences</i>
II astme kuriteod	21 935	20 193	19 584	<i>2nd degree offences</i>

Tabel 7. Vanglas viibivad isikud, 2011–2015

Table 7. Persons incarcerated in penal institutions, 2011–2015

(aasta lõpus – at year end)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Vanglas viibivad isikud	3 400	3 285	3 025	2 921	2 702	Persons incarcerated in penal institutions
Eeluurimis- ja kohtualused	772	753	614	614	614	Persons under investigation or prosecution
Süüdimõistetud	2 628	2 532	2 411	2 307	2 088	Convicted offenders
naised	135	119	106	119	94	females
eestlased	1 098	1 118	1 033	939	851	Estonians
eluaegse vanglakaristusega	37	36	38	40	41	persons imprisoned for life
Süüdimõistetute vanus						Age of convicted offenders
13–14	0	0	0	0	0	13–14
15–17	22	16	22	20	11	15–17
18–21	193	173	136	126	94	18–21
22–24	288	257	195	173	115	22–24
25–29	493	440	416	365	329	25–29
30–39	875	853	852	817	734	30–39
40–49	473	486	476	485	482	40–49
50–59	217	233	226	227	231	50–59
60 ja vanemad	67	74	88	94	92	60 and older
Süüdimõistetute karistusaeg						Period of sentence of convicted offenders
Alla aasta	406	322	293	253	196	Less than a year
1 kuni alla 2 aasta	312	317	316	342	281	1 to less than 2 years
2 kuni alla 3 aasta	305	288	273	257	239	2 to less than 3 years
3 kuni alla 5 aasta	668	645	571	580	508	3 to less than 5 years
5 kuni alla 10 aasta	618	608	594	565	555	5 to less than 10 years
10 kuni alla 15 aasta	217	221	228	207	200	10 to less than 15 years
15–30 aastat	64	94	97	62	67	15–30 years
Üle 30 aasta	1	1	1	1	1	More than 30 years
Eluaegse vanglakaristusega	37	36	38	40	41	Life imprisonment
Süüdimõistetute vabadusekaotuste arv						Number of imprisonments of convicted offenders
Esimest korda	797	770	697	620	...	First time
Teist korda	682	621	563	520	...	Second time
Kolmandat korda	462	424	392	352	...	Third time
Vähemalt neljandat korda	686	717	759	815	...	At least fourth time
Süüdimõistetute toime pandud kuriteod						Offences committed by convicted offenders
Isikuvastased kuriteod	735	842	821	733	692	Offences against the person
tahtlik tapmine ja tapmiskatse	427	508	512	458	434	murder and attempted murder
tahtlik raske kehavigastuse tekitamine	72	101	87	82	76	wilful infliction of severe bodily injuries
vägistamine ja vägistamiskatse	78	90	89	83	90	rape and attempted rape
Narkootikumidega seotud süüteo	527	542	534	601	619	Offences relating to narcotics
Varavastased kuriteod	967	928	834	730	572	Offences against property
vargus	540	311	278	261	217	theft
röövimine	316	480	424	345	258	robbery

Tabel 8. Kriminaalhooldusalused, 2011–2015

Table 8. Probationers, 2011–2015

(aasta lõpus – at year end)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kriminaalhooldusalused	7 224	6 766	6 142	5 665	4 813	Probationers
naised	633	611	553	493	421	<i>females</i>
alaealised	220	213	203	71	75	<i>juveniles</i>
tütarlapsed	46	33	32	...	8	<i>girls</i>
Eesti kodakondsusega	5 446	5 126	4 641	4 080	3 692	<i>Estonian citizens</i>
eestlased	4 343	4 047	3 624	3 142	2 859	<i>Estonians</i>
Katseaeeg						Probation period
Alla aasta	251	276	257	372	672	<i>Less than a year</i>
1 kuni alla 2 aasta	4 119	3 845	3 283	2 771	2 114	<i>1 to less than 2 years</i>
2 kuni alla 3 aasta	1 210	1 197	1 107	1 716	1 372	<i>2 to less than 3 years</i>
Vähemalt 3 aastat	104	91	104	846	687	<i>At least 3 years</i>
Teadmata või määramata	1 540	1 357	1 391	...	0	<i>Not given or unknown</i>
Vanus						Age
13–17	220	213	169	71	75	<i>13–17</i>
18–20	637	560	412	305	236	<i>18–20</i>
21–24	1 210	935	777	648	476	<i>21–24</i>
25–29	1 248	1 236	1 103	1 034	887	<i>25–29</i>
30–39	1 967	1 907	1 750	1 649	1 444	<i>30–39</i>
40–49	1 257	1 170	1 163	1 151	978	<i>40–49</i>
50–59	529	565	583	602	536	<i>50–59</i>
60–64	94	107	122	134	111	<i>60–64</i>
65 ja vanemad	62	73	63	71	70	<i>65 and older</i>
Sotsiaalne seisund						Social status
Töötav	2 620	2 627	2 560	3 128	984	<i>Employed</i>
Õppiv	618	485	336	262	214	<i>Studying</i>
Töötav ja õppiv	27	28	13	<i>Employed and studying</i>
Pensionil	694	801	310	248	227	<i>Retired</i>
Ajateenistuses	5	2	0	3	4	<i>In military service</i>
Registreeritud töötuna	1 274	1 075	937	714	448	<i>Registered as unemployed</i>
Juhutöödel	905	846	770	592	439	<i>Doing odd jobs</i>
Tegevuseta	725	621	576	425	326	<i>Inactive</i>
Muu seisund	356	281	249	172	1 388	<i>Other status</i>
Kriminaalkaristuste arv						Number of criminal convictions
Esimest korda	2 098	1 768	1 317	1 929	4 287	<i>First time</i>
Teist korda	1 497	1 395	1 285	1 509	459	<i>Second time</i>
Kolmandat korda	966	949	891	1 119	51	<i>Third time</i>
Vähemalt neljandat korda	2 199	2 262	2 263	1 108	16	<i>At least fourth time</i>
Teadmata	464	392	386	0	0	<i>Unknown</i>
Toimepandud kuriteod						Committed offences
Isikuvastased kuriteod	1 121	1 175	1 201	1 246	1 452	<i>Offences against the person</i>
Varavastased kuriteod	2 535	2 274	1 926	2 370	2 434	<i>Offences against property</i>
Ettekanded kriminaalhooldusaluste kohta						Reports on probationers
Korralised	6 940	6 224	5 683	6 674	5 676	<i>Regular</i>
Erakorralised	1 998	1 873	1 881	2 201	1 616	<i>Extraordinary</i>

Metoodika

Õigusstatistikat mõjutavad otseselt seadusemuudatused. Pidevalt on täiustatud nii karistus-seadustikku kui ka teisi seadusi. Seda tuleb esitatud andmeid analüüsidest arvestada.

Andmed registreeritud kuritegude, nende avastamise, eeluurimise peatamise ja kuriteo toime pannud isikute kohta saadi kuni 2008. aastani Politseiametilt keskandmebaasi väljavõttena. Alates 2009. aastast avaldab Statistikaamet kuritegevuse statistikat E-toimiku koondatud andmete alusel – kriminaalmenetluse kohta tagasiulatuvalt 2006. aastast ja registreeritud kuritegevuse kohta (statistika andmebaasis) 2003. aastast. Metoodika ja andmeallika muutumise tõttu ei ole andmed varem avaldatutega võrreldavad.

Justiitsministeeriumilt on saadud esimese ja teise astme kohtute töö koondandmed. Riigikohtu töö kohta edastab andmed Riigikohus ise.

Info aasta jooksul vanglates viibinud isikute ja kriminaalhooldusaluste kohta pärineb Justiitsministeeriumi taasühiskonnastamise talitusest.

Kuritegevuse lühiajastatistikat avaldab Justiitsministeerium.

Methodology

Crime statistics are directly influenced by amendments made to legislative acts. The Penal Code and other laws have been amended on a regular basis. This should be taken into consideration when analysing the presented data.

Until the year 2008, data on recorded criminal offences and their clearance, data on the suspension of pre-trial investigations and data on offenders were received from the Police Board as records from their central database. Starting from 2009, Statistics Estonia publishes crime statistics on the basis of the data collected in the e-File – data on criminal proceedings from 2006 onwards and data on recorded crime (in the Statistical Database) from 2003 onwards. Due to changes in the methodology and data source, the data are not comparable with the previously published time series.

The Ministry of Justice provides consolidated data on the work of the courts of first and second instance. The Supreme Court provides the data on their activities itself.

Information on persons incarcerated in penal institutions during the year and on probationers is received from the Rehabilitation Division of the Prisons Department of the Ministry of Justice.

Short-term crime statistics are published by the Ministry of Justice.

SOTSIAALNE TÕRJUTUS JA VAESUS

Tiiu-Liisa Rummo

Ülevaade

Sotsiaalseks tõrjutuseks nimetatakse olukorda, kus inimene ei saa puuduliku hariduse, väikese sissetuleku, vaesuse, materiaalse ilmajätuse, töötuse või kehvade tervise tõttu ühiskonnaelus täisväärtuslikult osa võtta ning tema juurdepääs ressurssidele ja teenustele on piiratud. Et indiviidi panus jääb seetõttu tema potentsiaalst väiksemaks, ei kaota sotsiaalse tõrjutuse korral ainult inimene ise, vaid kogu ühiskond.

Sotsiaalse tõrjutuse kesksed mõisted on suhteline ja absoluutne vaesus. Nende defineerimisel lähtutakse leibkonnaliikme ekvivalentnetosissetulekust – leibkonna sissetulekust, mis on jagatud tarbimiskaalude summaga. Tarbimiskaale kasutatakse sissetuleku arvutamisel selleks, et võtta arvesse eri vanuses leibkonnaliikmete tarbimise erinevust ja ühistarbimisest saadavat säästu. Tarbimiskaalud võimaldavad leibkondi suuruse ja koosseisu järgi paremini võrrelda.

2014. aastal elas suhtelises vaesuses 21,6% ja absoluutses vaesuses 6,3% Eesti rahvastikust. Suhtelise vaesuse näitaja kohaselt on vaene see, kelle ekvivalentnetosissetulek on alla 60% riigi elanike mediaanekvivalentnetosissetulekust. 2014. aastal oli aasta mediaanekvivalentnetosissetulek 7889 eurot leibkonnaliikme kohta, millest 60% ehk suhtelise vaesuse piir oli 4733 eurot tarbija kohta aastas. 2014. aastal elasid suhtelises vaesuses need, kelle ekvivalentnetosissetulek oli alla 394 euro kuus. Absoluutse vaesuse näitaja kohaselt on vaene see, kelle ekvivalentnetosissetulek on alla absoluutse vaesuse piiri ehk elatusmiinimumi. 2014. aastal oli absoluutse vaesuse piir 203 eurot tarbija kohta kuus.

2014. aastal elanike sissetulekud suurenesid ja suhtelise vaesuse piir oli 403 euro võrra kõrgemal kui aasta varem. Suhtelise vaesuse määr langes aastaga 0,2 protsendipunkti. Suhtelises vaesuses elavate inimeste osatähtsus vähenes, sest sissetulekute ebavõrdsuse tase pisut langes. Absoluutse vaesuse piir oli 2014. aastal 2 euro võrra madalamal ja absoluutse vaesuse määr 1,3 protsendipunkti madalam kui 2013. aastal.

Et peamiselt suurenesid palgatööst saadavad sissetulekud, vähenes eelkõige palgatöötajate vaesus. Sotsiaaltoetused ei kasvanud nii palju kui palgad, mistõttu pensionärid, töötud ja pered, kelle sissetulek oleneb suurel määral sotsiaaltoetustest, jäid suhteliselt vaesemaks kui teised. Vanaduspensionäride suhtelise vaesuse määr tõusis 2014. aastal 4,5 ja mittetöötavate oma 2,8 protsendipunkti.

Sotsiaalsed siirded vähendasid 2014. aastal suhtelise vaesuse määra 18 protsendipunkti võrra – kui enne siirdeid elas suhtelises vaesuses 39,4%, siis pärast siirdeid 21,6% rahvastikust. Sotsiaalsed siirded aitavad leevendada eelkõige vanemaealiste olukorda. 2014. aastal tõid siirded suhtelisest vaesusest välja 48% vähemalt 65-aastastest.

Vaesuse sügavust näitab suhtelise vaesuse süvik, mis on suhtelises vaesuses olevate inimeste mediaansissetuleku kaugus vaesuse piirist protsentides. Laste vaesus on vanemaealiste omast tunduvalt sügavam. Kui alla 18-aastaste suhtelise vaesuse süvik oli 2014. aastal 31,9%, siis vähemalt 65-aastastel 12,0%. Ehkki pensionäre on vaesuses palju, ei ole nende vaesus nii sügav. Keskmise pensioni suhtelise vaesuse piirile väga lähedal. Seetõttu võivad töötavate leibkondade väikesed palgatõusud hulganisti pensionäre vaesusesse viia, kuigi nende tegelik olukord ei pruugi eriti muutuda. Niisugune kõikumiskaldumus mõjutab ka teisi näitajaid, mille puhul pensioniealised on oluline mõjurühm, näiteks naiste ja üksik elavate inimeste vaesuse näitajaid.

Lasterikaste ja üksikvanemaga perede suhteline vaesus 2014. aastal süvenes. Lapse heaolu ja tarbimisvõimalused olenevad palju sellest, kui palju on peres raha teenijaid ja kui palju ülalpeetavaid ehk lapsi ja töötuid. Ühe vanemaga ja lasterikastes peredes kasvavate laste vaesusrisk on tunduvalt suurem kui neil, kellel palju õdesid-vendi ei ole. Vähemalt kolme ülalpeetava lapsega paaride suhtelise vaesuse määr tõusis aastaga 3 protsendipunkti ja 2014. aastal elas neist suhtelises vaesuses 26,2%. Lasterikaste perede absoluutse vaesuse määr tõusis aastaga samuti

3 protsendipunkti ja oli 2014. aastal 15,0%. Üksikvanemaga perede suhtelise vaesuse määr tõusis 37,2%-st 38,8%-ni.

Naistest elas 2014. aastal suhtelises vaesuses 23,3% ja meestest 19,6%. Naistel on suurem oht vaesusesse langeda kui meestel ja enamikus riikides ongi naised meestest keskmiselt vaesemad. Meeste vaesus on see-eest sügavam. Kui naiste absoluutse vaesuse määr oli 5,4% ja suhtelise vaesuse süvik 16,9%, siis meestel vastavalt 7,3% ja 28,3%.

Sügavas materiaalses ilmajäetuses elas 2015. aastal 4,5% elanikest. Sügavas materiaalses ilmajäetuses elavad inimesed ei saa endale lubada vähemalt nelja komponenti järgmistest: 1) üüri- ja kommunaalkulude tasumine; 2) kodu piisavalt soojana hoidmine; 3) ettenägematud kulutused; 4) üle päeva liha, kala või nendega samaväärseid valke sisaldava toidu söömine; 5) nädalane puhkus kodust eemal; 6) auto; 7) pesumasin; 8) värviteler; 9) telefon. 2015. aastal oli Eesti elanikel kõige raskem toime tulla ootamatute kulutustega, mida ei saanud endale lubada 36,7% rahvastikust.

Euroopa Liidus (EL) elas 2014. aastal sügavas materiaalses ilmajäetuses keskmiselt 9,0% elanikest. Sügava materiaalse ilmajäetuse määr erineb riigiti palju, alates 0,7%-st Rootsis ja lõpetades 33,1%-ga Bulgaarias. Eestis oli see 2014. aastal 6,2%, mis on EL-i keskmisest madalam.

Täisväärtuslikku ühiskonnaelust osavõttu mõjutab ka tööturul osalemine. Töötamine on üks olulisemaid sotsiaalset tõrjutust vältida aitavaid tegureid, kuigi alati sellest ei piisa. Sellest aspektist on oluline nende isikute osatähtsus, kes küll soovivad töötada, kuid ei ole pikema aja vältel olnud suutelised tööd leidma. Pikaajaliste töötute osatähtsus on aastaga olulisel määral vähenenud – kui 2014. aastal oli vähemalt aasta töötä olnute osatähtsus töötute hulgas 45,3%, siis 2015. aastal 38,3%.

Töötutest, pensionäridest jt mitteaktiivsetest elas 2014. aastal allpool suhtelise vaesuse piiri 38,5% ja allpool absoluutse vaesuse piiri 9,1%. 2014. aastal oli mittetöötavate inimeste suhtelise vaesuse määr hõivatute omast pea neli korda kõrgem. Mittetöötavatest inimestest olid kõige suuremas vaesusriskis töötud, kellest suhtelises vaesuses elas 54,8% ja absoluutses vaesuses 38,8%.

Töötavatest inimestest oli palgatöötajate suhtelise vaesuse määr 2014. aastal 7,5% ja absoluutse vaesuse määr 1,9%. Hõivatute vaesust süvendab väike palk, mis on omakorda seotud madala haridustaseme ja osaajatööga. Vaesusrisi suurendab ka ettevõtjana töötamine – 2014. aastal elas suhtelises vaesuses 33,3% ja absoluutses vaesuses 15,3% ettevõtjatest.

Peale materiaalse vaesuse ja tööpuuduse põhjustab sotsiaalset tõrjutust ka vähene haridus. Põhi- või sellest madalama haridusega vähemalt 25-aastaste osatähtsus on Eestis aastatega siiski pisut vähenenud. 2015. aastal oli madala haridustasemega elanikke 14,1%, mida on 2,5 protsendipunkti vähem kui 2010. aastal.

Sissetulek on seotud ka tervisega. Kui madalaimasse sissetulekukvintiili kuuluvatest inimestest pidas 2015. aastal oma tervist halvaks või väga halvaks 27,6%, siis kõrgeimas tulukvintiilis vaid 3,3%.

SOCIAL EXCLUSION AND POVERTY

Tiiu-Liisa Rummo

Overview

Social exclusion is understood as a situation in which a person is unable to fully participate in social life due to insufficient education, low income, poverty, material deprivation, unemployment or poor health, and his/her access to resources and services is limited. Social exclusion entails negative consequences not only for the excluded individual but for the society as a whole, since the individual's potential contribution to the society diminishes.

Relative and absolute poverty are central concepts of social exclusion. These indicators are calculated on the basis of equalised disposable income of a household member, i.e. the household income is divided by the sum of equivalence scales. Equivalence scales are used in income calculations so as to account for the different consumption of people of different ages and for savings from communal consumption. Equivalence scales allow a better comparison of households by size and composition.

In 2014, 21.6% of Estonia's population lived in relative poverty and 6.3% in absolute poverty. According to the relative poverty indicator, a person is considered to be poor if his/her equalised disposable income falls below 60% of the national median equalised disposable income. In 2014, the median equalised disposable income stood at 7,889 euros per household member per year. The at-risk-of-poverty threshold (i.e. 60% of the median income) was 4,733 euros per consumer per year. In 2014, people with a monthly equalised disposable income below 394 euros were considered to live in relative poverty. According to the absolute poverty indicator, a person is considered to be poor if his/her equalised disposable income falls below the absolute poverty threshold (i.e. the subsistence minimum). In 2014, the absolute poverty threshold was 203 euros per consumer per month.

In 2014, the incomes of the population increased and the at-risk-of-poverty threshold was 403 euros higher than a year earlier. The at-risk-of-poverty rate declined by 0.2 percentage points year over year. The share of people living in relative poverty decreased because there was a slight fall in the level of income inequality. The absolute poverty threshold was 2 euros lower and the absolute poverty rate 1.3 percentage points lower than in 2013.

Since income from wage labour grew the most, it was mostly the poverty of wage employees that was reduced. Social transfers did not follow step with the rapid wage increases, resulting in the retired, the unemployed and families dependent on social benefits becoming relatively poorer than others. In 2014, the at-risk-of-poverty rate of old-age pensioners grew 4.5 percentage points and the at-risk-of-poverty rate of those not at work – 2.8 percentage points.

In 2014, social transfers reduced relative poverty for 18% of the population: before social transfers 39.4% of the population lived in relative poverty, while after social transfers – 21.6%. Social transfers have the greatest impact on elderly people – 48% of the population aged 65 and older was brought out of relative poverty in 2014 thanks to these benefits.

The depth of poverty is measured by the relative median at-risk-of-poverty gap, which is the distance of the median income of people at risk of poverty from the at-risk-of-poverty threshold in percentages. Poverty is much more severe in the case of children than in the case of the elderly. In 2014, the relative median at-risk-of-poverty gap was 31.9% for children aged under 18 and 12.0% for people aged 65 and older. Although there are many retired people living in relative poverty, the poverty gap indicates that their poverty is not deep. The average old-age pension is very close to the at-risk-of-poverty threshold. This means that small increases in the wages of working households can cast them just as significantly into poverty – all this while their actual condition need not change much at all. This tendency to fluctuate also influences other indicators with pensioners as a significant sub-group; for example, the poverty rates of women and single-person households.

In 2014, the relative poverty of families with many children and single-parent families increased. A child's well-being and consumption possibilities depend primarily on the number of earners and the number of dependants (children and unemployed persons) in the family. Children who live with one parent or in families with many children are at a much higher risk of poverty than children who have two parents and/or not many siblings. The at-risk-of-poverty rate of couples with at least three dependent children grew 3 percentage points year over year and 26.2% of these couples lived in relative poverty in 2014. The absolute poverty rate of families with many children also increased 3 percentage points year over year and stood at 15.0% in 2014. The at-risk-of-poverty rate of single-parent families rose from 37.2% to 38.8% year over year.

In 2014, the at-risk-of-poverty rate was 23.3% for women and 19.6% for men. The risk of falling into poverty is much greater for women and in most countries it is women who are, on average, poorer than men. Men's poverty, on the other hand, is deeper. For women, the absolute poverty rate was 5.4% and the relative median at-risk-of-poverty gap was 16.9%, whereas for men these indicators stood at 7.3% and 28.3%, respectively.

4.5% of the population lived in severe material deprivation in 2015. People living in severe material deprivation cannot afford at least four of the following nine items: 1) to pay their rent or utility bills; 2) to keep their home adequately warm; 3) to face unexpected expenses; 4) to eat meat, fish or a protein equivalent every second day; 5) to go on a week's holiday away from home; 6) a car; 7) a washing machine; 8) a colour TV; 9) a telephone. The biggest issue for Estonian residents in 2015 was unexpected expenses, as 36.7% of the inhabitants could not afford such expenses.

An average of 9.0% of the European Union (EU) residents was living in severe material deprivation in 2014. The severe material deprivation rate varies greatly by country, from 0.7% in Sweden to 33.1% in Bulgaria. In Estonia, the rate stood at 6.2% in 2014 and was lower than the EU average.

The full participation in society is also dependent on participation in the labour market. Employment is the most significant – although not always a sufficient – factor which helps people to avoid social exclusion. From this perspective, the share of people wishing to participate in the labour market but unable to find steady employment over a long period of time is an important indicator. The share of the long-term unemployed has decreased significantly year over year – while in 2014 the share of those having been without work for at least a year among the unemployed population stood at 45.3%, then in 2015 – at 38.3%.

Among unemployed, retired and other inactive persons, 38.5% lived below the at-risk-of-poverty threshold in 2014 and 9.1% lived below the absolute poverty threshold. In 2014, the at-risk-of-poverty rate of persons not at work was almost four times higher than that of employed persons. Among persons not at work, the poverty risk was the highest in the case of unemployed persons, with 54.8% of them living in relative poverty and 38.8% in absolute poverty.

Among the employed population, 7.5% of wage employees lived in relative poverty and 1.9% in absolute poverty in 2014. For employed persons, poverty is mainly exacerbated by low wages, which are in turn related to a low level of education and part-time employment. Being self-employed, i.e. an entrepreneur, is another factor increasing the risk of poverty. In 2014, 33.3% of entrepreneurs lived in relative poverty and 15.3% in absolute poverty.

In addition to material poverty and unemployment, social exclusion may also be caused by a low level of education. In Estonia, the share of people aged 25+ with basic or lower education has decreased a little year by year. In 2015, 14.1% of the population had a low level of education, which is 2.5 percentage points less than in 2010.

A person's income is also closely related to health. In 2015, 27.6% of the people in the lowest income quintile considered their health to be poor or very poor, while the corresponding share for people in the highest income quintile stood at only 3.3%.

Tabel 1. Aasta ekvivalentnetosissetulek ja vaesuse piir, 2010–2014

Table 1. Equalised yearly disposable income and poverty threshold, 2010–2014
(eurot – euros)

	2010	2011	2012 ^a	2013 ^b	2014	
Aastakeskmise ekvivalentnetosissetulek	6 570,37	7 129,81	8 211,24	8 820,34	9 490,40	Mean equalised yearly disposable income
Aasta mediaanekvivalentnetosissetulek	5 597,89	5 987,21	6 662,76	7 212,04	7 888,75	Median equalised yearly disposable income
Aasta suhtelise vaesuse piir	3 358,75	3 592,33	3 997,66	4 330,22	4 733,25	Yearly at-risk-of-poverty threshold
Kuu absoluutse vaesuse piir	174,82	186,26	195,59	205,30	203,44	Monthly absolute poverty threshold

^a Tabelites 1–9 on alates 2012. aastast osaliselt registriandmed. Varasemate aastate andmete võrdlemisel hilisematega tuleb arvestada andmeallikate muutust 2012. aastal.

^b 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a In tables 1–9, partially register data from 2012 onwards. The change in data sources in 2012 should be taken into account when comparing data from previous years with those of the following years.

^b The data for 2013 have been revised.

Tabel 2. Suhtelise ja absoluutse vaesuse määr vanuse ja soo järgi, 2010–2014

Table 2. At-risk-of-poverty rate and absolute poverty rate by age and sex, 2010–2014
(protsenti – percentages)

	2010	2011	2012	2013 ^a	2014	
Suhtelise vaesuse määr						At-risk-of-poverty rate
KOKKU	17,5	17,5	20,7	21,8	21,6	TOTAL
mehed	17,6	16,8	19,8	20,1	19,6	males
naised	17,4	18,1	21,4	23,3	23,3	females
0–17	19,5	17,0	18,5	19,7	20,0	0–17
mehed	19,3	17,2	19,5	20,1	20,8	males
naised	19,8	16,8	17,4	19,4	19,1	females
18–24	22,4	20,9	24,2	18,2	19,5	18–24
mehed	20,6	20,0	25,6	20,9	20,0	males
naised	24,2	21,7	22,6	15,4	18,9	females
18–64	18,0	17,7	19,7	19,4	17,9	18–64
mehed	18,9	17,8	20,9	20,4	19,0	males
naised	17,2	17,7	18,5	18,3	16,9	females
65 ja vanemad	13,1	17,2	27,0	32,6	35,8	65 and older
mehed	7,2	11,2	14,2	18,5	21,0	males
naised	15,9	20,1	33,2	39,7	43,3	females
Absoluutse vaesuse määr						Absolute poverty rate
KOKKU	8,7	8,1	8,4	7,6	6,3	TOTAL
mehed	9,4	8,7	9,4	8,4	7,3	males
naised	8,1	7,6	7,6	6,9	5,4	females
0–17	11,4	9,4	10,2	9,7	9,1	0–17
mehed	10,7	9,1	10,3	9,8	9,4	males
naised	12,1	9,8	10,1	9,5	8,8	females
18–24	12,8	13,8	13,3	9,6	9,4	18–24
mehed	10,9	12,9	13,9	10,5	9,1	males
naised	14,8	14,8	12,6	8,7	9,7	females
18–64	9,9	9,5	9,5	8,6	6,9	18–64
mehed	10,6	10,1	10,5	9,2	7,9	males
naised	9,3	8,9	8,7	7,9	6,0	females
65 ja vanemad	1,1	1,6	2,2	2,1	1,3	65 and older
mehed	males
naised	1,3	2,2	2,7	2,2	1,3	females

^a 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a The data for 2013 have been revised.

Tabel 3. Suhtelise ja absoluutse vaesuse määr peamise hõiveseisundi^a ja soo järgi, 2010–2014
Table 3. At-risk-of-poverty rate and absolute poverty rate by main labour status^a and sex, 2010–2014
 (protsenti – percentages)

	2010	2011	2012	2013 ^b	2014	
Suhtelise vaesuse määr						
						At-risk-of-poverty rate
Töötavad	7,9	8,3	10,9	11,8	10,0	<i>Employed</i>
mehed	6,8	6,6	11,2	11,7	10,6	<i>males</i>
naised	9,0	10,0	10,6	11,9	9,4	<i>females</i>
Palgatöötajad	6,1	6,7	9,1	9,8	7,5	<i>Wage employees</i>
mehed	4,4	4,2	8,6	9,2	7,5	<i>males</i>
naised	7,6	8,9	9,6	10,4	7,6	<i>females</i>
Ettevõtjad	29,2	26,7	30,3	32,6	33,3	<i>Self-employed</i>
mehed	27,3	25,2	31,5	31,2	32,2	<i>males</i>
naised	32,7	29,5	27,8	35,1	35,4	<i>females</i>
Mittetöötavad	26,9	29,0	32,9	35,7	38,5	<i>Not at work</i>
mehed	30,5	32,6	32,3	33,5	35,3	<i>males</i>
naised	24,3	26,7	33,2	37,1	40,5	<i>females</i>
Töötud	52,1	55,5	51,9	54,4	54,8	<i>Unemployed</i>
mehed	54,8	62,1	53,2	55,6	59,2	<i>males</i>
naised	48,0	47,2	50,4	52,3	48,3	<i>females</i>
Vanaduspensionärid	14,9	19,6	29,2	35,6	40,1	<i>Retired</i>
mehed	9,5	14,1	17,9	23,8	27,5	<i>males</i>
naised	17,5	22,3	34,5	41,6	46,4	<i>females</i>
Teised mitteaktiivsed	30,0	31,7	32,0	31,2	32,8	<i>Other inactive persons</i>
mehed	34,7	37,2	38,3	36,0	37,4	<i>males</i>
naised	26,4	27,7	27,5	27,6	29,6	<i>females</i>
Absoluutse vaesuse määr						
						Absolute poverty rate
Töötavad	3,7	3,8	4,8	4,9	3,3	<i>Employed</i>
mehed	3,2	3,6	5,4	5,4	3,9	<i>males</i>
naised	4,3	4,0	4,1	4,5	2,6	<i>females</i>
Palgatöötajad	2,2	2,4	3,6	3,9	1,9	<i>Wage employees</i>
mehed	1,3	1,7	3,9	4,2	1,9	<i>males</i>
naised	2,9	3,1	3,4	3,6	2,0	<i>females</i>
Ettevõtjad	22,1	19,0	16,9	15,5	15,3	<i>Self-employed</i>
mehed	19,1	18,8	17,1	14,2	17,3	<i>males</i>
naised	27,6	19,2	16,6	17,9	11,5	<i>females</i>
Mittetöötavad	12,9	12,8	11,4	10,2	9,1	<i>Not at work</i>
mehed	16,9	16,3	13,9	12,5	12,2	<i>males</i>
naised	10,1	10,5	9,9	8,6	7,1	<i>females</i>
Töötud	35,9	38,3	33,7	35,2	38,8	<i>Unemployed</i>
mehed	36,6	43,5	35,7	33,7	43,4	<i>males</i>
naised	34,9	31,6	31,4	37,8	32,1	<i>females</i>
Vanaduspensionärid	1,4	2,3	2,8	2,9	1,9	<i>Retired</i>
mehed	2,3	3,5	...	<i>males</i>
naised	1,5	2,8	3,1	2,6	1,7	<i>females</i>
Teised mitteaktiivsed	16,2	17,1	15,3	13,6	12,8	<i>Other inactive persons</i>
mehed	18,8	18,4	16,6	14,3	13,6	<i>males</i>
naised	14,2	16,2	14,3	13,1	12,2	<i>females</i>

^a Isiku hõiveseisund üle poole aastast.

^b 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a The labour status which characterises a person for more than a half of the year.

^b The data for 2013 have been revised.

Tabel 4. Suhtelise ja absoluutse vaesuse määr leibkonnatüübi järgi, 2010–2014

Table 4. At-risk-of-poverty rate and absolute poverty rate by type of household, 2010–2014
(protsenti isikutest – percentage of persons)

	2010	2011	2012	2013 ^a	2014	
Suhtelise vaesuse määr						At-risk-of-poverty rate
Kõik ülalpeetavate lasteta leibkonnad	16,8	18,9	23,7	25,4	25,1	All households without dependent children
Üheliikeline leibkond	26,5	31,9	43,5	49,4	52,4	One-person household
Üksik alla 65-aastane	30,4	32,3	37,3	36,4	34,7	Single person aged under 65
Üksik vähemalt 65-aastane	21,6	31,4	51,8	66,0	73,8	Single person aged 65 and older
Alla 65-aastaste paar	15,3	15,7	17,0	16,2	12,0	Couple aged under 65
Paar, kellest vähemalt üks on 65-aastane või vanem	9,3	8,3	11,6	13,0	12,4	Couple with at least one partner aged 65 and older
Muu lasteta leibkond	11,3	12,3	12,3	12,0	11,8	Other household without children
Kõik ülalpeetavate lastega leibkonnad	18,0	16,2	17,5	18,4	18,1	All households with dependent children
Vähemalt ühe lapsega üksikvanem	34,2	33,0	36,5	37,2	38,8	Single parent with child(ren)
Ühe lapsega paar	14,8	12,2	18,1	20,0	20,2	Couple with one child
Kahe lapsega paar	13,2	13,6	12,4	13,2	13,7	Couple with two children
Vähemalt kolme lapsega paar	25,4	19,8	19,0	23,6	26,2	Couple with at least three children
Muu lastega leibkond	17,1	14,6	13,8	12,9	10,1	Other household with children
Absoluutse vaesuse määr						Absolute poverty rate
Kõik ülalpeetavate lasteta leibkonnad	7,2	7,2	7,7	6,5	4,7	All households without dependent children
Üheliikeline leibkond	9,7	9,8	10,5	8,7	7,4	One-person household
Üksik alla 65-aastane	17,0	16,5	17,9	15,1	14,9	Single person aged under 65
Üksik vähemalt 65-aastane	Single person aged 65 and older
Alla 65-aastaste paar	8,8	9,0	8,5	6,9	4,9	Couple aged under 65
Paar, kellest vähemalt üks on 65-aastane või vanem	1,9	2,5	5,2	4,0	2,5	Couple with at least one partner aged 65 and older
Muu lasteta leibkond	6,0	4,8	4,4	4,8	2,3	Other household without children
Kõik ülalpeetavate lastega leibkonnad	10,1	9,0	9,1	8,8	8,0	All households with dependent children
Vähemalt ühe lapsega üksikvanem	16,0	18,6	21,2	17,2	15,6	Single parent with child(ren)
Ühe lapsega paar	7,1	6,0	9,4	9,7	7,6	Couple with one child
Kahe lapsega paar	7,9	8,1	6,7	6,6	6,2	Couple with two children
Vähemalt kolme lapsega paar	18,3	13,6	10,4	12,0	15,0	Couple with at least three children
Muu lastega leibkond	9,3	5,9	5,5	5,5	4,5	Other household with children

^a 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a The data for 2013 have been revised.

Tabel 5. Vähemalt 16-aastaste suhtelise ja absoluutse vaesuse määr haridustaseme ja soo järgi, 2010–2014

Table 5. At-risk-of-poverty rate and absolute poverty rate of persons aged 16 and older by educational level and sex, 2010–2014
(protsenti – percentages)

	2010	2011	2012	2013 ^a	2014	
Suhtelise vaesuse määr						At-risk-of-poverty rate
KOKKU	17,1	17,8	21,1	22,3	22,1	TOTAL
mehed	17,3	16,9	19,9	20,1	19,4	males
naised	16,9	18,5	22,1	24,2	24,3	females
Esimese või madalama taseme haridus	25,7	26,6	30,5	33,0	36,0	Below upper secondary education
mehed	25,2	25,2	27,5	26,7	28,4	males
naised	26,2	27,9	33,4	39,1	43,1	females
Teise taseme haridus	19,4	20,1	22,6	23,9	23,6	Upper secondary education
mehed	18,1	17,6	20,1	21,5	20,7	males
naised	20,7	22,5	25,3	26,5	26,7	females
Kolmanda taseme haridus	7,5	8,7	12,9	14,4	12,9	Tertiary education
mehed	8,0	8,1	11,5	12,0	10,3	males
naised	7,2	9,1	13,5	15,6	14,3	females
Absoluutse vaesuse määr						Absolute poverty rate
KOKKU	8,2	7,9	8,1	7,2	5,8	TOTAL
mehed	9,2	8,7	9,1	8,1	6,8	males
naised	7,3	7,4	7,2	6,5	4,9	females
Esimese või madalama taseme haridus	12,0	11,4	10,6	10,2	8,6	Below upper secondary education
mehed	14,3	12,4	11,1	11,4	9,8	males
naised	9,9	10,4	10,1	9,1	7,6	females
Teise taseme haridus	9,2	9,5	9,4	8,6	6,8	Upper secondary education
mehed	9,3	9,7	9,9	8,9	7,6	males
naised	9,2	9,2	8,9	8,3	5,8	females
Kolmanda taseme haridus	3,9	3,4	4,0	3,6	2,8	Tertiary education
mehed	4,3	2,9	4,4	3,6	2,9	males
naised	3,6	3,7	3,8	3,6	2,8	females

^a 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a The data for 2013 have been revised.

Tabel 6. Suhtelise vaesuse määr leibkonna töointensiivsuse järgi, 2010–2014

Table 6. At-risk-of-poverty rate by work intensity of the household, 2010–2014
(protsenti alla 60-aastastest – percentage of persons aged under 60)

	2010	2011	2012	2013 ^a	2014	
Tööintensiivsus ülalpeetavate lasteta leibkonnas						<i>Work intensity of household without dependent children</i>
väga madal	70,4	74,5	72,8	72,0	80,2	<i>very low</i>
madal	40,2	46,6	46,2	45,7	40,1	<i>low</i>
keskmine	21,9	26,5	25,2	20,1	17,8	<i>medium</i>
kõrge	9,0	9,0	11,5	11,0	11,8	<i>high</i>
väga kõrge	3,9	4,1	8,5	9,0	7,1	<i>very high</i>
Tööintensiivsus ülalpeetavate lastega leibkonnas						<i>Work intensity of household with dependent children</i>
väga madal	75,3	71,1	68,4	68,9	75,0	<i>very low</i>
madal	44,8	45,1	41,9	45,2	47,3	<i>low</i>
keskmine	18,3	15,4	20,0	25,3	26,8	<i>medium</i>
kõrge	8,0	10,1	14,9	13,7	15,5	<i>high</i>
väga kõrge	6,6	6,5	7,1	8,9	9,7	<i>very high</i>

^a 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a *The data for 2013 have been revised.*

Tabel 7. Suhtelise vaesuse määr enne sotsiaalseid siirdeid (sh pensionid) vanuse ja soo järgi, 2010–2014

Table 7. At-risk-of-poverty rate before social transfers (incl. pensions) by age and sex, 2010–2014
(protsenti – percentages)

	2010	2011	2012	2013 ^a	2014	
KOKKU	41,1	40,1	40,9	40,9	39,4	<i>TOTAL</i>
mehed	38,2	36,8	38,9	38,3	36,7	<i>males</i>
naised	43,5	42,9	42,7	43,1	41,7	<i>females</i>
0–17	32,5	31,4	32,3	30,4	31,4	<i>0–17</i>
mehed	32,5	31,2	34,3	31,9	32,0	<i>males</i>
naised	32,6	31,6	30,3	28,7	30,7	<i>females</i>
18 ja vanemad	43,0	42,0	42,9	43,3	41,2	<i>18 and older</i>
mehed	39,7	38,3	40,1	40,0	37,9	<i>males</i>
naised	45,7	45,1	45,2	46,0	44,0	<i>females</i>
18–64	31,8	30,8	31,7	30,9	28,7	<i>18–64</i>
mehed	31,8	30,1	32,4	31,3	29,2	<i>males</i>
naised	31,8	31,4	31,1	30,6	28,3	<i>females</i>
65 ja vanemad	86,4	84,8	85,4	86,3	83,7	<i>65 and older</i>
mehed	84,2	83,5	83,2	84,5	80,9	<i>males</i>
naised	87,5	85,5	86,6	87,3	85,1	<i>females</i>

^a 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a *The data for 2013 have been revised.*

Tabel 8. Suhtelise vaesuse süvik vanuse ja soo järgi, 2010–2014

Table 8. Relative median at-risk-of-poverty gap by age and sex, 2010–2014
(protsenti – percentages)

	2010	2011	2012	2013 ^a	2014	
KOKKU	26,0	23,8	23,7	22,0	21,0	TOTAL
mehed	27,9	27,6	29,7	29,4	28,3	males
naised	24,0	21,8	18,3	17,5	16,9	females
0–17	26,7	24,6	29,9	29,1	31,0	0–17
mehed	22,9	23,1	28,9	29,1	31,0	males
naised	29,5	24,8	31,7	29,0	31,9	females
18 ja vanemad	25,7	23,8	22,1	20,4	19,1	18 and older
mehed	29,0	29,9	29,9	29,4	27,7	males
naised	22,7	21,0	16,6	16,3	16,0	females
18–64	29,7	29,9	30,4	31,2	29,6	18–64
mehed	31,1	33,2	32,8	33,5	33,5	males
naised	29,0	27,0	27,9	29,5	25,9	females
65 ja vanemad	8,7	8,1	9,2	10,0	12,0	65 and older
mehed	8,2	9,8	12,4	10,3	13,2	males
naised	8,8	7,8	8,7	10,0	11,7	females

^a 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^a The data for 2013 have been revised.

Tabel 9. Leibkonnaliikmete sissetuleku ebavõrdsuse näitajad, 2010–2014

Table 9. Indicators of income inequality of household members, 2010–2014

	2010	2011	2012 ^a	2013 ^b	2014	
Gini koefitsient ^c	0,319	0,325	0,329	0,356	0,348	Gini coefficient ^c
Kvintilide suhte kordaja ^d	5,3	5,4	5,5	6,5	6,2	Quintile share ratio ^d

^a 2012. aasta andmeid on täpsustatud.

^b 2013. aasta andmeid on täpsustatud.

^c Näitaja varieerub 0-st 1-ni – mida suurem on selle väärtus, seda ebavõrdsem on tulude jaotus. Kui koefitsient on 1, saab üks inimene kogu sissetuleku, kui 0, jaotuvad tulud ühiskonnas kõigi vahel võrdselt.

^d Kõrgeimasse ja madalaimasse sissetulekukvintili kuuluvate inimeste summaarsete aasta ekvivalentnetosissetulekute jagatis.

^a The data for 2012 have been revised.

^b The data for 2013 have been revised.

^c The coefficient varies from 0 to 1 – the higher the value of the Gini coefficient, the more unequal the distribution of income. At value 1, one person gets all the income; at value 0, the income of all income recipients in the society is equal.

^d The sum of the equalised yearly disposable incomes of the highest income quintile divided by the sum of the equalised yearly disposable incomes of the lowest income quintile.

Tabel 10. Sügava materiaalse ilmajätuse määr vanuse ja soo järgi, 2011–2015

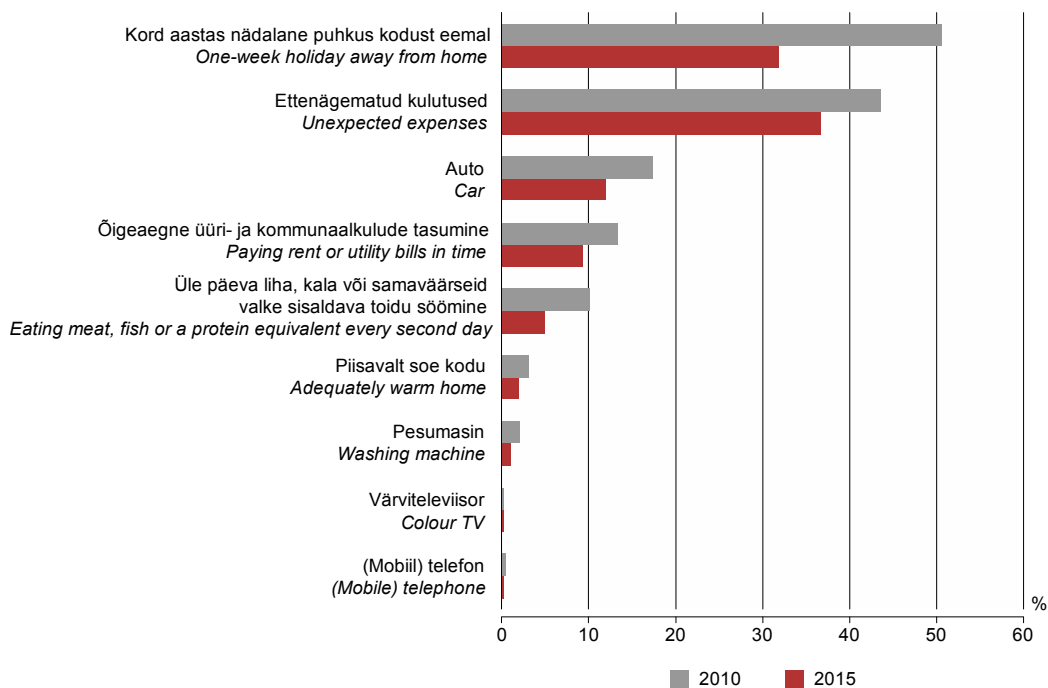
Table 10. Severe material deprivation rate by age and sex, 2011–2015

(protsenti – percentages)

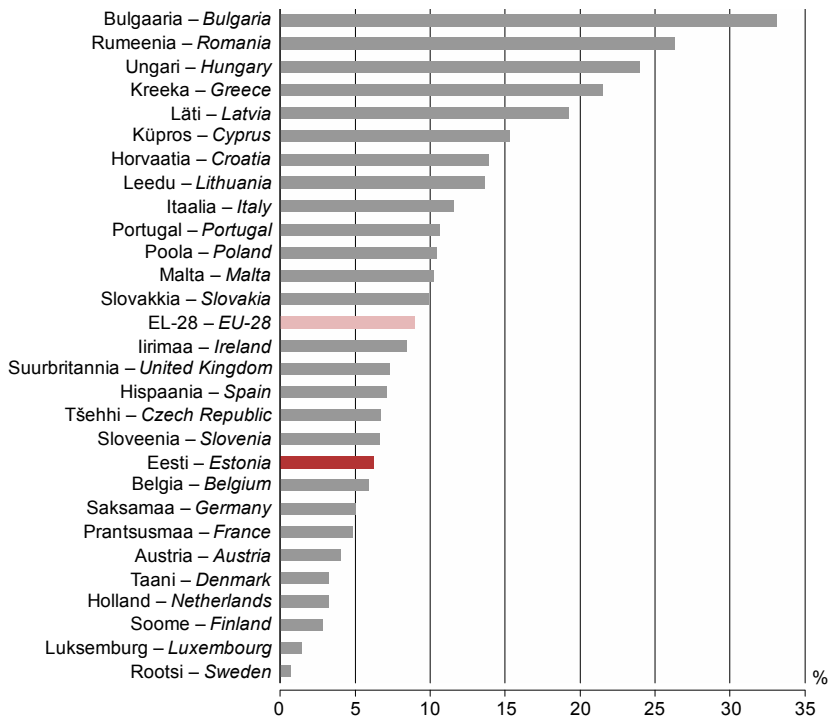
	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU	8,7	9,4	7,6	6,2	4,5	TOTAL
mehed	8,8	9,5	8,1	6,2	4,3	males
naised	8,6	9,3	7,1	6,2	4,7	females
0–17	9,1	9,2	7,0	5,7	3,9	0–17
mehed	9,0	9,6	8,2	6,6	3,2	males
naised	9,1	8,8	5,8	4,7	4,7	females
18–24	11,7	10,9	9,4	6,1	2,9	18–24
mehed	12,7	12,7	10,3	6,3	3,6	males
naised	10,7	9,2	8,4	6,0	2,1	females
18–64	9,3	10,0	8,0	6,3	4,4	18–64
mehed	9,7	10,0	8,5	6,4	4,8	males
naised	8,9	9,9	7,6	6,2	4,1	females
65 ja vanemad	5,8	7,1	6,3	6,4	5,2	65 and older
mehed	3,0	5,9	5,8	4,4	3,2	males
naised	7,1	7,7	6,6	7,5	6,3	females

Joonis 1. Materiaalses ilmajätuses elavate inimeste osatähtsus rahvastikus ilmajätuse komponendi järgi, 2010 ja 2015

Figure 1. Share of persons living in material deprivation among the population by item of deprivation, 2010 and 2015

Joonis 2. Sügava materiaalse ilmajätetuse määr Euroopa Liidus, 2014
Figure 2. Severe material deprivation rate in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

Tabel 11. Pikaajalised töötud^a soo järgi, 2011–2015

Table 11. Long-term unemployed^a by sex, 2011–2015
 (protsenti töötutest – percentage of the unemployed)

	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU	57,3	54,7	44,5	45,3	38,3	TOTAL
Mehed	60,5	55,5	46,6	50,2	40,8	Males
Naised	53,7	53,6	42,1	39,4	35,7	Females

^a Vähemalt aasta töötä olnud.

^a Unemployed for at least a year.

Tabel 12. Pikaajalise töötuse määr^a soo järgi, 2011–2015

Table 12. Long-term unemployment rate^a by sex, 2011–2015
 (protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU	7,1	5,5	3,8	3,3	2,4	TOTAL
Mehed	7,9	6,1	4,2	3,9	2,5	Males
Naised	6,2	4,9	3,4	2,7	2,2	Females

^a Vähemalt aasta töötä olnute osatähtsus tööjõus.

^a The share of people who have been unemployed for at least a year in the total labour force.

Tabel 13. Väga pikaajalise töötuse määr^a soo järgi, 2011–2015

Table 13. Very long-term unemployment rate^a by sex, 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU	3,9	3,4	2,3	1,7	1,3	TOTAL
Mehed	4,6	3,6	2,7	2,0	1,6	Males
Naised	3,2	3,1	1,8	1,4	1,0	Females

^a Vähemalt kaks aastat töötä olnute osatähtsus tööjõus.

^a The share of people who have been unemployed for at least two years in the total labour force.

Tabel 14. Mittetöötavate leibkondade elanikud vanuse ja soo järgi, 2011–2015

Table 14. Persons living in non-working households by age and sex, 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
0–17	8,8	9,4	8,4	8,0	7,5	0–17
18–59	9,5	9,5	8,7	8,4	7,9	18–59
mehed	10,7	10,1	9,2	9,2	8,0	males
naised	8,3	9,0	8,3	7,6	7,8	females

Tabel 15. Madala haridustasemega^a elanikud vanuse ja soo järgi, 2011–2015

Table 15. Population with low level of education^a by age and sex, 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
25 ja vanemad	16,0	15,4	14,3	14,1	14,1	25 and older
mehed	16,2	15,9	14,8	14,7	14,2	males
naised	15,9	14,9	13,9	13,7	14,0	females
25–49	10,5	9,9	9,8	9,4	10,0	25–49
mehed	13,7	12,9	12,1	11,9	12,2	males
naised	7,3	7,1	7,5	6,9	7,7	females
50–64	8,7	9,1	8,8	8,3	7,9	50–64
mehed	11,0	12,2	11,3	10,7	9,7	males
naised	6,9	6,8	6,8	6,2	6,5	females
65 ja vanemad	36,1	33,7	29,9	29,6	28,6	65 and older
mehed	32,1	31,2	28,2	28,6	26,7	males
naised	38,1	34,9	30,8	30,2	29,6	females

^a Põhi- või sellest madalama haridusega vähemalt 25-aastased.

^a Persons aged 25 and older with basic or lower education.

Tabel 16. Halva või väga halva tervisega inimesed sissetulekuintiili, vanuse ja soo järgi, 2015

Table 16. Persons with poor or very poor health by income quintile, age and sex, 2015
(protsenti – percentages)

	Madalaim kvintiil Lowest quintile	Kõrgeim kvintiil Highest quintile	
16 ja vanemad	27,6	3,3	16 and older
mehed	23,6	3,3	males
naised	30,3	3,4	females
16–64	17,7	2,2	16–64
mehed	18,9	2,7	males
naised	16,5	1,8	females
65 ja vanemad	45,5	19,7	65 and older
mehed	45,6	...	males
naised	45,5	25,7	females

Metoodika

Alates 2004. aastast on vaesuse ja ebavõrdsuse näitajad, madala haridustasemega rahvastiku osatähtsus kogurahvastikus ja tervises seisund sissetuleku järgi leitud Eesti sotsiaaluuringu (ESU) põhjal. Kuni 2003. aastani arvatati vaesuse ja ebavõrdsuse näitajad leibkonna eelarve uuringu (LEU) andmete põhjal. Alates 2012. aastast saadakse vaesuse ja ebavõrdsuse näitajate aluseks olev netosissetulek peale ESU osaliselt ka registritest (Maksu- ja Tolliamet, Töötukassa, Haigekassa, Sotsiaalkindlustusamet). Töötuse näitajad on leitud Eesti tööjõu-uuringu (ETU) andmete põhjal. ETU metoodikat on täpsemalt kirjeldatud peatükis „Tööturg“.

ESU (rahvusvaheline nimetus EU-SILC – European Union Statistics on Income and Living Conditions) on isiku-uuring, mille eesmärk on usaldusväärset hinnata leibkondade ja isikute sissetulekute jaotust, elamistingimusi ja sotsiaalset tõrjutust. Uuringusse on kaasatud kõik EL-i liikmesriigid ning Norra ja Island. Uuringu aluseks on esinduslikud valimid, mis võimaldavad teha usaldusväärset analüüsi nii ühe riigi kui ka kogu EL-i tasemel.

Kuigi uuring põhineb ühistel alustel (Euroopa Komisjoni määrused uuringute võrreldavuse tagamiseks), on liikmesriikidel võimalik valida oma uuringule sobiv disain ja korraldus. Olenevalt eesmärkidest on analüüsiks vaja andmeid nii hetkeseisu (ristläbilõikelise analüüsi) kui ka aastate jooksul toimunud muutuste kajastamiseks. Seetõttu küsitletakse valimisse kaasatud leibkondi ja nende liikmeid nelja järjestikuse aasta jooksul.

Statistikaamet korraldab sotsiaaluuringut alates 2004. aastast, aastatel 2002–2003 toimusid proovi-uuringud. Kõik hinnangud on arvatatud piirkonna koguelanikkonna kohta. Vastavad mahud isikute üld- ja osakogumite tarvis on leitud arvestusliku rahvaarvu põhjal.

Methodology

From 2004 onwards, the poverty and inequality indicators, the share of population with a low level of education, and health status by income are calculated on the basis of the Estonian Social Survey (ESS). Until 2003 (incl.) the poverty and inequality indicators were calculated on the basis of data drawn from the Household Budget Survey (HBS). From 2012 onwards, in addition to the ESS, the disposable income related to poverty and inequality indicators is also partially drawn from registers (Tax and Customs Board, Unemployment Insurance Fund, Health Insurance Fund, Social Insurance Board). The unemployment indicators have been calculated on the basis of the data of the Estonian Labour Force Survey (ELFS). A more detailed description of the ELFS methodology can be found in the “Labour Market” chapter.

The Estonian Social Survey or ESS (a part of EU-SILC – European Union Statistics on Income and Living Conditions) is a sample survey designed to obtain reliable statistics on the income distribution, living conditions and social exclusion of households and individuals. All EU Member States as well as Norway and Iceland participate in the survey. The data are based on nationally representative samples that allow reliable analysis at both the state and the EU level.

Although the survey is based on common guidelines (regulations of the European Commission to ensure overall comparability of national surveys), Member States do have some flexibility in choosing a suitable design and organisation for their national survey. Depending on the objectives, data reflecting changes in both the cross-sectional dimension (pertaining to a given moment in a certain time period) and the longitudinal dimension (pertaining to individual-level changes over years) are required for analysis. Therefore, the households and their members included in the sample are interviewed annually over four consecutive years.

Statistics Estonia has conducted the Estonian Social Survey since 2004; pilot surveys were organised in 2002–2003. All estimates have been calculated for the total population of a region. Sample sizes have been determined on the basis of the estimated total population.

Kirjandust Publications

Vaesus Eestis. Poverty in Estonia. (2010). Tallinn: Statistikaamet.

TERVISHOID

Riina Leinbock

Ülevaade

Eesti sotsiaaluuringu järgi pidas 2015. aastal 54,3% vähemalt 16-aastastest Eesti elanikest oma tervist heaks või väga heaks. Meestel oli see näitaja 56,3% ja naistel 52,6%. Vanuseti erineb näitaja olulisel määral: 16–24-aastastest hindas oma tervist heaks või väga heaks veidi üle 86%, vähemalt 65-aastastest ligi 15%. Enamikus vanuserühmades on inimeste hinnang oma tervisele viimase kümne aastaga paranenud. Oma tervist väga heaks või heaks pidavate inimeste osatähtsus rahvastikus kasvas aastatel 2005–2015 kõige enam 35–44-aastastel (66%-st 76%-ni) ja 45–54-aastastel (48%-st 53%-ni). Samal ajal vähenes märgatavalt oma tervist halvaks või väga halvaks pidavate osatähtsus vähemalt 65-aastaste elanike seas (47%-st 38%-ni). Eesti elanike tervisehinnangud erinevad ka piirkonniti palju – Põhja-Eestis oli 2015. aastal oma tervist heaks või väga heaks hindavate inimeste osatähtsus kaks korda suurem kui Kirde-Eestis (vastavalt 62% ja 31%).

Rahva tervise hoidmiseks ja parandamiseks on oluline tagada kvaliteetse arstiabi kättesaadavus kõigile. Perearstiabi kättesaadavus on Eestis üsna hea, kuid probleeme on eriarsti- ja hambaarstiabi kättesaadavusega. 2015. aastal ei saanud 3,6% vähemalt 16-aastastest perearstiabi, kuigi vajasis seda. Eriarsti- ja hambaarstibist ilmajäänute osatähtsus oli vastavalt 12,8% ja 12%. Peamine põhjus, miks inimesed ei saanud eriarsti vastuvõtule, oli liiga pikk ootejärjekord (83% vastanutest), hambaarsti vastuvõtul ei käidud aga peamiselt majanduslikel põhjustel (84%).

Arsti ambulatoorsete vastuvõttude arv oli 2014. aastal peaaegu samal tasemel nagu aasta varem, hambaravivastuvõttude arv suurenes 2,4%, õendustöötajate iseseisvate vastuvõttude arv aga kasvas 20,2%^a. Eesti elanik käis aasta jooksul arsti ambulatoorsetel vastuvõttul keskmiselt 6,3 korda (sh perearsti vastuvõtul 3,1 korda) ja hambaravivastuvõtul 1,1 korda. Need näitajad ei ole viimase kümne aastaga oluliselt muutunud, vaid majanduskriisi kõrgpunktis kahanes arstilkäikude arv veidi. Arsti koduvisiitide arv väheneb iga aastaga. Kui 2005. aastal tehti 1000 elaniku kohta 117 koduvisiiti, siis 2014. aastal 35. Õendustöötajate (õed ja ämmaemandad) ambulatoorsete vastuvõttude ja koduvisiitide arv on samal ajal kasvanud kiires tempos. Aastatel 2005–2014 suurenes nii õendustöötajate vastuvõttude kui ka koduvisiitide arv veidi üle nelja korra – vastavalt 4,3 ja 4,2 korda.

2014. aasta lõpus oli Eestis 58 haiglat, neist avaliku sektori omandis 36 ja eraomandis 22. Aasta varem oli haiglaid 61. Haiglates oli kasutusel 7333 ravivoodit (100 000 elaniku kohta 558), millest 12% erasektori haiglates. 60% ravivoodidest olid aktiiv- ehk lühiravivoodid ja ülejäänud pikaravivoodid (tuberkuloosiravi-, õendusabi- ja psühhiaatriavoodid). Eestis nagu teisteski Euroopa Liidu (EL) riikides on aktiivravivoodite arv viimased kümme aastat vähenenud (–14%). Õendusabi-voodite arv on selle ajaga suurenenud 62%, põhjuseks vanemaealiste osatähtsuse kasv rahvastikus.

2014. aastal hospitaliseeriti haiglates ligi 238 000 inimest, kellest 12% olid alla 15-aastased. Täiskasvanutel^b on kõige sagedasem haiglaravi põhjus vereringeelundite ja lastel hingamiseldite haigused. Haiglas statsionaarsel ravil olnud inimeste arv on olnud langustrendis juba 1990. aastate lõpust saadik. Kiiresti on aga kasvanud päevaravi saavate inimeste arv. 2014. aastal oli päevaravil ligi 76 000 inimest – kaks korda rohkem kui 2005. aastal. 71% päevaravi saanutest olid kirurgilist ravi saanud patsiendid, haiglaravil olnutest opereeriti 32%.

2014. aasta novembri seisuga töötas Eestis 4418 arsti, 1223 hambaarsti, 7551 öde ja 876 hambaraviöde. Arstidest oli kõige enam perearste. Arstide keskmine vanus oli 51 ja ödedel 45 aastat^c. 75% arstidest ja 98% ödedest olid naissoost. Haiglates töötas 69% arstidest ja 74% ödedest. Kui arstide arv elaniku kohta on Eestis EL-i keskmisega samas suurusjärgus, siis

^a Siin ja edaspidi on ülevaates kasutatud ka Tervise Arengu Instituudi neid andmeid, mida Statistikaameti andmebaasis ei ole.

^b Tervisestatistikas vähemalt 15-aastased.

^c V.a hambaarstid ja hambaraviööde.

õendustöötajate (õed, ämmaemandad) oma jääb EL-i keskmisest 1,3 korda maha. Õendustöötajate puudus aeglustab dokumendis „Eesti tervishoiu arengusuunad aastani 2020“ seatud eesmärgi – suurendada õendustöötajate rolli tervishoiusüsteemis – saavutamist.

2014. aastal registreerisid tervishoiuteenuse osutajad kokku ligi 2,4 miljonit esmahaigusjuhtu (v.a pahaloolumulised kasvaja). 1000 elaniku kohta oli haigusjuhte 1846. Esmahaigestumus kasvas Eestis kuni 2007. aastani, pärast seda on veidi kahanenud. Alla 15-aastastel lastel esineb kõige rohkem hingamiseldite haigusi (40%), järgnevad nakkus- (13%) ja kõrvahaigused (8%). Ka täiskasvanutel on kõige enam hingamiseldite haigusi (17%). Teisel ja kolmandal kohal on lihaskonna haigused (13%) ning vigastused ja mürgistused (11%).

2015. aastal diagnoositi Eestis 270 uut HIV-sse nakatanut, neist 167 meest ja 103 naist. Uute HIV-juhtude arv 100 000 elaniku kohta oli 20,5. Kuigi nakatanute arv on aastatega vähenenud ja praeguseks stabiliseerunud, on Eesti HIV esinemissageduselt EL-is endiselt esikohal. Suurenenud on vanemate inimeste osatähtsus nakatanute hulgas. Kõige enam uusi juhte diagnoositi vanuserühmades 25–29 ja 30–34 eluaastat. Valdav osa (90%) uutest HIV-juhtudest registreeriti nagu varemgi Ida-Virumaal ja Tallinnas.

Tuberkuloosi haigestunute arv on kiiresti vähenenud. Aastatel 2000–2015 kahanes uute nakkusjuhtude arv 100 000 elaniku kohta 45,8-st 12,8-ni. See näitab, et tuberkuloosiravi tase on märkimisväärselt tõusnud. Uusi aktiivse tuberkuloosi juhte registreeriti 2015. aastal 168, millest 128 meestel. Suurimasse riskirühma kuuluvad keskealised mehed. Valdavalt haigestuvad Eesti elanikud kopsu-tuberkuloosi – 2015. aastal 91,7% esmasjuhtudest.

HEALTH

Riina Leinbock

Overview

According to the Estonian Social Survey, 54.3% of the population aged 16 and over perceived their general state of health as good or very good in 2015. The share stood at 56.3% for men and at 52.6% for women. This indicator varies greatly by age group: a little over 86% of 16–24-year-olds consider their health to be good or very good, while the share stood at nearly 15% for persons aged 65 and over. Self-perceived health indicators have generally improved in most age groups over the past decade. In 2005–2015, the share of the population reporting good or very good health grew the most among 35–44-year-olds (from 66% to 76%) and 45–54-year-olds (from 48% to 53%), while the share of people considering their health bad or very bad decreased considerably among people aged 65 and over (from 47% to 38%). The self-perceived health of the inhabitants of Estonia varies significantly by region as well – the share of people who consider their state of health as good or very good was two times bigger in Northern Estonia than in North-Eastern Estonia (62% and 31%, respectively) in 2015.

To maintain and improve the health of the population, it is important to ensure the availability of high-quality medical care to all people. Access to family health care is quite good in Estonia, but there are problems with the availability of specialised medical and dental care. In 2015, 3.6% of the population aged 16 and over needed family health care services but did not receive any. The share of people who did not have access to specialised medical and dental care when needed stood at 12.8% and 12%, respectively. Long waiting lists were the main reason for people not receiving specialised medical care (cited by 83% of the respondents), while dental visits were not made mainly due to economic reasons (84%).

In 2014, the number of outpatient visits to physicians remained at almost the same level as a year earlier and the number of dental care visits increased 2.4%, while the number of visits to nurses and midwives grew 20.2%^a. In 2014, an inhabitant of Estonia made an average of

^a Here and hereinafter, the overview also features these data of the National Institute for Health Development which do not exist in the Statistical Database of Statistics Estonia.

6.3 outpatient visits to physicians (incl. 3.1 visits to a family doctor) and 1.1 dental care visits per year. These indicators have not changed much over the past decade; the number of visits fell slightly only at the height of the economic crisis. The number of home visits made by physicians is declining each year. While in 2005 there were 117 home visits per 1,000 inhabitants, in 2014 – 35. The number of outpatient and home visits of nursing staff (nurses and midwives) has grown rapidly. For nursing staff, the number of both outpatient and home visits increased slightly more than four times in 2005–2014.

At the end of 2014, there were 58 hospitals in Estonia, with 36 of them in the public sector and 22 in the private sector. A year earlier, the number of hospitals stood at 61. The total number of hospital beds was 7,333 (558 beds per 100,000 inhabitants), 12% of which were in private hospitals. 60% of the hospital beds were acute care beds (short-term care beds) and the rest were long-term care beds (beds for tuberculosis, nursing and psychiatric care). Like other European Union (EU) countries, Estonia has experienced a drop (–14%) in the number of acute care beds over the last decade. Over the same period, the number of long-term nursing care beds has grown 62% due to an increase in the share of the elderly in the population.

In 2014, people hospitalised in hospitals numbered nearly 238,000, 12% of whom were under 15 years of age. The main reason for hospitalisation for adults^a was diseases of the circulatory system and for children – respiratory system diseases. The number of hospitalised people has been in decline already since the late 1990s, but there has been rapid growth in the number of people receiving day care. In 2014, patients receiving day care totalled nearly 76,000, which is two times more than in 2005. 71% of the day care patients were surgical patients, 32% of the hospitalised persons required surgery.

As at November 2014, there were 4,418 physicians, 1,223 dentists, 7,551 nurses and 876 dental assistants in Estonia. Family doctors were the most numerous among physicians. The average age of physicians was 51 and that of nurses 45 years^b. 75% of physicians and 98% of nurses were female. 69% of physicians and 74% of nurses worked in hospitals. While the number of physicians per inhabitant is of the same magnitude of order as the EU average, the corresponding indicator for nursing personnel is 1.3 times below the EU average. The shortage in nursing staff inhibits achieving the goal (of increasing the role of nursing staff in the health care system) set in the document “The Estonian Health Care Development Trends 2020”.

In 2014, nearly 2.4 million new cases of diseases (excl. malignant neoplasms) were registered by health care providers. There were 1,846 new cases per 1,000 inhabitants. Incidence increased in Estonia until 2007, after which there has been a slight fall. Children aged under 15 suffer the most frequently from diseases of the respiratory system (40%), followed by infectious diseases (13%) and ear diseases (8%). Adults also suffer from respiratory diseases the most (17%). The second and third places are occupied by diseases of the musculoskeletal system (13%) and injuries and poisonings (11%).

In 2015, 270 new cases of HIV infection were registered in Estonia, 167 of them among males and 103 among females. The incidence rate of HIV per 100,000 inhabitants was 20.5. In spite of the fact that the number of new cases has been declining year by year and has stabilised by now, the prevalence of HIV in Estonia is still the highest in the EU. There has been an increase in the share of older age groups among HIV carriers. The greatest number of new cases was diagnosed in the age groups of 25–29 and 30–34 years. As before, the vast majority (90%) of new HIV cases was registered in Ida-Viru county and Tallinn.

The incidence of tuberculosis has decreased rapidly. In 2000–2015, the number of new cases per 100,000 inhabitants fell from 45.8 to 12.8. This shows that the level of treatment of tuberculosis has improved significantly. In 2015, 168 new cases of active tuberculosis were registered, 128 of them among males. Middle-aged men constitute the highest risk group. What the inhabitants of Estonia mainly catch is pulmonary tuberculosis (91.7% of the new cases in 2015).

^a In health statistics, people aged 15 and over.

^b Excl. dentists and dental assistants.

Tabel 1. Statsionaarsed tervishoiuasutused, 2010–2014
*Table 1. Inpatient health care institutions, 2010–2014
(aasta lõpus – at end-year)*

	2010	2011	2012	2013	2014	
Haiglad	59	58	60	61	58	<i>Hospitals</i>
Ravivoodid ^a	7 145	7 165	7 377	7 394	7 333	<i>Hospital beds^a</i>
Ravivooeid 10 000 elaniku kohta	53,7	54,1	55,9	56,2	55,8	<i>Hospital beds per 10,000 inhabitants</i>
Ravivoodid päevaravis	443	478	482	508	534	<i>Day care beds</i>

^a V.a päevaravivoodid.

^a *Excl. day care beds.*
Tabel 2. Tervishoiutöötajad, 2010–2014^a
Table 2. Health care personnel, 2010–2014^a

	2010	2011	2012	2013	2014	
Arstid	4 359	4 369	4 344	4 395	4 418	<i>Physicians</i>
Hambaarstid	1 210	1 191	1 187	1 190	1 223	<i>Dentists</i>
Õed ^b	8 105	8 140	8 109	8 253	8 427	<i>Nurses^b</i>
Ämmaemandad	421	370	443	431	442	<i>Midwives</i>
Proviisorid ^c	844	836	850	882	889	<i>Pharmacists^c</i>
Farmatseudid	614	618	645	670	688	<i>Pharmacist's assistants</i>
Tervishoiutöötajaid 10 000 elaniku kohta						<i>Health care personnel per 10,000 inhabitants</i>
Arstid	32,8	33,0	32,9	33,4	33,6	<i>Physicians</i>
Hambaarstid	9,1	9,0	9,0	9,0	9,3	<i>Dentists</i>
Õed	61,0	61,4	61,4	62,7	64,2	<i>Nurses</i>
Ämmaemandad	3,2	2,8	3,4	3,3	3,4	<i>Midwives</i>
Proviisorid	6,3	6,3	6,4	6,7	6,8	<i>Pharmacists</i>
Farmatseudid	4,6	4,7	4,9	5,1	5,2	<i>Pharmacist's assistants</i>

^a Alates 2013. aastast on arstide, hambaarstide, meditsiiniõdede ja ämmaemandate andmed novembrikuu, varasematel aastatel 31. detsembri seisuga. Proviisorite ja farmatseutide andmed on aasta lõpu seisuga.

^b K.a hambaraviõed.

^c Aastate 2010–2013 andmeid on korrigeeritud.

^a *Since 2013, the data on physicians, dentists, nurses and midwives are November data; for earlier years, the data are as at 31 December. The data on pharmacists are as at year end.*
^b *Incl. dental assistants.*
^c *The data for 2010–2013 have been revised.*

Tabel 3. Ambulatoorne ja statsionaarne arstiabi, 2010–2014
Table 3. Outpatient and inpatient medical care, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Arsti ambulatoorsed vastuvõetud, tuhat	7 992	8 355	8 227	8 317	8 261	Outpatient visits to physician, thousands
elaniku kohta	6,0	6,3	6,2	6,3	6,3	per inhabitant
Perearsti vastuvõetud, tuhat	3 892	4 141	4 131	4 185	4 127	Visits to family doctor, thousands
elaniku kohta	2,9	3,1	3,1	3,2	3,1	per inhabitant
Hambaravivastuvõetud, tuhat ^a	1 420	1 432	1 446	1 455	1 490	Dental care visits, thousands ^a
elaniku kohta	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	per inhabitant
Arsti koduvisiidid, tuhat	79	76	70	57	45	Home visits of physician, thousands
1000 elaniku kohta	59	57	53	43	35	per 1,000 inhabitants
Perearsti koduvisiidid, tuhat	71	69	64	50	40	Home visits of family doctor, thousands
1000 elaniku kohta	54	52	48	38	30	per 1,000 inhabitants
Hospitaliseeritud haiged, tuhat	243	242	237	240	238	Inpatients, thousands
1000 elaniku kohta	183	182	179	182	181	per 1,000 inhabitants
Keskmine ravi kestus statsionaaris, päeva ^b	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1	Average length of stay at hospital per inpatient, days ^b
Voodikoormus, päeva	269,8	272,0	263,6	269,8	269,0	Bed occupancy, days
Voodihõive, %	73,9	74,5	72,0	73,9	73,7	Bed occupancy rate, %
Voodikäive	35,2	35,0	33,5	33,7	33,2	Bed turnover

^a 2010., 2011. ja 2013. aasta andmeid on korrigeeritud.

^b Aruandeaasta keskmine voodipäevade arv kõigi statsionaararvilt lahkunute kohta (sh teise haiglasse üle viidud ja surnud) olenemata haiglaravi põhjusest.

^a The data for 2010, 2011 and 2013 have been revised.

^b The average number of hospital bed-days per total number of discharged patients (incl. those transferred to another hospital and the dead) within the accounting period, irrespective of the reason for hospital care.

Tabel 4. Kiirabi, 2010–2014

Table 4. Emergency care, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Kiirabiasutused ja -osakonnad	24	24	24	12	11	Emergency aid stations and wards
Kiirabi-töötajad	1 144	1 140	1 158	1 179	1 205	Emergency personnel
arstid	69	69	63	51	43	physicians
õendustöötajad	556	553	583	586	599	nursing staff
Kiirabi väljakutsed	258 814	273 258	273 449	269 235	265 910	Emergency calls
täidetud	250 015	263 220	262 765	258 399	253 771	fulfilled
Abi saanud inimesed	244 659	258 123	257 483	253 168	248 495	Persons who received aid
ambulatoorne abi	7 514	6 079	5 826	6 114	3 103	outpatient aid
Abisaanuid 1000 elaniku kohta	183,8	194,5	194,7	192,1	189,0	Persons who received aid per 1,000 inhabitants

Tabel 5. Vereteenistus, 2011–2015

Table 5. Blood service, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Veredoonorid	35 803	35 348	36 786	35 737	34 011	<i>Blood donors</i>
esmakordsed	8 058	7 510	7 470	6 950	5 960	<i>first-time donors</i>
Vereandmise korrad	59 280	60 052	61 234	60 890	59 013	<i>Blood donations</i>

Tabel 6. Taastusravikeskused, 2011–2015

Table 6. Health resorts, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Taastusravikeskused	14	12	11	11	11	<i>Health resorts</i>
Voodikohad (aasta keskmine)	3 536	3 296	3 183	3 265	3 114	<i>Beds (yearly average)</i>
Arstid	49	42	43	44	34	<i>Physicians</i>
Majutatud	233 183	230 365	233 233	234 138	241 740	<i>Persons accommodated</i>
Eesti elanikud	107 708	96 909	104 039	109 572	123 480	<i>residents of Estonia</i>
välismaalased	125 475	133 456	129 194	124 566	118 260	<i>foreigners</i>
välismaalaste osatähtsus, %	53,8	57,9	55,4	53,2	48,9	<i>share of foreigners, %</i>
Majutatud ravi eesmärgil	134 235	104 701	133 968	135 429	123 267	<i>Persons accommodated with aim of getting treatment</i>
Eesti elanikud	54 364	40 313	56 659	58 689	60 529	<i>residents of Estonia</i>
välismaalased	79 871	64 388	77 309	76 740	62 738	<i>foreigners</i>
Majutatud ravi eesmärgita	98 948	125 664	99 265	98 709	118 473	<i>Persons accommodated without aim of getting treatment</i>
Eesti elanikud	53 344	56 596	47 380	50 883	62 951	<i>residents of Estonia</i>
välismaalased	45 604	69 068	51 885	47 826	55 522	<i>foreigners</i>
Voodipäevad	784 239	724 494	736 161	704 351	693 266	<i>Bed days</i>
ravi eesmärgil	576 590	468 030	509 585	517 750	403 842	<i>with aim of getting treatment</i>
Eesti elanikud	158 733	161 897	151 338	155 337	143 904	<i>residents of Estonia</i>
välismaalased	417 857	306 133	358 247	362 413	259 938	<i>foreigners</i>
ravi eesmärgita	207 649	256 464	226 576	186 601	289 424	<i>without aim of getting treatment</i>
Eesti elanikud	89 159	95 040	77 359	74 162	109 681	<i>residents of Estonia</i>
välismaalased	118 490	161 424	149 217	112 439	179 743	<i>foreigners</i>
Voodikoormus, päeva	222	220	231	216	223	<i>Bed occupancy, days</i>

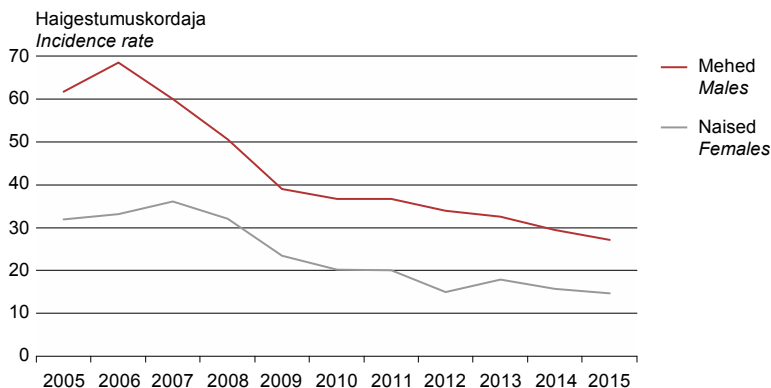
Tabel 7. Esmashaigestumine nakkushaigustesse, 2011–2015

Table 7. New cases of infectious diseases, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Vaktsiinivõiditavad haigused						Diseases preventable by vaccination
Teetanus	2	–	1	–	–	Tetanus
Difteeria	–	–	–	–	–	Diphtheria
Läkakõha	478	149	55	43	77	Whooping cough
Puukentsefaliit	250	178	114	83	116	Tick-borne encephalitis
Leetrid	7	4	2	–	4	Measles
Punetised	–	–	2	–	–	German measles
Mumps	8	4	12	10	3	Mumps
Gripp	5 488	1 711	5 529	2 077	3 703	Influenza
Viirushepatiitidid	407	368	308	378	279	Viral hepatitis
Toidu ja vee kaudu levivad ning keskkonnast tulenevad haigused						Food- and water-borne diseases and diseases of environmental origin
Salmonelloos	385	287	186	93	118	Salmonella infections
Šigelloos	22	34	12	10	12	Shigellosis
Rotaviirusenteriit	2 287	892	1 398	1 347	963	Rotaviral enteritis
Õhu kaudu levivad haigused						Air-borne diseases
Tuberkuloos	264	234	225	205	168	Tuberculosis
Sarlakid	706	740	470	361	413	Scarlatina
Tuulerõuged	8 995	9 070	6 299	8 258	6 819	Chickenpox
Ülemiste hingamisteede ägedad nakkused	178 856	156 025	188 796	158 260	163 806	Acute upper respiratory infections
Muud nakkushaigused						Other infectious diseases
Puukborrelioos	2 303	1 546	1 132	1 289	1 402	Lyme disease
Sügelised	986	1 013	0	Scabies
Loomahammustused	1 771	1 608	1 465	1 343	1 329	Bites by animals
Peamiselt sugulisel teel levivad haigused						Predominantly sexually transmitted diseases
Süüfilis	67	41	38	34	25	Syphilis
Gonokokknakkus	176	217	136	136	121	Gonococcal infection
HIV-nakkus	370	315	325	291	270	HIV infection status
HIV-tõbi (aids)	39	36	24	20	19	HIV disease (AIDS)

Tabel 8. Esmashaigestumine nakkushaigustesse 100 000 elaniku kohta, 2011–2015
Table 8. New cases of infectious diseases per 100,000 inhabitants, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Vaktsiinivõiditavad haigused						
<i>Diseases preventable by vaccination</i>						
Teetanus	0,2	–	0,1	–	–	<i>Tetanus</i>
Difteeria	–	–	–	–	–	<i>Diphtheria</i>
Läkakõha	36,0	11,3	4,2	3,3	5,9	<i>Whooping cough</i>
Puukentsefaliit	18,8	13,5	8,6	6,3	8,8	<i>Tick-borne encephalitis</i>
Leetrid	0,5	0,3	0,2	0,0	0,3	<i>Measles</i>
Punetised	–	–	0,2	–	–	<i>German measles</i>
Mumps	0,6	0,3	0,9	0,8	0,2	<i>Mumps</i>
Gripp	413,4	129,4	419,5	158,0	281,7	<i>Influenza</i>
Viirushepatiitid	30,7	27,8	23,4	28,8	21,2	<i>Viral hepatitis</i>
Toidu ja vee kaudu levivad ning keskkonnast tulenevad haigused						
<i>Food- and water-borne diseases and diseases of environmental origin</i>						
Salmonelloos	29,0	21,7	14,1	7,1	9,0	<i>Salmonella infections</i>
Šigelloos	1,7	2,6	0,9	0,8	0,9	<i>Shigellosis</i>
Rotaviirusenteriit	172,3	67,4	106,1	102,5	73,3	<i>Rotaviral enteritis</i>
Õhu kaudu levivad haigused						
<i>Air-borne diseases</i>						
Tuberkuloos	19,9	17,7	17,1	15,6	12,8	<i>Tuberculosis</i>
Sarlakid	53,2	55,9	35,7	27,5	31,4	<i>Scarlatina</i>
Tuulerõuged	677,6	685,7	477,9	628,2	518,7	<i>Chickenpox</i>
Ülemiste hingamisteede ägedad nakkused	13 473,8	11 796,0	14 324,5	12 039,2	12 460,4	<i>Acute upper respiratory infections</i>
Muud nakkushaigused						
<i>Other infectious diseases</i>						
Puukborrelioos	173,5	116,9	85,9	98,1	106,7	<i>Lyme disease</i>
Sügelised	74,3	76,6	0,0	<i>Scabies</i>
Loomahammustused	133,4	121,6	111,2	102,2	101,1	<i>Bites by animals</i>
Peamiselt sugulisel teel levivad haigused						
<i>Predominantly sexually transmitted diseases</i>						
Süüfilis	5,0	3,1	2,9	2,6	1,9	<i>Syphilis</i>
Gonokokknakkus	13,3	16,4	10,3	10,4	9,2	<i>Gonococcal infection</i>
HIV-nakkus	27,9	23,8	24,7	22,1	20,5	<i>HIV infection status</i>
HIV-tõbi (aids)	2,9	2,7	1,8	1,5	1,5	<i>HIV disease (AIDS)</i>

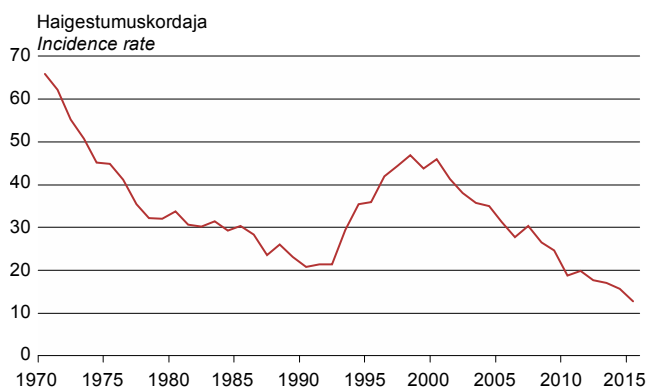
Joonis 1. Uusi HIV-sse nakatunuid 100 000 elaniku kohta soo järgi, 2005–2015
Figure 1. New HIV cases per 100,000 inhabitants by sex, 2005–2015

Tabel 9. Aktiivne tuberkuloos haigestunu soo järgi, 2011–2015*Table 9. Active tuberculosis by sex of infected person, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Uued haigusjuhud	264	234	225	205	168	<i>New cases</i>
mehed	182	166	152	138	128	<i>males</i>
naised	82	68	73	67	40	<i>females</i>
Haigestumuskordaja 100 000 elaniku kohta	19,9	17,7	17,1	15,6	12,8	<i>Incidence rate per 100,000 inhabitants</i>
mehed	29,4	26,9	24,7	22,5	20,8	<i>males</i>
naised	11,6	9,6	10,4	9,6	5,7	<i>females</i>
Levijuhud aasta lõpus	306	236	225	191	162	<i>Persons infected at year end</i>
mehed	227	165	157	133	130	<i>males</i>
naised	79	71	68	58	32	<i>females</i>
Levimus ^a aasta lõpus 100 000 elaniku kohta	23,1	17,9	17,1	14,5	12,3	<i>Point prevalence rate^a at year end per 100,000 inhabitants</i>
mehed	36,7	26,8	25,5	21,6	21,1	<i>males</i>
naised	11,2	10,1	9,7	8,3	4,6	<i>females</i>

^a Uute ehk esmasjuhtude ja vanade haigusjuhtude esinemine mingis ajavahemikus.

^a The occurrence of new cases (i.e. incidence) and of already existing cases of diseases in a specific period.

Joonis 2. Uusi aktiivsesse tuberkuloosi haigestunuid 100 000 elaniku kohta, 1970–2015*Figure 2. New cases of active tuberculosis per 100,000 inhabitants, 1970–2015*

Tabel 10. Uued aktiivse tuberkuloosi juhud haigestunu soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 10. New cases of active tuberculosis by sex and age of infected person, 2011–2015

	Juhtude arv – Number of cases					100 000 elaniku kohta – Per 100,000 inhabitants				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Mehed										
Males										
0–4	–	1	1	–	–	–	2,5	2,6	–	–
5–14	1	–	–	1	–	1,5	–	–	1,4	–
15–19	2	4	2	–	–	5,5	11,8	6,2	–	–
20–24	8	8	3	6	–	15,7	16,4	6,5	14,1	–
25–34	44	27	24	16	14	45,8	28,1	24,8	16,3	14,1
35–44	33	32	38	36	29	36,1	34,8	41,2	39,0	31,4
45–54	35	39	42	32	36	40,0	45,1	49,0	37,5	42,5
55–64	39	27	32	34	27	52,7	36,0	42,3	44,6	35,1
65–74	11	17	6	10	11	23,1	35,6	12,5	20,5	22,2
75+	9	11	4	3	11	30,3	35,6	12,5	9,0	32,1
KOKKU TOTAL	182	166	152	138	128	29,4	26,9	24,7	22,5	20,8
Naised										
Females										
0–4	–	–	–	–	1	–	–	–	–	2,9
5–14	–	1	–	–	1	–	1,6	–	–	1,5
15–19	–	1	1	–	1	–	3,1	3,3	–	3,4
20–24	7	7	2	3	–	14,7	15,3	4,7	7,6	–
25–34	17	14	17	15	6	18,7	15,4	18,6	16,3	6,5
35–44	23	11	11	14	5	25,5	12,2	12,2	15,6	5,6
45–54	13	10	9	8	6	13,7	10,7	9,8	8,8	6,7
55–64	6	5	7	9	3	6,3	5,3	7,4	9,5	3,2
65–74	9	9	13	7	5	11,5	11,6	16,9	9,1	6,4
75+	7	10	13	11	12	9,0	12,5	15,7	13,0	13,8
KOKKU TOTAL	82	68	73	67	40	11,6	9,6	10,4	9,6	5,7

Tabel 11. Psüühika- ja käitumishäired, 2010–2014

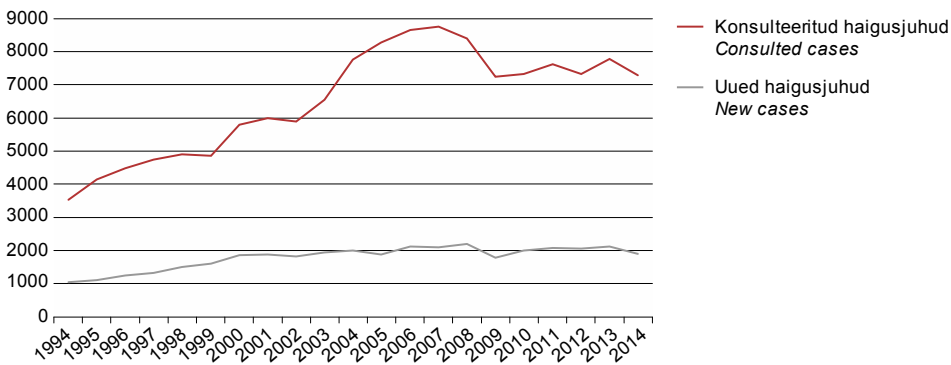
Table 11. Mental and behavioural disorders, 2010–2014

(psühhiaatri ambulatoorne vastuvõtt – outpatient psychiatric care)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Aasta jooksul konsulteeritud haigusjuhud	97 622	101 070	96 776	102 481	95 867	Cases consulted during year
100 000 elaniku kohta	7 331,9	7 613,9	7 316,6	7 775,5	7 292,8	per 100,000 inhabitants
Uued haigusjuhud	26 573	27 566	27 233	27 817	25 035	New cases
100 000 elaniku kohta	1 995,8	2 076,6	2 058,9	2 110,6	1 904,5	per 100,000 inhabitants

Joonis 3. Diagnoositud psüühika- ja käitumishäireid 100 000 elaniku kohta, 1994–2014

Figure 3. Diagnosed mental and behavioural disorders per 100,000 inhabitants, 1994–2014

Metoodika

Tervise- ja tervishoiustatistika tegemiseks kogub Tervise Arengu Instituut (TAI) andmeid kõikselt tervishoiuteenuse osutamise loaga asutustelt. Samuti koondab TAI andmed nii instituudi koosseisu kuuluvast tuberkuloosiregistrist kui ka Terviseametist teiste nakkushaiguste ja kiirabi töö ning Raviametist töötavate proviisorite kohta. Taastusravikeskustelt kogub andmeid Statistikaamet.

Tervishoiutöötajate andmed kajastavad ainult tervishoiuasutustes praktiseerivate isikute arvu. Kuni 2012. aastani kehtinud andmekogumismetoodika järgi kajastati tervishoiutöötajaid omandatud hariduse järgi. Kõikide tervishoiutöötajate andmed esitati isiku viimase või peamise omandatud meditsiinihariduse järgi. Spetsialiste, kellel erialane kutsetunnistus puudus või kes olid meditsiinilise erihariduse omandanud, kuid meditsiinitööd ei teinud, andmestikus ei kajastatud. 2013. aastal muutus tervishoiutöötajate kohta tehtava statistika metoodika. Senine erialapõhine agregeeritud andmekogumine asendati tervishoiutöötajate isikupõhise ja ameti- ehk töö sisu põhise andmekogumisega.

Tervishoiupersonali klassifitseerimise aluseks on rahvusvaheline ametite standardklassifikaator ISCO-08, mis on laiendatud tervishoiutöötajate ametite jaoks.

Haigestumusandmete esitamiseks on Eestis alates 1997. aastast kasutusel rahvusvaheline haiguste ja nendega seotud terviseprobleemide statistiline klassifikatsioon (RHK-10). Alates 2001. aastast kajastuvad haigestumusandmetes ka vanglates registreeritud haigusjuhud.

Enamik andmetest kogutakse aasta kohta. Rahvaarvuga seotud näitajate leidmiseks on aastate 2000–2012 puhul kasutatud 17.01.2014 ümber arvutatud rahvaarvu.

Tervishoiustatistika andmete esmaavaldaja on TAI, kes avaldab vaadeldava aasta andmed 11 kuu jooksul. Rohkem ja üksikasjalikum infot saab TAI veebilehelt ning tervisestatistika ja tervise-uuringute andmebaasist.

Methodology

The data for the production of health and health care statistics are collected by the National Institute for Health Development (NIHD) from all institutions which provide health care services and hold a relevant activity license. The data of the Estonian Tuberculosis Registry (a unit of the NIHD) and the Health Board on other infectious diseases and emergency medical care and the data of the State Agency of Medicines on employed pharmacists are also collected by the NIHD. The data of health resorts are collected by Statistics Estonia.

The data on health care personnel include only the number of persons working at health care institutions. According to the data collection methodology used until 2012, the data on health care

personnel were recorded by type of education. The data on all health care personnel were presented according to the most recent or main medical education of the person. The data did not include specialists without a professional certificate nor specialists with specialised medical education who were not employed in a medical occupation. The methodology for producing statistics on health care personnel was changed in 2013 when aggregated education-based data collection was replaced with person- and occupation-based data collection.

The classification of health care personnel is based on the International Standard Classification of Occupations ISCO-08, which has been extended for health services occupations.

Starting from 1997, the International Statistical Classification of Diseases and Health Related Problems (ICD-10) is used in Estonia for reporting morbidity data. Since 2001, the incidence data include cases registered in prisons.

The majority of the data are collected for the year. Population-related indicators for 2000–2012 are based on the population number revised on 17 January 2014.

Health care statistics are first published by the NIHD, who publishes the annual data in 11 months. More detailed information can be found on the website of the NIHD and in the health statistics and health research database.

Kirjandust Publications

Eesti. Arve ja fakte 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

Minifacts about Estonia 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

Sotsiaaltrendid 6. Social trends 6. (2013). Tallinn: Statistikaamet.

SOTSIAALNE KAITSE

Siim Krusell

Ülevaade

Sotsiaalset kaitset võib teatavas mõttes pidada ühiskonnas abi vajajate vihmavarjuks. Siinkohal saab eristada abi pakkujaid ja selle saajaid. Abipakkujad on näiteks riigi-, omavalitsus- või erasektori asutused. Enamikul juhtudel võib sotsiaalset kaitset liigitada kas sotsiaalkindlustuseks või -hoolekandeks. Sotsiaalse kaitse alla kuuluvad toetused surma, toitja kaotuse ja töövõimetuse korral ning lapse sünni puhul, samuti toimetuleku- ja töötutoetused ning puudega inimeste sotsiaaltoetused. Seega on sotsiaalse kaitse eesmärk ennekõike püüde kindlustada abi vajavatele inimestele toimetulekuks piisav sissetulek. See, kas sotsiaalse kaitse meetmed seda pakkuda suudavad, on iseküsimus. Paljudele ei pruugi neist piisata, kuid aitavad siiski vaesusriski vähendada. Sotsiaalkaitstesüsteemi koormus oleneb eelkõige toetuste saajate arvust, mis omakorda oleneb kõige enam sellest, kuidas läheb Eesti majandusel ja tööturul. Viimastel aastatel on majanduse ja eelkõige tööturu olukord paranenud.

Toimetulekutoetuse saamiseks esitatud taotluste arv on vähenenud. 2015. aastal rahuldati toimetulekupiiri tagamiseks 89 950 taotlust – 11% vähem kui 2014. aastal. Ka toimetulekutoetust saanud leibkondade arv oli väiksem kui aasta varem – 14 605. Võrreldes 2011. aastaga oli neid leibkondi peaaegu 10 000 võrra vähem. Toimetulekupiiri üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele oli 2015. aastal 90 eurot kuus – see on miinimumsumma, mis on vajalik igapäevaseks äraelamiseks ühe kuu jooksul. 2014. aastal maksti toimetulekupiiri tagamiseks toetusi veidi üle 17 miljoni euro, 2015. aastal 12,3% vähem. Makstud toetuse suurus toimetulekupiiri tagamiseks rahuldatud taotluse kohta on viimased kaks aastat olnud ligi 170 eurot.

Vanaduspensionid üha kasvavad. Keskmise vanaduspension ületas 300 euro piiri 2009. aastal ja on pärast seda stabiilselt kasvanud. 2015. aastal oli keskmine vanaduspension 366 eurot kuus. Ka vanaduspensionäride arv on mõnevõrra suurenenud, jõudes 2011. aasta 296 000-st 2016. aasta alguseks 301 000-ni. Märksa kiiremini on aga kasvanud töövõimetuspensionäride, eelkõige 40–70% töövõimekaotusega inimeste arv. Võrreldes 2011. aastaga on nende arv kasvanud 15 000 võrra ja oli 2016. aasta alguses 97 000. Niivõrd suur arv tekitab palju küsimusi ja on viinud ka reformideni, et osalise töövõimetusega inimesi senisest enam tööturule tuua.

Tööturuteenuste kasutamine kasvas aastaga 5%. 2015. aastal kasutati Töötukassa pakutavaid teenuseid kokku 76 549 korral (üks töötut võib kasutada ka mitut teenust või programmi). 2014. aastal oli näitaja 72 813. Kõige populaarsemad teenused olid karjäärinõustamine, töökoolitus ja töötöingu töötuba. Kasutamiskordade arvu kasvu poolest oli kõige edukam tööpraktikal osalemine, mida kasutati 1356 korral enam kui aasta tagasi. Tõusujoones liigub ka puude või pikaajalise tervisehäirega inimestele mõeldud teenuste kasutamine: kui 2014. aastal kasutati neid 276, siis 2015. aastal juba 498 korral. Vähenenud on töötute palgatoetuse ja ettevõtluse alustamise toetuse väljamaksmine, mis kahanesis vastavalt 23% ja 5%. Suurenes praktilist laadi teenuste, nagu tööpraktika, tööharjutuse ning proovi- ja talgutöö kasutamine. Võrreldes 2010. aastaga oli töötut abiraha või töötutoetuse saajate arv 2015. aastal pea kaks korda väiksem, kahanedes sel ajavahemikul 46 400-st 25 188-ni. Samal ajal oli 2015. aastal töötut abiraha või töötutoetuse ja töötuskindlustushüvitise saanuid pisut enam kui 2014. aastal ning selles kajastuvad ka 2015. aasta teise poole tagasihoidlikumad tööturunäitajad.

Tööõnnetustest teatamine on aasta-aastalt kasvanud. 2015. aastal registreeriti 4774 tööõnnetust (sh 16 surmaga lõppenud), mida on 3% rohkem kui 2014. aastal. 100 000 töötaja kohta juhtus tööõnnetusi keskmiselt 745-ga. Pea kaks kolmandikku õnnetustest juhtus meestega. Kõige sagedamini juhtus tööõnnetusi 23–34-aastaste meeste ja 55–64-aastaste naistega. Ettevõtte tegevusvaldkondadest registreeriti enim õnnetusi töötlevas tööstuses (1541), kõige vähem aga info ja side valdkonnas (16). Tööõnnetuste statistika puhul tuleb arvestada, et kõiki tööõnnetusi Tööinspeksioon ei registreeri. Statistikaameti tehtud tööjõu-uuringu andmete põhjal leitud tööõnnetuste hinnanguline arv on Tööinspeksiooni omast 2015. aasta seisuga 3 korda suurem.

Puudega inimeste arv kasvab. 2015. aastal lisandus veidi üle 2700 puudega inimese ja 2016. aasta 1. jaanuari seisuga oli neid 11% rahvastikust. Nii nagu varasematel aastatel oli lõviosa puudega inimestest vanematest vanuserühmadest – kaks kolmandikku neist olid vähemalt 55 aasta vanused.

Kõigil lastel ei ole muretu lapsepõlv. 2015. aasta alguses oli arvel 7623 vanemliku hoolitsuseta või abi vajavat last. 2006. aastal oli neid 822. Vanemliku hooleta on lapsed, kelle vanemad on teadmata kadunud või teovõimetud, kelle vanematelt on vanemaõigused ära võetud või kes on jäänud vanemliku hoolitsuseta mõnel muul põhjusel. Abi vajavad lapsed, kelle heaolu on ohus või kelle puhul on tekkinud kahtlus väärkohtlemise, hooletusse jätmise või lapse õigusi rikkuva muu olukorra suhtes. Samuti vajab abi laps, kelle käitumine ohustab tema enda või teiste heaolu. Abi vajavate laste arv on kiiresti kasvanud eelkõige seetõttu, et nende registreerimine omavalitsustes on paranenud.

SOCIAL PROTECTION

Siim Krusell

Overview

In a certain sense, social protection can be considered as an umbrella for those members of society who need help. Here, we can distinguish between the providers and recipients of help. The providers of help include, for example, state, local government and private institutions. In most cases, social protection can be classified as social insurance or social care. Social protection includes benefits in the case of death, loss of a provider, incapacity for work, birth of a child, but also subsistence and unemployment benefits, and benefits for disabled people. Therefore, the main objective of social protection is to ensure sufficient income for persons in need of help. Whether the measures of social protection are able to do so is an entirely different matter. For many people, these measures may not be enough, but they still help to reduce poverty risk. The burden on the social protection system depends mostly on the number of benefit recipients, which, in turn, is mainly related to developments in the economy and the labour market. In recent years, the economic situation and mainly the situation in the labour market have improved.

The number of applications for the subsistence benefits has fallen. *In 2015, 89,950 applications for ensuring the subsistence level were satisfied – 11.2% fewer than in 2014. The number of households having received the subsistence benefit was also smaller than a year earlier, totalling 14,605. Compared to 2011, the number of such households dropped by nearly 10,000. In 2015, the subsistence level for a person living alone or for the first member of a family was 90 euros per month – this is the minimum sum necessary for everyday subsistence in a period of one month. In 2014, a little over 17 million euros was spent on benefits to ensure the subsistence level, in 2015 12.3% less was spent. The benefit payment per application satisfied to ensure the subsistence level has amounted to nearly 170 euros for the last two years.*

Old-age pensions continue to increase. *The average old-age pension exceeded the 300 euro margin in 2009 and has been growing steadily since then. In 2015, the average old-age pension was 366 euros per month. The number of old-age pensioners has also grown slightly, from 296,000 in 2011 to 301,000 by the beginning of 2016. However, the number of persons receiving pension for incapacity for work has increased at a noticeably faster rate, especially the number of persons with 40–70% loss of capacity for work. Compared to 2011, their number has grown by 15,000 and stood at 97,000 at the beginning of 2016. Such a great number raises several questions and has also led to reforms to bring more people with partial loss of capacity for work to the labour market.*

The usage of labour market services increased 5% year over year. *In 2015, the services offered by the Estonian Unemployment Insurance Fund were used a total of 76,549 times (one unemployed person can use several services or programmes). In 2014, this figure was 72,813. The most popular services included career counselling, labour market training and the job search workshop. Based on the increase in the number of times of usage, participation in work placements was the most successful service, as it was used 1,356 times more than in 2014. The use of services aimed at persons with a disability or a long-term health problem is on an uptrend as well: while in 2014 these services were used 276 times, then in 2015 – already 498 times. There has been a decrease in the payments of the wage and business start-up subsidies, which fell 23% and 5%, respectively. There was an increase in the usage of practical measures like work placements, coaching for working life, work trials and community work. Compared to 2010, the number of persons receiving the unemployment benefit or the unemployment allowance was almost two times smaller in 2015, having dropped from 46,400 to 25,188 in this period. At the same time, the number of persons receiving the unemployment benefit or allowance and the unemployment insurance benefit was slightly bigger in 2015 than in 2014, and this mirrors the modest labour market indicators of the second half of 2015.*

The reporting of accidents at work has risen year by year. There were 4,774 accidents at work (incl. 16 fatal accidents) registered in 2015 – 3% more than in 2014. There was an average of 745 accidents at work per 100,000 employees. Nearly two-thirds of the accidents involved males. Accidents at work happened the most often to males aged 23–34 and to females aged 55–64. Based on the economic activities of enterprises, the greatest number of accidents at work was registered in manufacturing (1,541), while the smallest number was reported in the economic activity of information and communication. In the case of statistics on accidents at work, it should be taken into account that not all accidents at work are registered at the Labour Inspectorate. As at 2015, the estimated number of accidents at work, calculated based on the data of the Labour Force Survey conducted by Statistics Estonia, is three times bigger than the number of accidents registered by the Labour Inspectorate.

The number of disabled persons is growing. In 2015, the number of disabled persons increased by 2,700 and as at 1 January 2016 disabled persons constituted 11% of the population. Like in previous years, most of these persons belonged to older age groups – more than two-thirds of them were aged 55 and over.

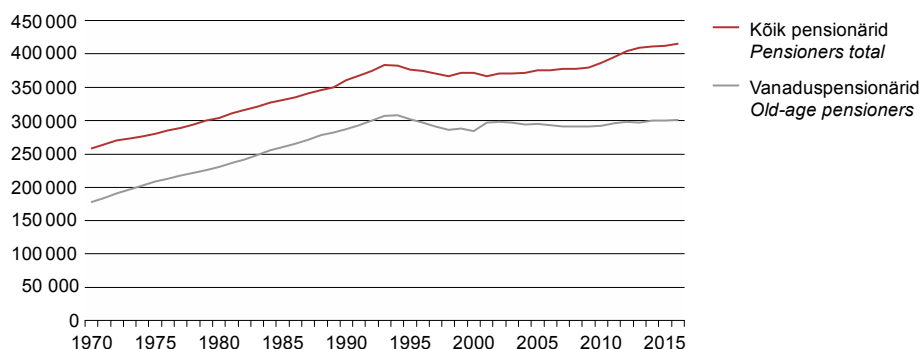
Not all children have a happy childhood. Children without parental care or in need of assistance numbered 7,623 at the beginning of 2015. In 2006, there were 822 such children. Children are considered to be without parental care if their parents are missing, deprived of parental rights or are without active legal capacity, or if children have been left without parental care for any other reason. A child in need of assistance is one whose well-being is threatened or who is suspected to be abused, neglected or in any other situation which violates the child's rights. A child is considered to be in need of assistance also if his/her behaviour threatens the well-being of him-/herself or others. The number of children in need of assistance has grown fast mostly because the registration of such children at local governments has improved.

Tabel 1. Pensionärid^a pensioniliigi järgi, 2012–2016*Table 1. Pensioners^a by type of pension, 2012–2016**(aasta alguses – at the beginning of the year)*

	2012	2013	2014	2015	2016	
Vanaduspensionärid	297 985	297 413	300 047	300 151	300 884	<i>Old-age pensioners</i>
ennetähtaegse vanaduspensioni saajad	20 602	21 632	22 965	24 231	25 457	<i>persons receiving early retirement old-age pension</i>
soodustingimustel vanaduspensioni saajad	54 948	56 032	56 898	57 725	58 963	<i>persons receiving old-age pension under favourable conditions</i>
Väljateenitud aastate pensioni saajad	2 555	4 021	4 040	4 183	4 415	<i>Persons receiving pension for full length of service required</i>
Töövõimetuspensioni saajad	90 093	94 418	94 325	95 480	97 459	<i>Persons receiving pension for incapacity for work</i>
töövõime kaotus 100%	9 941	9 724	9 280	9 199	9 011	<i>100% loss of capacity for work</i>
töövõime kaotus 80–90%	29 604	29 835	28 960	29 186	29 386	<i>80–90% loss of capacity for work</i>
töövõime kaotus 40–70%	50 548	54 859	56 085	57 095	59 062	<i>40–70% loss of capacity for work</i>
Toitjakaotuspensioni saajad (perekonnad)	7 642	6 972	6 320	5 845	5 502	<i>Families receiving survivor's pension</i>
toitjakaotuspensioni saavad pereliikmed	9 953	9 060	8 214	7 578	7 094	<i>family members receiving survivor's pension</i>
Rahvapensioni saajad	6 250	6 436	6 414	6 516	6 837	<i>Persons receiving national pension</i>
rahvapensioni saajad (toitjakaotuspensioni saajate puhul pereliikmed)	6 428	6 595	6 570	6 664	6 987	<i>persons receiving national pension (family members in case of persons receiving survivor's pension)</i>
KOKKU	404 525	409 260	411 146	412 175	415 097	TOTAL

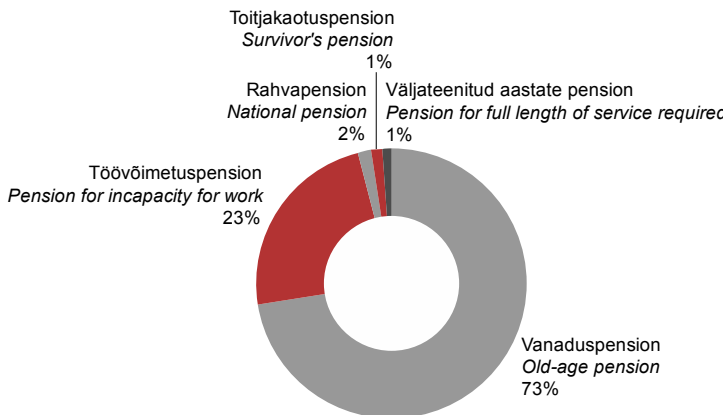
^a Toitjakaotuspensioni (ka toitja kaotuse korral makstava rahvapensioni) puhul arvestatakse perekond üheks pensionisaajaks. Kui pensionisaajaid on vaja eristada soo või vanuse järgi, arvestatakse iga pereliiget eraldi.

^a In the case of the survivor's pension (and national pension paid in the case of the loss of a provider), the whole family is considered as one pensioner. Family members are counted separately if there is a need to differentiate the pension beneficiaries by age or sex.

Joonis 1. Pensionärid, 1970–2016*Figure 1. Pensioners, 1970–2016**(aasta alguses – at the beginning of the year)*

Joonis 2. Pensionärid pensioniliigi järgi, 2016

Figure 2. Pensioners by type of pension, 2016
(aasta alguses – at the beginning of the year)

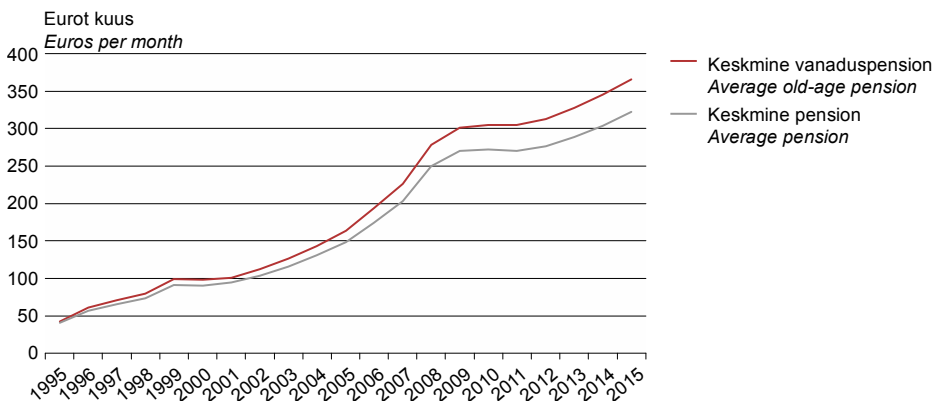
Tabel 2. Riiklikud pensionid, 2011–2015

Table 2. State pensions, 2011–2015
(eurot kuus – euros per month)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Keskmine kuupension	270,6	276,6	288,6	304,0	322,0	Average monthly pension
Keskmine vanaduspension	305,1	312,9	327,4	345,1	365,6	Average old-age pension
Keskmine töövõimetuspension	177,1	180,7	187,6	197,0	208,4	Average pension for incapacity for work
Keskmine toitjakaotuspension	149,4	151,0	158,0	167,1	178,9	Average survivor's pension
Keskmine rahvapension	102,7	104,4	107,7	112,9	119,5	Average national pension

Joonis 3. Keskmine pension ja vanaduspension, 1995–2015

Figure 3. Average pension and average old-age pension, 1995–2015

Tabel 3. Pensionärid ja toitjakaotuspensioni saavad pereliikmed soo ja vanuse järgi, 2012–2016
Table 3. Pensioners and family members receiving survivor's pension by sex and age, 2012–2016
 (aasta alguses – at beginning of year)

	2012	2013	2014	2015	2016	
Alla 18	6 974	6 771	6 495	6 244	6 256	<i>Under 18</i>
mehed	3 616	3 495	3 385	3 261	3 238	<i>males</i>
naised	3 358	3 276	3 110	2 983	3 018	<i>females</i>
18–39	27 278	27 416	26 502	26 138	26 178	<i>18–39</i>
mehed	14 922	15 063	14 551	14 366	14 473	<i>males</i>
naised	12 356	12 353	11 951	11 772	11 705	<i>females</i>
40–54	39 794	40 664	40 177	39 687	39 556	<i>40–54</i>
mehed	19 886	20 174	19 905	19 672	19 691	<i>males</i>
naised	19 908	20 490	20 272	20 015	19 865	<i>females</i>
55–59	29 895	30 034	29 932	29 668	29 455	<i>55–59</i>
mehed	14 000	14 198	14 069	14 017	13 858	<i>males</i>
naised	15 895	15 836	15 863	15 651	15 597	<i>females</i>
60–62	36 208	33 463	32 815	30 192	28 394	<i>60–62</i>
mehed	13 467	13 117	13 034	12 803	12 816	<i>males</i>
naised	22 741	20 346	19 781	17 389	15 578	<i>females</i>
63–64	31 451	33 154	33 050	32 667	33 425	<i>63–64</i>
mehed	13 071	13 823	13 778	13 614	14 084	<i>males</i>
naised	18 380	19 331	19 272	19 053	19 341	<i>females</i>
65–69	59 619	61 556	66 118	71 458	75 754	<i>65–69</i>
mehed	23 833	24 793	26 624	28 881	30 686	<i>males</i>
naised	35 786	36 763	39 494	42 577	45 068	<i>females</i>
70+	175 795	178 449	178 107	178 002	177 821	<i>70+</i>
mehed	53 665	55 090	55 114	55 146	55 173	<i>males</i>
naised	122 130	123 359	122 993	122 856	122 648	<i>females</i>
KOKKU	407 014	411 507	413 196	414 056	416 839	<i>TOTAL</i>
mehed	156 460	159 753	160 460	161 760	164 019	<i>males</i>
naised	250 554	251 754	252 736	252 296	252 820	<i>females</i>

Table 4. Püsiva töövõimetuse ja puude ekspertiis, 2011–2015
Table 4. Assessment of permanent incapacity for work and disability, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Esmakordse püsiva töövõimetuse ekspertiisid	18 870	17 581	16 822	15 796	17 060	<i>First-time examinations for permanent incapacity for work</i>
püsivalt töövõimetuks tunnistatud	17 339	15 885	14 766	13 529	14 449	<i>declared permanently incapacitated for work</i>
mehed	9 021	8 182	7 754	7 241	7 730	<i>males</i>
naised	8 318	7 703	7 012	6 288	6 719	<i>females</i>
töövõimetus 100%	1 175	908	849	896	796	<i>100% incapacity for work</i>
töövõimetus 80–90%	3 780	3 316	2 944	3 078	2 902	<i>80–90% incapacity for work</i>
töövõimetus 40–70%	10 799	10 013	9 325	8 290	9 335	<i>40–70% incapacity for work</i>
töövõimetus 10–30%	1 585	1 648	1 648	1 265	1 416	<i>10–30% incapacity for work</i>
ajutiselt töövõimetuks tunnistatud	1 280	1 358	1 497	1 625	1 826	<i>declared temporarily incapacitated for work</i>
Püsiva töövõimetuse kordusekspertiisid	38 414	36 613	38 125	42 217	41 766	<i>Re-examinations for permanent incapacity for work</i>
töövõimetuks tunnistatud	38 370	36 465	37 831	41 899	41 462	<i>declared incapacitated for work</i>
töövõimetus 100%	3 891	2 541	2 917	2 474	2 536	<i>100% incapacity for work</i>
töövõimetus 80–90%	13 011	11 296	10 918	12 376	11 451	<i>80–90% incapacity for work</i>
töövõimetus 40–70%	20 672	21 503	22 732	26 057	26 584	<i>40–70% incapacity for work</i>
töövõimetus 10–30%	796	1 125	1 264	992	891	<i>10–30% incapacity for work</i>
töövõimeliseks tunnistatud	44	148	294	318	304	<i>not declared incapacitated for work</i>
Esmakordse puudega inimesed	21 869	21 483	21 407	20 424	21 854	<i>First-time disability</i>
mehed	10 315	10 206	9 973	9 832	10 614	<i>males</i>
naised	11 554	11 277	11 434	10 592	11 240	<i>females</i>
sügav puue	2 050	2 208	2 030	1 838	2 055	<i>profound disability</i>
raske puue	9 217	8 987	8 802	8 403	9 105	<i>severe disability</i>
keskmine puue	10 602	10 288	10 575	10 183	10 694	<i>modest disability</i>
Kehtiva puude raskusastmega inimesed, aasta lõpus	133 847	137 710	141 026	143 623	146 343	<i>Disabled persons, at year end</i>
mehed	54 522	56 214	57 799	59 035	60 392	<i>males</i>
naised	79 325	81 496	87 286	84 588	85 951	<i>females</i>
alla 16-aastased	8 645	9 214	9 862	10 469	11 126	<i>under-16-year-olds</i>
16–24-aastased	4 143	4 156	4 135	4 164	4 153	<i>16–24-year-olds</i>
25–34-aastased	5 575	5 815	6 067	6 350	6 648	<i>25–34-year-olds</i>
35–44-aastased	7 506	7 774	7 939	8 145	8 321	<i>35–44-year-olds</i>
45–54-aastased	13 305	13 453	9 630	13 858	13 945	<i>45–54-year-olds</i>
55–62-aastased	19 397	19 681	20 268	20 750	21 161	<i>55–62-year-olds</i>
vähemalt 63-aastased	75 276	77 617	79 066	79 887	80 989	<i>at-least-63-year-olds</i>

Tabel 5. Ravikindlustus, 2011–2015
Table 5. Health insurance, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Ravikindlustus-hüvitiste arv	512 650	446 145	476 727	477 826	496 647	Number of health insurance benefits
Ajutise töövõimetuse hüvitis	379 088	307 694	340 094	339 722	358 705	<i>Benefit for temporary incapacity for work</i>
haigushüvitis	274 564	201 753	220 929	217 582	229 201	<i>sickness benefit</i>
sünnitushüvitis	10 012	9 770	9 677	9 969	10 383	<i>maternity benefit</i>
tööõnnetus-hüvitis	4 796	5 026	5 469	5 752	6 158	<i>benefit for occupational accident</i>
hooldushüvitis	89 716	91 145	104 019	106 419	112 963	<i>care benefit</i>
Hambaravihüvitis	131 852	136 717	135 276	136 771	135 712	<i>Adult dental care benefit</i>
Täiendav ravimihüvitis	1 710	1 734	1 357	1 333	2 230	<i>Additional benefit for medicinal products</i>
Hüvitatud päevade arv	4 937 836	4 954 761	5 228 586	5 362 002	5 670 910	Number of recompensable days
Haigushüvitis	2 698 258	2 742 257	2 915 972	2 997 073	3 193 910	<i>Sickness benefit</i>
Sünnitushüvitis	1 395 109	1 364 348	1 347 845	1 385 026	1 443 956	<i>Maternity benefit</i>
Tööõnnetus-hüvitis	101 848	107 547	118 109	124 760	137 096	<i>Benefit for occupational accident</i>
Hooldushüvitis	742 621	740 609	846 660	855 143	895 948	<i>Care benefit</i>
Väljamaksed, tuhat eurot	89 065,4	93 400,7	103 428,0	113 259,8	126 687,5	Payments, thousand euros
Ajutise töövõimetuse hüvitis	80 770,1	84 264,5	94 100,6	103 902,1	116 977,3	<i>Benefit for temporary incapacity for work</i>
haigushüvitis	35 942,6	37 545,2	42 421,5	46 403,5	52 742,7	<i>sickness benefit</i>
sünnitushüvitis	31 139,8	32 168,0	33 735,6	37 889,5	42 263,8	<i>maternity benefit</i>
tööõnnetus-hüvitis	2 061,8	2 337,2	2 751,7	3 143,9	3 603,4	<i>benefit for occupational accident</i>
hooldushüvitis	11 625,9	12 214,1	15 191,8	16 465,2	18 367,4	<i>care benefit</i>
Hambaravihüvitis	7 854,6	8 715,2	9 140,2	9 159,1	9 361,6	<i>Adult dental care benefit</i>
Täiendav ravimihüvitis	440,7	421,0	187,2	198,6	348,6	<i>Additional benefit for medicinal products</i>
Ravikindlustatute arv	1 245 469	1 237 104	1 231 203	1 232 819	1 237 336	Persons covered by health insurance

Tabel 6. Toimetulekutoetused, 2011–2015
Table 6. Subsistence benefits, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Rahuldatud taotlused toimetulekupiiri tagamiseks	161 641	137 791	118 492	101 273	89 950	<i>Applications satisfied to guarantee minimum subsistence level</i>
eluasemekulude katteks	96 858	82 276	70 781	56 947	45 483	<i>to cover housing expenditure</i>
Toimetulekutoetust saanud leibkonnad	24 332	21 585	19 320	16 571	14 605	<i>Households receiving subsistence benefit</i>
leibkonnaliikmed	44 647	39 333	<i>household members</i>
Leibkonna keskmine toetuskordade arv	6,6	6,4	6,1	6,1	6,2	<i>Average number of times benefit was received</i>
Makstud toetused, tuhat eurot	23 900,8	21 018,6	18 879,3	17 874,9	15 543,2	<i>Benefits paid, thousand euros</i>
toimetulekupiiri tagamiseks	23 757,4	20 682,7	18 476,5	17 103,5	15 004,1	<i>to guarantee minimum subsistence level</i>
eluasemekulude katteks	6 626,1	6 246,6	6 047,1	4 927,7	3 927,3	<i>to cover housing expenditure</i>
täiendav toimetulekutoetus	143,5	336,0	403,0	771,4	539,1	<i>supplementary subsistence benefit</i>

Tabel 7. Sotsiaalkindlustustoetused, 2011–2015
Table 7. Social security benefits, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Toetuse saajad aastas / aasta lõpus						Recipients of benefits per year / at year end
Peretoetused	351 690	344 963	341 054	339 089	339 779	Family benefits
lapse sünnitoetus	15 361	13 724	13 641	13 506	13 809	childbirth allowance
lapsetoetus	255 522	252 255	250 775	250 715	252 439	child allowance
vanemahüvitis	19 004	17 706	17 345	16 881	17 066	parental benefit
Puudega inimeste sotsiaaltoetused	136 262	139 679	142 717	145 820	149 159	Social benefits for disabled persons
puudega lapse toetus	8 093	8 625	9 157	9 853	10 578	disabled child allowance
puudega vähemalt 16-aastase toetus	124 181	126 673	128 761	130 939	133 132	disability allowance for person aged 16 and over
Muud sotsiaaltoetused	84 531	84 338	105 927	112 464	123 944	Other social benefits
Väljamaksed, tuhat eurot						Payments, thousand euros
Peretoetused	272 105,3	256 912,5	256 165,4	265 435,2	358 457,7	Family benefits
lapse sünnitoetus	4 911,8	4 470,0	4 432,3	4 388,9	4 494,0	childbirth allowance
lapsetoetus	68 920,0	68 526,9	70 649,4	73 067,9	151 199,4	child allowance
vanema- hüvitis	173 293,3	159 519,0	157 268,8	164 928,1	179 350,6	parental benefit
Puudega inimeste sotsiaaltoetused	54 000,7	56 766,1	58 395,1	60 095,3	61 993,7	Social benefits for disabled persons
puudega lapse toetus	7 391,3	7 952,4	8 502,9	9 068,2	9 687,6	disabled child allowance
puudega vähemalt 16-aastase toetus	46 080,0	48 244,3	49 293,3	50 416,2	51 658,7	disability allowance for person aged 16 and over
Muud sotsiaaltoetused	34 193,6	31 920,8	40 156,8	44 595,3	49 040,0	Other social benefits

Tabel 8. Sotsiaalteenused, 2011–2015
Table 8. Social services, 2011–2015
(aasta lõpus – at year end)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Asenduskoduteenuse osutajad	33	35	36	36	38	Providers of substitute home service
Asenduskoduteenuse kasutajad	1 167	1 096	1 071	1 056	1 068	Users of substitute home service
Täiskasvanute hooldamise teenuse osutajad (v.a erihoolekandeteenused)	131	138	144	148	150	Providers of welfare service to adults (excl. special care services)
Erihoolekandeteenuste osutajad ^a	99	105	104	119	127	Providers of special care services ^a
Hooldamisteenuse kasutajad ^b	10 428	10 806	11 369	12 253	12 694	Users of welfare services ^b
täiskasvanute hooldamise teenus	5 769	6 130	6 333	6 810	7 121	welfare services to adults (excl. special care services)
erihoolekandeteenus	4 659	4 676	5 036	5 443	5 573	special care services

^a 2013. ja 2014. aasta andmeid on korrigeeritud.

^b 2014. aasta andmeid on korrigeeritud.

^a The data for 2013 and 2014 have been revised.

^b The data for 2014 have been revised.

Tabel 9. Varjupaigategenuse kasutajad varjupaika pöördumise põhjuse järgi, 2011–2015
Table 9. Persons using shelter service by reason for staying at shelter, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Vägivald	535	519	523	570	564	<i>Violence</i>
Hulkurlus	215	122	132	89	75	<i>Vagrancy</i>
Kodune hoolimatus	185	139	116	158	136	<i>Negligence at home</i>
Alkoholi kuritarvitamine	794	511	301	274	351	<i>Alcohol abuse</i>
Narkootikumide kuritarvitamine	122	116	84	80	69	<i>Drug abuse</i>
Elukohta puudumine	806	1 045	1 220	1 189	1 093	<i>Lack of place of residence</i>
Kinnipidamiskohast vabanemine	62	32	31	41	36	<i>Release from prison</i>
Muu/teadmata	360	278	269	216	166	<i>Other/unknown</i>
KOKKU	3 079	2 762	2 676	2 617	2 490	TOTAL

Tabel 10. Vanemliku hoolitsuseta ja abi vajavad lapsed, 2011–2015^a
Table 10. Children without parental care and in need of assistance, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
Aasta alguses arvel	3 904	4 751	5 284	6 311	7 623	<i>Registered at beginning of year</i>
poisid	2 177	2 662	2 961	3 485	4 226	<i>boys</i>
tüdrukud	1 727	2 089	2 323	2 826	3 397	<i>girls</i>
0–2-aastased	317	299	456	615	694	<i>0–2-year-olds</i>
poisid	172	167	243	340	383	<i>boys</i>
tüdrukud	145	132	213	275	311	<i>girls</i>
Aasta jooksul arvele võetud	2 574	2 806	3 190	3 556	3 220	<i>Registered during year</i>
poisid	1 456	1 493	1 679	1 962	1 695	<i>boys</i>
tüdrukud	1 118	1 313	1 511	1 594	1 525	<i>girls</i>
0–2-aastased	323	409	473	482	434	<i>0–2-year-olds</i>
poisid	176	199	251	247	210	<i>boys</i>
tüdrukud	147	210	222	235	224	<i>girls</i>
Arvel olevatest paigutatud	454	410	465	452	448	<i>Registered children who were placed into institutional care</i>
poisid	217	191	236	239	224	<i>boys</i>
tüdrukud	237	219	229	213	224	<i>girls</i>
perisesesele asendushooldusele ^b	137	175	174	137	121	<i>in foster families^b</i>
poisid	61	72	94	78	66	<i>boys</i>
tüdrukud	76	103	80	59	55	<i>girls</i>
bioloogilisse perekonda	96	43	91	112	77	<i>in biological families</i>
poisid	49	24	37	54	37	<i>boys</i>
tüdrukud	47	19	54	58	40	<i>girls</i>
asenduskodusse	144	134	130	134	171	<i>in substitute homes</i>
poisid	72	75	68	72	87	<i>boys</i>
tüdrukud	72	59	62	62	84	<i>girls</i>
varjupaika	77	58	70	69	79	<i>in shelters</i>
poisid	35	20	37	35	34	<i>boys</i>
tüdrukud	42	38	33	34	45	<i>girls</i>

^a 2011. ja 2012. aasta andmeid on korrigeeritud.

^b Perisesene asendushooldus on perekonnas hooldamine, eestkoste või lapsendamine.

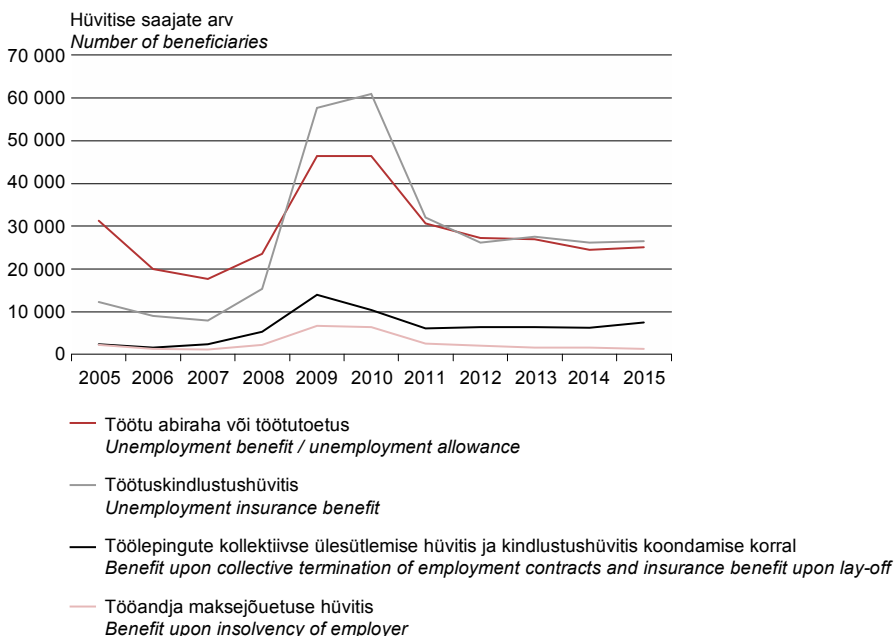
^a The data for 2011 and 2012 have been revised.

^b The term „foster families” refers to foster care, guardianship or adoption.

Tabel 11. Töötuskindlustus, 2012–2015
Table 11. Unemployment insurance, 2012–2015

	Saajate arv <i>Number of recipients</i>				Keskmine hüvitis, eurot <i>Average benefit, euros</i>				
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	
Töötuskindlustus-hüvitis	26 191	27 661	26 248	26 525	283	313	338	342	<i>Unemployment insurance benefit</i>
mehed	11 200	12 547	12 063	11 678	336	369	394	398	<i>males</i>
naised	14 991	15 114	14 185	14 847	246	267	290	299	<i>females</i>
Kindlustushüvitis koondamise korral	6 371	6 353	6 318	7 428	1 313	1 470	1 541	1 571	<i>Insurance benefit upon lay-off</i>
mehed	2 272	2 451	2 416	2 841	1 649	1 887	1 819	1 877	<i>males</i>
naised	4 099	3 902	3 902	4 587	1 126	1 208	1 368	1 381	<i>females</i>
Tööandja maksejõuetuse hüvitis	2 087	1 682	1 626	1 234	1 708	2 113	2 059	2 321	<i>Benefit upon insolvency of employer</i>
mehed	1 136	1 079	886	706	2 038	2 356	2 241	2 690	<i>males</i>
naised	951	603	740	528	1 313	1 678	1 841	1 827	<i>females</i>

Joonis 4. Töötu sotsiaalne kaitse, 2005–2015^a
Figure 4. Social protection for unemployed persons, 2005–2015^a

^a Alates 1. juulist 2009 makstakse töölepingute kollektiivse ülesütlemise hüvitise asemel kindlustushüvitist koondamise korral.

^a Since 1 July 2009, the insurance benefit upon lay-off is paid instead of the benefit upon the collective termination of employment contracts.

Tabel 12. Tööturumeetmed, 2011–2015^a
Table 12. Labour market measures, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
Aasta jooksul arvel olnud töötud	122 117	102 653	94 125	82 191	78 689	Registered unemployed persons during year
Töötutoetuse saajad	30 659	27 307	26 902	24 008	24 791	Recipients of unemployment allowance
Töötutoetuse saajaid keskmiselt kuus	10 334	9 174	9 070	7 697	7 989	Average number of recipients of unemployment allowance per month
Tööturuteenuste kasutajad						Users of active labour market measures
Töökoolitus	20 958	34 898	24 982	17 845	18 245	Labour market training
Töötotsingukoolitus	11 660	12 854	13 213	12 550	13 501	Job search training
Karjäärinõustamine	19 299	20 702	20 646	19 386	19 157	Career counselling
Psühholoogiline nõustamine	1 389	1 583	1 549	1 639	1 721	Psychological counselling
Palgatoetus	9 835	5 595	4 397	3 349	2 583	Wage subsidy
Ettevõtluse alustamise toetus	498	608	499	439	416	Business start-up subsidy
Avalik töö	1 090	1 006	433	297	208	Public work
Tööpraktika	2 801	4 265	4 204	3 911	5 267	Work placement
Tööharjutus	1 305	2 696	2 971	3 543	3 725	Coaching for working life
Tööklubi	2 716	3 009	3 523	3 737	3 726	Job club
Teenused puude või pikaajalise tervisehäirega inimestele	60	98	142	276	498	Measures for persons with disability or long-term health problem
Täienduskoolitus ettevõtluse alustamise toetuse saajatele	54	74	166	211	277	Training for recipients of business start-up subsidy
Järelnõustamine ettevõtluse alustamise toetuse saajatele	9	11	9	16	25	Counselling for recipients of business start-up subsidy
Vabatahtlik töö	337	678	946	745	732	Voluntary work
Proovitöö	470	817	1 803	2 411	3 333	Work trial
Võlanõustamine	1 155	1 477	1 622	1 487	1 381	Debt counselling
Mentorlus	72	241	105	91	141	Mentoring
Talgutöö	33	158	241	54	177	Community work
Hooldeteenus	31	169	218	138	102	Care service
Muud teenused	143	157	148	688	1 334	Other measures
Tööturuteenustele ja -toetustele tehtud kulutused, tuhat eurot						Expenditure on labour market measures and support, thousand euros
Tööturuteenustele tehtud kulutused	36 631	50 026	43 798	38 949	...	Expenditure on active labour market measures
Töötutoetuse väljamaksed	6 513	5 750	8 642	8 308	9 198	Payments of unemployment allowance

^a 2014. aasta andmeid on korrigeeritud.

^a The data for 2014 have been revised.

Tabel 13. Registreeritud tööõnnetused ettevõtte tegevusala järgi, 2011–2015^a
Table 13. Registered accidents at work by economic activity of enterprise, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
KOKKU						TOTAL
Tööõnnetused	3 745	4 157	4 183	4 644	4 774	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	620,9	676,0	673,3	743,3	744,9	Per 100,000 employees
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük						Agriculture, forestry and fishing
Tööõnnetused	164	150	163	190	176	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	616,5	543,5	615,1	788,4	704,0	Per 100,000 employees
Mäetööstus						Mining and quarrying
Tööõnnetused	37	41	30	29	29	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	637,9	836,7	625	690,5	935,5	Per 100,000 employees
Töötlev tööstus						Manufacturing
Tööõnnetused	1 206	1 318	1 429	1 501	1 541	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	1 012,6	1 141,1	1 227,7	1 316,7	1 277,8	Per 100,000 employees
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus						Electricity, gas and water supply
Tööõnnetused	43	44	69	66	55	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	364,4	352,0	683,2	589,3	518,9	Per 100,000 employees
Ehitus						Construction
Tööõnnetused	294	354	360	365	410	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	499,2	608,2	636	621,8	663,4	Per 100,000 employees
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite remont						Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles
Tööõnnetused	360	407	396	439	463	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	443,9	514,5	488,3	540,6	551,8	Per 100,000 employees
Majutus ja toitlustus						Accommodation and food service activities
Tööõnnetused	146	165	151	200	175	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	793,5	877,7	645,3	775,2	670,5	Per 100,000 employees
Veondus ja laondus						Transportation and storage
Tööõnnetused	319	320	346	352	342	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	660,5	627,5	737,7	692,9	732,3	Per 100,000 employees
Info ja side						Information and communication
Tööõnnetused	19	13	13	17	16	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	113,8	70,3	66,0	76,9	60,8	Per 100,000 employees
Finantsvahendus, kinnisvara						Financial, insurance and real estate activities
Tööõnnetused	45	44	40	43	55	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	214,3	203,7	182,6	218,3	277,8	Per 100,000 employees
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus						Professional, scientific and technical activities
Tööõnnetused	30	30	29	31	28	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	129,9	129,3	110,7	116,1	109,8	Per 100,000 employees
Haldus- ja abitegevused						Administrative and support service activities
Tööõnnetused	279	299	290	305	298	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	1 603,4	1 403,8	1 277,5	1 622,3	1 602,2	Per 100,000 employees
Avalik haldus, riigikaitse ja sotsiaalkindlustus						Public administration, defence and social security
Tööõnnetused	426	511	451	617	655	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	1 084,0	1 274,3	1 048,8	1 368,1	1 544,8	Per 100,000 employees
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne						Education, human health and social work activities
Tööõnnetused	274	377	341	379	391	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	300,8	391,5	368,6	404,9	392,2	Per 100,000 employees
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg						Arts, entertainment and recreation
Tööõnnetused	73	68	52	86	109	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	514,1	456,4	304,1	518,1	767,6	Per 100,000 employees
Muud teenindavad tegevused						Other service activities
Tööõnnetused	30	16	23	24	31	Accidents at work
100 000 töötaja kohta	285,7	140,4	185,5	195,1	185,6	Per 100,000 employees

^a 2011. ja 2014. aasta andmeid on korrigeeritud.

^a The data for 2011 and 2014 have been revised.

Tabel 14. Registreeritud tööõnnetustes kannatanud soo ja vanuse järgi, 2013–2015

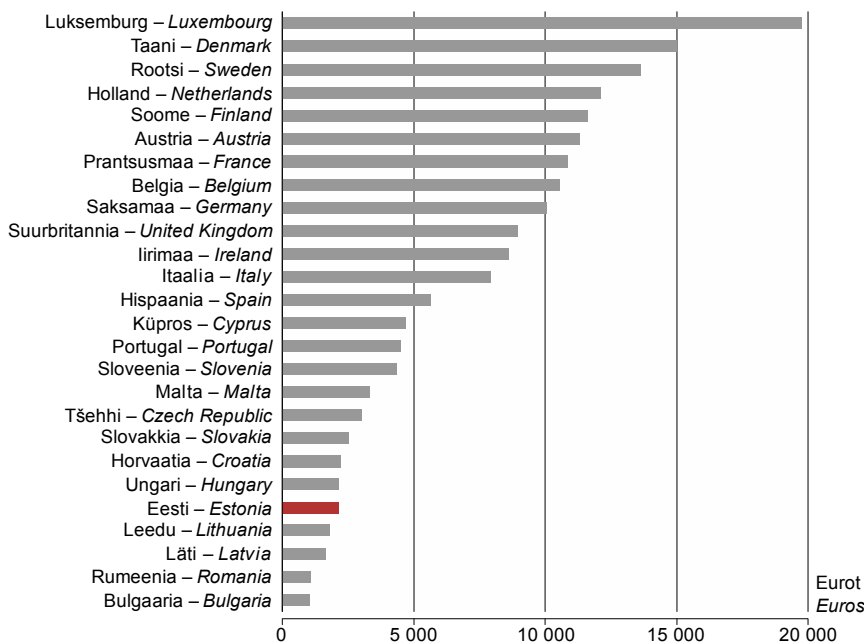
Table 14. Persons injured in registered accidents at work by sex and age, 2013–2015

	Tööõnnetused ^a			Surmaga lõppenud tööõnnetused			
	Accidents at work ^a			Fatal accidents at work			
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
KOKKU	4 183	4 644	4 774	20	16	16	TOTAL
Mehed	2 635	2 987	3 145	19	15	14	Males
Naised	1 548	1 657	1 629	1	1	2	Females
Alla 18-aastased	15	14	10	0	0	0	Under-18-year-olds
18–24-aastased	761	968	917	1	0	0	18–24-year-olds
25–34-aastased	1 045	1 137	1 247	3	0	3	25–34-year-olds
35–44-aastased	739	818	872	2	2	3	35–44-year-olds
45–54-aastased	821	869	837	7	9	4	45–54-year-olds
55–64-aastased	678	700	733	5	4	3	55–64-year-olds
Vähemalt 65-aastased	124	138	158	2	1	3	At-least-65-year-olds

^a 2013. ja 2014. aasta andmeid on korrigeeritud.^a The data for 2013 and 2014 have been revised.**Tabel 15. Sotsiaalkaitse kogukulutused kululiigi järgi, 2009–2013^a**Table 15. Total expenditure on social protection by type of expenditure, 2009–2013^a
(miljonit eurot – million euros)

	2009	2010	2011	2012	2013	
Sotsiaalhüvitised	2 625,89	2 561,52	2 583,14	2 661,61	2 776,82	Social benefits
haigus, tervishoid	744,74	686,92	726,75	749,85	779,54	sickness, health care
puue, töövõimetus	260,96	279,24	295,7	313,49	334,45	disability, incapacity for work
vanadus	1 099,97	1 116,95	1 119,29	1 170,03	1 227,65	old age
toitja kaotus	16,92	15,13	14,08	13,28	12,61	survivors
pere ja lapsed	313,23	326,57	319,29	304,78	306,94	family and children
töötus	169,32	108,47	75,9	81,35	88,69	unemployment
eluase	4,81	7,17	8,1	7,78	7,40	housing
sotsiaalne tõrjutus	15,94	21,06	24,03	21,05	19,54	social exclusion
Halduskulud	30,15	28,04	28,68	31,89	31,84	Administration costs
KOKKU	2 656,04	2 589,56	2 611,82	2 693,49	2 808,66	TOTAL

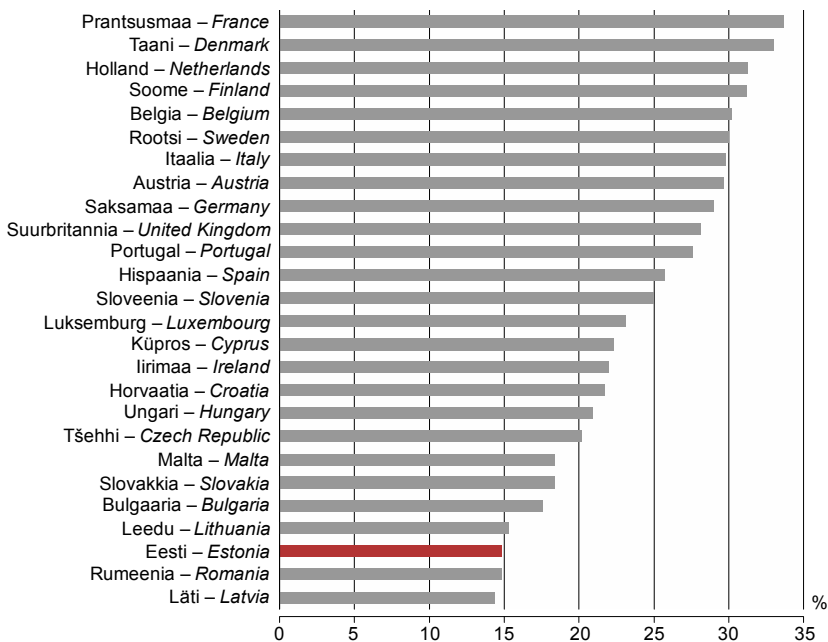
^a 2012. aasta andmeid on korrigeeritud.^a The data for 2012 have been revised.

Joonis 5. Sotsiaalkaitse kogukulutused elaniku kohta Euroopa Liidus, 2013^a
Figure 5. Total expenditure on social protection per inhabitant in the European Union, 2013^a

^a Kreeka ja Poola andmed puuduvad.

^a No data available for Greece and Poland.

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 6. Sotsiaalkaitse kogukulutuste osatähtsus SKP-s Euroopa Liidus, 2013^a
Figure 6. Share of total expenditure on social protection in the GDP in the European Union, 2013^a

^a Kreeka ja Poola andmed puuduvad.

^a No data available for Greece and Poland.

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Sotsiaalse kaitse statistika põhineb administratiivsetel andmeallikatel. Andmed töötuskindlustuse, registreeritud töötute ja tööturumeetmete kohta tulevad Statistikaametile Töötukassast, ravikindlustusandmed Haigekassast, andmed sotsiaalteenuste ning vanemliku hoolduseta ja abi vajavate laste kohta Sotsiaalministeeriumist, tööõnnetuste kohta Tööinspeksioonilt ning ülejäänud andmed Sotsiaalkindlustusametist. Kasutatud on nii registriandmeid kui ka andmeid, mida edastavad kohalikud omavalitsused või sotsiaalteenuste osutajad. Sotsiaalse kaitse statistika on otseselt seotud seadusemuudatustega: näitarvud muutuvad koos seaduste uuendamisega. Seda tuleb statistika analüüsimisel arvesse võtta.

Pensionäride arvu on mõjutanud vanaduspensioniea tõstmine 63. eluaastani 1998. aastal. Eesmärgi saavutamiseks tuli pensioniiga tõsta korraga poole aasta kaupa. Kui mehed said 63-aastaselt pensionile juba 2001. aastal, siis naised 2014. aastal.

2009. aastal maksti viimast korda töölepingute kollektiivse ülesütlemise hüvitist. Alates 1. juulist 2009 makstakse selle asemel kindlustushüvitist koondamise korral.

Tööõnnetuste statistika puhul tuleb arvestada, et andmed kajastavad vaid registreeritud tööõnnetusi. Tegelik tööõnnetuste arv, eriti kergemate tööõnnetuste oma, on suurem.

Ravikindlustushüvitiste andmed kajastavad vaid Haigekassa makstavaid hüvitisi. Ravikindlustuse näitajaid on mõjutanud seadusemuudatus, mille kohaselt alates 1. juulist 2009 maksab Haigekassa hüvitist alates haigestumise või vigastuse üheksandast päevast (varem alates teisest päevast). Haigestumise neljandast kaheksanda päevani maksab haigushüvitist töandja; teise ja kolmanda päeva eest hüvitist ei maksta. Alates 1. jaanuarist 2009 ei hüvitata enam hambaravi suurele osale ravikindlustusega täiskasvanutest.

Sotsiaalkaitsele tehtud kogukulutuste arvestamiseks kasutatakse Eurostatis välja töötatud Euroopa ühtse sotsiaalkaitsestatistika süsteemi (ESSPROS). Arvepidamises jagatakse kulutused ühelt poolt kaheksa funktsiooni (haigus ja tervishoid; puue; vanadus; toitja kaotus; perekond ja lapsed; töötus; eluase; mujal liigitamata sotsiaalne tõrjutus), teiselt poolt seitsme skeemi ehk rahastamisallika (Haigekassa; Sotsiaalkindlustusamet; Tööturuamet (kuni 30.04.2009); Töötukassa; Sotsiaalministeerium; kohalik omavalitsus; riik) vahel. Eurostatile andmete edastamise tähtaeg on N+2 aasta 30. juuni.

Methodology

Social protection statistics are based on administrative data. The Estonian Unemployment Insurance Fund provides Statistics Estonia with data on unemployment insurance, registered unemployed persons and labour market measures. The Estonian Health Insurance Fund provides data on health insurance. The Ministry of Social Affairs provides data on social services and children without parental care and in need of assistance. The Labour Inspectorate provides data on accidents at work. The rest of the data are provided by the Social Insurance Board. Statistics Estonia uses register data as well as data received from local governments or providers of social services. Social protection statistics are directly influenced by legislative amendments: the statistical indicators change with each new amendment. This should be taken into account when analysing the statistics.

The number of pensioners has been influenced by the fact that the pensionable age was raised to 63 years of age in 1998. To achieve this goal, the pensionable age was raised by half a year at a time. While men could retire at the age of 63 years already in 2001, women could do the same in 2014.

In 2009, the benefit upon the collective termination of employment contracts was paid for the last time. Starting from 1 July 2009 the benefit was replaced with the insurance benefit upon lay-off.

Data on accidents at work cover only registered accidents. Therefore, the data (especially data on less serious accidents) are underestimated.

Data on health insurance benefits include only benefits paid by the Estonian Health Insurance Fund. The health insurance indicators have been influenced by a legislative amendment whereby, starting

1 July 2009, the Health Insurance Fund pays compensation starting from the ninth day (previously from the second day) of illness or injury. The employer pays a sickness benefit for days 4–8 of the insured person's illness; no benefit is paid for the second and third day. Starting from 1 January 2009, a large share of adults covered by health insurance no longer has a right to the dental care benefit.

The new register for data on social benefits and services (STAR) was introduced on 1 April 2010. Due to the transition, there are no comprehensive data available on the number of households that received subsistence benefits in 2010.

The European System of Integrated Social Protection Statistics (ESSPROS), developed by Eurostat, is used to collect data on total social protection expenditure. In the accounts, social protection expenditure is broken down into eight functions (sickness/health care; disability; old age; survivors; family/children; unemployment; housing; social exclusion not elsewhere classified) and also into seven schemes or financing sources (Estonian Health Insurance Fund; Social Insurance Board; Labour Market Board (until 30 April 2009); Estonian Unemployment Insurance Fund; Ministry of Social Affairs; local government; the state). The date for the transfer of the data to Eurostat is 30 June of the year N+2.

Kasulikke linke

Useful links

Eurostati sotsiaalkaitsestatistika andmebaas

Eurostat social protection statistics

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data/database>

ESSPROS-i käsiraamat

ESSPROS manual

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/methodology>

TÖÖTURG

Heidy Roosimägi, Ülle Pettai

Ülevaade

Majanduse areng, rahvastiku vananemine, tööealise rahvastiku vähenemine ja elukestva õppe tähtsuse kasv kajastub otseselt ka tööturul. Vananev rahvastik avaldab survet sotsiaalpoliitikale, mistõttu tõuseb teravamalt tähelepanu alla ka tööturupoliitika. Oluline on eristada tööealisi elanikke tööjõust. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni meetodika kohaselt peetakse Eesti tööjõu-uuringus tööealisteks kõiki 15–74-aastaseid elanikke, tööjõud (hõivatud ja töötud) ehk majanduslikult aktiivsed inimesed on osa tööealisest rahvastikust. Tööealiste arv on vähenenud viimased 15 aastat.

Tööjõus osalemise määr tõusis viimase 15 aasta kõrgeimale tasemele. Viimase viie aasta jooksul on tööhõive olnud Eestis kasvutrendis ja tööpuudus langustrendis. Alates 2011. aastast on 15–74-aastaste tööjõus osalemise määr tõusnud 3,1 protsendipunkti, jõudes 2015. aastal 69,4%-ni. Võrreldes 2014. aastaga oli 2015. aastal majanduslikult aktiivseid 8700 võrra rohkem. Tööjõus osalemise määr tõusis 2014. aastaga võrreldes enim 15–24-aastastel meestel (4,4 protsendipunkti), ent üsna palju ka 50–74-aastastel naistel (3,2 protsendipunkti).

Naised on tööturul vähem aktiivsed kui mehed – naiste tööjõus osalemise määr oli meeste omast 2015. aastal 8,7 protsendipunkti madalam. Eelkõige oli põhjus naiste madalamas hõivemääras, sest töötuse määr oli naistel ja meestel 2015. aastal peaaegu samal tasemel.

Tööhõive määr tõuseb. 2015. aastal jõudis 15–74-aastaste tööhõive määr kümne aasta kõrgeimale tasemele (65,2%), tõustes viimase viie aastaga 6,1 protsendipunkti (meestel 7,0 ja naistel 5,1 protsendipunkti). Hõivemäär aastane tõus oli viimase nelja aasta jooksul – 2,2 protsendipunkti. Kui meestest tõusis hõivemäär aastaga enim 15–24-aastastel ja ainukesena pisut langes 50–74-aastastel, siis 15–24-aastaste naiste hõivemäär aastaga veidi langes, 50–74-aastaste naiste oma aga tõusis enim.

Töötuse määr on üha langenud, taandudes 2015. aastaks 6,2%-ni. Kui kriisi ajal, 2009. aastal tõusis töötuse määr hüppeliselt – 2008. aastaga võrreldes 8 protsendipunkti – ja 2010. aastal veel 3,2 protsendipunkti, siis juba 2011. aastal langes see 4,4 protsendipunkti ning on olnud langustrendis ka järgmistel aastatel. Keskmiselt on langus olnud 1,5 protsendipunkti aastas.

Nii meeste kui ka naiste töötuse määr on võrreldes 2011. aastaga langenud pea kaks korda – meestel 6,9 ja naistel 5,5 protsendipunkti, jõudes vastavalt 6,2% ja 6,1%-ni. Ka töötute arv on võrreldes 2011. aastaga ligi kaks korda väiksem – kui 2011. aastal oli Eestis hinnanguliselt 84 800 töötut, siis 2015. aastal 42 300.

Vanuseti erineb töötuse määr väga palju, kõrgeim on noorte näitaja. 15–24-aastaste kõrge töötuse määr tuleneb peamiselt pooleliolevatest õpingutest. Õpingute tõttu tööturule sisenemise edasilükkamine näitab, et palga- ja tööootused on rohkem läbi mõeldud, kuivõrd noored on oma võimalustest ja riskidest üha teadlikumad. 2010. aastal eelnenud kümne aasta kõrgeimale tasemele tõusnud noorte töötuse määr (32,9%) on 2015. aastaks langenud 13,1%-ni (hinnanguliselt 7400 noort).

Pikaajaliste töötute osatähtsus töötute hulgas üha väheneb. Lühiajaliste töötute (alla 12 kuu) osatähtsus on kasvanud – 2011. aastal oli näitaja 42,7%, 2015. aastal 61,7%. Pikaajaliste töötute (vähemalt 12 kuud), sealhulgas ka väga pikaajaliste töötute (vähemalt 2 aastat) osatähtsus on aga vähenenud. Pikaajalised töötud on oluliselt suurema vaesusriskiga, kuivõrd pikk ootel olek on oht töötamisharjumusele ning võib tööle kandideerimisel saada määravaks faktoriks.

Pikaajaliste töötute osatähtsus on suurem meeste hulgas. Kui töötutest naistest oli 2015. aastal lühiajalisi töötuid 64,3% ja pikaajalisi 35,7%, siis töötutest meestest vastavalt 59,2% ja 40,8%. Võrreldes 2014. aastaga vähenes pikaajalise töötuse osatähtsus meestel 2015. aastal 9,4 protsendipunkti, naistel aga oluliselt vähem – 3,7 protsendipunkti.

Peamises töötamisvanuses olijate hõivemäär oli 2015. aastal 76,2%. Sellega täitis Eesti Euroopa Liidu (EL) tööhõivestrateegias seatud eesmärgi tõsta 20–64-aastaste hõivemäär aastaks 2020 vähemalt 75%-ni. Viimati oli Eestis vastava vanuserühma hõivemäär kõrgem aastatel 2006–2008, ent langes 2010. aastal eelnenud kümne aasta madalaimale tasemele, 66,5%-ni. 20–64-aastaste meeste hõivemäär oli 2015. aastal 79,9%, samas vanuses naistel 72,5%.

Kui 2011. aastal oli töötuse määr Eestis kõrgem kui EL-is keskmiselt, siis 2015. aastal oli see EL-i keskmisest 3,2 protsendipunkti madalam, jõudes samale tasemele Taani omaga (6,2%).

Majanduslikult mitteaktiivsete arv on alates 2010. aastast vähenenud. 2015. aastal oli tööturult eemal hinnanguliselt 300 500 tööealist – 46 000 võrra vähem kui viis aastat varem. Kuigi mitteaktiivsete arv on viimastel aastatel vähenenud, kasvas 25–49-aastaste mitteaktiivsete arv 2012.–2014. aastal 3700 võrra, kellest suurem osa olid naised. Mitteaktiivsete pensioniealiste arv aga vähenes aastaga olulisel määral. Selles mängib rolli vanemaealiste tervise paranemine, tänu millele on muu hulgas kasvanud osalise tööajaga töötavate inimeste arv.

Haiguse või puude tõttu tööturult eemalejäänute arv on viimase 15 aasta suurim. Majanduslikult mitteaktiivsed on väga heterogeenne rühm, kus mitteaktiivsuse põhjuseid on mitmesuguseid. Kõige enam 15–74-aastasi jäi 2015. aastal tööturult eemale pensioniea tõttu (97 800), järgnesid mitteaktiivsus õpingute (76 400) ning haiguse või puude tõttu (63 400). Õpingute tõttu tööturult eemalejääjate arv on alates 2011. aastast vähenenud, osaliselt seetõttu, et kooli kõrvalt ja seega osalise tööajaga töötavate inimeste arv on kasvanud.

Kui 2011. aastal oli haiguse või puude tõttu tööturult eemal hinnanguliselt 50 400 tööealist, siis 2015. aastal 13 000 inimest rohkem. Kasvanud on ka nende hulk, kes on mitteaktiivsed laste või pere liikmete eest hooldamise tõttu – kui 2011. aastal oli neid ligi 10 000, siis 2015. aastal juba 17 300.

Esimese ja kolmanda taseme haridusega inimeste tööturunäitajad erinevad ligi kolm korda. Kolmanda taseme haridusega 15–74-aastaste hõivemäär oli 2015. aastal ligi 2,5 korda kõrgem kui esimese taseme haridusega inimestel – vastavalt 78,1% ning 32,6%. Teise taseme haridusega inimestel oli see näitaja 66,5%. Ka töötuse määr on suuresti haridustasemest. Kolmanda taseme haridusega inimeste töötuse määr oli 2015. aastal 3,9%, teise taseme haridusega inimestel 6,8% ja esimese taseme haridusega inimestel 13,3%. Esimese taseme haridusega töötajad on hakanud vähenema, kuivõrd suur osa sellesse rühma kuuluvatest inimestest on pensionil olevad vanemaealised ja seetõttu mitteaktiivsed.

Tegevusalati on muutused olnud tagasihoidlikud. Võrreldes 2014. aastaga suurenes hõivatute arv 2015. aastal enim sekundaarsektoris (8000 võrra), peamiselt töötleva tööstuse arvel. Seejuures oli 2014. aastal hõivatute arv töötlevas tööstuses 2013. aastaga võrreldes kahanenud. Üsna palju kasvas hõivatute arv ka tertsiaarsektoris – hinnanguliselt 7200 võrra. Tertsiaarsektoris hõivatute arv suurenes peamiselt hariduse (5600 võrra) ning info ja side (4200 võrra) tegevusala arvel.

LABOUR MARKET

Heidy Roosimägi, Ülle Pettai

Overview

Economic growth, population ageing, a declining working-age population and the increasing role of lifelong learning are directly reflected in the labour market. Population ageing puts social policy under considerable pressure; thus, labour market policy is brought into greater focus as well. It is important to distinguish the working-age population from the labour force – according to the methodology of the International Labour Organisation (ILO), all persons aged 15–74 are defined as working-age persons in the Estonian Labour Force Survey; the labour force (employed and unemployed persons) or economically active population is a part of the working-age population. The number of working-age persons has been in decline for the past 15 years.

The labour force participation rate hit its 15-year high. In the last five years, employment in Estonia has been rising and unemployment falling. Since 2011, the labour force participation rate of 15–74-year-olds has risen 3.1 percentage points, reaching 69.4% in 2015. Compared to 2014, the number of economically active persons grew by 8,700 in 2015. Compared to 2014, the labour force participation rate increased the most among 15–24-year-old males (4.4 percentage points); however, the rise was also relatively big among 50–74-year-old females (3.2 percentage points).

Females are less active in the labour market than males: in 2015, the labour force participation rate of females was 8.7 percentage points lower than that of males. This was mainly caused by the lower employment rate of females, since the unemployment rates of males and females were nearly the same in 2015.

The employment rate is rising. In 2015, the employment rate of 15–74-year-olds rose to its highest level (65.2%) of the past 10 years, having increased 6.1 percentage points in the last five years (7.0 percentage points for males, 5.1 percentage points for females). The year-over-year rise in the employment rate was the most substantial one of the last four years – 2.2 percentage points. While the employment rate of males increased the most for 15–24-year-olds and a slight decrease was recorded only for 50–74-year-olds, then among females a slight year-over-year decrease was recorded in the employment rate of 15–24-year-olds while that of 50–74-year-olds rose the most.

The unemployment rate is in steady decline, having dropped to 6.2% by 2015. While during the economic crisis, in 2009, the unemployment rate skyrocketed, growing 8 percentage points compared to 2008 and another 3.2 percentage points the next year, then in 2011 the rate decreased 4.4 percentage points and remained on a downtrend in the following years as well. The rate has been dropping by an average of 1.5 percentage points per year.

The unemployment rate of both males and females has decreased nearly two times compared to 2011 – 6.9 percentage points for males and 5.5 percentage points for females, reaching 6.2% and 6.1%, respectively. The number of unemployed persons is also nearly two times smaller than in 2011: while in 2011 there were an estimated 84,800 unemployed persons in Estonia, in 2015 the number stood at 42,300.

The unemployment rate varies greatly by age group, with the indicator being the highest for young people. The high unemployment rate of 15–24-year-olds is mainly due to ongoing studies. Postponing entry to the labour market due to studies shows that more careful consideration is given to wage and work expectations, as young people are becoming increasingly aware of their opportunities and risks in the labour market. The unemployment rate of young people, which was at its highest level (32.9%) of the last decade in 2010, has dropped to 13.1% (approximately 7,400 persons) by 2015.

The share of the long-term unemployed among the unemployed is decreasing steadily. The share of the short-term unemployed (less than 12 months) has increased – in 2011 it stood at 42.7%, in 2015 – 61.7%. At the same time, the share of the long-term unemployed (at least 12 months), including the very long-term unemployed (more than 2 years), has decreased. The long-

term unemployed are at a considerably higher risk of poverty, since a prolonged standby period is harmful to the habit of working and could become a determining factor in applying for a job.

The share of the long-term unemployed is bigger among males. While among unemployed females the share of the short-term unemployed stood at 64.3% and that of the long-term unemployed at 35.7% in 2015, then among unemployed males the respective shares were 59.2% and 40.8%. In 2015 compared to 2014, the share of the long-term unemployed decreased by 9.4 percentage points for males, but significantly less for females – by 3.7 percentage points.

In 2015, the employment rate of people of prime working age was 76.2%. Thus, Estonia reached the goal of the European Employment Strategy to raise the employment rate of the population aged 20–64 to at least 75% by 2020. The previous time that the employment rate of this age group was at a higher level in Estonia was in 2006–2008, but in 2010 the rate reached a 10-year low – 66.5%. In 2015, the employment rate for 20–64-year-olds was 79.9% for males and 72.5% for females.

While in 2011 Estonia's unemployment rate was higher than the EU average, in 2015 the figure was 3.2 percentage points lower than the EU average, having reached the same level as that of Denmark (6.2%).

The number of economically inactive persons has been decreasing since 2010. In 2015, approximately 300,500 working-age persons were inactive – 46,000 fewer people than five years earlier. Although the number of inactive persons has been declining in recent years, in 2012–2014 the number of inactive persons aged 25–49 increased by 3,700 persons, of whom females constituted the majority. However, compared to 2014, there was a significant fall in the number of inactive retirement-age persons. This was due to the better health of the elderly, which – among other things – has also resulted in an increase in the number of people working part-time.

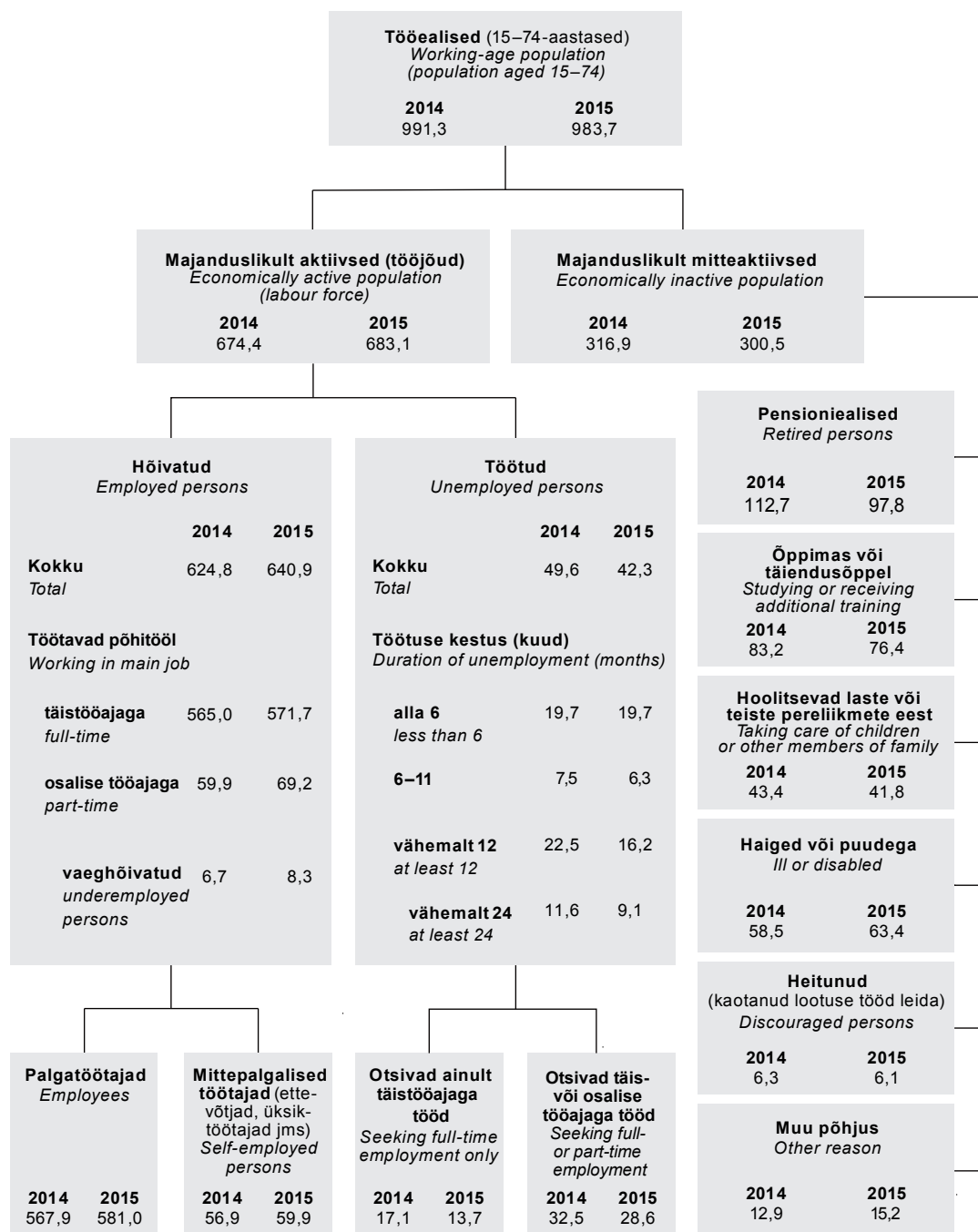
The number of persons outside the labour market because of an illness or disability has reached the highest level of the past 15 years. Economically inactive people form a very heterogeneous group, with a wide range of reasons for inactivity. In 2015, the greatest number of persons aged 15–74 were inactive on the labour market due to retirement age (97,800), followed by those inactive due to ongoing studies (76,400), and illness or disability (63,400). The number of people being inactive due to ongoing studies has been declining since 2011, partly because of young people's school and work arrangements and the resulting greater number of part-time workers.

While in 2011 there were approximately 50,400 working-age persons who were inactive due to an illness or disability, then by 2015 the number had increased by 13,000. There has also been a rise in the number of persons being inactive due to taking care of children or other family members: while in 2011 the number of such persons amounted to nearly 10,000, then in 2015 the number stood already at 17,300.

There is nearly a threefold difference between the labour market indicators of persons with below upper secondary education and the respective indicators of persons with tertiary education. In 2015, the employment rate of 15–74-year-olds with tertiary education was nearly 2.5 times higher than that of persons with below upper secondary education – 78.1% and 32.6%, respectively. The employment rate of persons who have upper secondary education was 66.5%. The unemployment rate also depends greatly on the acquired level of education. The unemployment rate of persons with tertiary education was 3.9%, while for persons with upper secondary and below upper secondary education the corresponding rates stood at 6.8% and 13.3%, respectively. The labour force with below upper secondary education is decreasing, since a great number of persons belonging to this group are elderly people who have already retired and are thus economically inactive.

As for economic activities, changes in the labour market have been modest. In 2015 compared to 2014, the number of persons employed increased the most (by 8,000) in the secondary sector, mainly on account of manufacturing. Note that, in 2014, the number of persons employed in manufacturing had decreased compared to 2013. There was also a substantial increase in the number of persons employed in the tertiary sector, which grew by approximately 7,200. The number of persons employed in the tertiary sector increased mainly on account of the economic activities of education (by 5,600) and information and communication (by 4,200).

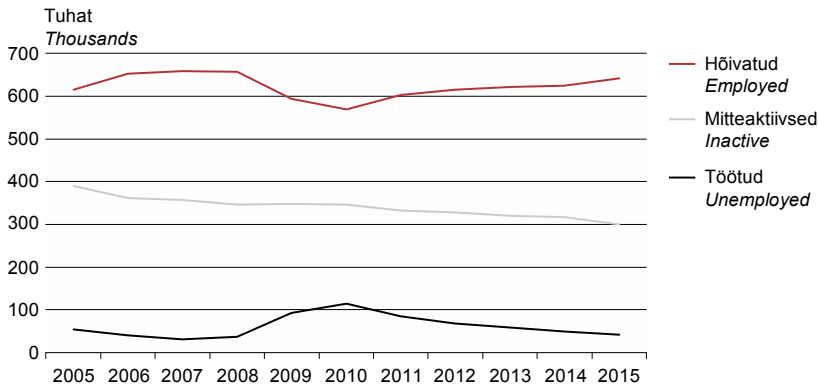
Joonis 1. 15–74-aastased hõiveseisundi järgi, 2014, 2015
Figure 1. Population aged 15–74 by labour status, 2014, 2015
 (tuhat – thousands)

Tabel 1. 15–74-aastased soo ja hõiveseisundi järgi, 2011–2015
Table 1. Population aged 15–74 by sex and labour status, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
Töõjõud, tuhat	348,2	347,3	346,2	347,3	349,8	Labour force, thousands
hõivatud	302,7	309,4	314,7	320,0	327,9	employed
töötud	45,5	37,9	31,5	27,3	21,8	unemployed
Mitteaktiivsed, tuhat	137,4	134,8	132,1	128,0	123,2	Inactive, thousands
Kokku, tuhat	485,6	482,1	478,3	475,3	472,9	Total, thousands
Töõjõus osalemise määr, %	71,7	72,0	72,4	73,1	74,0	Labour force participation rate, %
Tööhõive määr, %	62,3	64,2	65,8	67,3	69,3	Employment rate, %
Töötuse määr, %	13,1	10,9	9,1	7,9	6,2	Unemployment rate, %
Naised						Females
Töõjõud, tuhat	339,8	336,1	333,8	327,1	333,4	Labour force, thousands
hõivatud	300,5	305,5	306,6	304,8	312,9	employed
töötud	39,3	30,6	27,2	22,3	20,5	unemployed
Mitteaktiivsed, tuhat	194,6	192,6	188,2	189,0	177,4	Inactive, thousands
Kokku, tuhat	534,4	528,7	522,1	516,0	510,8	Total, thousands
Töõjõus osalemise määr, %	63,6	63,6	63,9	63,4	65,3	Labour force participation rate, %
Tööhõive määr, %	56,2	57,8	58,7	59,1	61,3	Employment rate, %
Töötuse määr, %	11,6	9,1	8,2	6,8	6,1	Unemployment rate, %
Kokku						Total
Töõjõud, tuhat	688,0	683,4	680,0	674,4	683,1	Labour force, thousands
hõivatud	603,2	614,9	621,3	624,8	640,9	employed
töötud	84,8	68,5	58,7	49,6	42,3	unemployed
Mitteaktiivsed, tuhat	331,9	327,4	320,3	316,9	300,5	Inactive, thousands
Kokku, tuhat	1 019,9	1 010,8	1 000,4	991,3	983,7	Total, thousands
Töõjõus osalemise määr, %	67,5	67,6	68,0	68,0	69,4	Labour force participation rate, %
Tööhõive määr, %	59,1	60,8	62,1	63,0	65,2	Employment rate, %
Töötuse määr, %	12,3	10,0	8,6	7,4	6,2	Unemployment rate, %

Joonis 2. 15–74-aastased hõiveseisundi järgi, 2005–2015
Figure 2. Population aged 15–74 by labour status, 2005–2015

Tabel 2. 15–74-aastased haridustaseme^a ja hõiveseisundi järgi, 2011–2015
Table 2. Population aged 15–74 by level of education^a and labour status, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Esimese taseme või madalam haridus						
<i>Below upper secondary education</i>						
Töäjõud, tuhat	70,1	65,1	61,2	58,0	57,1	<i>Labour force, thousands</i>
hõivatud	52,2	50,2	52,1	50,2	49,5	<i>employed</i>
töötud	17,9	15,0	9,1	7,9	7,6	<i>unemployed</i>
Mitteaktiivsed, tuhat	121,8	118,0	107,7	96,6	94,9	<i>Inactive, thousands</i>
Kokku, tuhat	192,0	183,1	168,9	154,6	152,0	<i>Total, thousands</i>
Tööjõus osalemise määr, %	36,5	35,6	36,2	37,5	37,6	<i>Labour force participation rate, %</i>
Tööhõive määr, %	27,2	27,4	30,8	32,4	32,6	<i>Employment rate, %</i>
Töötuse määr, %	25,6	23,0	14,9	13,6	13,3	<i>Unemployment rate, %</i>
Teise taseme haridus (k.a teise taseme järgne või kolmanda taseme eelne haridus)						
<i>Upper secondary education (incl. post-secondary non-tertiary education)</i>						
Töäjõud, tuhat	367,7	360,6	361,6	356,9	359,1	<i>Labour force, thousands</i>
hõivatud	320,9	322,7	326,9	327,5	334,8	<i>employed</i>
töötud	46,8	37,9	34,7	29,4	24,4	<i>unemployed</i>
Mitteaktiivsed, tuhat	144,4	147,4	150,6	154,8	144,0	<i>Inactive, thousands</i>
Kokku, tuhat	512,1	508,0	512,2	511,7	503,2	<i>Total, thousands</i>
Tööjõus osalemise määr, %	71,8	71,0	70,6	69,7	71,4	<i>Labour force participation rate, %</i>
Tööhõive määr, %	62,7	63,5	63,8	64,0	66,5	<i>Employment rate, %</i>
Töötuse määr, %	12,7	10,5	9,6	8,2	6,8	<i>Unemployment rate, %</i>
Kolmanda taseme haridus						
<i>Tertiary education</i>						
Töäjõud, tuhat	250,2	257,6	257,2	259,5	266,9	<i>Labour force, thousands</i>
hõivatud	230,1	242,0	242,4	247,2	256,6	<i>employed</i>
töötud	20,1	15,6	14,8	12,3	10,3	<i>unemployed</i>
Mitteaktiivsed, tuhat	65,7	62,0	62,0	65,5	61,6	<i>Inactive, thousands</i>
Kokku, tuhat	315,9	319,6	319,2	325,0	328,5	<i>Total, thousands</i>
Tööjõus osalemise määr, %	79,2	80,6	80,6	79,8	81,2	<i>Labour force participation rate, %</i>
Tööhõive määr, %	72,9	75,7	75,9	76,0	78,1	<i>Employment rate, %</i>
Töötuse määr, %	8,0	6,1	5,8	4,8	3,9	<i>Unemployment rate, %</i>

^a ISCED 2011 haridustasemed: esimese taseme või madalam haridus (ISCED 0–2) – põhi- või madalam haridus, kutseharidus põhihariduseta noortele; teise taseme haridus (ISCED 3–4) – üldkeskharidus, kutse-, kutsekesk- või keskeriharidus põhihariduse baasil, kutsekeskharidus keskhariduse baasil; kolmanda taseme haridus (ISCED 5–8) – keskeriharidus keskhariduse baasil, kõrgharidus, magistri- ja doktorikraad.

^a ISCED 2011 levels of education: below upper secondary education (ISCED 0–2) – basic education or less, vocational education for youngsters without basic education; upper secondary education (ISCED 3–4) – general secondary education, vocational, vocational secondary or professional secondary education based on basic education, vocational secondary education based on secondary education; tertiary education (ISCED 5–8) – professional secondary education based on secondary education, higher education, Master's and doctoral degree.

Tabel 3. Tööjõud soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 3. Labour force by sex and age, 2011–2015

(tuhat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	37,8	36,1	32,2	30,1	31,5	15–24
25–49	216,0	214,1	213,8	215,6	217,3	25–49
50–74	94,4	97,1	100,2	101,6	101,0	50–74
15–74	348,2	347,3	346,2	347,3	349,8	15–74
16 kuni pensioniiga	333,9	331,1	329,6	328,8	332,6	16 until pension age
15–64	340,0	337,3	335,6	335,6	338,3	15–64
Naised						Females
15–24	30,5	29,8	28,8	26,3	25,3	15–24
25–49	191,6	187,5	185,0	181,8	182,8	25–49
50–74	117,8	118,9	120,0	118,9	125,3	50–74
15–74	339,8	336,1	333,8	327,1	333,4	15–74
16 kuni pensioniiga	313,1	307,3	306,3	302,3	304,5	16 until pension age
15–64	325,4	321,2	319,0	312,7	316,0	15–64
Kokku						Total
15–24	68,3	65,9	61,0	56,4	56,7	15–24
25–49	407,6	401,6	398,8	397,4	400,1	25–49
50–74	212,1	215,9	220,2	220,6	226,3	50–74
15–74	688,0	683,4	680,0	674,4	683,1	15–74
16 kuni pensioniiga	647,0	638,4	635,8	631,1	637,1	16 until pension age
15–64	665,4	658,5	654,6	648,4	654,3	15–64

Tabel 4. Tööjõus osalemise määr soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 4. Labour force participation rate by sex and age, 2011–2015

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	42,4	42,4	40,0	39,8	44,2	15–24
25–49	93,4	92,9	92,8	93,2	93,4	25–49
50–74	57,2	58,3	59,9	60,4	59,7	50–74
15–74	71,7	72,0	72,4	73,1	74,0	15–74
16 kuni pensioniiga	79,5	79,8	80,1	80,7	82,2	16 until pension age
15–64	77,7	77,6	78,0	78,6	79,8	15–64
15 ja vanemad	67,6	67,8	67,9	68,4	69,0	15 and older
Naised						Females
15–24	36,3	37,1	38,1	36,9	37,7	15–24
25–49	84,0	83,0	82,2	80,9	81,4	25–49
50–74	53,0	53,4	54,2	54,0	57,2	50–74
15–74	63,6	63,6	63,9	63,4	65,3	15–74
16 kuni pensioniiga	74,5	74,6	74,6	73,6	74,9	16 until pension age
15–64	71,4	71,3	71,7	71,2	72,9	15–64
15 ja vanemad	55,6	55,3	55,3	54,5	55,9	15 and older
Kokku						Total
15–24	39,4	39,9	39,1	38,4	41,0	15–24
25–49	88,7	88,0	87,6	87,1	87,5	25–49
50–74	54,8	55,5	56,6	56,8	58,3	50–74
15–74	67,5	67,6	68,0	68,0	69,4	15–74
16 kuni pensioniiga	77,0	77,2	77,4	77,1	78,5	16 until pension age
15–64	74,5	74,4	74,8	74,9	76,3	15–64
15 ja vanemad	61,1	61,0	61,1	60,9	61,9	15 and older

Tabel 5. Hõivatud soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 5. Employed persons by sex and age, 2011–2015

(tuhat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	28,8	27,9	26,5	24,3	27,1	15–24
25–49	191,4	193,5	196,5	200,8	206,0	25–49
50–74	82,6	88,0	91,8	94,9	94,8	50–74
15–74	302,7	309,4	314,7	320,0	327,9	15–74
16 kuni pensioniiga	289,2	293,9	299,0	302,0	311,2	16 until pension age
15–64	294,8	299,7	304,7	308,8	316,8	15–64
20–64	292,3	296,7	302,8	306,8	314,0	20–64
Naised						Females
15–24	24,2	24,3	23,2	23,7	22,2	15–24
25–49	168,9	170,3	170,0	168,0	172,4	25–49
50–74	107,4	110,9	113,5	113,1	118,4	50–74
15–74	300,5	305,5	306,6	304,8	312,9	15–74
16 kuni pensioniiga	275,2	277,8	279,5	280,7	285,0	16 until pension age
15–64	286,7	291,3	291,9	290,8	296,3	15–64
20–64	284,5	289,1	289,8	288,4	293,2	20–64
Kokku						Total
15–24	53,0	52,1	49,6	48,0	49,3	15–24
25–49	360,3	363,8	366,4	368,8	378,4	25–49
50–74	189,9	198,9	205,3	208,0	213,2	50–74
15–74	603,2	614,9	621,3	624,8	640,9	15–74
16 kuni pensioniiga	564,4	571,7	578,4	582,8	596,2	16 until pension age
15–64	581,5	591,0	596,6	599,5	613,1	15–64
20–64	576,8	585,8	592,5	595,3	607,2	20–64

Joonis 3. 20–64-aastaste tööhõive määr soo järgi Eestis ja Euroopa Liidus, 2005–2015

Figure 3. Employment rate of population aged 20–64 in Estonia and in the European Union by sex, 2005–2015

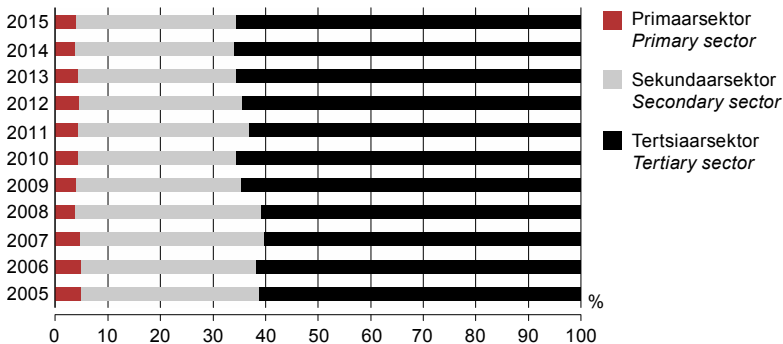

Allikad: Statistikaamet, Eurostat
Sources: Statistics Estonia, Eurostat

Tabel 6. Tööhõive määr soo ja vanuse järgi, 2011–2015
Table 6. Employment rate by sex and age, 2011–2015

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	32,3	32,7	32,9	32,1	38,1	15–24
25–49	82,7	83,9	85,3	86,8	88,6	25–49
50–74	50,0	52,9	54,8	56,4	56,0	50–74
15–74	62,3	64,2	65,8	67,3	69,3	15–74
16 kuni pensioniiga	68,9	70,8	72,7	74,1	76,9	16 until pension age
15–64	67,3	69,0	70,8	72,3	74,8	15–64
20–64	73,0	74,3	76,2	77,6	79,9	20–64
15 ja vanemad	58,8	60,4	61,7	63,0	64,7	15 and older
Naised						Females
15–24	28,8	30,3	30,6	33,2	33,1	15–24
25–49	74,0	75,4	75,5	74,8	76,7	25–49
50–74	48,3	49,8	51,3	51,4	54,1	50–74
15–74	56,2	57,8	58,7	59,1	61,3	15–74
16 kuni pensioniiga	65,5	67,4	68,1	68,4	70,2	16 until pension age
15–64	62,9	64,6	65,6	66,2	68,4	15–64
20–64	67,7	69,3	70,0	70,5	72,5	20–64
15 ja vanemad	49,2	50,3	50,8	50,8	52,4	15 and older
Kokku						Total
15–24	30,6	31,5	31,8	32,6	35,7	15–24
25–49	78,4	79,7	80,5	80,9	82,8	25–49
50–74	49,0	51,1	52,8	53,6	54,9	50–74
15–74	59,1	60,8	62,1	63,0	65,2	15–74
16 kuni pensioniiga	67,2	69,1	70,4	71,2	73,5	16 until pension age
15–64	65,1	66,8	68,2	69,2	71,5	15–64
20–64	70,3	71,8	73,0	74,0	76,2	20–64
15 ja vanemad	53,6	54,9	55,8	56,4	58,1	15 and older

Joonis 4. Hõivatud majandussektori järgi, 2005–2015
Figure 4. Employed persons by sector of economy, 2005–2015

Tabel 7. Hõivatud tegevusala^a järgi, 2011–2015
Table 7. Employed persons by economic activity^a, 2011–2015
 (tuhat – thousands)

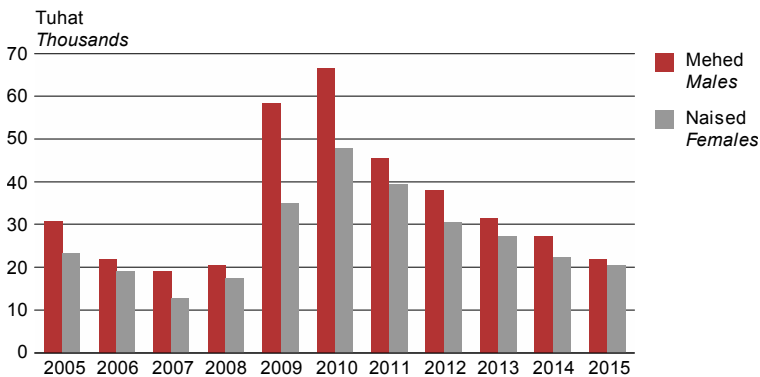
	2011	2012	2013	2014	2015	
Põllumajandus, metsa- majandus ja kalapüük	26,6	27,6	26,5	24,1	25,0	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	5,8	4,9	4,8	4,2	3,1	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	119,1	115,5	116,4	114,0	120,6	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	8,1	9,2	7,1	8,1	7,6	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	3,7	3,3	3,0	3,1	3,0	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	58,9	58,2	56,6	58,7	61,8	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	81,1	79,1	81,1	81,2	83,9	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	48,3	51,0	46,9	50,8	46,7	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	18,4	18,8	23,4	25,8	26,1	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	16,7	18,5	19,7	22,1	26,3	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	10,3	10,9	10,2	8,2	9,5	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraalne tegevus	10,7	10,7	11,7	11,5	10,3	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	23,1	23,2	26,2	26,7	25,5	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	17,4	21,3	22,7	18,8	18,6	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	39,3	40,1	43,0	45,1	42,4	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	56,5	61,8	56,1	55,0	60,6	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	34,6	34,5	36,4	38,6	39,1	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	14,2	14,9	17,1	16,6	14,2	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muu tegevusala	10,5	11,4	12,4	12,3	16,7	<i>Other activities</i>
KOKKU	603,2	614,9	621,3	624,8	640,9	TOTAL

^a Ettevõtte või asutuse allüksuse (toimla) tegevusala klassifikaatori EMTAK 2008 järgi.

^a *Economic activity of the local unit of the enterprise or institution according to EMTAK 2008 (based on NACE Rev. 2).*

Tabel 8. Töötud soo ja vanuse järgi, 2011–2015
Table 8. Unemployed persons by sex and age, 2011–2015
 (tuhat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	9,0	8,2	5,7	5,8	4,3	15–24
25–49	24,7	20,6	17,3	14,7	11,3	25–49
50–74	11,8	9,1	8,4	6,8	6,2	50–74
15–74	45,5	37,9	31,5	27,3	21,8	15–74
16 kuni pensioniiga	44,7	37,3	30,6	26,7	21,4	16 until pension age
15–64	45,2	37,5	30,9	26,9	21,5	15–64
Naised						Females
15–24	6,3	5,5	5,7	2,6	3,1	15–24
25–49	22,7	17,2	15,0	13,9	10,5	25–49
50–74	10,4	7,9	6,5	5,8	6,9	50–74
15–74	39,3	30,6	27,2	22,3	20,5	15–74
16 kuni pensioniiga	37,9	29,5	26,8	21,6	19,4	16 until pension age
15–64	38,7	29,9	27,1	21,9	19,7	15–64
Kokku						Total
15–24	15,3	13,7	11,4	8,4	7,4	15–24
25–49	47,3	37,8	32,3	28,6	21,7	25–49
50–74	22,2	17,0	15,0	12,6	13,1	50–74
15–74	84,8	68,5	58,7	49,6	42,3	15–74
16 kuni pensioniiga	82,6	66,7	57,4	48,3	40,8	16 until pension age
15–64	83,9	67,5	58,0	48,8	41,2	15–64

Joonis 5. Töötud soo järgi, 2005–2015
Figure 5. Unemployed persons by sex, 2005–2015

Tabel 9. Töötuse määr soo ja vanuse järgi, 2011–2015

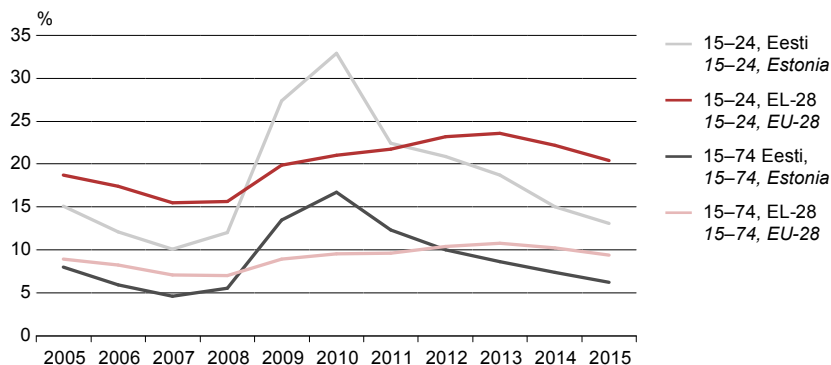
Table 9. Unemployment rate by sex and age, 2011–2015

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	23,8	22,8	17,8	19,3	13,8	15–24
25–49	11,4	9,6	8,1	6,8	5,2	25–49
50–74	12,5	9,3	8,4	6,7	6,1	50–74
15–74	13,1	10,9	9,1	7,9	6,2	15–74
16 kuni pensioniiga	13,4	11,2	9,3	8,1	6,4	16 until pension age
15–64	13,3	11,1	9,2	8,0	6,3	15–64
Naised						Females
15–24	20,6	18,5	19,7	10,0	12,2	15–24
25–49	11,8	9,2	8,1	7,6	5,7	25–49
50–74	8,8	6,7	5,4	4,9	5,5	50–74
15–74	11,6	9,1	8,2	6,8	6,1	15–74
16 kuni pensioniiga	12,1	9,6	8,8	7,1	6,4	16 until pension age
15–64	11,9	9,3	8,5	7,0	6,2	15–64
Kokku						Total
15–24	22,4	20,9	18,7	15,0	13,1	15–24
25–49	11,6	9,4	8,1	7,2	5,4	25–49
50–74	10,5	7,9	6,8	5,7	5,8	50–74
15–74	12,3	10,0	8,6	7,4	6,2	15–74
16 kuni pensioniiga	12,8	10,4	9,0	7,7	6,4	16 until pension age
15–64	12,6	10,2	8,9	7,5	6,3	15–64

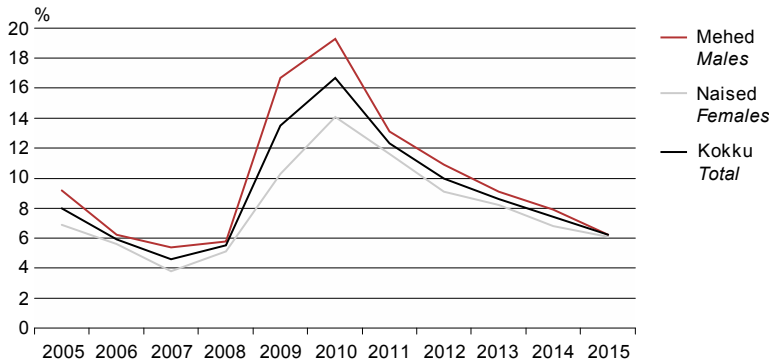
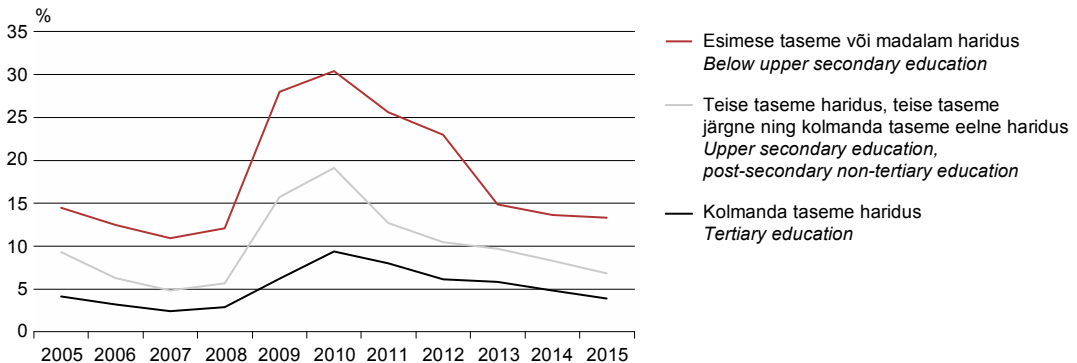
Joonis 6. Töötuse määr vanuse järgi Eestis ja Euroopa Liidus, 2005–2015

Figure 6. Unemployment rate in Estonia and in the European Union by age, 2005–2015

Allikad: Statistikaamet, Eurostat

Sources: Statistics Estonia, Eurostat

Joonis 7. Töötuse määr soo järgi, 2005–2015
Figure 7. Unemployment rate by sex, 2005–2015

Joonis 8. Töötuse määr haridustaseme järgi, 2005–2015
Figure 8. Unemployment rate by level of education, 2005–2015

Tabel 10. Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2011–2015
Table 10. Unemployed persons by sex and duration of unemployment, 2011–2015 (thuat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
Alla 6 kuu	13,3	12,1	12,4	9,2	9,8	Less than 6 months
6–11 kuud	4,7	4,8	4,4	4,4	3,1	6 to 11 months
Vähemalt 12 kuud	27,5	21,0	14,6	13,7	8,9	At least 12 months
vähemalt 24 kuud	16,0	12,6	9,3	7,0	5,6	at least 24 months
KOKKU	45,5	37,9	31,5	27,3	21,8	TOTAL
Naised						Females
Alla 6 kuu	12,4	10,1	11,7	10,4	9,9	Less than 6 months
6–11 kuud	5,8	4,1	4,0	3,1	3,3	6 to 11 months
Vähemalt 12 kuud	21,1	16,4	11,5	8,8	7,3	At least 12 months
vähemalt 24 kuud	10,9	10,4	6,1	4,6	3,5	at least 24 months
KOKKU	39,3	30,6	27,2	22,3	20,5	TOTAL
Kokku						Total
Alla 6 kuu	25,7	22,1	24,2	19,7	19,7	Less than 6 months
6–11 kuud	10,5	8,9	8,4	7,5	6,3	6 to 11 months
Vähemalt 12 kuud	48,6	37,4	26,1	22,5	16,2	At least 12 months
vähemalt 24 kuud	26,9	23,0	15,4	11,6	9,1	at least 24 months
KOKKU	84,8	68,5	58,7	49,6	42,3	TOTAL

Tabel 11. Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2011–2015

Table 11. Unemployed persons by sex and duration of unemployment, 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
Alla 6 kuu	29,2	31,8	39,6	33,8	45,1	Less than 6 months
6–11 kuud	10,4	12,7	13,9	16,0	14,1	6 to 11 months
Vähemalt 12 kuud	60,5	55,5	46,6	50,2	40,8	At least 12 months
vähemalt 24 kuud	35,1	33,3	29,4	25,5	25,8	at least 24 months
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Naised						Females
Alla 6 kuu	31,6	32,9	43,1	46,8	48,3	Less than 6 months
6–11 kuud	14,7	13,5	14,8	13,8	15,9	6 to 11 months
Vähemalt 12 kuud	53,7	53,6	42,1	39,4	35,7	At least 12 months
vähemalt 24 kuud	27,8	34,0	22,5	20,7	16,9	at least 24 months
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Kokku						Total
Alla 6 kuu	30,3	32,3	41,2	39,6	46,7	Less than 6 months
6–11 kuud	12,4	13,0	14,3	15,0	15,0	6 to 11 months
Vähemalt 12 kuud	57,3	54,7	44,5	45,3	38,3	At least 12 months
vähemalt 24 kuud	31,7	33,6	26,2	23,3	21,5	at least 24 months
KOKKU	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL

Tabel 12. Mitteaktiivsed soo ja vanuse järgi, 2011–2015

Table 12. Inactive population by sex and age, 2011–2015
(tuhat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mehed						Males
15–24	51,4	49,0	48,3	45,7	39,7	15–24
25–49	15,3	16,4	16,6	15,7	15,3	25–49
50–74	70,6	69,3	67,2	66,6	68,2	50–74
15–74	137,4	134,8	132,1	128,0	123,2	15–74
16 kuni pensioniiga	86,0	83,8	81,6	78,8	72,2	16 until pension age
15–64	97,8	97,1	94,8	91,3	85,4	15–64
15 ja vanemad	166,5	165,0	163,6	160,7	157,0	15 and older
Naised						Females
15–24	53,5	50,4	46,9	44,9	41,8	15–24
25–49	36,6	38,4	40,0	42,9	41,8	25–49
50–74	104,5	103,7	101,4	101,2	93,7	50–74
15–74	194,6	192,6	188,2	189,0	177,4	15–74
16 kuni pensioniiga	107,0	104,7	104,4	108,2	101,8	16 until pension age
15–64	130,3	129,4	125,9	126,3	117,5	15–64
15 ja vanemad	271,0	271,2	269,7	272,7	263,4	15 and older
Kokku						Total
15–24	104,9	99,4	95,2	90,5	81,6	15–24
25–49	51,9	54,9	56,6	58,6	57,1	25–49
50–74	175,1	173,1	168,5	167,8	161,9	50–74
15–74	331,9	327,4	320,3	316,9	300,5	15–74
16 kuni pensioniiga	193,0	188,5	186,0	187,0	174,0	16 until pension age
15–64	228,1	226,5	220,7	217,7	202,9	15–64
15 ja vanemad	437,6	436,2	433,3	433,4	420,4	15 and older

Tabel 13. 15–74-aastased mitteaktiivsed mitteaktiivsuse põhjuse järgi, 2011–2015

Table 13. Inactive population aged 15–74 by reason of inactivity, 2011–2015
(tuhat – thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Õpingud	96,8	90,6	86,5	83,2	76,4	Studies
Haigus või puue	50,4	54,0	54,4	58,5	63,4	Illness or disability
Rasedus-, sünnitus- või lapsehoolduspuhkus	26,8	27,8	29,6	26,0	24,5	Pregnancy, maternity or parental leave
Vajadus hoolitseda laste või teiste pereliikmete eest	9,9	14,5	13,5	17,4	17,3	Need to take care of children or other members of the family
Pensioniiga	126,8	121,9	120,0	112,7	97,8	Pension age
Heitunud (kaotanud lootuse tööd leida)	9,8	7,2	6,1	6,3	6,1	Discouraged (have lost hope to find work)
Muu	11,5	11,4	10,4	12,9	15,2	Other
KOKKU	331,9	327,4	320,3	316,9	300,5	TOTAL

Metoodika

Peatükis esitatud tööturustatistika põhineb Eesti tööjõu-uuringu andmetel. Esimese tööjõu-uuringu (ETU) korraldas Statistikaamet 1995. aasta alguses. Aastatel 1997–1999 toimus küsitlus II kvartalis. Alates 2000. aastast on ETU kvartali- ja aastaväljundiga pidevuuring. Valimisse sattunud leibkondade uuringunädalad on jaotatud ühtlaselt üle kogu aasta, s.t iga nädala kohta tehakse võrdne arv küsitlusi.

Kuni 2000. aasta II kvartalini koosnes ETU küsimustik kahest osast:

- uuringunädala osaga koguti tööinfot küsitlusele eelnenud nädala kohta;
- tagasivaatelise osaga koguti andmeid töömuutuste kohta uuringule eelnenud aastatel.

Ehkki kvartalitulemusi saadakse pidevuuringuga alates 2000. aasta I kvartalist, koguti I ja II kvartalis veel tagasivaatelisi andmeid 1999. aasta kohta, sest sel ajal toimus küsitlus vaid II kvartalis. Alates 2000. aasta III kvartalist tagasivaatelisi andmeid enam ei koguta, sest küsitlus toimub pidevalt ja kõik andmed saadakse uuringunädala järgi. Aastakeskmised näitajad on kvartalitulemuste aritmeetilised keskmised.

Küsitletavate valiku aluseks on olnud rahvaloenduse andmebaas või AS-i Andmevara rahvastiku andmebaas (rahvastikuregister).

Tööjõu-uuringu valimi alus, 1995–2015

	Valimi alus
1995	1989. aasta rahvaloenduse andmebaas
1997–2001	rahvastikuregister
2002–2004	2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse aadressibaas
2005–2012	rahvastikuregister
2013–2015	2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse aadressibaas

ETU-ga kogutakse andmeid tööealistelt (15–74-aastased). Enne 2002. aastat arvestati küsitletava vanuse määramisel vaid sünniaastat: tööealisteks loeti need, kes uuringuaasta 1. jaanuaril olid 15–74-aastased. Alates 2002. aastast arvestatakse ka sünnikuupäeva: tööealised on need, kes on uuringunädalal 15–74-aastased.

Alates 2002. aastast kasutatakse vanuse arvutamisel sünnikuupäeva, mis võimaldab täpselt arvutada ka vanuserühma „16 kuni pensioniiga“ andmeid. Enne 2002. aastat arvestati ETU-s pensioniiga ainult täisaastates.

Töõjõu-uuringus kasutatud pensioniiga, 1989–2015

	Vanus, aastat	
	mehed	naised
1989–1994	60	55
1995–1996	61	56
1997–1998	62	57
1999–2001	63	58
2002–2003	63	58,5
2004	63	59
2005–2006	63	59,5
2007	63	60
2008–2009	63	60,5
2010	63	61
2011–2012	63	61,5
2013	63	62
2014–2015	63	62,5

ETU andmete laiendamisel kasutatud arvestuslikul rahvaarvul põhinevad laiendustegurid arvutatakse maakonna, soo ja viie aasta vanuserühmade järgi.

Valimi laiendamisel üldkogumi kohta saadud andmed on tegelike parameetrite hinnangud. Alla 20 isikul põhinevaid hinnanguid ei ole avaldatud, sest need ei ole usaldusväärsed.

Methodology

The labour market statistics in this chapter are based on the Estonian Labour Force Survey. Statistics Estonia conducted the first Estonian Labour Force Survey (ELFS) at the beginning of 1995. In 1997–1999, the survey was conducted in the 2nd quarter. Starting from 2000, the ELFS has been a continuous survey providing quarterly and annual results. The reference weeks for households in the sample are spread evenly throughout the whole year, i.e. the same number of interviews is conducted for every week.

Until the 2nd quarter of 2000, the ELFS questionnaire consisted of two parts:

- *questions regarding the reference week (to collect data about work in the week preceding the survey);*
- *retrospective questions (to collect data about changes in work in the years preceding the survey).*

Quarterly results have been available from the continuous survey since the 1st quarter of 2000; however, in the 1st and 2nd quarters of 2000 retrospective data were collected on the year 1999 as in that year the survey was conducted in the 2nd quarter only. Since the 3rd quarter of 2000, retrospective data are no longer collected as the survey is conducted continuously and all data are received by reference week. Annual averages are calculated as an arithmetical mean of the quarters.

The population census database or the population database of Andmevara AS (Population Register) has been used as the sample frame.

ELFS sample frame, 1995–2015

Sample frame	
1995	1989 Population Census database
1997–2001	Population Register
2002–2004	2000 Population and Housing Census database
2005–2012	Population Register
2013–2015	2011 Population and Housing Census database

The target population of the ELFS is working-age persons (aged 15–74). Up to 2002, respondents were classified as falling in or out of the working-age population only according to their year of birth: persons between the ages of 15 and 74 on 1 January of the reference year were considered as belonging to the working-age population. Since 2002, the date of birth is also taken into account: persons between the ages of 15 and 74 in the reference week are considered the working-age population.

As since 2002 the age of the respondent is calculated according to the date of birth, the data for the age group “16 until pension age” are also much more precise. Before 2002, the pension age was calculated only in full years for the ELFS.

Pension age used in ELFS, 1989–2015

	Age, years	
	males	females
1989–1994	60	55
1995–1996	61	56
1997–1998	62	57
1999–2001	63	58
2002–2003	63	58.5
2004	63	59
2005–2006	63	59.5
2007	63	60
2008–2009	63	60.5
2010	63	61
2011–2012	63	61.5
2013	63	62
2014–2015	63	62.5

The expansion coefficients of the ELFS data are based on the estimated population and are calculated by county, sex and five-year age groups.

Data received through the expansion of the sample are estimates of actual parameters. Estimates that are based on fewer than 20 persons have not been published as they are not reliable.

Kirjandust Publications

Sotsiaaltrendid 6. Social Trends 6. (2013). Tallinn: Statistikaamet.

Muutuv majandus ja tööturg. Changes in the Economy and Labour Market. (2014). Tallinn: Statistikaamet.

Kasulikke linke Useful links

Eurostati tööturustatistika

Eurostat labour market statistics

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/labour-market/statistics-illustrated>

OECD tööhõivestatistika

OECD employment statistics

<http://www.oecd-ilibrary.org/employment>

PALK

Margarete Elings

Ülevaade

Pärast Euroopa Liiduga (EL) liitumist 2004. aastal kasvasid palgad jõudsalt kuni 2008. aastani. Järgmisel aastal tõi saabunud majanduskriis kaasa palgalanguse. 2008. aasta palgatase ületati uuesti 2011. aastal, kui Eesti liitus euroalaga. Praeguseks on palgad tõusnud juba viis aastat järjest.

2015. aastal tõusis aasta keskmine brutokuupalk 2014. aastaga võrreldes 6,0%. Palgad tõusid kõigil tegevusaladel. Kõige enam tõusis keskmine brutokuupalk 2015. aastal aasta varasemaga võrreldes kinnisvara tegevusalal (14,0%) ja kõige vähem ehituse tegevusalal, jäädes peaaegu samale tasemele nagu aasta varem.

Võrreldes 2008. aastaga, kui palgatase oli enne majanduslangust kõrgeim, oli 2015. aastal keskmine brutokuupalk kõrgem peaaegu kõikidel tegevusaladel, v.a muude teenindavate tegevuste alal. Muu teeninduse alla kuuluvad pesumajade tegevus, keemiline puhastus, iluteenused, arvutite ja tarbeseemete parandus jms.

Keskmine täistööajale taandatud töötajate arv vähenes 2015. aastal aasta varasemaga võrreldes 2,5%. Langus oli suurim kinnisvara tegevusalal (-12,9%). Viiel tegevusalal näitaja kasvas, enim finants- ja kindlustustegevuse valdkonnas (10,2%).

Ebaregulaarseid preemiaid ja lisatasusid arvestamata tõusis keskmine brutokuupalk 6,1%. Ebaregulaarsed preemiad ja lisatasud suurenesid 2014. aastaga võrreldes 2,3% palgatöötaja kohta, aeglustades keskmise brutokuupalga tõusu 0,1 protsendipunkti võrra. 2015. aastal vähenesid ebaregulaarsed preemiad ja lisatasud üheksal tegevusalal.

2015. aastal nagu ka aasta varem oli keskmine brutokuupalk kõrgeim finants- ja kindlustustegevuse ning info ja side tegevusalal – vastavalt 1778 ja 1724 eurot. Kõige madalam oli keskmine brutokuupalk endiselt muude teenindavate tegevuste alal – finants- ja kindlustustegevuse omast 3 korda väiksem.

Avalikus sektoris oli keskmine brutokuupalk 2015. aastal kõrgem kui erasektoris – avalikus 1105 ja erasektoris 1050 eurot. Avalikus sektoris oli keskmise brutokuupalga aastane tõus 6,7% ehk kiirem kui erasektoris, kus see oli 5,7%. Avalikku sektorisse kuuluvad ka riigi ja kohaliku omavalitsuse omanduses olevad äriühingud.

Aasta keskmine täistööajale taandatud töötajate arv kahanes erasektoris 2014. aastaga võrreldes 3,3% ja avalikus sektoris 0,5%.

Brutokuupalk tõusis kõigis maakondades, v.a Hiiu maakonnas, kus see langes 9,7%, põhjuseks kõrge võrdlusbaas 2014. aastal. Kõige suurem oli brutokuupalga tõus Viljandi maakonnas – 12,5% –, järgnes Võru maakond 11,8%-ga. Eesti keskmisest brutokuupalgast kõrgem oli palk ainult Harju maakonnas (1,1 korda kõrgem).

Reaalpalga tõus jätkus. Reaalpalk, milles on arvesse võetud tarbijahinnaindeksi muutuse mõju ja mis näitab palga ostujõudu, tõusis 2015. aastal aasta varasemaga võrreldes 6,5%.

Vabade ametikohtade arv on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. 2015. aasta IV kvartalis oli vabu ametikohti 6615. Kõige suurem oli vabade ametikohtade osatähtsus ametikohtade koguarvus (vabad ja hõivatud kokku) 2015. aasta IV kvartalis finants- ja kindlustustegevuse valdkonnas – 2,7%.

Tööandja keskmine tööjõukulu palgatöötaja kohta kuus suurenes aastaga 5,9%. Näitaja kasvas kõikidel tegevusaladel peale ehituse (-0,3%). Tööjõukulu hõlmab brutopalka ning tööandja sotsiaalmakseid, -hüvitisi ja -toetusi palgatöötajatele. Keskmine tööjõukulu töötaja kohta kasvas 2015. aastal 2014. aastaga võrreldes kõige enam kinnisvara tegevusalal (14,2%).

Tööjõukulud tunnis erinevad Euroopa Liidu liikmesriikides märkimisväärselt. 2015. aastal olid need kõige suuremad Taanis, Belgias ja Rootsis – vastavalt 41,3, 39,1 ja 37,4 eurot. Kõige väiksem oli näitaja Bulgaarias – 4,1 eurot. Eesti vastav näitaja oli 10,3, Lätis 7,1 ja Leedus 6,8 eurot. Näitaja muutus võrreldes 2014. aastaga oli Eestis 5,1%, Lätis 9,2% ja Leedus 4,6%.

WAGES AND SALARIES

Margarete Elings

Overview

After Estonia joined the European Union (EU) in 2004, wages rose steadily until 2008. The following year, the recession that had set in led to a fall in wages. The wage level of 2008 was exceeded again in 2011, when Estonia joined the euro area. By now, wages and salaries have been rising already for five years in succession.

In 2015, the average monthly gross wages and salaries increased 6.0% compared to 2014. Wages rose in all economic activities. In 2015, compared to the previous year, the average monthly gross wages and salaries increased the most in real estate activities (14.0%) and the least in construction, where the wages and salaries remained almost at the same level as a year earlier.

In 2015, the average monthly gross wages and salaries were higher than in 2008 (when wages were at the highest level before the recession) in almost all economic activities, excluding other service activities. Other service activities include the activities of laundries, dry cleaning, beauty services, repair of computers and household goods etc.

In 2015, the average number of employees in full-time units decreased 2.5% compared to 2014. The largest decrease was observed in real estate activities (-12.9%). The indicator increased in five economic activities, the most (10.2%) in financial and insurance activities.

The average monthly gross wages and salaries without irregular bonuses and premiums increased 6.1%. Compared to 2014, irregular bonuses and premiums increased 2.3% per employee, slowing down the rise in average monthly gross wages and salaries by 0.1 percentage points. In 2015, irregular bonuses and premiums decreased in nine economic activities.

Like a year earlier, the average monthly gross wages and salaries in 2015 were the highest in financial and insurance activities (1,778 euros) and in information and communication (1,724 euros). The average gross wages and salaries remained the lowest in other service activities – three times lower than in financial and insurance activities.

In 2015, the average monthly gross wages and salaries of the public sector exceeded those of the private sector, amounting to 1,105 euros in the public sector and 1,050 euros in the private sector. The annual increase in the average monthly gross wages and salaries in the public sector was 6.7%, i.e. faster than in the private sector, where it was 5.7%. The public sector also includes companies owned by the state and local governments.

Compared to 2014, the average number of employees in full-time units fell 3.3% in the private sector and 0.5% in the public sector.

The average monthly gross wages and salaries increased in all counties, except Hiiu county, where they decreased 9.7% due to the high comparison basis of 2014. In 2015, the increase in wages was the biggest in Viljandi county (12.5%), followed by Võru county with 11.8%. Harju county was the only one where the gross wages and salaries were higher than the Estonian average (1.1 times higher).

The rise in real wages continued. Real wages, which take into account the influence of the change in the consumer price index, increased 6.5% in 2015 compared to the previous year.

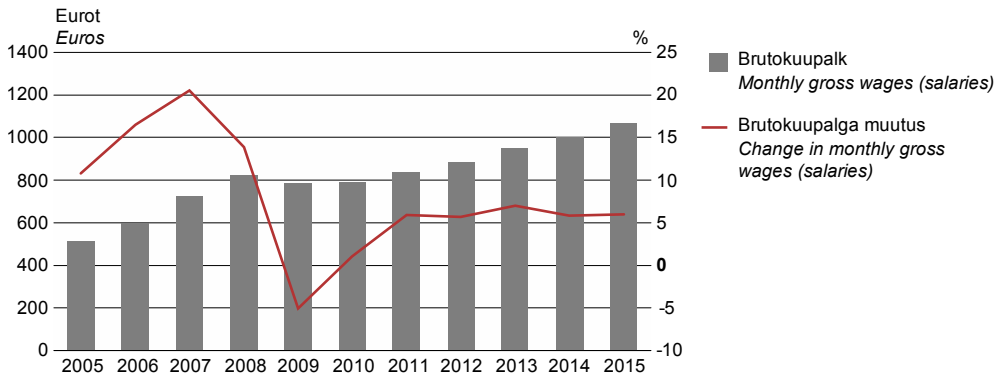
The number of job vacancies has remained stable in recent years. There were 6,615 vacant posts in the 4th quarter of 2015. The share of job vacancies in the total number of posts (the sum of vacancies and occupied posts) in the 4th quarter of 2015 was the biggest in financial and insurance activities – 2.7%.

In 2015, the employer's average monthly labour costs per employee increased 5.9% year over year. The indicator value increased in all economic activities except construction (-0.3%). Labour costs include gross wages and salaries, employer's contributions and employer's imputed social contributions to employees. In 2015, compared to 2014, the average labour costs per employee rose the most in real estate activities (14.2%).

Hourly labour costs vary significantly among the European Union Member States. In 2015, the costs were the highest in Denmark (41.3 euros), Belgium (39.1 euros) and Sweden (37.4 euros), and the lowest in Bulgaria (4.1 euros). The labour costs per hour were 10.3 euros in Estonia, 7.1 euros in Latvia and 6.8 euros in Lithuania. Compared to 2014, the indicator changed 5.1% in Estonia, 9.2% in Latvia and 4.6% in Lithuania.

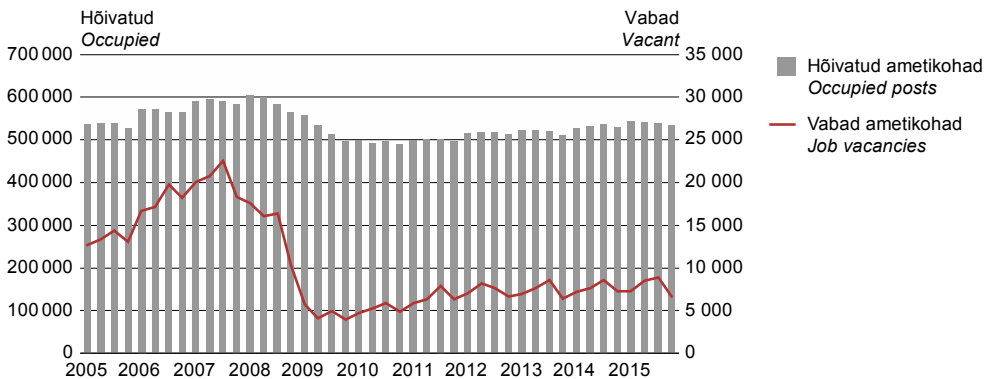
Joonis 1. Brutokuupalk ja selle muutus võrreldes eelmise aastaga, 2005–2015

Figure 1. Monthly gross wages (salaries) and change over previous year, 2005–2015

Joonis 2. Vabad ja hõivatud ametikohad, I kvartal 2005 – IV kvartal 2015

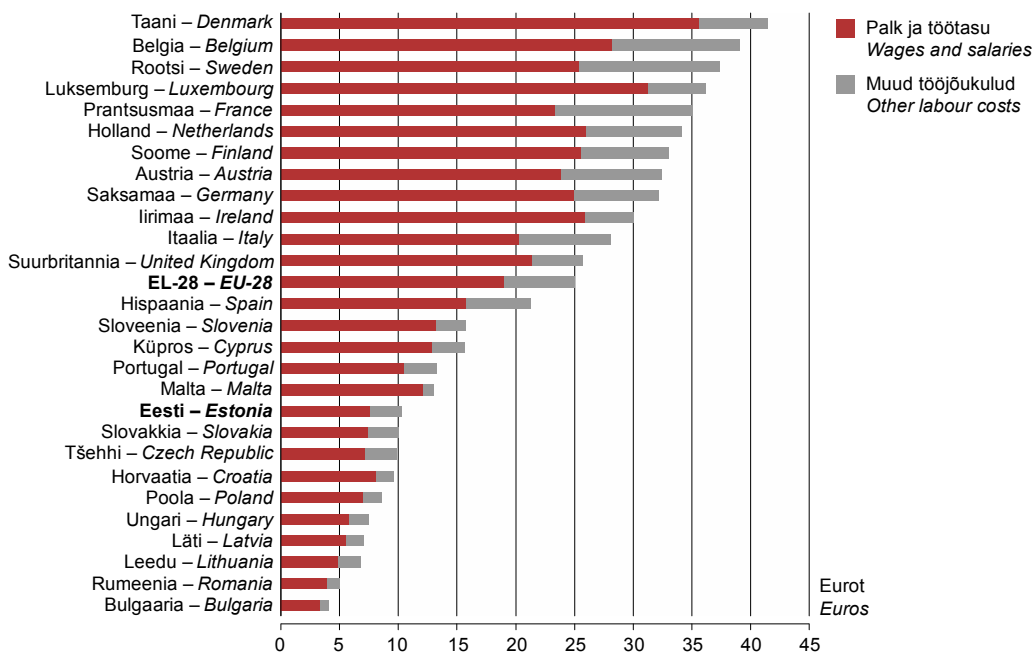
Figure 2. Job vacancies and occupied posts, 1st quarter 2005 – 4th quarter 2015

Tabel 1. Palgatöötaja keskmine brutopalk ja tööjõukulu kuus tegevusala järgi, 2015

Table 1. Average monthly gross wages (salaries) and labour costs per employee by economic activity, 2015

	Brutokuupalk, eurot <i>Monthly gross wages (salaries), euros</i>	Tööjõukulu, eurot <i>Labour costs, euros</i>	Muutus võrreldes eelmise aastaga, % <i>Change over previous year, %</i>		
			brutokuupalk <i>monthly gross wages (salaries)</i>	tööjõukulu <i>labour costs</i>	
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	949	1 275	4,0	4,0	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	1 352	1 832	3,1	3,4	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	1 033	1 395	5,8	5,7	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1 530	2 091	3,5	4,1	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	1 087	1 470	5,3	4,4	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	1 048	1 410	0,0	-0,3	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	979	1 319	5,8	5,8	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	1 061	1 433	4,9	4,8	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	691	927	9,8	9,5	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	1 724	2 352	8,7	7,3	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	1 778	2 433	4,3	4,0	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraalne tegevus	832	1 120	14,0	14,2	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1 274	1 716	1,7	2,1	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	909	1 223	1,8	1,9	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	1 291	1 740	5,9	5,6	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	933	1 257	8,3	8,4	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 109	1 486	7,9	7,7	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	842	1 132	10,5	10,4	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	581	776	4,4	3,6	<i>Other service activities</i>
Tegevusalade keskmine	1 065	1 437	6,0	5,9	Average of economic activities

Joonis 3. Tööjõukulud tunnis Euroopa Liidus, 2015^a*Figure 3. Labour costs per hour in the European Union, 2015^a*

^a Eurostati avaldatud andmetes ei ole arvestatud alla 10 töötajaga ettevõtete ja asutuste näitajaid, samuti põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi ning avaliku halduse ja riigikaitse tegevusalade tööjõukulusid. Kreeka andmed on konfidentsiaalsed.

^a The data published by Eurostat exclude the indicators for enterprises and institutions with fewer than 10 employees as well as the labour costs in agriculture, forestry and fishing and in public administration and defence. The data on Greece are confidential.

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Palga lühiajastatistika hõlmab Eestis tegutsevaid ettevõtteid, asutusi ja organisatsioone, v.a osa mittetulundusühinguid. Aastatel 1994–1996 küsitleti kord kvartalis kõiki riigi- ja munitsipaalettevõtteid, -asutusi ja -organisatsioone ning vähemalt 20 töötajaga ettevõtteid. Ülejäänud ettevõtteid uuriti valikuliselt lihtsa juhusliku valiku põhimõttel. 1997. aastal metoodikat muudeti. Nüüd kogutakse palgaandmeid kuu kaupa. Uuritakse kõiki riigi- ja munitsipaalasutusi ja -organisatsioone ning vähemalt 50 töötajaga ettevõtteid. Ülejäänud ettevõtteid uuritakse valikuliselt.

Uuringu üldkogumi moodustavad majanduslikult aktiivsed üksused. Riigi- ja munitsipaalasutustelt ja -organisatsioonidelt ning vähemalt 50 töötajaga ettevõtetelt kogutakse andmeid kõikselt, alla 50 töötajaga ettevõtetest tehakse stratifitseeritud lihtne juhuslik valik tegevusala ja töötajate arvu järgi. Uuringus „Vabad ametikohad ja tööjõu liikumine“ on vaatluse alt välja jäetud alla 50 töötajaga mittetulundusühingud. Valikuliselt uuritava kihi algandmed laiendatakse, võttes laiendusteguriks vastava tegevusala valikuliselt uuritava üksuste kogumi mahu ja vastanute suhte ning korrutatakse sellega tegevusala iga valikuliselt uuritava üksuse andmed.

Avaldatavad keskmised brutokuupalgad on arvatud täistööajaga töötaja kohta, et palka oleks võimalik võrrelda tööaja pikkusest olenemata. Keskmine brutokuupalk ei hõlma töövõtulepinguga töötajate töötasu, sest nende töötunde on raske mõõta. Samuti on nende tööaega raske taandada täistööajale, sest Eesti seadused ei nõua töövõtulepinguga töötajate tööaja arvestuse pidamist.

Vabad ametikohad on kõik kvartali teise kuu 15. kuupäeval olevad vabad ametikohad, s.o. vast loodud, vabad või töötaja lahkumise tagajärjel vabaks saavad tasustatavad ametikohad, millele tööandja otsib aktiivselt sobivat kandidaati väljastpoolt ettevõtet, asutust või organisatsiooni. Andmed põhinevad uuringul „Vabad ametikohad ja tööjõu liikumine“, mida Statistikaamet korraldab alates 2005. aastast.

Methodology

The survey population of short-term wages statistics includes all enterprises, institutions and organisations operating in Estonia, except for some non-profit associations. In 1994–1996, the data on wages (salaries) were collected by quarters. All state and municipal enterprises, institutions and organisations as well as enterprises with 20 or more employees were enumerated completely. A simple random sample was drawn from the rest of the enterprises. In 1997, the methodology was changed and the data on wages and salaries are now collected on a monthly basis. All state and municipal institutions and organisations as well as enterprises with 50 or more employees are enumerated completely. The rest of the enterprises are sampled.

The survey population consists of economically active units, excluding non-profit organisations with fewer than 50 employees. All state and municipal institutions and organisations as well as enterprises with 50 or more employees are enumerated completely. A simple random stratified sample is drawn from enterprises with fewer than 50 employees, based on economic activity and the number of employees. The primary data of the sample survey are expanded; the completely enumerated stratum is not expanded. In order to estimate population totals, the sample data are grossed up separately in each stratum. The ratio of the population size to the number of respondents in the stratum is the expansion coefficient.

The published average monthly gross wages and salaries have been calculated for the number of employees in full-time units, which allows the comparison of average wages regardless of the length of working time. The average gross wages and salaries exclude payments to employees working on the basis of a contract for services, as it is difficult to measure their working time. Besides, it is difficult to convert their working time into full-time units as the Estonian legislation does not require the recording of the working time of employees employed on the basis of a contract for services.

The number of job vacancies includes all vacant posts as at the 15th day of the second month of the quarter. A job vacancy is a paid post that is newly created, unoccupied or becomes vacant when an employee leaves, and for which the employer is actively trying to find a suitable candidate from outside the enterprise, institution or organisation concerned. The data are based on the job vacancies and labour turnover survey conducted by Statistics Estonia since 2005.

HINNAD

Eveli Šokman

Ülevaade

2015. aastal nagu ka kahel varasemal aastal tõusis hinnaindeksitest enim eluaseme hinnaindeks. Nimetatud indeksi tõus on aga raugenud ja oli 2015. aastal viimase viie aasta väikseim – 2014. aasta keskmisega võrreldes 6,9%. Enim tõusid 2015. aastal korterite hinnad (7,2%), tagasihoidlikumaks jäi majade hinna tõus (6,3%). Ehitushindade muutus oli samal tasemel nagu aasta varem – ehitushinnaindeksi aastakeskmine muutus 2015. aastal võrreldes 2014. aastaga oli 0,5%. Sealhulgas kallines tööjõud (2,9%) ning odavnesid ehitusmasinate kasutamine (–0,8%) ja ehitusmaterjalide hinnad (–0,7%). Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks aastaga ei muutunud.

2013. aastal langesid ainult ekspordi- ja impordihinnaindeks. 2014. aastal lisandusid neile tööstustoodangu tootjahinnaindeks ja tarbijahinnaindeks ning nende indeksi langus jätkus ka 2015. aastal. Kõik tabelis 1 esitatud hinnaindeksid langesid 2009. aastal.

Tööstustoodangu tootjahinnaindeks langes 2015. aastal varasema aastaga võrreldes 2,0%. Seejuures oli hinnalangus suurim elektri ja soojusenergia tootmises (–9,1%) ning töötlevas tööstuses (–1,9%). Hinnad tõusid mäetööstuses (10,3%) ja veemajandussektoris (1,7%). Toiduainetööstuses, mis on üks Eesti kaalukamaid tööstusi, langesid hinnad 4,4%. Impordihinnaindeks langes 2014. aastaga võrreldes 3,8%, sealhulgas langesid naftasaaduste hinnad 22,9%. Ekspordihinnaindeks langes 3,9%.

Tarbijahinnaindeks langes 2015. aastal 2014. aasta keskmisega võrreldes 0,5%. Tarbijahinnaindeksi aastamuutust mõjutas enim mootorikütuse 13,9% odavnemine. Suurt mõju avaldasid ka kodusesse jõudnud elektri 4,3% ja soojusenergia 3,9% odavnemine ning alkoholsete jookide 6,1% kallinemine. Toidukaupadest kallinesid 2015. aastal 2014. aasta keskmisega võrreldes enim kuivatatud puuvili ja pähklid (24%) ning kohv (13%), kõige rohkem odavnesid suhkur (–18%) ja või (–13%).

2010. aasta keskmisega võrreldes tõusis 2015. aastal hinnaindeksitest enim eluaseme hinnaindeks (56,5%). Vaadeldaval ajavahemikul on tõusnud ka ehitushinnaindeks (14,6%), impordihinnaindeks (7,1%), ekspordihinnaindeks (3,4%), tarbijahinnaindeks (11,5%) ja tööstustoodangu tootjahinnaindeks (7,3%).

Tarbijahindade harmoneeritud indeksi järgi oli Euroopa Liidu (EL) 28 liikmesriigi 2015. aasta keskmine hinnamuutus 0,0%. Kõige suurem hinnatõus oli Maltal (1,2%) ja Austrias (0,8%), järgnesid Rootsi (0,7%) ja Belgia (0,6%). Teistes EL-i riikides tõusid hinnad alla 0,6%. Kui 2013. aastal oli Kreeka ainuke riik, kus hinnad varasema aasta keskmisega võrreldes langesid, siis 2014. aastal oli hinnalangusega riike 6 ja 2015. aastal 11.

Toiduhinnad tõusid aastatel 2011–2013 kõigis EL-i riikides, 2014. aastal enamikus riikides langesid. 2015. aastal toiduhinnad 2014. aasta keskmisega võrreldes ei muutunud. Enim odavnes toit Rumeenias (–3,4%) ja Suurbritannias (–2,8%) ning kallines Maltal (2,7%) ja Rootsis (2,1%). Piima, juustu ja munade hind langes EL-is keskmiselt 2,4%, enim Lätis (–6,8%), Tšehhis (–5,4%) ja Eestis (–5,4%). Kohvi, tee ja kakao hind tõusis kõige rohkem Rootsis (10,5%) ja Eestis (10,5%).

Alkoholsete jookide hinnad tõusid 2015. aastal enim Eestis (6,2%) ja langesid enim lirimaal (–3,4%). Tubakatoodete hinnad tõusid kõikides EL-i riikides – keskmiselt 3,6%, kuid kõige rohkem Tšehhis (7,5%) ja Soomes (6,1%).

Elekter, gaas, soojusenergia ja küte kokku odavnesid EL-is aastaga keskmiselt 3,2%. Suurim hinnalangus oli Küprosel (–19,0%) ja Kreekas (–11,6%), suurim hinnatõus Bulgaarias (5,1%) ja Lätis (4,6%). Elektrienergia kallines EL-is 2015. aastal 2014. aastaga võrreldes 0,7%. Eestis langes elektrienergia hind aastaga 4,3%.

Mootorikütuste hinnad langesid 2015. aastal kõigis EL-i riikides, keskmine langus oli 11,1%. Enim odavnes mootorikütus Bulgaarias (–14,5%), Lätis (–14,5%), Leedus (–14,0%) ja Eestis (–13,9%).

Alates 2011. aastast on Eestis rahaühikuna kasutusel euro ja Eesti on kaasatud euroala tarbijahindade harmoneeritud indeksi arvestusse. 2015. aastal indeks 2014. aastaga võrreldes ei muutunud. Aasta varem oli muutus 0,4%.

PRICES

Eveli Šokman

Overview

In 2015, like two years before, the biggest increase among price indices occurred in the dwelling price index. However, the rise of this index slowed down and in 2015 it was the smallest of the last five years – 6.9% compared to the average of 2014. In 2015, the biggest increase (7.2%) occurred in the prices of apartments, while the prices of houses showed a more moderate growth rate (6.3%). The change of construction prices remained on the previous year's level – the annual change in the construction price index compared to 2014 was 0.5% in 2015. There was also an increase in the cost of labour force (2.9%) and a decrease in the cost of using building machines (–0.8%) and of building materials (–0.7%). The repair and reconstruction work price index remained on the same level as in 2014.

In 2013, there was a decrease only in the export and import price indices. In 2014, the producer price index of industrial output and the consumer price index followed the same trend, which continued also in 2015. In 2009, the annual change of each price index presented in Table 1 was negative.

In 2015, the change in the producer price index of industrial output was –2.0% compared to 2014. The price fall was the biggest in energy and heat supply (–9.1%) and in manufacturing (–1.9%). There was a price increase in mining and quarrying (10.3%) and in water supply (1.7%). A price fall of 4.4% was registered in the manufacture of food products, one of the major industries in Estonia. The import price index fell 3.8% compared to 2014, with the prices of refined petroleum products having dropped 22.9%. The export price index fell 3.9%.

The consumer price index dropped 0.5% in 2015 compared to the average of 2014. The annual change of the consumer price index was mainly influenced by the 13.9% price fall of motor fuel. 4.3% cheaper electricity that arrived at homes and 3.9% cheaper heat energy, and 6.1% more expensive alcoholic beverages also had a bigger impact on the index. In 2015 compared to the average of 2014, of food products, the prices of dried fruit and nuts (24%) and coffee (13%) increased the most, while the prices of sugar (18%) and butter (13%) dropped the most.

Compared to the average of 2010, of price indices, the biggest rise in 2015 occurred in the dwelling price index (56.5%). During the reference period, an increase also occurred in the construction price index (14.6%), the import price index (7.1%), the export price index (3.4%), the consumer price index (11.5%) and the producer price index of industrial output (7.3%).

On the basis of the harmonised index of consumer prices, the annual average price change in the 28 Member States of the European Union (EU) was 0.0% in 2015. The price increase was the most substantial in Malta (1.2%) and Austria (0.8%), followed by Sweden (0.7%) and Belgium (0.6%). All other EU countries had a price increase under 0.6%. While in 2013 Greece was the only country where prices fell compared to the average of the previous year, then in 2014 a drop in prices was experienced in 6 countries, and in 2015 – in 11 countries.

In 2011–2013, food prices increased in all EU countries, while in 2014 the prices fell in most countries. In 2015, food prices did not change compared to the average of 2014. The drop in food prices was the biggest in Romania (–3.4%) and the United Kingdom (–2.8%), and the prices rose the most in Malta (2.7%) and Sweden (2.1%). The prices of milk, cheese and eggs fell by 2.4% on

average in the EU, the most in Latvia (–6.8%), the Czech Republic (–5.4%), and Estonia (–5.4%). The price increase of coffee, tea and cocoa was the biggest in Sweden and Estonia (10.5% in both countries).

In 2015, the prices of alcoholic beverages rose the most in Estonia (6.2%) and dropped the most in Ireland (–3.4%). The prices of tobacco products increased the most in the Czech Republic (7.5%) and Finland (6.1%), with the EU average price increase being 3.6%.

In total, the prices of electricity, gas, heat energy and other fuels decreased by 3.2% on average in the EU in 2015. Cyprus (–19.0%) and Greece (–11.6%) experienced the biggest fall in prices, while the price increase was the greatest in Bulgaria (5.1%) and Latvia (4.6%). In 2015 compared to 2014, the annual growth in electricity prices in the EU was 0.7%. In Estonia, the annual change in electricity prices was –4.3%.

In 2015, the prices of motor fuel dropped in all EU countries – by an average of 11.1%. The price fall was the greatest in Bulgaria (–14.5%), Latvia (–14.5%), Lithuania (–14.0%) and Estonia (–13.9%).

Since 2011, the official currency in Estonia is the euro and Estonia is included in the Monetary Union Index of Consumer Prices (MUICP) calculations. In 2015, the index did not change compared to 2014. In 2014, the change was 0.4%.

Tabel 1. Hinnaindeksite muutus võrreldes eelmise aastaga, 2011–2015

Table 1. Price indices, change over previous year, 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Tarbijahinnaindeks	5,0	3,9	2,8	–0,1	–0,5	Consumer price index
Tööstustoodangu tootjahinnaindeks	4,4	2,3	4,1	–1,6	–2,0	Producer price index of industrial output
Ehitushinnaindeks	3,1	4,6	5,2	0,5	0,5	Construction price index
Remondi- ja rekonstrueerimistöde hinnaindeks	3,8	5,2	6,1	0,6	0,0	Repair and reconstruction work price index
Ekspordihinnaindeks	9,8	1,8	–1,1	–2,6	–3,9	Export price index
Impordihinnaindeks	11,2	4,0	–1,6	–2,2	–3,8	Import price index
Eluaseme hinnaindeks	8,5	7,3	10,7	13,7	6,9	Dwelling price index

Tabel 2. Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga kaubagrupi järgi, 2011–2015

Table 2. Consumer price index by commodity group, change over previous year, 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Toit ja mittealkohoolsed joogid	9,7	3,8	4,1	0,0	–0,5	Food and non-alcoholic beverages
Alkohoolsed joogid ja tubakatooted	6,3	5,4	5,1	4,1	5,1	Alcoholic beverages and tobacco
Riietus ja jalatsid	3,5	5,2	4,3	1,2	2,0	Clothing and footwear
Eluase	5,9	9,0	8,8	–1,4	–1,5	Housing
Majapidamine	0,7	2,5	1,0	0,9	1,2	Household goods
Tervishoid	0,4	–0,6	6,0	3,4	3,1	Health
Transport	5,1	3,7	–3,5	–2,6	–6,8	Transport
Side	–4,2	–7,0	–9,8	–5,3	1,0	Communication
Vaba aeg	0,7	0,9	1,9	2,1	2,0	Recreation, entertainment
Haridus ja lasteasutused	2,2	5,7	–3,2	–16,7	–19,0	Education
Söömise väljaspool kodu, majutus	6,0	6,1	6,5	4,6	2,8	Hotels, cafés, restaurants
Mitmesugused kaubad ja teenused	2,8	2,4	2,0	2,3	2,8	Miscellaneous goods and services
KOKKU	5,0	3,9	2,8	–0,1	–0,5	TOTAL

Tabel 3. Eluaseme hinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2011–2015*Table 3. Dwelling price index, change over previous year, 2011–2015*

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Korterid	8,5	7,4	13,3	15,5	7,2	<i>Apartments</i>
Majad	8,3	7,0	4,1	9,1	6,3	<i>Houses</i>
KOKKU	8,5	7,3	10,7	13,7	6,9	<i>TOTAL</i>

Tabel 4. Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga tegevusala^a järgi, 2011–2015*Table 4. Producer price index of industrial output by economic activity^a, change over previous year, 2011–2015*

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Mäetööstus	-0,2	1,8	16,5	-1,8	10,3	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	4,8	2,0	1,2	-0,7	-1,9	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2,5	5,8	31,2	-9,5	-9,1	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3,4	1,8	0,6	1,4	1,7	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
KOKKU	4,4	2,3	4,1	-1,6	-2,0	<i>TOTAL</i>

^a Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK 2008).^a *Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008).***Tabel 5. Ehitushinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2011–2015***Table 5. Construction price index, change over previous year, 2011–2015*

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Koondindeks	3,1	4,6	5,2	0,5	0,5	<i>Overall index</i>
töäjõud	7,6	6,3	13,4	1,3	2,9	<i>labour force</i>
ehitusmasinad	2,0	7,2	4,7	2,2	-0,8	<i>building machines</i>
ehitusmaterjal	1,5	3,7	1,2	0,0	-0,7	<i>building materials</i>
Eramuindeks	3,5	4,6	5,5	0,1	0,3	<i>Detached house index</i>
töäjõud	7,8	6,2	13,1	0,5	1,4	<i>labour force</i>
ehitusmasinad	2,5	7,2	1,7	-0,5	1,8	<i>building machines</i>
ehitusmaterjal	1,9	3,7	1,7	-0,2	-0,4	<i>building materials</i>
Korraldamuindeks	3,4	4,3	4,6	0,5	-0,8	<i>Apartment building index</i>
töäjõud	7,5	6,7	13,2	1,2	2,4	<i>labour force</i>
ehitusmasinad	1,7	5,8	3,9	-1,2	-5,3	<i>building machines</i>
ehitusmaterjal	2,0	3,3	1,2	0,0	-2,1	<i>building materials</i>
Tööstushooneindeks	3,1	5,1	5,0	0,7	1,1	<i>Industrial building index</i>
töäjõud	7,6	6,2	13,1	1,3	3,9	<i>labour force</i>
ehitusmasinad	2,9	9,9	3,4	2,1	-1,2	<i>building machines</i>
ehitusmaterjal	1,4	4,3	1,2	0,1	-0,1	<i>building materials</i>
Ametihooneindeks	2,8	4,3	5,3	0,6	0,7	<i>Office building index</i>
töäjõud	7,6	6,1	13,6	1,5	3,0	<i>labour force</i>
ehitusmasinad	1,6	6,1	5,8	2,5	-0,5	<i>building machines</i>
ehitusmaterjal	1,0	3,5	1,1	0,0	-0,5	<i>building materials</i>

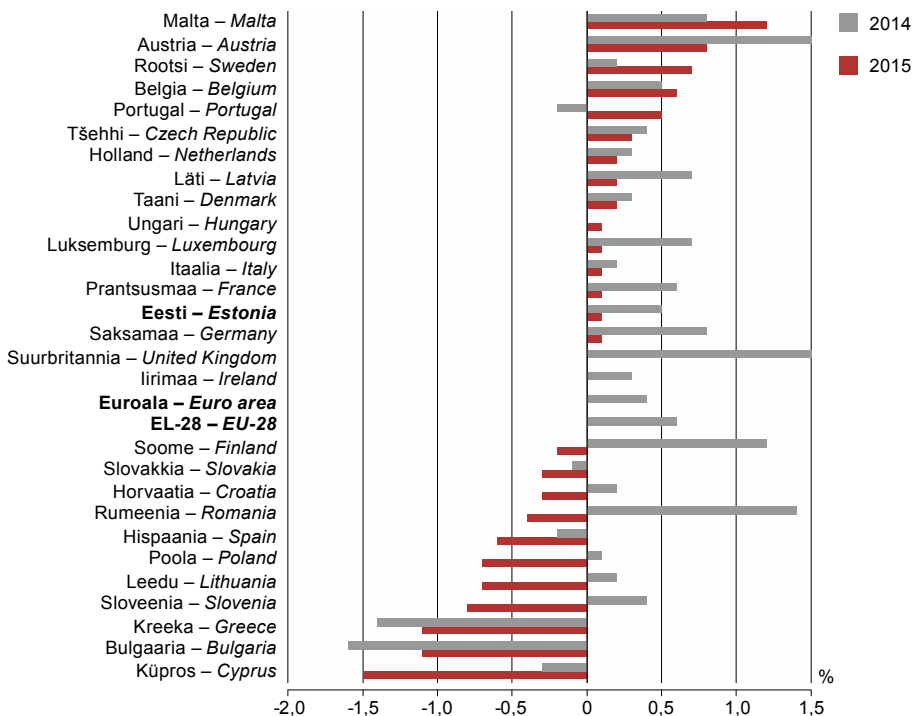
Tabel 6. Remondi- ja rekonstrueerimistöde hinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, 2011–2015

Table 6. Repair and reconstruction work price index, change over previous year, 2011–2015 (protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Tööjõud	7,5	5,9	13,3	1,7	2,3	Labour force
Ehitusmasinad	4,3	9,3	0,2	3,4	-2,3	Building machines
Ehitusmaterjal	1,9	4,5	-0,2	0,0	-1,4	Building materials
KOKKU	3,8	5,2	6,1	0,6	0,0	TOTAL

Joonis 1. Tarbijahindade harmoneeritud indeksi aastakeskmine muutus Euroopa Liidu riikides, 2014, 2015

Figure 1. Annual average change in the harmonised index of consumer prices in the European Union countries, 2014, 2015

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Tarbijahinnaindeksi kaalusüsteemi ja arvutuste aluseks olevaid baashindu ajakohastab Statistikaamet igal aastal alates 2001. aastast. 2015. aastal olid tarbijahinnaindeksi arvutuste aluseks olevad baashinnad 2014. aasta detsembri hinnad. Arvutused tehti baasil detsember 2014 = 100. Kaalusüsteem vastas elanikkonna 2014. aasta keskmisele kulutuste struktuurile. Et võimaldada võrdlusi varasemate perioodidega, jätkati tarbijahinnaindeksi avaldamist baasil 1997 = 100. Ühendav kuu on 2014. aasta detsember. Kulutuste rühmitamise aluseks on rahvusvaheline klassifikaator COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose). Kaupade ja teenuste hindu registreeritakse iga kuu kümnes Eesti linnas. Vaatlusperiood on nädal, kuhu jääb 15. kuupäev.

Tarbijahinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu viiendal tööpäeval.

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi kaalusüsteemi ja arvutuste aluseks olevaid baashindu ajakohastab Statistikaamet igal aastal alates 2002. aastast. 2015. aastal olid tootjahinnaindeksi arvutuste aluseks olevad baashinnad 2014. aasta detsembri hinnad. Kaalusüsteem vastas ettevõtete 2013. aasta tööstustoodangu müügi struktuurile. Andmed avaldatakse baasil 2010 = 100. Ühendav kuu on 2014. aasta detsember.

Tootjahinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval (v.a veebruaris).

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Ehitushinnaindeksi kaalusüsteemi ajakohastati 2013. aastal. Indeksi arvutamisel kaasatakse neli ehitisegruppi – eramud, korruselamud, tööstushooned ja ametihooned. Otsekuludes arvestatavad ressursid jaotatakse kolme põhigruppi: tööjõud, ehitusmasinad ja ehitusmaterjal.

Ehitushinnaindeksiga väljendatakse ehitustegevuse maksumuse muutust ehitusplatsi otsekulude tasemel. Alates 2013. aasta I kvartalist vastab ehitushinnaindeksi arvutamisel kasutatav ehitusplatsi otsekulude struktuur 2012. aasta kulude struktuurile ja ehitushinnaindeksis arvesse võetavate ehitisegruppide osatähtsus 2012. aastal kasutusse lubatud pindade osatähtsusele. Indeks arvestamata jäetud ehitiste maht on liidetud olemasolevatele ehitistele, arvestades konstruktsiooni eripära.

Et võimaldada võrdlusi varasemate perioodidega, jätkati ehitushinnaindeksi avaldamist baasil 1997 = 100. Ühendav kuu on eelmise aasta detsember.

Hinnainfo kogutakse valikuuringuga, mis hõlmab ehitus- ja hulgimüügifirmasid ning kümne linna jaemüügiettevõtteid.

Ehitushinnaindeks avaldatakse kord kvartalis kvartalile järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud nelja kvartali keskmisena.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksit on ajakohastatud samamoodi nagu ehitushinnaindeksit.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks avaldatakse kord kvartalis kvartalile järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval.

Aastaindeks on leitud nelja kvartali keskmisena.

Ekspordihinnaindeksit arvutatakse alates 1994. aastast. Baashindadena on kasutusel vaadeldavale aastale eelnenud aasta detsembri hinnad. Indeksi arvutamise aluseks on suurematelt ekspordijatelt saadud hinnaandmed. Kaaludena kasutatakse üle-eelmise aasta ekspordi mahtusid.

Ekspordihinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval (v.a veebruaris).

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Impordihinnaindeksit arvutatakse alates 1998. aastast. Baashindadena on kasutusel vaadeldavale aastale eelnenud aasta detsembri hinnad. Indeksi arvutamise aluseks on suurematelt importijatelt saadud hinnaandmed. Kaaludena kasutatakse üle-eelmise aasta impordi mahtusid.

Impordihinnaindeks avaldatakse iga kuu vaadeldavale kuule järgneva kuu 20. kuupäeval või sellele järgneval tööpäeval (v.a veebruaris).

Aastaindeks on leitud 12 kuu keskmisena.

Eluaseme hinnaindeks on Laspeyresi tüüpi indeks, mille arvutamisel kasutatakse nii olemasolevate kui ka uute eluasemete ostu-müügitehingute hindu. Hinnad sisaldavad maa maksumust.

Andmeallikas on Maa-amet. Tehingute infot on täiendatud ehitisregistri andmetega. Arvutustes kasutatakse eluaseme ruutmeetrihindade geomeetrilist keskmist.

Eluaseme hinnaindeks arvutatakse korterite ja majade (ühepereelamud, paarismajad ja ridaelamud) kohta. Indeksite arvutamisel on Eesti jaotatud kolme ossa: Tallinn; Tallinnaga külgnevad piirkonnad ning Tartu ja Pärnu linn; ülejäänud Eesti (eespool nimetatuteta).

Eluaseme hinnaindeksi kaalusid uuendatakse igal aastal. Eelmise aasta andmetel põhinevaid kaalusid kasutatakse kogu järgmise aasta jooksul.

Jooksval aastal (t) on eluaseme hinnaindeksi arvutuste aluseks olevateks baashindadeks eelmise aasta (t-1) IV kvartali hinnad.

Eluaseme hinnaindeksit avaldatakse baasil 2010 = 100. Aegrida algab 2005. aasta I kvartalist.

Indeksit avaldatakse kvartali kaupa Statistikaameti avaldamiskalendri järgi. Esimest korda avaldati indeks 21.09.2012.

Aastaindeks arvutatakse nelja kvartali keskmisena.

Methodology

*Since 2001, Statistics Estonia has annually updated the weights system of the **consumer price index** and the base prices used for calculation. In 2015, the base prices for the calculation of the consumer price index were the December 2014 prices. The calculations were made on the basis of December 2014 = 100. The weights system corresponded to the average expenditure structure of the population in the year 2014. To allow comparison with previous periods, Statistics Estonia continued to publish the consumer price index using the base 1997 = 100. December 2014 is the linking month. The breakdown into groups of consumption is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The prices of goods and services are registered in ten Estonian cities every month. The observation period is the week including the 15th day of the month.*

The consumer price index is published monthly, on the 5th business day of the month following the end of the reference month.

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

*Since 2002, Statistics Estonia has annually updated the weights system of the **producer price index of industrial output** and the base prices used for calculation. In 2015, the base prices for the calculation of the producer price index were the December 2014 prices. The weights system corresponded to the industrial sales structure of enterprises in the year 2013. The data are published on the basis of 2010 = 100. December 2014 is the linking month.*

The producer price index of industrial output is published monthly, on the 20th day of the month following the end of the reference month or on the next business day (except in February).

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

*The weights system of the **construction price index** was updated in 2013. The calculation of the construction price index covers four groups of buildings – detached houses, apartment buildings, industrial buildings and office buildings. Basic inputs are divided into three main groups: labour force, building materials and building machines.*

The construction price index expresses the change in the cost of construction taking into consideration the price changes of basic inputs. Starting from the 1st quarter of 2013, the structure of direct expenses at the building site, used in the calculation of the construction price index, corresponds to the structure of expenses of the year 2012; and the proportions of groups of buildings taken into account in the construction price index correspond to the proportion of buildings completed in 2012. The volume of buildings which have not been taken into account in the index has been added to the existing buildings taking into consideration the specific character of the construction.

To allow comparison with previous periods, Statistics Estonia continued to publish the construction price index with 1997 = 100 as the reference year. December of the previous year is the linking month.

Price information is collected with a sample survey which includes Estonian construction and wholesale enterprises and the retail trade enterprises of ten cities.

The construction price index is published quarterly, on the 20th day of the month following the end of the reference quarter or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of four quarters.

The **repair and reconstruction work price index** has been updated similarly to the construction price index.

The repair and reconstruction work price index is published quarterly, on the 20th day of the month following the end of the reference quarter or on the next business day.

The annual index has been calculated as the average of four quarters.

The **export price index** has been calculated since 1994. The base prices used for calculating the index in the given year are the prices in December of the previous year. The price data are collected directly from main exporters. The weight structure of the export price index is based on the value of exports of the year $t-2$.

The export price index is published monthly, on the 20th day of the month following the end of the reference month or on the next business day (except in February).

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

The **import price index** has been calculated since 1998. The base prices used for calculating the index in the given year are the prices in December of the previous year. The price data are collected directly from main importers. The weight structure of the import price index is based on the value of imports of the year $t-2$.

The import price index is published monthly, on the 20th day of the month following the end of the reference month or on the next business day (except in February).

The annual index has been calculated as the average of 12 months.

The **dwelling price index** is a Laspeyres type index which covers transactions made with already existing dwellings as well as new dwellings. The prices include land value.

The data are obtained from the Estonian Land Board. Transaction data have been combined with data from the State Register of Construction Works. For calculations, the geometric mean of the square metre prices of dwellings is used.

DPIs are compiled for apartments and houses (including detached, semi-detached and terraced houses). To compile these indices, Estonia is geographically divided into three parts: Tallinn; the areas bordering Tallinn, and Tartu and Pärnu cities; and the rest of Estonia (without the aforementioned districts).

The weights of the dwelling price index are updated annually. Weights derived from the data of the previous year are used during the entire following year.

In the current year (t) the base prices for the calculation of the DPI are the prices of the fourth quarter of the previous year ($t-1$). The dwelling price index is published on the base 2010 = 100. The time series starts from the first quarter of 2005.

The dwelling price index is published quarterly in accordance with the release calendar of Statistics Estonia. The DPI was first published on 21 September 2012.

The annual index has been calculated as the average of four quarters.

RAHVAMAJANDUSE ARVEPIDAMINE

Annika Laarmaa

Ülevaade

2015. aastal oli Eesti majanduse kasvutempo üks Euroopa Liidu aeglasemaid. Eesti sise-majanduse koguprodukti (SKP) kasv aeglustus möödunud aastal hinnamuutuste mõju arvestades 1,1%-ni. Eestist tagapool oli meie lähinaaber Soome koos Austria, Itaalia ja Kreekaga. Euroopa Liidu (EL) majandus kokku kasvas 2,0%.

2015. aastal mõjutas Eesti majandust enim veonduse ja laonduse tegevusala lisandväärtuse vähenemine. SKP kasvu kahandasid olulisel määral ka ehitus ja töötlev tööstus. Ehitusmahud kohalikul ehitusturul vähenesid ning ehituse tegevusala lisandväärtus kahanes eelkõige rajatiste ehitamise ja hoonete remondi vähenemise tõttu. Eesti suurima tegevusala, töötleva tööstuse lisandväärtus kahanes peamiselt nõrga välisnõudluse tõttu.

Suurima panuse SKP kasvu andis põllumajanduse, metsanduse ja kalapüügi tegevusala lisandväärtuse suurenemine. SKP kasvu panustasid ka kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus ning kaubanduse tegevusala. Kaubanduse kasvu toetas jaekaubanduse stabiilne suurenemine.

Töõjõu tootlikkus vähenes. 2015. aastal kasvas SKP aeglasemini kui töötatud tundide ja hõivatute arv. Kogumajanduse tööjõu tootlikkus hõivatu kohta vähenes 1,5% ja tootlikkus tunni kohta 1,2%. Viimati vähenesid need näitajad aastavõrdluses vastavalt 2009. ja 2011. aastal. EL-is keskmiselt mõlemad näitajad 2015. aastal kasvasid.

Kuigi tööjõu tootlikkus vähenes, suurenesid SKP loomiseks tehtud tööjõukulud. Juba neljandat aastat järjest kasvasid tööjõukulud Eestis kiiremini kui EL-is keskmiselt.

Tavaliselt on tööjõu ühikukulu kasv ja hindade tõus omavahel tugevalt seotud – mida kiirem on tööjõu ühikukulu kasv, seda suurem on vajadus kaupade ja teenuste hindu tõsta ning vastupidi.

Rahvamajanduse arvepidamises mõjutab toodangut nii sise- kui ka välisturu toodang, seega sõltub toodangu deflaator nii ekspordi- kui ka tootjahinnaindeksist. Vahetarbimise hinnamõju eemaldamiseks kasutatakse aga nii tarbija-, tootja- kui ka impordihinnaindeksit. Impordi- ja ekspordihinnaindeks langesid 2015. aastal aasta varasemaga võrreldes kolmandat aastat järjest – vastavalt 3,9% ja 3,8%. Teist aastat järjest langesid aastavõrdluses tarbijahinnaindeks (–0,5%) ja tööstustoodete tootjahinnaindeks (–2,0%). SKP deflaatori kasv aeglustus mitme hinnaindeksi koosmõjul teist aastat järjest ja oli 2015. aastal 1,4%.

Ekspord ja import kahanesid. Hoolimata kasvust aasta esimeses kvartalis vähenes kogumajanduse kaupade ja teenuste ekspord 2015. aastal hinnamõju arvestades 1,1% ning kaupade ja teenuste import 1,5%. Enim mõjutas väliskaubandust elektroonikaseadmete sisse- ja väljaveo vähenemine. Netoeksporti ehk kaupade ja teenuste ekspordi ja impordi vahe oli aasta kokkuvõttes positiivne. Netoeksporti osatähtsus SKP-s oli 4,1%, mis aastavõrdluses on viimase nelja aasta parim näitaja.

Sisemajanduse nõudlus vähenes. Kuigi SKP kasvas, vähenes sisenõudlus 0,9%. Peamiselt oli see tingitud varude muutusest ja investeeringute kahanemisest. Varud vähenesid aastaga kõikides alaliikides. Samal ajal kodumajapidamiste, valitsemissektori ja mittetulundusüksuste lõpptarbimiskulutused suurenesid. Kodumajapidamiste kulutused kasvasid eelkõige toidule, vabale ajale ja transpordile tehtud kulutuste suurenemise tõttu.

Kapitali kogumahutus põhivarasse kahanes hinnamõjusid arvesse võttes 4,5%. Enim vähenesid ettevõtete investeeringud masinatesse ja seadmetesse ning transpordivahenditesse. Valitsemissektori investeeringud samal ajal suurenesid.

Lõpptarbimiskulutused, kapitali kogumahutus ja varude muutus kokku ehk sisemajanduse nõudlus oli toodetud SKP-st väiksem – 96,4% SKP-st. Ka EL-is keskmiselt oli 2015. aastal sisemajanduse nõudlus toodetud SKP-st väiksem.

Kogusäästu osatähtsus kasutatavas kogutulus oli 26,8%. Näitaja on küll suur, kuid siiski väiksem kui varasemal neljal aastal. EL-is keskmiselt oli see näitaja 2015. aastal 21,3%. Eesti SKP jooksevhindades oli 2015. aastal esialgsel andmetel 20,5 miljardit eurot ja kogurahvatulu 20,0 miljardit eurot. Kogurahvatulu osatähtsus SKP-s oli 97,9% ehk ligikaudu sama suur kui 2014. aastal. Mitteresidentidele makstud esmased tulud olid 424 miljonit eurot suuremad kui mitte-residentidelt saadud esmased tulud. Kogurahvatulu kasv aeglustus, mistõttu aeglustus ka kasutatava kogutulu kasv. Kasutatava kogutulu ja lõpptarbimiskulutuste vahe on kogumajanduse kogusääst. 2015. aastal kasvas kasutatav kogutulu lõpptarbimiskulutustest aeglasemalt ja seetõttu kahanes kogusääst 2014. aastaga võrreldes 2,2%. Viimati kahanes kogusääst 2009. aastal.

2015. aastal oli Eesti välismaailma suhtes netolaenuandja. Eesti sisemajanduse investeeringuid rahastatakse peamiselt kogumajanduse säästust ja välismaailmalt saadud kapitalisiiretest. Kui sääst ja välismaailmalt saadud kapitalisiirded on investeeringutest suuremad, on riik netolaenuandja. Kui aga peale säästude ja välismaailmalt saadud kapitalisiirete tuleb välismaailmalt laenata, on riik netolaenuvõtja. Nii nagu varasemal kuuel aastal oli ka 2015. aastal säästu ja välismaailmalt saadud kapitalisiirete (peamiselt EL-i tõukefondidest saadud raha) kogusumma kapitali kogumahutusest suurem, seega oli Eesti välismaailma suhtes netolaenuandja. Aasta varasemaga võrreldes kapitali kogumahutus ja säästud vähenesid, kuid välismaailmalt saadud kapitalisiirded suurenesid. Eesti netolaenuandmine on kasvanud ja selle osatähtsus kasutatavas kogutulus oli 2015. aastal 4,4%.

NATIONAL ACCOUNTS

Annika Laarmaa

Overview

In 2015, the Estonian economy's growth rate was one of the slowest ones in the European Union. In Estonia, the real growth of the gross domestic product (GDP) slowed down to 1.1%. Those ranking below Estonia included our neighbour Finland along with Austria, Italy and Greece. The GDP of the European Union (EU) as a whole grew 2.0%.

In 2015, the decrease in the value added of transportation and storage influenced the Estonian economy the most. Construction and manufacturing also had a strong negative effect on the GDP. The construction volumes on the domestic construction market fell and the value added of construction decreased mainly due to a drop in the construction of structures and in repair and reconstruction work in building construction. In manufacturing, the largest economic activity in Estonia, value added decreased mainly due to weak external demand.

Agriculture, forestry and fishing contributed to the increase in the GDP the most. In addition, GDP growth was supported by professional, scientific and technical activities and trade. Trade increased mainly due to stable growth in retail sales.

Labour productivity decreased. In 2015, the GDP grew more slowly than the number of hours worked and that of persons employed. Labour productivity per employee decreased 1.5% and labour productivity per hour worked fell 1.2%. The previous time that these estimates decreased in a year-over-year comparison was in 2009 and 2011, respectively. The EU average labour productivity estimates increased in 2015.

Although labour productivity fell, the labour costs related to GDP production increased. Already for the fourth year in succession, the unit labour costs in Estonia grew faster than the EU average.

Usually, there is a strong correlation between the rise in unit labour costs and prices – the faster the growth in unit labour cost, the greater the pressure to raise the prices of goods and services, and vice versa.

In national accounts, output is influenced by the output of both the domestic and the export market. Therefore, the deflator of output is related to the export price index and the producer price index. In order to eliminate the impact of intermediate consumption, consumer, producer and import price indices are used. In 2015 compared to 2014, both the export and import price index decreased for the third year in a row – by 3.9% and 3.8%, respectively. For the second year in succession, there was a year-over-year decrease in the consumer price index (–0.5%) and the production price index of industrial output (–2.0%). As a result of the combined effect of several price indices, the GDP deflator growth slowed down for the second year in a row and amounted to 1.4% in 2015.

Exports and imports decreased. Despite the increase in the 1st quarter of the year, in 2015 compared to 2014, the real exports of goods and services fell 1.1% and the imports of goods and services – 1.5%. The decreased exports and imports of electronic products had the biggest negative impact on foreign trade. Net export, i.e. the difference between export and import, was positive in 2015. The share of net export in the GDP was 4.1%, which was the best indicator level of the last four years.

Domestic demand fell. Although the GDP increased, domestic demand declined 0.9%. This was mainly due to a change in inventories and decreased investments. Compared to 2014, inventories decreased in all subdivisions. At the same time, the final consumption expenditures of households, the general government and non-profit institutions increased. The increase in household final consumption expenditure was mostly caused by an increase in spending on food, recreation and transport.

Real gross fixed capital formation fell 4.5%. The investments of the non-financial enterprises sector in equipment and machinery and transport equipment decreased the most. At the same time, general government investments increased.

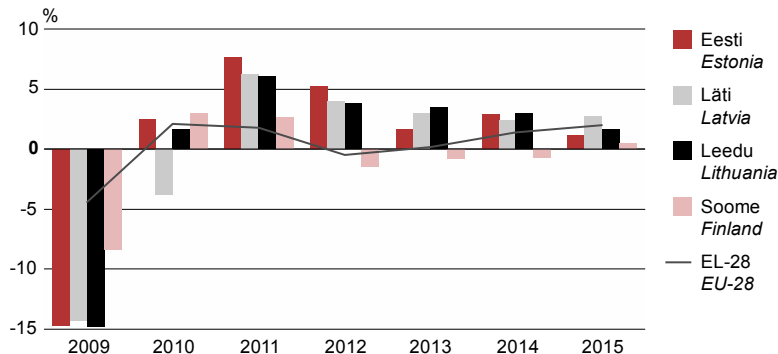
The total final consumption expenditures, gross fixed capital formation and changes in inventories total (i.e. domestic demand) were smaller than the GDP by output method – 96.4% of the GDP. Also in the EU on average, domestic demand was smaller than the GDP by output method in 2015.

The share of gross saving in disposable income was 26.8%. *Although the share was big, it was still smaller than in the previous four years. In the EU, the average share of gross saving in disposable income was 21.3% in 2015. According to preliminary estimates, Estonia's GDP at current prices was 20.5 billion euros and the gross national income (GNI) was 20.0 billion euros in 2015. The share of the GNI in the GDP remained at a more or less the same level as in 2014 – 97.9%. Primary income payable to the rest of the world was 424 million euros bigger than the primary income receivable from the rest of the world. Together with the slowdown in GNI growth, the growth of gross disposable income slowed down as well. The difference between gross disposable income and final consumption expenditure is called gross saving. In 2015, the growth of the gross disposable income was slower than the growth of final consumption expenditure, resulting in a 2.2% decrease in gross saving compared to 2014. The previous time that gross saving decreased was in 2009.*

In 2015, Estonia was a net lender to the rest of the world. *The main sources of financing for domestic investments in Estonia are savings of the total economy and capital transfers receivable from the rest of the world. If savings and capital transfers receivable are bigger than domestic investments, the country is a net lender. If the country has to borrow from the rest of the world in addition to savings and capital transfers receivable from the rest of the world, the country is a net borrower. Similarly to the previous six years, the total sum of savings and capital transfers from the rest of the world (mainly from the EU Structural Funds) was bigger than the expenditure on gross capital formation in 2015 as well. Therefore, Estonia was still a net lender in relation to the rest of the world. Compared to 2014, gross capital formation and savings decreased, while capital transfers receivable increased. In Estonia, net lending has increased and it amounted to 4.4% of gross disposable income in 2015.*

Joonis 1. SKP muutus võrreldes eelmise aastaga (aheldamise meetodil) Eestis, lähiriikides ja EL-is keskmiselt, 2009–2015

Figure 1. Change in GDP over previous year (chain-linked) in Estonia, neighbouring countries, and in the EU on average, 2009–2015

Allikas/Source: Eurostat

Tabel 1. SKP institutsionaalse sektori järgi, 2011–2015

Table 1. GDP by institutional sector, 2011–2015

(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted	10 386,4	11 276,3	11 906,0	12 282,3	12 313,8	Non-financial corporations
Finantsinstitutsioonid	562,4	603,1	594,5	661,4	684,4	Financial corporations
Valitsemissektor	2 211,8	2 325,3	2 550,8	2 766,3	2 949,3	General government
Kodumajapidamised	1 329,4	1 404,7	1 475,2	1 523,7	1 576,1	Households
Kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid	126,4	136,6	148,1	164,5	182,4	Non-profit institutions serving households
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	14 616,4	15 745,9	16 674,7	17 398,3	17 706,0	VALUE ADDED TOTAL
Netotootemaksud	2 051,2	2 260,1	2 340,1	2 564,4	2 754,9	Net taxes on products
SKP turuhindades	16 667,6	18 006,0	19 014,8	19 962,7	20 460,9	GDP at market prices

Tabel 2. SKP tegevusala järgi, 2011–2015

Table 2. GDP by economic activity, 2011–2015

(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Põllumajandus, metsa- majandus ja kalapüük	567,3	627,1	584,2	598,9	620,6	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	201,7	200,8	254,5	262,3	245,2	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	2 422,3	2 533,9	2 605,5	2 737,7	2 676,8	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	505,9	516,8	656,9	616,3	571,5	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	135,4	146,5	137,3	138,3	126,8	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	1 001,5	1 141,3	1 170,7	1 136,2	1 115,9	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1 770,4	1 958,5	2 047,6	2 124,9	2 173,5	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	1 292,1	1 423,0	1 486,7	1 518,3	1 454,2	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toidlustus	239,6	270,3	292,7	313,8	324,6	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	737,2	779,6	883,8	917,4	976,1	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	564,4	605,2	596,5	661,9	685,1	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraalne tegevus	1 415,7	1 543,3	1 648,4	1 751,7	1 847,9	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	731,3	805,3	841,8	916,8	984,1	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	561,8	583,2	630,9	683,9	693,3	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	990,8	1 037,1	1 111,3	1 187,5	1 260,9	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	659,5	681,1	735,5	793,8	827,2	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	502,3	525,0	571,4	595,0	650,9	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	187,4	222,6	251,9	266,7	288,6	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	129,8	145,4	166,9	177,1	182,8	<i>Other service activities</i>
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	14 616,4	15 745,9	16 674,7	17 398,3	17 706,0	VALUE ADDED TOTAL
Netootemaksud	2 051,2	2 260,1	2 340,1	2 564,4	2 754,9	<i>Net taxes on products</i>
SKP turuhindades	16 667,6	18 006,0	19 014,8	19 962,7	20 460,9	<i>GDP at market prices</i>

Tabel 3. SKP muutus võrreldes eelmise aastaga tegevusala järgi (aheldamise meetodil), 2011–2015

Table 3. Change in GDP over previous year by economic activity (chain-linked), 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	13,3	15,1	-6,7	5,1	14,1	Agriculture, forestry and fishing
Mäetööstus	11,3	-11,5	0,9	-1,4	-3,4	Mining and quarrying
Töötlev tööstus	14,7	0,9	2,9	3,2	-0,8	Manufacturing
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	0,9	2,1	25,6	12,2	2,8	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	-1,5	6,7	-7,0	-1,1	-10,0	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Ehitus	26,1	6,9	-8,1	-4,2	-4,9	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	9,4	10,4	5,2	4,1	2,5	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Veondus ja laondus	5,0	9,1	-4,3	0,4	-6,3	Transportation and storage
Majutus ja toitlustus	18,3	0,9	1,5	-3,7	-2,6	Accommodation and food service activities
Info ja side	7,6	9,2	17,6	3,8	3,4	Information and communication
Finants- ja kindlustustegevus	-7,6	7,6	-6,8	4,7	2,7	Financial and insurance activities
Kinnisvaraalne tegevus	5,3	0,4	-2,4	-2,3	1,0	Real estate activities
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	4,5	5,5	1,1	6,3	5,9	Professional, scientific and technical activities
Haldus- ja abitegevused	13,0	2,3	5,8	5,8	-2,6	Administrative and support service activities
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	-0,4	2,1	0,8	1,1	0,0	Public administration and defence; compulsory social security
Haridus	0,5	1,6	0,8	0,8	-2,1	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1,9	0,7	1,8	-1,8	2,7	Human health and social work activities
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	4,1	14,7	9,9	1,3	3,2	Arts, entertainment and recreation
Muud teenindavad tegevused	5,2	9,3	9,2	0,2	-2,0	Other service activities
LISANDVÄÄRTUS KOKKU	7,8	4,9	1,7	2,1	0,3	VALUE ADDED TOTAL
Netoototemaksud	6,3	6,9	0,6	8,9	6,1	Net taxes on products
SKP turuhindades	7,6	5,2	1,6	2,9	1,1	GDP at market prices

Joonis 2. SKP komponendi panus SKP kasvu tarbimismeetodi järgi, 2009–2015

Figure 2. Contribution of GDP component to GDP growth by expenditure approach, 2009–2015

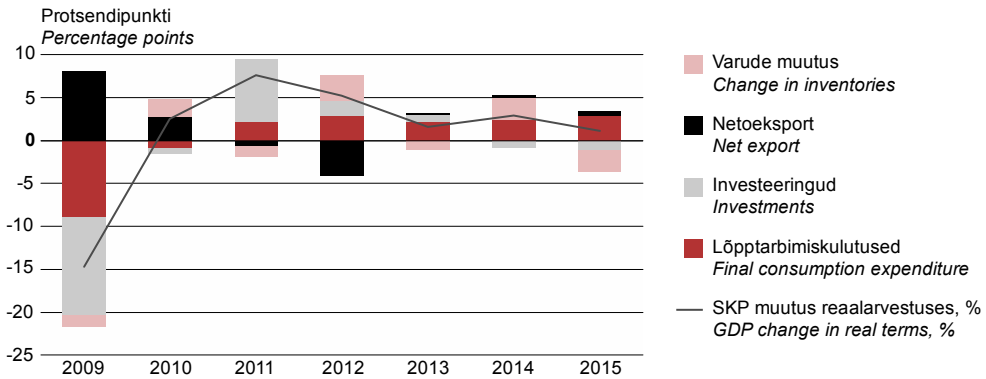
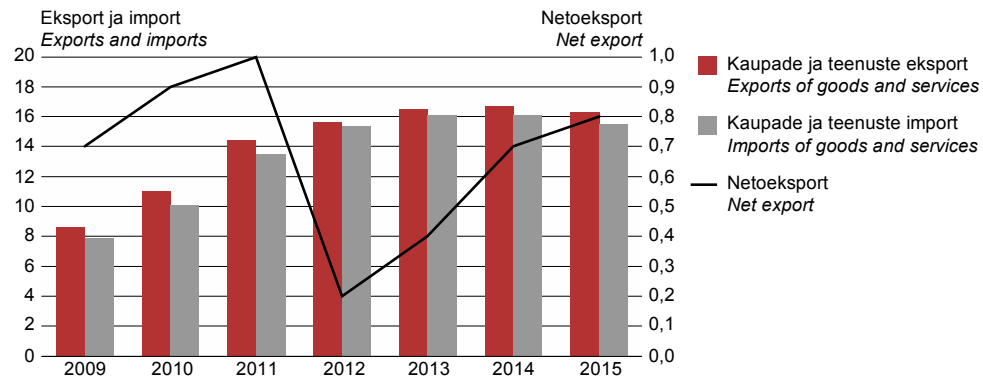

Joonis 3. Kaupade ja teenuste eksport ja import, 2009–2015

Figure 3. Exports and imports of goods and services, 2009–2015

(miljonit eurot jooksevhindades – billion euros at current prices)

Tabel 4. SKP muutus võrreldes eelmise aastaga tarbimismeetodi järgi (aheldamise meetodil), 2011–2015

Table 4. Change in GDP over previous year by expenditure approach (chain-linked), 2011–2015
(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Eratarbimis- kulutused	3,6	4,4	3,8	3,3	4,5	Private consumption expenditure
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	1,3	3,6	1,5	3,0	2,1	General government final consumption expenditure
Kodumajapidamisi teenindavate kasumi- taotluseta institutsioonide lõpptarbimiskulutused	6,4	5,8	4,4	10,0	11,4	Final consumption expenditure of non-profit institutions serving households
Kapitali kogumahutus põhivarasse ja väärisesemed	34,3	6,7	3,2	-3,1	-4,5	Gross fixed capital formation and valuables
Varude muutus	Change in inventories
SISEMAJANDUSE NÕUDLUS	8,7	8,0	2,0	4,1	-0,9	DOMESTIC DEMAND
Kaupade ja teenuste eksport (FOB)	24,2	6,2	4,7	1,8	-1,1	Exports of goods and services (f.o.b.)
kaupade eksport	32,6	6,3	4,8	0,1	-1,6	exports of goods
teenuste eksport	6,4	6,0	4,5	6,0	-0,1	exports of services
Kaupade ja teenuste import (FOB)	27,2	11,7	4,5	1,4	-1,9	Imports of goods and services (f.o.b.)
kaupade import	29,2	11,8	2,6	1,1	-2,4	imports of goods
teenuste import	20,3	11,3	11,7	2,6	-0,1	imports of services
SKP turuhindades	7,6	5,2	1,6	2,9	1,1	GDP at market prices

Tabel 5. SKP sissetulekumeetodi järgi, 2011–2015

Table 5. GDP by income approach, 2011–2015
(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Hüvitatud töötajatele	7 457,9	8 077,5	8 626,6	9 218,1	9 842,5	Compensation of employees
palk	5 545,7	6 021,1	6 438,2	6 860,5	7 328,4	wages and salaries
tööandja sotsiaalmaksud	1 912,3	2 056,4	2 188,3	2 357,6	2 514,2	employers' social contributions
Põhivara kulum	2 469,8	2 654,6	2 905,0	3 089,9	3 274,7	Consumption of fixed capital
Tootmis- ja impordimaksud	2 270,6	2 474,8	2 529,6	2 735,1	2 939,8	Taxes on production and imports
Subsiidiumid (-)	324,7	341,0	318,0	261,7	268,2	Subsidies (-)
Tegevuse ülejääk ja segatulu	4 794,0	5 140,1	5 271,7	5 181,2	4 672,1	Operating surplus and mixed income
SKP turuhindades	16 667,6	18 006,0	19 014,8	19 962,7	20 460,9	GDP at market prices

Joonis 4. Kogusäästu ja netolaenuandmise/-võtmise osatähtsus kasutatavas kogutulus, 2009–2015

Figure 4. Share of gross saving and net lending/borrowing in gross disposable income, 2009–2015

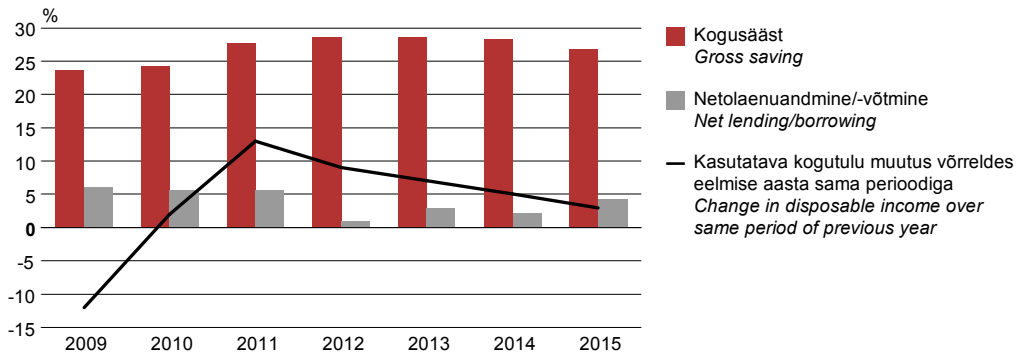

Tabel 6. Kogumajanduse kasutatav tulu, sääst ja netolaenuandmine/-võtmine, 2011–2015

Table 6. Disposable income, saving and net lending / net borrowing of the total economy, 2011–2015 (miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
SKP	16 667,6	18 006,0	19 014,8	19 962,7	20 460,9	GDP
Välismaailmalt saadud esmased tulud	1 025,1	1 002,6	1 177,1	1 071,3	965,0	Primary income receivable from the rest of the world
Välismaailmale makstud esmased tulud	1 860,5	1 725,8	1 598,5	1 565,9	1 389,1	Primary income payable to the rest of the world
Kogurahvatulu	15 832,3	17 282,8	18 593,5	19 468,1	20 036,8	Gross national income
Põhivara kulum	2 469,8	2 654,6	2 905,0	3 089,9	3 274,7	Consumption of fixed capital
Netorahvatulu	13 362,6	14 628,2	15 688,5	16 378,1	16 762,2	Net national income
Välismaailmalt saadud jooksvad siirded	424,1	431,0	430,6	438,6	475,3	Current transfers receivable from the rest of the world
Välismaailmale makstud jooksvad siirded	297,2	321,3	396,4	410,0	429,6	Current transfers payable to the rest of the world
Kasutatav kogutulu	15 959,2	17 392,6	18 627,7	19 496,6	20 082,5	Gross national disposable income
Kasutatav netotulu	13 489,5	14 737,9	15 722,6	16 406,7	16 807,8	Net national disposable income
Lõpptarbimiskulutused	11 528,0	12 411,1	13 301,2	13 992,5	14 702,2	Final consumption expenditure
Kogusääst	4 431,2	4 981,5	5 326,4	5 504,1	5 380,3	Saving, gross
Netosääst	1 961,5	2 326,8	2 421,4	2 414,2	2 105,6	Saving, net
Välismaailmalt saadud kapitalisiirded	472,6	593,4	612,2	333,3	356,0	Capital transfers receivable from the rest of the world
Välismaailmale makstud kapitalisiirded	4,7	5,1	6,0	10,2	5,8	Capital transfers payable to the rest of the world
Kapitali kogumahutus põhivarasse	4 184,7	5 054,3	5 248,2	5 582,6	5 028,5	Gross fixed capital formation
Mittetoodetud mittefinantsvara soetamine miinus realiseerimine	-189,2	-19,9	85,7	113,4	-71,0	Acquisitions less disposals of non-financial non-produced assets
Netolaenuandmine (+) / netolaenuvõtmine (-)	903,6	170,8	555,0	424,8	879,1	Net lending (+) / net borrowing (-)

Metoodika

Rahvamajanduse arvepidamise süsteemi peamine eesmärk on hinnata majanduse arengut riigi majandusterritooriumil. Arvestuse põhiline näitaja on sisemajanduse koguprodukt (SKP), mis leitakse kolmel viisil:

- tootismeetodil, mille aluseks on turutoodangu puhul toodangu ja vahetarbimise vahena leitud lisandväärtus; turuvälise toodangu puhul leitakse toodang kulude summana;
- tarbimismeetodil, mille aluseks on lõpptarbimine, investeringud ning ekspordi ja impordi saldo;
- sissetulekumeetodil, mille puhul SKP leitakse järgmiste komponentide summana: hüvitised töötajatele, põhivara kulum, tootmis- ja impordimaksud (neto), tegevuse ülejääk ja segatulu.

SKP arvutamisel võetakse arvesse ka varjatud majandustegevus. Statistikaamet arvestab vari-majandust kõikide institutsionaalsete sektorite (v.a valitsemissektor) ja tegevusalade järgi. Eesti SKP arvutatakse Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) ning toodete ja teenuste klassifikaatori (TTK 2008) järgi.

Tootismeetodil arvutatud tegevusalade lisandväärtused ei sisalda netotootemakse. Need arvestatakse kogu rahvamajanduse ulatuses. Lisandväärtusele netotootemaksude lisamisel saadakse SKP turuhindades.

Kaupade ja teenustega tehtavad tehingud kirjendatakse rahvamajanduse arvepidamises üldjuhul tekkepõhiselt. Turutoodangu ja enda lõpptarbeks tootmise puhul hinnatakse toodangut ja lisandväärtust alushindades ning vahetarbimist ostjahindades.

SKP-d ja selle tehinguid arvestatakse eelmise aasta ja jooksevhindades. Selleks et perioode võrrelda, eelmise aasta hindades väärtused aheldatakse. Eelmise aasta hindades tehtud arvestused leitakse kahekordse deflateerimisega, mille korral deflateeritakse turutoodang ja vahetarbimine eraldi ning lisandväärtus leitakse nende kahe ümberhinnatud tehingu vahena.

Iga-aastase tavapärase revideerimise tõttu on eelmises aastaraamatus avaldatud andmeid siinses raamatus täpsustatud.

Methodology

The main goal of the System of National Accounts (SNA) is to estimate the economic development in the economic territory of a country. The result of the production activity of resident producer units is represented in the SNA by the gross domestic product (GDP), which is compiled using three methods:

- *the production approach where value added is found as a difference between output and intermediate consumption in case of market output; or as a sum of costs in case of non-market output;*
- *the expenditure approach which is based on final consumption, investments and the net value of exports and imports;*
- *the income approach where the GDP is found as the sum of the following components: compensation of employees, consumption of fixed capital, net taxes on products and imports, operating surplus and mixed income.*

In the GDP calculations, the informal economy is taken into account as well. Statistics Estonia estimates the informal economy in all institutional sectors (except for the general government sector) and economic activities. Estonia's GDP is calculated using the Estonian Classification of Economic Activities 2008 (EMTAK 2008, based on NACE Rev. 2) and the Statistical Classification of Products by Activity in the European Economic Community (CPA 2008).

In the calculation of the GDP by production approach, the value added created by economic activities does not include net taxes on products. These are included in total national accounts. When net taxes on products are added to the value added, the result is GDP at market prices.

Transactions with goods and services are usually entered into national accounts by the accrual method of accounting. In the case of market output and manufacturing for own end use, the output and value added are assessed at basic prices and intermediate consumption is assessed at purchaser's prices.

The GDP and its transactions are estimated at current prices and at previous year's prices. Values at previous year's prices are chain-linked in order to compare the GDP and its components in different periods. Previous year's prices are calculated by double deflation, where market output and intermediate consumption are deflated separately and value added is found as the difference between these two transactions.

The data published in the previous yearbook have been revised in this book due to the regular annual revision.

FINANTSVAHENDUS

Egle Vesilind

Ülevaade

Eesti finants- ja kindlustustegevuse sektorisse kuulub 1% majanduslikult aktiivsetest registreeritud äriühingutest (v.a ainult maksukohustuslaste registris registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjad). Finants- ja kindlustussektorisse kuuluvad keskpang, krediidiasutused, valdusfirmad, investeerimisfirmad, kindlustusseltsid, fondid, muude finantsteenuste osutajad, finantsturgude haldajad, kindlustuse ja pensionifondide abitegevusaladel tegutsevad üksused ning fondide valitsejad. Finants- ja kindlustussektori panus Eesti sisemajanduse koguprodukti (SKP) oli 2015. aastal 0,4 protsendipunkti suurem kui aasta varem. Euroopa Liidu 28 riigi keskmine finants- ja kindlustustegevuse sektori ettevõtete panus SKP-sse langes 2015. aastal tagasi 2013. aasta tasemele ehk 5,3%-ni. Eesti finants- ja kindlustussektori panus SKP-sse oli samal tasemel nagu 2014. aastal ning ühel joonel Hispaania, Saksamaa ja Rumeeniaga (3,9%).

2015. aastal oli aktiivseid finantsvahenduse ja finantsvahenduse abitegevusega tegelevaid ettevõtteid kogumis 1054^a. Vara oli finantsvahenduse ja selle abitegevusega tegelevatel ettevõtetel 2015. aastal kokku ligi 2,6 miljardit eurot, milles suurim osatähtsus oli pikaajalistel finantsinvesteeringutel (53%). Osatähtsusest järgmised olid raha (18%) ja mitmesugused nõuded (15%). Kõige väiksema osa varadest hõlmasid varud ja viitlaekumised (1%). Suurimate pikaajaliste finantsinvesteeringutega ettevõtted tegelevad peamiselt laenude andmise ja investeerimise, samuti ettevõtete osaluste ostmisega. 2014. aastaga võrreldes olid pikaajalised investeeringud 2015. aastal 15% väiksemad ja finantsettevõtetel raha 23% rohkem – peaaegu pool miljardit eurot. Omakapital oli 2015. aastal nagu aasta varemgi ligi 1,6 miljardit eurot ning selle osatähtsus bilansis sama suur nagu 2014. aastal. 2015. aastal panustati rohkem ka kinnisvarainvesteeringutesse ja materiaalsesse põhivarasse, mis olid vastavalt 7% ja 9% suuremad kui aasta varem.

Kindlustusettevõtete tegevus on viimased viis aastat olnud suhteliselt stabiilne. Iga aastaga on järjest rohkem tulu teenitud edasikindlustuse preemiatest (neto) (2015. aastal 294 miljonit eurot), edasikindlustuse kahjunõuetest (neto) (172 miljonit eurot) ja investeeringutuludest (35 miljonit eurot). Ettevõtete kulud (sh tööjõukulud, kulum ning intressikulud ja intressiseloosumuga kulud) olid 2015. aastal kaks korda väiksemad kui aasta varem. Veidi on vähenenud ka netotegevuskulud (2015. aastal –4%).

Nii kindlustusettevõtete preemiad kui ka väljamaksed on liikunud viimased kolm aastat tõusvas trendis. Kindlustusseltsid töötavad endiselt kasumlikult ja nõuete suurenenud väljamaksmised kasumit olulisel määral ei mõjuta. Kõige enam on kasvanud elukindlustusseltside väljamaksed, mille põhjuseks on eelkõige investeerimisriskiga elukindlustuse väljamaksete suurenemine. 2015. aastal olid investeerimisriskiga elukindlustuse väljamaksed 12% suuremad kui aasta varem. Aastatel 2009–2015 tehti kõige rohkem väljamakseid investeerimisriskiga elukindlustuses. Kõige stabiilsemad on olnud sünni- ja abiellumiskindlustuse, lisakindlustuse ja surmajuhtumikindlustuse väljamaksed. Pensionikindlustuse väljamaksed on hakanud rahavastiku vananemise tõttu kasvama – 2015. aastal suurenesid need 2014. aastaga võrreldes 29%. Investeerimisriskiga elukindlustuse ja kapitalikogumiskindlustuse väljamaksed olid ajavahemikus 2009–2015 kõige muutlikumad. Stabiilsem aeg oli aastatel 2012–2013, pärast seda kapitalikogumiskindlustuse väljamaksed vähenesid ja investeerimisriskiga elukindlustuslepingute väljamaksed suurenesid. 2015. aastal kasvasid investeerimisriskiga elukindlustuse väljamaksed 2014. aastaga võrreldes 14% ja kapitalikogumiskindlustuse väljamaksed 2%.

Kahjukindlustuses väljamakstud nõuded püsisid aastatel 2009–2015 üsna stabiilsed. Kõige suuremad väljamaksed on endiselt liikluskindlustuses. 2015. aastal olid liikluskindlustuse väljamaksed 6% suuremad kui 2014. aastal. Veidi vähem kasvasid aastaga kahjukindlustusseltside väljamaksed

^a Finantsvahenduse ja finantsvahenduse abitegevusega tegelevate ettevõtete valimisse ei kuulu krediidiasutused, kapitalirendi ettevõtted, kindlustusseltsid ega pensioni- ja investeerimisfondid.

juriidiliste ja füüsiliste isikute maismaasõidukite kindlustuses. Juriidiliste isikute maismaasõidukite kindlustuse väljamaksed suurenesid aastaga 7% ja füüsiliste isikute omad 15%. Väljamaksed rahalise kaotuse kindlustuses suurenesid 2014. aastaga võrreldes 56%, tsiviilvastutuskindlustuses 30% ja sõiduki valdaja vastutuskindlustuses 25%.

FINANCIAL INTERMEDIATION

Egle Vesilind

Overview

The Estonian sector of financial and insurance activities includes 1% of economically active registered enterprises (excl. sole proprietors who are registered only in the Register of Taxable Persons). The sector of financial and insurance activities includes the central bank, credit institutions, holding companies, trusts, funds and similar entities, insurance companies, pension funds, units engaging in other financial services activities, in the administration of financial markets, in activities auxiliary to financial services and insurance activities and in fund management activities. In 2015, the contribution of the sector of financial and insurance activities to the gross domestic product (GDP) of Estonia was 0.4 percentage points bigger than in 2014. The average contribution of the sector to the GDP in the 28 Member States of the European Union fell in 2015 to the level of 2013, i.e. to 5.3%. The contribution of the Estonian financial and insurance activities sector to the GDP is still on the same level as in 2014 and comparable to the corresponding indicators of Spain, Germany and Romania (3.9%).

In 2015, there were 1,054^a enterprises in the population of enterprises engaging in financial intermediation and activities auxiliary to financial intermediation. The assets of enterprises engaging in financial intermediation and activities auxiliary to financial intermediation amounted to a total of nearly 2.6 billion euros, out of which long-term financial investments had the biggest share (53%). Long-term financial investments were followed by currency and deposits (18%) and various receivables (15%). Inventories and accrued income (1%) accounted for the smallest part of assets. Enterprises with the biggest long-term financial investments mainly engage in granting loans and making investments but also in buying corporate shares. In 2015 compared to 2014, long-term investments were 15% smaller and financial enterprises had 23% more currency and deposits – almost half a billion euros in total. Like a year earlier, the total equity in 2015 was nearly 1.6 billion euros and accounted for the same share in the balance sheet total as in 2014. In 2015, enterprises also made more real estate investments and bought more tangible fixed assets, resulting in a 7% and 9% increase, respectively.

Insurance companies have been relatively stable in the last five years. Every year more and more income is earned from premiums earned (net of reinsurance) (294 million euros in 2015), from claims incurred (net of reinsurance) (172 million euros in 2015) and from investment income (35 million euros in 2015). The costs of enterprises (incl. labour costs, depreciation and interest expenses) were about two times smaller in 2015 than a year earlier. There has been a slight fall also in net operating expenses (–4% in 2015).

Both the premiums and payments of insurance companies have been on the rise for the last three years. Insurance companies are still profitable and the rise in payments does not have a significant effect on profit. Life insurance payments have increased the most, mainly due to increased payments of unit-linked life insurance, which were 12% bigger in 2015 than a year earlier. In 2009–2015, the greatest number of payments was made in unit-linked life insurance. The payments of birth and

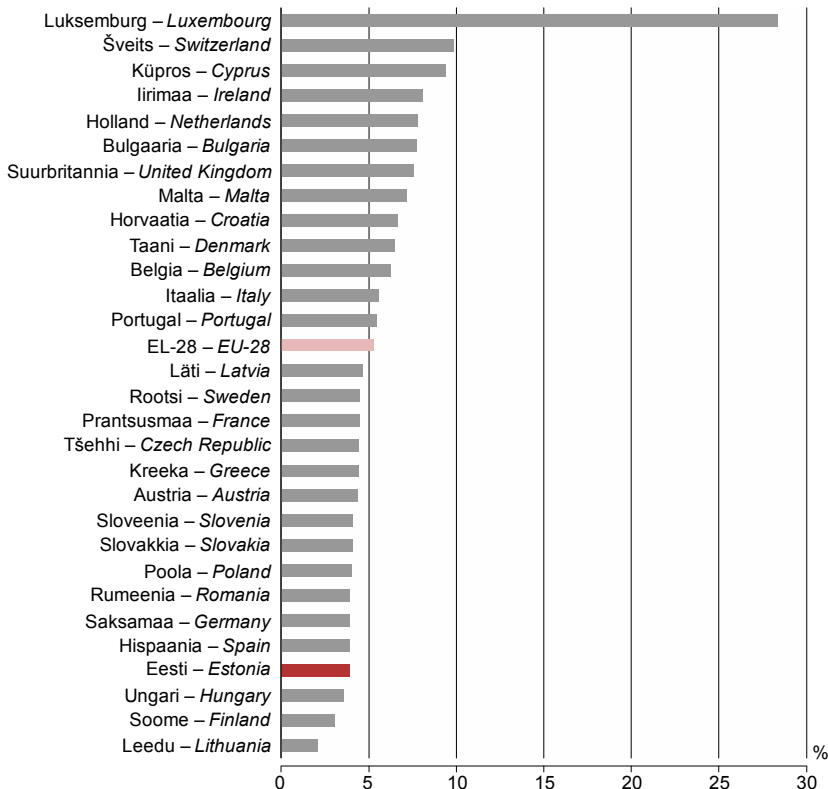
^a The sample of enterprises engaging in financial intermediation and activities auxiliary to financial intermediation does not include credit institutions, financial leasing enterprises, insurance companies nor pension and investment funds.

marriage insurance have been at the most stable level. Due to population ageing, pension insurance payments have started to increase – they rose 29% in 2015 compared to 2014. The payments of unit-linked life insurance and endowment insurance fluctuated the most in 2009–2015. They were more stable in the period of 2012–2013, after which endowment insurance payments fell and those of unit-linked life insurance rose. In 2015 compared to 2014, the payments of unit-linked life insurance increased 14% and those of endowment insurance – 2%.

In non-life insurance, there were no major changes in payments in the period of 2009–2015. The biggest payments are still made in motor third party liability insurance. In 2015, the payments of motor third party liability insurance were 6% bigger than in 2014. A slightly smaller year-over-year increase was recorded in payments made by non-life insurance companies in the land vehicles insurance of legal and natural persons. Compared to 2014, the payments of the land vehicles insurance of legal persons rose 7% and the payments of the land vehicles insurance of physical persons – 15%. Payments increased 56% year over year in insurance for pecuniary loss, 30% in general liability insurance and 25% in vehicles liability insurance.

Joonis 1. Finants- ja kindlustustegevuse panus SKP-sse Euroopa riikides, 2015

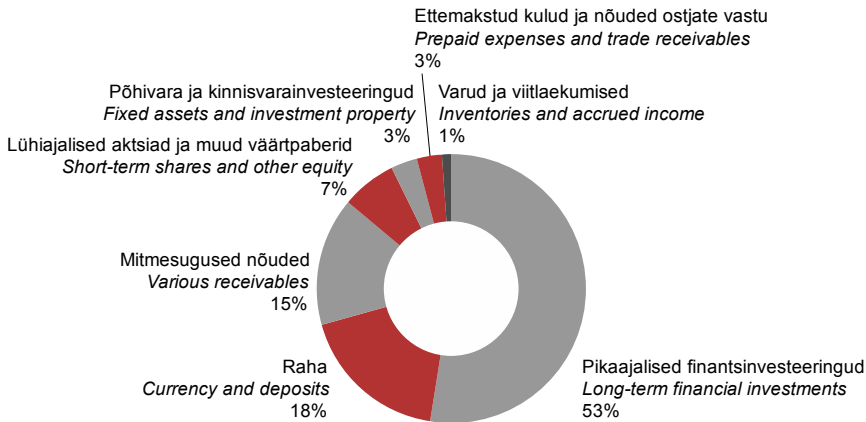
Figure 1. Contribution of financial and insurance activities to GDP in European countries, 2015

Allikas/Source: Eurostat

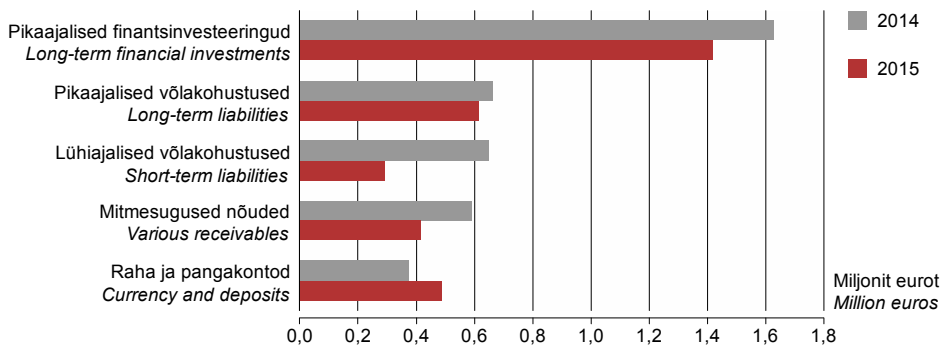
Joonis 2. Finantsettevõtete bilansi jagunemine, 2015

Figure 2. Distribution of the balance sheet of financial enterprises, 2015

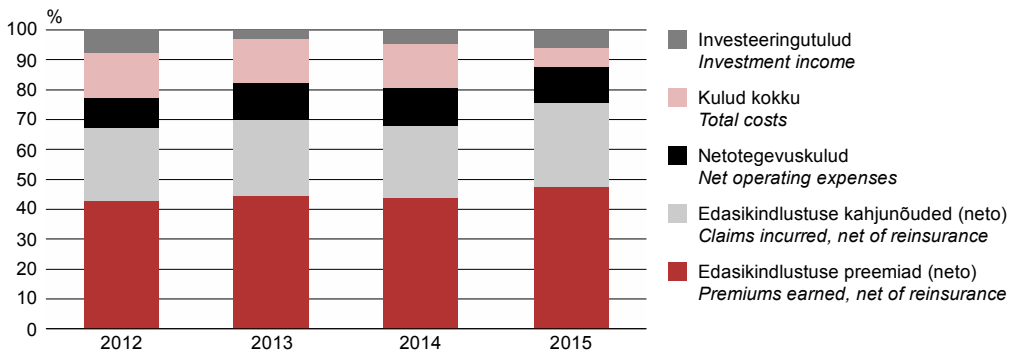
Joonis 3. Finantsettevõtete bilansinäitajad, 2014, 2015

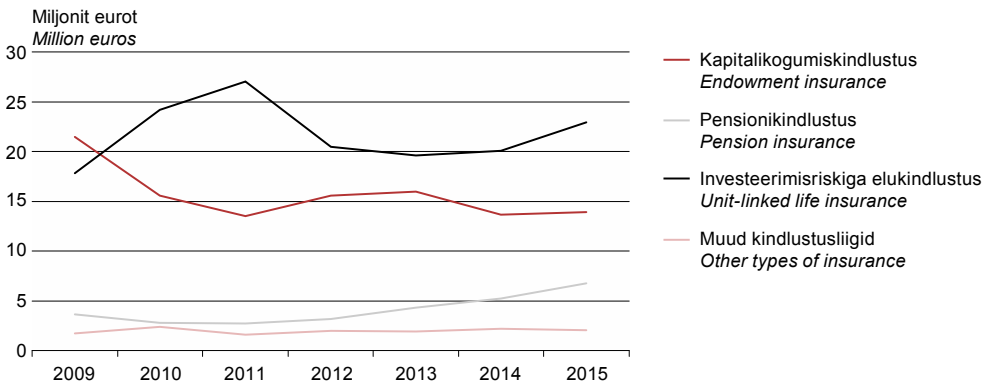
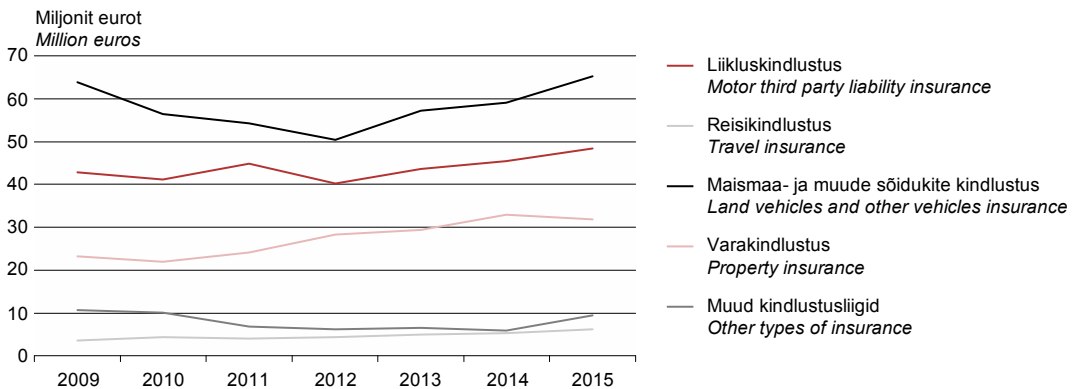
Figure 3. Balance sheet items of financial enterprises, 2014, 2015

Joonis 4. Kindlustusettevõtete kasumiaruande suurimad komponendid, 2012–2015

Figure 4. Main components of income statements of insurance companies, 2012–2015

Joonis 5. Elukindlustusettevõtete väljamaksud kindlustusliigi järgi, 2009–2015*Figure 5. Payments of life insurance companies by type of insurance, 2009–2015***Joonis 6. Kahjukindlustusettevõtete väljamaksud kindlustusliigi järgi, 2009–2015***Figure 6. Payments of non-life insurance companies by type of insurance, 2009–2015***Metoodika**

Finantsvahendusstatistika kajastab finants- ja kindlustusettevõtete majanduslikku tegevust. Vaadeldud on kõiki ettevõtteid, mille põhitegevusala on finants- ja kindlustustegevus, s.t ettevõtteid, mille tegevusala kood Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi on 64–66. Füüsilisest isikust ettevõtjate andmeid ei koguta ega kajastata. Vaadeldakse ainult tegutsevaid äriühinguid.

2015. aastal mindi seniselt kõikselt uuringult üle valikuuringule. Valikuuringu kasutuselevõtuga vähendati nii andmeesitajate kui ka Statistikaameti andmekogumiskoormust. Krediidiasutuste, hoiu-laenuühistute ja liisinguühingute kohta statistika tegemiseks kasutatakse Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni kogutud ja avaldatud andmeid.

Alates 2015. aastast kogutakse küsimustikega vaid pensionifondide andmeid ja investeerimisfondide statistika tegemiseks kasutatakse administratiivseid allikaid.

Methodology

Financial intermediation statistics describe the economic activity of financial and insurance enterprises. The population of the survey includes all financial and insurance enterprises whose activity code according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008) is 64–66. Data on sole proprietors are neither collected nor used. The survey covers only economically active enterprises.

In 2015, the comprehensive survey held thus far was replaced by a sample survey. The introduction of a sample survey reduced the response burden of respondents and the data collection burden of Statistics Estonia. In order to produce statistics on credit institutions, savings and loan associations and leasing companies, Statistics Estonia uses the data collected and published by Eesti Pank (central bank of Estonia) and the Financial Supervision Authority.

Since 2015, questionnaires are used to collect data only on pension funds, and administrative data sources are used to produce statistics on investment funds.

Kasulikke linke

Useful links

Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator 2008 (EMTAK 2008)

<http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>

Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008)

http://metaweb.stat.ee/classificator_publish_list.htm?&siteLanguage=en

Eurostati andmebaas / Eurostat database

<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

VALITSEMISSEKTORI RAHANDUS

Agnes Naarits

Ülevaade

2016. aasta alguse seisuga on valitsemissektori nimekirjas kokku 2925 asutust, avalik-õiguslikku juriidilist isikut, sihtasutust või mitteturutootjast ettevõtet, mille majandustegevuse tulemusi valitsemissektori arvepidamises kajastatakse. Neist 317 kuulusid keskvalitsuse, 2606 kohalike omavalitsuste ja 2 sotsiaalkindlustusfondide sektorisse. Aasta varasemaga võrreldes vähenes nii keskvalitsuse kui ka kohalike omavalitsuste sektorisse kuuluvate üksuste arv – vastavalt 5 ja 19 võrra. Riigi või kohaliku omavalitsuse osalusega avaliku sektori ettevõtteid oli 253, neist 4 kuulusid finantsinstitutsioonide sektorisse.

Endiselt tegutsesid ligi pooled valitsemissektori üksustest hariduse valdkonnas, kuigi selle valdkonna üksuste arv vähenes aastaga enim (17 võrra). Tegutsejate arvult järgmine tegevusala oli kunst, meelelahutus ja vaba aeg, kus oli registreeritud kolmandik üksustest. Tervishoiu ja sotsiaalhoolekandega olid hõivatud 230 valitsemissektori üksust ehk 8% kõigist üksustest. Traditsiooniliselt kuulub Eestis suurem osa ehk 94% kõigist eespool nimetatud tegevusaladel tegutsejatest kohalike omavalitsuste sektorisse. 16% valitsemissektoris registreeritud üksustest tegutsesid avaliku halduse, riigikaitse ja kohustusliku sotsiaalkindlustuse alal. Keskvalitsusse kuulus veerand sellel tegevusalal tegutsejatest. Valitsemissektori majandusüksusi oli kokku 13 tegevusalal.

Riigieelarve kassalised tulud ja kulud olid tasakaalus. 2015. aasta lõpuks oli riigieelarvesse laekunud 8 miljardit eurot ehk 95% kavandatud. Maksutulud suurenesid aastaga 7%, mittemaksuliste tulude laekumine kahanes 27%, põhiliselt toetuste ja finantstulu vähenemise tõttu. Väljamakseid tehti 8,3 miljardi euro eest ehk 96% planeeritud mahust. 2014. aastaga võrreldes kulutati 7% rohkem. Tööjõukulud suurenesid 7% ja majandamiskulud 8%. Investeeringuid tehti 337 miljoni euro eest, mida on ligi veerandi võrra rohkem kui 2014. aastal. Investeeringutoetusi maksti samal ajal aasta varasemast 46% vähem. 2015. aasta lõpu seisuga oli riigikassas likviidseid varasid 1,2 miljardit eurot – 23% vähem kui aasta varem.

Valitsemissektori rahandusstatistika tegemisel kassapõhiseid riigieelarve andmeid ei kasutata, sest järgitakse Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemi (ESA 2010) meetodikat, mille aluseks on tekkepõhised andmed. Kõik ülejäänud peatükis kajastatud valitsemissektori rahandusnäitajad põhinevad tekkepõhise riigiraamatupidamise andmestikul.

Eesti valitsemissektori eelarve ülejääk oli 2015. aastal esialgsetel andmetel 0,4% ja võlg 9,7% sisemajanduse koguproduktist (SKP). 2015. aasta lõpus ületasid Maastrichti defitsiidikriteeriumi arvestuses valitsemissektori koondeelarve tulud kulusid 91,2 miljoni euroga. 2015. aasta lõpus oli keskvalitsuse allsektori tulude ülejääk 21,2 miljonit eurot. Kohalike omavalitsuste sektori koondeelarve ülejääk oli 46 miljonit eurot. Sotsiaalkindlustusfondide sektori eelarveülejääk oli 23,9 miljonit eurot – tunduvalt väiksem kui varasematel aastatel.

Valitsemissektori kogutulud suurenesid 2015. aastal 6% ja kogukulud 7%. Otseseid makse laekus valitsemissektori koondeelarvesse 7%, kaudseid makse 9% ja sotsiaalmakseid 5% enam kui aasta varem. Vastupidi 2014. aastale, kui omanditulud kasvasid peamiselt dividendimaksete arvelt ligi veerandi võrra, vähenesid need 2015. aastal 8%. Kogu valitsemissektori tööjõukulud suurenesid aastaga 7%.

Valitsemissektori konsolideeritud võlg ehk Maastrichti võlg oli 2015. aasta lõpus 2 miljardit eurot – 2014. aastaga võrreldes 4% väiksem. Võlga vähendasid nii kohalikud omavalitsused kui ka keskvalitsus. Keskvalitsuse võlg oli 2015. aasta lõpus 1,4 miljardit eurot ja kohalike omavalitsuste oma 0,7 miljardit eurot. Sotsiaalkindlustusfondidel nii nagu varasematel aastatel võlga ei olnud.

Keskvalitsuse laenukohustused vähenesid aastaga 4% ning keskvalitsusse kaasatud avalik-õiguslike ja sihtasutuste väljaantud pikaajaliste võlakirjade maht vähenes 6%. Välisvõla osatähtsus keskvalitsuse võlakohustustes oli 85%.

Eesti osalus Euroopa ajutises päästemehhanismis EFSF (European Financial Stability Facility) vähenes 2015. aastal 30 miljoni euro võrra. EFSF-iga seotud kohustusi oli 2015. aasta lõpus 454,6 miljoni eurot, millest 79% oli Eesti panus Kreeka, 12% Portugal ja 9% Iirimaa abipaketti.

Kohalike omavalitsuste üldine võlatase vähenes 2014. aastaga võrreldes veidi üle 3%. Pikaajaliste võlakirjade maht vähenes aastaga ligi viiendiku võrra, kuid nii lühi- kui ka pikaajaliste laenuudega seotud kohustused suurenesid. Kohustused välismaailma suhtes hõlmasid ligi 22% kohalike omavalitsuste võlast.

Valitsemissektorile tuludena tekkepõhiselt arvestatud maksudest ja sotsiaalmaksetest saadud kogutulu suurenes aastaga 7%. Maksutulude saadi 2015. aastal 6,9 miljardit eurot. Kolmandik neist olid sotsiaalmaksed, mille summa kasvas aastaga 5%. Pensioni-, ravi- ja töötuskindlustusmaksed saadi kokku 2,3 miljardit eurot, seejuures laekus pensioni- ja ravikindlustusmaksed 7% rohkem, kuid töötuskindlustusmaksed 12% vähem. Tootmis- ja impordimaksudest suurima, käibemaksu laekumine kasvas aastaga 9%. Tulumaksust sai riik 1,6 miljardit eurot, mida on 9% rohkem kui 2014. aastal. Veerand tulumaksust oli ettevõtte tulumaks, mida laekus 23% rohkem. Erisoodustustelt saadi 2014. aastaga võrreldes 44% vähem maksutulude, ent kapitalikasumilt makstav tulumaks kasvas 40%.

Aktiisimaksude laekumise kasv 2015. aastal pidurdus. Kuna aktiisimäär tõus lükkus eelmiste aastatega võrreldes hilisemaks, lükati edasi ka aktiisiga maksustatud kaupade laovarude täiendamist. Seega kasvas aktiisimaksu laekumine vaid 3%, kusjuures alkoholiaktsiisi laekumine kahanes 11%. Kokku laekus riigile aktiisidest 0,9 miljardit eurot. Eesti maksukoormus kasvas ja oli 2015. aastal 34% SKP-st, ent maksutulude kasvutempo pidurdus veidi.

Euroopa Liidus (EL) on valitsemissektori sissetulekute jaotus riigiti küllaltki erinev, kuid on aja jooksul üsna vähe muutunud. Maksutulude osatähtsus riigi tuludes oli endiselt suurim Taanis, kus maksudest saadi 2015. aastal 87% ja sotsiaalmaksetest 2% valitsemissektori kogutulust. Väikseima osa riigi tuludest kogus maksudena Slovakkia (49%). Sotsiaalmaksete osatähtsus riigi tuludes oli 2015. aastal kõige suurem Saksamaal (37%), kus maksutulud hõlmasid 51% kogu valitsemissektori tuludest. Müügituludel oli suurim osatähtsus kogutuluses Soomes (14%), väikseim Itaalias (5%). Kapitalitulude osatähtsus oli suurim Bulgaarias (11%), Maltal (8%) ja Ungaris (8%).

EL-i tähtsaim valitsemisfunktsioon on sotsiaalkaitse, millele läheb suurim osa valitsemissektori kuludest. 2014. aastal, mille kohta on viimased võrreldavad EL-i andmed, kulus sellele valdkonnale EL-is keskmiselt 40% kogukuludest. Eestis läks sotsiaalkaitsele 31% kogukuludest. Lähiriikidest kulutab selles valdkonnas enim Soome (44%), kus kulutused aastaga veidi kasvasid. Lätis kulus sotsiaalkaitsele nagu Eestiski 31% ja Leedus 33% kogukuludest. Tervishoiule läheb EL-is keskmiselt 15%, Leedus 16%, Soomes 14%, Eestis 13% ja Lätis 10% valitsemissektori kuludest. Haridusele kulutavad nii Eesti kui ka meie lähiriigid üle EL-i keskmise (10%) – Eestis 15%, Leedus ja Lätis kummaski 16% ning Soomes 11% kogukuludest.

2015. aastal vähenesid valitsemissektori koondelarve puudujääk ja võlg nii euroalas kui ka EL-is keskmiselt. Euroalas oli 2015. aastal puudujääk 2,1% ja EL-is 2,4% SKP-st. Valitsemissektori võlg aga oli euroalas 90,7% ja EL-is 85,2% SKP-st. Ülejäägis eelarve saavutasid Luksemburg (1,2%), Saksamaa (0,7%) ja Eesti (0,4%). Rootsist oli eelarve aasta lõpu seisuga tasakaalus (0%). Väikseima eelarvedefitsiidiga riigid olid Leedu (–0,2%), Tšehhi (–0,4%) ja Rumeenia (–0,7%).

EL-i riikides kokkulepitud piirist (–3% riigi SKP-st) suurema defitsiidiga lõpetas majandusaasta 2015. aastal 7 riiki (aasta varem 12): Kreeka (–7,2%), Hispaania (–5,1%), Portugal ja Suurbritannia (kummaski –4,4%), Prantsusmaa (–3,5%), Horvaatia (–3,2%) ja Slovakkia (–3,0%). Valdav osa riike parandas oma eelarvepositsiooni. Defitsiit süvenes 2015. aastal vaid Taanis, Kreekas ja Slovakkias.

2015. aasta lõpu seisuga oli valitsemissektori võlatase madalaim Eestis (9,7% SKP-st), Luksemburgis (21,4%), Bulgaarias (26,7%), Lätis (36,4%) ja Rumeenias (38,4%). EL-i riikides lubatud valitsemissektori võlataseme piiri – 60% SKP-st – ületasid 2015. aastal 17 riiki (aasta varem 16). Suurima võlakoormusega olid Kreeka (176,9%), Itaalia (132,7%), Portugal (129,0%), Küpros (108,9%) ja Belgia (106,0%). Võlg kasvas aastaga 10 liikmesriigis.

GOVERNMENT FINANCE

Agnes Naarits

Overview

As at the beginning of 2016, the list of general government units includes a total of 2,925 establishments, public-legal units, foundations, and enterprises acting as non-market producers whose economic activities were included in government finance accounting. This number included 317 central government units, 2,606 local government units and 2 social security funds. Compared to the previous year, both the number of central government units and that of local government units declined – by 5 and 19, respectively. Public sector enterprises which are owned by the state or local governments totalled 253, with 4 of them belonging to the financial institutions' sector.

Like in the previous year, nearly a half of the general government units operated in the field of education, although the number of operators in this field declined the most (by 17) year over year. The second most popular activity by the number of operators was arts, entertainment and recreation, accounting for almost a third of all units. 230 general government units, i.e. 8% of all units were engaged in human health and social work activities. Traditionally for Estonia, the lion's share or 94% of all units operating in the above-mentioned economic activities belongs to the sector of local governments. 16% of the units registered in the general government sector were engaged in public administration, defence and compulsory social security. A quarter of the operators in this activity belonged to the central government. The units of the general government sector were engaged in a total of 13 economic activities.

The state cash revenues and expenditures were in balance. By the end of 2015, the state budget return was 8 billion euros or 95% of the planned budget. Tax revenue increased 7% year over year; the receipts of non-tax revenue decreased 27%, mainly due to a fall in benefits and financial income. Outgoings totalled 8.3 billion euros or 96% of the planned amount. 7% more state budgetary funds were spent compared to 2014. Labour costs increased 7% and management costs 8%. Investments were made to the value of 337 million euros – about a quarter more than in 2014. At the same time, investment aid payments decreased 46% compared to the previous year. As at the end of 2015, there were 1.2 billion euros' worth of liquid assets in the treasury – 23% less than in 2014.

Government finance statistics are not based on cash-based accounting. Instead, the accrual method prescribed by the European System of Accounts (ESA2010) is used. All other financial indicators of the general government discussed in this chapter are based on accrual-based accounting data.

According to preliminary data, the Estonian general government surplus in 2015 was 0.4% and the gross debt level was 9.7% of the gross domestic product (GDP). At the end of 2015, the total revenues of the general government exceeded the expenditures by 91.2 million euros, according to the Maastricht deficit criteria. The surplus of the revenues of the central government sub-sector totalled 21.2 million euros at the end of 2015. The consolidated budget of the local government sector was 46 million euros in surplus. The budget surplus of social security funds was 23.9 million euros, which is considerably less than in previous years.

In 2015, the volume of the general government's total revenue rose by 6% and total expenditure by 7%. Compared to the previous year, returns from direct taxes to the general government budget were 7% higher; returns from indirect taxes and social security contributions increased 9% and 5%, respectively. Unlike in 2014, when property revenues grew mainly at the expense of dividend payments by almost a quarter, the former fell 8% in 2015. The labour costs of the entire general government sector increased 7% year over year.

By the end of 2015, the consolidated debt of the general government or the Maastricht debt amounted to 2 billion euros – 4% less compared to 2014. Both the local governments and the central government contributed to the fall in the debt level. At the end of 2015, the debt of the central government totalled 1.4 billion euros and that of local governments – 0.7 billion euros. As in previous years, social security funds did not have any debt.

The loan liabilities of the central government decreased 4% year over year and the volume of long-term securities issued by the public-legal institutions and foundations belonging to the central government decreased 6%. The share of foreign debt in the central government's loan liabilities was 85%.

Estonia's contribution to the European temporary rescue mechanism EFSF (European Financial Stability Facility) decreased by 30 million euros in 2015. At the end of 2015, liabilities towards the EFSF totalled 454.6 million euros, 79% of which went for the participation in the rescue package for Greece, 12% for Portugal and 9% for Ireland.

The overall debt level of local governments fell by a little over 3% compared to 2014. While the volume of long-term securities decreased by nearly one-fifth year over year, the liabilities of short-term as well as long-term loans increased. Liabilities towards the rest of the world accounted for nearly 22% of the debt of local governments.

The total accrual revenue from taxes and social contributions received by the general government increased 7% year over year. The revenue from taxes amounted to 6.9 billion euros in 2015. A third of the total tax revenues came from social security contributions, the sum of which increased 5% year over year. Contributions for pensions, health insurance and unemployment insurance collected totalled 2.3 billion euros, with the revenue from pension and health insurance having risen 7% and the income from unemployment insurance contributions having dropped 12%. Receipts from the largest of taxes on production and imports – the value added tax – increased 9% year over year. The receipts of income taxes amounted to 1.6 billion euros, which is 9% more than in 2014. Corporate income tax, the receipts of which increased 23%, accounted for a quarter of income tax. Receipts of income tax on fringe benefits decreased 44% year over year, while income tax paid on capital gains increased 40%.

The growth of the revenue from excise duties slowed down in 2015. Since the increase in excise duty rates was carried out later than in previous years, the replenishment of the inventories of excise goods was postponed, too. Thus the receipts of excise duties increased only 3%, with the receipts of alcohol excise duty having diminished 11%. The revenue from excise duties totalled 0.9 billion euros. The tax burden of Estonia increased and amounted to 34% of the GDP in 2015, but the growth rate of tax revenues decelerated slightly.

The structure of general government income varies greatly in the European Union (EU), but has changed very little over time. The share of tax receipts in government revenue was still the biggest in Denmark where tax revenue accounted for 87% and social security contributions for 2% of the government's total income in 2015. The smallest share of state income collected as taxes was recorded in Slovakia (49%). Germany, however, was the country where social contributions held the biggest share (37%) and tax revenue made up 51% of the total general government revenue. Income from sales had the biggest share in total revenues in Finland (14%), the smallest in Italy (5%). The share of capital income was the largest in Bulgaria (11%), Malta (8%) and Hungary (8%).

In the EU, social protection is the most important function of government, with the biggest share of general government expenditure allotted to this function. In 2014, the latest period for which comparable data within the EU are available, an average of 40% of the total expenditure was spent on this function in the EU. In Estonia, 31% of total expenditure was spent on social protection. Among our neighbours, social protection expenditure was the biggest (44%) in Finland, where there was a slight year-over-year increase in this expenditure. Like in Estonia, social protection expenditure amounted to 31% of total expenditure in Latvia, and to 33% in Lithuania. In the EU, an average of 15% of the general government expenditure is spent on health. This indicator stood at 16% in Lithuania, 14% in Finland, 13% in Estonia and 10% in Latvia. In Estonia and in the nearby countries, education expenditure is above the EU average (10%): 15% of total expenditure in Estonia, 16% in both Lithuania and Latvia and 11% in Finland.

In 2015, both the consolidated general government deficit and debt decreased in the euro area as well as in the EU on average. The government deficit in 2015 was 2.1% of the GDP in the euro area and 2.4% in the EU. Government debt, however, amounted to 90.7% of the GDP in the euro area and to 85.2% in the EU. A budget surplus was observed in Luxembourg (1.2%), Germany (0.7%) and Estonia (0.4%). In Sweden, the budget was in balance (0%) as at year end. Countries with the smallest government deficit included Lithuania (–0.2%), the Czech Republic (–0.4%) and Romania (–0.7%).

In 2015, 7 Member States (12 in 2014) finished the economic year with a deficit exceeding the limit agreed in the EU (–3% of the GDP). These countries were: Greece (–7.2%), Spain (–5.1%), Portugal and the United Kingdom (both –4.4%), France (–3.5%), Croatia (–3.2%) and Slovakia (–3.0%). Most of the countries improved their fiscal position. In 2015, the deficit widened only in Denmark, Greece and Slovakia.

As at the end of 2015, the lowest government sector debt levels were recorded in Estonia (9.7% of the GDP), Luxembourg (21.4%), Bulgaria (26.7%), Latvia (36.4%) and Romania (38.4%). In 2015, 17 Member States (16 in 2014) had a higher government debt level than what is allowed within the EU (60% of the GDP). The greatest debt burden was registered in Greece (176.9%), Italy (132.7%), Portugal (129.0%), Cyprus (108.9%) and Belgium (106.0%). The debt level increased in 10 Member States.

Tabel 1. Valitsemissektorisse kuuluvad üksused tegevusala järgi, 2015^a

Table 1. Units in general government sector by economic activity, 2015^a

	Kogu valitsemis- sektor <i>General government sector, total</i>	Keskvalitsus <i>Central government</i>	Kohalik omavalitsus <i>Local government</i>	Sotsiaal- kindlustus- fondid <i>Social security funds</i>	
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	10	1	9	–	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	868	51	817	–	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Kinnisvaraalaane tegevus	29	5	24	–	<i>Real estate activities</i>
Haridus	1 238	79	1 159	–	<i>Education</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2	–	2	–	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	2	1	1	–	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	5	1	4	–	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	8	4	4	–	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	3	1	2	–	<i>Information and communication</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	55	43	12	–	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	459	111	346	2	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	230	18	212	–	<i>Human health and social work activities</i>
Muud teenindavad tegevused	16	2	14	–	<i>Other service activities</i>
KOKKU	2 925	317	2 606	2	TOTAL

^a Seisuga 01.12.2015.

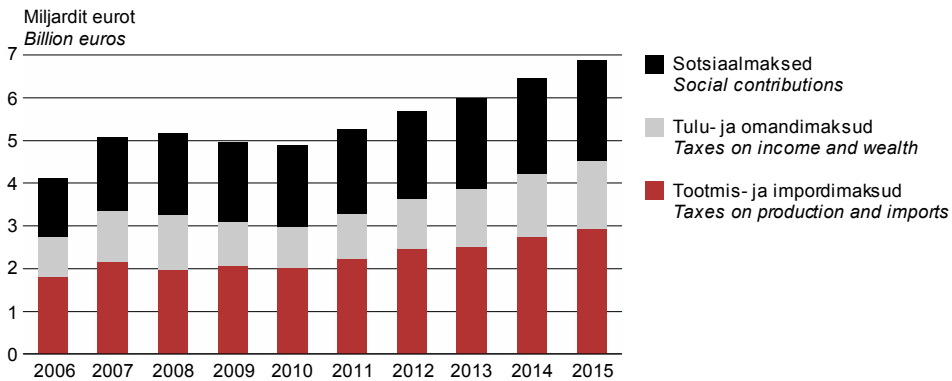
^a As at 1 December 2015.

Tabel 2. Valitsemissektori tulud ja kulud, 2011–2015
Table 2. Revenue and expenditure of general government sector, 2011–2015
 (miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015 ^a	
Tulud kokku	6 431,1	6 989,6	7 247,3	7 732,5	8 179,7	Total revenue
Maksud	3 288,4	3 649,9	3 882,1	4 228,7	4 534,6	Taxes
kaudsed maksud	1 046,9	1 183,7	1 357,2	1 478,6	1 606,8	indirect taxes
otsead maksud	2 241,5	2 466,2	2 524,9	2 750,1	2 927,8	direct taxes
Sotsiaalmaksud	1 967,7	2 035,7	2 115,6	2 222,0	2 339,1	Social contributions
Müügitulud	486,8	510,7	564,4	612,2	637,6	Sales
Muud jooksvad tulud	448,3	459,0	404,8	463,4	440,6	Other current revenue
Kapitalitulud	239,9	334,3	280,4	206,2	227,8	Capital revenue
Kulud kokku	6 238,0	7 036,0	7 279,4	7 579,6	8 088,5	Total expenditure
Hüvitised	1 775,7	1 841,2	2 008,5	2 162,8	2 322,1	Compensation of employees
Muud kaupade ja teenuste ostud	1 095,1	1 180,7	1 247,5	1 324,3	1 381,8	Other purchases of goods and services
Subsiidiumid	163,6	160,4	128,4	90,6	81,0	Subsidies
Sotsiaaltoetused	2 148,8	2 235,2	2 345,0	2 473,3	2 723,2	Social benefits
Muud siirded	289,7	316,5	357,6	328,2	400,1	Other transfers
Kapitali kogumahutus	585,8	1 117,8	992,5	1 011,7	1 068,8	Gross capital formation
Kapitalisiirded	149,1	147,8	168,4	157,9	83,3	Capital transfers
Muud kulud	30,2	36,4	31,5	30,8	28,2	Other expenditure
Ülejääk (+) / puudujääk (-)	193,1	-46,4	-32,1	152,9	91,2	Surplus (+) / deficit (-)

^a Esialgsed andmed.

^a Preliminary data.

Joonis 1. Valitsemissektori maksutulud, 2006–2015
Figure 1. General government tax revenue, 2006–2015

Joonis 2. Maksukoormus ja maksutulude kasvutempo, 2006–2015

Figure 2. Tax burden and growth rate of tax revenue, 2006–2015

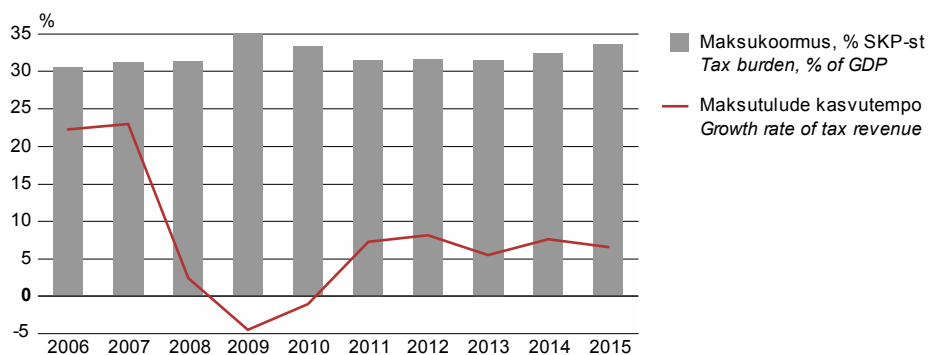
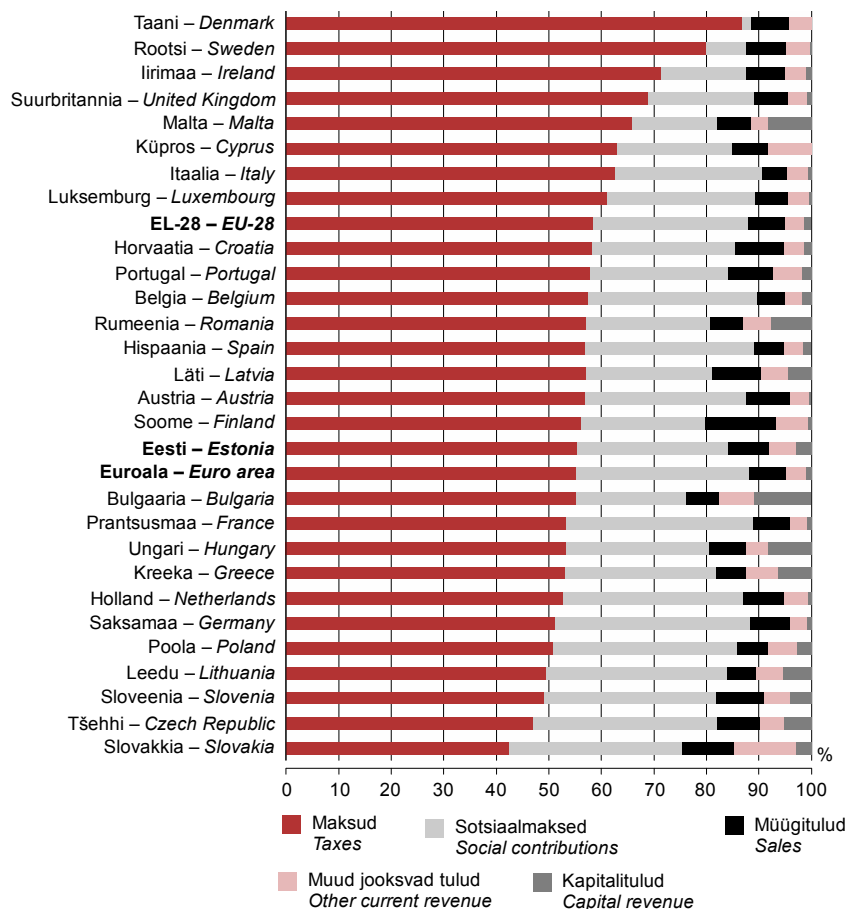
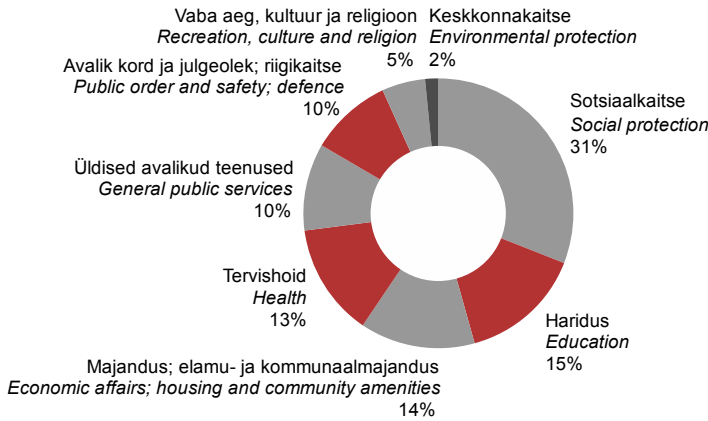
Joonis 3. Valitsemissektori tulude jagunemine tululiigi järgi Euroopa Liidus, 2015

Figure 3. Breakdown of general government revenue by type of revenue in the European Union, 2015

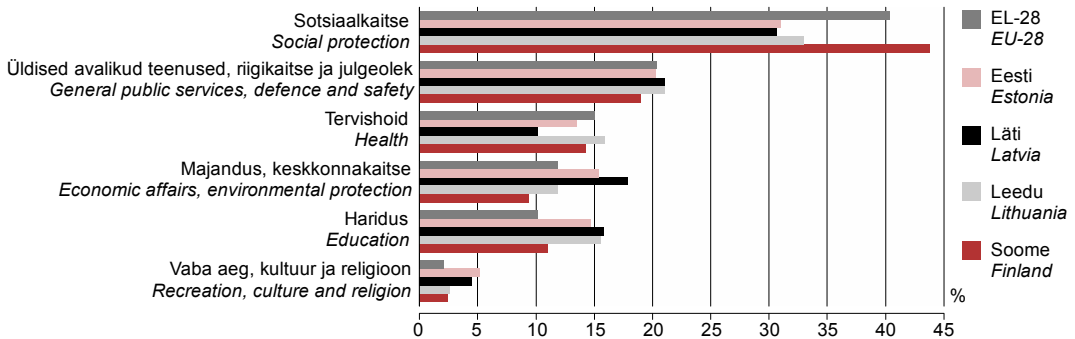
Allikas/Source: Eurostat

Joonis 4. Valitsemissektori kulude jagunemine, 2014
 Figure 4. Structure of general government expenditure, 2014

Joonis 5. Valitsemissektori kulude osatähtsus kogukuludes valitsemisfunktsiooni järgi Eestis, lähiriikides ja Euroopa Liidus, 2014

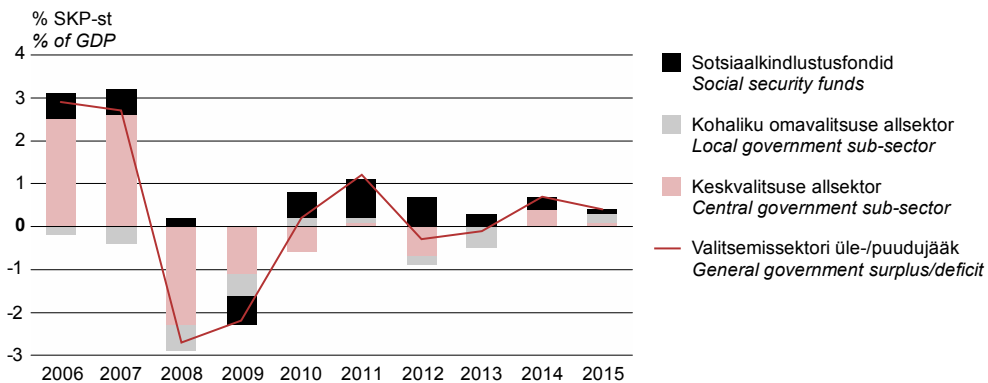
Figure 5. Share of general government expenditure in total expenditure by government function in Estonia, neighbouring countries, and in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

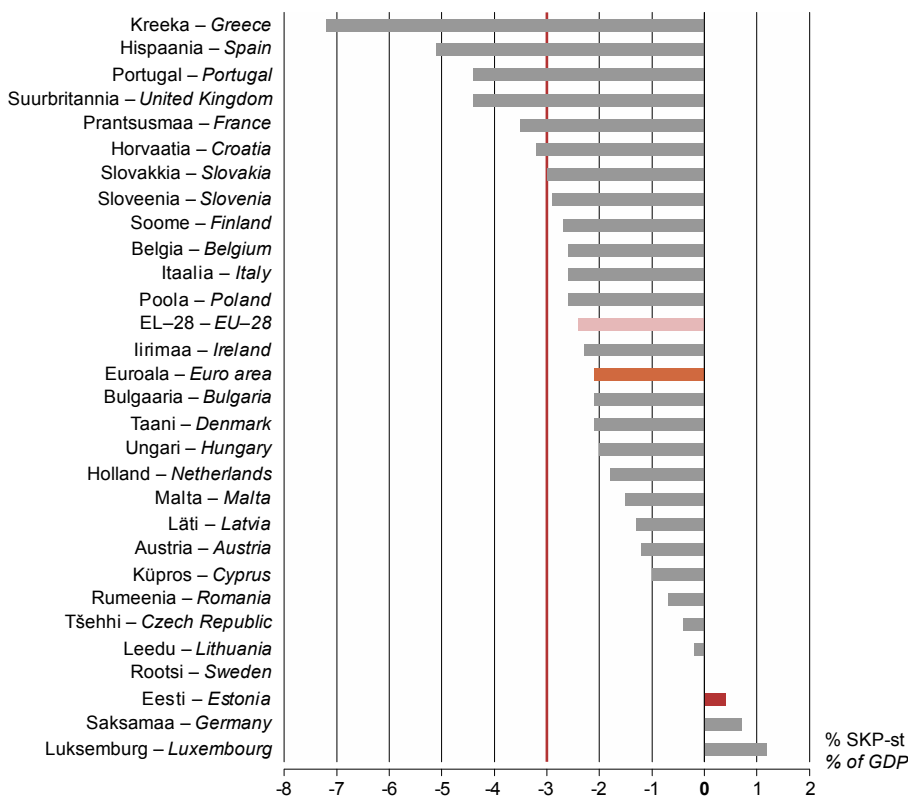
Joonis 6. Valitsemissektori eelarve üle-/puudujääk allsektori järgi, 2006–2015

Figure 6. Surplus/deficit of the general government budget by sub-sector, 2006–2015

Joonis 7. Valitsemissektori koondelarve üle-/puudujääk Euroopa Liidus, 2015

Figure 7. Surplus/deficit of the general government consolidated budget in the European Union, 2015

Allikas/Source: Eurostat

Tabel 3. Valitsemissektori võlg, 2011–2015

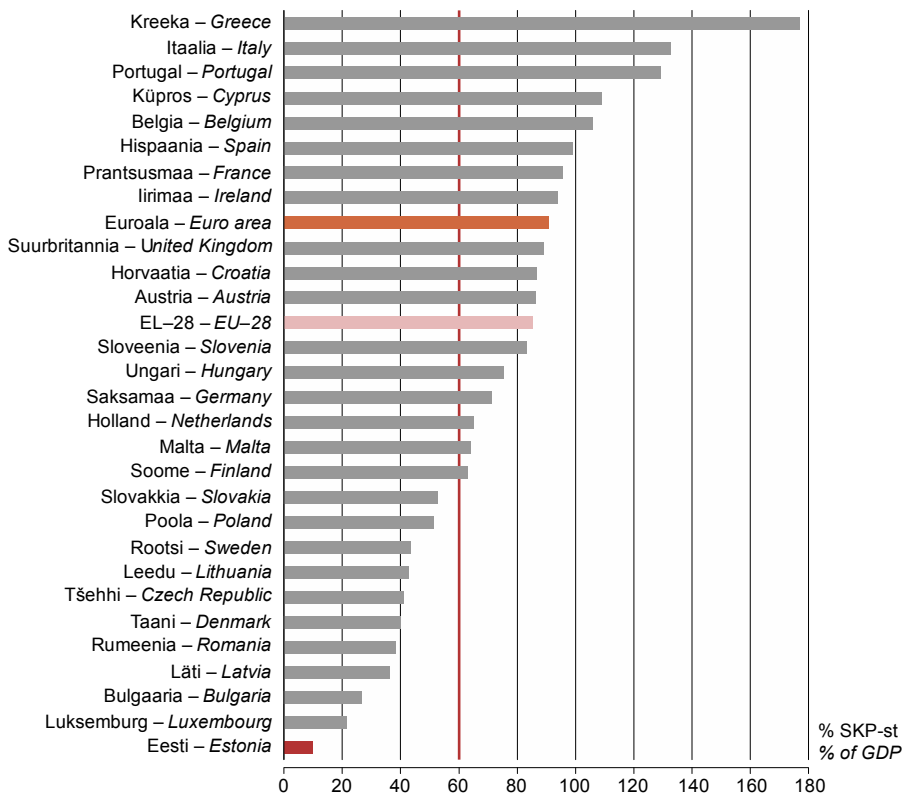
Table 3. General government debt, 2011–2015
(miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015 ^a	
Keskvalitsuse allsektor	507,4	1 229,2	1 312,5	1 420,3	1 362,4	Central government sub-sector
välisvõlg	245,1	972,9	1 093,4	1 189,7	1 161,4	foreign debt
Kohalike omavalitsuste allsektor	541,3	566,6	678,5	754,6	728,6	Local government sub-sector
välisvõlg	133,8	117,3	153,1	183,2	163,4	foreign debt
Valitsemissektor (konsolideeritud)	985,6	1 713,4	1 889,1	2 070,4	1 992,7	General government (consolidated)
välisvõlg	378,9	1 090,3	1 246,5	1 373,1	1 324,8	foreign debt
Valitsemissektor, % SKP-st	5,9	9,5	9,9	10,4	9,7	General government, % of GDP
välisvõlg	2,3	6,1	6,6	6,9	6,5	foreign debt

^a Esialgsed andmed.^a Preliminary data.

Joonis 8. Valitsemissektori võlatase Euroopa Liidus, 2015

Figure 8. General government debt level in the European Union, 2015

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Valitsemissektori rahandusstatistika on koostatud kooskõlas Euroopa rahvamajanduse arvepidamise süsteemi (ESA2010) metoodikaga, tulude ja kulude ning institutsiooniliste sektorite klassifikatsiooniga ning valitsemisfunktsioonide klassifikaatoriga (COFOG). Valitsemisfunktsioonide klassifikaatori põhikasutusala on teha kindlaks need tarbimiskulutused, mis toovad tulu kodumajapidamistele. See võimaldab saada ka ajalise ülevaate valitsuse funktsioonide kulude suundumustest ning võrrelda riigiti valitsuste kulutusi majanduslikele ja sotsiaalsetele funktsioonidele.

ESA2010 metoodika järgi jaotatakse Eestis valitsemissektor kolmeks allsektoriks:

- keskvalitsuse sektor, kuhu kuuluvad riigieelarvelised asutused ja valitsuse loodud eelarvelised fondid, sihtasutused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud, samuti riigile kuuluvad ettevõtted, mis ei tegele turutootmisega;
- kohalike omavalitsuste sektor, mis hõlmab linna- ja vallavalitsuse asutusi koos allasutustega ning kohalike omavalitsuste loodud sihtasutusi ja ettevõtteid, mis ei tegele turutootmisega;
- sotsiaalkindlustusfondide sektor, kuhu kuuluvad Haigekassa ja Töötukassa.

Eesti kogumajanduse üldist maksukoormust väljendatakse maksutulude osatähtsusega SKP-s. Selle näitaja abil on võimalik võrrelda Eestit teiste EL-i liikmesriikidega. EL-is kasutatakse maksukoormuse arvutamisel kahte meetodit. Esimesel juhul võetakse maksudena arvesse kõik rahvamajanduse arvepidamise reeglite järgi maksudena kirjeldatud toote- ja tootismaksud, tulu- ja omandimaksud ning sotsiaalmaksud. Maksukoormus leitakse maksude kogusumma osatähtsusega sama perioodi (sesoonselt ja tööpäevade arvuga korrigeeritud) SKP-s jooksevhinnas. Teisel juhul jäetakse

maksude hulgast välja vabatahtlikkuse alusel makstavad sotsiaalmaksed ja ka arvestuslikud sotsiaalmaksed.

Eestis ei ole olulist vahet, kumma meetodi järgi maksukoormust arvutada, kuna vabatahtlikke sotsiaalmakseid Eestis ei eksisteeri ning arvestuslikud sotsiaalmaksed, mida riik maksab eripensionide, tööandja haigushüvitiste ja koondamistasudena valitsemissektori töötajatele, on maksude kogusummas väga väikese osatähtsusega. Aastaraamatus avaldatud maksukoormus on arvutatud esimese meetodi järgi.

Riigi rahandusstatistika koostamise aluseks on Rahandusministeeriumi riigiraamatupidamiskohustuslaste saldoandmike infosüsteemi andmestik, mis põhineb tekkepõhisel raamatupidamisel. Lisainfona kasutatakse riigi- ja kohalike omavalitsuste kassapõhiste eelarvete täitmise ning muude valitsemissektori üksuste majandusaasta aruannete andmeid. Vaadeldud on kõiki valitsemissektori üksusi jagatuna ülalkirjeldatud allsektoritesse. Rahandusstatistikat koostatakse tekkepõhiselt.

Rahvamajanduse arvepidamise näitajate aegrea iga-aastase regulaarse revideerimise tõttu on eelmises aastaraamatus avaldatud 2011.–2014. aasta andmeid siinses raamatus täpsustatud.

Methodology

The general government finance statistics have been compiled in accordance with the methodology of the European System of Accounts (ESA2010), the classification of revenue and expenditure and institutional sectors, and the Classification of the Functions of Government (COFOG). The Classification of the Functions of Government is mainly used to identify the consumption expenditure that benefits individual households. COFOG also helps to examine over-time trends in government outlays on particular functions and to make international comparisons of the extent to which governments are involved in economic and social functions.

Based on the ESA 2010 methodology, the general government sector in Estonia consists of three sub-sectors:

- *the central government sub-sector which includes state budgetary units and the extra-budgetary funds, foundations, public-legal institutions and also non-market producer enterprises founded by the government;*
- *the local government sub-sector which includes city and rural municipality administrations with their subsidiary units, and the foundations and non-market producer enterprises founded by local governments;*
- *the social security funds sub-sector which includes the Estonian Health Insurance Fund and the Estonian Unemployment Insurance Fund.*

The overall tax burden of Estonia is expressed as the share of tax revenue in the GDP. This indicator allows a comparison of Estonia and other EU Member States. There are two methods used in the EU for the calculation of the tax burden. With the first method, all taxes on products, production and wealth as well as social contributions, defined as taxes according to the rules of national accounts, are taken into account. The tax burden is the share of the total amount of taxes in the GDP (seasonally and working-day adjusted) at current prices in the same period. With the second method, the voluntary social contributions and imputed social contributions are excluded from the total amount of taxes.

In the case of Estonia, it does not matter much which method is used for the calculation of the tax burden, as there are no voluntary social contributions in Estonia, and imputed social contributions paid by the state to former employees of general government as special pensions, sickness benefits paid by employers and redundancy payments hold a marginal share in the total amount of taxes. The tax burden indicator published in the yearbook is calculated using the first method.

Government finance statistics are based on detailed data from the Ministry of Finance's information system on governmental accounts containing accrual-basis accounting data. The budget execution data of the central and local governments and the annual financial statements of other general

government units are used as supplementary information sources. All units belonging to the general government sector, divided into the sub-sectors described above, are surveyed. Finance statistics are compiled on the accrual basis.

Compared to the data published in the previous yearbook, the data for 2011–2014 have been revised due to the regular annual revision of the time series of national accounts indicators.

Kirjandust Publications

Eesti. Arve ja fakte 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

Minifacts about Estonia 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

ETTEVÖTETE MAJANDUSNÄITAJAD

Reet Nestor

Ülevaade

Ettevõtetel on Eesti majanduse arengus oluline osa. Tegutsevaid ettevõtteid oli 2014. aastal ligi 73 500, mida on 2300 võrra enam kui 2013. aastal. Majanduskriisist tingitud koondamised ja kriisile järgnenud majanduskasv hoogustasid uute ettevõtete asutamist aastatel 2010–2013. Sel ajal kasvas ettevõtete arv kiiresti – 6–8% aastas. 2014. aastal ettevõtlusaktiivsus taandus ja tegutsevaid ettevõtteid oli 3% enam kui aasta varem.

Enamik Eesti ettevõtteid liigitub alla 10 hõivatuga mikroettevõteteks. Ettevõtete arvu kasv tulenebki just mikroettevõtete loomisest. 2014. aastal oli ligikaudu 31 000 ettevõtet rohkem kui 2005. aastal, kuid mikroettevõtete arv on selle ajaga suurenenud 32 000 võrra. Ettevõtetes hõivatute arv on samal ajal suurenenud ligi 10 000 võrra. Mikroettevõtted on ainus suurusrühm, kus tööhõive on 2005. aastaga võrreldes kasvanud – 41 000 inimese võrra. Keskmise suurusega ja suurte ettevõtete arvu on majanduskriis ja sellele järgnenud kokkuhoiupoliitika vähendanud.

Tööhõive kasv ettevõtetes jätkus. Hõivatute arv suurenes teist aastat järjest 2%. Ettevõtetes töötas veidi üle 446 500 inimese, kuid majanduskriisi eelsest, 2008. aasta näitajast on see 30 000 võrra väiksem. 2014. aastal leidis ettevõtluses töökoha ligi 8600 inimest, neist 4600 mikroettevõtetes. Samal ajal on tööhõive kasvanud ka suuremates, vähemalt 50 hõivatuga ettevõtetes. Tööhõivelt suurim sektor töötlev tööstus pakub tööd ligi neljandikule ettevõtetes hõivatuid. Võrreldes 2013. aastaga suurenes hõivatute arv töötlevas tööstuses üle 3000 võrra ehk 3%. Tööstusharudest paistis silma puidutööstus, mille jätkuv kiire areng vajab lisatööjõudu. Kaubandus on tööhõive suuruse poolest teisel kohal, andes tööd viiendikule ettevõtetes hõivatuid. Kui enne 2014. aastat kaubanduse tööhõive kasv ületas töötleva tööstuse oma, siis 2014. aastal jäi sellele alla. Kaubanduses suurenes tööhõive aastaga 1700 inimese võrra ehk 2%. Hulgikaubanduses vähenes ettevõtete arvu kahanemise tõttu ka tööhõive, jaekaubanduses aga hõivatute arv kasvas ja kiiremini kui aasta varem. Viimaste aastate püsivaim töökohtade looja on olnud teenindussektor, kus hõivatute arvu kasv majutuse ja toitlustuse, kunsti, meelelahutuse ja vaba aja ning muude isiku-teenuste tegevusalal oli 2014. aastal märkimisväärselt kiirem kui teistel tegevusaladel. Ilmselt mõjutas tööhõive kiiret kasvu teeninduse tegevusaladel 2014. aasta suvel Maksu- ja Tolliameti kehtestatud töötajate registreerimise kohustus. Ehituse tegevusalal, mis majanduskriisi eel andis tööd 13%-le ettevõtetes hõivatuid, on tööhõive vähenenud 10%-ni. Hõivatute arvu kasv ehituses pöördus langusesse 2014. aastal, olles enne seda mitu aastat aeglustunud. Vähenenud ehitusmahtude tõttu oli 2014. aastal ehituses 600 hõivatut vähem kui aasta varem.

Tööhõive on järk-järgult suurenenud ka lähiriikides. Rootsisis ja Balti riikides oli hõivatute arv 2014. aasta esialgsel andmel suurem kui aasta varem. Kõige parem oli olukord Lätis ja Leedus, kus hõivatute arv suurenes 4%. Rootsisis ulatus kasv vaid 1%-ni. Lähiriikidest jäi üksnes Soomes ettevõtetes hõivatute arv 2013. aasta omaga samale tasemele. Tegevusalati oli kasv ebauhtlasem. Suurem langus oli töötlevas tööstuses, kus tööhõive vähenes tegevusaladest enim nii Rootsisis, Soomes kui ka Lätis. Ehitussektoris töötas 2014. aastal vähem hõivatuid kui aasta varem peale Eesti ka Soomes. Viimastel aastatel püsivalt kasvanud teenindussektoris oli 2014. aastal suur langus Rootsi transpordisektoris. Samuti vähenes tööhõive kaubanduse tegevusalal Soomes.

Ettevõtete müügitulu kasv seiskus. Ettevõtted said kaupade ja toodangu müügist ning teenuste osutamisest tulu veidi üle 53 miljardi euro ehk sama palju nagu 2013. aastal. Ettevõtete müügitulu oli suurim osatähtsus kaubandusel. Kaubandusettevõtted müüsid kaupu 22 miljardi euro eest, mida on 2% enam kui aasta varem. Kiiremini kasvas müügitulu 2013. aastaga võrreldes jaekaubanduses ja mootorsõidukite müügiga tegelevates ettevõtetes, vastavalt 6% ja 5%. Hulgikaubanduses, kus müügitulu osatähtsus on kaubandustegevusalade suurim, jäi müügitulu 2013. aastaga samale tasemele. Hulgikaubanduse müügitulule avaldas negatiivset mõju kütuste hulгимүүjate müügitulu vähenemine, mis oli seotud naftasaaduste maailmaturu hindade languse ja sellest tingitud tihenened konkurentsiga kohalikul kütuseturul. Kütuste hulгимүүjad hõlmasid 2014. aastal hulgikaubanduse

müügitulust 24% – kaks protsendipunkti vähem kui 2013. aastal nende müügitulu 10% vähenemise tõttu. Jaekaubanduse müügitulust annavad suurima osa supermarketid ja kaubamajad (41%), mis määrasid ka jaekaubanduse müügitulu kasvutrendi. Jaekaubanduse müügitulule avaldavad mõju tarbijahindade muutused. 2014. aastal mõjutas seda enim alkohoolsete jookide ja tubakatoodete kallinemine, mootorikütus aga oli odavam kui aasta varem.

Töötleva tööstuse osatähtsus ettevõtete müügitulus oli 2014. aastal 22%. Tööstusettevõtete müügitulu oli ligi 12 miljardit eurot, mis on küll 4% suurem kui aasta varem, kuid kasv on aeglustunud. Töötleva tööstuse areng sõltub suurel määral ekspordist ja mõjutab kogu tööstussektori arengut. 2014. aastal aeglustus 2013. aastaga võrreldes nii müügitulu kui ka ekspordi kasv. 2014. aastal müüdi välisriiki toodangut 7,3 miljardi euro eest, mis on 63% müügitulust. Kolm müügitulult suurimat tööstusharu olid puidutööstus, arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine ning toiduainetööstus. Nendest panustas müügitulu kasvu enim puidutööstus tänu ekspordi kasvule. Puidutööstuse ekspordis paistavad silma nii kokkupandavate puitehitiste, puidugraanulite kui ka muude puittoodete müük. Arvuti- ja elektroonikatööstuse toodangust müüakse välismaale 94% ning selle haru toodangu eksport püsis aastatel 2011–2014 samas mahus. Toiduainetööstusele avaldas negatiivset mõju Venemaa embargo Euroopast tarnitavatele toiduainetele, mille tõttu vähenes Eesti piimatööstuse eksport aastaga kümnendiku võrra. Müügitulu kasv aeglustus Venemaale eksporditu vähenemise tõttu. Töötleva tööstuse kasvu pidurdas kõige rohkem keemiatööstus, põhjuseks Venemaale ja Ukrainasse müüdava toodangu vähenemine ning keemiatööstuse toodangu ja tooraine maailmaturu hindade muutus.

Müügitulu vähenes enim energeetikas, veonduses ja laonduses ning ehituses. Energeetika valdkonna müügitulu vähenemine oli tingitud elektrienergia odavnemisest, mis oli tarbijahinnaindeksi aastamuutuse suurim mõjutaja. 2014. aastal ei panustanud majanduskasvu ka ehitussektor. Euroopa Liidu (EL) eelmine rahastamisperiod ja riigi tellimused teede ja taristute ehituseks olid lõppenud. Osaliselt kompenseerisid seda erasektori tellimused elamuehituses, aga ka ehitustööd välismaal.

2015. aastal ettevõtete tulu kaupade ja teenuste müügist esialgsel andmetel vähenes ning oli 3% väiksem kui 2014. aastal.

Ettevõtete tööjõukulud suurenesid kiiremini kui müügitulu ja tootlikkus. Nii ettevõtete müügitulu kui ka selle saamiseks tehtud kulutused olid 2014. aastal eelmise aastaga võrreldes peaaegu sama suured. Samal ajal jätkus tööjõukulude kasv, mis oli sama kiire kui 2013. aastal ehk 7%. Seetõttu vähenesid töökulude tootlikkuse näitajad. Ettevõtete keskmine töövõljalikus ehk lisandväärtus hõivatu kohta oli 2014. aastal ligi 25 300 eurot, s.o 4% suurem kui 2013. aastal. Tegevusaladest oli töövõljalikus suurim elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise alal – 123 000 eurot – viis korda suurem kui ettevõtete keskmine. Ettevõtete keskmisest kolm korda väiksem oli töövõljalikus tarbeesemete ja kodutarvete paranduse ning muude isikuteenuste alal. Ettevõtete aastakeskmine tööjõukulu hõivatu kohta oli 14 575 eurot. Võrreldes 2013. aastaga oli see 5% suurem ja kasvas protsendipunkti kiiremini kui keskmine töövõljalikus. Keskmine tööjõukulu hõivatu kohta aastas ulatus üle 20 000 euro elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise, info ja side ning mäetööstuse tegevusalal. Pingerea teises otsas olid muud isikuteenused ning majutus ja toitlustus, kus aastane tööjõukulu hõivatu kohta jäi alla 10 000 euro.

Ettevõtete kasum 2014. aastal vähenes. Ettevõtted lõpetasid aasta 3,3 miljardi eurose puhaskasumiga, mis 2013. aastaga võrreldes oli 11% väiksem. 71% ettevõtetest lõpetas aasta kasumiga ja 29% kahjumiga. Suurima kasumi said 2014. aastal kaubandusettevõtted. Nende kasum oli veidi üle 600 miljoni euro – varasema aasta omast 19% suurem. Kaubandusettevõtete kasumisse panustas enim hulgikaubandus tänu suurenenud kasumlikkusele. Üle 500 miljoni eurose kasumiga lõpetasid aasta töötleva tööstuse ja kinnisvara tegevusalal ettevõtted. Töötleva tööstuse 2014. aasta kasum oli 2013. aasta omast 8% suurem, kuid kinnisvara tegevusalal 18% väiksem. Töötleva tööstuse kasumis oli suurim osatähtsus – 20% – puidutööstusel. Tänu puidutööstuse kiirele kasvule oli ka selle kasum 14% suurem kui 2013. aastal. Puhaskasum vähenes enim kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses ja oli 28% väiksem kui 2013. aastal. See oli peamiselt seotud finantstulude vähenemise ja finantskulude suurenemisega peakontorite ja juhtimisnõustamise tegevusalal.

Majanduskriisi järel hakkasid ettevõtete rentaablusnäitajad koos kasumite kasvuga kiiresti paranema. Esimese tagasilöögi rentaablusnäitajates andis 2013. aasta, kui kasumi kasv aeglustus, mistõttu rentaablusnäitajad ei jõudnud kriisieelsele tasemele. 2014. aastal ettevõtete rentaabluse vähenemine jätkus. Müügitulu puhasrentaablus oli 2014. aastal 6,17% (2013. aastal 6,97%). Enne majanduskriisi oli ettevõtete keskmine puhasrentaablus suurim 2006. aastal (10,4%). 2013. aastaga võrreldes vähenes müügitulu puhasrentaablus paljudel tegevusaladel. Langus oli suurim veevarustuse ja kanalisatsiooni tegevusalal, kus puhaskasum vähenes pea poole võrra EL-i ühtekuuluvusfondist rahastatavate veemajanduse infrastruktuuri arendamise projektide lõpetamise tõttu. Müügitulu puhasrentaabluse kasv väärrib märkimist vaid info ja side tegevusalal, kus see oli kaks protsendipunkti suurem kui 2013. aastal tänu telekommunikatsiooni, andmetöötuse, veebiportaalide ja muu infotegevusega tegelevate ettevõtete kasumi kasvule.

Eelmiste aastate jaotamata kasumi ja aruandeaasta puhaskasumi olemasolu annavad ettevõtete omanikele võimaluse maksta dividende. 2014. aastal maksti dividende ligi 1,2 miljardit, mida on 9% vähem kui aasta varem. Suurimaid dividende maksid kütuste hulgimüüjad, elektrienergia tootjad, kinnisvara üürileandjad ja veondust abistavate tegevusalade ettevõtted.

Ettevõtete investeeringud vähenesid. 2014. aastal soetasid ettevõtted põhivara 3,6 miljardi euro väärtuses – 6% vähem kui 2013. aastal. Ettevõtete koguinvesteeringute vähenemine on võrreldav langusega energeetikasektoris, kus pärast varasemate aastate suurinvesteeringuid kohaliku elektrituru arengusse on saanud vaheperiood. Energeetikaettevõtted investeerisid kolmandiku võrra vähem kui 2013. aastal, kuid siiski olid sektori investeeringud, mis tehtud taristu töökindluse parandamiseks ja keskkonnakaitseks, suuruselt kolmandal kohal – 436 miljonit eurot. Suurimad investeerijad olid töötleva tööstuse ettevõtted, kes paistsid silma ka investeeringute aastase kasvu poolest. Töötlevas tööstuses tehti ligi viiendik ettevõtete investeeringutest ja need olid 2014. aastal neljandiku võrra suuremad kui 2013. aastal. Viiendiku töötleva tööstuse investeeringutest tegid puidutööstusettevõtted. Tööd alustas mitu uut puidugraanulitehast, uuendati puittoodete valmistamise liine tootmisprotsesside efektiivistamiseks ja toodangu kvaliteedi parendamiseks. Suuri investeeringuid tehti ka õlitööstuses tootmisprotsessi tõhustamise ja keskkonnanahoidlikumaks muutmise eesmärgil. Peaaegu kolm korda suurenesid investeeringud muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmises, kuhu panustas enim klaasitööstus tootmisprotsessi moderniseerimise eesmärgil. Investeeringute struktuur põhivara liigiti 2013. aastaga võrreldes oluliselt ei muutunud. Põhivara-liikidest enim ehk 36% investeeriti ehitistesse. Pisut vähem soetati masinaid, seadmeid ja inventari (34% investeeringutest), transpordivahendeid (16%) ja maad (5%).

FINANCIAL STATISTICS OF ENTERPRISES

Reet Nestor

Overview

Enterprises have an important role in the development of the Estonian economy. In 2014, about 73,500 non-financial enterprises operated in Estonia – 2,300 enterprises more than in 2013. The redundancies caused by the economic crisis and the economic growth that followed the crisis boosted the creation of new enterprises in 2010–2013. In this period, the number of enterprises increased quickly – 6–8% per year. In 2014, business activity declined and the number of active enterprises increased 3% compared to the previous year.

The majority of Estonian enterprises belong to the group of micro-enterprises (with fewer than 10 persons employed). Hence, the increase in the total number of enterprises is due to the creation of micro-enterprises. In 2014, there were approximately 31,000 active enterprises more than in 2005, but the number of micro-enterprises has grown by 32,000 in that period. At the same time, the number of persons employed in enterprises has increased by about 10,000. The group of micro-enterprises is the only one where employment has increased compared to 2005 – by 41,000 persons. The number of medium-sized and large enterprises has decreased due to the economic crisis and the subsequent austerity measures.

The increase in employment in enterprises continued. The number of persons employed grew 2% for the second year in a row. There were a little over 446,500 persons employed in enterprises in 2014, but this is 30,000 persons fewer than in 2008, before the economic crisis. In 2014, about 8,600 persons found a job in the enterprise sector, with 4,600 of them taking a job in a micro-enterprise. At the same time, employment has also increased in enterprises with 50 or more persons employed. Manufacturing, which is the biggest sector by employment, provides a job to nearly a fourth of the persons employed in enterprises. Compared to 2013, the number of persons employed engaged in manufacturing increased by over 3,000 or 3%. Among the branches of industry, wood industry stood out with the need for additional labour due to its rapid development. Trade is the second biggest activity in terms of the number of persons employed, giving a job to a fifth of all those employed in enterprises. While before 2014 the increase in the employment of trade exceeded that of manufacturing, in 2014 the latter surpassed the former. The employment in trade increased by 1,700 persons or by 2% year over year. In wholesale trade, employment decreased as there was a drop in the number of enterprises; employment in retail trade, however, increased and it happened at a quicker rate than the year before. The service sector has been the most stable creator of jobs in recent years, as in 2014 the rise in employment in accommodation and food service activities, arts, entertainment and recreation, and other personal service activities was significantly faster than in other economic activities. It was probably the obligation to register all employees (introduced by the Tax and Customs Board in the summer of 2014) that influenced the fast growth in the number of persons employed in the service sector. In the economic activity of construction, which before the crisis gave a job to 13% of those employed in enterprises, employment has dropped to 10%. In construction, the rise in employment turned into decline in 2014, after having decelerated for years. Due to smaller construction volumes, in 2014, there were 600 persons employed fewer in construction than in the previous year.

Employment has gradually increased in neighbouring countries as well. According to the preliminary data of 2014, in Sweden and the Baltic countries, the number of persons employed was greater than a year earlier. The situation was the best in Latvia and Lithuania, where the number of persons employed increased 4%. In Sweden, the growth reached only 1%. Among our neighbours, it was only in Finland that employment in the enterprise sector remained at the level of 2013. By economic activities, the growth was more uneven. A more substantial fall was recorded in manufacturing, where employment decreased in Sweden and Finland but also in Latvia. Besides the Estonian one, also the Finnish construction sector engaged fewer persons employed in 2014 than a year before. In the service sector, which had been growing steadily in recent years, 2014 saw a serious decline in the Swedish transport sector. Finnish trade enterprises also suffered a fall in employment.

The turnover growth in enterprises stopped. Enterprises sold goods and products and provided services to the value of more than 53 billion euros, which is as much as in 2013. Trade had the largest share in the turnover of enterprises. The turnover growth in trade enterprises amounted to over 22 billion euros, which is 2% more than a year earlier. In retail and motor trade enterprises, the growth in turnover was faster than in 2013, amounting to 6% and 5%, respectively. In wholesale trade, which is the economic activity with the largest share of turnover among all economic activities, turnover remained at the 2013 level. The turnover of wholesale trade was negatively affected by the turnover of enterprises specialised in the wholesale of motor fuel having fallen due to a drop in oil prices on the global market and the resulting increased competition on the local fuel market. In 2014, wholesale traders selling fuel accounted for 24% of the turnover of wholesale enterprises, which is 2 percentage points less than in 2013 due to a 10% fall in the turnover of the former. The greatest contribution (41%) to the turnover of retail trade enterprises was made by supermarkets and department stores, which also determined the trend of turnover growth in retail trade. The changes in consumer prices influence the turnover of retail trade. In 2014, it was influenced the most by a rise in the prices of alcoholic beverages and tobacco products. At the same time, motor fuel was cheaper than a year earlier.

Manufacturing accounted for 22% of the turnover in the enterprise sector in 2014. The turnover of manufacturing enterprises amounted to about 12 billion euros, which is 4% more than a year before, but turnover growth has decelerated. The growth of manufacturing depends largely on exports and affects the growth of the whole industrial sector. In 2014, the growth of both turnover and exports slowed down compared to 2013. Sales to non-residents accounted for 63% of turnover in 2014 and amounted to 7.3 billion euros. The manufacture of wood and of products of wood, the manufacture of computer, electronic and optical products and the manufacture of food products were the three branches of industry with the largest turnover. Among those economic activities, the manufacture of wood and of products of wood contributed the most to the growth of turnover thanks to a rise in exports. In the wood industry, the main products exported include prefabricated buildings of wood, pellets, and other products of wood. 94% of the production of the manufacture of computer, electronic and optical products is exported and the exports of the production of this branch remained at the same level in 2011–2014. The manufacture of food products was negatively affected by the Russian embargo on food products imported from Europe, due to which the exports of Estonian milk products decreased by a tenth year over year. Turnover growth decelerated due to declined exports to Russia. Due to a fall in exports to Russia and Ukraine and the changes in the world market prices of the production and raw materials of the chemical industry, the growth of manufacturing was decelerated the most by the manufacture of chemical products.

Turnover fell the most in the energy sector, transportation and storage, and construction. The drop in the turnover of electricity, gas, steam and air conditioning supply was due to a reduction in the prices of electricity, which influenced the annual change of the consumer price index the most. In 2014, the construction sector did not contribute to economic growth either. The previous funding period of the European Union and the public sector orders for the construction of roads and infrastructures had finished. This was partly replaced by private sector orders in dwelling construction, but also by construction work abroad.

According to preliminary data, the income of enterprises from the sale of goods and services dropped in 2015 and was 3% smaller than in 2014.

The personnel expenses of enterprises grew faster than turnover and productivity. In 2014, the turnover of enterprises and the expenditure incurred to generate this revenue remained almost at the same level as in 2014. At the same time, personnel expenses continued growing at the same rate as in 2013, increasing by 7% year over year. For that reason, the productivity indicators of personnel costs decreased. In 2014, the average labour productivity of enterprises (value added per person employed) was about 25,300 euros, i.e. 4% higher than in 2013. Among economic activities, labour productivity was the highest in electricity, gas, steam and air conditioning supply – 123,000 euros – which is five times greater than the average labour productivity of enterprises. Productivity was three times lower than the average of enterprises in the repair of personal and household goods and in other personal service activities. The average annual personnel costs per person employed amounted to 14,575 euros. Compared to 2013, the costs increased 5% and the growth was one percentage point faster than in the case of average labour productivity. The average annual personnel costs per person employed exceeded 20,000 euros in the economic activities of electricity,

gas, steam and air conditioning supply, information and communication, and mining and quarrying. The other end of the ranking list features other personal service activities and accommodation and food service activities, where the annual personnel expenses per person employed remained below 10,000 euros.

The net profit of enterprises decreased in 2014. Enterprises ended the year with a net profit of 3.3 billion euros, which was 11% less than in 2013. 71% of the enterprises made a profit and 29% of the enterprises finished the year at a loss. Trade enterprises accounted for the largest profit in 2014. Their net profit was a little over 600 million euros – 19% bigger than a year earlier. Thanks to increased profitability, wholesale made the biggest contribution to the profit of trade enterprises. Manufacturing and real estate enterprises finished the year with a net profit of over 500 million euros. In 2014 compared to 2013, net profit was 8% bigger manufacturing, but 18% smaller in real estate activities. The manufacture of wood and of products of wood accounted for the largest share (20%) in the net profit of manufacturing. Thanks to the rapid growth in the manufacture of wood and of products of wood, the net profit of this branch of industry was also 14% bigger than in 2013. Net profit declined the most in professional, scientific and technical activities and was 28% smaller than in 2013. This was mostly due to decreased financial income and increased financial costs in the activities of head offices and in management consultancy activities.

After the economic crisis, profitability indicators started improving steadily with the rising profits. Profitability indicators suffered the first setback in 2013, when profit growth slowed down, resulting in profitability indicators not achieving the pre-crisis level. In 2014, the decline in the profitability of enterprises continued. The average value of the profit margin was 6.17% in 2014 (6.97% in 2013). Before the economic crisis, the indicator was at its highest level in 2006 (10.4%). Compared to 2013, the profit margin decreased in several economic activities. The most considerable decline was observed in the economic activity of water supply and sewerage, where net profit fell nearly two times due to the finalisation of projects for the development of the water management infrastructure financed by the EU. The growth of the profit margin deserves pointing out only in the economic activity of information and communication, where it was 2 percentage points bigger than in 2013 thanks to profit growth in telecommunications, data processing, web portals and other information service activities.

The retained earnings of the previous years and the profit of the reporting year enable enterprise owners to make dividend payments. In 2014, the sum of declared dividends was about 1.2 billion euros, which is 9% less than a year earlier. The biggest dividend payments were made by motor fuel wholesalers, electricity producers, enterprises renting out real estate, and enterprises engaging in support activities for transportation.

The investments of enterprises decreased. In 2014, enterprises invested 3.6 billion euros in fixed assets – 6% less than in 2013. The decrease in the total investments of enterprises is comparable with the decrease in the energy sector, which is experiencing an interim period after the large investments made in the development of the local electricity market. Energy enterprises invested a third less than in 2013, but the sector's investments, which were aimed at improving infrastructure reliability and at environmental protection, still ranked third by size and amounted to 436 million euros. The largest investments were made by manufacturing enterprises, which also stood out in terms of the year-over-year increase in their investments. Manufacturing enterprises accounted for a fifth of the investments made in the enterprise sector and their investments were a fourth bigger in 2014 than in 2013. A fifth of the investments made in manufacturing were made by enterprises specialised in the manufacture of wood and of products of wood. Several new wood pellet factories were opened; production lines were renovated to improve the efficiency of production processes and the quality of products. Large investments were also made in the manufacture of oils and fats to make the production process more effective and environmentally friendly. There was almost a three-fold increase in the investments made in the manufacture of other non-metallic mineral products, with enterprises manufacturing glass and glass products making the biggest contribution to modernise their production process. The structure of investments by type of fixed assets did not change much compared to 2013. Among the types of fixed assets, the majority of investments (36%) were made in buildings and structures. Slightly less was invested in equipment, machinery and inventory (34% of the total investments), transport equipment (16%) and land (5%).

Joonis 1. Ettevõtete põhinäitajate jagunemine ettevõtte suuruse järgi, 2014

Figure 1. Structure of main indicators of enterprises by size of enterprise, 2014

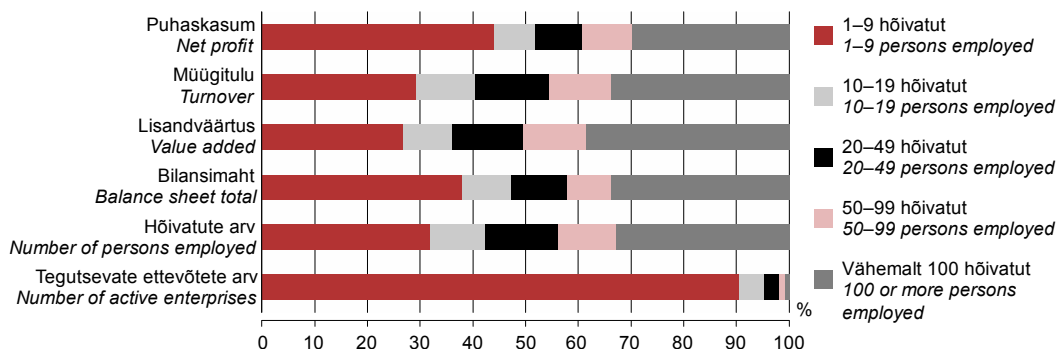
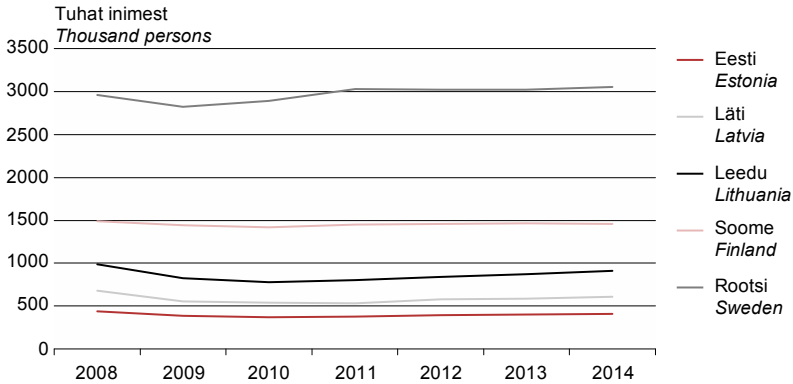

Tabel 1. Ettevõtete tööhõive, lisandväärtus, müügitulu, kulud ja kasum, 2010–2014

 Table 1. Employment, value added, turnover, costs and profit of enterprises, 2010–2014
 (miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

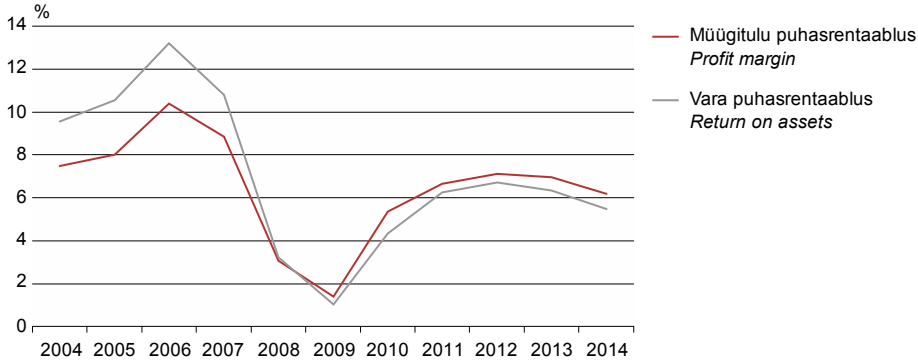
	2010	2011	2012	2013	2014	
Ettevõtete arv	58 347	61 983	66 063	71 171	73 472	Number of enterprises
Tööga hõivatute arv	400 127	414 456	430 104	437 910	446 517	Number of persons employed
Töötajate arv	382 215	395 839	410 572	416 616	426 141	Number of employees
Lisandväärtus	7 832	9 428	10 097	10 653	11 284	Value added
Müügitulu	37 988	46 227	50 151	53 222	53 467	Turnover
Kulud	36 413	43 831	47 792	50 741	50 991	Costs
kaubad	14 370	18 049	19 372	20 802	20 794	merchandise
materjal	6 650	8 510	8 964	9 803	9 986	materials
tööjõukulud	4 410	4 904	5 382	5 791	6 211	personnel expenses
kulum	1 490	1 494	1 643	1 751	1 757	depreciation
Ärikasum (-kahjum)	2 099	3 080	3 441	3 651	3 588	Operating profit (loss)
Finantstulud ja -kulud	102	169	362	321	-32	Financial income and costs
Kasum (kahjum) enne maksustamist	2 201	3 250	3 803	3 972	3 556	Profit (loss) before taxes
Puhaskasum (-kahjum)	2 045	3 082	3 583	3 720	3 316	Net profit (loss)
Dividendid	804	818	1 055	1 308	1 190	Dividends

Joonis 2. Ettevõtete tööhõive Eestis ja lähiriikides, 2008–2014^a
Figure 2. Employment in enterprises in Estonia and nearby countries, 2008–2014^a

^a Lähiriikide 2014. aasta andmed on esialgsed.

^a The 2014 data for nearby countries are preliminary.

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 3. Ettevõtete müügitulu ja vara puhasrentaablus, 2004–2014
Figure 3. Enterprises' profit margin and return on assets, 2004–2014

Tabel 2. Ettevõtete arv ja kasumiaruande põhinäitajad tegevusala järgi, 2014
Table 2. Number of enterprises and main indicators of income statement by economic activity, 2014

	Ettevõtete arv Number of enterprises	Müügitulu, miljonit eurot Turnover, million euros	Osatähtsus müügitulus, % Share in turnover, %		Puhaskasum (-kahjum), miljonit eurot Net profit (loss), million euros	
			kulud kokku costs total	tööjõukulud personnel expenses		
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	3 460	1 198	98,9	15,7	165	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	142	455	88,6	22,2	57	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	6 611	11 607	96,1	14,3	539	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	226	2 014	88,6	5,8	249	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	280	352	92,1	14,5	64	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	9 030	3 910	96,4	16,0	166	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	15 009	22 181	97,5	5,2	617	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	4 842	4 718	95,7	12,3	204	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	2 492	736	96,5	27,4	40	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	4 047	1 676	89,8	25,3	189	<i>Information and communication</i>
Kinnisvaraalne tegevus	5 310	1 197	69,5	7,5	530	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	11 462	1 373	91,6	25,2	321	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	4 172	1 248	92,9	31,8	125	<i>Administrative and support service activities</i>
Haridus	1 018	95	94,1	30,9	7	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 366	318	92,7	46,6	22	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1 644	266	93,3	15,5	22	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	2 362	124	100,5	34,3	1	<i>Other service activities</i>
KOKKU	73 473	53 467	95,4	11,6	3 316	TOTAL

Tabel 3. Ettevõtete müügitulu jagunemine tegevusala järgi Eestis ja lähiriikides, 2014^a
Table 3. Breakdown of turnover in enterprises by economic activity, in Estonia and nearby countries, 2014^a
 (protsenti – percentages)

	Eesti Estonia	Läti Latvia	Leedu Lithuania	Soome Finland	Rootsi Sweden	
Mäe- ja töötlev tööstus; elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine; veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	28	20	31	40	30	Mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Ehitus	8	8	7	8	8	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	43	49	42	31	34	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Veondus ja laondus	9	11	11	6	6	Transportation and storage
Majutus ja toitlustus	1	1	1	1	2	Accommodation and food service activities
Info ja side	3	3	2	5	6	Information and communication
Kinnisvaraalne tegevus	3	3	2	2	4	Real estate activities
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	3	3	2	4	7	Professional, scientific and technical activities
Haldus- ja abitegevused; arvutite ning tarbeesemete ja kodutarvete parandus	2	2	2	3	3	Administrative and support service activities; repair of computers and personal and household goods
KOKKU	100	100	100	100	100	TOTAL

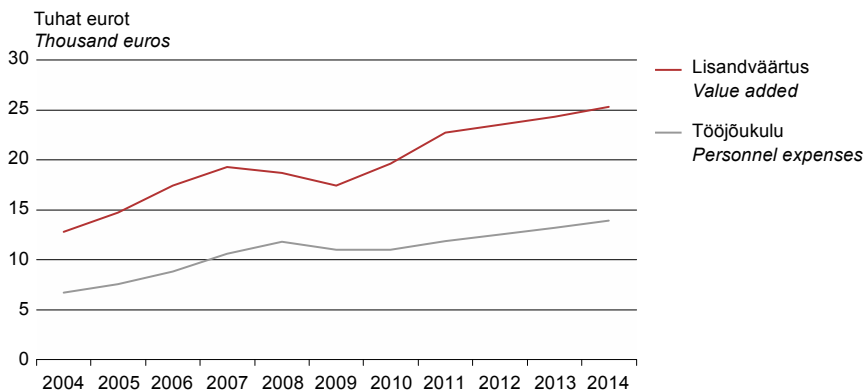
^a Lähiriikide 2014. aasta andmed on esialgsed.

^a The 2014 data for nearby countries are preliminary.

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 4. Lisandväärtus ja keskmine töäjökulu hõivatu kohta, 2004–2014

Figure 4. Value added and average personnel expenses per person employed, 2004–2014

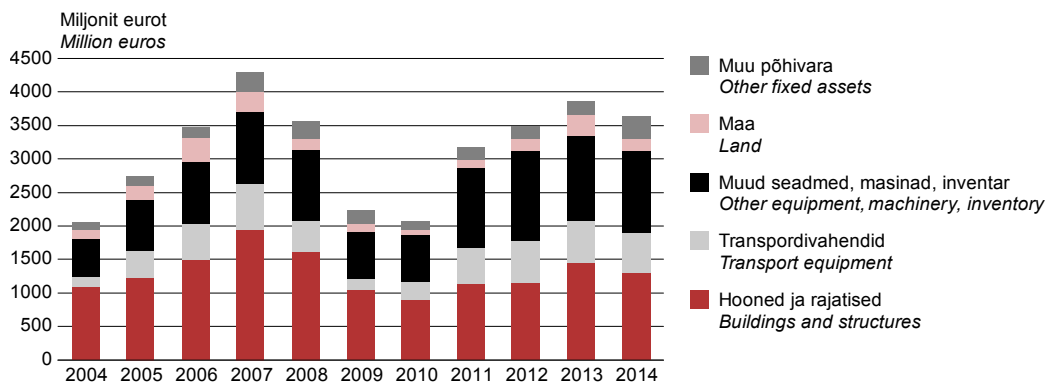
Tabel 4. Ettevõtete investeeringud põhivarasse (k.a kapitalirent) tegevusala järgi, 2010–2014
 Table 4. Enterprises' investments in fixed assets (incl. financial leasing) by economic activity, 2010–2014

(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Põllumajandus, metsa- majandus ja kalapüük	159	335	324	363	385	Agriculture, forestry and fishing
Mäetööstus	34	55	73	70	64	Mining and quarrying
Töötlev tööstus	368	563	586	529	661	Manufacturing
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	277	475	689	651	436	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	104	136	165	169	85	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Ehitus	111	96	142	153	160	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	195	243	291	300	324	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Veondus ja laondus	283	462	483	530	356	Transportation and storage
Majutus ja tootlustus	36	29	34	47	43	Accommodation and food service activities
Info ja side	106	127	168	156	165	Information and communication
Kinnisvaraalane tegevus	220	371	210	537	470	Real estate activities
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	81	139	94	146	205	Professional, scientific and technical activities
Haldus- ja abitegevused	72	116	165	157	231	Administrative and support service activities
Haridus	5	2	7	6	6	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	9	11	16	16	22	Human health and social work activities
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	10	12	20	23	14	Arts, entertainment and recreation
Muud teenindavad tegevused	5	4	9	5	7	Other service activities
KOKKU	2 073	3 176	3 475	3 861	3 636	TOTAL

Joonis 5. Ettevõtete investeeringud (k.a kapitalirent) põhivara liigi järgi, 2004–2014

Figure 5. Enterprises' investments (incl. financial leasing) by type of fixed assets, 2004–2014

Metoodika

Ettevõtete majandusnäitajate statistika kajastab äriühingute finantsmajanduslikku tegevust. Eelarveliste asutuste ja organisatsioonide, füüsilisest isikust ettevõtjate ja talude ning finantsvahenduse äriühingute andmeid ei kajastata. Rahvamajanduse arvepidamise süsteemi metoodika kohaselt on üldkogumist välja arvatud mitteturutootjatest äriühingud, näiteks haiglaraviteenuseid (EMTAK 861) ja hooldusraviteenuseid (EMTAK 871) osutavad riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingud, riigi kinnisvaraga tegelevad (EMTAK 682) jms äriühingud, mis osutavad teenuseid riigi eesmärkide täitmiseks ja keda seetõttu käsitletakse valitsemissektori üksustena.

Vaadeldakse tegutsevaid äriühinguid. Küsitletakse kõiki riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühinguid ning erasektori vähemalt 20 hõivatuga äriühinguid. Ülejäänud Eesti ja välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvatest äriühingutest tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnatakse üldkogumi näitajaid. Alates 2013. aastast töötleva tööstuse tegevusala 1–9 hõivatuga ja alates 2014. aastast ehituse ja jaekaubanduse tegevusala 1 hõivatuga äriühinguid ei küsitleta. Nende andmed hinnatakse mudelite abil, kasutades äriregistrile esitatud majandusaasta aruandeid.

Äriühingud on jaotatud peamiste tegevusalade järgi Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) alusel. EMTAK on Euroopa Ühenduse majandustegevusalade statistilise klassifikaatori NACE Eesti versioon.

Methodology

Financial statistics of enterprises characterise the financial performance of non-financial corporations. Financial statistics do not include the data on budgetary institutions and organisations, sole proprietors, farms and financial intermediation enterprises. In accordance with the methodology of the System of National Accounts, the following units are excluded from the population: non-market producers, for example, state and local government owned companies providing services under hospital activities (EMTAK 861) or residential nursing care activities (EMTAK 871) as well as companies renting and operating state real estate (EMTAK 682) and other such companies which provide services for the state, are mainly financed and controlled by the government and are thus classified as units of the general government sector.

The survey population consists of economically active enterprises. All state and local government enterprises as well as private sector enterprises with at least 20 persons employed are completely enumerated. A simple random sample is drawn from the rest of the enterprises owned by Estonian or foreign persons in private law. The data collected with a sample survey are expanded to the whole population. Since 2013 manufacturing enterprises with 1–9 persons employed and since 2014 construction and retail trade enterprises with 1 person employed are not required to submit their annual statistical questionnaire. Their data are estimated with the help of models, using annual reports data from the Commercial Register.

Enterprises have been divided into groups by main economic activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008), which is based on the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE).

MAJANDUSÜKSUSED

Katrin Aasmäe, Svetlana Šutova

Ülevaade

2015. aastal oli tegutsevaid majandusüksusi veidi üle 151 000. Võrreldes 2014. aastaga tuli juurde 5000 üksust. Äriühinguid oli tegutsevatest majandusüksustest üle poole (60%) ja füüsilisest isikust ettevõtjaid (FIE) alla viiendiku (17%). Mittetulundusühinguid oli tegutsevate majandusüksuste koguarvust 20%. Riigi- ja omavalitsusasutusi oli nii nagu ka varasematel aastatel veidi alla 2%.

Ettevõtteid (äriühinguid ja FIE-sid) oli kokku üle 117 000, neid lisandus aastaga umbes 3600. Äriühinguid oli ligi 91 000. Kui 2014. aastal kasvas nende arv varasema aastaga võrreldes ligi 1500 võrra, siis 2015. aastal üle 4000 võrra. Traditsiooniliselt kasvas enim osatühingute arv – neid tuli juurde veidi alla 4000. Aktsiaseltside ja täisühingute arvu vähenemine jätkus, kummagi õigusliku vormiga üksusi oli 2014. aastaga võrreldes 130 võrra vähem. Usaldusühinguid oli 45% rohkem, aastaga lisandus neid 300.

FIE-de arv kahanes juba üheksandat aastat. 2015. aastal jäi neid nii nagu aasta varemgi vähemaks ligikaudu poolesaja võrra. 2015. aasta seisuga on Eestis FIE-sid ligi 26 500.

Kasumitaotluseta üksusi lisandus veidi üle 1400 ja neid on nüüd 34 000. Kasumitaotluseta üksuste seas kasvas mittetulundusühingute ja sihtasutuste arv, riigi- ja omavalitsusasutuste hulk vähenes. Mittetulundusühingute arvu kasv hoogustus varasemate aastatega võrreldes veelgi – kui 2014. aastal lisandus neid umbes 1000, siis 2015. aastal 1400. Sihtasutusi lisandus paarkümmend. Kohaliku omavalitsuse ja riiklikke üksusi on 30 võrra vähem.

Nii nagu varasematel aastatel asub veidi üle poole (54%) ettevõtetest – üle 63 000 – Harju maakonnas, enamik neist (79% kõikidest Harjumaa ettevõtetest) Tallinnas. Tartu maakonnas tegutseb üle 12 000 ettevõtte, järgnevad Pärnu maakond ligi 7000 ning Ida-Viru ja Lääne-Viru maakond vastavalt 6000 ja 4000 ettevõttega. Harju maakonna ettevõtete arv kasvas aastaga 2200 võrra, neist umbes 1600 lisandus Tallinnasse. Positiivne on, et üheski maakonnas ettevõtete arv ei vähenenud. Ainult Hiiu ja Võru maakonnas tuli juurde vaid mõni ettevõte, teistes maakondades kasvas tegutsevate ettevõtete arv 1,2–4,4%.

Suurettevõtete ehk vähemalt 250 töötajaga ettevõtete arv kasvas 4 võrra. Suurettevõtteid oli 2015. aastal kokku ligi 200, neist üle poole tegutses Tallinnas. Nagu aasta varem asus ligi 70% suurettevõtetest Harju maakonnas, järgnesid Ida-Viru (9%) ja Tartu (7%) maakond. Hiiu, Jõgeva, Lääne ja Rapla maakonnas suurettevõtteid ei olnud. Väikeettevõtteid tuli aastaga juurde 400 ja keskmise suurusega ettevõtteid 40. Arvuliselt tuli kõige enam juurde mikroettevõtteid – 3200 üksust. Neist umbes 1400 tegutses Tallinnas. Mikroettevõtete arv suurenes ka kõigis teistes maakondades, välja arvatud Võrumaal.

Kõige enam – veidi üle 8% – tuli ettevõtteid juurde kinnisvara valdkonnas. Info- ja sideettevõtete arv kasvas nagu 2014. aastalgi 6%. Arvuliselt tuli kõige enam juurde kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega ettevõtteid (üle 600) ning ehitusvaldkonna ettevõtteid (üle 500). Kaubandusettevõtete kui kõige suurema osatähtsusega ettevõtete hulk (ligi viiendik) hakkas möödunud aastal jälle kasvama. Kaubandusettevõtteid tuli juurde üle 300, seega oli kasv 1,6% erinevalt 2014. aastast, kui nende arv vähenes 4%.

2015. aastal kontrollisid kontsernid endiselt olulist osa Eesti majandusest. Eestis tegutsenud 6444 kontserni koosseisu kuulus 11 435 aktiivset Eesti ettevõtet – 9% majanduslikult aktiivsetest üksustest. Hoolimata väikesest osatähtsusest oli kontsernide panus Eesti tööhõivesse märkimisväärt – kontsernides leidis rakendust 35% kõigist hõivatuid. Eriti oluline roll tööandjana oli kontserniüksustel mäetööstuses, finantsvahenduses ja energeetikas, kus kontsernides oli kõigist valdkonnas hõivatuid tööl vastavalt 87%, 82% ja 79%. Tööstuses töötas kontsernides veidi üle 60%

hõivatuist. Kontserniettevõtete osatähtsus müügitulus jäi samale tasemele nagu 2014. aastal – 64% Eesti ettevõtete müügitulust^a oli ettevõttegrupi koosseisus tegutsevate ettevõtete müügitulu.

Väliskapitali kontrolli all olevate ettevõttegruppide koosseisus tegutses 2015. aastal 25% kõigist kontserniüksustest. Nende töötajate arv oli 45% kontsernides hõivatud isikute koguarvust ja müügitulu 48% kontsernide kogumüügitulust

Kontsernide tegutsemisvaldkonnad ei ole oluliselt muutunud. Eesti kontsernides oli ka möödunud aastal kõige arvukamalt kinnisvara- ning kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega ettevõtteid. Väliskontsernides olid olulised valdkonnad kaubandus ja tööstus.

Riike, mille ettevõtted on oma tegevust Eestisse laiendanud, oli 2015. aastal 66. Euroopa Liidu 28 liikmesriigist ei olnud siin 2015. aastal aktiivset tütarettevõtet vaid Portugalil ja Horvaatial. Traditsiooniliselt oli väliskontsernide koosseisu kuuluvatest üksustest kõige enam ettevõtteid Soome kontrolli all – 607. Rootsi ettevõttegruppidesse kuulus 325 ja Läti kontsernidesse 179 Eesti ettevõtet.

Eesti ettevõtted on tütarettevõtteid loonud rohkem kui 60 riigis, peamiselt Euroopas, aga ka Aasias, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas, Austraalias ja Aafrikas. Eelkõige huvitusid Eesti hargmaised kontsernid siiski äri tegemisest lähiriikides, mille ettevõtlustingimusi tuntakse kõige paremini – Lätis, Leedus, Soomes ja Venemaal.

ECONOMIC UNITS

Katrin Aasmäe, Svetlana Šutova

Overview

There were slightly more than 151,000 active economic units in 2015. Nearly 5,000 units were added compared to the previous year. More than a half of the active economic units were companies (60%) and less than a fifth – sole proprietors (17%). Non-profit associations accounted for 20% of all active economic units. Like in previous years, government and local government institutions constituted less than 2% in 2015.

In total, there were over 117,000 enterprises (companies and sole proprietors) in 2015, with about 3,600 new ones added compared to the previous year. There were nearly 91,000 companies. While in 2014 only approximately 1,500 companies were added compared to the previous year, then in 2015 their number increased by more than 4,000. As usual, the biggest growth occurred among private limited companies – slightly fewer than 4,000 new ones were added. The number of public limited companies and general partnerships continued to decline; both populations lost about 130 units compared to 2014. There were 45% more limited partnerships, with about 300 units added compared to the previous year.

The number of sole proprietors continued decreasing for the ninth consecutive year. Just like in the previous year, their number decreased by about 500 in 2015 as well. As at 2015, there are a little over 26,500 economically active sole proprietors in Estonia.

Slightly more than 1,400 non-profit institutions were added and their number stands at 34,000 now. Among non-profit institutions, the number of non-profit associations and foundations increased, while that of government and local government institutions decreased. Compared to previous years, the growth in the number of non-profit associations accelerated even more – while in 2014 about 1,000 new ones were added, then in 2015 – 1,400. Some 20 new foundations were added as well. There were 30 fewer government and local government institutions in 2015.

^a Müügitulus ei ole finantsvahendusettevõtete andmeid, sest nende kasumiaruande skeem on teiste ettevõtete omast erinev.

As in previous years, more than a half (54%) of the enterprises – over 63,000 – is located in Harju county, most of them (79% of all Harju county enterprises) in Tallinn. There are over 12,000 enterprises in Tartu county, followed by Pärnu county with nearly 7,000, by Ida-Viru and Lääne-Viru counties with 6,000 and 4,000 enterprises, respectively. Compared to the previous year, over 2,200 enterprises were added in Harju county, with nearly 1,600 of them operating in Tallinn. What can be considered a positive phenomenon is that the number of enterprises did not decrease in any county. Only a few new enterprises were recorded in Hiiu and Võru counties, while in other counties the number of active enterprises increased by 1.2–4.4%.

The number of large enterprises (with at least 250 employees) increased by 4. There were nearly 200 large enterprises in 2015, with more than a half of them located in Tallinn. Just like in the previous year, nearly 70% of all large enterprises were located in Harju county. 9% of large enterprises operated in Ida-Viru county and 7% in Tartu county. There were no large enterprises in Hiiu, Jõgeva, Lääne and Rapla counties. Compared to the previous year, the number of small enterprises increased by 400 and that of medium-sized enterprises by 40. The biggest increase occurred in the population of micro-enterprises – 3,200 new units were added. About 1,400 of them operated in Tallinn. The number of micro-enterprises increased in all other counties as well, except for Võrumaa.

The biggest growth in the number of enterprises – slightly more than 8% – was recorded in real estate activities. As in 2014, the number of information and communication enterprises increased 6%. In numerical terms, the biggest increase occurred in the number of enterprises engaging in professional, scientific and technical activities (over 600 new enterprises) and in construction (over 500 new enterprises). The number of enterprises engaging in wholesale and retail trade, which is the most common type of enterprises (nearly a fifth of all enterprises), started to grow again last year. More than 300 new trade enterprises were added, which means that there was a 1.6% increase, in contrast to the previous year's decrease of 4%.

In 2015, enterprise groups continued to play an important role in the Estonian economy. In 2015, there were 6,444 enterprise groups operating in Estonia, with 11,435 active resident units (9% of all economically active units). Despite their modest share, enterprise groups played a considerable role in employment in Estonia, engaging 35% of all employed persons. As an employer, enterprise groups played an especially important role in mining and quarrying, financial intermediation and the energy sector, where groups employed respectively 87%, 72% and 79% of all the persons employed in that economic activity. Over 60% of the persons employed in manufacturing worked in enterprises operating in group structures. The share of enterprise groups in turnover remained on the same level as in 2014 – enterprise groups generated 64% of the net turnover^a of Estonian enterprises in 2015.

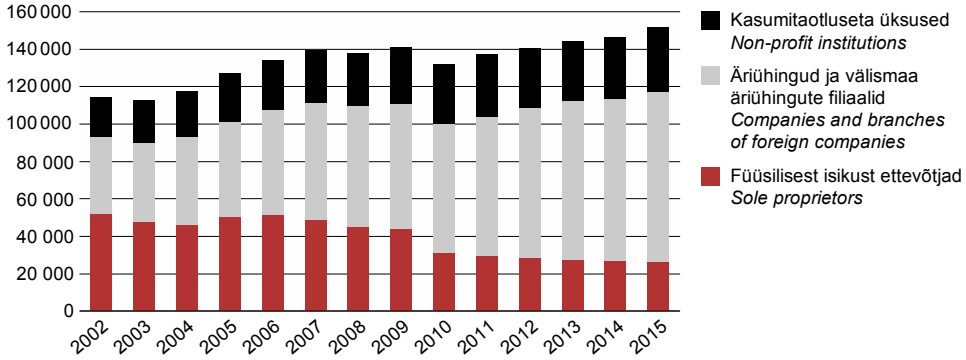
25% of all group units belonged to a foreign-controlled enterprise group. The number of employed persons in foreign-controlled groups amounted to 45% of the number of persons working for enterprises belonging to groups, and the turnover of foreign-controlled enterprise groups accounted for 48% of the total turnover of groups.

The main economic activities of enterprise groups have not changed much. Among domestically controlled groups, the greatest number of enterprises was engaged in real estate and professional, scientific and technical activities. Foreign-controlled groups included more enterprises engaged in trade and manufacturing.

In 2015, the enterprise groups of 66 different countries had subsidiaries in Estonia. Out of the 28 Member States of the European Union, only Portugal and Croatia did not have any active subsidiaries here in 2015. As usual, out of all the units belonging to foreign groups, the greatest number of enterprises was controlled by Finland – 607. 325 Estonian enterprises operated under the control of Swedish groups and 179 subsidiaries were part of Latvian groups.

^a Excluding the turnover of financial intermediation enterprises, as the form of their income statement differs from that of other enterprises.

Estonian enterprises have set up subsidiaries in more than 60 countries, mainly in Europe but also in Asia, North and South America, Australia and Africa. Still, Estonian multinational groups were mainly interested in doing business in the neighbouring countries – Latvia, Lithuania, Finland and Russia.

Joonis 1. Statistilise profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi järgi, 2002–2015
Figure 1. Units in Statistical Profile by legal form, 2002–2015

Tabel 1. Statistilise profiili kuuluvad üksused õigusliku vormi ja tegevusala järgi, 2015
Table 1. Units in Statistical Profile by legal form and economic activity, 2015

	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Äriühingud ja välismaa äriühingute filiaalid	Mitte-tulundus-ühingud	Sihtasutused	Riigi-asutused	Kohaliku omavalitsuse asutused	Kõik üksused	
	<i>Sole proprietors</i>	<i>Companies and branches of foreign companies</i>	<i>Non-profit associations</i>	<i>Foundations</i>	<i>Government institutions</i>	<i>Local government institutions</i>	<i>Total</i>	
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	8 095	4 681	279	14	1	–	13 056	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	5	145	–	8	–	1	151	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	1 082	7 506	3	22	–	–	8 591	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	5	244	1	41	–	2	252	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	22	303	12	6	–	6	343	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	666	10 548	34	68	–	–	11 248	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	3 016	18 272	24	43	–	1	21 315	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	2 934	5 333	31	121	–	2	8 305	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	390	2 953	26	137	–	2	3 371	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	406	5 361	199	305	3	1	5 984	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	88	1 568	10	14	1	–	1 675	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraalane tegevus	631	6 356	11 919	8	–	10	18 938	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	2 075	13 680	244	22	42	1	16 083	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	486	5 628	95	41	–	–	6 215	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	–	2	182	6	89	270	611	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	693	1 254	883	68	77	1 177	4 127	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalkoolekanne	530	1 566	712	43	4	149	3 082	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1 682	2 232	5 214	121	27	787	10 079	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	3 683	3 277	10 991	137	1	6	18 263	<i>Other service activities</i>
Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	–	–	–	–	–	–	–	<i>Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use</i>
Tegevusala täpsustamata	–	–	–	–	–	–	–	<i>Economic activity unknown</i>
KOKKU	26 489	90 909	30 859	772	245	2 415	151 689	TOTAL

Tabel 2. Statistilise profiili kuuluvad ettevõtted tegevusala järgi, 2012–2015*Table 2. Enterprises in Statistical Profile by economic activity, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Põllumajandus, metsa- majandus ja kalapüük	12 688	12 722	12 561	12 776	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	150	158	163	150	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	7 914	8 149	8 335	8 588	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	253	253	259	249	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	343	351	334	325	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	10 220	10 506	10 675	11 214	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	20 207	21 739	20 951	21 288	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	7 527	7 796	8 067	8 267	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	2 961	3 123	3 251	3 343	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	4 702	5 126	5 435	5 767	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	2 412	1 705	1 527	1 656	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraalane tegevus	6 275	6 592	6 729	6 987	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	13 864	14 586	15 140	15 755	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	6 197	6 301	6 017	6 114	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	–	–	–	2	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	1 857	1 861	1 899	1 947	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 983	2 043	2 054	2 096	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	3 431	3 605	3 761	3 914	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	5 900	6 144	6 607	6 960	<i>Other service activities</i>
Kodumajapidamiste kui töandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	–	–	–	–	<i>Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services- producing activities of households for own use</i>
KOKKU	108 884	112 760	113 765	117 398	TOTAL

Tabel 3. Statistilise profiili kuuluvad ettevõtted omaniku liigi järgi, 2012–2015*Table 3. Enterprises in Statistical Profile by type of owner, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Riik	72	65	66	74	State
Kohalik omavalitsus	213	211	206	207	Local government
Eesti eraomanik	100 973	105 026	106 012	109 232	Estonian private owner
Välisomanik	7 626	7 458	7 481	7 885	Foreign owner
KOKKU	108 884	112 760	113 765	117 398	TOTAL

Tabel 4. Statistilise profiili kuuluvad kasumitaotluseta üksused õigusliku vormi järgi, 2012–2015*Table 4. Non-profit institutions in Statistical Profile by legal form, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Mittetulundusühingud	28 183	28 376	29 439	30 859	Non-profit associations
Sihtasutused	833	757	750	772	Foundations
Riigiasutused	288	273	257	245	Government institutions
Kohaliku omavalitsuse asutused	2 469	2 457	2 432	2 415	Local government institutions
KOKKU	31 773	31 863	32 878	34 291	TOTAL

Tabel 5. Statistilise profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2015
Table 5. Enterprises in Statistical Profile by number of employees and economic activity, 2015

	Vähemalt 250 töötajaga ettevõtted <i>Enterprises with 250 and more employees</i>	50–249 töötajaga ettevõtted <i>Enterprises with 50–249 employees</i>	10–49 töötajaga ettevõtted <i>Enterprises with 10–49 employees</i>	Alla 10 töötajaga ettevõtted <i>Enterprises with fewer than 10 employees</i>	Kõik ettevõtted <i>Total</i>	
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	–	39	289	12 448	12 776	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	2	10	35	103	150	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	64	442	1 217	6 865	8 588	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3	15	48	183	249	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	11	56	255	325	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	9	71	913	10 221	11 214	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	37	189	1 144	19 918	21 288	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	18	92	568	7 589	8 267	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	7	68	529	2 739	3 343	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	12	52	224	5 479	5 767	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	7	20	70	1 559	1 656	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraalane tegevus	1	12	135	6 839	6 987	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	–	44	352	15 359	15 755	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	20	74	312	5 708	6 114	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	–	–	1	1	2	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	–	6	53	1 888	1 947	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	11	37	195	1 853	2 096	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	1	12	52	3 849	3 914	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	–	6	88	6 866	6 960	<i>Other service activities</i>
Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	–	–	–	–	–	<i>Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use</i>
KOKKU	195	1 200	6 281	109 722	117 398	TOTAL

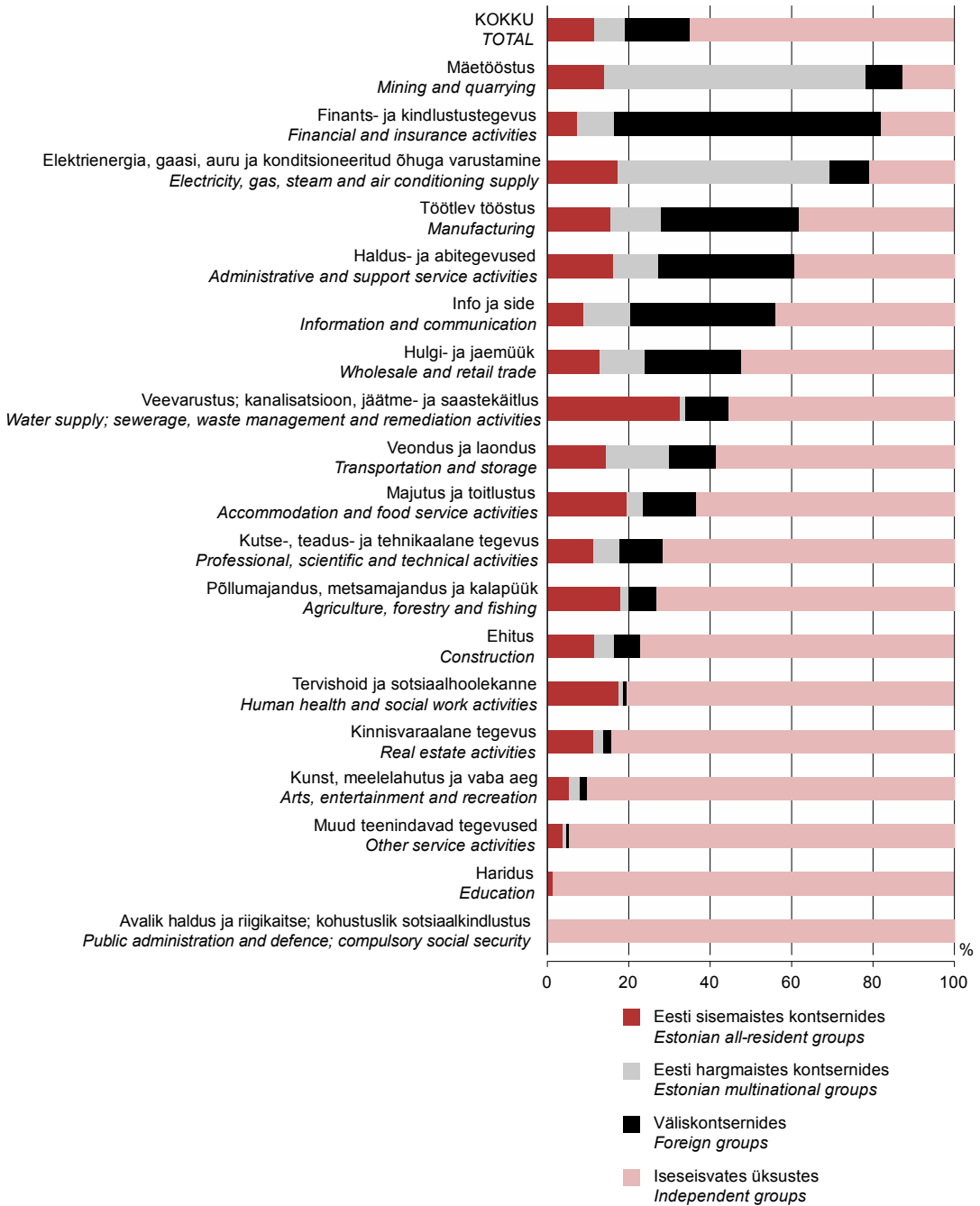
Tabel 6. Statistilise profiili kuuluvad ettevõtted omaniku liigi ja tegevusala järgi, 2015
Table 6. Enterprises in Statistical Profile by type of owner and economic activity, 2015

	Riik State	Kohalik oma- valitsus Local govern- ment	Eesti era- omanik Estonian private owner	Välis- omanik Foreign owner	Kõik ette- võtted Total	
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	3	–	12 653	120	12 776	Agriculture, forestry and fishing
Mäetööstus	1	–	130	19	150	Mining and quarrying
Töötlev tööstus	4	1	7 835	748	8 588	Manufacturing
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	9	57	157	26	249	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saaste-käitlus	3	63	243	16	325	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Ehitus	1	5	10 898	310	11 214	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	4	1	18 822	2 461	21 288	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Veondus ja laondus	15	6	7 773	473	8 267	Transportation and storage
Majutus ja toitlustus	3	1	3 214	125	3 343	Accommodation and food service activities
Info ja side	7	1	5 171	588	5 767	Information and communication
Finants- ja kindlustustegevus	4	–	1 298	354	1 656	Financial and insurance activities
Kinnisvaraalne tegevus	3	33	6 267	684	6 987	Real estate activities
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	8	2	14 759	986	15 755	Professional, scientific and technical activities
Haldus- ja abitegevused	2	5	5 418	689	6 114	Administrative and support service activities
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	2	–	–	–	2	Public administration and defence; compulsory social security
Haridus	–	1	1 919	27	1 947	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2	21	2 047	26	2 096	Human health and social work activities
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	2	8	3 814	90	3 914	Arts, entertainment and recreation
Muud teenindavad tegevused	1	2	6 814	143	6 960	Other service activities
Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	–	–	–	–	–	Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use
KOKKU	74	207	109 232	7 885	117 398	TOTAL

Tabel 7. Statistilise profiili kuuluvad mittetulundusühingud ja sihtasutused tegevusala järgi, 2012–2015*Table 7. Non-profit associations and foundations in Statistical Profile by economic activity, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	245	253	254	279	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	–	–	0	–	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	2	3	2	3	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1	–	1	1	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	13	17	10	12	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	17	17	24	34	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	5	13	16	26	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	27	28	32	36	<i>Transportation and storage</i>
Majutus ja toitlustus	15	17	23	26	<i>Accommodation and food service activities</i>
Info ja side	146	158	179	213	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	10	13	15	18	<i>Financial and insurance activities</i>
Kinnisvaraala tegevus	11 410	11 368	11 587	11 941	<i>Real estate activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	167	197	246	285	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Haldus- ja abitegevused	68	72	90	101	<i>Administrative and support service activities</i>
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	219	239	238	250	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Haridus	589	661	808	926	<i>Education</i>
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	731	729	777	833	<i>Human health and social work activities</i>
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	4 468	4 612	4 936	5 351	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Muud teenindavad tegevused	10 883	10 736	10 951	11 296	<i>Other service activities</i>
Kodumajapidamiste kui töandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	–	–	–	–	<i>Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use</i>
KOKKU	29 016	29 133	30 189	31 631	<i>TOTAL</i>

Joonis 2. Üksustes hõivatute jagunemine üksuse tegevusala ja kontrollitüübi järgi, 2015
 Figure 2. Distribution of persons employed in economic units by economic activity and type of control of the unit, 2015

Tabel 8. Kontsernidesse kuuluvad üksused kontserni tegevusala ja kontrollitüübi järgi, 2012–2015
Table 8. Units belonging to enterprise groups by economic activity and type of control of the enterprise group, 2012–2015

	2012		2013		
	Eesti sisemaised kontsernid <i>Estonian all-resident groups</i>	Välis-kontsernid <i>Foreign groups</i>	Eesti sisemaised kontsernid <i>Estonian all-resident groups</i>	Eesti hargmaised kontsernid <i>Estonian multinational groups</i>	Välis-kontsernid <i>Foreign groups</i>
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	271	56	269	24	56
Mäetööstus	33	21	27	7	20
Töötlev tööstus	668	407	581	114	398
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	72	21	55	23	23
Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	57	10	52	5	10
Ehitus	504	94	483	61	67
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	1 188	705	1 076	220	707
Veondus ja laondus	333	146	280	85	159
Majutus ja toitlustus	214	47	223	14	42
Info ja side	361	183	389	53	179
Finants- ja kindlustustegevus	329	113	295	65	131
Kinnisvaraalaane tegevus	1 271	287	1 186	179	317
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1 203	273	1 119	161	280
Haldus- ja abitegevused	485	193	433	62	189
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	–	–	–	–	–
Haridus	69	8	72	3	7
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	71	6	65	5	7
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	127	13	115	8	12
Muud teenindavad tegevused	172	12	167	5	11
KOKKU	7 428	2 595	6 887	1 094	2 615

2014			2015			
Eesti sisemaised kontsernid <i>Estonian all-resident groups</i>	Eesti hargmaised kontsernid <i>Estonian multinational groups</i>	Välis- kontsernid <i>Foreign groups</i>	Eesti sisemaised kontsernid <i>Estonian all-resident groups</i>	Eesti hargmaised kontsernid <i>Estonian multinational groups</i>	Välis- kontsernid <i>Foreign groups</i>	
270	32	52	307	33	54	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
31	6	20	33	6	18	<i>Mining and quarrying</i>
553	139	399	541	143	416	<i>Manufacturing</i>
54	24	26	56	21	22	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
45	5	8	40	4	10	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
476	68	73	530	73	92	<i>Construction</i>
1 070	241	734	1 087	255	791	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
290	94	158	298	96	185	<i>Transportation and storage</i>
243	17	39	249	20	45	<i>Accommodation and food service activities</i>
399	71	177	408	86	211	<i>Information and communication</i>
259	65	151	306	96	136	<i>Financial and insurance activities</i>
1 204	195	339	1 289	215	343	<i>Real estate activities</i>
1 144	196	284	1 163	213	315	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
451	69	181	438	93	218	<i>Administrative and support service activities</i>
–	–	–	–	–	–	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
70	3	7	69	3	8	<i>Education</i>
58	6	8	65	8	10	<i>Human health and social work activities</i>
112	8	13	106	9	16	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
176	10	12	161	8	17	<i>Other service activities</i>
6 905	1 249	2 681	7 146	1 382	2 907	TOTAL

Metoodika

Statistiline profiil on majanduslikult aktiivsete üksuste kogum, mida Statistikaamet kasutab majandusstatistika üldkogumina alates 1994. aastast ja mis moodustatakse majandusüksuste statistilise registri andmete põhjal.

Majandusüksuste statistiline register on loodud järgmiste juriidiliste registrite andmete alusel: äriregister, mittetulundusühingute ja sihtasutuste register, maksukohustuslaste register ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register (RKOARR). Majandusüksuste statistilisse registrisse on kantud kõik registreeritud üksused. Erinevalt juriidilistest registritest määratakse majandusüksuste statistilises registris iga aasta lõpus kindlaks aasta jooksul tegutsenud üksuste populatsioon ehk statistiline profiil.

Statistilist registrit uuendatakse aasta jooksul juriidiliste registrite andmete ning ettevõtetele ja teistele üksustele saadetavate küsimustike põhjal. Kasutatakse ka muid andmeallikaid, nt statistilisi ja raamatupidamisaruandeid. Uuendatud statistiline profiil valmib novembriks. Seda kasutatakse sama aasta aastastatistika ja järgmise aasta lühiajastatistika valimi koostamisel. Statistilisse profiili kuuluvad kõik vaatlusperioodil tegutsenud üksused, k.a need, mis tegutsesid vaatlusperioodil vaid osa ajast. Ettevõtete hulka on arvatud äriühingud ja FIE-d.

Eestis tegutsevate ettevõttegruppide kohta kogub Statistikaamet regulaarselt andmeid alates 2005. aastast. Kuni 2013. aastani oli majandusüksuste statistilises registris info kaht tüüpi kontsernide kohta: Eesti territooriumil tegutsevad väliskontsernid, mille peategevõtte asuvad väljaspool Eestit, ja Eesti sisemaised kontsernid, mille kõik liikmed on registreeritud Eestis. Alates 2013. aastast hõlmab statistiline register infot ka Eesti hargmaiste kontsernide kohta. Need on Eesti kapitali kontrolli all olevad ettevõttegrupid, mille koosseisu kuulub vähemalt üks välismaal registreeritud tütarettevõtte. Andmeallikana kasutatakse eelkõige riiklike ja teiste andmekogude andmeid. Kontsernide moodustamise aluseks olevad ettevõtetevahelised omandisuhted on esitatud 31. detsembri seisuga.

Methodology

The Statistical Profile is a database of economically active units. Since 1994, Statistics Estonia uses this database as a sampling frame for economic statistics. It is based on the Business Register for Statistical Purposes.

The Business Register for Statistical Purposes is based on the data of the following legal registers: the Commercial Register, the Non-Profit Associations and Foundations Register, the Register of Taxable Persons and the State Register of State and Local Government Agencies. The Business Register for Statistical Purposes includes all registered units. However, unlike legal registers, the Business Register for Statistical Purposes compiles (at the end of each year) a frozen frame of units that were economically active in the corresponding year, called the Statistical Profile.

During the year, the Business Register for Statistical Purposes is updated on the basis of the data contained in legal registers and on the basis of an annual survey of enterprises and other units. In addition, other data sources, such as statistical questionnaires and annual reports, are used. The updated Statistical Profile is compiled by the month of November every year and is used for drawing samples for annual statistics of the same year and for short-term statistics of the following year. All units economically active during the reference period and all units active for at least a part of the reference period are included in the Statistical Profile. Enterprises include companies and sole proprietors.

As of 2005, Statistics Estonia regularly collects data on the enterprise groups operating in Estonia. Until 2013, the Business Register for Statistical Purposes contained information on two types of enterprise groups: foreign-controlled enterprise groups (group head located outside Estonia) and all-resident enterprise groups. Since 2013, the statistical register also includes information on Estonian multinational groups – these are domestically controlled groups with at least one foreign subsidiary. State registers and other databases are used as the main data sources. The ownership links between enterprises, which are the basis for the formation of enterprise groups, have been established as at 31 December.

VÄLISKAUBANDUS

Evelin Puura, Mirgit Silla

Ülevaade

2015. aastal eksporditi Eestist kaupu jooksevhindades 11,6 miljardi ja imporditi Eestisse 13,1 miljardi euro eest. Kaubavahetuse käive on kahanenud juba viimased kolm aastat, kuid 2015. aastal oli langus suurim – eksport vähenes 2014. aastaga võrreldes jooksevhindades 4% ja import 5%. Kaubavahetuse vähenemist mõjutasid 2015. aastal enim mineraalsete toodete (mootorikütus, põlevkivikütteõli, elektrienergia) hinnalangus ja elektriseadmete (andmesideseadmed) kaubavahetuse kahanemine.

Kaubavahetuse puudujääk oli 2015. aastal 1,4 miljardit eurot. Võrreldes 2014. aastaga oli puudujääk 249 miljonit eurot väiksem. Suurim puudujääk oli 2015. aastal keemiatööstuse tooraine ja toodete ning transpordivahendite kaubavahetuses, suurim ülejääk puidu ja puittoodete ning mitmesuguste tööstustoodete (sh mööbel) kaubavahetuses.

Eestist viidi nii nagu aasta varemgi enim välja elektrimasinaid ja -seadmeid. Nende osatähtsus Eesti koguekspordis oli 2015. aastal 21%. Osatähtsusest järgmised olid puit ja puittooted 10% ning põllumajandussaadused ja toidukaubad samuti 10%-ga. Ekspordi vähenemine oli 2015. aastal tingitud peamiselt mineraalsete toodete (–18%), elektrimasinate ja -seadmete (–6%) ning põllumajandussaaduste ja toidukaupade (–6%) väljaveo kahanemisest. Enim suurenes aastaga tööstustoodete ning puidu ja puittoodete eksport, vastavalt 12% ja 4%.

Eestisse imporditi kõige rohkem samuti elektrimasinaid ja -seadmeid. Eesti koguimpordis oli selle kaubagrupi osatähtsus 18%. Teisel ja kolmandal kohal olid mineraalsed tooted (11%) ning põllumajandussaadused ja toidukaubad (11%). Aastaga kahanes enim mineraalsete toodete (–20%), elektrimasinate ja -seadmete (–8%) ning põllumajandussaaduste ja toidukaupade (–6%) sissevedu ning kasvas transpordivahendite (3%) ning mitmesuguste tööstustoodete (8%) sissevedu.

Eesti päritolu toodete ekspordi osatähtsus kogu ekspordis on viimastel aastatel olnud stabiilne, jäädes vahemikku 68–69%. Eesti peamistest ekspordi sihtriikidest oli Eesti päritolu toodete ekspordi osatähtsus suurim Taanil – 91% kogu Eestist Taani eksporditud kaubast oli Eesti päritolu. Järgnesid Rootsi (85%) ja Suurbritannia (84%). Kõige väiksem oli Eesti peamistest ekspordi sihtriikidest Eesti päritolu kaupade ekspordi osatähtsus Venemaale (29%), Läti (39%) ja Leetu (41%) eksporditud kaubast.

Kaubajaotistest oli Eesti päritolu toodete osatähtsus ekspordis suurim puidu ja puittoodete väljaveos – 93%. Teisel kohal oli mitmesuguste tööstustoodete (sh mööbel, madratsid, kokkupandavad ehitised) eksport (90%) ning optika-, foto-, kino-, mõõte- jms instrumentide ning -aparatuuri eksport (88%). Eesti päritolu toodete ekspordi osatähtsus oli kõige väiksem kunstiteoste, relvade ja laskemoona ning tööstuslike sisseseadete kaubagruppides (kõige rohkem 1%).

Lõpptarbimise järgi saab kaubad jagada kapitalikaupadeks, vahetoodeteks ja tarbe-kaupadeks. Kõige rohkem eksporditi 2015. aastal Eestist vahetooteid ehk tootmiseks mõeldud tooteid – 55% Eesti koguekspordist. 2014. aastaga võrreldes jäi näitaja samale tasemele. Kapitalikaupade osatähtsus Eesti koguekspordis oli 2015. aastal 20,5%, mida on 0,5 protsendipunkti vähem kui aasta varem. Kapitalikaupade eksport kahanes 2015. aastal 6% peamiselt mehaaniliste masinate ja elektrimasinate ekspordi vähenemise tõttu. Tarbekaupade ekspordi osatähtsus Eesti koguekspordis oli 20% ehk sama suur nagu 2014. aastal. Tarbekaupade väljavedu oli 2015. aastal 4% väiksem kui aasta varem.

Ka impordis oli suurim osatähtsus vahetoodetel – 53% koguimpordist. Aastaga vähenes näitaja 3 protsendipunkti. Teisel kohal olid tarbe- (23%) ja kolmandal kapitalikaubad (17%). Vahetoodete suur osatähtsus impordis näitab, et Eesti tööstus on seotud sisseveetavate tootekomponentidega. Tarbekaupade import kajastab sisemaise nõudluse olukorda. 2014. aastaga võrreldes vähenes tarbekaupade import 1%. Tarbekaupade sisseveo väike langus võib viidata Eesti sisetarbimises toimuvatele muutustele. Enim kahanes vahetoodete import – 2014. aastaga võrreldes 10% –, samal ajal kui Eesti koguimport vähenes 5%. Kapitalikaupade import kasvas aastaga 9%, peamiselt

transpordivahendite sisseostu suurenemise tõttu. Kapitalikaupu imporditi 2015. aastal 2,2 miljardi euro eest ja nende osatähtsus koguimpordis kasvas aastaga 2 protsendipunkti.

Eesti suurim ekspordipartner oli 2015. aastal Rootsi. Eestist eksporditi kaupu 180 riiki ja imporditi Eestisse 134 riigist. Väliskaubanduse bilanss oli positiivne 140 riigiga. Suurim kaubavahetuse ülejääk – 1,1 miljardit eurot – tekkis Rootsiga peetud kaubavahetuses. Järgnesid Norra 380 miljoni ja Ameerika Ühendriigid 187 miljoni euroga. Suurim puudujääk tekkis Saksamaa ja Poolaga peetud kaubavahetuses – vastavalt 838 miljonit ja 699 miljonit eurot. Ka Leedu ja Hiinaga peetud kaubavahetuses oli suur puudujääk (562 miljonit ja 384 miljonit eurot).

Ekspord Rootsi oli 2015. aastal 19% Eesti koguekspordist. Teisel kohal oli ekspord Soome (16%) ja kolmandal ekspord Lätti (10%). Aastaga kasvas kõige rohkem ekspord Hollandisse (48 miljoni euro võrra ehk 15%), Leetu ja Suurbritanniasse (vastavalt 42 miljoni euro võrra ehk 7% ja 41 miljoni euro võrra ehk 14%). Enim vähenes ekspord Venemaale (412 miljoni euro võrra ehk 7%), Belgiasse (113 miljoni euro võrra ehk 40%) ja Lätti (96 miljoni euro võrra ehk 7%).

Eestisse imporditi 2015. aastal enim kaupu Soomest – 14% Eesti koguimpordist. Järgnesid import Saksamaalt (11%), Lätist ja Leedust (kummastki 9%). Aastaga suurenes enim kaupade sissevedu Leedust (82 miljoni euro võrra ehk 7%) ja Hiinast (33 miljoni euro võrra ehk 7%). Enim vähenes import Soomest (200 miljoni euro võrra ehk 10%), Saksamaalt (134 miljoni euro võrra ehk 8%) ja Venemaalt (97 miljoni euro võrra ehk 11%).

Euroopa Liidu riikide osatähtsus Eesti koguekspordis oli 2015. aastal 75% ja -impordis 83%. Eesti kaubavahetuse puudujääk teiste Euroopa Liidu (EL) riikidega oli 2,1 miljardit eurot, mida on 630 miljoni euro võrra vähem kui 2014. aastal. Kaubavahetus EL-i riikidega 2014. aastaga võrreldes kahanes, ekspord jäi samale tasemele ja import vähenes 5%. Kaubavahetus EL-i väliste riikidega kahanes, ekspord vähenes 466 miljoni euro võrra ja import 85 miljoni euro võrra. EL-i väliste riikidega peetud kaubavahetuse bilanss oli ülejäägis – ekspord EL-i välistesse riikidesse oli 632 miljonit eurot suurem kui import nendest riikidest. Ekspord euroala 19 riiki oli 47% Eesti koguekspordist, import euroala riikidest aga 59% Eesti koguimpordist.

EL-i riikide keskmisele jäi Eesti ekspord 2015. aastal alla. Ekspord EL-i liikmesriikides kasvas aastaga keskmiselt 5%, Eestis aga kahanes 4%. Kogu euroala ja EL-i ekspordi kasvu mõjutas suurriikide majanduse areng. Kõige väiksem oli ekspordi kasv 2014. aastaga võrreldes Belgias ja Hollandis – kummaski 1%. Prantsusmaal ja Itaalias suurenes ekspord 4% ning Saksamaal 7%. Euroalavälistest riikidest oli ekspordi kasv suurim Suurbritannias (9%). Ekspord kahanes 2015. aastal võrreldes 2014. aastaga vaid viies EL-i riigis: Kreekas ja Leedus 5%, Eestis ja Soomes 4% ning Lätis 1%. Ekspordi languse suurim mõjutaja neis riikides oli EL-i välistesse riikidesse väljaveetu vähenemine.

Import kasvas EL-i riikides aastaga keskmiselt 3%. Eestis import kahanes 5%. Import suurenes enamikus EL-i liikmesriikides, suurim oli impordi kasv Iirimaa (17%) ning Tšehhis ja Suurbritannias (kummaski 9%). Euroala suurima osatähtsusega riikides Saksamaal ja Prantsusmaal kasvas import vastavalt 4% ja 1%, Hollandis ja Itaalias kummaski 3%. Import kahanes 7 EL-i riigis: Kreekas (–9%), Soomes (–6%), Eestis (–5%), Lätis (–3%), Leedus (–2%) ning Belgias ja Küprosel (kummaski –1%). EL-i liikmesriikide ekspordis ja impordis olid olulisimad kaubagrupid masinad ja seadmed, transpordivahendid ning mitmesugused tööstustooted. Impordis oli suur osa ka kütustel.

Eesti ekspordi osatähtsus EL-i ekspordis oli 2015. aastal 0,2% ja impordi osatähtsus 0,3%. Nii ekspordi- kui ka impordikäibe poolest edestas Eesti Lätti, Maltat ja Küprost. Ekspord elaniku kohta oli Eestis 2015. aastal 8853 eurot, mis on EL-i keskmisest (9560 eurot) ligikaudu 700 euro võrra väiksem. Kõige väiksem oli ekspord elaniku kohta Küprosel, Kreekas ja Rumeenias. Ekspordis ei kajastu ainult riigi omatoodang, vaid ka teiste liikmesriikide kaupade vahendamine selle riigi kaudu ehk reeksport. Enim mõjutab reeksport Belgia ja Hollandi väliskaubandust. Nende riikide ekspordinäitajad olid 2015. aastal ka EL-i suurimad – Belgias 31 937 ja Hollandis 30 255 eurot elaniku kohta. Import elaniku kohta aga oli Eestis 9955 eurot – EL-i keskmisest (9257 eurot) ligikaudu 700 euro võrra suurem. Kaupu imporditi ühe elaniku kohta enim Luksemburgis (37 085 eurot), Belgias (30 089 eurot) ja Hollandis (27 003 eurot), vähim aga Rumeenias (3169 eurot), Bulgaarias (3667 eurot) ja Kreekas (4019 eurot).

FOREIGN TRADE

Evelin Puura, Mirgit Silla

Overview

In 2015, exports of goods from Estonia totalled 11.6 billion euros and imports to Estonia totalled 13.1 billion euros at current prices. The annual turnover of trade has been dropping for the last three years already, but the biggest fall occurred in 2015: compared to 2014, exports fell 4% and imports 5% at current prices.

The decline of trade was influenced the most in 2015 by a fall in the prices of mineral products (motor spirits, fuel oils, electrical energy) and in trade in electrical equipment (data communication equipment).

The annual trade deficit in 2015 was 1.4 billion euros. Compared to 2014, the deficit decreased by 249 million euros. The biggest deficit in 2015 was registered in trade in the raw materials and products of the chemical industry and in transport equipment, and the biggest surplus in trade in wood and articles of wood and in miscellaneous manufactured articles (incl. furniture).

Just like a year earlier, electrical machinery and equipment were the most frequently exported commodities. These products accounted for 21% of Estonia's total exports in 2015. They were followed by the exports of wood and articles of wood (10% of total exports) and agricultural products and food preparations (10%). The decrease in exports in 2015 was mostly caused by a fall in the exports of mineral products (–18%), electrical machinery and equipment (–6%) and agricultural products and food preparations (–6%). The biggest year-over-year increase was recorded in the dispatches of miscellaneous manufactured articles (12%) and wood and articles of wood (4%).

The biggest share in imports was also held by electrical machinery and equipment. The share of this commodity chapter amounted to 18% in Estonia's total imports. The second and third places were held by mineral products (11%) and agricultural products and food preparations (11%). The biggest year-over-year decrease was registered in the arrivals of mineral products (–20%), electrical machinery and equipment (–8%) and agricultural products and food preparations (–6%), and the biggest increase in the arrivals of transport equipment (3%) and miscellaneous manufactured articles (8%).

The share of goods of Estonian origin in total exports has remained at a stable level in recent years, ranging between 68% and 69%. Of the top destination countries for exports from Estonia, the share of exports of goods of Estonian origin was the biggest for Denmark (91% of all the goods exported from Estonia to Denmark were of Estonian origin), followed by Sweden (85%) and the United Kingdom (84%). Among the main destination countries for Estonian exports, the share of Estonian goods was the smallest in dispatches to Russia (29%), Latvia (39%) and Lithuania (41%).

By commodity section, the biggest share of goods of Estonian origin was recorded in the exports of wood and articles of wood – 93%. Ranking second and third were the exports of miscellaneous manufactured articles (incl. furniture, bedding, prefabricated buildings) (90%) and optical, photographic, cinematographic, measuring, etc. instruments and apparatus (88%). The share of exports of goods of Estonian origin was the smallest in the commodity sections of works of art, arms and ammunition, and in the commodity chapter of complete industrial plant (1% at most).

Based on end-use, goods can be classified as capital goods, intermediate goods and consumption goods. The biggest share in Estonia's total exports in 2015 was held by intermediates, i.e. inputs for the production of other goods, with 55% of total exports. Compared to 2014, the indicator level remained unchanged. In 2015, capital goods accounted for 20.5% of Estonia's total exports, which is 0.5 percentage points less than the year before. In 2015, the exports of capital goods decreased 6%, mainly due to a drop in the exports of mechanical and electrical machinery. The exports of consumption goods accounted for 20% of Estonia's total exports – as much as in 2014. In 2015, the exports of consumption goods decreased 4% compared to the previous year.

Intermediate goods held the biggest share also in imports – 53% of total imports. The indicator value decreased 3 percentage points year over year. The second and third places were occupied by consumption goods (23%) and capital goods (17%). The large share of intermediate goods in imports shows that Estonia's manufacturing industry is strongly dependent on imported components. The imports of consumption goods are a good indicator of internal demand. The imports of consumption goods decreased 1% compared to 2014. The slight fall in these imports could be a sign of changes in Estonia's domestic consumption. The biggest drop was recorded in the imports of intermediate goods – 10% compared to 2014 – while the total imports of Estonia fell 5%. The imports of capital goods increased 9% year over year, mainly due to an increase in the arrivals of transport equipment. Capital goods were imported to the value of 2.2 billion euros in 2015 and their share in total imports grew by 2 percentage points compared to 2014.

Estonia's most important trading partner in 2015 was Sweden. Estonia exported goods to 180 countries and imported goods from 134 countries. A positive foreign trade balance was recorded in the case of 144 countries. The biggest surplus – 1.1 billion euros – was recorded in trade with Sweden, followed by Norway with 380 million euros and the USA with 187 million euros. The biggest deficit was recorded in trade with Germany and Poland – 838 million and 699 million euros, respectively. A large deficit was also registered in trade with Lithuania (562 million euros) and China (384 million euros).

Sweden accounted for 18% of Estonia's total exports. Exports to Finland accounted for 16% and exports to Latvia for 10% of total exports. The largest year-over-year increase was recorded in dispatches to the Netherlands (up 48 million euros or 15%) and to Lithuania and the United Kingdom (up 42 million euros or 7% and 41 million euros or 14%, respectively). The largest decrease was registered in exports to Russia (down 412 million euros or 7%), Belgium (down 113 million euros or 40%) and Latvia (down 96 million euros or 7%).

The biggest share of goods imported to Estonia in 2015 came from Finland, which accounted for 14% of Estonia's total imports. Finland was followed by Germany (11%), Latvia and Lithuania (9% each). Compared to 2014, the biggest increase was recorded in arrivals from Lithuania (up 82 million euros or 7%) and China (up 33 million euros or 7%). The most significant decrease occurred in imports from Finland (down 200 million euros or 10%), Germany (down 134 million euros or 8%) and Russia (down 97 million euros or 11%).

In 2015, the share of European Union countries in Estonia's total exports was 75% and in total imports – 83%. The trade deficit with other European Union (EU) countries totalled 2.1 billion euros, which is 630 million euros less than in 2014. Exports to EU countries remained at the 2014 level and imports decreased 5%. Trade with non-EU countries declined, exports decreased 466 million euros and imports 85 million euros. The balance of trade with non-EU countries, however, was in surplus as exports to those countries accounted for 632 million euros more than imports from those countries. Exports to the 19 euro area countries accounted for 47% of Estonia's total exports, while imports from the euro area countries made up 59% of Estonia's total imports.

Estonia's exports figures were below the EU average in 2015. Exports grew by an average of 5% in EU countries, but decreased 4% in Estonia. The exports growth of the entire euro area and the EU was influenced by economic growth in larger countries. Compared to 2014, the smallest growth in exports was recorded in Belgium and the Netherlands – 1% in both countries. Exports grew 4% in France and Italy and 7% in Germany. In non-euro area countries, the biggest increase in exports was recorded in the United Kingdom (9%). Compared to 2014, exports in 2015 decreased in only five EU countries: 5% in Greece and Lithuania, 4% in Estonia and Finland and 1% in Latvia. The fall in exports in these countries was influenced the most by a decrease in dispatches to non-EU countries.

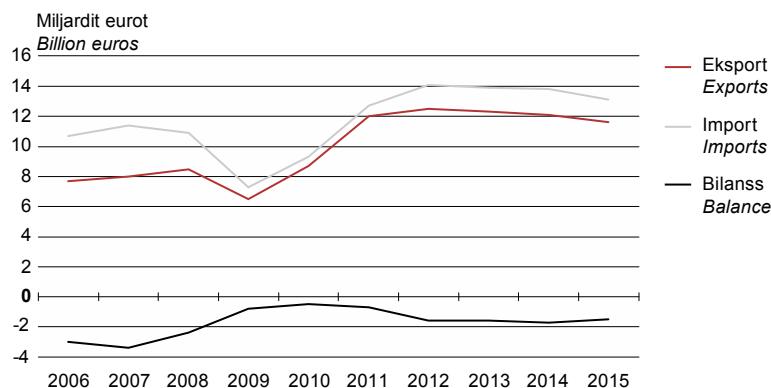
In EU countries, imports increased by an average of 3% year over year. In Estonia, there was a 5% fall in imports. Imports increased in most EU Member States, with the biggest increase having been recorded in Ireland (17%), and in the Czech Republic and the United Kingdom (9% in both countries). Among the most important euro area countries, imports increased in 4% and 1%, respectively, in Germany and France and 3% in both the Netherlands and Italy. Imports decreased in 7 EU countries: 9% in Greece, 6% in Finland, 5% in Estonia, 3% in Latvia, 2% in Lithuania (–2%)

and 1% in Belgium and Cyprus. The most important commodity chapters in exports and imports included machinery and equipment, transport equipment and miscellaneous manufactured articles. In imports, a large share was also made up by mineral fuels.

In 2015, the share of Estonian exports in EU exports amounted to 0.2% and the share of imports to 0.3%. In terms of both the exports and imports turnover, Estonia outperformed Latvia, Malta and Cyprus. In Estonia, exports in 2015 amounted to 8,853 euros per capita, which is about 700 euros below the EU average (9,560 euros). Exports per capita were the smallest in Cyprus, Greece and Romania. Exports include not only the country's own output but also the mediation of goods produced in other Member States through the given country, i.e. re-exports. Re-exports have the biggest impact on foreign trade in Belgium and the Netherlands, where exports figures were among the highest in the EU (31,937 and 30,255 euros per capita, respectively). At the same time, Estonian imports per capita amounted to 9,955 euros – approximately 700 euros more than the EU average (9,257 euros). The biggest per-capita imports were recorded in Luxembourg (37,085 euros), Belgium (30,089) and the Netherlands (27,003), while the smallest ones were reported in Romania (3,169), Bulgaria (3,667) and Greece (4,019).

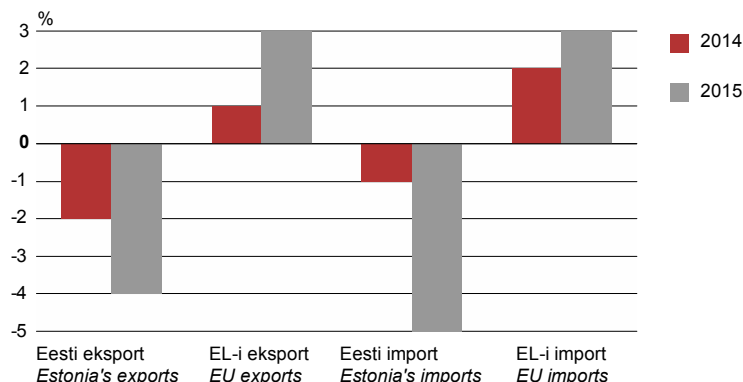
Joonis 1. Eesti väliskaubandus, 2006–2015

Figure 1. Foreign trade of Estonia, 2006–2015

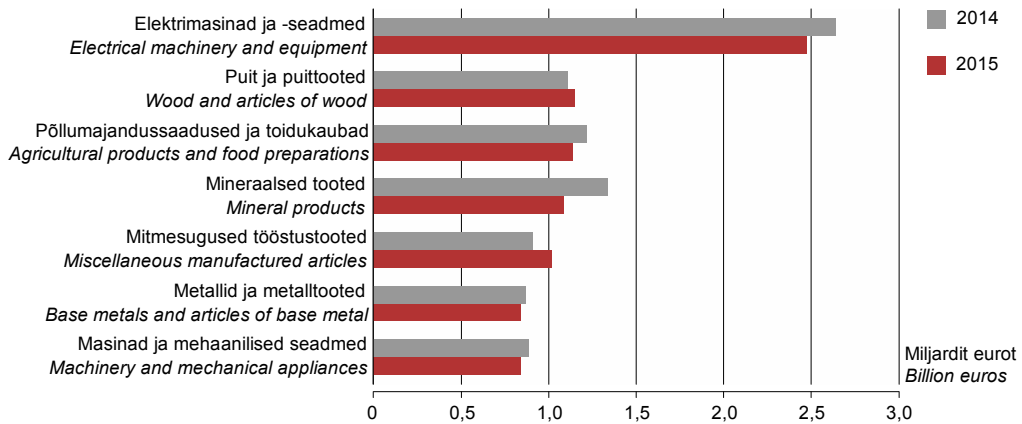

Joonis 2. Ekspordi ja impordi aastamuutus Eestis ja Euroopa Liidus keskmiselt, 2014, 2015

Figure 2. Annual change in exports and imports in Estonia, and in the European Union on average, 2014, 2015

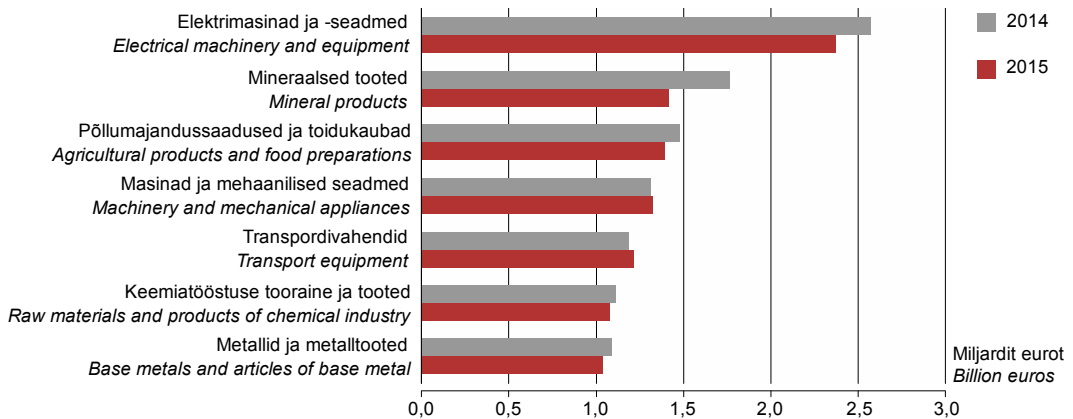

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 3. Eksport peamise kaubajaotise ja kaubagrupi^a järgi, 2014, 2015
Figure 3. Exports by main commodity section and commodity chapter^a, 2014, 2015

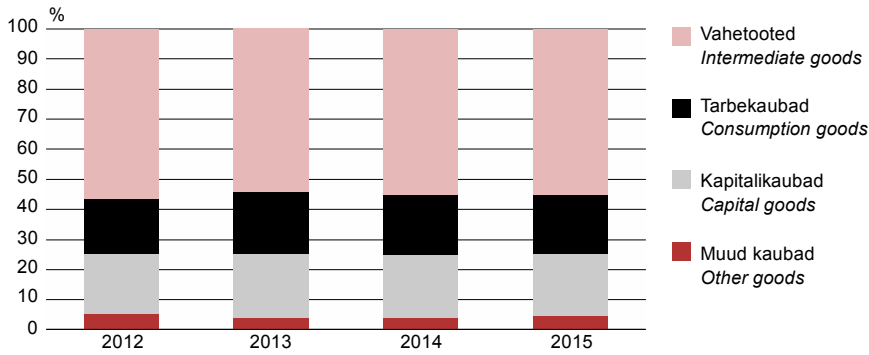
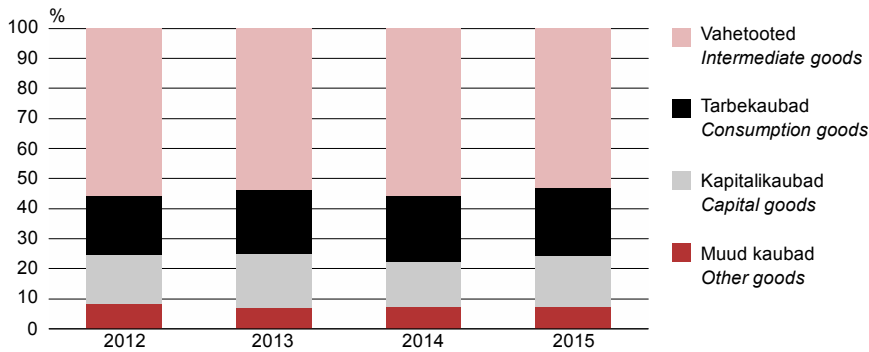
^a Eraldi välja toodud kaubagrupid on elektrimasinad ja -seadmed ning masinad ja mehaanilised seadmed.

^a The commodity chapters presented separately include electrical machinery and equipment, and machinery and mechanical appliances.

Joonis 4. Import peamise kaubajaotise ja kaubagrupi^a järgi, 2014, 2015
Figure 4. Imports by main commodity section and commodity chapter^a, 2014, 2015

^a Eraldi välja toodud kaubagrupid on elektrimasinad ja -seadmed ning masinad ja mehaanilised seadmed.

^a The commodity chapters presented separately include electrical machinery and equipment, and machinery and mechanical appliances.

Joonis 5. Kaupade eksport majanduse põhikategooria järgi, 2012–2015*Figure 5. Exports of goods by Broad Economic Categories, 2012–2015***Joonis 6. Kaupade import majanduse põhikategooria järgi, 2012–2015***Figure 6. Imports of goods by Broad Economic Categories, 2012–2015*

Tabel 1. Eksport kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 1. Exports by commodity chapter, 2012–2015

(miljonit eurot – million euros)

Kaubajaotis ja -grupp kombineeritud nomenklatuuri (KN) järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by Combined Nomenclature (CN)
KOKKU	12 521,1	12 288,2	12 083,1	11 626,7	TOTAL
I JAOTIS	426,6	472,9	445,2	382,9	SECTION I
01 Elusloomad	35,0	35,4	34,0	33,2	Live animals
02 Liha ja söödav rups	57,7	60,3	46,2	49,6	Meat and edible meat offal
03 Kalad ja vähid, limused ja muud veeselgrootud	162,6	166,9	157,5	149,9	Fish and crustaceans, molluscs
04 Piim ja piimatooted; linnumunad; naturaalne mesi	170,0	208,9	205,9	148,0	Dairy products; bird's eggs; natural honey
05 Mujal nimetamata loomsed tooted	1,3	1,4	1,6	2,2	Products of animal origin, not elsewhere specified or included
II JAOTIS	215,3	202,3	190,8	215,3	SECTION II
06 Eluspuud jm taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal	5,6	5,7	3,9	5,6	Live trees and other plants; cut flowers and ornamental foliage
07 Köögivili ning söödavad juured ja mugulad	7,2	11,4	11,5	7,2	Edible vegetables and certain roots and tubers
08 Söödavad puuviljad, marjad ja pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor	23,1	25,1	25,8	23,1	Edible fruit and nuts; peel of citrus fruit or melons
09 Kohv, tee, mate ja maitseained	18,3	14,8	20,6	18,3	Coffee, tea, mate, spices
10 Teravili	93,3	92,8	86,0	93,3	Cereals
11 Jahvatustööstuse tooted; linnased; tärkliis; inuliin; nisugluteen	17,8	16,2	15,4	17,8	Products of the milling industry; malt; starches
12 Õliseemned ja -viljad; muud seemned ja viljad	48,7	35,1	26,2	48,7	Oil seeds and oleaginous fruits; miscellaneous grains, seeds and fruit
13 Sellak; kummivaigud, vaigud	1,3	1,1	1,2	1,3	Shellac; gums, resins
14 Taimne punumismaterjal; mujal nimetamata taimsed tooted	0,0	0,1	0,2	0,0	Vegetable plaiting materials; vegetable products not elsewhere specified or included
III JAOTIS	40,5	48,0	45,2	40,5	SECTION III
15 Loomsed ja taimsed rasvad ning õlid; loomsed ja taimsed vahad	40,5	48,0	45,2	40,5	Animal or vegetable fats and oils; animal or vegetable waxes
IV JAOTIS	507,7	522,7	534,0	507,7	SECTION IV
16 Lihast, kalast, vähkidest, limustest või muudest veeselgrootutest tooted	66,4	66,0	70,0	66,4	Preparations of meat, of fish, or of crustaceans
17 Suhkur ja suhkrukondiitritooted	22,2	27,0	16,8	22,2	Sugar and sugar confectionery
18 Kakao ja kakaotooted	30,1	12,7	16,9	30,1	Cocoa and cocoa preparations
19 Teravilja-, jahu-, tärkliise- või piimatooted; valikpargaritooted	48,5	62,6	75,3	48,5	Preparations of cereals, flour, starch or milk; pastrycooks' products
20 Köögi- ja puuviljadest, marjadest, pähklitest või muudest taimeosadest tooted	11,0	10,7	13,5	11,0	Preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants
21 Mitmesugused toiduained	91,6	97,1	100,6	91,6	Miscellaneous edible preparations
22 Joogid, alkohol ja äädikas	216,4	223,4	214,5	216,4	Beverages, spirits and vinegar
23 Toiduainetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad	9,9	16,0	20,4	9,9	Residues and waste from the food industries; prepared animal fodder
24 Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad	11,6	7,2	6,0	11,6	Tobacco and manufactured tobacco substitutes

Tabel 1. Eksport kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 1. Exports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
V JAOTIS	1 874,4	1 287,6	1 335,7	1 089,1	SECTION V
25 Sool; väävel; mullad ja kivimid, krohvimis-materjalid, lubi ja tsement	43,3	46,7	44,6	26,3	Salt; sulphur; earths and stone, plastering materials, lime and cement
26 Maagid, räbu ja tuhk	2,9	5,7	2,9	1,6	Ores, slag and ash
27 Mineraalkütused; mineraalõlid ja nende destilleerimissaadused	1 828,2	1 235,2	1 288,2	1 061,2	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation
VI JAOTIS	645,1	702,7	601,5	548,3	SECTION VI
28 Anorgaanilised kemikaalid; väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radio-aktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised või anorgaanilised ühendid	66,9	123,7	44,9	44,5	Inorganic chemicals; organic or inorganic compounds of precious metals, of rare-earth metals, of radioactive elements or of isotopes
29 Orgaanilised kemikaalid	120,9	63,3	80,9	52,1	Organic chemicals
30 Farmaatsiatooted	57,0	60,0	61,7	68,6	Pharmaceutical products
31 Väetised	43,5	81,2	29,4	32,8	Fertilisers
32 Park- ja värvainekstraktid; tanniinid ja nende derivaadid; värvained ja pigmendid; värvid ja lakid; kitt jm mastiksid, tint	194,5	202,0	212,7	182,8	Tanning or dyeing extracts; tannins and their derivatives; dyes, pigments and other colouring matter; paints and varnishes; putty and other mastics; inks
33 Eeterlikud õlid; parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid	34,1	46,4	47,6	48,5	Essential oils and resinoids; perfumery, cosmetic or toilet preparations
34 Seep, orgaanilised pindaktiivsed ained, pesemisvahendid, määrdeained, tehovahad ja vahavalmistised, puhastus- ja poleerimisvahendid, küünlad	42,9	43,1	47,2	38,7	Soap, organic surface-active agents, washing and lubricating preparations, prepared waxes, polishing preparations, candles
35 Valkained; modifitseeritud tärklis; liimid; ensüümid	11,1	12,2	12,0	11,4	Albuminoidal substances; modified starches; glues; enzymes
36 Lõhkeained; pürotehnilised tooted; tuletikud	3,6	3,6	3,2	3,4	Explosives; pyrotechnic products; matches
37 Foto- ja kinokaubad	2,5	2,9	0,2	1,6	Photographic or cinematographic goods
38 Mitmesugused keemiatooted	68,1	64,3	61,7	63,9	Miscellaneous chemical products
VII JAOTIS	382,2	394,4	390,8	381,8	SECTION VII
39 Plastid ja plasttooted	295,4	306,7	299,0	298,9	Plastics and articles thereof
40 Kummi ja kummitooted	86,8	87,7	91,8	82,9	Rubber and articles thereof
VIII JAOTIS	63,8	75,1	61,7	36,2	SECTION VIII
41 Toornahk (v.a karusnahk) ja nahk	9,8	9,6	9,1	7,1	Raw hides and skins (other than furskins) and leather

Tabel 1. Eksport kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 1. Exports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
42 Nahktooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisiratbed, käekotid jms tooted	20,6	18,0	16,1	11,9	Articles of leather; saddlery and harness; travel goods, handbags and similar containers
43 Karusnahk ja tehiskarusnahk; nendest valmistatud tooted	33,4	47,5	36,5	17,2	Furskins and artificial fur; manufactures thereof
IX JAOTIS	922,4	1 054,5	1 106,7	1 147,1	SECTION IX
44 Puit ja puittooted; puusüsi	921,3	1 053,8	1 105,9	1 146,2	Wood and articles of wood; wood charcoal
45 Kork ja korgist tooted	0,7	0,5	0,6	0,6	Cork and articles of cork
46 Õlgedest, espartost jm punumismaterjalidest tooted; korv- ja vitspunutised	0,4	0,2	0,2	0,3	Manufactures of straw and of other plaiting materials; basketware and wickerwork
X JAOTIS	316,0	311,7	328,4	323,2	SECTION X
47 Puidust vm kiulisest tselluloosmaterjalist kiumass; ringlusse võetud paberi- või papijäätmed ja -jäägid	74,9	72,5	85,8	90,5	Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered (waste and scrap) paper or paperboard
48 Paber ja papp; paberimassist, paberist või papist tooted	144,8	141,1	143,0	136,1	Paper and paperboard; articles of paper pulp, of paper or of paperboard
49 Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad	96,3	98,1	99,6	96,6	Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; manuscripts
XI JAOTIS	361,8	422,2	375,3	350,6	SECTION XI
50 Siid	4,7	27,6	4,7	0,0	Silk
51 Lamba- jt loomade vill ning loomakarvad; hobusejõhvist lõng ja riie	4,4	25,1	27,6	17,7	Wool, fine or coarse animal hair
52 Puuvill	7,0	6,5	4,7	5,5	Cotton and articles thereof
53 Muud taimsed tekstiilkiud; paberlõng ja paberlõngast riie	3,2	4,0	3,5	4,3	Other vegetable fibres; paper yarn and woven fabrics of paper yarn
54 Keemilised filamentkiud	7,7	8,6	14,0	18,2	Man-made filaments
55 Keemilised staapelkiud	3,4	4,4	4,4	3,6	Man-made staple fibres
56 Vatt, vilt ja lausrüie; erilõngad; nõõrid, paelad ja köied	12,8	16,8	16,5	19,1	Wadding, felt and nonwovens; special yarns; twine, cordage, ropes and cables
57 Vaibad jm tekstiil- põrandakatted	16,9	15,9	15,4	18,9	Carpets and other textile floor coverings
58 Eririie; taftingriie; pits; seinavaibad; posamendid; tikandid	9,1	7,3	6,2	5,5	Special woven fabrics; tufted textile fabrics; lace; tapestries; trimmings; embroidery

Tabel 1. Eksport kaubagrupi järgi, 2012–2015
Table 1. Exports by commodity chapter, 2012–2015
 (miljonit eurot – million euros)

					Järg – Cont.
Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
59 Impregneeritud, pealistatud, kaetud või lamineeritud riie; tekstiiltooted tööstuslikuks otstarbeks	9,8	10,6	11,5	13,4	<i>Impregnated, coated, covered or laminated textile fabrics; textile articles of a kind suitable for industrial use</i>
60 Silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)	3,3	3,8	3,4	4,0	<i>Knitted or crocheted fabrics</i>
61 Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)	71,8	74,3	66,5	59,5	<i>Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted</i>
62 Rõivad ja rõivamanused, v.a silmkoelised või heegeldatud	169,6	172,9	148,2	130,0	<i>Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted</i>
63 Muud tekstiilist valmistatud; kantud rõivad ja kasutatud tekstiiltooted, kaltsud	38,1	44,4	48,7	50,9	<i>Other made-up textile articles; sets; worn clothing and worn textile articles; rags</i>
XII JAOTIS	77,6	62,3	56,1	45,0	SECTION XII
64 Jalanõud, kedrid jms tooted; nende osad	70,3	55,3	48,2	39,3	<i>Footwear, gaiters and the like; parts of such articles</i>
65 Peakatted ja nende osad	7,0	6,5	7,3	5,2	<i>Headgear and parts thereof</i>
66 Vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, piitsad	0,1	0,2	0,1	0,1	<i>Umbrellas, sun umbrellas, walking-sticks, seat-sticks, whips, riding-crops and parts thereof</i>
67 Töödeldud suled ja udusuled ning nendest valmistatud tooted; tehislilled; juustest tooted	0,2	0,3	0,5	0,4	<i>Prepared feathers and down and articles made of feathers or of down; artificial flowers; articles of human hair</i>
XIII JAOTIS	157,1	177,8	173,0	175,5	SECTION XIII
68 Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted	40,1	55,9	53,3	61,2	<i>Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials</i>
69 Keraamikatooted	18,0	17,1	16,3	10,6	<i>Ceramic products</i>
70 Klaas ja klaastooted	99,0	104,8	103,4	103,7	<i>Glass and glassware</i>
XIV JAOTIS	186,2	204,7	120,8	118,5	SECTION XIV
71 Looduslikud ja kultiveeritud pärlid, väärismetallid, juvel-toodete imitatsioonid; mündid	186,2	204,7	120,8	118,5	<i>Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coins</i>
XV JAOTIS	1 023,5	881,9	872,6	843,7	SECTION XV
72 Raud ja teras	399,2	271,4	248,6	195,1	<i>Iron and steel</i>
73 Raud- ja terastooted	375,0	381,9	406,2	440,1	<i>Articles of iron or steel</i>
74 Vask ja vasktooted	45,4	45,1	40,9	37,4	<i>Copper and articles thereof</i>
75 Nikkel ja nikkeltooted	10,2	2,8	1,3	1,0	<i>Nickel and articles thereof</i>
76 Alumiinium ja alumiiniumtooted	72,3	81,6	81,2	78,9	<i>Aluminium and articles thereof</i>
78 Plii ja pliitooted	21,0	18,1	18,3	19,2	<i>Lead and articles thereof</i>

Tabel 1. Eksport kaubagrupi järgi, 2012–2015
Table 1. Exports by commodity chapter, 2012–2015
 (miljonit eurot – million euros)

Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
79 Tsink ja tsinktooted	2,8	0,9	2,0	0,8	Zinc and articles thereof
80 Tina ja tinatooted	1,0	0,6	0,2	0,2	Tin and articles thereof
81 Muud mitteväärismetallid; metallkeraamika; nendest materjalidest tooted	42,7	25,8	25,0	22,6	Other base metals; cermets; articles thereof
82 Mitteväärismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid	24,9	27,5	23,1	24,2	Tools, implements, cutlery, spoons and forks of base metal; parts thereof
83 Mitmesugused mitte- väärismetallist tooted	29,0	26,2	25,8	24,2	Miscellaneous articles of base metal
XVI JAOTIS	3 579,4	3 472,0	3 532,6	3 316,0	SECTION XVI
84 Tuumareaktorid, katlad, masinad ja mehaanilised seadmed; nende osad	1 089,4	965,1	888,8	841,3	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof
85 Elektrimasinad ja -seadmed; telepildi ja heli salvestuse ning taasesituse seadmed jms	2 490,0	2 506,9	2 643,8	2 474,7	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, etc.
XVII JAOTIS	612,7	813,2	651,6	693,8	SECTION XVII
86 Raudtee- või trammivedurid, -veerem ja nende osad jms	32,8	40,5	20,0	28,2	Railway and tramway locomotives, rolling stock and parts thereof etc.
87 Sõidukid (v.a raudtee- ja trammiteeveerem) ning nende osad ja tarvikud	514,8	541,8	564,2	609,9	Vehicles other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories thereof
88 Õhusõidukid, kosmose- aparaadid ja nende osad	8,5	5,8	6,9	6,0	Aircraft, spacecraft and parts thereof
89 Laevad, paadid ja ujukonstruktsioonid	56,6	225,1	60,5	49,7	Ships, boats and floating structures
XVIII JAOTIS	257,3	273,7	312,4	365,2	SECTION XVIII
90 Optika-, foto-, kino-, mõõte- jms instrumendid ning -aparatuur	249,4	259,5	292,3	340,6	Optical, photographic, cinematographic, measuring, etc. instruments and apparatus
91 Kellad ja nende osad	5,6	12,1	17,7	22,1	Clocks and watches and parts thereof
92 Muusikariistad; nende osad ja tarvikud	2,3	2,1	2,4	2,5	Musical instruments; parts and accessories of such articles
XIX JAOTIS	2,5	1,9	1,7	1,9	SECTION XIX
93 Relvad ja laskemoon; nende osad ja tarvikud	2,5	1,9	1,7	1,9	Arms and ammunition; parts and accessories thereof
XX JAOTIS	826,9	869,6	905,5	1 016,0	SECTION XX
94 Mööbel; madratsid jm täidetud mööblilisandid; mujal nimetamata lambid ja valgustid; sisevalgustusega sildid, valgustablood jms; kokkupandavad ehitised	739,9	781,0	817,1	928,9	Furniture; bedding, mattresses; lamps and lighting fittings not elsewhere specified or included; illuminated signs, illuminated nameplates and the like; prefabricated buildings

Tabel 1. Eksport kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 1. Exports by commodity chapter, 2012–2015

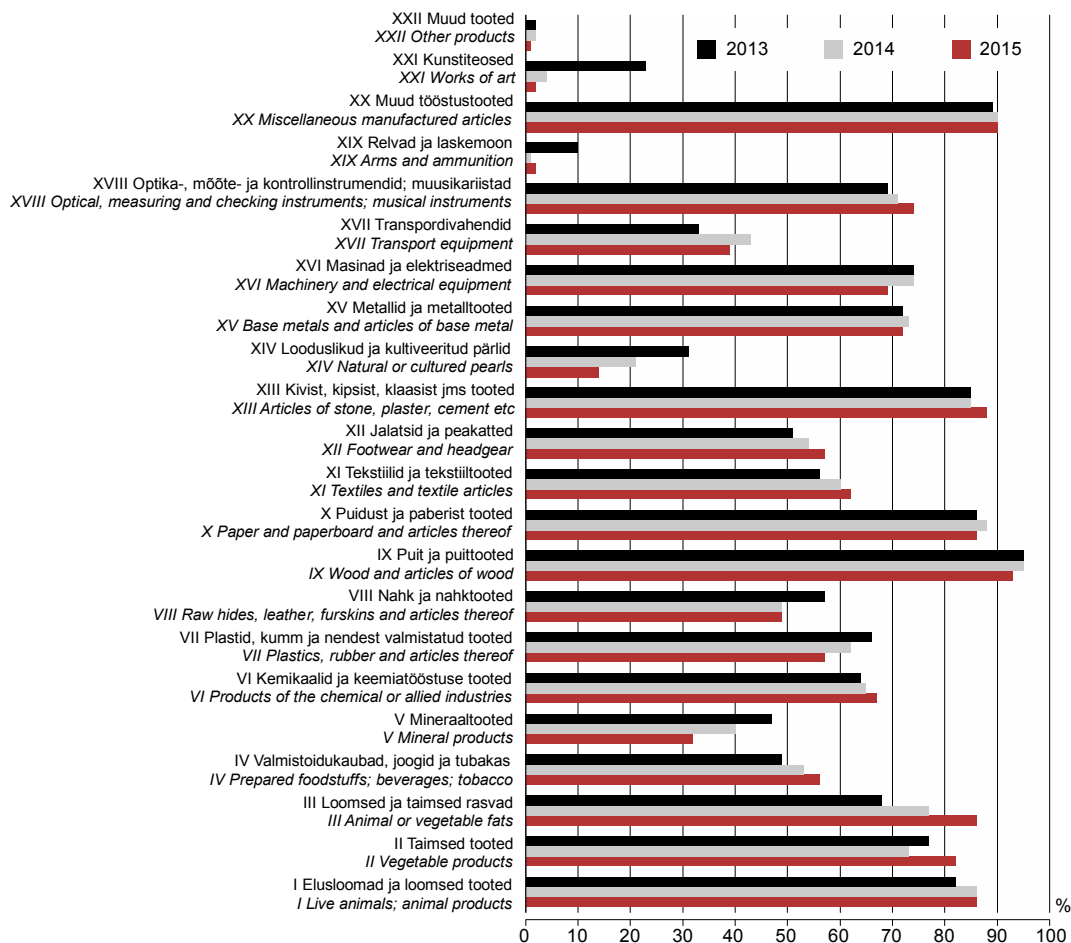
(miljonit eurot – million euros)

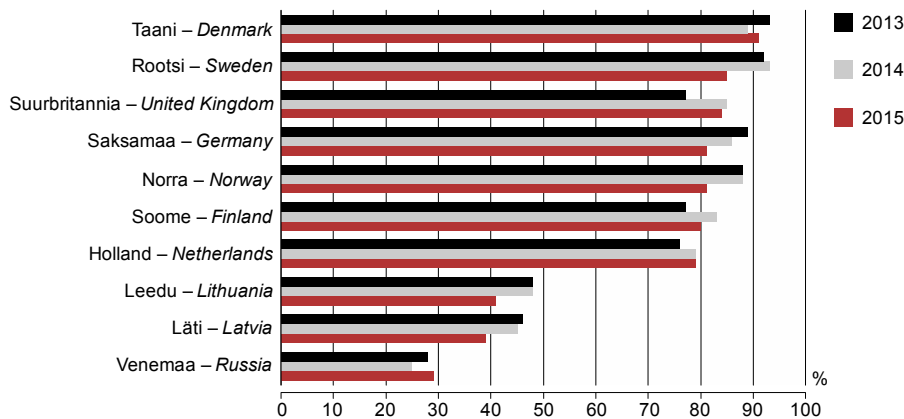
Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
95 Mänguasjad, mängud ja spordiinventar; nende osad ja tarvikud	65,2	68,7	67,4	66,9	Toys, games and sports requisites; parts and accessories thereof
96 Mitmesugused tööstustooted	21,8	19,9	21,0	20,2	Miscellaneous manufactured articles
XXI JAOTIS	0,8	0,6	1,0	0,7	SECTION XXI
97 Kunstiteosed, kollektsiooniobjektid ja antiikesemed	0,8	0,6	1,0	0,7	Works of art, collectors' pieces and antiques
XXII JAOTIS	41,3	36,4	40,5	37,0	SECTION XXII
98 Tööstuslik sisseseade	–	–	–	–	Complete industrial plant
99 Tarned välisriikide laevadele jm määramata kaubad	41,3	36,4	40,5	37,0	Supplies for foreign vessels and other unspecified goods

Joonis 7. Eesti päritolu kauba osatähtsus ekspordis kaubajaotise järgi, 2013–2015

Figure 7. Share of exports of goods of Estonian origin in exports by commodity section, 2013–2015

Joonis 8. Eesti päritolu kauba osatähtsus ekspordis riigi^a järgi, 2013–2015
Figure 8. Share of exports of goods of Estonian origin in exports by country^a, 2013–2015

^a Eesti kümme kõige olulisemat ekspordipartnerit.

^a Ten most important exports partners of Estonia.

Tabel 2. Import kaubagrupi järgi, 2012–2015
Table 2. Imports by commodity chapter, 2012–2015

(miljonit eurot – million euros)

Kaubajaotis ja -grupp kombineeritud nomenklatuuri (KN) järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by Combined Nomenclature (CN)
KOKKU	14 096,5	13 902,7	13 776,5	13 084,3	TOTAL
I JAOTIS	299,7	334,3	308,3	296,2	SECTION I
01 Elusloomad	2,7	2,4	1,6	3,7	Live animals
02 Liha ja söödav rups	108,8	105,1	94,2	92,5	Meat and edible meat offal
03 Kalad ja vähid, limused jm veeselgrootud	121,5	143,3	136,9	129,0	Fish and crustaceans, molluscs
04 Piim ja piimatooted; linnu- munad; naturaalne mesi	63,5	79,9	72,6	64,9	Dairy products; bird's eggs; natural honey
05 Mujal nimetamata loomsed tooted	3,2	3,6	3,0	6,1	Products of animal origin, not elsewhere specified or included
II JAOTIS	257,0	290,1	292,0	297,6	SECTION II
06 Eluspuud jm taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal	19,4	32,9	29,4	23,3	Live trees and other plants; cut flowers and ornamental foliage
07 Köögivilii ning söödavad juured ja mugulad	42,8	49,1	49,7	56,3	Edible vegetables and certain roots and tubers
08 Söödavad puuviljad, marjad ja pähklid; tsitrusviljade ja melonite koor	84,8	85,8	91,7	98,9	Edible fruit and nuts; peel of citrus fruit or melons
09 Kohv, tee, mate ja maitseained	50,0	50,8	56,2	58,2	Coffee, tea, mate, spices
10 Teravili	18,4	28,6	21,0	18,7	Cereals
11 Jahvatustööstuse tooted; linnased; tärklis; inuliin; nisugluteen	25,7	23,6	21,9	19,2	Products of the milling industry; malt; starches

Tabel 2. Import kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 2. Imports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

					Järg – Cont.
Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
12 Õliseemned ja -viljad; muud seemned ja viljad	13,6	17,4	20,3	21,3	Oil seeds and oleaginous fruits; miscellaneous grains, seeds and fruit
13 Šellak; kummivaigud, vaigud	2,3	1,9	1,7	1,6	Shellac; gums, resins
14 Taimne punumismaterjal; mujal nimetamata taimsed tooted	0,0	0,0	0,1	0,1	Vegetable plaiting materials; vegetable products not elsewhere specified or included
III JAOTIS	40,0	42,1	33,7	28,8	SECTION III
15 Loomsed ja taimsed rasvad ning õlid; loomsed ja taimsed vahad	40,0	42,1	33,7	28,8	Animal or vegetable fats and oil and their cleavage products; prepared edible fats; animal or vegetable waxes
IV JAOTIS	779,7	840,7	845,8	773,9	SECTION IV
16 Lihast, kalast, vähkidest, limustest või muudest veeselgrootutest tooted	43,4	48,7	48,9	50,8	Preparations of meat, of fish, or of crustaceans
17 Suhkur ja suhkru- kondiitritooteid	41,1	50,0	48,1	42,2	Sugar and sugar confectionery
18 Kakao ja kakaotooted	48,5	50,1	55,4	53,3	Cocoa and cocoa preparations
19 Teravilja-, jahu-, tärglise- või piimatooted; valikpagaritooted	67,7	76,4	78,1	79,3	Preparations of cereals, flour, starch or milk; pastrycooks' products
20 Köögi- ja puuviljadest, marjadest, pähklitest või muudest taimeosadest tooted	53,5	57,6	58,4	62,5	Preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants
21 Mitmesugused toiduained	91,4	109,4	112,3	105,8	Miscellaneous edible preparations
22 Joogid, alkohol ja äädikas	322,3	329,8	326,5	268,6	Beverages, spirits and vinegar
23 Toiduainetööstuse jäägid ja jäätmed; tööstuslikult toodetud loomasöödad	77,9	86,2	84,8	72,4	Residues and waste from the food industries; prepared animal fodder
24 Tubakas ja tööstuslikud tubakaasendajad	33,9	32,5	33,3	39,0	Tobacco and manufactured tobacco substitutes
V JAOTIS	2 138,0	1 711,1	1 765,5	1 418,3	SECTION V
25 Sool; väävel; mullad ja kivimid, krohvismaterjalid, lubi ja tsement	36,6	43,1	43,9	43,0	Salt; sulphur; earths and stone, lime and cement
26 Maagid, räbu ja tuhk	20,1	3,0	0,5	6,6	Ores, slag and ash
27 Mineraalkütused; mineraalõlid ja nende destilleerimissaadused	2 081,3	1 665,0	1 721,1	1 368,7	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation
VI JAOTIS	1 150,2	1 084,3	1 110,7	1 082,2	SECTION VI
28 Anorgaanilised kemikaalid; väärismetallide, haruldaste muldmetallide, radioaktiivsete elementide ja isotoopide orgaanilised või anorgaanilised ühendid	71,4	59,5	50,4	50,4	Inorganic chemicals; organic or inorganic compounds of precious metals, of rare- earth metals, of radioactive elements or of isotopes

Tabel 2. Import kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 2. Imports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
29 Orgaanilised kemikaalid	251,8	140,0	157,3	92,0	Organic chemicals
30 Farmaatsiatooted	303,2	311,2	335,6	364,5	Pharmaceutical products
31 Väetised	98,2	104,4	86,1	108,2	Fertilisers
32 Park- ja värvaineekstraktid; tanniinid ja nende derivaadid; värvained ja pigmendid; värvid ja lakid; kitt jm mastiksid, tint	113,2	123,0	125,6	114,1	Tanning or dyeing extracts; dyes, pigments and other colouring matter; paints and varnishes; putty and other mastics, etc.
33 Eeterlikud õlid; parfümeeria- ja kosmeetikatooted ning hügieenivahendid	102,2	121,1	123,6	123,8	Essential oils and resinoids; perfumery, cosmetic or toilet preparations
34 Seep, orgaanilised pindaktiivsed ained, pesemisvahendid, määrdeained, tehisevahad ja vahavalmistised, puhastus- ja poleerimisvahendid, küünlad	68,2	70,0	70,0	69,0	Soap, organic surface-active agents, washing and lubricating preparations, polishing preparations, candles
35 Valkained; modifitseeritud tärklis; liimid; ensüümid	20,7	24,4	29,3	25,6	Albuminoidal substances; modified starches; glues; enzymes
36 Lõhkeained; pürotehnilised tooted; tuletikud	5,7	6,3	6,9	7,9	Explosives; pyrotechnic products; matches
37 Foto- ja kinokaubad	5,1	4,7	5,3	6,0	Photographic or cinematographic goods
38 Mitmesugused keemiatooted	110,5	119,7	120,6	120,7	Miscellaneous chemical products
VII JAOTIS	676,0	704,3	727,8	709,1	SECTION VII
39 Plastid ja plasttooted	527,4	553,9	567,9	560,9	Plastics and articles thereof
40 Kummi ja kummitooted	148,6	150,4	159,9	148,2	Rubber and articles thereof
VIII JAOTIS	85,3	107,8	101,7	66,7	SECTION VIII
41 Toornahk (v.a karusnahk) ja nahk	27,6	25,7	21,5	14,9	Raw hides and skins (other than furskins) and leather
42 Nahktooted; sadulsepatooted ja rakmed; reisitarbed, käekotid jms tooted	35,9	40,8	43,9	34,7	Articles of leather; saddlery and harness; travel goods, handbags and similar containers
43 Karusnahk ja tehiskarusnahk; nendest valmistatud tooted	21,8	41,3	36,3	17,1	Furskins and artificial fur; manufactures thereof
IX JAOTIS	325,7	370,3	397,1	399,1	SECTION IX
44 Puit ja puittooted; puusüsi	323,5	368,0	394,9	396,4	Wood and articles of wood; wood charcoal
45 Kork ja korgist tooted	1,1	1,0	1,1	1,6	Cork and articles of cork
46 Õlgedest, espartost jm punumismaterjalidest tooted; korv- ja vitspunutised	1,1	1,3	1,1	1,1	Manufactures of straw and of other plaiting materials; basketware and wickerwork
X JAOTIS	246,4	259,9	266,6	270,5	SECTION X
47 Puidust vm kiulisest tselluloosmaterjalist kiumass; ringlusse võetud paberi- või papijätmed ja -jäägid	6,3	11,6	14,4	23,0	Pulp of wood or of other fibrous cellulosic material; recovered (waste and scrap) paper or paperboard

Tabel 2. Import kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 2. Imports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

					Järg – Cont.
Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
48 Paber ja papp; paberimassist, paberist või papist tooted	221,0	228,0	230,2	226,9	Paper and paperboard; articles of paper pulp, of paper or of paperboard
49 Raamatud, ajalehed, pildid jm trükitooted; käsikirjad	19,1	20,3	22,0	20,6	Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; manuscripts
XI JAOTIS	571,3	607,2	639,1	585,3	SECTION XI
50 Siid	0,2	0,2	0,5	0,3	Silk
51 Lamba- jt loomade vill ning loomakarvad; hobusejõhvist lõng ja riie	10,2	27,3	30,9	17,4	Wool, fine or coarse animal hair
52 Puuvill	28,1	30,4	26,2	28,6	Cotton and articles thereof
53 Muud taimsed tekstiilkiud; paberlõng ja paberlõngast riie	4,0	4,9	4,2	4,5	Other vegetable fibres; paper yarn and woven fabrics of paper yarn
54 Keemilised filamentkiud	32,0	32,7	40,5	46,6	Man-made filaments
55 Keemilised staapelkiud	73,7	62,1	62,2	60,3	Man-made staple fibres
56 Vatt, vilt ja lausriie; erilõngad; nõõrid, paelad ja köied	18,1	21,2	20,9	20,8	Wadding, felt and nonwovens; special yarns; twine, cordage, ropes and cables
57 Vaibad jm tekstiil- põrandakatted	7,0	8,6	8,1	8,3	Carpets and other textile floor coverings
58 Eirriie; taftingriie; pits; seinavaibad; posamendid; tikandid	24,0	22,0	22,4	20,3	Special woven fabrics; tufted textile fabrics; lace; tapestries; trimmings; embroidery
59 Impregneeritud, pealstatud, kaetud või lamineeritud riie; tekstiiltooted tööstuslikuks otstarbeks	24,1	26,4	27,1	25,0	Impregnated, coated, covered or laminated textile fabrics; textile articles of a kind suitable for industrial use
60 Silmkoelised ja heegeldatud kangad (trikookangad)	19,6	21,4	20,7	21,6	Knitted or crocheted fabrics
61 Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)	130,0	138,9	153,0	125,1	Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted
62 Rõivad ja rõivamanused, v.a silmkoelised või heegeldatud	152,2	161,4	170,6	150,8	Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted
63 Muud tekstiilist valmistooted; kantud rõivad ja kasutatud tekstiiltooted, kaltsud	48,1	49,7	51,8	55,7	Other made-up textile articles; sets; worn clothing and worn textile articles; rags
XII JAOTIS	107,6	119,8	127,0	98,5	SECTION XII
64 Jalanõud, kedrid jms tooted; nende osad	97,9	107,3	115,6	88,1	Footwear, gaiters and the like; parts of such articles
65 Peakatted ja nende osad	7,0	9,4	9,0	7,5	Headgear and parts thereof
66 Vihma- ja päevavarjud, jalutuskepid, piitsad	1,1	1,4	0,8	1,0	Umbrellas, sun umbrellas, walking-sticks, seat-sticks, whips, riding-crops and parts thereof

Tabel 2. Import kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 2. Imports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
67 Töödeldud suled ja udusuled ning nendest valmistatud tooted; tehislilled; juustest tooted	1,6	1,7	1,6	1,9	Prepared feathers and down and articles made of feathers or of down; artificial flowers; articles of human hair
XIII JAOTIS	185,9	194,1	207,1	208,3	SECTION XIII
68 Kivist, kipsist, tsemendist, asbestist, vilgust jms materjalist tooted	68,4	71,2	75,1	78,9	Articles of stone, plaster, cement, asbestos, mica or similar materials
69 Keraamikatooted	49,7	46,8	49,1	44,6	Ceramic products
70 Klaas ja klaastooted	67,8	76,1	82,9	84,8	Glass and glassware
XIV JAOTIS	117,7	177,6	147,2	170,4	SECTION XIV
71 Looduslikud ja kultiveeritud pärlid, vääris- ja poolvääris- kivid, väärismetallid, juveel- toodete imitatsioonid; mündid	117,7	177,6	147,2	170,4	Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coins
XV JAOTIS	1 160,8	1 082,5	1 092,0	1 035,5	SECTION XV
72 Raud ja teras	484,6	392,3	385,4	350,7	Iron and steel
73 Raud- ja terastooted	349,7	358,8	364,8	337,2	Articles of iron or steel
74 Vask ja vasktooted	59,9	52,8	50,8	46,6	Copper and articles thereof
75 Nikkel ja nikkeltooted	1,3	5,6	2,1	3,5	Nickel and articles thereof
76 Alumiinium ja alumiiniumtooted	111,3	119,1	124,7	123,8	Aluminium and articles thereof
78 Plii ja pliitooted	6,0	0,8	1,0	0,4	Lead and articles thereof
79 Tsink ja tsinktooted	12,9	4,6	4,0	4,6	Zinc and articles thereof
80 Tina ja tinatooted	1,4	1,3	1,1	0,8	Tin and articles thereof
81 Muud mitteväärismetallid; metallkeraamika; nendest valmistatud tooted	5,3	8,8	10,9	14,2	Other base metals; cermets; articles thereof
82 Mitteväärismetallist tööriistad, terariistad, lusikad ja kahvlid	55,1	62,6	62,9	70,3	Tools, implements, cutlery, spoons and forks of base metal; parts thereof
83 Mitmesugused mitteväärismetallist tooted	73,3	75,8	84,3	83,4	Miscellaneous articles of base metal
XVI JAOTIS	4 017,0	3 873,5	3 887,0	3 698,7	SECTION XVI
84 Tuumareaktorid, katlad, masinad ja mehaanilised seadmed; nende osad	1 474,4	1 459,6	1 311,8	1 328,5	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof
85 Elektrimasinad ja -seadmed, nende osad; heli salvestuse ja taasesituse seadmed, telepildi ja -heli salvestuse ja taasesituse seadmed, nende osad ja tarvikud	2 542,6	2 413,9	2 575,2	2 370,2	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles

Tabel 2. Import kaubagrupi järgi, 2012–2015

Table 2. Imports by commodity chapter, 2012–2015
(miljonit eurot – million euros)

Järg – Cont.

Kaubajaotis ja -grupp KN-i järgi	2012	2013	2014	2015	Commodity section and chapter by CN
XVII JAOTIS	1 299,7	1 454,0	1 186,9	1 213,4	SECTION XVII
86 Raudtee- või trammivedurid, -veerem ja nende osad; raudtee- või trammitee- seadmed ja -tarvikud jms	168,5	207,9	41,0	58,1	Railway and tramway locomotives, rolling stock and parts thereof; railway or tramway track fixtures, etc.
87 Sõidukid, v.a raudtee- ja trammiteeveerem, ning nende osad ja tarvikud	1 001,7	1 100,3	1 115,0	1 139,0	Vehicles other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories thereof
88 Õhusõidukid, kosmose- aparaadid ja nende osad	29,3	7,6	11,0	9,5	Aircraft, spacecraft and parts thereof
89 Laevad, paadid ja ujuvkonstruktsioonid	100,2	138,2	19,9	6,8	Ships, boats and floating structures
XVIII JAOTIS	237,6	281,7	299,6	348,6	SECTION XVIII
90 Optika-, foto-, kino-, mõõte-, kontroll-, täppis-, meditsiini- ja kirurgiainstrumendid ning -aparatuur; nende osad ja tarvikud	225,9	265,4	276,4	318,5	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus
91 Kellad ja nende osad	7,7	11,8	17,9	24,2	Clocks and watches and parts thereof
92 Muusikariistad; nende osad ja tarvikud	4,0	4,5	5,3	5,9	Musical instruments; parts and accessories of such articles
XIX JAOTIS	29,5	24,0	16,2	28,6	SECTION XIX
93 Relvad ja laskemoon; nende osad ja tarvikud	29,5	24,0	16,2	28,6	Arms and ammunition; parts and accessories thereof
XX JAOTIS	291,1	324,3	323,2	351,5	SECTION XX
94 Mööbel; madratsid, madratsialused, padjad jm täidetud mööblilisandid; mujal nimetamata lambid ja valgustid; sisevalgustusega sildid, valgustablood jms; kokkupandavad ehitised	178,5	202,9	203,9	229,8	Furniture; bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; lamps and lighting fittings not elsewhere specified or included; illuminated signs, illuminated nameplates and the like; prefabricated buildings
95 Mänguasjad, mängud ja spordiinventar; nende osad ja tarvikud	70,1	77,2	75,1	77,7	Toys, games and sports requisites; parts and accessories thereof
96 Mitmesugused tööstustooted	42,5	44,2	44,2	44,0	Miscellaneous manufactured articles
XXI JAOTIS	1,0	1,9	1,4	0,8	SECTION XXI
97 Kunstiteosed, kollektsiooniobjektid ja antiikesemed	1,0	1,9	1,4	0,8	Works of art, collectors' pieces and antiques
XXII JAOTIS	79,3	17,2	0,6	2,3	SECTION XXII
98 Tööstuslik sisseseade	77,7	14,4	–	–	Complete industrial plant
99 Muud määramata kaubad	1,6	2,8	0,6	2,3	Other unspecified goods

Tabel 3. Eksport suurematesse partnerriikidesse, 2011–2015

Table 3. Exports to main partner countries, 2011–2015

(miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Rootsi	1 875,2	1 997,6	2 060,1	2 175,2	2 188,1	Sweden
Soome	1 807,8	1 817,8	1 982,4	1 848,7	1 863,2	Finland
Läti	954,1	1 103,4	1 272,2	1 300,6	1 204,9	Latvia
Venemaa	1 312,3	1 511,5	1 411,5	1 186,6	773,6	Russia
Leedu	553,1	657,6	716,4	637,6	677,6	Lithuania
Saksamaa	550,1	562,5	563,4	582,4	606,8	Germany
Norra	360,8	419,7	447,4	469,0	480,5	Norway
Holland	319,4	306,3	281,7	326,6	374,1	Netherlands
Ameerika Ühendriigid	749,8	584,0	358,1	451,6	363,4	United States of America
Taani	308,1	297,4	283,2	317,7	333,8	Denmark
Suurbritannia	241,2	262,3	294,1	286,3	326,3	United Kingdom
Poola	182,2	176,5	207,4	232,1	261,9	Poland
Prantsusmaa	315,5	168,4	198,1	199,9	219,8	France
Belgia	144,2	230,9	275,2	278,7	165,0	Belgium
Hiina	203,1	101,2	99,0	139,3	135,7	China
Hispaania	163,5	137,6	108,1	114,4	119,8	Spain
Itaalia	193,3	179,3	146,5	121,7	110,3	Italy
Türgi	148,2	160,7	161,5	130,8	100,0	Turkey
Kanada	53,5	77,6	24,9	79,0	79,9	Canada
Jaapan	60,8	66,1	64,9	59,8	64,2	Japan
India	34,8	54,4	38,0	40,4	63,1	India
Ukraina	105,6	118,5	101,3	65,7	55,5	Ukraine
Tšehhi	47,0	61,6	48,3	49,4	54,8	Czech Republic
Lõuna-Korea	19,9	48,4	69,2	68,0	50,1	South Korea
Mehhiko	6,4	110,5	78,8	92,8	48,1	Mexico
Ungari	26,8	22,1	28,0	37,3	45,3	Hungary
Šveits	35,4	36,0	45,7	46,1	44,1	Switzerland
Togo	–	0,1	0,0	14,6	40,8	Togo
Austria	47,2	41,8	35,1	36,3	39,7	Austria
Saudi Araabia	15,7	22,7	49,2	39,3	35,7	Saudi Arabia
Valgevene	81,6	57,2	51,6	42,0	34,9	Belarus
Austraalia	24,2	22,4	23,1	25,6	34,4	Australia
Araabia Ühendemiraadid	7,3	14,9	9,1	16,3	33,8	United Arab Emirates
Rumeenia	11,1	10,8	11,1	19,1	30,8	Romania
Alžeeria	6,3	9,1	12,7	6,3	28,9	Algeria
Kasahstan	48,3	85,5	47,9	34,5	26,2	Kazakhstan
Brasiilia	48,8	37,3	32,0	24,6	25,9	Brazil
Bulgaaria	15,2	16,8	25,9	28,4	24,7	Bulgaria
Tai	6,3	5,1	4,4	6,7	22,7	Thailand
Island	19,3	21,4	19,3	18,5	21,0	Iceland
Iirimaa	7,9	17,3	26,3	24,9	19,6	Ireland
Hongkong	7,6	12,2	19,2	13,6	17,9	Hong Kong
Küpros	9,3	9,1	52,5	16,6	17,9	Cyprus
Slovakkia	19,7	57,0	51,3	33,3	17,8	Slovakia
Maroko	2,5	30,5	2,4	16,7	14,9	Morocco
Iraan	2,2	8,7	1,8	2,7	14,2	Iran
Egiptus	16,8	17,2	13,1	12,6	13,8	Egypt
Israael	12,1	12,7	10,6	10,6	12,7	Israel
Vietnam	4,1	4,9	15,0	10,7	11,8	Vietnam
Määramata	221,8	271,8	148,4	96,2	82,9	Not specified
Muud riigid	596,0	464,7	260,8	195,3	193,8	Other countries
KOKKU	12 003,4	12 521,1	12 288,2	12 083,1	11 626,7	TOTAL

Tabel 4. Import suurematest partnerriikidest, 2011–2015

Table 4. Imports from main partner countries, 2011–2015

(miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Soome	1 604,5	2 105,7	2 088,7	2 093,9	1 901,6	<i>Finland</i>
Saksamaa	1 304,3	1 438,9	1 464,4	1 582,2	1 444,6	<i>Germany</i>
Leedu	1 041,0	1 159,6	1 224,1	1 145,1	1 239,6	<i>Lithuania</i>
Läti	1 137,8	1 272,7	1 301,4	1 169,0	1 144,1	<i>Latvia</i>
Rootsi	1 331,1	1 440,8	1 179,4	1 199,9	1 108,6	<i>Sweden</i>
Poola	852,2	882,0	1 084,6	1 038,1	961,0	<i>Poland</i>
Venemaa	1 264,6	1 003,7	787,2	852,3	755,6	<i>Russia</i>
Holland	465,2	527,5	701,9	776,8	721,3	<i>Netherlands</i>
Hiina	455,7	480,5	457,9	486,6	519,5	<i>China</i>
Suurbritannia	438,7	560,2	589,3	447,2	350,3	<i>United Kingdom</i>
Itaalia	277,6	337,7	359,1	385,1	331,0	<i>Italy</i>
Belgia	234,7	279,8	263,2	263,6	246,9	<i>Belgium</i>
Taani	200,0	221,3	244,5	221,0	235,4	<i>Denmark</i>
Prantsusmaa	210,1	255,8	284,9	263,5	222,1	<i>France</i>
Ungari	156,7	163,6	179,7	175,1	211,6	<i>Hungary</i>
Tšehhi	161,2	184,0	180,6	187,4	190,8	<i>Czech Republic</i>
Hispaania	80,2	105,1	139,2	128,1	181,2	<i>Spain</i>
Ameerika Ühendriigid	141,1	116,9	138,2	151,5	176,6	<i>United States of America</i>
Austria	101,6	120,0	119,1	114,4	120,5	<i>Austria</i>
Šveits	99,8	102,7	123,7	96,7	104,0	<i>Switzerland</i>
Norra	141,9	182,5	100,2	104,9	100,9	<i>Norway</i>
Hongkong	107,0	101,4	103,0	122,2	100,3	<i>Hong Kong</i>
Valgevene	147,2	210,9	87,2	67,2	61,2	<i>Belarus</i>
Slovakkia	49,7	62,4	62,0	79,8	59,9	<i>Slovakia</i>
Taiwan	49,6	47,2	54,9	65,0	57,1	<i>Taiwan</i>
Türgi	45,0	42,5	45,1	45,6	49,0	<i>Turkey</i>
Ukraina	108,4	197,0	87,3	57,3	48,0	<i>Ukraine</i>
Iirimaa	32,5	37,7	40,2	36,3	44,1	<i>Ireland</i>
Rumeenia	19,9	23,8	39,3	53,0	43,3	<i>Romania</i>
Lõuna-Korea	27,0	33,7	40,5	48,3	41,0	<i>South Korea</i>
India	26,8	31,8	26,9	21,0	26,1	<i>India</i>
Brasiilia	17,7	37,5	22,1	21,1	25,7	<i>Brazil</i>
Tai	13,9	14,0	18,8	24,7	24,9	<i>Thailand</i>
Sloveenia	27,9	32,9	30,1	24,8	23,1	<i>Slovenia</i>
Jaapan	24,9	36,7	25,9	23,1	19,6	<i>Japan</i>
Kanada	75,1	10,4	8,9	13,2	12,3	<i>Canada</i>
Portugal	9,4	10,3	10,3	11,6	12,2	<i>Portugal</i>
Bulgaaria	7,2	15,1	14,3	10,1	11,3	<i>Bulgaria</i>
Malaisia	17,5	11,1	10,4	11,9	10,9	<i>Malaysia</i>
Luksemburg	8,1	9,7	11,5	12,5	10,7	<i>Luxembourg</i>
Pakistan	7,3	7,1	9,8	8,6	10,2	<i>Pakistan</i>
Mehhiko	2,9	3,0	3,6	3,8	9,8	<i>Mexico</i>
Saudi Araabia	0,5	0,2	3,3	7,4	9,6	<i>Saudi Arabia</i>
Vietnam	5,7	5,4	6,6	7,1	9,2	<i>Vietnam</i>
Indoneesia	7,5	8,2	8,3	8,9	8,1	<i>Indonesia</i>
Austraalia	14,2	10,5	7,7	3,0	6,7	<i>Australia</i>
Tšiili	5,6	6,2	6,4	5,7	6,5	<i>Chile</i>
Israael	8,0	7,2	9,4	7,6	6,1	<i>Israel</i>
Kreeka	6,6	5,9	7,0	8,5	5,7	<i>Greece</i>
Kasahstan	77,5	47,7	8,3	25,0	5,3	<i>Kazakhstan</i>
Muud riigid	76,2	88,0	82,3	59,8	59,2	<i>Other countries</i>
KOKKU	12 726,8	14 096,5	13 902,7	13 776,5	13 084,3	TOTAL

Tabel 5. Eksport ja import riikide ühenduse järgi, 2014, 2015
Table 5. Exports and imports by group of countries, 2014, 2015
 (miljonit eurot – million euros)

	2014			2015			
	Eksport <i>Exports</i>	Import <i>Imports</i>	Bilanss <i>Trade balance</i>	Eksport <i>Exports</i>	Import <i>Imports</i>	Bilanss <i>Trade balance</i>	
Euroopa Liit	8 730,6	11 437,8	–2 707,1	8 742,0	10 829,7	–2 087,7	<i>European Union</i>
Euroala (19 riiki)	5 567,6	8 104,2	–2 536,6	5 466,6	7 715,6	–2 249,1	<i>Euro area (19 countries)</i>
OECD	8 153,7	9 557,1	–1 403,4	8 076,8	8 918,6	–841,8	<i>OECD</i>
SRÜ	1 364,4	1 005,4	359,0	915,5	874,1	41,4	<i>CIS</i>

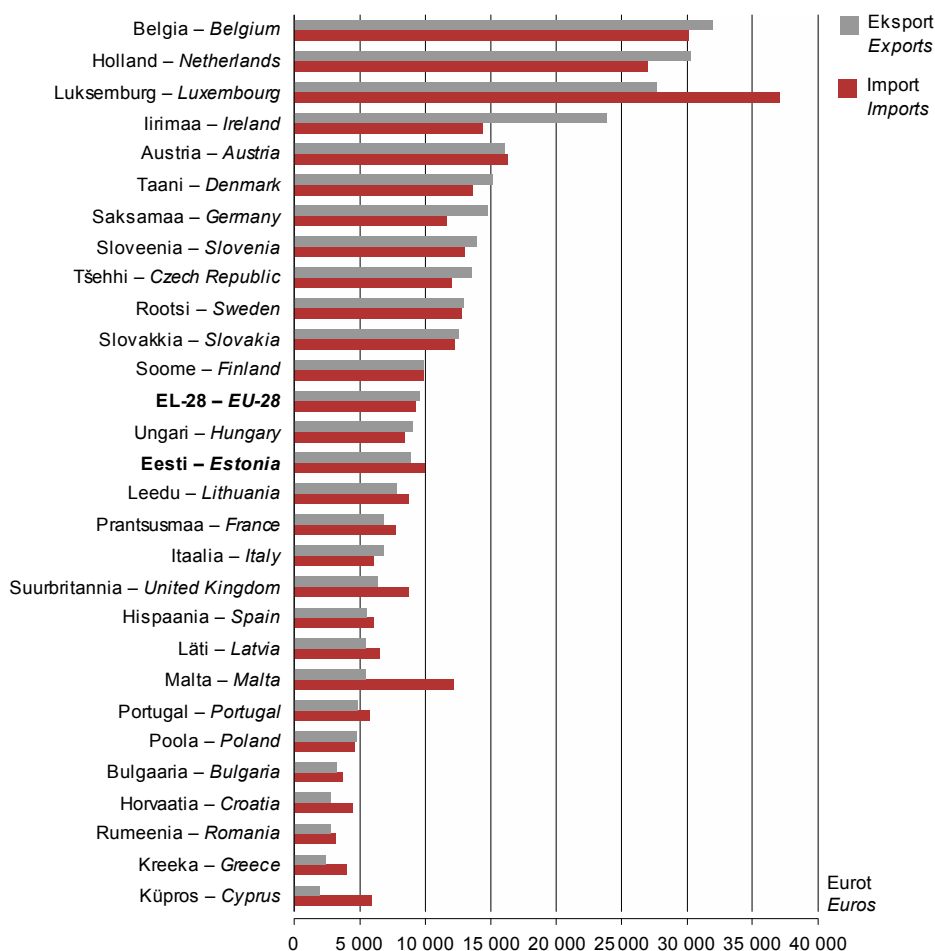
Tabel 6. Eksport maailmajao järgi, 2011–2015
Table 6. Exports by continent, 2011–2015
 (miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Euroopa	9 898,4	10 514,0	10 957,3	10 686,8	10 257,9	<i>Europe</i>
Aasia	501,8	600,2	521,2	515,9	565,6	<i>Asia</i>
Aafrika	467,9	281,6	128,2	92,2	138,8	<i>Africa</i>
Ameerika	888,0	829,1	507,0	664,2	543,5	<i>America</i>
Austraalia ja Okeania	24,6	23,1	24,4	26,2	35,9	<i>Australia and Oceania</i>
Antarktika	0,8	1,3	1,6	1,6	2,2	<i>Antarctica</i>
Maailmajagu määramata	221,9	271,8	148,5	96,2	82,8	<i>Continent unspecified</i>
KOKKU	12 003,4	12 521,1	12 288,2	12 083,1	11 626,7	TOTAL

Tabel 7. Import maailmajao järgi, 2011–2015
Table 7. Imports by continent, 2011–2015
 (miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Euroopa	11 582,5	13 017,2	12 873,3	12 672,7	11 956,6	<i>Europe</i>
Aasia	855,6	855,2	815,6	884,0	866,0	<i>Asia</i>
Aafrika	21,9	29,4	14,4	14,8	16,4	<i>Africa</i>
Ameerika	251,2	182,2	189,4	200,1	236,3	<i>America</i>
Austraalia ja Okeania	15,6	12,5	10,0	4,9	9,0	<i>Australia and Oceania</i>
Antarktika	–	–	–	–	–	<i>Antarctica</i>
Maailmajagu määramata	–	–	–	–	–	<i>Continent unspecified</i>
KOKKU	12 726,8	14 096,5	13 902,7	13 776,5	13 084,3	TOTAL

Joonis 9. Kaupade eksport ja import elaniku kohta Euroopa Liidus, 2015
Figure 9. Exports and imports of goods per capita in the European Union, 2015

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Väliskaubandusstatistika tegemisel kasutatakse EL-i väliste riikidega peetavas kaubavahetuses andmekogumissüsteemi Extrastat. Tollideklaratsioonidelt kogub andmed Maksu- ja Tolliamet. EL-i riikide vahelises kaubavahetuses on kasutusel andmekogumissüsteem Intrastat. Statistilise kuuaruandega „Intrastat“ kogub ettevõtetelt andmed Statistikaamet. Aruandeid peavad esitama ainult need ettevõtted, kelle lähetamise või saabumise käive EL-i riikidega peetud kaubavahetuses oli aruandeperioodile eelnenud aastal ületanud aruandeaastaks kehtestatud statistilise läve. Kaupade lähetamise puhul oli see 2015. aastal 130 000 eurot ja saabumise puhul 200 000 eurot. Uuringust välja jääv osa lisatakse hinnangute põhjal. Aruannete esitamata jätmisest, puudulikust täitmisest või hilinenud esitamisest tekkinud andmekadu asendatakse samuti hinnangutega. Kaupade väärtuse kohta antakse hinnanguid kahekohaliste kaubakoodide ja riikide tasemel.

Impordiantmed on avaldatud saatjariigi ja ekspordiantmed siht- ja päritoluriigi järgi. Eesti päritolu kaupade ekspordi all on mõeldud Eestis toodetud või töödeldud kaupade väljavedu teistesse riikidesse. Ekspordinäitajate puhul võib sihtriik olla määramata, kuna välismaa laevadele ja lennukitele tarnitud kaupade puhul ei ole sihtriigi märkimine kohustuslik. Välismaa laevadele ja lennukitele tarnitud kaupu (toidukaubad, kütus jms) võib märkida ka lihtsustatud kaubakoodiga (grupp 99).

Andmed on esitatud jooksevhindades. Kaupade klassifitseerimise aluseks on kombineeritud nomenklatuur (KN), mis on kasutusel alates 2004. aasta maist ja mida uuendatakse igal aastal.

Väliskaubandusandmete konverteerimiseks lõppkasutamise põhiklassidesse, mis on olulised rahvamajanduse arvepidamise süsteemis (RAS), töötas ÜRO 1971. aastal välja majanduslike põhikategooriate klassifikaatori (MPK). Põhikategooriad jaotatakse RAS-i järgi kolme kaupade põhiklassi: kapitalikaubad, vahetooted ja tarbekaubad. RAS-i klassidesse kuulub MPK 19 kategooriast vaid 16. MPK kaubakategooriad „Mootoribensiin“, „Sõiduautod“ ja „Mujal spetsifitseerimata kaubad“ on andmebaasi tabelis eraldi ridadel, sest need ei klassifitseeru RAS-i põhiklassidesse. Mootoribensiini ja sõiduautosid kasutatakse nii eratarbimises kui ka tööstuses, mistõttu ei ole neid võimalik liigitada ühtegi kindlasse RAS-i põhiklassi. Kategoorias „Mujal spetsifitseerimata kaubad“ on muud klassifikaatorist välja jäänud kaubad.

Methodology

In the compilation of foreign trade statistics, the data collection system Extrastat is used for data on the exchange of goods with non-EU countries. The Estonian Tax and Customs Board collects data from customs declarations. For data on the exchange of goods between EU Member States, the data collection system Intrastat is used. Statistics Estonia collects data from enterprises with the monthly statistical report "Intrastat". Monthly Intrastat forms have to be submitted only by those enterprises whose value of dispatches or arrivals in the trade with EU countries has, in the year preceding the reference year, exceeded the statistical threshold set for foreign trade for the reference year. In 2015, the value of the statistical threshold was 130,000 euros for dispatches of goods and 200,000 euros for arrivals of goods. The data for the remaining enterprises are added on the basis of estimates. The data missing due to non-response, insufficiently completed questionnaires and delays in the submission of the data are also replaced with estimates. Estimates of the value of goods are made at the level of double-digit commodity codes and by countries.

Imports data are presented by the country of consignment and exports data by the country of destination and origin. The export of goods of Estonian origin refers to the exportation of goods produced or processed in Estonia into other countries. In exports, the country of destination can be unspecified as it is not mandatory to specify the country of destination in case of deliveries of goods to foreign vessels and aircraft. Goods delivered to foreign vessels and aircraft (provisions, fuel etc.) can also be declared with a simplified commodity code (chapter 99).

Data are presented at current prices. Commodities are classified according to the Combined Nomenclature (CN) introduced in May 2004 and updated every year.

For the purpose of converting foreign trade data into classes of goods by end-use (which are required for the System of National Accounts (SNA)), the classification of Broad Economic Categories (BEC) was defined by the United Nations in 1971. The basic categories are divided into three classes according to the SNA: capital goods, intermediate goods and consumption goods. Only 16 of the 19 basic categories are used in the SNA. The BEC categories "motor spirits", "passenger motor cars" and "goods not elsewhere specified" are set out as separate rows in the database table, as they are not classified by the SNA. "Motor spirits" and "passenger motor cars" are used for consumption as well as for industrial supplies – thus, it is not possible to group them under any SNA class. "Goods not elsewhere specified" are goods that are not classified by the classification.

Kirjandust Publications

Eesti. Arve ja fakte 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

Eesti piirkondlik areng. 2015. Regional Development in Estonia. (2015). Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikirj. 4/2015. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Minifacts about Estonia 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

SISEKAUBANDUS

Tatjana Semjonova

Ülevaade

Viimased viis aastat on kaubandus stabiilselt kasvanud. Seda näitab kaubandusettevõtete müügitulu, lisandväärtuse ja tööviljakuse suurenemine. 2014. aastal olid need näitajad viimaste aastate suurimad. Müügitulu ja lisandväärtus kasvasid 2014. aastal kaubanduses kiiremini kui ettevõtluses keskmiselt, kuid müügitulu kasvas varasemast aeglasemas tempos.

2014. aastal oli Eestis ligikaudu 15 000 hulgi- või jaekaubanduse või mootorsõidukite ja mootorrataste remondiga tegelevat ettevõtet, milles töötas ligi 90 000 inimest. Ettevõtete arv kaubanduses aastaga oluliselt ei muutunud, hõivatute arv suurenes 1700 võrra. Kaubanduses hõivatute arv on suurenenud ettevõtluse tööhõivega samas tempos ehk 2%. Hõivatute arvu kasvu panustasid sõiduki- ja jaekaubandus, kus tööhõive suurenes aastaga vastavalt 4% ja 3%. Hulgi-kaubanduses jäi hõivatute arv peaaegu muutumatuks. Hoolimata sellest, et tegutsevate ettevõtete arvu poolest on kaubandus endiselt majanduse suurim tegevusala, on nende osatähtsus ettevõtete hulgas kümne aastaga vähenenud 10 protsendipunkti – 2014. aastal oli see 20%. Samal ajal on kaubanduse osatähtsus tööhõives olnud suhteliselt stabiilselt 20–21%. Seda on veidi vähem kui Euroopa Liidus (EL) keskmiselt ja teistes Balti riikides, kuid sama palju kui Soomes ja Rootsis. Hõivatute arvu poolest on kaubandus töötleva tööstuse järel teisel kohal, kuigi ettevõtete arv on töötleva tööstuse omast üle kahe korra suurem. 91% kaubandusettevõtetest on alla 10 hõivatuga ehk mikroettevõtted ja nendes tegutseb kolmandik kaubanduses hõivatutest. Viimase kaheksa aastaga on hõivatute arv kaubanduses siiski vähenenud 11%. Langus on tulnud peamiselt hulgi-kaubandusest, kus nii ettevõtete kui ka hõivatute arv on vähenenud neljandiku võrra. Selle tulemusena on jae- ja sõidukikaubandusettevõtete osatähtsus nii kaubandusettevõtete arvus kui ka tööhõives kasvanud. Veidi üle poole kaubanduses hõivatutest töötab jaekaubanduses, kolmandik hulgikaubanduses ja kümnendik sõidukikaubanduses.

Kaubanduses loodud lisandväärtus oli 2014. aastal ligi 2 miljardit eurot – 11% suurem kui aasta varem. Lisandväärtus ületas veidi edukaima, 2007. aasta taset. Kaubandus on ettevõtluses loodud lisandväärtuse suuruselt teine tegevusala, andes sellest 18%. Tegevusala osatähtsus ettevõtete lisandväärtuse loomisel oli sarnane EL-i keskmisega.

Kaubandusettevõtete tööviljakus ehk lisandväärtus hõivatu kohta oli 2014. aastal 22 270 eurot, kasvades aastaga 8%. Ettevõtete keskmisest tööviljakusest oli see 12% väiksem. 2014. aastal suurenes tööviljakus kaubandusettevõtetes kiiremini kui ettevõtetes keskmiselt, mistõttu vähenes kaubanduse mahajäämus 4 protsendipunkti. Aastatel 2006–2007 oli kaubanduse tööviljakus ettevõtete keskmisest suurem. Hulgikaubanduses oli tööviljakus 2014. aastal 35 400 eurot, ületades ettevõtete keskmist. Väikseim oli tööviljakus jaekaubanduses, jäädes 2014. aastal veidi alla 15 000 euro. Sõidukikaubandusettevõtete tööviljakus oli 21 000 eurot. Lähiriikide võrdluses on Eesti kaubanduse tööviljakus viimastel aastatel olnud poole suurem kui Lätis ja Leedus, kuid üle kahe korra väiksem kui Soomes ja Rootsis.

Kaubanduse müügitulu kasv 2014. aastal aeglustus ja oli 6 protsendipunkti väiksem kui 2013. aastal. Kaubandusettevõtete müügitulu oli 2014. aastal 22,2 miljardit eurot. 2013. aastaga võrreldes suurenes müügitulu 2%, mis on viimase viie aasta väikseim kasv. Kaubandusettevõtete osatähtsus ettevõtete müügitulus on viimased kuus aastat olnud 40–41%. Eestis on see näitaja mõnevõrra suurem kui EL-is keskmiselt. 68% kaubanduse müügitulust tuli hulgi- ja 28% jaemüügist. Müügitulu hõivatu kohta jäi peaaegu samaks nagu aasta varem. Müügitulu kasvu aeglustumine oli tingitud hulgikaubanduse kui kaubanduse müügitulus suurima osatähtsusega tegevusala müügitulu 0,7% vähenemisest. Valdav osa kaubanduse müügitulu kasvust tuli jaekaubandusest, kus müügitulu suurenes aastaga 6%. Sõidukikaubandusettevõtete müügitulu kasv veidi aeglustus ja nende müügitulu ei ole veel majanduskriisielesele tasemele jõudnud.

Mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüügi ning remondiga tegelevate ettevõtete müügitulu oli 2014. aastal 2,4 miljardit eurot, suurenedes aastaga 5%. 2014. aastal müüsid sõidukikaubandusettevõttesid kaupu hulgi ja jae kokku veidi üle 2 miljardi euro eest ja tegid mootorsõidukite hooldust ja remonti 247 miljoni euro eest. Kaupade müügist saadud tulu oli 5% ning hooldus- ja remonditeenuste osutamises saadud tulu 6% suurem kui aasta varem. Kasv oli kiireim mootorsõidukite hoolduse ja remondi tegevusalal, kus müügitulu suurenes aastaga 9%. Suure osatähtsuse tõttu andsid mootorsõidukite müügiga tegelevad ettevõtted üle kahe kolmandiku sõidukikaubanduse müügitulu kasvust. Nende müügitulu suurenes aastaga 4%, mis peamiselt tuli uute autode müügi kasvust. Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse ja Maanteeameti andmetel suurenes uute sõiduautode registreerimine 2014. aastal 7%, kasutatud sõiduautode kirjanep aga vähenes 12%.

Hulgikaubanduses kiire kasv 2014. aastal peatus ja müügitulu vähenes aastaga 0,7%. Hulgikaubandusettevõtete müügitulu oli 13,7 miljardit eurot, millest 95% tuli kaupade hulgimüügist. Müügitulu kasvu pidurdasid muu spetsialiseeritud hulgimüügi ettevõtted, mis tegelevad tahke, vedel- ja gaaskütuse, keemiatoodete, metallide ja metallimaakide ning jäätmete ja jääkide hulgimüügiga. Nende ettevõtete müügitulu vähenes aastaga 9%. Müügitulu osatähtsusest (44%) on see hulgikaubanduse suurim tegevusala. Samuti vähenes muude masinate, seadmete ja lisaseadmete hulgimüügiga tegelevate ettevõtete müügitulu (–6%). Toidukaupu, jooke ja tubakatooteid müüvate hulgikaubandusettevõtete müügitulu suurenes aastaga 19%. Nende ettevõtete müügitulu osatähtsus kasvas aastaga 3 protsendipunkti ja oli 2014. aastal 19% kogu hulgikaubandusettevõtete müügitulust. Müügitulu suuruse poolest on see tegevusala hulgikaubanduses teisel kohal. Kiireim kasv oli põllumajandustoorme ja elusloomade hulgimüügis, kus tulu suurenes aastaga 36%, ehkki selle tegevusala osatähtsus kogu hulgimüügis on väga väike – 4%. Märkimisväärselt (13%) suurenes info- ja sidetehnika hulgimüük.

Jaekaubandusettevõtete müügitulu kasv jätkus. Nende müügitulu oli 2014. aastal 6,2 miljardit eurot – 6% suurem kui aasta varem. Kaupade jaemüügi osatähtsus müügitulus oli 85%. Jaekaubandusettevõtete müügitulu elaniku kohta oli 2014. aastal keskmiselt 4683 eurot. EL-i keskmisest oli see 14% väiksem ja andis Eestile EL-i pingereas 15. koha, mis on neli kohta kõrgem kui 2010. aastal.

Jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük suurenes 2014. aastal püsivhindades 5%. Jaemüügi kasvu toetasid elanike ostujõu kasv ja madal inflatsioonitase. Jaemüüki mõjutav tarbijahinnaindeks langes 2014. aastal 2013. aasta keskmisega võrreldes 0,1%. Suuremat mõju avaldasid alkohoolsete jookide ja tubaka 4,1% kallinemine ja mootorikütuse 3,8% odavnemine. Toiduainete hinnad jäid 2013. aastaga võrreldes samale tasemele.

Kaupade jaemüügi kasvu panustasid enim spetsialiseerimata kauplused, kus domineerivad toidukaupad ja joogid. Nende kaupluste jaemüük oli 2014. aastal 42% kogu jaemüügist ja püsivhindades 8% suurem kui aasta varem. Jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes jäi 2013. aasta omaga samale tasemele. Tiheda konkurentsi tingimustes vähenes toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes aastaga 38%. Teist aastat järjest vähenes jaemüük kioskites ja turgudel (–6%). Tööstuskaupade jaemüük kasvas püsivhindades 5% ja selle taga olid peamiselt info- ja sidetehnika, elektriliste kodumasinate ning mööbli, valgustite ja muude kodutarvete müügil spetsialiseerunud kauplused. Mootorikütuse jaemüügi maht suurenes 2014. aastal püsivhindades 4%.

Esialgsel andmetel jätkus jaemüügi mahu kasv ka 2015. aastal.

2014. aastal tegutses Eestis ligi 6900 kauplust – 180 võrra rohkem kui kaks aastat varem. 1990. aastate algusest alates on jaemüügiga tegelevate kaupluste arv suurenenud 2,5 korda ja nende müügi pind 6 korda. Alates 2000. aastate algusest on müügi pindade suurus kasvanud kiiremas tempos kui kaupluste arv. 2014. aastal oli kauplemiskoha keskmine müügi pind pea 270 ruutmeetrit, mis on 2 korda suurem näitaja kui 2000. aastate alguses. Kui 1990. aastate alguses oli ühe elaniku kohta arvestuslikku müügi pinda keskmiselt 0,2 ruutmeetrit, siis 2014. aastal 1,4 ruutmeetrit.

INTERNAL TRADE

Tatjana Semjonova

Overview

Trade has been showing steady growth for the last five years. This is indicated by a rise in the turnover, value added and labour productivity of trade enterprises. In 2014, these indicators were at the highest level recorded in recent years. Turnover and value added grew slightly faster in trade enterprises than in the enterprise sector on average in 2014, although the growth rate of turnover was not as fast as in previous years.

In 2014, there were approximately 15,000 enterprises engaged in wholesale or retail trade or the repair of motor vehicles and motorcycles, with a total of nearly 90,000 persons employed. Compared to 2013, the number of enterprises did not change much; the number of persons employed increased by 1,700. The number of persons employed in trade enterprises grew at a rate similar to the employment of the entire enterprise sector, i.e. by 2%. The growth in employment was positively influenced by motor trade and retail trade enterprises, where employment increased respectively 4% and 3% compared to 2013. In wholesale trade, employment remained almost unchanged. Despite the fact that trade continues to be the largest economic activity based on the number of active enterprises, the share of trade enterprises among all enterprises has decreased by 10 percentage points over ten years – in 2014, the share stood at 20%. At the same time, the share of trade in employment has remained at a stable 20–21%. The share is slightly smaller than in the European Union (EU) on average and in the other Baltic countries, but the same as the corresponding shares in Finland and Sweden. Trade ranked second after manufacturing in terms of the number of persons employed, although the number of trade enterprises was two times bigger than that of manufacturing enterprises. In trade, micro-enterprises (with fewer than 10 persons employed) account for 91% of the total number of enterprises and they employ a third of all persons employed in trade. Over the last eight years, however, the employment of trade has decreased by 11%, mainly due to wholesale, where both the number of enterprises and that of persons employed has decreased by a fourth. As a result, there has been an increase in the share of retail and motor trade enterprises in the number and employment of trade enterprises. Slightly more than a half of all persons employed in trade enterprises are employed in retail trade, a third in wholesale trade and a tenth in motor trade.

In 2014, the value added generated by trade enterprises amounted to nearly 2 billion euros, which is 11% more than a year earlier. The value added slightly exceeded the level of the boom year of 2007. By value added in the enterprise sector, trade is the second largest economic activity, accounting for 18% of the value added. The share of trade in the value added of enterprises was similar to the EU average.

In trade enterprises, the value added per person employed (i.e. labour productivity) in 2014 was 22,270 euros – 8% more than a year earlier. This was 12% lower than the average labour productivity of enterprises. In 2014, labour productivity grew slightly faster in trade enterprises than in the enterprise sector on average, as a result of which the gap between the labour productivity of trade and the average narrowed by 4 percentage points. In 2006–2007, labour productivity in trade was higher than the average of enterprises. In 2014, labour productivity in wholesale trade amounted to 35,400 euros, exceeding the average of the enterprise sector. Labour productivity was the lowest in retail trade, remaining below 15,000 euros in 2014. Labour productivity in motor trade enterprises was 21,000 euros. In recent years, the labour productivity of trade in Estonia has been two times higher than in Latvia and Lithuania but more than two times smaller than in Finland and Sweden.

The growth in the turnover of trade enterprises slowed down in 2014 and was 6 percentage points smaller than in 2013. The turnover of trade enterprises was 22.2 billion euros in 2014. Compared to 2013, turnover grew 2%, which is the smallest increase recorded in the past five years.

For the last six years, trade enterprises have accounted for 40–41% of the total turnover of enterprises. In Estonia, this indicator is somewhat higher than in the EU on average. The wholesale of goods amounted to 68% and retail sales to 28% of the turnover of trade. Turnover per person employed was nearly the same as a year earlier. The slowdown in turnover growth was mostly due to a 0.7% drop in the turnover of wholesale trade, which is the economic activity with the largest share in the total turnover of trade. Most of the turnover growth in trade was due to retail trade, where turnover increased 6% year over year. The growth in the turnover of motor trade enterprises slowed down a little and their turnover has not achieved the pre-crisis level yet.

In 2014, the turnover of enterprises engaged in the wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles was 2.4 billion euros, having grown 5% year over year. In 2014, motor trade enterprises sold goods wholesale and retail for slightly more than 2 billion euros, and offered maintenance and repair works for motor vehicles for 247 million euros. Income from the sale of goods increased 5% and income from the provision of maintenance and repair services 6% compared to 2013. The growth was the fastest in the maintenance and repair of motor vehicles, where turnover increased 9% year over year. Because of their large share, enterprises engaging in the sale of motor vehicles accounted for more than two-thirds of the turnover growth in motor trade. Compared to the previous year, the turnover of these enterprises increased 4%, mainly due to a rise in the sales of new motor vehicles. According to the Estonian Motor Vehicle Registration Centre and the Estonian Road Administration, in 2014, the number of first registrations of new vehicles increased 7%, while the number of first registrations of used motor vehicles decreased 12%.

The rapid increase in wholesale trade stopped in 2014 and turnover decreased 0.7% compared to 2013. The turnover of wholesale trade enterprises amounted to 13.7 billion euros, with the wholesale of goods accounting for 95% of the turnover. The growth in the turnover of wholesale trade was inhibited by enterprises engaged in other specialised wholesale selling solid, liquid and gaseous fuels, chemical products, metals and metal ores, waste and scrap. The turnover of these enterprises fell 9% compared to the previous year. In terms of the share of turnover (44%), this is the largest economic activity in wholesale trade. There was also a drop (–6%) in the turnover of enterprises operating in the wholesale of other machinery, equipment and supplies. The turnover of wholesale trade enterprises selling food, beverages and tobacco increased 19% year over year. The share of turnover generated by these enterprises grew 3 percentage points year over year and amounted to 19% of the total turnover of wholesale trade enterprises in 2014. In terms of turnover size, this economic activity ranks second in wholesale trade. The growth was the fastest in the wholesale of agricultural raw materials and live animals, where turnover increased 36% although the share of this economic activity in the wholesale trade is very small – 4%. Significant growth (13%) was recorded in the wholesale of information and communication equipment.

The turnover of retail trade enterprises continued to increase. In 2014, the turnover of these enterprises amounted to 6.2 billion euros, which is 6% more than in 2013. The retail sales of goods accounted for 85% of the turnover. The turnover of retail trade enterprises per inhabitant totalled 4,683 euros in 2014. This was 14% below the EU average and made Estonia rank 15th among EU countries – about 4 places higher than in 2010.

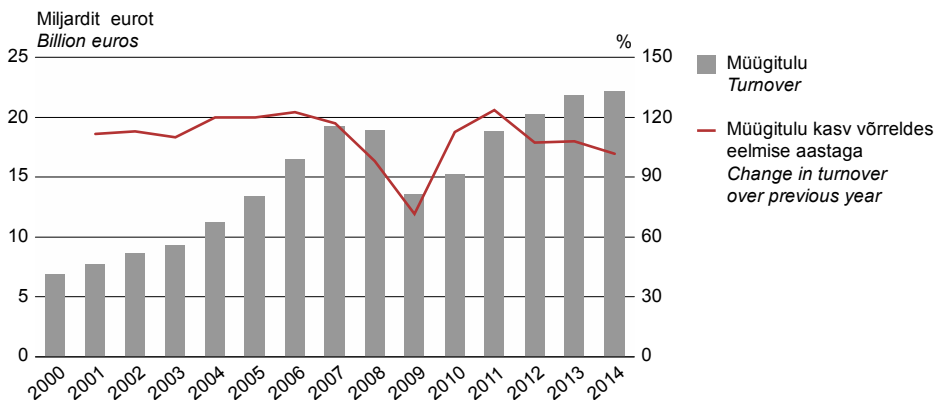
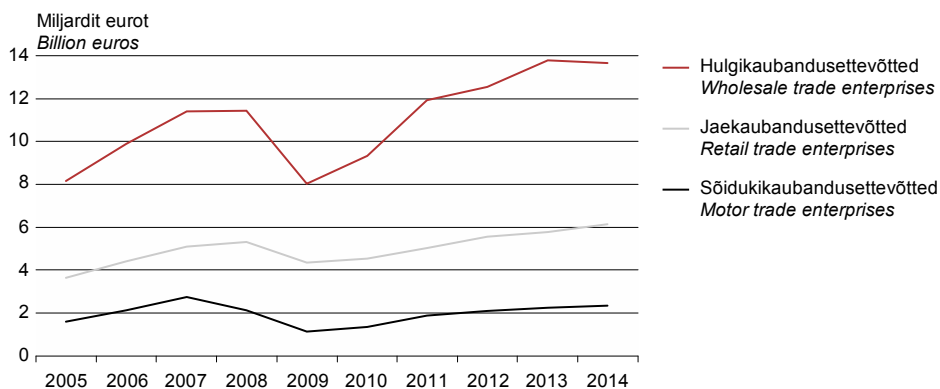
The retail sales of goods in retail trade enterprises in 2014 increased 5% at constant prices. The growth in retail sales was supported by the growth of the purchasing power of the inhabitants and the low inflation level. The consumer price index, which impacts retail trade, fell 0.1% in 2014 compared to the average of 2013. The 4.1% rise in the prices of alcoholic beverages and tobacco and the 3.8% drop in the prices of automotive fuel are what had a bigger impact on the index. The prices of foodstuffs remained at the same level as in 2013.

Non-specialised stores selling predominantly food and beverages contributed the most to the growth in the retail sales of goods. In 2014, retail sales in these stores accounted for 42% of total retail sales and increased 8% at constant prices compared to the previous year. Retail sales in other non-specialised stores remained at the 2013 level. Under the conditions of severe competition, there was

a drop in the retail sales of specialised stores selling food, beverages and tobacco. Retail sales via stalls and markets continued to decline for the second year in a row (–6%). The retail sales of manufactured goods grew 5% at constant prices, mainly thanks to specialised stores selling information and communication equipment, electrical household appliances, furniture, lighting equipment and other household articles. In 2014, the retail sales volume of automotive fuel increased 4% at constant prices.

According to preliminary data, retail sales volume continued to increase in 2015 as well.

In 2014 there were 6,900 stores in Estonia – 180 more than two years earlier. *Since the early 1990s, the number of retail stores has increased 2.5 times and their selling space – more than 6 times. Since the beginning of the 2000s, the size of selling space has increased at a faster pace than the number of stores. In 2014, the average selling area of a store was almost 270 square metres, which is 2 times more than in the early 2000s. While in the 1990s the average selling area per inhabitant was established at 0.2 square metres, then in 2014 – at 1.4 square metres.*

Joonis 1. Kaubandusettevõtete müügitulu, 2000–2014
Figure 1. Turnover of trade enterprises, 2000–2014

Joonis 2. Kaubandusettevõtted müügitulu suuruse järgi, 2005–2014
Figure 2. Trade enterprises by turnover, 2005–2014

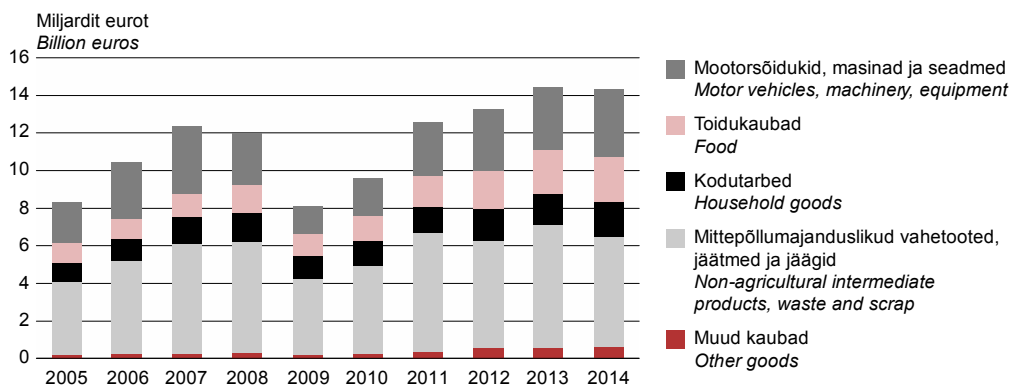
Tabel 1. Kaupade hulgemüük ettevõtte tegevusala järgi, 2010–2014

Table 1. Wholesale sales by economic activity of enterprise, 2010–2014
(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Hulgemüük hulgi-kaubandusettevõtetes (k.a mootorsõidukite ja mootorrattaste müügi ettevõtted)	9 642	12 550	13 273	14 420	14 345	Wholesale sales in wholesale trade enterprises (incl. enterprises selling motor vehicles and motorcycles)
Mootorsõidukite ja mootorrattaste hulgi- ja jaemüük ning remont	793	1 197	1 316	1 405	1 429	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
Hulgikaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	8 850	11 353	11 957	13 015	12 916	Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
hulgemüük vahendustasu või lepingu alusel	493	725	601	368	208	wholesale on a fee or contract basis
põllumajandustoorme ja elusloomade hulgemüük	148	207	391	435	603	wholesale of agricultural raw materials and live animals
toidukaupade, jookide ja tubakatoodete hulgemüük	1 285	1 383	1 895	2 098	2 508	wholesale of food, beverages and tobacco
kodutarvete hulgemüük	1 118	1 189	1 426	1 460	1 537	wholesale of household goods
info- ja sidetehnika hulgemüük	306	426	486	484	549	wholesale of information and communication equipment
muude masinate, seadmete ja lisaseadmete hulgemüük	806	1 079	1 223	1 288	1 223	wholesale of other machinery, equipment and supplies
muu spetsialiseeritud hulgemüük	4 444	5 881	5 445	6 328	5 668	other specialised wholesale
spetsialiseerimata hulgikaubandus	250	463	491	555	619	non-specialised wholesale trade

Joonis 3. Kaupade hulgemüük^a kaubagrupi järgi, 2005–2014

Figure 3. Wholesale sales^a by commodity group, 2005–2014

^a K.a sõidukikaubandusettevõtete hulgemüük.

^a Incl. enterprises engaged in the wholesale of motor vehicles and motorcycles.

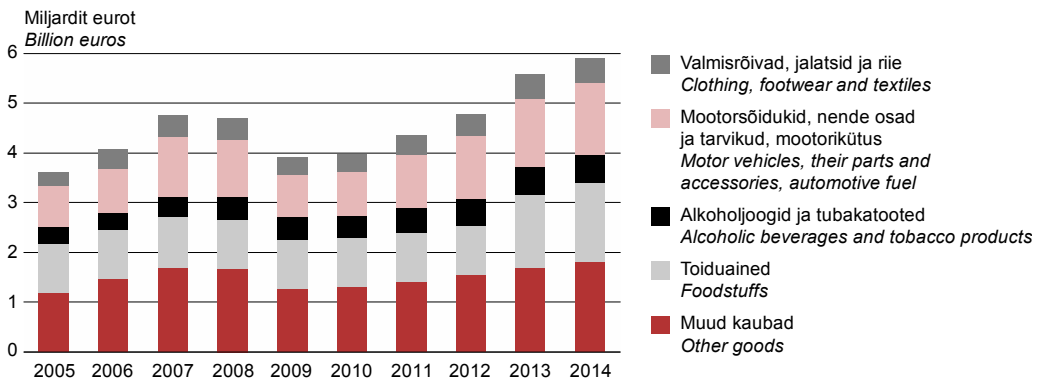
Tabel 2. Kaupade jaemüük ettevõtte tegevusala järgi, 2010–2014

Table 2. Retail sales by economic activity of enterprise, 2010–2014
(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2010	2011	2014	2013	2014	
Jaemüük jaekaubandus-ettevõtetes (k.a mootorsõidukite ja mootorrattaste müügi ettevõtted)	4 160	4 645	5 208	5 572	5 904	Retail sales in retail trade enterprises (incl. enterprises selling motor vehicles and motorcycles)
Mootorsõidukite ja mootorrattaste hulgi- ja jaemüük ning remont	351	454	523	587	661	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
Jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	3 809	4 191	4 684	4 986	5 244	Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
jaemüük spetsialiseerimata kauplustes (domineerivad toidukaubad ja joogid)	1 660	1 796	1 934	2 042	2 218	retail sale in non-specialised stores (food or beverages predominating)
jaemüük muudes spetsialiseerimata kauplustes	186	210	225	235	237	other retail sale in non-specialised stores
toidukaupade, jookide ja tubakatoodete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	111	129	152	142	x	retail sale of food, beverages and tobacco in specialised stores
mootorikütuse jaemüük	581	682	807	839	849	retail sale of automotive fuel in specialised stores
info- ja sidetehnika jaemüük	77	90	114	118	127	retail sale of information and communication equipment in specialised stores
muude kodutarvete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	426	437	491	548	571	retail sale of other household equipment in specialised stores
kultuuri- ja vaba aja kaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	136	137	139	150	154	retail sale of cultural and recreation goods in specialised stores
muude kaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	515	560	624	683	754	retail sale of other goods in specialised stores
jaemüük kioskites ja turgudel	19	22	55	55	x	retail sale via stalls and markets
jaemüük väljaspool kauplusi, kioskeid ja turge	98	127	143	174	190	retail trade not in stores, stalls or markets

Joonis 4. Kaupade jaemüük^a kaubagrupi järgi, 2005–2014

Figure 4. Retail sales^a by commodity group, 2005–2014

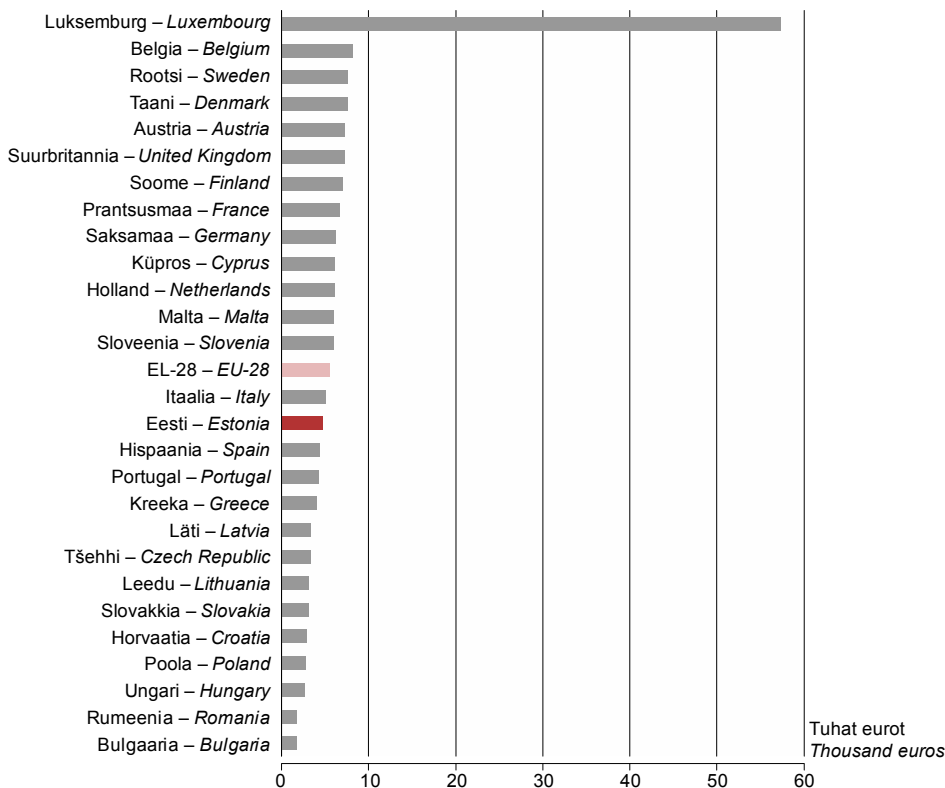
^a K.a sõidukikaubandusettevõtete jaemüük.

^a Incl. enterprises engaged in the retail sale of motor vehicles and motorcycles.

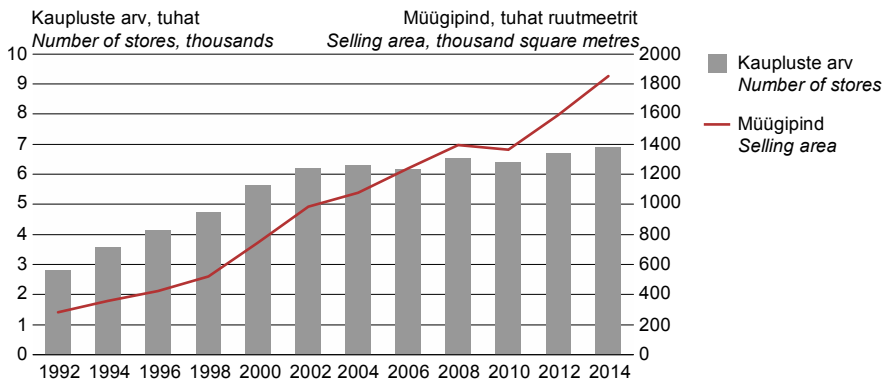
Tabel 3. Kaupade jaemüügi^a mahuindeks, 2010–2014*Table 3. Retail sales^a volume index, 2010–2014*

(püsivhinnad, eelmine aasta = 100 – constant prices, previous year = 100)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Toidukaubad	97	102	105	100	105	<i>Food</i>
toiduained	98	100	107	98	108	<i>foodstuffs</i>
alkoholjoogid ja tubakatooted	93	106	102	104	97	<i>alcoholic beverages and tobacco products</i>
Tööstuskaubad	99	109	111	109	107	<i>Manufactured goods</i>
valmisõivad, jalatsid ja riie	103	104	108	104	104	<i>clothing, footwear, textiles</i>
mootorsõidukid, nende osad ja tarvikud	102	129	120	117	118	<i>motor vehicles, their parts and accessories</i>
mootorikütus	87	104	110	108	104	<i>automotive fuel</i>
muud kaubad	103	108	110	109	106	<i>other goods</i>
KOKKU	98	106	109	105	106	<i>TOTAL</i>

^a K.a sõidukikaubandusettevõtete jaemüük.^a Incl. enterprises engaged in the retail sale of motor vehicles and motorcycles.**Joonis 5. Jaekaubandusettevõtete müügitulu elaniku kohta Euroopa Liidus, 2014^a***Figure 5. Turnover of retail trade enterprises per inhabitant in the European Union, 2014^a*^a Iirimaa andmed puuduvad.^a No data available for Ireland.

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 6. Jaekaubandusettevõtete kaupluste arv ja pind, 1992–2014^a**Figure 6. Number and area of stores of retail trade enterprises, 1992–2014^a**

^a V.a mootorsõidukite ja mootorikütuse müük.

^a Excl. the sale of motor vehicles and automotive fuel.

Metoodika

Kaubandusstatistika hõlmab Eestis tegutsevaid kaubandusettevõtteid, s.t ettevõtteid, mille tegevusala kood Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi on 45–47.

Vaadeldakse tegutsevaid ettevõtteid, mille põhitegevusala on kaubandus. Küsitletakse kõiki riigi ja kohaliku omavalitsuse ettevõtteid ning vähemalt 20 hõivatuga eraettevõtteid. Erasektoris kuuluvate väikeste ettevõtete (1–19 hõivatut) hulgast tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnatakse üldkogumi näitajaid. Alates 2014. aastast jaekaubanduse tegevusalal ühe hõivatuga ettevõtteid ei küsitleta. Nende andmed hinnatakse mudelite abil, kasutades äriregistrile esitatud majandusaasta aruandeid.

Rahalised näitajad on avaldatud vastaval aastal kehtinud hindades ehk jooksevhindades ilma käibemaksuta, jaemüügi võrdlusandmed püsivhindades.

Methodology

Trade statistics cover all trade enterprises operating in Estonia, i.e. the enterprises whose activity code is 45–47 according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008).

The survey population consists of economically active trade enterprises. All state and municipal as well as private companies with at least 20 persons employed are surveyed. A simple random sample is drawn from small private companies (1–19 persons employed). The data collected by the sample survey are expanded to the whole population. Since 2014, retail trade companies with one person employed are not required to submit their annual statistical questionnaire. Their data are estimated based on models, using annual reports submitted to the Commercial Register.

All financial indicators are expressed at the current prices of the reference year with value added tax excluded. Comparative data on retail sales have been presented at constant prices.

TEENINDUS

Hille Vares

Ülevaade

2014. aastal loodi veidi üle neljandiku Eesti ettevõtete lisandväärtusest teenindussektoris. Sektoris loodud lisandväärtus oli 2,9 miljardit eurot, mis on 2013. aasta tulemusest 8% ning 2010. aasta omast 45% suurem. Veidi üle veerandi sektori lisandväärtusest andsid info ja side tegevusala ettevõtted ning veidi üle viiendiku nii kinnisvara-, kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega kui ka haldus- ja abitegevustega ettevõtted.

Teenindussektoris tegutses 2014. aastal 43% Eesti ettevõtetest. Ettevõtteid oli sektoris 31 381 – 4% rohkem kui 2013. aastal. Alates 2010. aastast on teenindussektori ettevõtete arv kasvanud kolmandiku võrra. Ettevõtete arvu poolest on teenindussektori suurim tegevusala kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus – 2010. aastal oli nende osatähtsus sektoris 36% ja 2014. aastal 37%. 17% teenindusettevõtetest tegutses kinnisvara ning 13% haldus- ja abitegevuste valdkonnas. Enamik teenindussektoris tegutsevatest ettevõtetest on alla kümne töötajaga ehk mikroettevõtted – 2014. aastal oli nende osatähtsus sektoris 95%.

Teenindussektoris töötab pisut üle veerandi kõigist hõivatuid. 2014. aastal oli sektoris hõivatuid 116 726, mida on 2% rohkem kui aasta varem. 2010. aastaga võrreldes oli hõivatute arv ligikaudu 16 150 võrra ehk 16% suurem. Aastaga kasvas teenindussektoris tööhõive enim haldus- ja abitegevuste alal, kus on ka kõige rohkem suuri rendi, tööhõive, turismi, turvatöö, hoonete ja maastike hoolduse ning büroohaldusega tegelevaid teenindusettevõtteid. Neis ettevõtetes oli 2014. aastal tööl kolmandik teenindussektoris hõivatuid. Keskmiselt töötas 2014. aastal ühes teenindusettevõttes 4 inimest. Kinnisvaraettevõtete ning kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega ettevõtete keskmine töötajate arv oli 2 ning haldus- ja abitegevusega ja tervishoiuettevõtetel 8. Eesti ettevõtetes kokku oli 2014. aastal keskmiselt 6 hõivatut.

Teenindussektori ettevõtete müügitulu oli 2014. aastal 6,3 miljardit eurot ja selle osatähtsus Eesti ettevõtete müügitulus 12%. 2013. aastaga võrreldes oli teenindusettevõtete müügitulu 3% ja 2010. aastaga võrreldes 38% suurem. 2014. aastal kasvas müügitulu kõigil teeninduse tegevusaladel, v.a haldus- ja abitegevuste ning muu teeninduse alal, kus see vähenes vastavalt 4% ja 9%. Haldus- ja abitegevusega ettevõtete osatähtsus teenindussektori müügitulus oli 2014. aastal 20%, muu teenindusega tegelevate ettevõtete oma 2%. Tervishoiu tegevusalal suurenes müügitulu aastaga 13%, kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses 8%, kinnisvaras 7%, info ja side tegevusalal 3%, hariduses 2% ning kunsti, meelelahutuse ja vaba aja tegevusalal 1%. Teenindussektori ettevõtted müüsid kaupu ja teenuseid keskmiselt 200 645 euro eest ettevõtte kohta. Suurim oli see näitaja telekommunikatsiooniettevõtetel – keskmiselt 4 miljonit eurot ettevõtte kohta.

Teenuste müük väljapoole Eestit vähenes. Kui enne 2014. aastat oli teenindussektori eksport mitu aastat kasvanud, siis 2014. aastal vähenes see 3% ja ulatus ligi 1,3 miljardi euron. 2010. aastaga võrreldes oli eksport 27% suurem. 66% ekspordist oli müük Euroopa Liidu riikidesse. 39% teenindusettevõtete ekspordist kuulus info- ja sideettevõtetele, 28% haldus- ja abitegevusega ettevõtetele ning 25% kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega ettevõtetele. Kogu teenindussektori ekspordi osatähtsus sektori müügitulus oli 20%.

Teenindussektori ettevõtete kulud olid 2014. aastal kokku 5,5 miljardit eurot – veidi üle kümnendiku kogu Eesti ettevõtete kuludest. Teenindusettevõtete kulud olid 4% suuremad kui 2013. aastal ja 35% suuremad kui 2010. aastal. Tervishoius kasvasid kulud aastaga 14%, kutse-, teadus- ja tehnikaalases tegevuses 8%, kinnisvaras 6%, hariduses 4%, kunsti, meelelahutuse ja vaba aja tegevusalal 3% ning info ja side tegevusalal 1%. Kulud vähenesid 1% haldus- ja abitegevuste ning 6% muu teeninduse alal. 35% teenindussektori ettevõtete kuludest olid muude ostetud teenuste kulud. Siia kuuluvad muu hulgas kulud raamatupidamisele, personali värbamisele ja täiendusõppele, panga teenustasud (v.a intressikulud), valvekonsultatsiooni-, posti- ja telekommunikatsiooni-, reklaami-, turu-uuringute, esitlus-, transpordi-, remondi- ja hoolduskulud jm teiste

ettevõtete osutatud teenused. Muude ostetud teenuste kulude osatähtsus kogukuludes oli suurim kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega ettevõtetel (43%) ja väikseim tervishoiuettevõtetel (20%). 28% teenindussektori kuludest olid tööjõukulud. Tervishoiuettevõtetes hõlmavad tööjõukulud poole, kinnisvaraettevõtetes aga vaid kümnendiku kuludest. Materjali-, ostetud toodete, energia- ja kütusekulud hõlmasid 13% teenindusettevõtete kuludest. Muu teenindusega tegelevates ettevõtetes oli selle kululiigi osatähtsus 25%, tervishoiuettevõtetes 20% ja kinnisvaraettevõtetes veidi alla 10%. Kaubakulude osatähtsus sektori kogukuludes oli 11%. Kaubakuludes sisaldub edasimüügiks ostetud ja ilma lisatöötletusega edasimüüdnud kaupade kulu. Kinnisvaraettevõtete kuludes oli kaubakulude osatähtsus 2014. aastal 30%, haldus- ja abitegevusega ettevõtete kuludes 12% ning info- ja sideettevõtete kuludes 9%. Teistel teeninduse tegevusaladel jäi kaubakulude osatähtsus alla 6%. Kulumi osatähtsus sektori kuludes oli 7%. Kinnisvara tegevusalal hõlmas kulum 12%, info ja side ning haldus- ja abitegevuste tegevusalal kummaski 8% kuludest, teistel tegevusaladel jäi kulumi osa alla 6%. Üüri- ja rendikulud olid 3,3% teenindussektori kuludest. Üürikulude osatähtsus tegevusala kogukuludes oli 7% nii hariduse kui ka muu teeninduse tegevusalal, teistel tegevusaladel oli see ligi 6%. Muude kulude osatähtsus teenindussektori kuludes oli 3%. Sinna on arvatud näiteks maksud, lootusetud nõuded ja lähetuskulud, kulud eraldiste moodustamiseks ning loteriivõitude väljamaksed. Kõige suurem oli muude kulude osatähtsus kogukuludes kunsti, meelelahutuse ja vaba aja tegevusala ettevõtetel – 27% –, teistel tegevusaladel jäi see alla 3%.

Tööviljakus ehk lisandväärtus hõivatu kohta oli teenindussektoris 2014. aastal 24 930 eurot. 2013. aastaga võrreldes oli see 5% ja 2010. aastaga võrreldes 25% suurem. Eesti ettevõtete keskmine tööviljakus oli 2014. aastal 25 300 eurot – teenindussektori omast suurem. Teenindussektori suurim tööviljakus oli kinnisvara tegevusalal, kus lisandväärtus hõivatu kohta oli 56 960 eurot.

Teenindussektori puhaskasum oli 2014. aastal 1,2 miljardit eurot. Aastaga vähenes puhaskasum ligi viiendiku võrra, 2010. aastaga võrreldes aga suurenes 1,6 korda. Puhaskasum kasvas 2014. aastal vaid info ja side (22%) ning kunsti, meelelahutuse ja vaba aja (4%) tegevusalal. 44% teenindussektori puhaskasumist tuli kinnisvaraettevõtetelt. Nende puhaskasum aga kahanes aastaga 18%. Tervishoiuettevõtete puhaskasum vähenes 19%, haldus- ja abitegevusega ettevõtetes 22%, kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevusega ettevõtetes 28%, haridusettevõtetes 42% ning muu teenindusega tegelevates ettevõtetes 86%. Sektori kõige kasumlikumad on kinnisvaraettevõtted – 44% nende müügitulust oli puhaskasum. Teenindussektori ettevõtete puhaskasum oli 2014. aastal keskmiselt 19% sektori müügitulust.

Teenindusettevõtete investeeringud põhivarasse kasvasid. Teenindussektor tegi investeeringuid kokku 1,1 miljardi euro eest, mis oli ligi kolmandik kogu Eesti ettevõtete investeeringutest. Teenindussektori investeeringute summa oli 7% suurem kui 2013. aastal ja 2,2 korda suurem kui 2010. aastal. Sektori suurimad investeerijad on kinnisvaraettevõtted. 2014. aastal hõlmasid nende investeeringud 42% sektori investeeringutest, kuid olid 12% väiksemad kui aasta varem. Haldus- ja abitegevuste alal kasvasid investeeringud aastaga 47%, kutse- teadus- ja tehnikaalases tegevuses 41% ning tervishoiu tegevusalal 33%. Teenindussektoris tehti 43% investeeringutest ehitamise ja rekonstrueerimisse, 19% ehitiste soetamise, 16% muudesse masinatesse ja seadmetesse, 15% transpordivahenditesse, 6% maasse ning 2% arvutitesse. 2013. aastaga võrreldes suurenesid investeeringud transpordivahenditesse (40%) ning ehitamise ja rekonstrueerimisse (31%), vähenesid aga investeeringud ehitiste soetamise (–4%), muudesse masinatesse (–10%), arvutitesse (–34%) ning maasse (ligi 4 korda). 2010. aastaga võrreldes suurenesid kõik investeeringuliigid. Immateriaalsesse põhivarasse investeeriti 2014. aastal 185 miljonit eurot, mida on kolm korda rohkem kui 2013. aastal. Võrreldes 2010. aastaga olid investeeringud immateriaalsesse põhivarasse 5,5 korda ehk 151 miljonit eurot suuremad.

SERVICE ACTIVITIES

Hille Vares

Overview

In 2014, slightly more than a quarter of the value added of Estonian enterprises was created in the service sector. The value added generated in the sector amounted to 2.9 billion euros, which is 8% more than in 2013 and 45% more than in 2010. A little over a quarter of the value added in the sector was created by information and communication enterprises and slightly more than a fifth by enterprises engaged in real estate, administrative and support service activities as well as those specialising in professional, scientific and technical activities.

In 2014, 43% of Estonian enterprises operated in the service sector. There were 31,381 enterprises in the sector – 4% more than in 2013. Since 2010, the number of service enterprises has increased by a third. In terms of the number of enterprises, professional, scientific and technical activities is the largest economic activity in the service sector, having accounted for 36% of all service sector enterprises in 2014 and for 37% in 2014. 17% of service enterprises were engaged in real estate activities and 13% in administrative and support service activities. Most of the service enterprises are micro-enterprises, i.e. enterprises with fewer than 10 persons employed – their share in the sector was 95% in 2014.

Slightly more than a quarter of all persons employed work in the service sector. In 2014, persons employed in the sector totalled 116,726, which is 2% more than a year earlier. The service sector had about 16,150 persons employed (16%) more than in 2010. Compared to 2013, employment in the service sector rose the most in administrative and support service activities, which have the greatest number of large enterprises offering rental, employment, travel agency and security services, services to buildings and landscape activities, and office administrative services. In 2014, these enterprises employed a third of all persons employed in the service sector. The average number of persons employed in a service enterprise was 4. Enterprises engaged in real estate activities and professional, scientific and technical activities had 2 persons employed, on average, whereas there were an average of 8 persons employed in enterprises specialised in administrative and support services and in human health and social work. In 2014, the average number of persons employed in all Estonian enterprises was 6.

In 2014, the turnover of service enterprises totalled 6.3 billion euros, which made up 12% of the total turnover of enterprises in Estonia. The turnover of service enterprises had increased 3% compared to 2013 and 38% compared to 2010. In 2014, turnover increased in all economic activities of the service sector, except for administrative and support service and other services activities, where it decreased 4% and 9%, respectively. Enterprises engaged in administrative and support service activities accounted for 20% and enterprises specialised in other services for only 2% of the turnover of the service sector. Year over year, turnover increased 13% in enterprises engaged in the economic activity of human health and social work, 8% in professional, scientific and technical activities, 7% in real estate activities, 3% in information and communication, 2% in education and 1% in arts, entertainment and recreation. The average sales in the service sector amounted to 200,645 euros per enterprise. Telecommunications enterprises had the biggest sales – 4 million euros per enterprise, on average.

The exports of services decreased. While before 2014 exports in the service sector had been on the rise for several years, in 2014 they dropped 3% and amounted to about 1.3 billion euros. Nevertheless, exports increased 27% compared to 2010. Sales to EU countries amounted to 66% of the exports of services. Information and communication enterprises accounted for 39%, administrative and support service enterprises for 28% and enterprises engaged in professional, scientific and technical activities for 25% of the service sector's total exports. The share of exports in turnover was 20% for the service sector as a whole.

In 2014, the costs of service enterprises totalled 5.5 billion euros, which was a tenth of the total costs of all enterprises in Estonia. The costs rose 4% compared to 2013 and 35% compared to 2010. In 2014 compared to 2013, costs increased 14% in enterprises engaged in human health and social work activities, 8% in professional, scientific and technical activities, 6% in real estate activities, 4% in education, 3% in arts, entertainment and recreation activities and 1% in information and communication. Costs decreased 1% in enterprises engaged in administrative and support service activities and 6% in enterprises specialised in other service activities. The share of other laid-out works in the total costs of service enterprises was 35%. Among other costs, these costs include bookkeeping, recruitment and continuous training costs and the costs of banking services (excl. interest expenses), security consultation, postal services and telecommunication costs, advertising, market surveying, presentation, transportation, repair and maintenance costs and the costs of other services provided by other enterprises. The share of other laid-out work in total costs was the largest in enterprises engaged in professional, scientific and technical activities (43%) and the smallest in human health and social work enterprises (20%). Personnel expenses amounted to 28% of the total costs of the service sector. The share of personnel costs accounts for a half of the costs in human health and social work enterprises, while in real estate enterprises they amount to only a tenth of the total costs of the economic activity. The costs of materials, supplies and intermediate goods, purchased fuel and power accounted for 13% of the costs in the service sector. The share of these costs amounted to 25% in enterprises engaged in other service activities, to 20% in human health and social work enterprises, to slightly less than 10% in real estate enterprises. Merchandise costs accounted for 11% of the costs of the service sector. Merchandise costs include the cost of goods purchased for resale to third parties without further processing. In 2014, the share of merchandise costs amounted to 30% of the costs in real estate enterprises and to 12% in administrative and support service activities and to 9% in information and communication. In other service activities, the share of merchandise costs remained below 6%. Depreciation accounted for 7% of the total costs of the sector. In real estate activities, depreciation accounted for 12% and in the economic activities of both administrative and support service activities and information and communication for 8% of the total costs, in other service activities the share was under 6%. Payments for long-term rental and operational leasing of goods made up 3.3% of the costs of the service sector. The share of these costs in the costs of the economic activity stood at 7% in both education and other services activities, while in other economic activities the share was around 6%. Other costs amounted to 3% of the costs of the service sector. These costs include, for example, taxes, doubtful accounts and travel costs, provisions-related costs, and lottery and gambling payouts. The share of other costs in total costs was the largest (27%) in enterprises engaged in arts, entertainment and recreation, while in other economic activities the share remained under 3%.

In 2014, labour productivity or value added per person employed was 24,930 euros in the service sector. Labour productivity increased 5% compared to 2013 and 25% compared to 2010. In 2014, the average labour productivity of Estonian enterprises was higher than that of the service sector – 25,300 euros. In the service sector, real estate enterprises had the highest labour productivity with 56,960 euros of value added per person employed.

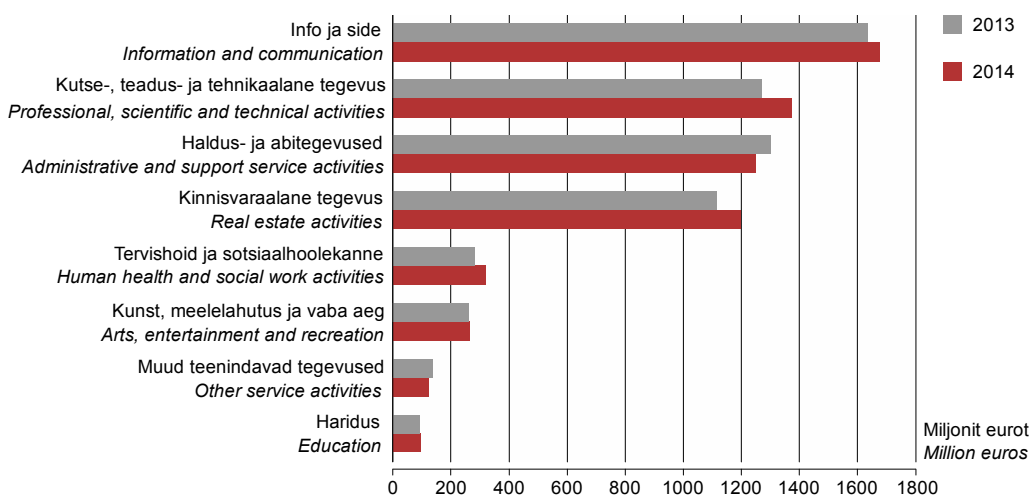
The net profit of the service sector was 1.2 billion euros in 2014. Net profit decreased by nearly a fifth compared to 2013 and increased 1.6 times compared to 2010. In 2014, net profit increased only in the economic activities of information and communication (22%) and arts, entertainment and recreation (4%). 44% of the service sector's total net profit was generated by real estate enterprises, but their net profit decreased 18% year over year. Net profit decreased 19% in enterprises specialised in human health and social work activities, 22% in administrative and support service activities, 28% in enterprises operating in professional, scientific and technical activities, 42% in enterprises engaged in education activities and 86% in enterprises specialised in other service activities. Real estate enterprises were the most profitable enterprises in the service sector – their net profit amounted to 44% of the turnover. In the service sector as a whole, the average volume of net profit in 2014 was 19% of the turnover of the sector.

Investments made by service enterprises in fixed assets increased. Investments of the service sector totalled slightly more than 1.1 billion euros, which was nearly a third of the total investments of Estonian enterprises. The total of investments made in the service sector was 7% bigger than in 2013 and 2.2 times bigger than in 2010. Real estate enterprises are the main investors of the service sector. In 2014, their investments amounted to 42% of the investments of the sector but were 12%

smaller than in 2013. Year over year, investments increased 47% in administrative and support service activities, 41% in professional, scientific and technical activities and 33% in human health and social work activities. In the service sector, 43% of the investments were made in the construction and alteration of buildings and structures, 19% in the acquisition of buildings and structures, 16% in other equipment, machinery and inventory, 15% in transport equipment, 6% in land and 2% in computers. Compared to 2013, investments in transport equipment increased by 40% and those made in the construction and alteration of buildings and structures by 31%. At the same time, there was a decrease in investments in the acquisition of buildings and structures (4%), in other equipment, machinery and inventory (10%), in computers (34%) and in land (4 times). Compared to 2010, there was an increase in all types of investments. Investments made in intangible assets in 2014 amounted to 185 million euros, which is three times more than in 2013. Compared to 2010, investments in intangible assets were 5.5 times or 151 million euros bigger.

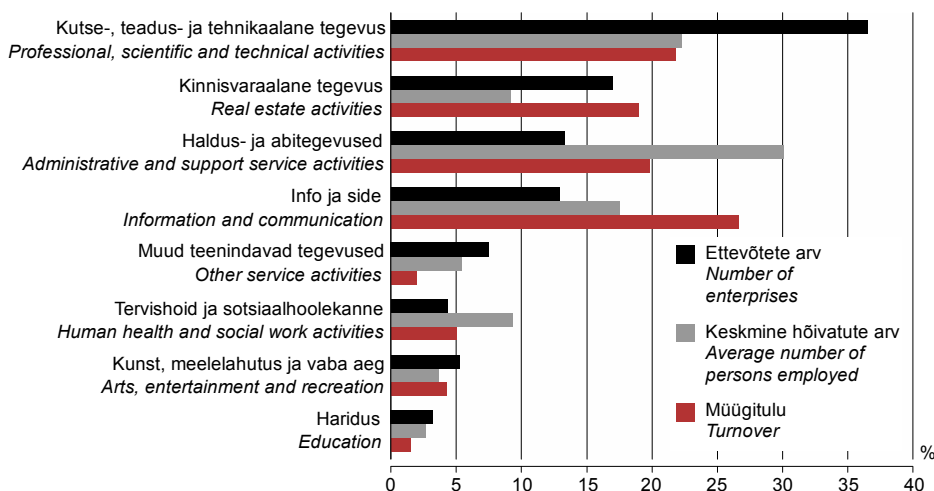
Joonis 1. Teenindusettevõtete müügitulu tegevusala järgi, 2013, 2014

Figure 1. Turnover of service enterprises by economic activity, 2013, 2014

Joonis 2. Teenindussektori ettevõtete, hõivatute ja müügitulu osatähtsus sektoris tegevusala järgi, 2014

Figure 2. Share of service enterprises, persons employed and turnover in service sector by economic activity, 2014

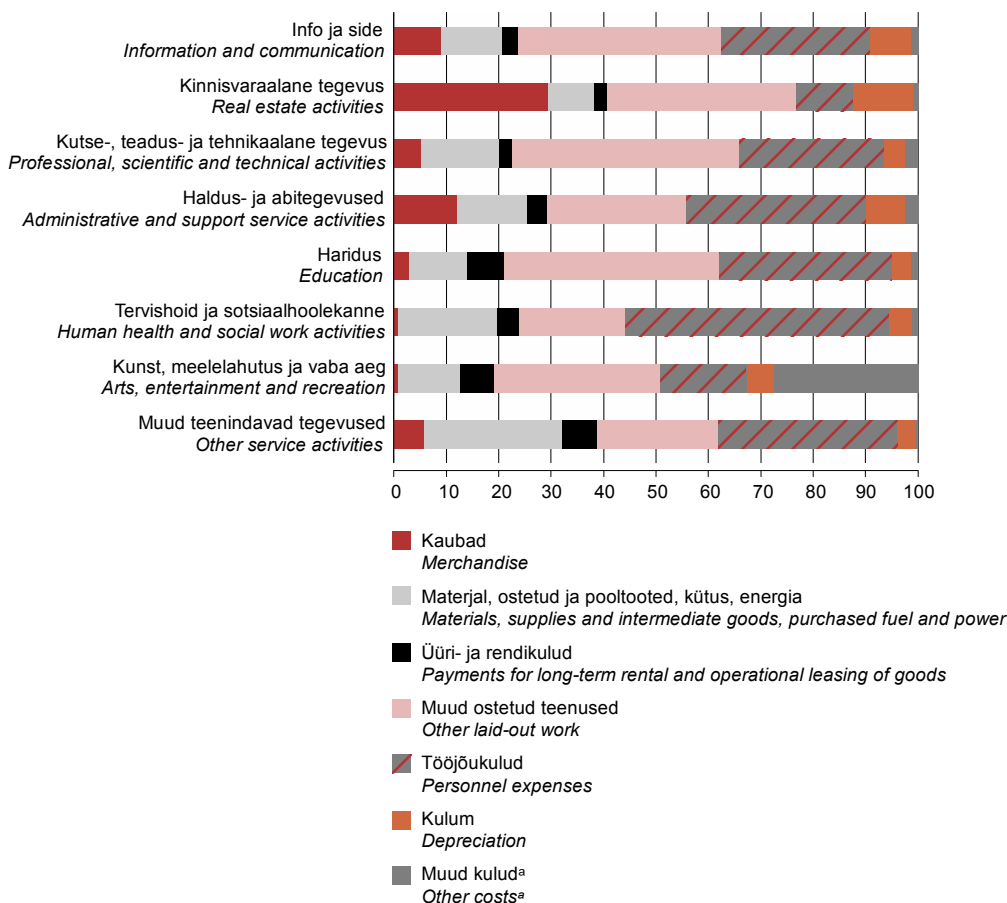

Tabel 1. Teenindustevõtete majandusnäitajad tegevusala järgi, 2010–2014
Table 1. Financial indicators of service enterprises by economic activity, 2010–2014

Ettevõtete arv	Keskmine hõivatute arv	Müügitulu, miljonit eurot	Müük mitte-residentidele, miljonit eurot	Puhaskasum (-kahjum), miljonit eurot	Lisandväärtus, miljonit eurot	Investeeringud põhivarasse, miljonit eurot
<i>Number of enterprises</i>	<i>Average number of persons employed</i>	<i>Turnover, million euros</i>	<i>Sales to non-residents, million euros</i>	<i>Net profit (loss), million euros</i>	<i>Value added, million euros</i>	<i>Investments in fixed assets, million euros</i>
Info ja side – Information and communication						
2010	2 588	16 557	1 314	321	160	563
2011	3 066	17 798	1 421	376	160	612
2012	3 400	19 025	1 510	417	173	647
2013	3 827	19 925	1 633	512	154	677
2014	4 047	20 425	1 676	496	189	744
Kinnisvaraalne tegevus – Real estate activities						
2010	4 634	10 699	735	18	296	327
2011	4 771	10 504	960	21	382	561
2012	4 919	10 687	1 040	42	318	472
2013	5 137	10 467	1 116	26	650	554
2014	5 310	10 704	1 197	33	530	610
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus – Professional, scientific and technical activities						
2010	8 502	22 570	952	256	177	389
2011	9 309	24 186	1 159	321	350	453
2012	10 067	24 977	1 136	287	620	504
2013	10 899	26 133	1 271	311	446	520
2014	11 462	25 956	1 373	316	321	603
Haldus- ja abitegevused – Administrative and support service activities						
2010	3 739	29 466	1 009	355	100	470
2011	3 888	31 890	1 109	370	148	513
2012	3 979	33 066	1 306	366	160	566
2013	4 374	34 415	1 302	411	161	611
2014	4 172	35 062	1 248	358	125	599
Haridus – Education						
2010	792	2 918	70	6	6	36
2011	856	3 117	64	4	4	35
2012	887	2 999	79	9	10	44
2013	977	3 243	93	11	11	50
2014	1 018	3 118	95	14	7	40
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne – Human health and social work activities						
2010	1 137	9 943	238	17	13	138
2011	1 177	10 001	247	14	13	146
2012	1 222	10 099	262	15	21	157
2013	1 291	10 431	282	16	27	173
2014	1 366	10 906	318	16	22	189
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg – Arts, entertainment and recreation						
2010	1 016	3 671	166	7	-3	44
2011	1 126	3 631	177	7	14	57
2012	1 262	3 956	235	12	16	65
2013	1 432	3 854	263	8	21	72
2014	1 644	4 269	266	18	22	76
Muud teenindavad tegevused – Other service activities						
2010	1 500	4 747	87	13	2	35
2011	1 720	4 892	99	18	4	39
2012	1 858	5 624	112	21	10	50
2013	2 107	5 635	135	13	5	49
2014	2 362	6 286	124	17	1	48
Teenindustevõtted kokku – Service enterprises total						
2010	23 908	100 571	4 572	993	749	2 003
2011	25 913	106 019	5 237	1 130	1 075	2 415
2012	27 594	110 433	5 681	1 168	1 328	2 504
2013	30 044	114 103	6 094	1 307	1 477	2 706
2014	31 381	116 726	6 296	1 267	1 216	2 910
Teenindustevõtete osatähtsus kõigi ettevõtete hulgas, % – Share of service enterprises among all enterprises, %						
2010	41	25	12	8	37	26
2011	42	26	11	7	35	26
2012	42	26	11	7	37	25
2013	42	26	11	7	40	25
2014	43	26	12	7	37	26

Joonis 3. Teenindussektori kulude jagunemine tegevusala järgi, 2014

Figure 3. Distribution of costs in service sector by economic activity, 2014

^a Maksed alltöövõtjatele ja tööjõuvarustusega tegelevatele ettevõtetele, maksud, lootusetud ja ebatõenäolised nõuded, lähetuskulud, muud kulud.

^a Payments to subcontractors, payments for agency workers, taxes, doubtful accounts, travel costs, other costs.

Metoodika

Teenindusstatistika hõlmab neid Eestis tegutsevaid ettevõtteid, mis tegutsevad järgmistel tegevusaladel: info ja side; kinnisvaraalaane tegevus; kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus; haldus- ja abitegevused; haridus; tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; kunst, meelelahutus ja vaba aeg; muud teenindavad tegevused. Nende tegevusalade kood Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi on J, L, M, N, P, Q, R ja S. Vaadeldakse tegutsevaid ettevõtteid ja küsitletakse kõiki riigi- ja kohaliku omavalitsuse ettevõtteid ning vähemalt 20 hõivatuga eraettevõtteid. Teistele Eesti ja välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvatest ettevõtetest tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Kogutud andmed laiendatakse ettevõtete üldkogumile, s.t arvutatakse üldkogumi näitajate hinnanguline suurus. Kõik rahalised näitajad on vastaval aastal kehtinud hindades ehk jooksevhindades ilma käibemaksuta.

Methodology

Service statistics cover all enterprises operating in Estonia in the following fields of activity: information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; education; human health and social work activities; arts, entertainment and recreation; other service activities. The activity codes of these economic activities are J, L, M, N, P, Q, R and S according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008). The survey population consists of economically active enterprises. All state and municipal enterprises as well as private enterprises with at least 20 persons employed are completely enumerated. A simple random sample is drawn from the rest of enterprises owned by Estonian and foreign persons in private law. The data collected by sample survey are expanded to the whole population, i.e. the population totals are estimated. All financial indicators are expressed at current prices of the reference year with value added tax excluded.

PÖLLUMAJANDUS

Aili Maanso

Ülevaade

2015. aastal oli teravilja kogusaak ning liha- ja munatoodang suurem ning piimatoodang väiksem kui aasta varem. Kasutatava põllumajandusmaa pindala kasvas 2014. aastaga võrreldes 2%. Ka põllumajandustootmises kasutatava maa pindala ning heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoitava maa pindala suurenes 2%. Heades tingimustes hoitava maa pindala osatähtsus kasutatavas põllumajandusmaas oli 2015. aastal 13%. Põllukultuure kasvatati 2015. aastal 614 000 hektaril – 1% suuremal alal kui 2014. aastal.

Teravilja kasvupind suurenes aastaga 5%. 2015. aastal kasvatati teravilja 350 400 hektaril. Taliteravilja osatähtsus teravilja kasvupinnas oli 34% – märksa suurem kui varasematel aastatel. Lootus heade talvitumistingimuste korral taliviljalt suuremat saaki saada 2015. aastal õigustas end. 28% teravilja kasvupinnast võttis enda alla talinisu ja 4% rukis, 37% suvioder ja 21% suvinisu. Talinisu kasvupind oli 2014. aastaga võrreldes 21% suurem ja suvinisu pind 2% väiksem. Rukki kasvupind vähenes aastaga 7%.

Tänu taliviljade kasvuks soodsatele oludele oli teraviljasaak 2015. aastal rekordiline – 1,5 miljonit tonni. 2014. aastaga võrreldes oli saak 26% suurem. 53% teraviljasaagist oli nisu, 36% oder, 4% kaer ja 4% rukis.

Ka teravilja keskmine saagikus oli 2015. aastal rekordiline – 4382 kilogrammi hektari kohta. 2014. aastaga võrreldes oli kasv 19%. Taliteravilja saagikus suurenes aastaga 24%. Seejuures suurenes rukki saagikus 19% ja oli 3823 kilogrammi hektari kohta ning talinisu saagikus 23% ja oli 5302 kilogrammi hektari kohta.

Rapsi ja rüpsi kasvupind oli 11% väiksem, talirapsi ja -rüpsi kasvupind aga 10% suurem kui 2014. aastal. Talirapsi- ja talirüpsisaak oli suurem kui suvirapsi ja -rüpsi oma. 70 800 hektarilt saadi 196 300 tonni rapsi- ja rüpsiseemet. Keskmine saagikus oli läbi aegade suurim – 2771 kilogrammi hektari kohta. 2014. aastaga võrreldes oli saagikus 33% suurem. Suvirapsi ja -rüpsi saagikus suurenes aastaga 31%, talirapsi ja -rüpsi oma 27%. Suur hektarisaak korvas kasvupinna vähenemise. Rapsi ja rüpsi kogusaak oli 18% suurem kui 2014. aastal.

Kartuli kasvupind vähenes aastaga 8%. 2015. aastal saadi 5800 hektarilt 117 200 tonni kartulit. Kartulisaak hektari kohta oli 20 138 kilogrammi, mida on 9% rohkem kui aasta varem. Kartulitoodang elaniku kohta oli 2015. aastal 89 kilogrammi – sama suur kui aasta varem.

Avamaaköögivilja kasvupinna suurus ei ole viimastel aastatel eriti muutunud ja oli 2015. aastal 3100 hektarit. Köögiviljasaak aga oli 29% suurem kui aasta varem – 85 900 tonni, millest 72 500 tonni oli avamaaköögivilii. Köögiviljasaak elaniku kohta oli 2015. aastal 65 kilogrammi (2014. aastal 50 kg).

Ühe- ja mitmeaastaste söödakultuuride kasvupind oli 9% väiksem ja haljasmassisaak 1% väiksem kui aasta varem. Hektarilt saadi haljasmassi 9% rohkem kui 2014. aastal. Kasutatava püsirohumaa pind vähenes aastaga 3%, kuid saadud haljasmassisaak suurenes 3%.

Viljapuu- ja marjaistandike pindala oli pea sama suur, ent saak 28% suurem kui aasta varem. Peaaegu poole viljapuu- ja marjaistandike pindalast hõlmasid endiselt õunaaiad. Puuvilja- ja marja- saak elaniku kohta oli 2015. aastal 5 kilogrammi – kilo võrra suurem kui aasta varem.

Veiste arv vähenes aastaga 3%, piimalehmade arv 5%. 2015. aasta lõpus oli Eestis 256 200 veist, sh 90 600 piimalehma. Sigu oli 2015. aasta lõpus 304 500 – 15% vähem kui aasta varem. Lammaste ja kitsede arv suurenes 1% ja neid oli kokku 90 900. Lindude arv vähenes aastaga 8% ja neid oli 2015. aasta lõpus kokku veidi üle 2,1 miljoni.

Eesti veiste osatähtsus Euroopa Liidu (EL) riikide veiste arvus oli 2015. aasta lõpus 0,3%, piimalehmade osatähtsus 0,4% ja sigade oma 0,2%. EL-is kokku veiste ja ka piimalehmade arv

2015. aastal veidi suurenes. Lähiriikidest vähenes veiste arv aastaga peale Eesti ka Lätis, Leedus ja Soomes. Piimalehmade arv kahanes kõige rohkem Eestis ja Leedus, vähem Lätis ja Soomes. Sigade arv EL-i riikides kokku suurenes, kuid nii Eestis, Lätis kui ka Leedus vähenes, sealjuures Eestis kõige rohkem. Soome näitaja kasvas.

Piimatoodang oli Eestis 2015. aastal 783 200 tonni – 3% väiksem kui 2014. aastal. Piimatoodang lehma kohta on aasta-aastalt kasvanud ja oli 2015. aastal 8442 kilogrammi – 3% suurem kui aasta varem. Elaniku kohta toodeti 596 kilogrammi piima, mida on 17 kilogrammi võrra vähem kui 2014. aastal.

Lihatoodang oli 2015. aastal 83 200 tonni, millest 15% oli veiseliha. Aastaga suurenes toodang 4%. Elaniku kohta toodeti mullu 63 kilogrammi liha – 2 kilo rohkem kui aasta varem.

Munatoodang kasvas aastaga 3% ja 2015. aastal toodeti 204,4 miljonit muna. Keskmise munatoodang kana kohta juriidiliste isikute põllumajanduslikes majapidamistes oli 281 muna. Elaniku kohta toodeti 155 muna, mida oli veidi rohkem kui 2014. aastal (152).

Meetoodang oli 2015. aastal 1117 tonni – 3% väiksem kui aasta varem.

AGRICULTURE

Aili Maanso

Overview

In 2015, the total production of cereals, meat and eggs was bigger and the production of milk smaller than a year earlier. The area of utilised agricultural land increased 2% compared to 2014. The area of land used for agricultural production and the area of land maintained in good agricultural and environmental condition also increased 2%. The area of land maintained in good agricultural and environmental condition made up 13% of the total utilised agricultural land in 2015. In 2015, field crops were grown on 614,000 hectares – on an area 1% bigger than in 2014.

The sown area of cereals increased 5% year over year. Cereals were grown on 350,400 hectares in 2015. The share of winter crops in the sown area of cereals was 34% – much bigger than in the previous years. The hope of producing a higher yield of winter crops under good wintering conditions was justified in 2015. Winter wheat accounted for 28%, rye for 4%, spring barley for 37% and spring wheat for 21% of the total sown area of cereals. Compared to 2014, the sown area of winter wheat increased 21%, while the sown area of spring wheat decreased 2%. The sown area of rye decreased 7% year over year.

Thanks to favourable conditions for winter crops, cereal production was on a record-high level in 2015 – 1.5 million tonnes. The production was 26% bigger than in 2014. Wheat accounted for 53%, barley for 36%, oats for 4% and rye for 4% of the production of cereals.

The average yield of cereals was also at a record high in 2015 – 4,382 kilograms per hectare. Compared to 2014, there was a 19% rise in production. The average yield of winter cereals grew 24% year over year. The average yield of rye increased 19%, amounting to 3,823 kilograms per hectare, and the average yield of winter wheat grew 23% and amounted to 5,302 kilograms per hectare.

The sown area of rape and turnip rape decreased 11% compared to 2014, while that of winter rape and winter turnip rape increased 10%. Winter rape and winter turnip rape produced a higher yield than spring rape and spring turnip rape did. In 2015, the production of rape and turnip rape seed totalled 196,300 tonnes collected from 70,800 hectares. The average yield was the highest ever – 2,771 kilograms per hectare. This was 33% more than in 2014. The average yield of spring rape and spring turnip rape increased 31% year over year and that of winter rape and winter turnip rape – 27%. The total production of rape and turnip rape was 18% bigger than in 2014.

The sown area of potatoes decreased 8% year over year. In 2015, 117,200 tonnes of potatoes were collected from 5,800 hectares. The yield amounted to 20,138 kilograms per hectare – 9% more than in the previous year. In 2015, the per-capita production of potatoes stood at 89 kilograms, which was the same as in 2014.

The sown area of open-field vegetables has not changed much in recent years and amounted to 3,100 hectares in 2015. The production of vegetables increased 29% compared to 2014 and totalled 85,900 tonnes, of which 72,500 tonnes were open-field vegetables. In 2015, 65 kilograms of vegetables were produced per inhabitant (50 kilograms in 2014).

The area of annual and multiannual forage crops was 9% smaller and the production of green fodder 1% smaller than a year earlier. The average yield per hectare of green fodder increased 9% compared to 2014. The area of used permanent grassland decreased 3% year over year, but 3% more green fodder was produced.

The area of orchards and berry plantations was more or less the same as in 2014, whereas the production increased 28%. As before, apple plantations accounted for nearly a half of the area of orchards and berry plantations. In 2015, the production of fruits and berries per inhabitant amounted to 5 kilograms – one kilogram more than in 2014.

Year over year, the number of cattle fell 3% and that of dairy cows – 5%. At the end of 2015, the number of cattle in Estonia stood at 256,200, including 90,600 dairy cows. Pigs numbered 304,500 at the end of 2015 – 15% fewer than a year earlier. The number of sheep and goats increased 1% and amounted to a total of 90,900. The number of poultry dropped 8% year over year and was slightly over 2.1 million at the end of 2015.

At the end of 2015, the share of Estonian cattle in the total number of cattle of the European Union (EU) countries was 0.3%, the share of dairy cows was 0.4% and the share of pigs was 0.2%. In the EU as a whole, the number of cattle and that of dairy cows increased slightly in 2015. Among our neighbouring countries, the number of cattle declined in addition to Estonia also in Latvia, Lithuania and Finland. The number of dairy cows fell the most in Estonia and Lithuania, less in Latvia and Finland. The number of pigs increased in the EU as a whole, but dropped in Estonia, Latvia and Lithuania (in Estonia the most). In Finland, the number increased.

In 2015, milk production in Estonia totalled 783,200 tonnes – 3% less than in 2014. The average milk production per cow has been growing year by year and in 2015 it amounted to 8,442 kilograms, which was 3% more than a year earlier. 596 kilograms of milk was produced per inhabitant – 17 kilograms less than in 2014.

In 2015, meat production amounted to 83,200 tonnes, 15% of which was beef. Compared to the previous year, there was a 4% increase in production. Per-capita meat production totalled 63 kilograms – 2 kilograms more than in 2014.

Egg production increased 3% year over year and 204.4 million eggs were produced in Estonia in 2015. The average egg production per hen in the agricultural holdings of legal persons totalled 281 eggs. In 2015, egg production per inhabitant amounted to 155 eggs, which was slightly more than in 2014 (152).

Honey production amounted to 1,117 tonnes in 2015 – 3% less than a year earlier.

Tabel 1. Kasutatav põllumajandusmaa, 2011–2015*Table 1. Utilised agricultural land, 2011–2015*

(tuhat hektarit – thousand hectares)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kasutatav põllumajandusmaa kokku ^a	946,0	955,9	965,9	974,8	993,6	<i>Utilised agricultural land total^a</i>
põllumajandustootmises kasutatav maa	802,2	818,8	857,0	851,9	868,1	<i>area of agricultural production</i>
põllumaa (k.a maasikas)	632,4	620,5	632,1	648,1	669,7	<i>arable land (incl. strawberries)</i>
viljapuude ja marja-kultuuride istandikud (v.a maasikas), puukoolid	7,0	6,8	6,3	6,2	6,1	<i>orchards and berry plantations (excl. strawberries), nurseries</i>
püsirohuma ^b	162,8	191,5	218,6	197,6	192,3	<i>permanent grassland^b</i>
põllumajandustootmises mittekasutatav, kuid heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoitav maa	143,8	137,1	108,4	122,4	125,0	<i>land not used for agricultural production but maintained in good agricultural and environmental condition</i>

^a Põllumajandustootmises kasutatav ning heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoitav maa. Alates 2013. aastast on arvestatud ka jõulukuusekasvandusi.

^b Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa püsirohuma hulk.

^a *Land used for agricultural production and land maintained in good agricultural and environmental condition. Since 2013, the figure includes Christmas tree plantations.*

^b *Since 2003, over-five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.*

Tabel 2. Põllukultuuride kasvupind, 2011–2015*Table 2. Sown area of field crops, 2011–2015*

(tuhat hektarit – thousand hectares)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Teravili	297,0	290,5	311,1	332,9	350,4	<i>Cereals</i>
taliteravili	70,9	86,3	59,7	102,8	120,3	<i>winter crops</i>
rukis	13,3	16,9	11,5	15,4	14,3	<i>rye</i>
nisu	52,8	63,5	44,9	81,0	97,8	<i>wheat</i>
oder	0,3	0,3	0,1	0,2	1,1	<i>barley</i>
trititik	4,5	5,6	3,2	6,2	7,1	<i>triticale</i>
suviteravili	226,1	204,2	251,4	230,1	230,1	<i>spring crops</i>
nisu	75,6	60,8	79,3	73,4	71,9	<i>wheat</i>
oder	118,0	108,7	133,0	125,6	130,3	<i>barley</i>
kaer	28,4	31,8	34,8	27,3	24,4	<i>oats</i>
segavili	3,8	2,4	3,7	3,0	2,1	<i>mixed grain</i>
tatar	0,3	0,5	0,6	0,8	1,4	<i>buckwheat</i>
Kaunvili	8,6	11,0	13,6	19,1	31,3	<i>Legumes</i>
Tehnilised kultuurid	90,0	87,9	87,2	81,0	72,6	<i>Industrial crops</i>
õliina	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	<i>oil flax</i>
raps ja rüps	89,0	87,1	86,1	80,0	70,8	<i>rape and turnip rape</i>
Avamaaköögivilid	2,9	2,9	2,8	2,9	3,1	<i>Open-field vegetables</i>
Kartul	9,2	7,6	6,6	6,4	5,8	<i>Potatoes</i>
Söödakultuurid	177,6	168,9	168,9	166,1	150,8	<i>Forage crops</i>
söödajuurvili	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>fodder roots</i>
ühe- ja mitmeaastased söödakultuurid ^a	177,5	168,9	168,9	166,1	150,8	<i>annual and multiannual forage crops^a</i>
seemnekasvatus	2,4	1,1	2,4	3,6	3,5	<i>seeds</i>
KOKKU	585,3	568,8	590,2	608,4	614,0	<i>TOTAL</i>

^a Alates 2003. aastast arvestatakse haritavale maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohumaa püsirohuma hulk.

^a *Since 2003, over-five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.*

Tabel 3. Põllukultuuride kogusaak, 2011–2015
Table 3. Total production of field crops, 2011–2015
 (tuhat tonni – thousand tonnes)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Teravili	771,6	991,2	975,5	1 221,6	1 535,3	Cereals
taliteravili	204,3	379,1	168,8	423,2	613,4	winter crops
rukis	31,0	57,1	21,9	49,6	54,7	rye
nisu	159,0	296,2	137,8	347,8	518,5	wheat
oder	0,7	1,0	0,3	0,6	5,1	barley
tritik	13,6	24,8	8,8	25,2	35,1	triticale
suviteravili	567,3	612,1	806,7	798,4	921,9	spring crops
nisu	201,2	188,5	269,0	267,7	294,1	wheat
oder	294,3	340,3	440,7	457,5	551,5	barley
kaer	62,8	78,4	85,3	65,0	67,8	oats
segavili	8,8	4,7	11,3	7,6	7,3	mixed grain
tatar	0,2	0,2	0,4	0,6	1,2	buckwheat
Kaunvili	15,5	12,9	31,4	39,5	86,2	Legumes
Õililina	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	Oil flax
Raps ja rüps	144,2	157,8	174,0	166,2	196,3	Rape and turnip rape
Köögivilid	88,1	66,1	78,9	66,4	85,9	Vegetables and greens
avamaaköögivilid	74,1	53,8	67,4	55,5	72,5	open-field vegetables
Kartul	164,7	138,9	127,7	117,3	117,2	Potatoes
Söödajuurvili	0,5	0,2	0,2	0,3	0,5	Fodder roots
Ühe- ja mitmeaastaste söödakultuuride haljasmassisaak ^a	2 152,0	2 600,9	2 245,4	2 202,1	2 174,0	Green fodder from annual and multiannual forage crops ^a

^a Alates 2003. aastast arvestatakse haritava maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohuma püsirohuma hulka.

^a Since 2003, over-five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.

Tabel 4. Põllukultuuride saagikus, 2011–2015

Table 4. Yield of field crops, 2011–2015
 (kilogrammi hektari kohta – kilograms per hectare)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Teravili	2 598	3 412	3 136	3 669	4 382	Cereals
taliteravili	2 883	4 392	2 829	4 116	5 098	winter crops
rukis	2 325	3 381	1 906	3 211	3 823	rye
nisu	3 013	4 662	3 073	4 295	5 302	wheat
oder	2 286	3 389	3 214	3 392	4 576	barley
tritik	3 050	4 433	2 715	4 050	4 951	triticale
suviteravili	2 509	2 998	3 209	3 469	4 007	spring crops
nisu	2 659	3 102	3 392	3 648	4 090	wheat
oder	2 494	3 130	3 314	3 641	4 232	barley
kaer	2 211	2 471	2 453	2 384	2 781	oats
segavili	2 345	1 952	3 053	2 523	3 438	mixed grain
tatar	732	424	718	719	887	buckwheat
Kaunvili	1 811	1 179	2 315	2 070	2 756	Legumes
Õililina	878	513	1 338	1 140	826	Oil flax
Raps ja rüps	1 620	1 811	2 021	2 078	2 771	Rape and turnip rape
Avamaaköögivilid	24 865	18 389	23 951	19 188	23 080	Open-field vegetables
Kartul	17 836	18 217	19 245	18 472	20 138	Potatoes
Söödajuurvili	13 939	17 000	13 294	23 000	15 903	Fodder roots
Ühe- ja mitmeaastaste söödakultuuride haljasmassisaak ^a	12 286	15 501	13 483	13 549	14 758	Green fodder from annual and multiannual forage crops ^a

^a Alates 2003. aastast arvestatakse haritava maale rajatud üle viie aasta vanune pikaajaline rohuma püsirohuma hulka.

^a Since 2003, over-five-year-old seeded grassland is considered permanent grassland.

Tabel 5. Viljapuu- ja marjakultuuriistandike pindala, 2011–2015*Table 5. Area of orchards and berry plantations, 2011–2015*

(tuhat hektarit – thousand hectares)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Õuna- ja pirnipuud	3,3	3,1	3,0	2,9	2,8	<i>Apple and pear trees</i>
Kirsi- ja ploomipuud	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	<i>Cherry and plum trees</i>
Marjad (k.a maasikas)	3,0	3,1	3,1	3,1	3,2	<i>Berries (incl. strawberries)</i>
KOKKU	7,0	6,8	6,7	6,6	6,6	<i>TOTAL</i>

Tabel 6. Puuvilja- ja marjasaak, 2011–2015*Table 6. Production of fruits and berries, 2011–2015*

(tuhat tonni – thousand tonnes)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Õunad ja pirnid	2,7	1,9	4,4	2,3	2,7	<i>Apples and pears</i>
Kirsid ja ploomid	0,4	0,3	0,4	0,1	0,3	<i>Cherries and plums</i>
Marjad (k.a maasikas)	2,8	3,0	2,9	2,7	3,5	<i>Berries (incl. strawberries)</i>
KOKKU	5,9	5,2	7,7	5,1	6,5	<i>TOTAL</i>

Tabel 7. Viljapuude ja marjakultuuride saagikus, 2011–2015*Table 7. Yield of fruits and berries, 2011–2015*

(kilogrammi kandeealise istandiku hektari kohta – kilograms per one plantation hectare of carrying age)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Õunad ja pirnid	840	633	1 526	805	1 053	<i>Apples and pears</i>
Kirsid ja ploomid	532	504	640	142	613	<i>Cherries and plums</i>
Marjad (k.a maasikas)	1 028	1 184	1 213	1 006	1 305	<i>Berries (incl. strawberries)</i>
KOKKU	884	848	1 313	830	1 126	<i>TOTAL</i>

Tabel 8. Loomad ja linnud, 2011–2015*Table 8. Livestock and poultry, 2011–2015*

(aasta lõpus, tuhat – at year end, thousands)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Veised	238,3	246,0	261,4	264,7	256,2	<i>Cattle</i>
piimalehmad	96,2	96,8	97,9	95,6	90,6	<i>dairy cows</i>
Sead	365,7	375,1	358,7	357,9	304,5	<i>Pigs</i>
Lambad ja kitsed	88,2	81,4	86,8	89,8	90,9	<i>Sheep and goats</i>
Hobused ^a	6,5	6,2	6,3	6,3	6,3	<i>Horses^a</i>
Linnud	2 032,9	2 170,9	2 139,2	2 339,6	2 161,8	<i>Poultry</i>

^a Põllumajanduslikes majapidamistes.^a In agricultural holdings.

Tabel 9. Loomakasvatustoodang, 2011–2015

Table 9. Production of livestock, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Liha (tapakaalus), tuhat tonni	80,6	78,4	79,8	80,7	83,7	Meat (slaughter weight), thousand tonnes
veiseliha	12,2	12,3	11,5	11,9	12,6	beef
sealiha	50,2	48,8	49,5	48,7	..	pork
lamba- ja kitseliha	0,6	0,7	0,7	0,6	..	lamb and goat meat
linnuliha	17,5	16,5	18,1	19,5	..	poultry meat
küüliku- ja nutrialiha	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	rabbit and coypu meat
Piim, tuhat tonni	693,0	721,2	772,0	805,2	783,2	Milk, thousand tonnes
Munad, miljonit tükki	183,8	179,5	189,9	199,4	204,4	Eggs, million pieces
Vill (füüsilises kaalus), tonni	126	138	167	134	108	Wool (in physical weight), tonnes
Mesi, tonni	694	957	979	1 155	1 117	Honey, tonnes

Tabel 10. Veised ja sead Eestis, lähiriikides ja Euroopa Liidus, 2014, 2015

Table 10. Cattle and pigs in Estonia, neighbouring countries and the European Union, 2014, 2015 (aasta lõpus – at year end)

	Veiste arv (k.a piimalehmad), tuhat Cattle (incl. dairy cows), thousands	Piimalehmade arv, tuhat Number of dairy cows, thousands	Sigade arv, tuhat Pigs, thousands	
2014				2014
EL-28	88 405,6	23 558,6	148 330,4	EU-28
Eesti	264,7	95,6	357,9	Estonia
Läti	422,0	165,9	349,4	Latvia
Leedu	736,6	314,0	714,2	Lithuania
Soome	907,4	282,9	1 222,6	Finland
2015				2015
EL-28	89 152,2	23 599,6	148 724,2	EU-28
Eesti	256,2	90,6	304,5	Estonia
Läti	419,1	162,4	334,2	Latvia
Leedu	722,6	300,5	687,8	Lithuania
Soome	903,4	282,2	1 239,0	Finland

Allikas/Source: Eurostat

Tabel 11. Loomade ja lindude produktiivsus, 2011–2015

Table 11. Productivity of livestock and poultry, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Keskmine piimatoodang lehma kohta, kilogrammi	7 168	7 526	7 990	8 233	8 442	Average milk yield per cow, kilograms
Keskmine villatoodang lamba kohta (füüsilises kaalus), kilogrammi	1,5	1,9	2,1	1,6	1,3	Average wool yield (in physical weight) per sheep, kilograms
Keskmine munatoodang kana kohta ^a , tükki	288	279	288	291	281	Average egg yield per hen ^a , pieces

^a Juriidiliste isikute põllumajanduslikes majapidamistes.^a In the agricultural holdings of legal persons.

Tabel 12. Põllumajandustoodang elaniku kohta, 2011–2015

Table 12. Agricultural production per inhabitant, 2011–2015

(kilogrammi – kilograms)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Teravili	581	749	740	929	1 168	Cereals
Kartul	124	105	97	89	89	Potatoes
Köögivili	66	50	60	50	65	Vegetables
Puuviljad ja marjad	4	4	6	4	5	Fruits and berries
Liha	61	59	61	61	63	Meat
Piim	522	545	586	613	596	Milk
Munad, tükki	138	136	144	152	155	Eggs, pieces

Joonis 1. Loomad, 1995–2015

Figure 1. Livestock, 1995–2015

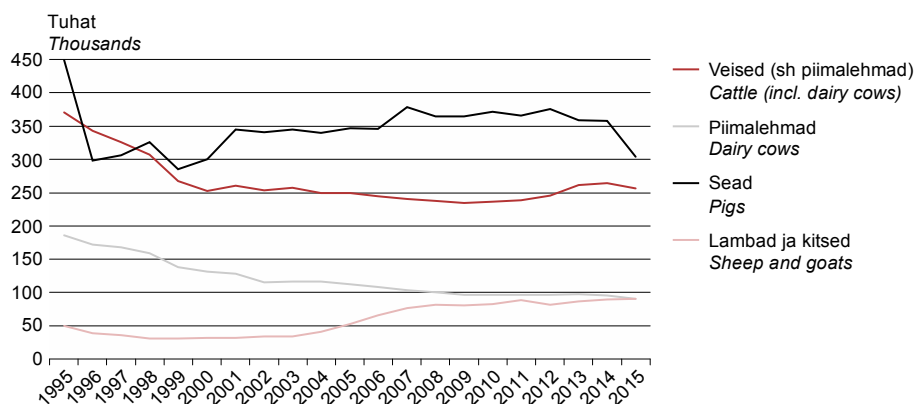
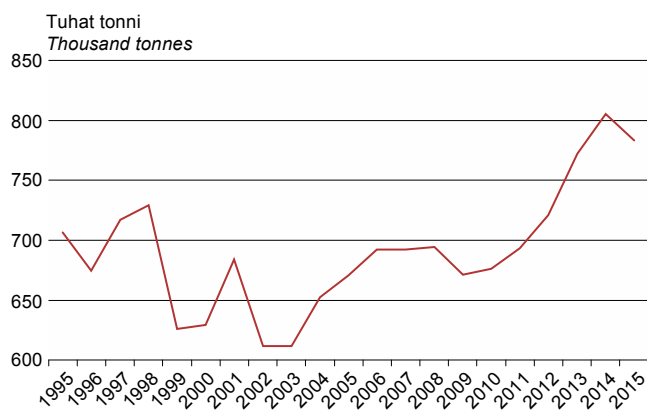
Joonis 2. Piimatoodang, 1995–2015

Figure 2. Production of milk, 1995–2015

Metoodika

Põllumajandusstatistika hõlmab kõiki põllumajandustootjaid.

Põllumajanduslikelt majapidamistelt kogutakse andmed valikuuringutega. Nende andmete alusel arvutatakse kõigi majapidamiste koondnäitajad.

Põllumajanduslike kodumajapidamiste andmed on hinnangulised ja põhinevad põllumajandusloenduse, põllumajanduslike kodumajapidamiste uuringu ja põllumajanduslike majapidamiste andmetel.

Methodology

Agricultural statistics refer to all agricultural producers.

The data on agricultural holdings are collected by sample surveys. These data serve as the basis for the calculation of aggregate indicators for all holdings.

The data on agricultural household plots have been estimated on the basis of the Agricultural Census, the agricultural household plot survey and the data on agricultural holdings.

JAHINDUS, KALANDUS JA METSAMAJANDUS

Evelin Enno, Madis Raudsaar

Ülevaade

Eesti maismaast peaaegu poole ehk 49% katab mets. 2014. aastal oli Eesti metsamaa pindala 2,3 miljonit hektarit ja metsade puidutagavara 481 miljonit tihumeetrit. Levinuimad puistud olid männikud (33,0% puistute kogupindalast), kaasikud (30,7%), kuusikud (16,9%) ja hall-lepikud (9,1%). ÜRO toidu- ja põllumajandusorganisatsiooni andmetel on Eesti oma territooriumi metsasuse (metsamaa osatähtsus maismaas) poolest Euroopas Soome, Rootsi, Sloveenia, Montenegro ja Läti järel kuendal kohal. Metsaga on otseselt seotud 35 000 töökohta metsasektoris ning kaudselt paljud turismi-, spordi-, transpordi- jt sektorite töökohad.

Käesoleval kümnendil on metsanduse arengu aluseks „Eesti metsanduse arengukava aastani 2020“, milles on metsanduse põhieesmärgiks seatud metsade tootlikkus ja elujõulisus ning mitmekesine ja tõhus metsakasutus. Eesmärgi saavutamiseks tuleb muu hulgas varuda puitu juurdekasvu ulatuses, suurendada metsauuendustööde mahtu, hoida range kaitse all vähemalt 10% metsamaa pindalast ja parandada kaitstavate metsade esinduslikkust. Rangelt kaitstava metsa osatähtsus kogu metsamaa pindalas oli 10% juba 2010. aastal, eri tüüpi metsade esinduslikkuse tagamiseks range kaitsega aladel aga tuleb veel pingutada.

Metsamajanduse jätkusuutlikkuse hindamisel võrreldakse raiemahtu puidu aastase juurdekasvuga. Kui raiemaht ületab pikema aja jooksul juurdekasvu, ohustab see elurikkust ja metsasektori toorainega varustatuse jätkusuutlikkust. Raiemahu väike osatähtsus juurdekasvus aga viitab kogunenud puiduvaru ebatõhusale kasutamisele. Statistilise metsainventeerimise andmetel vähenes raiemaht ajavahemikus 2000–2007 ligikaudu 60%, jõudes 5,3 miljoni tihumeetri. Seejärel hakkas raiemaht tasapisi suurenema ja 2010. aastaks oli see jõudnud 8,5 miljoni tihumeetri. Kui 2007. aastal oli metsaraie osatähtsus juurdekasvus 44%, siis 2013. aastal 59%. Keskkonnaagentuur on raiedokumentide põhjal koostanud raiehinnangu, mis näitab, et raiemaht on viimastel aastatel mõõdukalt kasvanud. Nimetatud hinnangu kohaselt raiuti 2014. aastal 9,8 miljonit ja 2015. aastal 9,5 miljonit tihumeetrit puitu. Et Eesti metsades on üsna suur osatähtsus küpsetel puistutel, võiks raiemaht isegi suurem olla. Möödunud kümnendil kehtinud metsanduse arengukava kohaselt oli puiduvarumise optimaalne tase 13,1 miljonit tihumeetrit. Käesoleval kümnendil peetakse optimaalseks 12–15 miljonit tihumeetrit aastas.

Metsa kasvatamisel on tähtis osa ka uue metsapõlve rajamisel. 2015. aastal istutas Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) 6070 ja külvas 466 hektarit metsa. Metsa looduslikule uuenemisele kaasaaitamiseks tehti RMK-s töid 1740 hektaril. Ka noore metsa hooldamise maht on kasvanud. Kui 2010. aastal tegi RMK valgustusraieid 14 066 hektaril, siis 2015. aastal 19 418 hektaril. Erametsades toimuva metsauuenduse kohta alates 2014. aastast enam ametlikult andmeid ei koguta, kuid kaudsed andmed näitavad ka seal uuendamise kasvu.

2015. jahiaastal kütitati rekordiline arv metssigu – 32 580 isendit. Metssigade küttimise suur kasv oli tingitud sigade Aafrika katku levikust Eestisse 2014. aasta sügisel. Põtru kütitati 2015. aastal 6873 ja punahirvi 1252 – mõlemat rohkem kui 2014. aastal. Ühtlasi on need viimase viie aasta suurimad näitajad. 2015. aastal kütitati esimest korda kahte uut jahilukiliiki: hallhüljest (10 isendit) ja šaakalit (6 isendit). Hanelistest kütitati enim valgepõsklaglet (3039 isendit) ja pardilistest sinikaelparti (5242 isendit).

Kõige enam kala püütakse Läänemeres. 2015. aastal püüti Läänemeres 59 326 tonni kala, mis oli ligikaudu 81% kogupüügist. Võrreldes 2014. aastaga on kalapüük Läänemeres kasvanud 9%. Läänemerepüük jaguneb omakorda avamere- ja rannapüügiks. Kõige enam kala saadakse avamerepüügil: alates 1992. aastast on avamerepüügi osatähtsus kogu Läänemere püügis olnud ligikaudu 83%. Rannapüügi osatähtsus on püsunud keskmiselt 17% juures. Tähtsaimad töenduslikud kalaliigid on kilu, räim ja tursk. 2015. aastal vähenes kilupüük võrreldes 2014. aastaga ligikaudu 4600 tonni võrra ja kilusaak oli 23 953 tonni, seevastu räime püüti 32 317 tonni, mida on ligikaudu

9200 tonni rohkem kui aasta varem. Tursapüük aga kasvas 11% ja oli 2015. aastal 182 tonni. Varasemast rohkem püüti ka ahvenat, tinti ja lesta – 2015. aastal vastavalt 1522, 435 ja 239 tonni.

Siseveepüük on võrreldes Läänemere-püügiga väiksemamahuline, kuid siiski oluline osa Eesti kogupüügist. Sisevetest püütud kalakogus ei ole aastate jooksul oluliselt muutunud: aastate 1992–2015 keskmine on olnud ligikaudu 2800 tonni. Ka 2015. aasta ei erine eelmistest – kokku püüti 2570 tonni kala. Siseveepüügis on suurim osatähtsus Peipsi, Pihkva ja Lämmijärvest püütud kalal – 2015. aastal ligikaudu 87%. Püük teistest veekogudest – Võrtsjärvest, Emajõe ja ülejäänud väiksematest jõgedest ja järvedest – hõlmas möödunud aastal seega 23% siseveepüügist. Enim püütakse Eesti sisevetest ahvenat, latikat ja koha, vähemal määral särge ja haugi.

Kaug- ehk ookeanipüügist saadakse ligikaudu 15% kogu püütud kalast. Ookeanipüügi peamised piirkonnad on Atlandi ookeani kirde- ja loodeosa. 2015. aastal püüti sealt kokku 10 995 tonni kala, mida on vaid veidi rohkem kui aasta varem. 60% kaugpüügi saagist oli harilik süvameregarneel, 14% meriahven ja 9% tursk. Peale selle püüti süva- ja harilikku karelesta ning rusket soomuslesta.

Eesti geograafiline asukoht määrab suuresti vesiviljeluses kasvatatavate liikide mitmekesisuse. Nii saadaksegi Eestis vesiviljelustoodangut vaid kala- ja vähikasvandusest. 2014. aastal oli müüdud kalakasvatustoodangu maht eluskaalus ligi 865 tonni, mis on alates 1992. aastast suurim müüdud kogus. Enim müüdi vikerforelli ja angerjat – vastavalt 570 ja 127 tonni, mis on ajavahemiku 1992–2014 suurimad müüdud kogused. Jõevähki müüdi 0,23 tonni. Toidukalamarja müüdi 2014. aastal 3,1 tonni, mida on 1,9 tonni vähem kui aasta varem.

HUNTING, FISHING AND FORESTRY

Evelin Enno, Madis Raudsaar

Overview

Forests cover nearly a half (49.0%) of the Estonian land territory. In 2014, the total forest area was 2.3 million hectares and the total growing stock was 481 million cubic metres. The most common stands were pine (33.0% of the total area of stands), birch (30.7%), spruce (16.9%) and grey alder stands (9.1%). According to the UN FAO Global Forest Resources Assessment (FRA), based on forest coverage (share of forest area in land area), Estonia ranks sixth in Europe after Finland, Sweden, Slovenia, Montenegro and Latvia. Forests provide 35,000 jobs in the forestry sector and many jobs also indirectly in transport, tourism, sports and other sectors.

“Estonian Forestry Development Program until 2020” is the framework document for the development of forestry in the current decade. The principal goals are to safeguard the productivity and viability of forests and ensure the varied and effective use of forests. In order to achieve these aims, it is important to procure wood in the amount of the increment, to increase the volume of reforestation, to keep at least 10% of the forest area under strict protection and to enhance the variety of protected forests. The share of strictly protected forests in the total area of forests was 10% already in 2010, but further efforts are required to ensure that a variety of forests are represented among the strictly protected areas.

In order to assess the sustainability of forestry, the felling volume is compared against the annual increment. If the felling volume exceeds the increment over a longer period, it is a threat to biodiversity and the sustainability of raw material supply in the forestry sector. On the other hand, a low share of the felling volume in the increment indicates the inefficient use of forest resources. According to the National Forest Inventory, in 2000–2007, the felling volume decreased by about 60%, reaching 5.3 million cubic metres. After that, the felling volume started to increase gradually and became as high as 8.5 million m³ by 2010. While in 2007 the share of felling in the increment was 44%, then in 2013 it was 59%. Based on felling documentation, the Estonian Environment Agency has compiled felling estimates, which show that the felling volume has increased moderately in recent years. According to the above-mentioned estimates, 9.8 million m³ of wood was felled in

2014 and 9.5 million m³ in 2015. Since the share of mature stands in Estonian forests is relatively large, the felling volumes could be even higher. The “Estonian Forestry Development Program until 2010” specified 13.1 million m³ as the optimum forest harvesting level. For this decade, 12–15 million m³ per year is deemed the optimum sustainable harvesting level.

Reforestation also has an important part in the establishment of a new forest generation. In 2015, the State Forest Management Centre (SFMC) planted 6,070 hectares of forest and sowed 466 hectares of forest. Works to contribute to natural forest regeneration were carried out on 1,740 hectares by the SFMC. The area of maintenance of young stands has increased as well. While in 2010 the total area of cleaning in state and private forests covered 14,066 hectares, then in 2015 it covered 19,418 hectares. Since 2014, no official data on reforestation in private forests are collected; however, indirect data show an increase in reforestation in these forests as well.

In 2015, a record number of wild boars were harvested – 32,580 animals. The increase in harvesting was a result of the African swine fever having reached Estonia in the autumn of 2014. In 2015, 6,873 elks and 1,252 red deer were harvested – the harvesting of both species increased compared to 2014 and reached a five-year high. In 2015, two new species of wild game were harvested for the first time: the grey seal (10 animals) and the jackal (6 animals). Among geese, the barnacle goose and among ducks the mallard were harvested the most (3,039 and 5,242 birds, respectively).

The biggest volume of fish is caught from the Baltic Sea. In 2015, fish caught from the Baltic Sea totalled 59,326 tonnes, which made up about 81% of the total catch. Compared to 2014, the Baltic Sea catch has increased 9%. The Baltic Sea catch is divided into trawling vessel and coastal catch. The biggest amount of fish is caught in the open sea: since 1992, the share of trawling vessel catch has amounted to about 83% of the total Baltic Sea catch. The share of coastal catch has remained at around 17%. The most important species of commercial fish in the Baltic Sea are the Baltic herring, the sprat and the Atlantic cod. In 2015, the Baltic herring catch decreased by about 4,600 tonnes and the fish caught weighed 23,953 tonnes. The volume of sprat caught, on the other hand, amounted to 32,317 tonnes, which was 9,200 tonnes more than the year before. The catch of the Atlantic cod increased about 11% and amounted to 182 tonnes in 2015. The perch, European smelt and flounder were also caught in greater amounts than before – respectively 1,522, 435 and 239 tonnes in 2015.

The catch from inland waters is smaller than the Baltic Sea catch, but still accounts for a significant share of the total fish catch in Estonia. The volume of fish caught from inland waters has not changed much over the years: the average of 1992–2015 has been approximately 2,800 tonnes. The year 2015 did not differ from the previous ones either – the total catch from inland waters amounted to 2,570 tonnes. Fish caught from Lake Peipsi, Lake Pihkva and Lake Lämmijärv account for the biggest share in the volume of fish caught from inland waters – in 2015 it was 87%. Fish catch from other water bodies (Lake Võrtsjärv, River Emajõgi and the rest of the smaller rivers and lakes) made up 23% of the total catch from inland waters in the previous year. The main species caught from inland water bodies in Estonia include the perch, the freshwater bream and the pike-perch; the roach and the Northern pike are caught in smaller amounts.

Distant water fishing or ocean fishing yields approximately 15% of the total fish catch. The north-eastern and north-western parts of the Atlantic Ocean are the main areas of ocean fishing. In 2015, the total ocean catch was amounted to 10,995 tonnes, which was only slightly more than in 2014. Northern prawn catch made up 60%, the Atlantic redfish 14% and the Atlantic cod 9% of the total ocean catch. In addition, the Greenland halibut, the American plaice and the Yellowtail flounder were also caught.

The geographical location of Estonia greatly determines the diversity of the species cultivated in aquaculture. Therefore, the production of aquaculture in Estonia comes from fish and crayfish farming. In 2014, the total amount of aquaculture production sold by fish farms was 865 tonnes (in live weight), which was also the biggest amount sold since 1992. The rainbow trout and the European eel were sold in the greatest amount – 570 and 127 tonnes, respectively. These were also the biggest amounts sold in the period of 1992–2014. In 2014, crayfish was sold in the amount of 0.23 tonnes, while the production of caviar was sold in the amount of 3.1 tonnes, which is 1.9 tonnes less than in 2013.

Tabel 1. Metsavaru^a, 2010–2014
Table 1. Growing stock^a, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Metsamaa pindala, tuhat ha	2 246	2 222	2 233	2 253	2 273	Area of forest and other wooded land, thousand ha
Puistute pindala, tuhat ha	2 086	2 097	2 107	2 126	2 142	Area of stands, thousand ha
Puistute üldvaru, mln tm	456	466	468	478	481	Growing stock, million m ³
Puistute keskmine hektarivaru, m ³	219	222	222	225	225	Average growing stock per hectare, m ³
Territooriumi metsasus, %	47,7	48,0	48,2	48,7	49,0	Area covered with forest, %

^a Riikliku metsainventeerimise (RMI) alusel.

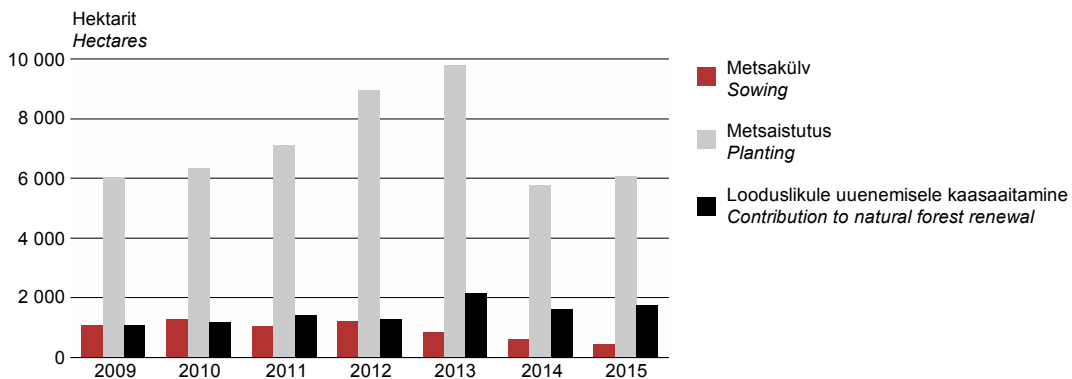
^a Based on the National Forest Inventory (NFI).

Tabel 2. Metsaraie^a, 2009–2013
Table 2. Gross felling^a, 2009–2013
(tuhat tihumeetrit – thousand cubic metres of solid volume)

	2009	2010	2011	2012	2013	
Uuendusraie	5 043	6 822	6 069	5 978	5 836	Regeneration felling
Hooldusraie	1 334	1 331	1 752	1 123	1 630	Maintenance felling
Muu raie	222	338	332	310	125	Other felling
Koguraie	6 599	8 491	8 153	7 410	7 591	Total felling

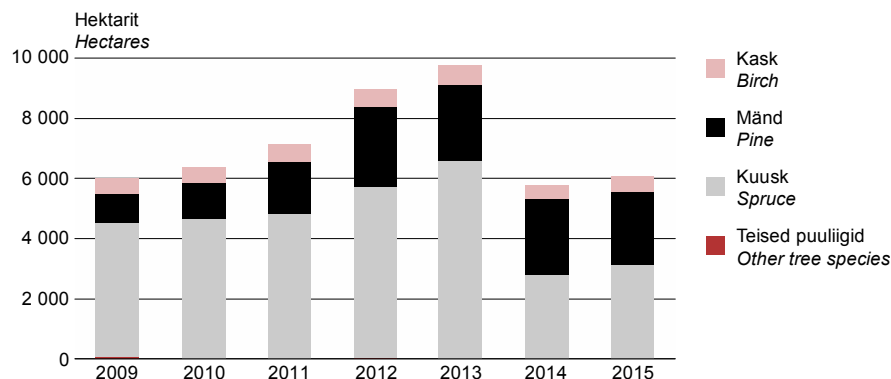
^a Riikliku metsainventeerimise (RMI) alusel.

^a Based on the National Forest Inventory (NFI).

Joonis 1. Metsa uuendamine^a, 2009–2015
Figure 1. Reforestation^a, 2009–2015

^a Riigimetsa tegelik ning era- ja muude metsade kavandatud töömaht. Alates 2014. aastast ainult riigimetsaandmed.

^a Actual work volumes for the state forest and planned volumes for private and other forests. Since 2014, only state forest data.

Joonis 2. Metsaistutus puuliigi järgi^a, 2009–2015

 Figure 2. Forest planting by species of tree^a, 2009–2015

^a Riigimetsa tegelik ning era- ja muude metsade kavandatud töömaht. Alates 2012. aastast ainult riigimetsaandmed.

^a Actual work volumes for the state forest and planned volumes for private and other forests. Since 2012, only state forest data.

Tabel 3. Kalapüük, 2011–2015

Table 3. Nominal catch, 2011–2015

(tonni toorkala – tonnes in live weight)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Merepiirkond	77 942	64 202	66 513	65 117	70 322	Marine areas
Atlandi ookean	77 942	64 202	66 513	65 117	70 322	Atlantic Ocean
loodeosa	7 146	3 444	4 533	3 387	3 586	north-west Atlantic
edelaosa	2 126	3 206	–	–	–	south-west Atlantic
kirdeosa	68 670	5 340	7 422	7 463	7 409	north-east Atlantic
Läänemeri	63 352	52 213	54 558	54 627	59 327	Baltic Sea
Siseveed ^a	2 650	2 968	2 850	2 847	2 574	Inland waters ^a
KOKKU	80 592	55 181	69 363	67 964	72 896	TOTAL

^a V.a kalakasvandustest püütud kaubakala.

^a Excluding commercial catch from aquaculture.

Tabel 4. Kalakasvandustes kasvatatud kaubakala müük kalaliigi järgi, 2012–2014

Table 4. Realisation of commercial catch from aquaculture by species of fish, 2012–2014

	Müük, tonni toorkala Realisation, live weight, tonnes			Müük, tuhat eurot Realisation, thousand euros			
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
Angerjas	x ^a	x ^a	127,0	x ^a	x ^a	876,5	European eel
Haug	0,1	0,1	–	0,2	0,2	–	Pike
Jõevähk	0,1	0,4	0,2	6,0	24,4	14,9	Crayfish
Karpkala	38,2	43,7	x ^a	114,8	136,3	x ^a	Carp
Vikerforell	455,3	465,5	569,6	1 792,0	1 368,4	1 941,0	Rainbow trout
Muu	87,1	223,5	168,1	494,1	1 277,0	653,3	Other
KOKKU	580,7	733,2	864,7	2 407,2	2 806,3	3 485,7	TOTAL
Toidukalamari	4,1	5,0	3,1	96,7	117,8	93,2	Caviar

^a Arvestatud muude kalade hulka.

^a Included under other fish.

Tabel 5. Jahiulukite küttimine, 2011–2015^a
Table 5. Hunted wild game, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
Hunt	151	80	78	38	103	<i>Wolf</i>
Ilves	100	87	17	2	19	<i>Lynx</i>
Jänes	520	615	516	538	801	<i>Hare</i>
Kobras	6 210	5 700	5 572	6 557	6 678	<i>European beaver</i>
Kährik	12 577	13 111	11 043	9 468	9 848	<i>Raccoon dog</i>
Metskits	1 211	1 548	2 884	4 072	6 264	<i>Roe deer</i>
Metsnugis	2 023	3 276	3 830	3 502	2 824	<i>Pine marten</i>
Metsssiga	18 159	24 042	20 885	24 909	32 580	<i>Wild boar</i>
Mink	190	137	239	208	135	<i>American mink</i>
Mäger	166	169	236	186	165	<i>Eurasian badger</i>
Ondatra	20	1	0	0	1	<i>Muskrat</i>
Punahirv	693	829	1 047	1 044	1 252	<i>Red deer</i>
Pruunkaru	53	55	38	36	49	<i>Brown bear</i>
Pöder	4 730	5 126	6 532	5 815	6 873	<i>Elk</i>
Rebane	7 144	6 474	4 154	3 815	4 580	<i>Red fox</i>
Tuhkur	198	252	755	736	571	<i>Western polecat</i>
Hani	3 716	5 319	3 141	2 696	5 240	<i>Goose</i>
Jahifaasan	54	14	1	20	18	<i>Pheasant</i>
Kaelustuvi	824	812	765	638	755	<i>Wood pigeon</i>
Laanepüü	63	49	28	43	36	<i>Hazel grouse</i>
Lauk	76	33	38	20	32	<i>Coot</i>
Metskurvits	990	827	817	1 547	1 146	<i>Woodcock</i>
Nurmkana	6	12	46	40	62	<i>Partridge</i>
Part	11 905	12 565	9 576	9 786	8 903	<i>Duck</i>

^a Jahiaasta algab 1. märtsil ja lõpeb järgmise aasta 28. veebruaril.

^a *The hunting year begins on 1 March and ends on 28 February the following year.*

Metoodika

Jahindus-, kalandus- ja metsamajandusstatistika tegemiseks kasutatakse nii teiste riigiasutuste kui ka Statistikaameti kogutud andmeid. Jahindusandmed tulevad Keskkonnaagentuurilt. Ka metsamajandusandmeid koondab ja analüüsib Keskkonnaagentuur. Kalapüügiandmed edastab Statistikaametile Maaeluministerium. Kalakasvatuse sektori andmeid kogub Statistikaamet kalakasvandustelt kõikse uuringuga.

Methodology

For the production of statistics on hunting, fishing and forestry, data received from other state institutions and data collected by Statistics Estonia are used. Data on hunting are collected by the Estonian Environment Agency. The Agency also collects and analyses the data on forestry. The Ministry of Agriculture compiles the data on fish catch. Fish-farming data are collected by Statistics Estonia with a total survey of fish farms.

Kirjandust Publications

Keskkond arvudes. 2009. Environment in Figures. (2010). Tallinn: Statistikaamet.

Säästva arengu näitajad. Indicators of Sustainable Development. (2015). Tallinn: Statistikaamet.

TÖÖSTUS

Ruth Renter

Ülevaade

2014. aastal oli tööstustoodang jooksevhindades 11,6 miljardit eurot – 4% suurem kui 2013. aastal. Eksporditi 61% toodangust.

Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustuse tegevusala tootmismahd vähenes 2014. aastal 2013. aastaga võrreldes 5%. Elektrienergia toodang kahanes 6% ja soojuste toodang 1%.

Mäetööstuses vähenes tootmismahd 4% – põlevkivi kaevandamises see kasvas 2% ja turba- tootmises kahanes 14%. Turbatootmine sõltub ilmastikuoludest – oluline on, et ilm oleks kuiv ja tuuline, õhuniiskus väike ja päikest piisavalt.

Töötlevas tööstuses kasvas tootmismahd 5%. Eestis on hõivatute osatähtsus töötlevas tööstuses üks Euroopa Liidu (EL) suurimaid – ligi 20%. Samal ajal on töövõime hõivatu kohta lisandväärtuse alusel viimase kümne aastaga üle kahe korra kasvanud. Kui 2005. aastal loodi töötlevas tööstuses hõivatu kohta lisandväärtust 12 100 eurot, siis 2014. aastal 24 700 eurot.

2014. aastal jätkus mitteresidentidele müügi kasv töötlevas tööstuses. Müük mitteresidentidele oli rekordiliselt suur juba 2011. aastal, kuid kasvas 2014. aastaks 6,9 miljardi euroni. Kokku eksporditi 2014. aastal 67% toodangust. Sektori suurim eksportija oli nii nagu 2013. aastalgi arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmise haru, mille toodangust veeti välja 97%. Peamiselt eksporditi toodangut Rootsi ja Soome, kust tuleb ka suurem osa Eesti töötlevasse tööstusesse tehtavatest investeeringutest.

Töötlev tööstus on Eesti suurim tööandja. 2014. aastal tegutses Eestis 6919 tööstusettevõtet 116 200 hõivatuga. 96% tööstusettevõtetest olid töötleva tööstuse ettevõtted, enamik väikese või keskmise suurusega. Tööstusettevõtete arv kasvas aastaga 226 ja hõivatute arv ligi 3000 võrra. Kõige enam tuli ettevõtteid juurde metalltoodete tootmise tegevusalale – 51 ettevõtet – ja kõige rohkem hõivatuid puidu töötlemise ja puittoodete tootmise tegevusalale – ligi 970 hõivatut. Ettevõtete arv vähenes enim ehk 13 võrra muude mittemetalletest mineraalidest toodete (ehitussektor) tootmise tegevusalal ning hõivatute arv rõivatootmises – ligi 50 võrra. Ettevõtete arvu poolest oli suurim tegevusala metalltoodete tootmine 1202 ettevõttega. Suuruselt järgmine oli puidu töötlemise ja puittoodete tootmise tegevusala 1084 ettevõttega. Hõivatute arv oli kõige suurem puidu töötlemise ja puittoodete tootmise harus – 16 600. Järgnesid toiduainete ja metalltoodete tootmine, kus oli vastavalt 13 500 ja 12 900 hõivatut.

Üks töötleva tööstuse olulisemaid tootmisharusid on toiduainetööstus. 2014. aastal hõlmas toiduainetööstuse toodang kogu tööstustoodangust 12%. Võrreldes tööstuse teiste allharudega on toiduainetööstus üks stabiilsemaid, sest toiduained on esmatarbekaup. 2014. aasta kujunes toiduainete ja jookide tootmises keeruliseks – aasta teine pool möödus Venemaa-vastaste sanktsioonide mõju all, mis jättis jälje ekspordile. Kuigi haru konkurents on tihe, peaks sihturgude laiendamiseks veelgi enam panustama tootearendusse ja sortimendi suurendamisse, et vähendada sõltuvust üksikutest kaubagrupidest ja kindlast sihtturust. Toiduainetööstuse tootmismahd oli 2014. aastal 7% suurem kui aasta varem ja eksporditi 37% toodangust. Toiduainetööstuses tegutses 2014. aastal 476 ettevõtet, mida on 25 võrra enam kui aasta varem. Hõivatute arv suurenes aastaga 630 võrra ja oli 13 500.

Toiduainetööstuse suurimas allharus piimatööstuses odavnes 2014. aastal tooraine. Tootmismahd vähenes piimatööstuses 4%. Keeruline aeg toorpiimaturgudel ja piimapulbri hinna langus maailmaturul koos Venemaa-vastaste sanktsioonidega tõid kaasa piima kokkuostuhinna languse. Välisturgudel tekkis piima ja piimatoodete ülepakkumine ja nende Eestist väljavedu vähenes. Kuigi piimatööstuse toodang läheb peamiselt kohalikule turule, on ekspordi osatähtsus suur – 2014. aastal veeti välja 27% toodangust. Peamine sihturg oli Leedu. Piimatoodete müük Venemaale vähenes aastaga ligi kolm korda. Kokku müüdi toiduainetööstuse toodangut 1,4 miljardi euro eest, millest ligi

neljandik saadi piimatoodete müügist. Piima tootmine suurenes – 2014. aastal müüdi 90 400 tonni toodetud piima, mida on 3600 tonni rohkem kui aasta varem. Kasvas ka toodetud või müük, mis oli 4300 tonni (1800 tonni enam kui 2013. aastal). Ülejäänud tootegruppides toodang enamjaolt vähenes. Vähenesid nii juustu, kohupiima ja kohupiimatoodete, maitsestatud jogurti, rõõsa ja hapukoore, keefiri kui ka jäätise müük. Erandlikult on aastate jooksul järjepidevalt suurenenud maitsestatamata jogurti tootmine – kui 2000. aastal oli toodang 600 tonni, siis 2014. aastal 4300 tonni (müük 4500 tonni).

Kalatööstuse toodangust läheb endiselt kolmveerand välisurule. Ekspordi osa on kalatööstuses olnud stabiilselt suur ja 2014. aastal oli müük mitteresidentidele juba 116,4 miljonit eurot ehk 74% toodangust. Peamised ekspordi sihtriigid olid Saksamaa ja Prantsusmaa. Populaarne ekspordiartikkel oli külmutatud kala, mille eksport ja kodumaisele turule müüdnud kogus olid 2014. aastal kokku 32 500 tonni. Oluline ekspordipartner on ka Venemaa. Venemaa-vastased sanktsioonid väljavedu väga palju ei mõjutanud, sest töötlemata kalale kehtestatud piirangud võimaldasid kalatootjatel toodangu Eestis valmis teha ja eksportida töödeldud kujul. Kalatoodete müük kokku vähenes aastaga 5500 tonni võrra ja oli 2014. aastal 58 600 tonni. Kalakonservide tootmine langes kõigi aegade madalaimale tasemele – kui 1980. aastatel toodeti konserve veidi üle 80 000 tonni, siis 2014. aastal 2500 tonni (müük 2600 tonni).

Joogitööstuses on müük aasta-aastalt kasvanud nii kodu- kui ka välisurul. 2014. aastal müüdi jooke jooksehindades 207 miljoni euro eest – 13 miljonit rohkem kui aasta varem. Eksporditi 23% toodangust, peamiselt Lätti ja Soome. Joogitootmise vaieldamatu liider on õlu, mille toodang on aasta-aastalt kasvanud. 2014. aastal müüdi 164 miljonit liitrit õlut, mida on 19 miljonit liitrit rohkem kui 2013. aastal. 23% toodangust eksporditi. Suur oli ka gaseeritud ja gaseerimata ning mineraalvee (59 miljonit liitrit), karastusjookide (45 miljonit liitrit) ja lahjade alkoholoolsete jookide (30 miljonit liitrit) müük.

Tekstiili- ja rõivatööstuse toodang läheb peamiselt välisurule. 2014. aastal eksporditi 84% tekstiili- ja 67% rõivatööstuse toodangust. Peamised sihtriigid olid endiselt Rootsi ja Soome. Aastaga suurenes tekstiilitööstuse tootmismahd 10% ja rõivatööstuses vähenes 3%. Rõiva- ja tekstiilitööstuses on oluline osa ka alltöövõtuna tehtud töödel – ligi 43% kõigist alltöövõtuna tehtud töödest on tehtud just neis tootmisharudes. Alltöövõtutööde osatähtsus töötlevas tööstuses kokku on alla 2% ja 70% neist läheb ekspordiks.

Võrreldes 2000. aastate algusega on oluliselt muutunud tekstiili- ja rõivatööstuse toodang tooterühmiti. Lõpetatud on paljude toodete, nagu villase, laus- ja siidriide tootmine. Vähenenud on villase lõnga, trikootoodete ja puuvillase riide tootmine. 2014. aastal olid tootmises endiselt olulisel kohal tekid ja padjad, mida suures osas ka eksporditi – oluline sihtriik oli Saksamaa.

Tekstiili- ja rõivatööstuses tegutses 2014. aastal 733 ettevõtet 10 500 hõivatuga. Ettevõtteid oli 33 võrra enam kui 2013. aastal. 2005. aastal tegutses neis tööstusharudes 595 ettevõtet 21 300 hõivatuga. Ilmselt jätkub hõive kokkutõmbamine veelgi. Tekstiili- ja rõivatööstuses on oluline tähelepanu pöörata tootearendusele ja disainile, et odava tööjõuga Aasia riikidele konkurentsisis mitte alla jääda.

Üks Eesti tööstuse suurimaid allharusid ja olulisimaid tööandjaid on puidutööstus. 2014. aastal oli puidutööstuse tootmismahd 11% suurem kui aasta varem. 64% toodangust eksporditi. Peamised ekspordi sihtriigid olid endiselt Skandinaavia maad. Kuigi puidutööstuse tootevalik on lai, on tulevikku silmas pidades oluline panustada tootearendusse, et puidutööstuse konkurentsivõimet suurendada ja sõltuvust konkreetsetest sihtturgudest vähendada. Olulisimad ekspordiartiklid olid palkmajad (95% toodangust eksporditi), kokkupandavad puitehitised (80%), puituksed (78%) ja liimpuit (72%). Aastaga suurenes nii palkmajade, kokkupandavate puitehitiste, liimpuidu, saematerjali, puitlaastplaate, puidugraanulite kui ka puidust kaubaaluste tootmine.

Ehitusmaterjalide tööstus alles taastub majanduskriisi mõjust koos enda mõjuväljas olnud tegevusaladega, nagu arhitektuur, ruumikujundus ja kinnisvaraarendus. Eesti ehitussektor on suurel määral olnud orienteeritud siseturule, mistõttu sektorit on mõjutanud Eesti üldine majandusareng. Majandussurutise tõttu suurenes ekspordi osatähtsus toodangu müügis ja on pärast seda püsinud üsna stabiilsena. Riigi tellimustega kaasnevate toetuste abil võivad ehitussektori 2015. aasta

näitajad paraneda. 2014. aastal kasvas ehitussektori tootmismahd 2013. aastaga võrreldes 5% ja eksporditi 44% toodangust. Suurt tagasiminekut 2013. aastaga võrreldes ehitusmaterjalide tootmises ei olnud, ent ka edasiminekut mitte. Suurenes toodetud ehitusdetailide, klinkri, betooni, mördi, konstruktsiooniliste metalltoodete ning metallist ja plastist uste ja akende müük.

2014. aastal tegutses ehitussektoris 227 ettevõtet 4300 hõivatuga. Ettevõtete arv oli 13 võrra väiksem ja töötajate arv ligi 80 võrra suurem kui 2013. aastal.

Metallitööstus on seotud mitme valdkonnaga, ent samal ajal mõjutavad seda ehitussektori väljavaated. Nii metallitööstuse olulisimas allharus metalltoodete tootmises kui ka metallitootmises tootmismahd 2014. aastal kasvas – vastavalt 5% ja 10%. Metallitootmise haru on Eestis metalltoodete tootmise omast 14 korda väiksem ja selle toodang läheb peamiselt välisurule – 2014. aastal eksporditi 81% toodangust. Metalltooteid valmistati 2014. aastal miljardi euro väärtuses ja ekspordiks läks ligi pool toodangust. Pikemas perspektiivis saakski metallitööstuse vedajaks olla eksport, mis aga eeldab haru tootlikkuse kasvu. Oluline väliskaubandusartikkel on metallkonstruktsioonid, mille müügist üle poole läks ekspordiks. Oluline sihturg oli Soome. 2014. aastal tegutses metallitööstuses 1230 ettevõtet ja 13 400 hõivatut. Ettevõtete arv oli 57 ja hõivatute oma ligi 560 võrra suurem kui 2013. aastal.

Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmise haru on Eestis üks kiiremini arenevaid tööstusharusid. Tootearendus on olnud kiire. Tootmismahd on suurenenud tänu uute, suurema lisandväärtusega toodete turule toomisele ja tootlikkuse kasvule. 2014. aastal kasvas haru tootmismahd 2013. aastaga võrreldes 6% ja toodangu müük ulatus 1,8 miljardi euroni, mis oli tööstusharude suurim. Toomismahu kasvule aitas kaasa tugeva välisnõudluse püsimine. Enamik elektroonikatööstuse toodangust läheb välisurule – 2014. aastal eksporditi nagu aasta varemgi 97% toodangust. Põhiline ekspordi sihtriik oli Rootsi. Haru ekspordis oli suur osatähtsus mobiilsideseadmetel.

INDUSTRY

Ruth Renter

Overview

In 2014, industrial production at current prices amounted to 11.6 billion euros – 4% more than in 2013. 61% of the production was exported.

In 2014, compared to 2013, the production volume in electricity, steam and hot water supply decreased 5%. The production of electricity fell 6% and the production of heat 1%.

The production volume in mining decreased 4% – it rose 2% in the mining and agglomeration of oil shale and fell 14% in the extraction of peat. The extraction of peat is largely dependent on weather conditions as it is important that the weather is dry and windy and air humidity is low and that there is enough sunshine.

The production volume in manufacturing grew 5%. In Estonia, the number of persons employed in manufacturing is one of the largest in the European Union (EU) – about 20%. At the same time, labour productivity based on value added per person employed has more than doubled in the last ten years. While in 2005 the value added per person employed in manufacturing was 12,100 euros, then in 2014 – 24,700 euros.

In 2014, foreign demand for manufacturing production continued growing. *Manufacturing sales to non-residents were on a record-high level already in 2011, but reached 6.9 billion euros by 2014. A total of 67% of the production was exported in 2014. Similarly to 2013, the biggest exporters in the sector were enterprises manufacturing computers, electronic and optical products, as they exported 97% of their production. Production was mainly exported to Sweden and Finland, which are the sources of the biggest investments made in the manufacturing sector of Estonia.*

Manufacturing is the most important employer in Estonia. In 2014, there were 6,919 industrial enterprises in Estonia with 116,200 persons employed. 96% of the industrial enterprises were manufacturing enterprises, most of them small or medium-sized. Compared to 2013, the number of industrial enterprises grew by 226 and the number of persons employed by nearly 3,000. The number of enterprises increased the most (by 51) in the manufacture of fabricated metal products, and the number of persons employed rose the most (by about 970) in the manufacture of wood and wood products. The number of enterprises decreased the most (by 13) in the manufacture of other non-metallic mineral products (construction sector), and the number of persons employed fell the most (by about 50) in the manufacture of wearing apparel. Based on the number of enterprises, the manufacture of fabricated metal products held the leading position with 1,202 enterprises, followed by the manufacture of wood and wood products (1,084 enterprises). The number of persons employed was the greatest in the manufacture of wood and wood products, totalling 16,600. The next two were the manufacture of food products and the manufacture of fabricated metal products, which employed 13,500 and 12,900 persons, respectively.

The manufacture of food products is one of the most important branches of manufacturing. *The share of food products in total industrial production in 2014 was 12%. Compared to other branches of industry, the manufacture of food products has been one of the most stable ones as food products are basic commodities. 2014 proved to be a difficult year for the manufacture of food products and beverages – the second half of the year passed under the pressure of anti-Russian sanctions, which left a mark on exports. Although there is severe competition in this branch of the industry, even more attention should be paid to product development and extending the product range in order to expand target markets, so that the branch would be less dependent on single commodity chapters and certain target markets. In 2014, the production volume of the food industry was 7% bigger than a year earlier and 37% of the production sold was exported. 476 enterprises operated in the manufacture of food products in 2014 – this is 25 enterprises more than the year before. The number of persons employed in the manufacture of food products increased by 630 year over year and stood at 13,500.*

In 2014, there was a decrease in the prices of raw materials in the manufacture of dairy products, which is the biggest branch of the manufacture of food products. The production volume decreased 4% in the dairy industry. Difficult times in the raw milk markets and a decrease in the price of milk powder in the world market along with sanctions against Russia caused a drop in the buying-in price of milk. There was an oversupply of milk and milk products in foreign markets, and the exports of these goods from Estonia dropped. Although most of the production of the dairy industry goes to the domestic market, the share of exports is large – 27% of the production sold was exported in 2014. The most export market was Lithuania. The sales of milk products to Russia fell about three times year over year. The sales of food products totalled 1.4 billion euros, a quarter of which came from the sale of dairy products. There was a rise in milk production: in 2014, 90,400 tonnes of produced milk was sold – 3,600 tonnes more than a year earlier. The sales of butter production also grew, reaching 4,300 tonnes (1,800 tonnes more than in 2013). In other commodity chapters, production mostly fell. There was a drop in the sales of cheese, uncured cheese and the products from it, flavoured yoghurt, cream and sour cream, kefir and ice-cream. As an exception, the production of unflavoured yoghurt has increased year by year: while in 2000 the production totalled 600 tonnes, in 2014 – 4,300 tonnes (sales: 4,500 tonnes).

Three-quarters of the fishing industry's output is still sold on foreign markets. The share of exports has consistently been large in the fishing industry and, in 2014, sales to non-residents amounted to as much as 116.4 million euros, i.e. 74% of the production sold. The main export destinations were Germany and France. One popular article of export was frozen fish, which was exported and sold on the domestic market in the total amount of 32,500 tonnes in 2014. The consequences of the sanctions against another important export partner Russia were not that serious, as the limits set to raw fish enabled fish producers to complete the production process in Estonia and export processed fish. The sales of fish products fell by 5,500 tonnes and amounted to 58,600 tonnes in 2014. The production of canned fish dropped to an all-time low: while more than 80,000 tonnes of canned fish were produced in the 1980s, in 2014 – 2,500 tonnes (sales amounted to 2,600 tonnes).

In the manufacture of beverages, production sales have risen year by year both in the domestic and foreign market. In 2014, beverages sold totalled 207 million euros at current prices – 13 million euros more than a year earlier. 23% of the production sold was exported, mainly to Latvia and Finland. The undisputed market leader in the manufacture of beverages is beer, the production of which has risen year by year. In 2014, beer was sold in the amount of 164 million litres, which is 19 million litres more than in 2013. 23% of the production sold was exported. The sales of mineral, aerated and non-aerated water (59 million litres), soft drinks (45 million litres) and light alcoholic drinks (30 million litres) also played an important role.

Most of the production of the textiles and wearing apparel industry is exported. In 2014, 84% of the production sold was exported in the manufacture of textiles and 67% in the manufacture of wearing apparel. The most important target markets were still Sweden and Finland. In 2014, compared to the previous year, the production volume increased 10% in the textile industry and decreased 3% in the manufacture of wearing apparel. Production made under sub-contracting also plays an important role in the manufacture of wearing apparel and textiles – about 43% of the work performed under sub-contracting has been done precisely in these branches of production. The share of sub-contracting in manufacturing as a whole is below 2% and 70% of this production is exported.

Compared to the early 2000s, there have been significant changes in the production of the textile and wearing apparel industry in terms of product groups. Some products, such as woollen, nonwoven and silk fabric, are no longer produced. There has been a decrease in the production of woollen yarn, knitwear and cotton fabric. In 2014, blankets and pillows continued to hold a large share in production and they were also mainly exported, with Germany being an important destination.

In 2014, there were 733 enterprises manufacturing textile and wearing apparel, engaging 10,500 persons employed. There were 33 enterprises more than in 2013. In 2005, there were 595 enterprises with 21,300 persons employed in these branches of industry. Employment will probably

continue to fall. In the manufacture of textile and wearing apparel, it is important to focus on product development and design to fight off competition from Asian countries with cheap labour.

The manufacture of wood and wood products is one of the largest branches of industry and one of the most important employers in Estonia. In 2014, the production volume of the wood processing industry was 11% bigger than a year earlier. 64% of the production sold was exported. Scandinavia was still the main destination. Although the assortment of wood products is wide, considering the future, it is important to invest even more in product development to increase the competitiveness of the wood processing industry and to reduce dependency on specific target markets. The main export articles included wooden buildings (with 95% of the sold production exported), prefabricated buildings of wood (80%), wooden doors (78%) and glue-laminated timber (72%). There was a year-over-year increase in the production of prefabricated buildings of log, prefabricated buildings of wood, glue-laminated timber, sawn timber, particle board, wood pellets, and pallets of wood.

The manufacture of building materials together with the dependent branches of activity, such as architecture, spatial planning and real estate development, is still recovering from the effects of the recession. The construction sector in Estonia has largely been orientated to the domestic market and has thus largely been influenced by the general economic conditions in Estonia. Due to the economic crisis, the share of exports in production sales increased and has thereafter remained at quite a stable level. With the help of the support granted to fulfil state orders, the 2015 indicators of the construction sector can be expected to recover from the recession. The production volume of the sector grew 5% in 2014 compared to 2013, and 44% of the production sold was exported. Compared to 2013, there were no noticeable setbacks in the manufacture of building materials but no progress either. There was a year-over-year increase in production sales in the case of prefabricated structural components, clinker, concrete, mortar, metal structures, metal and plastic doors and windows.

There were 227 enterprises with 4,300 persons employed operating in the construction sector in 2014. Compared to 2013, the number of enterprises decreased by 13 and the number of persons employed increased by 80.

The metal industry is related to several domains, but is also affected by the prospects of the construction sector. Both in the manufacture of fabricated metal products, the main branch of the metal industry, and in the manufacture of basic metals, the production volume increased in 2014, by 5% and 10%, respectively. In Estonia, the manufacture of basic metals is 14 times smaller than the manufacture of fabricated metal products and is mainly orientated towards foreign markets: in 2014, 81% of the production sold was exported. The production of fabricated metal products accounted for one billion euros in 2014 and about a half of the production was exported. In the long run, the metal industry could be driven by exports, but it requires a rise in the productivity of the industry. Metal structures are important articles of export, with more than a half of the production sold being exported. Finland was one of the main target markets. In 2014, there were 1,230 active enterprises with 13,400 persons employed engaged in the metal industry – this is 57 enterprises and nearly 560 persons employed more than in 2013.

The manufacture of computers, electronic and optical products is one of the most rapidly growing branches of industry in Estonia. Product development has been fast in this branch. The production volume has grown mainly due to the introduction of new products with a higher value added and thanks to a rise in productivity. Compared to 2013, the production volume in the branch increased 6% in 2014 and production sales amounted to 1.8 billion euros, which was the largest sales volume among all branches of industry. The growth in the production volume was facilitated by steady external demand. The majority of the production of the electronics industry is sold on foreign markets – in 2014, just like a year earlier, 97% of the production sold was exported. Sweden was the main export destination. Mobile telecommunication devices have a large share in the exports of this branch of industry.

Tabel 1. Tööstustoodang, 2011–2014

Table 1. Industrial production, 2011–2014

(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveearustus	694,6	709,7	852,9	762,1	Electricity, steam and hot water supply
Mäetööstus	345,6	362,4	410,4	415,7	Mining
põlevkivi kaevandamine	x	x	x	x	mining and agglomeration of oil shale
turbatootmine	83,4	75,2	79,6	82,9	extraction of peat
Töötlev tööstus	9 064,4	9 342,9	9 892,6	10 407,8	Manufacturing
toiduainete tootmine	1 083,5	1 117,2	1 258,2	1 377,4	manufacture of food products
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	223,4	239,8	243,6	293,3	processing and preserving of meat and meat products
kala töötlemine ja säilitamine	129,8	133,4	149,0	160,6	processing and preserving of fish
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	55,6	55,5	60,8	69,6	processing and preserving of fruit and vegetables
piimatoodete tootmine	331,4	314,0	337,0	346,7	manufacture of dairy products
pagari- ja makaronitoodete tootmine	116,0	124,9	134,0	145,8	manufacture of bakery and farinaceous products
muude toiduainete tootmine	135,4	163,9	201,7	216,0	manufacture of other food products
valmis loomasööda tootmine	36,1	38,7	40,8	45,1	manufacture of prepared animal feeds
joogitootmine	167,4	184,3	196,0	208,9	manufacture of beverages
tekstiilitootmine	228,9	249,3	235,4	257,8	manufacture of textiles
rõivatootmine	136,3	147,8	150,6	147,7	manufacture of wearing apparel
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	32,8	31,1	32,1	31,9	manufacture of leather and related products
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	1 227,1	1 250,9	1 441,0	1 635,3	manufacture of wood and wood products
paberi ja pabertoodete tootmine	197,2	200,5	197,3	203,1	manufacture of paper and paper products
trükindus ja salvestiste paljundus	194,6	206,8	211,6	214,7	printing and reproduction of recorded media
kütteõlide tootmine	245,3	292,4	280,0	274,7	manufacture of refined petroleum products
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	453,8	482,8	503,0	466,8	manufacture of chemicals and chemical products
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	35,4	34,9	38,4	38,2	manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
kummi- ja plasttoodete tootmine	299,4	311,1	309,4	317,3	manufacture of rubber and plastic products
muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	335,2	349,6	350,2	372,7	manufacture of other non-metallic mineral products
metallitootmine	42,8	39,2	59,0	70,1	manufacture of basic metals
metalltoodete tootmine	948,3	864,8	896,2	971,6	manufacture of fabricated metal products
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	1 625,1	1 698,7	1 743,0	1 752,2	manufacture of computer, electronic and optical products
elektriseadmete tootmine	462,7	487,3	527,9	515,9	manufacture of electrical equipment
masinate ja seadmete tootmine	281,5	309,5	311,7	320,0	manufacture of machinery and equipment
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	312,8	293,2	289,0	296,9	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
muude transpordivahendite tootmine	56,4	60,7	61,0	59,0	manufacture of other transport equipment
mööblitootmine	364,3	383,9	407,3	414,4	manufacture of furniture
muu tootmine	108,2	112,2	124,7	125,7	other manufacturing
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	225,4	234,9	269,6	335,5	repair and installation of machinery and equipment
KOKKU	10 104,6	10 415,0	11 155,9	11 585,7	TOTAL

Tabel 2. Tööstustoodangu mahuindeksid, 2011–2014

Table 2. Volume indices of industrial production, 2011–2014

(eelmine aasta = 100 – previous year = 100)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	97,5	96,9	105,3	95,3	<i>Electricity, steam and hot water supply</i>
Mäetööstus	108,5	95,8	110,9	96,2	<i>Mining</i>
põlevkivi kaevandamine	104,5	100,3	109,1	102,4	<i>mining and agglomeration of oil shale</i>
turbatootmine	106,2	79,2	133,3	85,9	<i>extraction of peat</i>
Töötlev tööstus	122,6	101,7	103,8	104,9	<i>Manufacturing</i>
toiduainete tootmine	104,2	98,6	105,9	106,7	<i>manufacture of food products</i>
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	102,3	98,4	97,5	116,9	<i>processing and preserving of meat and meat products</i>
kala töötlemine ja säilitamine	98,7	94,6	102,8	103,2	<i>processing and preserving of fish</i>
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	122,8	94,8	112,2	110,1	<i>processing and preserving of fruit and vegetables</i>
piimatoodete tootmine	101,7	93,5	103,5	96,3	<i>manufacture of dairy products</i>
pagari- ja makaronitoodete tootmine	97,7	106,0	103,2	110,2	<i>manufacture of bakery and farinaceous products</i>
muude toiduainete tootmine	122,9	114,5	105,0	107,6	<i>manufacture of other food products</i>
valmis loomasööda tootmine	116,8	107,3	103,9	107,1	<i>manufacture of prepared animal feeds</i>
joogitootmine	101,0	112,8	98,1	105,1	<i>manufacture of beverages</i>
tekstiilitootmine	108,9	104,7	95,3	109,5	<i>manufacture of textiles</i>
rõivatootmine	117,4	103,6	99,7	97,4	<i>manufacture of wearing apparel</i>
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	132,7	93,3	103,2	98,1	<i>manufacture of leather and related products</i>
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	115,1	101,4	106,5	110,5	<i>manufacture of wood and wood products</i>
paberi ja pabertoodete tootmine	107,6	103,1	99,0	101,6	<i>manufacture of paper and paper products</i>
trükindus ja salvestiste paljundus	106,7	108,0	99,6	100,5	<i>printing and reproduction of recorded media</i>
kütteõlide tootmine	100,2	108,0	107,3	110,7	<i>manufacture of refined petroleum products</i>
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	128,2	99,4	104,3	93,0	<i>manufacture of chemicals and chemical products</i>
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	118,4	98,9	109,0	85,4	<i>manufacture of basic pharmaceutical products and preparations</i>
kummi- ja plasttoodete tootmine	108,8	99,6	99,6	104,5	<i>manufacture of rubber and plastic products</i>
muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	110,9	103,0	103,4	104,5	<i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>
metallitootmine	95,7	88,4	104,1	110,3	<i>manufacture of basic metals</i>
metalltoodete tootmine	118,3	94,0	103,9	104,6	<i>manufacture of fabricated metal products</i>
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	191,2	104,4	104,4	105,8	<i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>
elektriseadmete tootmine	124,8	106,6	102,0	98,9	<i>manufacture of electrical equipment</i>
masinate ja seadmete tootmine	144,6	106,0	100,0	100,5	<i>manufacture of machinery and equipment</i>
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	117,5	94,1	100,4	102,6	<i>manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
muude transpordivahendite tootmine	119,7	99,1	102,1	97,7	<i>manufacture of other transport equipment</i>
mööblitootmine	112,3	101,8	100,3	99,6	<i>manufacture of furniture</i>
muu tootmine	102,1	106,2	112,1	104,8	<i>other manufacturing</i>
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	114,9	108,0	113,1	118,0	<i>repair and installation of machinery and equipment</i>
KOKKU	119,9	101,1	104,1	103,9	TOTAL

Tabel 3. Tööstustoodang töötaja kohta, 2011–2014

Table 3. Industrial production per employee, 2011–2014
(tuhat eurot jooksevhindades – thousand euros at current prices)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	177,1	193,6	245,8	224,7	Electricity, steam and hot water supply
Mäetööstus	69,9	68,7	81,7	87,0	Mining
põlevkivi kaevandamine	x	x	x	x	mining and agglomeration of oil shale
turbatootmine	77,3	72,2	76,5	82,7	extraction of peat
Töötlev tööstus	93,2	93,0	96,7	98,6	Manufacturing
toiduainete tootmine	87,9	90,1	99,7	104,3	manufacture of food products
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	81,4	89,9	92,3	97,0	processing and preserving of meat and meat products
kala töötlemine ja säilitamine	69,4	69,8	80,0	89,0	processing and preserving of fish
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	85,9	90,0	95,2	98,1	processing and preserving of fruit and vegetables
piimatoodete tootmine	146,8	149,4	162,5	171,3	manufacture of dairy products
pagari- ja makarontoodete tootmine	40,8	45,3	48,5	50,8	manufacture of bakery and farinaceous products
muude toiduainete tootmine	81,4	80,3	87,9	89,9	manufacture of other food products
valmis loomasööda tootmine	234,5	222,1	208,2	226,7	manufacture of prepared animal feeds
joogitootmine	126,5	131,1	134,2	135,6	manufacture of beverages
tekstiilitootmine	60,6	64,2	59,6	63,0	manufacture of textiles
rõivatootmine	21,5	24,1	24,6	24,4	manufacture of wearing apparel
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	24,9	25,8	26,9	26,2	manufacture of leather and related products
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	88,7	83,4	94,8	101,0	manufacture of wood and wood products
paberi ja pabertoodete tootmine	148,2	141,7	141,5	149,5	manufacture of paper and paper products
trükindus ja salvestiste paljundus	72,7	75,1	77,8	76,6	printing and reproduction of recorded media
kütteõlide tootmine	165,4	185,4	171,2	164,8	manufacture of refined petroleum products
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	194,7	200,1	204,6	187,1	manufacture of chemicals and chemical products
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	143,5	127,4	133,2	123,4	manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
kummi- ja plasttoodete tootmine	78,4	78,4	82,1	80,7	manufacture of rubber and plastic products
muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	85,6	86,4	84,3	88,2	manufacture of other non-metallic mineral products
metallitootmine	113,2	120,7	124,2	143,6	manufacture of basic metals
metalltoodete tootmine	84,8	74,0	74,1	76,9	manufacture of fabricated metal products
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	285,0	303,4	302,5	302,8	manufacture of computer, electronic and optical products
elektriseadmete tootmine	98,1	96,4	98,9	93,4	manufacture of electrical equipment
masinate ja seadmete tootmine	83,4	86,2	83,4	86,6	manufacture of machinery and equipment
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	91,7	85,1	84,6	85,3	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
muude transpordivahendite tootmine	84,7	86,7	98,0	100,1	manufacture of other transport equipment
mööblitootmine	50,6	52,6	55,8	55,4	manufacture of furniture
muu tootmine	50,9	53,1	56,5	58,0	other manufacturing
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	59,0	55,9	61,7	72,9	repair and installation of machinery and equipment
KOKKU	95,2	95,2	100,7	101,9	TOTAL

Tabel 4. Tööstustoodang töötaja kohta, 2011–2014

Table 4. Industrial production per employee, 2011–2014

(püsivhinnad, eelmine aasta = 100 – constant prices, previous year = 100)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	98,7	103,7	111,2	97,5	Electricity, steam and hot water supply
Mäetööstus	108,2	89,6	115,4	101,1	Mining
põlevkivi kaevandamine	100,7	91,1	116,8	107,0	mining and agglomeration of oil shale
turbatootmine	112,5	97,3	132,4	88,9	extraction of peat
Töötlev tööstus	117,1	98,6	102,1	102,2	Manufacturing
toiduainete tootmine	102,7	97,9	106,2	102,2	manufacture of food products
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	101,1	101,2	98,5	103,2	processing and preserving of meat and meat products
kala töötlemine ja säilitamine	92,1	92,4	105,5	106,6	processing and preserving of fish
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	106,5	99,7	108,2	100,6	processing and preserving of fruit and vegetables
piimatoodete tootmine	97,0	100,3	104,9	98,4	manufacture of dairy products
pagari- ja makaronitoodete tootmine	107,3	108,2	104,8	106,7	manufacture of bakery and farinaceous products
muude toiduainete tootmine	113,8	93,3	102,0	102,4	manufacture of other food products
valmis loomasööda tootmine	122,1	95,0	98,2	102,2	manufacture of prepared animal feeds
joogitootmine	114,2	106,3	94,5	99,6	manufacture of beverages
tekstiilitootmine	120,2	103,0	91,1	105,4	manufacture of textiles
rõivatootmine	117,6	110,2	100,5	98,5	manufacture of wearing apparel
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	117,8	101,5	104,4	96,3	manufacture of leather and related products
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	104,1	93,5	106,8	105,8	manufacture of wood and wood products
paberi ja pabertoodete tootmine	111,5	97,3	100,0	104,2	manufacture of paper and paper products
trükindus ja salvestiste paljundus	104,7	105,8	101,1	97,7	printing and reproduction of recorded media
kütteõlide tootmine	94,7	101,6	104,6	108,7	manufacture of refined petroleum products
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	124,3	96,1	101,6	92,1	manufacture of chemicals and chemical products
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	123,7	89,2	103,7	79,3	manufacture of basic pharmaceutical products and preparations
kummi- ja plasttoodete tootmine	101,6	96,2	103,7	100,2	manufacture of rubber and plastic products
muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	111,3	98,5	94,7	105,5	manufacture of other non-metallic mineral products
metallitootmine	110,4	95,8	96,7	108,9	manufacture of basic metals
metalltoodete tootmine	108,2	87,7	99,7	101,3	manufacture of fabricated metal products
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	182,9	107,2	126,8	106,9	manufacture of computer, electronic and optical products
elektriseadmete tootmine	112,9	99,4	100,0	95,5	manufacture of electrical equipment
masinate ja seadmete tootmine	128,8	102,8	96,2	102,3	manufacture of machinery and equipment
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	107,0	93,0	98,8	100,8	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
muude transpordivahendite tootmine	112,7	110,9	110,2	102,5	manufacture of other transport equipment
mööblitootmine	109,1	100,5	99,3	95,3	manufacture of furniture
muu tootmine	96,8	105,6	104,9	106,0	other manufacturing
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	106,6	97,9	109,1	110,8	repair and installation of machinery and equipment
KOKKU	115,1	98,2	102,9	101,7	TOTAL

Tabel 5. Tööstustoodangu müük, 2011–2014

Table 5. Industrial sales, 2011–2014

(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	694,4	708,9	852,1	760,8	Electricity, steam and hot water supply
Mäetööstus	342,3	351,4	414,5	401,5	Mining
põlevkivi kaevandamine	x	x	x	x	mining and agglomeration of oil shale
turbatootmine	84,4	76,2	70,6	79,8	extraction of peat
Töötlev tööstus	9 029,8	9 310,7	9 894,9	10 360,1	Manufacturing
toiduainete tootmine	1 078,8	1 116,1	1 249,7	1 369,2	manufacture of food products
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	223,5	239,2	243,2	292,2	processing and preserving of meat and meat products
kala töötlemine ja säilitamine	128,9	133,2	147,3	156,9	processing and preserving of fish
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	55,1	55,3	60,8	68,3	processing and preserving of fruit and vegetables
piimatoodete tootmine	330,0	314,7	333,1	347,2	manufacture of dairy products
pagari- ja makaronitoodete tootmine	115,9	124,9	133,6	145,4	manufacture of bakery and farinaceous products
muude toiduainete tootmine	133,5	163,0	201,1	213,4	manufacture of other food products
valmis loomasööda tootmine	36,5	38,9	40,8	44,9	manufacture of prepared animal feeds
joogitootmine	167,0	183,2	194,3	207,3	manufacture of beverages
tekstiilitootmine	227,7	247,2	236,7	252,7	manufacture of textiles
rõivatootmine	134,7	147,3	150,9	146,8	manufacture of wearing apparel
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	32,6	31,0	32,1	31,8	manufacture of leather and related products
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	1 221,1	1 242,0	1 444,1	1 618,9	manufacture of wood and wood products
paberi ja paberitoodete tootmine	199,1	199,6	196,3	202,1	manufacture of paper and paper products
trükindus ja salvestiste paljundus	194,5	206,8	211,3	214,8	printing and reproduction of recorded media
kütteõlide tootmine	244,4	288,0	287,5	272,7	manufacture of refined petroleum products
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	439,6	475,4	510,5	461,8	manufacture of chemicals and chemical products
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	35,2	34,7	38,6	38,0	manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
kummi- ja plastitoodete tootmine	298,2	309,5	308,2	316,2	manufacture of rubber and plastic products
muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	335,1	347,8	350,3	373,1	manufacture of other non-metallic mineral products
metallitootmine	43,1	39,1	58,5	69,2	manufacture of basic metals
metalltoodete tootmine	945,6	864,8	893,8	969,4	manufacture of fabricated metal products
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	1 624,5	1 699,2	1 740,2	1 753,9	manufacture of computer, electronic and optical products
elektriseadmete tootmine	462,6	486,9	531,2	512,8	manufacture of electrical equipment
masinate ja seadmete tootmine	280,8	308,5	311,5	319,0	manufacture of machinery and equipment
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	312,5	293,1	287,6	295,0	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
muude transpordivahendite tootmine	54,7	60,6	61,8	59,1	manufacture of other transport equipment
mööblitootmine	364,5	383,1	407,5	413,4	manufacture of furniture
muu tootmine	108,1	111,8	122,7	127,8	other manufacturing
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	225,4	234,9	269,6	335,2	repair and installation of machinery and equipment
KOKKU	10 066,5	10 370,9	11 161,5	11 522,3	TOTAL

Tabel 6. Tööstustoodangu müügiindeksid, 2011–2014

Table 6. Indices of industrial sales, 2011–2014

(eelmine aasta = 100 – previous year = 100)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	98,1	102,1	120,2	89,3	Electricity, steam and hot water supply
Mäetööstus	108,5	103,0	119,2	96,9	Mining
põlevkivi kaevandamine	99,2	105,3	131,9	94,7	mining and agglomeration of oil shale
turbatootmine	118,8	90,3	93,3	113,0	extraction of peat
Töötlev tööstus	127,8	103,3	105,8	103,9	Manufacturing
toiduainete tootmine	111,6	104,4	110,7	108,3	manufacture of food products
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	105,7	107,0	101,7	117,2	processing and preserving of meat and meat products
kala töötlemine ja säilitamine	107,4	111,1	110,6	106,5	processing and preserving of fish
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	120,9	100,4	110,0	106,0	processing and preserving of fruit and vegetables
piimatoodete tootmine	112,0	95,4	105,8	104,2	manufacture of dairy products
pagari- ja makaronitoodete tootmine	106,2	108,6	106,0	107,7	manufacture of bakery and farinaceous products
muude toiduainete tootmine	129,2	122,0	117,5	106,5	manufacture of other food products
valmis loomasööda tootmine	117,4	106,8	104,8	100,3	manufacture of prepared animal feeds
joogitootmine	105,0	109,7	106,1	106,7	manufacture of beverages
tekstiilitootmine	111,6	106,8	98,1	106,8	manufacture of textiles
rõivatootmine	117,6	107,9	101,0	97,5	manufacture of wearing apparel
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	127,7	95,0	103,2	99,0	manufacture of leather and related products
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	117,6	101,7	111,6	110,1	manufacture of wood and wood products
paberi ja pabertoodete tootmine	110,4	100,1	98,8	102,9	manufacture of paper and paper products
trükindus ja salvestiste paljundus	102,4	105,5	101,7	101,6	printing and reproduction of recorded media
kütteõlide tootmine	139,1	117,8	99,7	94,9	manufacture of refined petroleum products
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	137,8	108,1	107,5	90,3	manufacture of chemicals and chemical products
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	116,1	98,7	111,1	98,5	manufacture of basic pharmaceutical products and preparations
kummi- ja plasttoodete tootmine	115,4	102,8	102,4	102,8	manufacture of rubber and plastic products
muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	116,3	104,9	106,8	104,1	manufacture of other non-metallic mineral products
metallitootmine	104,6	96,0	116,6	117,0	manufacture of basic metals
metalltoodete tootmine	128,1	95,3	104,9	106,4	manufacture of fabricated metal products
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	186,0	102,4	102,5	100,7	manufacture of computer, electronic and optical products
elektriseadmete tootmine	128,7	106,1	107,6	96,5	manufacture of electrical equipment
masinate ja seadmete tootmine	147,5	106,3	100,1	102,1	manufacture of machinery and equipment
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	118,9	93,8	98,9	102,6	manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
muude transpordivahendite tootmine	124,8	103,9	104,9	95,9	manufacture of other transport equipment
mööblitootmine	113,2	105,1	104,4	103,2	manufacture of furniture
muu tootmine	108,1	108,3	111,1	105,8	other manufacturing
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	120,6	110,1	114,5	117,1	repair and installation of machinery and equipment
KOKKU	124,4	103,2	107,2	102,5	TOTAL

Tabel 7. Tööstustoodangu müük mitteresidentidele, 2011–2014

Table 7. Industrial sales to non-residents, 2011–2014

(miljonit eurot jooksevhindades – current prices, million euros)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	3,6	4,0	1,0	0,7	<i>Electricity, steam and hot water supply</i>
Mäetööstus	66,6	63,7	51,6	57,6	<i>Mining</i>
põlevkivi kaevandamine	x	x	x	x	<i>mining and agglomeration of oil shale</i>
turbatootmine	53,4	47,8	39,2	46,0	<i>extraction of peat</i>
Töötlev tööstus	6 203,0	6 400,3	6 738,7	6 913,2	<i>Manufacturing</i>
toiduainete tootmine	387,4	396,7	459,7	502,7	<i>manufacture of food products</i>
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	40,3	44,0	43,7	62,7	<i>processing and preserving of meat and meat products</i>
kala töötlemine ja säilitamine	98,5	98,5	109,6	116,4	<i>processing and preserving of fish</i>
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	21,3	22,5	22,5	26,4	<i>processing and preserving of fruit and vegetables</i>
piimatoodete tootmine	120,5	100,6	107,6	95,3	<i>manufacture of dairy products</i>
pagari- ja makaronitoodete tootmine	15,1	22,4	27,3	35,5	<i>manufacture of bakery and farinaceous products</i>
muude toiduainete tootmine	67,2	88,2	107,1	113,6	<i>manufacture of other food products</i>
valmis loomasööda tootmine	0,5	0,9	0,9	2,1	<i>manufacture of prepared animal feeds</i>
joogitootmine	32,8	44,5	45,1	46,7	<i>manufacture of beverages</i>
tekstiilitootmine	201,3	211,4	203,8	211,8	<i>manufacture of textiles</i>
rõivatootmine	91,5	99,9	103,8	97,6	<i>manufacture of wearing apparel</i>
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	27,7	23,8	22,7	23,2	<i>manufacture of leather and related products</i>
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	799,7	794,3	906,0	1 030,3	<i>manufacture of wood and wood products</i>
paberi ja paberitoodete tootmine	164,1	164,0	163,1	168,3	<i>manufacture of paper and paper products</i>
trükindus ja salvestiste paljundus	81,6	92,0	98,2	99,9	<i>printing and reproduction of recorded media</i>
kütteõlide tootmine	164,2	207,3	196,4	136,4	<i>manufacture of refined petroleum products</i>
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	385,6	418,1	434,6	379,9	<i>manufacture of chemicals and chemical products</i>
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	28,0	30,2	32,9	32,4	<i>manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
kummi- ja plastitoodete tootmine	177,9	182,7	185,6	192,9	<i>manufacture of rubber and plastic products</i>
muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	146,7	155,1	164,5	165,2	<i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>
metallitootmine	35,6	34,5	50,1	56,2	<i>manufacture of basic metals</i>
metallitoodete tootmine	526,0	476,5	496,1	541,1	<i>manufacture of fabricated metal products</i>
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	1 589,3	1 656,4	1 693,3	1 705,7	<i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>
elektriseadmete tootmine	375,7	404,7	449,0	436,9	<i>manufacture of electrical equipment</i>
masinate ja seadmete tootmine	216,2	239,0	229,8	235,8	<i>manufacture of machinery and equipment</i>
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	294,1	270,3	265,7	271,8	<i>manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
muude transpordivahendite tootmine	45,7	44,9	51,7	41,5	<i>manufacture of other transport equipment</i>
mööblitootmine	259,0	264,7	273,7	266,9	<i>manufacture of furniture</i>
muu tootmine	86,7	90,9	98,1	99,5	<i>other manufacturing</i>
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	86,2	98,1	114,8	170,5	<i>repair and installation of machinery and equipment</i>
KOKKU	6 273,2	6 468,0	6 791,2	6 971,5	TOTAL

Tabel 8. Mitteresidentidele müügi osatähtsus tööstustoodangu müügis, 2011–2014

Table 8. Share of sales to non-residents in industrial sales, 2011–2014

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	
Elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustus	0,5	0,6	0,1	0,1	<i>Electricity, steam and hot water supply</i>
Mäetööstus	19,5	18,1	12,4	14,3	<i>Mining</i>
põlevkivi kaevandamine	x	x	x	x	<i>mining and agglomeration of oil shale</i>
turbatootmine	63,3	62,7	55,5	57,6	<i>extraction of peat</i>
Töötlev tööstus	68,7	68,7	68,1	66,7	<i>Manufacturing</i>
toiduainete tootmine	35,9	35,5	36,8	36,7	<i>manufacture of food products</i>
liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine	18,0	18,4	18,0	21,5	<i>processing and preserving of meat and meat products</i>
kala töötlemine ja säilitamine	76,4	73,9	74,4	74,2	<i>processing and preserving of fish</i>
puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine	38,7	40,7	37,0	38,7	<i>processing and preserving of fruit and vegetables</i>
piimatoodete tootmine	36,5	32,0	32,3	27,4	<i>manufacture of dairy products</i>
pagari- ja makaronitoodete tootmine	13,0	17,9	20,4	24,3	<i>manufacture of bakery and farinaceous products</i>
muude toiduainete tootmine	50,3	54,1	53,3	53,2	<i>manufacture of other food products</i>
valmis loomasööda tootmine	1,4	2,3	2,2	4,7	<i>manufacture of prepared animal feeds</i>
joogitootmine	19,6	24,3	23,2	22,5	<i>manufacture of beverages</i>
tekstiilitootmine	88,4	85,5	86,1	83,8	<i>manufacture of textiles</i>
rõivatootmine	67,9	67,8	68,8	66,5	<i>manufacture of wearing apparel</i>
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	85,0	76,8	70,7	73,0	<i>manufacture of leather and related products</i>
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	65,5	64,0	62,7	63,6	<i>manufacture of wood and wood products</i>
paberi ja paberitoodete tootmine	82,4	82,2	83,1	83,3	<i>manufacture of paper and paper products</i>
trükindus ja salvestiste paljundus	42,0	44,5	46,5	46,5	<i>printing and reproduction of recorded media</i>
kütteõlide tootmine	67,2	72,0	68,3	50,0	<i>manufacture of refined petroleum products</i>
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	87,7	87,9	85,1	82,3	<i>manufacture of chemicals and chemical products</i>
põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide tootmine	79,5	87,0	85,2	85,3	<i>manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
kummi- ja plastitoodete tootmine	59,7	59,0	60,2	61,0	<i>manufacture of rubber and plastic products</i>
muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	43,8	44,6	47,0	44,3	<i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>
metallitootmine	82,6	88,2	85,6	81,2	<i>manufacture of basic metals</i>
metallitoodete tootmine	55,6	55,1	55,5	55,8	<i>manufacture of fabricated metal products</i>
arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	97,8	97,5	97,3	97,3	<i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>
elektriseadmete tootmine	81,2	83,1	84,5	85,2	<i>manufacture of electrical equipment</i>
masinate ja seadmete tootmine	77,0	77,5	73,8	73,9	<i>manufacture of machinery and equipment</i>
mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	94,1	92,2	92,4	92,1	<i>manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
muude transpordivahendite tootmine	83,5	74,1	83,7	70,2	<i>manufacture of other transport equipment</i>
mööblitootmine	71,1	69,1	67,2	64,6	<i>manufacture of furniture</i>
muu tootmine	80,2	81,3	80,0	77,9	<i>other manufacturing</i>
masinate ja seadmete remont ja paigaldus	38,2	41,8	42,6	50,9	<i>repair and installation of machinery and equipment</i>
KOKKU	62,3	62,4	60,8	60,5	TOTAL

Tabel 9. Toiduainete müük, 2010–2014
Table 9. Sales of food products, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Vorsttooted, tuhat t	36,3	36,3	34,2	33,5	34,1	Sausages, thousand t
Termiliselt töötlemata naturaalsed lihapooltooted, tuhat t	32,3	34,2	32,7	31,4	27,7	Thermally non-processed meat products, thousand t
Termiliselt töödeldud lihatooted, tuhat t	7,5	8,3	8,0	8,8	10,5	Thermally processed meat products, thousand t
Suitsulihtooted, tuhat t	9,8	10,1	9,5	9,9	10,0	Smoked meat products, thousand t
Lihakonservid, tuhat t	0,9	0,8	1,0	0,8	0,6	Canned meat, thousand t
Kalakonservid, tuhat t	3,9	4,1	3,8	3,9	2,6	Canned fish, thousand t
Kalatooted (v.a konservid), tuhat t	65,0	56,6	71,1	64,1	58,6	Fish products (excl. canned fish), thousand t
värsk ja jahutatud kala, tuhat t	3,4	2,1	1,9	2,3	2,4	fresh or chilled fish, thousand t
külmutatud kala, tuhat t	35,8	33,6	44,7	39,3	32,5	frozen fish, thousand t
suitsutatud kala, tuhat t	1,3	1,7	2,0	1,9	2,5	smoked fish, thousand t
Piim, tuhat t	92,1	89,3	86,0	86,8	90,4	Milk, thousand t
Või, tuhat t	5,5	5,5	3,7	2,5	4,3	Butter, thousand t
Keefir, tuhat t	17,0	16,6	14,4	15,3	15,2	Kefir, thousand t
Rõõsk koor, tuhat t	14,8	10,3	13,0	16,2	14,0	Cream, thousand t
Hapukoor, tuhat t	15,7	15,5	14,3	14,8	14,7	Sour cream, thousand t
Maitsestatud jogurt, tuhat t	2,3	2,7	3,4	3,6	4,5	Unflavoured yoghurt, thousand t
Maitsestatud jogurt, tuhat t	20,8	20,5	19,4	18,0	15,6	Flavoured yoghurt, thousand t
Kohupiim ja kohupiimatooted, tuhat t	20,0	20,7	20,3	20,3	19,0	Uncured cheese and products from it, thousand t
Juust, tuhat t	22,7	22,9	25,7	25,8	24,0	Cheese, thousand t
Jäätis, tuhat t	11,0	10,2	9,5	9,5	9,2	Ice cream, thousand t
Leib, tuhat t	29,8	30,3	26,6	25,4	25,0	Black fresh bread, thousand t
Sai ja sepikulised, tuhat t	33,3	34,4	37,3	40,2	42,4	White fresh bread, thousand t
Jahu, tuhat t	78,6	80,5	90,0	88,1	93,0	Flour, thousand t
nisujahu, tuhat t	51,7	55,0	63,8	59,0	57,6	wheat flour, thousand t
rukkijahu, tuhat t	25,8	25,5	26,1	28,1	35,0	rye flour, thousand t
Tordid, koogid, tuhat t	5,2	5,6	5,6	5,8	6,5	Cakes, thousand t
Pitsad, tuhat t	2,4	2,7	3,5	3,1	3,1	Pizza, thousand t
Makarontooted, tuhat t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	Pasta products, thousand t
Siirup, tuhat l	1 666	1 366	1 140	1 078	1 220	Syrup, thousand l
Mahl, tuhat l	26 150	19 970	18 140	18 190	18 470	Juices, thousand l
Karastusjoogid, tuhat l	53 510	44 830	46 690	42 930	44 650	Soft drinks, thousand l
Mineraalvesi, gaseeritud ja gaseerimata vesi, tuhat l	52 420	49 080	46 750	50 700	58 840	Mineral water, aerated and non-aerated water, thousand l
Viin ja teised piiritusjoogid, tuhat l	16 160	16 570	18 040	15 820	18 200	Distilled spirits, thousand l
Puuvilja- ja marjavein, tuhat l	5 920	7 980	10 340	10 910	10 730	Wine of fruits and berries, thousand l
Õlu, tuhat l	125 740	134 650	142 750	144 200	163 670	Beer, thousand l
Lahjad alkoholjoogid, tuhat l	17 330	17 080	22 210	27 850	30 420	Light alcoholic drinks, thousand l

Tabel 10. Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete ning elektriseadmete müük, 2010–2014^a
Table 10. Sales of computers, electronic, optical and electrical equipment, 2010–2014^a

	2010	2011	2012	2013	2014	
Elektronkomponendid, mln eurot	1,9	9,8	12,3	14,4	17,6	Electronic components, million euros
Trükkplaadid, mln eurot	6,6	6,5	13,6	12,9	14,0	Loaded electronic boards, million euros
Arvutid ja arvuti välisseadmed, mln eurot	10,2	17,2	19,2	19,7	20,1	Computers and peripheral equipment, million euros
Sideseadmed, mln eurot	623,3	1 301,2	1 377,4	1 396,3	1 411,2	Communication equipment, million euros
Mõõte-, kontroll-, katse-, navigatsiooni- jms vahendid ja seadmed, mln eurot	96,6	142,9	120,7	118,5	112,2	Instruments and appliances for measuring, testing and navigation, million euros
Elektrimootorid, -generaatorid ja trafod, mln eurot	183,3	247,8	236,8	153,2	172,8	Electric motors, generators and transformers, million euros
Elektrijaotusseadmed ja juhtaparatuur, mln eurot	144,8	185,0	220,8	241,9	245,2	Electricity distribution and control apparatus, million euros
Muu elektroonika ja elektrijuhtmed või -kaablid, mln eurot	73,1	77,6	64,3	62,9	64,9	Other electronic and electric wires and cables, million euros
Juhtmestikutarvikud, mln eurot	26,6	28,7	24,2	22,2	20,9	Wiring devices, million euros
Elektrilised valgustusseadmed, mln eurot	23,8	26,4	30,2	37,6	46,5	Electric lighting equipment, million euros
Muud elektriseadmed, mln eurot	16,9	22,6	22,7	37,6	25,1	Other electrical equipment, million euros

^a Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.

^a At selling price without VAT and excise duty.

Tabel 11. Kütuste müük, 2010–2014

Table 11. Sales of fuels, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Põlevkivi, mln t	18,1	18,1	17,2	21,5	19,8	Oil shale, million t
Põlevkivi- jm kütteõli, tuhat t	525,8	555,1	591,0	653,4	681,3	Fuel oil, thousand t
Turvas, tuhat t	671,6	815,2	717,2	596,8	645,0	Peat, thousand t
Turbabrikett, tuhat t	75,1	91,9	50,7	23,6	63,0	Peat briquette, thousand t
Koks energeetiliseks ja mitteenergeetiliseks otstarbeks, tuhat t	20,6	24,9	23,1	25,1	25,0	Coke for energy-related and non-energy-related purposes, thousand t

Tabel 12. Metsa-, puit- ja pabertoodete müük, 2010–2014

Table 12. Sales of timber, wood and paper products, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Saematerjal, tuhat m ³	1 351,8	1 381,1	1 259,0	1 379,6	1 461,4	Sawn timber, thousand m ³
Puitkiudplaat, mln m ²	3,7	5,7	7,9	6,7	6,6	Fibreboard, million m ²
Puitlaastplaat, tuhat m ³	204,3	202,0	157,1	173,0	177,9	Particle board, thousand m ³
Liimitud vineer, tuhat m ³	39,1	41,5	46,0	45,9	48,8	Plywood, thousand m ³
Liimpuit, tuhat m ³	258,7	293,6	235,7	216,3	344,3	Glue-laminated timber, thousand m ³
Puidugraanulid, tuhat t	393,2	369,6	534,7	658,3	685,3	Wood pellets, thousand t
Puitbrikett, tuhat t	42,7	53,6	29,6	26,7	21,3	Wood briquette, thousand t
Puitmass, tuhat t	139,5	155,9	157,9	150,0	164,2	Wood pulp, thousand t
Kokkupandavad puidust ehitised, mln eurot ^a	155,6	187,5	210,6	220,7	262,4	Prefabricated buildings of wood, million euros ^a
Kokkupandavad palkmajad, mln eurot ^a	49,7	58,8	72,1	92,0	92,1	Prefabricated buildings of log, million euros ^a
Puitaknad, -uksed ja nende raamid, tuhat tk	4 061,5	5 251,9	5 158,8	5 173,3	5 136,7	Windows and doors and their frames of wood, thousand units
Puidust kaubaalused, tuhat tk	1 760,3	1 825,5	1 554,9	1 600,4	1 855,2	Pallets of wood, thousand units
Paberist kantseleitarbed, mln eurot ^a	17,7	17,7	18,8	20,4	17,7	Paper office supplies, million euros ^a
Etiketid, tuhat t	1,2	1,5	1,3	1,6	1,7	Labels of paper or paperboard, thousand t

^a Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.^a At selling price without VAT and excise duty.**Tabel 13. Kergetööstustoodete müük, 2010–2014**

Table 13. Sales of light industry products, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Puuvillane lõng, t	47	44	45	159	258	Cotton yarn, t
Villane lõng, t	101	38	40	38	37	Woollen yarn, t
Puuvillane riie, tuhat m ²	2 913	476	67	48	581	Cotton fabrics, thousand m ²
Mittekootud materjal, t	3 819	3 065	1 786	2 463	2 263	Nonwovens, t
Õmmeldud rõivad, miljonit eurot ^a	92	112	118	121	114	Sewn clothes, million euros ^a
Õmmeldud tekstiiltooted, miljonit eurot ^a	151	175	175	174	169	Sewn textile articles, million euros ^a
Mantlid jms tooted, tuhat tk	907	381	416	228	224	Overcoats and other similar products, thousand units
Kleidid, tuhat tk	181	312	225	284	253	Dresses, thousand units
Suka- ja sokitooted, tuhat paari	5 454	4 862	3 929	4 645	4 419	Hosiery, thousand pairs
Jalatsid, tuhat paari	1 475	1 553	959	968	939	Footwear, thousand pairs
nahkjalatsid	1 056	994	714	687	666	leather footwear
Vaibad ja vaiptooted, tuhat m ²	2 280	3 090	3 051	3 138	2 913	Carpets, thousand m ²

^a Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.^a At selling price without VAT and excise duty.

Tabel 14. Ehitusmaterjalide müük, 2010–2014

Table 14. Sales of building materials, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Elamu- ja tsiviilehituse ehitusdetailid, tuhat m ³	135,0	181,8	166,5	189,2	231,0	<i>Prefabricated structural components for civil engineering, thousand m³</i>
Ehitustellised, mln tingtelist ^a	24,8	32,7	41,1	37,7	35,0	<i>Building bricks, million conventional bricks^a</i>
Tsement, tuhat t	402,0	449,0	476,9	462,9	450,0	<i>Cement, thousand t</i>
Klinker, tuhat t	209,0	381,0	343,8	301,1	364,0	<i>Clinker, thousand t</i>
Betoon ja mört, tuhat m ³	366,2	436,5	496,9	496,9	517,3	<i>Concrete and mortar, thousand m³</i>
Lubi, tuhat t	20,1	20,2	60,1	30,4	17,0	<i>Lime, thousand t</i>
Kokkupandavad metallist ehitised, mln eurot ^b	7,2	13,4	14,0	19,0	14,8	<i>Demountable metal constructions, million euros^b</i>
Konstruksioonilised metalltooted ja nende osad, tuhat t	103,9	157,1	142,1	152,8	177,2	<i>Metal structures and parts thereof, thousand t</i>
Metalluksed, -aknad ja -raamid, tuhat tk	...	77,3	78,4	84,5	89,2	<i>Metal doors, windows, frames, thousand units</i>
Plastuksed, -aknad ja -raamid, tuhat tk	139,9	108,3	116,8	126,2	148,8	<i>Plastic doors, windows, frames, thousand units</i>
Lehtklaas, tuhat m ²	48,8	40,7	42,2	41,3	41,3	<i>Glass, thousand m²</i>

^a 1 m³ plokke = 500–1000 tellist.^b Müügihinnas ilma käibe- ja aktsiisimaksuta.^a 1 m³ of blocks = 500–1,000 bricks.^b At selling price without VAT and excise duty.

Metoodika

Tööstusstatistika kajastab Eestis tegutsevate tööstusettevõtete, samuti elektri- ja soojusenergiat tootvate ettevõtete tegevust. Küsitletakse kõiki riigi- ja munitsipaalettevõtteid ning vähemalt 20 hõivatuga eraettevõtteid. Ülejäänute hulgast tehakse lihtne juhuslik valik.

Valikuuringut tehakse alates 1992. aastast. Toodetud ja müüdud tööstustoodang on esitatud müügihindades ilma käibe- ja aktsiisimaksuta. Alates 1994. aastast tehakse tööstustoodangu mahuindeksite püsivhindades leidmiseks andmed võrreldavaks tootjahinnaindeksi abil. Varem küsiti andmeid püsivhindades toodangu kohta ettevõtetelt endilt.

Methodology

Industrial statistics cover all manufacturing enterprises operating in Estonia as well as the enterprises producing electricity and heat. All state and municipal enterprises and private enterprises with at least 20 persons employed are surveyed. A simple random sample is drawn from the rest of the enterprises.

The method of sample survey has been used since 1992. The data on the manufactured and sold industrial production are presented at selling value without value-added tax and excise duty. Since 1994, in order to calculate the volume index of industrial production at constant prices, the data are deflated by the producer price index. Before that, production data at constant prices were collected from enterprises.

ENERGEETIKA

Helle Truuts

Ülevaade

Eesti energeetikas on üsna suur osatähtsus kodumaistel energiaallikatel. Kohaliku kütuse osatähtsus primaarenergia ressursis on ligi 70%. Põhiline kodumaine kütus on põlevkivi, mille kasutamise võimalus vähendab imporditud energia osatähtsust energiavajaduse rahuldamisel ehk energiasõltuvusmäära oluliselt. Euroopa Liidus (EL) on Eesti selle näitajaga – 2014. aastal 8,9% – esikohal.

Kui viimased viis aastat oli põlevkivitoodang üha kasvanud, siis 2015. aastal vähenes see 2014. aastaga võrreldes ligi 7%. Valdav osa põlevkivist tarbitakse elektrijaamades ja põlevkiviõli toorainena. 2015. aastal oli elektrijaamade tarbimine ligi 20% väiksem kui aasta varem. Tänu välisurgude nõudluse püsimisele on aasta-aastalt suurenenud toodetud põlevkiviõli maht. Kütteõli tootmine suurenes võrreldes 2014. aastaga veidi üle 20%, seejuures üle 90% toodangust eksporditi. 61% eksporditud põlevkiviõlist läks Hollandisse, järgnesid Belgia ja Rootsi kumbki 10%-ga.

2015. aastal toodeti Eestis elektrit kokku 10,4 teravatt-tundi – ligi 17% vähem kui aasta varem. Elektritoodangu vähenemise põhjus oli madalam elektri börsihind, mille taga oli odavama elektri sissevool Põhjamaadest, mis vähendas Eesti tootjate osalust. Import Soomest kasvas aastaga 1,5 korda ja oli üle 96% koguimpordist. Samal ajal püsis elektri tarbimine peaaegu samal tasemel nagu aasta varem. Hoolimata toodangu vähenemisest ületas aastane elektritoodang sisemaist tarbimist.

Viimastel aastatel on üha kasvanud elektri tootmine taastuvatest allikatest. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtt on mõnevõrra vähendanud jäätmemahuka põlevkivi osatähtsust elektritootmises. Kui 2010. aastal toodeti põlevkivist üle 85% elektrist, siis 2015. aastal 77%. Alates 2009. aastast on ligi pool taastuvelektri kogutoodangust saadud biomassist. Olulisel määral on kasvanud jäätmekütuse ja prügilates tekkiva biogaasi tarbimine elektri tootmiseks.

Aasta-aastalt on suurenenud ka tuuleenergia tootmine. 2015. aastal kasvas see 2014. aastaga võrreldes 18,4%. Hüdroenergia toodangu maht pole viimase kolme aasta jooksul muutunud ja selle osatähtsus taastuenergia kogutoodangus on vaid 2%.

Viimased viis aastat on energiaturul oluline kütuseliik olnud puidugraanulid. Selle aja jooksul on nende tootmine suurenenud 323% ja võrreldes 2014. aastaga 44%. Ligi 80% toodetud puidugraanulitest 2015. aastal eksporditi, sellest üle poole ehk 57% Taani ja 27% Suurbritanniasse. Järgnesid Rootsi ja Holland, kuhu eksporditi veidi alla 10% koguekspordist.

Turbakütuste tootmine on viimased viis aastat olnud langustrendis. 2015. aastal vähenes toodang 2014. aastaga võrreldes üle kahe korra.

Soojustoodang vähenes 2015. aastal varasema aastaga võrreldes 3%. Üle poole soojusest (53%) toodeti katlamajades, ent sealne toodang oli ligi 5% väiksem kui 2014. aastal. Elektrijaamades toodeti 47% soojusest ja toodang oli aastatagusega võrreldes 2% väiksem. Ligi 46% katlamajades toodetud soojusest saadi puidust ja 40% maagaasist. Puidust toodetud soojuse maht kasvas 2014. aastaga võrreldes 13%, maagaasist saadud soojuse maht vähenes.

Sisemaiseks kasutuseks imporditi 2015. aastal maagaasi, vedelkütuseid, kivisütt ja koksi. Maagaasi import vähenes aastaga 11%, sest katlamajade kütusevajadus oli soojema ilmastiku tõttu väiksem. Maagaasi tarbimine kodumajapidamistes vähenes aastaga 3% ja selle osatähtsus kogutarbimises oli 13%.

Kui diislikütuse tarbimine on viimased viis aastat kasvanud, siis autobensiini tarbimine vähenenud. 2015. aastal tarbiti diislikütust 2014. aastaga võrreldes ligi 4% rohkem, kuid autobensiini 2% vähem. Kodumaistest energiatoodetest eksporditi 2015. aastal põlevkiviõli, elektrienergiat ning turba- ja puidutooteid.

ENERGY

Helle Truuts

Overview

The Estonian energy sector is largely based on domestic energy sources. The share of local fuels in the supply of primary energy is nearly 70%. Oil shale is the main local fuel and the potential to use it significantly reduces the share of imported energy in meeting energy needs (i.e. energy dependency rate). With this indicator – 8.9% in 2014 – Estonia ranks first among European Union (EU) countries.

While in the previous five years oil shale production had been increasing steadily, in 2015 production fell nearly 7% compared to 2014. The majority of oil shale is consumed in power plants and as raw material for shale oil. In 2015, oil shale consumption in power plants fell about 20% year over year. Thanks to the steady foreign demand, the volume of shale oil production has increased year by year. In 2015, compared to 2014, the production of shale oil grew slightly more than 20%, and over 90% of the production was exported. 61% of the exported shale oil was exported to the Netherlands, followed by Belgium and Sweden with 10% each.

In 2015, the production of electricity totalled 10.4 terawatt-hours – about 17% less than a year earlier. Electricity generation decreased due to the lower electricity exchange price, which was caused by cheaper inflows of electricity from the Nordic countries, as this reduced the role of Estonian producers in the market. Imports from Finland grew 1.5 times year over year and accounted for more than 96% of total imports. At the same time, electricity consumption remained at more or less the same level as the year before. Despite the production fall, annual electricity generation exceeded domestic consumption.

In recent years, there has been a significant increase in the production of electricity from renewable sources. The introduction of renewable energy sources has somewhat reduced the share of waste-intensive oil shale in electricity production. While in 2010 over 85% of electricity was produced from oil shale, in 2015 – 77%. Since 2009, about a half of the produced renewable electricity has been generated from biomass. There has been a marked rise in the consumption of waste fuel and biogas for electricity generation. The production of wind energy has also increased year by year. In 2015, compared to 2014, it rose 18.4%. The production volume of hydro energy has not changed in the last three years and made up only 2% of the total production of renewable electricity.

For the last five years, wood pellets have been an important fuel on the energy market. In that period, the production of pellets has increased 323%, and compared to 2014 – 44%. In 2015, about 80% of the wood pellets produced were exported: over a half (57%) of this amount to Denmark and 27% to the United Kingdom. Other major export partners included Sweden and the Netherlands, with each accounting for slightly less than 10% of the total exports.

The production of peat fuels has been in decline for the last five years. In 2015, compared to 2014, the volume of production decreased more than two times.

In 2015, heat production decreased 3% year over year. More than a half of heat (53%) was produced in heating plants, but their total heat production was approximately 5% smaller than in 2014. 47% of heat was produced in power plants and the production volume fell 2% year over year. Nearly 46% of the heat produced in heating plants was generated from wood fuels and 40% from natural gas. Compared to 2014, the volume of heat generated from wood fuels increased 13%, while the volume of heat generated from natural gas decreased.

In 2015, natural gas, liquid fuels, coal and coke were imported into Estonia for domestic consumption. The imports of natural gas fell 11% compared to 2014 because the demand for heat generated in heating plants was lower due to warmer weather conditions. Natural gas consumption by households declined 3% year over year and accounted for 13% of the total consumption.

While the consumption of diesel oil has been increasing for the last five years, the consumption of motor gasoline has decreased. In 2015, about 4% more diesel oil and 2% less motor gasoline was consumed compared to 2014. The domestic energy products exported in 2015 were shale oil, electricity, and peat and wood products.

Tabel 1. Elektrienergia bilanss, 2011–2015

Table 1. Electricity balance sheet, 2011–2015
(gigavatt-tundi – gigawatt-hours)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Tootmine						<i>Production</i>
bruto ^a	12 893	11 966	13 275	12 444	10 417	<i>gross^a</i>
neto ^b	11 356	10 526	11 823	11 013	9 062	<i>net^b</i>
Import	1 690	2 710	2 712	3 730	5 452	<i>Imports</i>
Lätist	1 189	1 099	335	108	175	<i>from Latvia</i>
Soomest	501	1 611	2 377	3 622	5 277	<i>from Finland</i>
Tarbimine	6 845	7 407	7 332	7 417	7 440	<i>Consumption</i>
tööstus ^c	2 501	2 520	2 593	2 548	2 560	<i>industry^c</i>
ehitus	71	82	84	78	81	<i>construction</i>
põllumajandus	191	220	206	205	206	<i>agriculture</i>
transport	52	56	54	50	47	<i>transport</i>
kodumajapidamised	1 934	1 956	1 865	1 739	1 728	<i>households</i>
muu	2 097	2 573	2 530	2 797	2 818	<i>other</i>
Elektrijaamade omatarve	1 537	1 440	1 452	1 431	1 355	<i>Own use by power plants</i>
Kadu elektrivõrkudes ja ettevõtete seadmetes	949	879	903	842	697	<i>Losses in power networks and in equipment of enterprises</i>
Ekspord	5 252	4 950	6 300	6 484	6 377	<i>Exports</i>
Lätti	3 566	4 522	5 739	6 390	6 079	<i>to Latvia</i>
Soome	1 686	428	561	94	298	<i>to Finland</i>

^a K.a elektrijaamade omatarve.

^b Kogutoodang (brutotootmine), v.a elektrijaamade omatarve.

^c K.a mäetööstus, v.a elektrijaamade omatarve.

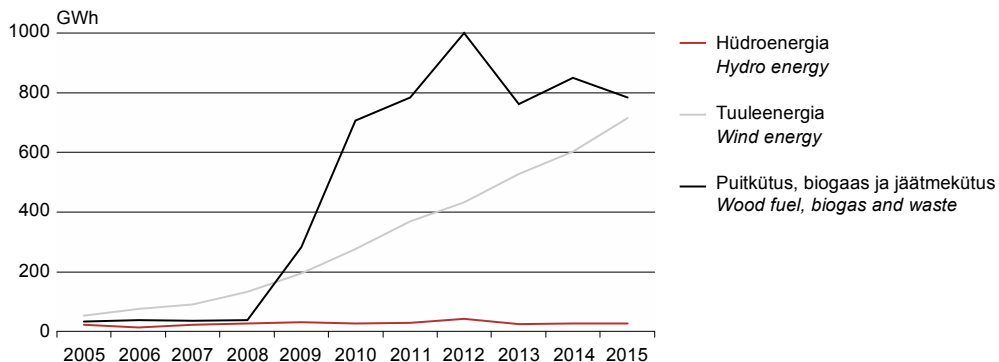
^a Incl. own use by power plants.

^b Gross production, excl. own use by power plants.

^c Incl. mining, excl. own use by power plants.

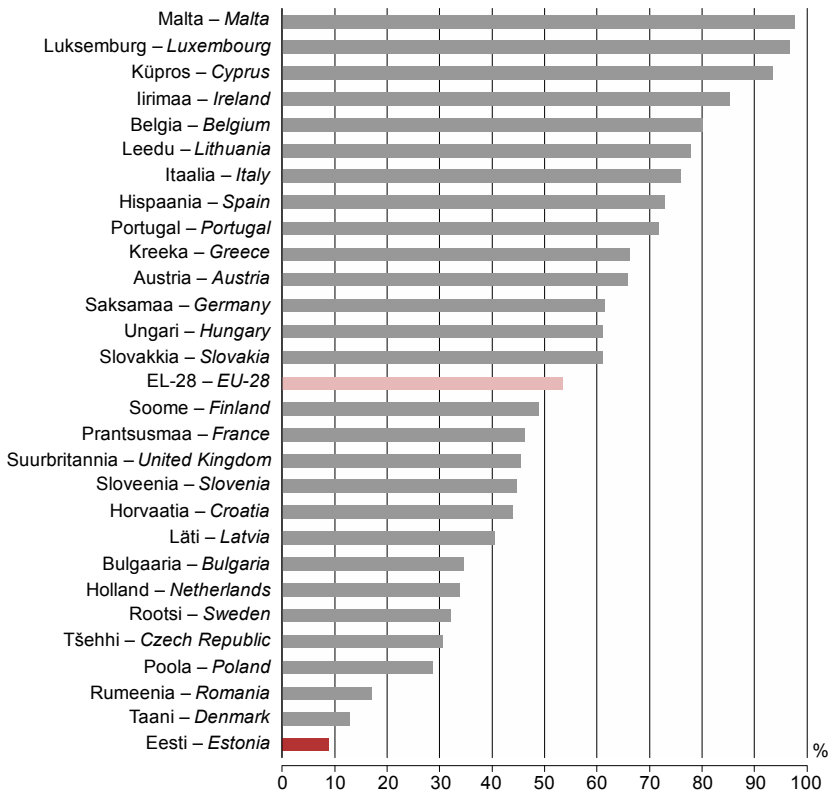
Joonis 1. Elektrienergia tootmine taastuvatest allikatest, 2005–2015

Figure 1. Production of electricity from renewable sources, 2005–2015

Joonis 2. Energiasõltuvusmäär Euroopa Liidus, 2014

Figure 2. Energy dependency rate in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

Tabel 2. Soojusbilanss, 2011–2015

Table 2. Heat balance sheet, 2011–2015
(gigavatt-tundi – gigawatt-hours)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Tootmine	9 134	9 580	9 006	8 913	8 608	Production
elektrijaamad ^a	3 497	3 752	4 033	4 077	3 998	power plants ^a
katlamajad	5 637	5 828	4 973	4 836	4 610	heating plants
Kaugküte ^b	6 357	6 798	6 396	6 059	5 890	District heating ^b
Tarbimine	8 168	8 598	8 098	8 015	7 789	Consumption
tööstus ^c	2 414	2 589	2 396	2 581	2 516	industry ^c
ehitus	36	37	33	32	33	construction
põllumajandus	113	114	112	108	100	agriculture
kodumajapidamised	3 869	3 953	3 839	3 470	3 297	households
muu	1 736	1 905	1 718	1 824	1 843	other
Kadu soojusvõrgus	966	982	908	898	819	Losses in transmission networks

^a V.a omatarve elektrienergia tootmiseks.^b Toodangu üldkogusest tarbijatele müüdüd soojus.^c K.a mäetööstus ja energeetika.^a Excl. own use for electricity generation.^b Heat sold to consumers out of total production.^c Incl. mining and the energy sector.

Tabel 3. Kütusetarbimine^a, 2011–2015
Table 3. Consumption of fuels^a, 2011–2015
 (tuhat tonni – thousand tonnes)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kivisüsi	69	64	66	77	29	Coal
Põlevkivi	18 739	17 527	20 487	20 629	17 899	Oil shale
Turvas	304	264	242	115	131	Peat
Turbabrikett	12	13	12	12	2	Peat briquettes
Küttepuut, tuhat tm ^b	4 348	4 495	4 295	4 283	4 509	Firewood, thousand m ³ of solid volume ^b
Puidubrikett	45	21	31	18	14	Wood briquettes
Puidugraanulid	11	11	12	23	30	Pellets
Maagaas, mln m ³	632	657	678	530	473	Natural gas, million m ³
Vedelgaas	7	9	8	12	13	Liquefied gas
Raske kütteõli	2	1	1	1	1	Heavy fuel oil
Põlevkiviõli	65	67	50	43	50	Shale oil
Kerge kütteõli	74	67	63	40	42	Light fuel oil
Diislikütus	572	601	595	637	662	Diesel oil
Autobensiin	261	252	234	241	236	Motor gasoline
Lennukikütus	34	37	28	41	24	Aviation fuels

^a Elektrienergia ja soojustootmiseks, teisteks kütuseliikideks muundamiseks, tooraineks, vahetuks tootmistarbeks, ettevõtete transpordivajaduseks, ka elanikele tarbimiseks. Naturaalühikutes arvestatud kütusetarbimine ei hõlma kadu.

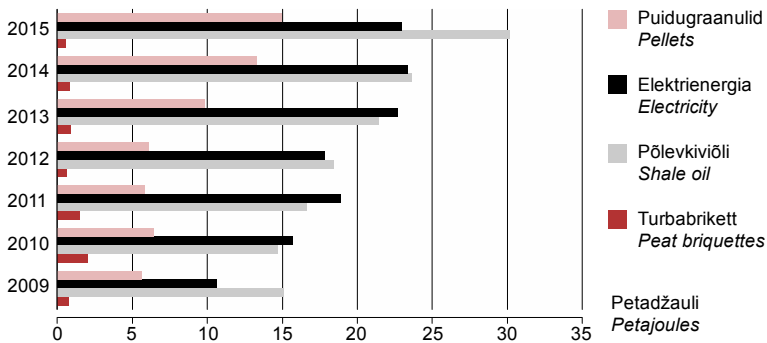
^b K.a puiduhake ja -jätmed.

^a For electricity and heat generation, for conversion to other forms of fuels, for non-energy purposes (raw material), for direct production needs, for transport in enterprises and for private consumption in households. The consumption of fuels in natural units does not include losses.

^b Incl. wood chips and wood waste.

Joonis 3. Energiatoodete eksport, 2009–2015

Figure 3. Exports of energy products, 2009–2015

Metoodika

Energiaandmete saamiseks küsitletakse kõiki kütuse, elektri ja soojuste tootjaid, müüjaid ja ladustajaid. Kõiksest vaadeldakse ka kõiki raudtee-, vee- ja õhustranspordiettevõtteid. Teiste energia-tarbijate puhul kasutatakse valikuuringut. Uuringu üldkogumisse kuuluvad majanduslikult aktiivsed üksused. Kõiksest küsitletakse vähemalt 50 töötajaga üksusi, teistest tehakse lihtne juhuslik valik.

Valitsemissektori energiatarbimise näitajad on arvatatud Rahandusministeeriumi saldoandmike info-süsteemi andmete põhjal. Kodumajapidamiste energiatarbimise andmete saamiseks tehakse eba-regulaarseid uuringuid üle mitme aasta. Vahepealsetel aastatel, kui uuringut ei toimu, saadakse hinnangulised andmed eelmise uuringu andmete struktuuri, kütust müüvate ettevõtete ja leibkonna eelarve uuringust saadud andmete alusel. Viimane kodumajapidamiste energiatarbimise uuring toimus 2011. aastal.

Andmed kütuse ja energia impordi ning ekspordi kohta on saadud väliskaubandusstatistikast ja andmed vedelkütuste kohta on täpsustatud Maksu- ja Tolliameti andmete põhjal. Naturaalkütuse kogused on teradžaulidesse ümber arvatud kütust tootvatelt ja sissevedavatelt ettevõtelt saadud keskmiste kütteväärtuste alusel.

Methodology

Data on energy are collected from all enterprises that produce, sell or store fuels, electricity or heat. All rail, water and air transport enterprises are also surveyed. Data on other energy consumers are collected with a sample survey. The survey population includes all economically active units. Units with at least 50 persons employed are enumerated completely, while a simple random sample is drawn from the rest of the enterprises.

The energy consumption indicators of the public sector have been calculated using the data obtained from the Ministry of Finance's information system on governmental accounts. To obtain data on household energy consumption, irregular surveys are conducted at an interval of several years. In the intermediate years (when the survey is not conducted), estimated data are provided on the basis of the previous survey, data on enterprises selling fuels and the data of the Household Budget Survey. The last survey on household energy consumption was conducted in 2011.

The data on the imports and exports of fuels and energy are based on foreign trade statistics. The data on liquid fuels have been revised on the basis of the data of the Estonian Tax and Customs Board. The quantities of fuels in natural units have been recalculated into terajoules based on the average calorific values obtained from the producers and importers of fuels.

Kirjandust

Publications

Eesti Statistika Kvartalikirj. 4/2011. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikirj. 1/2013. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

EHITUS

Jaanika Tiido

Ülevaade

2014. aastal ehitusmahud vähenesid. Aasta peamiseks märksõnaks ehituses võib pidada Euroopa Liidu (EL) uut rahastamisperioodi. Uuest perioodist tingituna investeeringud ja riigihanked vähenesid. Riigi väikese nõudluse ja vähenenud riigitellimuste tõttu keskendusid ehitajad rohkem eratellijatele. Peale selle otsitakse järjest enam muid äri võimalusi, näiteks arendusprojektide kaasfinantseerimist ning suuremat koostööd avaliku ja erasektori vahelistes ehitushangetes. Erakinnisvara ehitamine on küll kasvanud, kuid riigi tellimuste vähenemist pole suudetud sellega katta.

Eesti ehitusturul on konkurents tihe. 2014. aastal tegutses ehituses 9030 ettevõtet, mida on 160 võrra rohkem kui aasta varem. Uued ettevõtted on spetsialiseerunud peamiselt eriehitustöödele, millega tegelevad üle poole (55%) ehitusettevõtetest. 36% ehitusettevõtetest tegutsesid hoonete ehituses. Hoonete ehitusele spetsialiseerunud ettevõtete osatähtsus ehitusettevõtete hulgas on pärast majanduse tippaega vähenenud. Samal ajal on eriehitustöid tegevate ettevõtete osatähtsus jõudsalt kasvanud. Rajatiste ehitusele keskendunud ettevõtete osatähtsus on viimastel aastatel olnud stabiilselt 8–9%.

2014. aastal töötas ehitusettevõtetes 43 600 inimest – kümnendik ettevõtetes hõivatute koguarvust. Kui enne 2014. aastat oli ehitusettevõtetes hõivatute arv paar aastat aeglaselt kasvanud, siis 2014. aastal vähenes see 1%. Hoonete ja rajatiste ehitusele spetsialiseerunud ettevõtetes kaotas töö üle 1000 hõivatut – hoonete ehituses vähenes hõivatute arv 4% ja rajatiste ehituses 5%. Aastaga suurenes hõivatute arv enim ehk 16% ehitiste viimistluse ja lõpetamisega tegelevates ettevõtetes, mis on osa eriehitusettevõtetest.

Pärast 2011. ja 2012. aasta ehitustööde müügi kiiret kasvu (27%) oli ehitustegevus 2014. aastal languses. Ehitustöid müüdi 2014. aastal 3,6 miljardi euro eest – 7% vähem kui 2013. aastal. Välisriikides tehtud ehitustööde eest saadi 11% tulust, mida oli üks protsendipunkt rohkem kui aasta varem. Tulu ehitustööde müügist välismaale kasvas 6% ja oli 393 miljonit eurot. Ehitushinnaindeksi tõus 2014. aastal pidurdus ja ehitamine kallines varasema aastaga võrreldes 0,5%. Ehituskulude kasvu pidurdumine oli tingitud kõikidest komponentidest. Kui 2013. aasta ehitushindade suur tõus tulenes peamiselt tööjõukulude väga kiirest kasvust, siis 2014. aastal suurenesid tööjõukulud vaid 1,3%. Ehitusmasinad kallinesid aastaga 2,2%, ehitusmaterjalide hinnad jäid 2013. aastaga võrreldes samale tasemele. 2015. aastal tõusid ehitushinnad nii nagu 2014. aastalgi 0,5%.

Eesti ehitusettevõtted tegid 2014. aastal omal jõul ehitustöid ligi 2,2 miljardi euro eest. Seda on püsivhindades 2% vähem kui aasta varem. 63% omal jõul tehtud ehitustöödest tehti hoonetes, rajatiste osatähtsus on vähenes aastaga 3 protsendipunkti ja oli 37%. Hooneid püstitati 1,4 miljardi euro eest – püsivhindades 3% suurema summa eest kui aasta varem. Hoonete ehituse kasvu taga oli aktiivne korterelamute ehitus. Ligi kolmandik hooneehitustöödest tehti eluhoonete ehituses, millest suur osa oli korterelamute ehitus. Mitteiluhoonetest ehitati enim tööstus- ja laohooneid ning meeelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm ühiskasutatavaid hooneid. Rajatise ehitati 802 miljoni euro eest – püsivhindades kümnendiku võrra vähem kui aasta varem. See viis langusesse kogu ehitusturu. Enamiku rajatiste ehitusest hõlmasid side- ja elektriliinide ning teede ja tänavate ehitus.

Uued eluruumid on endiselt nõutud. Nõudlus hea asukohaga ja kvaliteetsete uute elamispiindade järele kasvas kuuendat aastat järjest. Elamuehitusturu nõudlust näitab uute eluruumide rajamiseks antud ehituslubade arv. 2015. aastal anti eluruumide ehitamiseks välja 5588 luba, mida on veidi üle 40% rohkem kui aasta varem.

EL-i elamuehitusturg oli aastatel 2007–2013 langustrendis, kuid 2014. aastal pöördus tõusule. Kasv jätkus ka 2015. aastal. EL-is oli ehitusloa saanud eluruumide koguarv 2015. aastal 6% suurem kui aasta varem. Väljaantud lubade arv kasvas enamikus EL-i riikides, enim Iirimaa, Taanis ja Eestis. Näitaja vähenes seitsmes EL-i riigis, suurim oli langus Luksemburgis, Soomes ja Lätis.

Ehitisregistri andmetel lubati 2015. aastal kasutusse 3969 uut eluruumi, mida on 44% rohkem kui aasta varem. Suur osa kasutusse lubatud eluruumidest on korterelamutes asuvad eluruumid. Eluruumide kasutuslubade arvu kasvu on enim mõjutanud uute kortermajade valmimine Tallinnas. Pooled korterelamute uutest eluruumidest olid kahe- või kolmetoalised. 2015. aastal suurenes enim kahe- ja vähenes kolmetoaliste eluruumide osatähtsus valminud eluruumides. Eluruumid olid keskmiselt 6 ruutmeetrit väiksemad kui aasta varem. Enim valmis uusi eluruumi Harju maakonnas (peamiselt Tallinnas) ja Tartu maakonnas. 2015. aastal valminud eluruumide keskmine pind oli suurim Valga ja Ida-Viru maakonnas, väikseim Tartu ja Harju maakonnas.

Mitteelamuid lubati 2015. aastal kasutusse 1071 ja nende kasulikku pinda oli kokku 626 700 ruutmeetrit. Enim lisandus uut lao-, tööstus- ja kontoripinda. Aastaga suurenes nii kasutusse lubatud mitteelamute pind kui ka maht.

Balti riikides kasv elamuehitusturul jätkub. Baltikumi aktiivseim uute eluruumide ehitaja oli 2015. aastal Leedu. Uute eluruumide keskmine pind oli kõige suurem Lätis – 139 ruutmeetrit. Eestis valminud eluruumide keskmisest pinnast oli see ligi 40 ruutmeetrit ja Leedu näitajast veidi üle 20 ruutmeetri suurem. Tuhande elaniku kohta valmis Leedus 3,5, Eestis 3,0 ja Lätis 1,1 uut eluruumi.

CONSTRUCTION

Jaanika Tiido

Overview

In 2014, construction volumes decreased. What can be considered the main keyword of the year in construction is the new financing period of the European Union (EU). Due to the new period, investments and public procurements have decreased. As a result of the low demand of the public sector and the reduced number of public procurements, builders focused more on private clients. Besides that, additional business opportunities are sought more increasingly, for example co-financing of development projects and greater co-operation in building contracts between the public and private sectors. Private housing construction has been on the rise, but this has not covered the decrease in the number of state orders.

Competition is fierce in the Estonian construction market. In 2014, active construction enterprises totalled 9,030, which is 160 more than a year earlier. New enterprises engaged mostly in specialised construction activities, which more than a half (55%) of the construction enterprises are engaged in. 36% of construction enterprises operated in the general construction of buildings. The share of enterprises specialising in the general construction of buildings among all construction enterprises has decreased after the economic bloom. However, the share of enterprises engaged in specialised construction has been growing steadily. The share of enterprises specialising in civil engineering works has remained at a stable level of 8–9% in recent years.

In 2014, construction enterprises employed 43,600 persons – one-tenth of the total number of persons employed in the enterprise sector. While before 2014 the number of persons employed in construction enterprises had been on the rise for a couple of years, then in 2014 it decreased 1%. More than a thousand persons employed lost their job in enterprises specialising in the construction of buildings and civil engineering works – the number of persons employed fell 4% in building construction and 5% in the construction of civil engineering works. The year-over-year increase in the number of persons employed was the biggest – 16% – in enterprises engaged in building completion and finishing, which are part of specialised construction activities.

After the rapid growth (27%) in the sales of construction activities in 2011 and 2012, construction activity was in decline in 2014. The sales of construction activities in 2014 amounted to 3.6 billion euros, which is 7% less than in 2013. Income received for works carried out in foreign countries

accounted for 11% of the income earned – one percentage point more than in the previous year. Construction works done in foreign countries totalled 393 million euros, which is 6% more than in the previous year. In 2014, the rise in the construction price index slowed down and construction became 0.5% more expensive than a year earlier. The slowdown in the price increase was caused by a slowdown in the growth of all cost components. While in 2013 the big rise in construction prices was mainly due to the fast growth of labour costs, in 2014 labour costs rose only 1.3%. The prices of building machines increased 2.2%, while those of building materials remained on the same level as in 2013. In 2015, construction prices increased 0.5%, just like in 2014.

In 2014, construction production of Estonian construction enterprises amounted to 2.2 billion euros. At constant prices, this is 2% less than in 2013. The construction of buildings accounted for 63% of construction production and the share of civil engineering objects decreased 3 percentage points year over year and totalled 37%. Buildings were constructed to the value of 1.4 billion euros, which at constant prices is 3% more than a year earlier. The growth in the construction of buildings was due to the active construction of apartment buildings. Nearly one-third of building construction work was done in the construction of residential buildings, a large share of which was apartment buildings. Non-residential buildings that were built the most included industrial and warehouse facilities, and entertainment, educational, health care and other public buildings. The construction of civil engineering objects amounted to 802 million euros, which at constant prices is a tenth less than in 2013. This caused a slump in the entire construction market. Most of the civil engineering works were done in the construction of communication and electricity lines and of roads and streets.

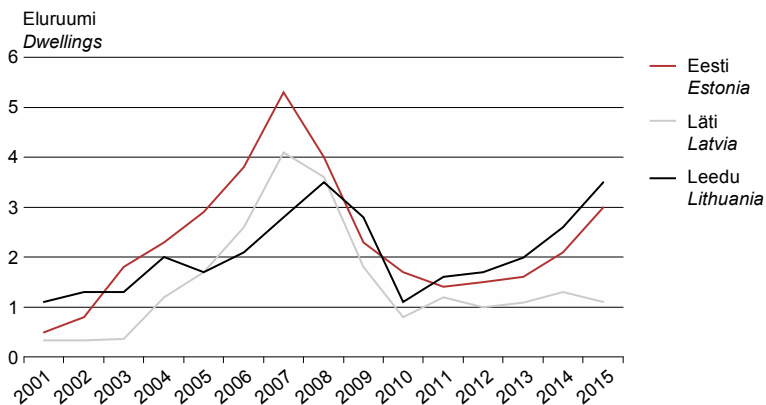
New dwellings are still in demand. The demand for new high-quality dwellings in a good location was on the rise for the sixth year in succession. The number of building permits granted for the construction of dwellings reflects the demand on the residential construction market. In 2015, 5,588 building permits were granted for the construction of dwellings – this is a little over 40% more than the year before.

In the EU, the market of dwelling construction showed a downward trend from 2007 to 2013, but in 2014 the trend reversed. The growth trend continued in 2015 as well. The total number of building permits granted for dwelling construction in the EU increased 6% year over year in 2015. The number of building permits granted grew in the majority of EU countries – in Ireland, Denmark and Estonia the most; and fell in seven EU countries – in Luxembourg, Finland and Latvia the most.

According to the Register of Construction Works, the number of dwelling completions in 2015 stood at 3,969, which is 44% more than a year earlier. A large share of dwellings completed was dwellings situated in blocks of flats. The increase in the number of dwelling completions was primarily influenced by the completion of new blocks of flats in Tallinn. A half of the new dwellings completed in blocks of flats were two- or three-room dwellings. In 2015, the share of two-room dwellings among dwelling completions increased the most and the share of three-room dwellings decreased the most. Completed dwellings were, on average, 6 square metres smaller than a year earlier. In 2015, the majority of completed dwellings were situated in Harju county (mostly in Tallinn) and Tartu county. The average floor area of a dwelling completed in 2015 was the biggest in Valga and Ida-Viru counties and the smallest in Tartu and Harju counties.

In 2015, the number of completed non-residential buildings was 1,071 with a useful floor area of 626,700 square metres. The new non-residential buildings were primarily new storage, industrial and office premises. Compared to 2014, there was an increase in both the useful floor area and the volume of completed non-residential buildings.

In the Baltic countries, the residential construction market continues to be on the rise. In 2015, Lithuania was the most active Baltic country in the construction of new dwellings. The average floor area of new dwellings was the biggest in Latvia – 139 square metres, which is about 40 square metres bigger than the average floor area of dwellings completed in Estonia and slightly more than 20 square metres bigger than the average area of dwellings completed in Lithuania. The number of new dwellings completed per 1,000 inhabitants was 3.5 in Lithuania, 3.0 in Estonia and 1.1 in Latvia.

Joonis 1. Uusi eluruume 1000 elaniku kohta Balti riikides, 2001–2015
Figure 1. Dwelling completions per 1,000 inhabitants in the Baltic countries, 2001–2015

Allikad: Statistikaamet, Läti Statistika Keskbüroo ja Leedu statistikaamet
 Sources: Statistics Estonia, Central Statistical Bureau of Latvia and Statistics Lithuania

Tabel 1. Ehitustööd, 2010–2014
Table 1. Construction activities, 2010–2014

(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Ehitusettevõtete ehitustööd	2 273,3	2 867,6	3 637,8	3 887,5	3 620,8	Construction activities of construction enterprises
Eestis	2 003,9	2 442,3	3 190,7	3 516,3	3 227,8	in Estonia
välisriikides	269,4	425,3	447,1	371,2	393,0	in foreign countries
Ehitusmahuindeks (2010 = 100), %	100	126	149	154	150	Construction volume index (2010 = 100), %
Ehitusmahuindeksi muutus eelmise aastaga võrreldes, %	–13	26	18	3	–2	Change in construction volume index over previous year, %

Tabel 2. Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2010–2014

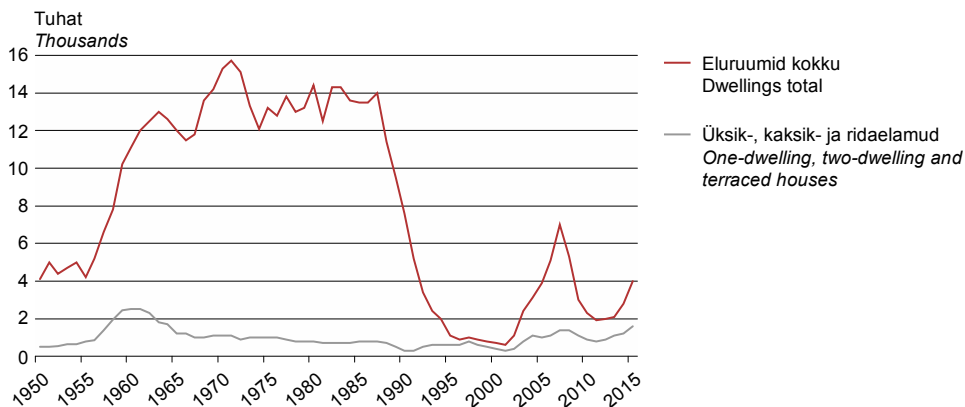
Table 2. Construction production in Estonia by type of construction, 2010–2014
(miljonit eurot jooksevhindades – million euros at current prices)

	2010	2011	2012	2013	2014	
Kõik ehitustööd	1 275,4	1 660,1	2 046,0	2 221,2	2 186,5	Construction production total
remont	800,6	1 079,2	1 323,1	1 469,2	1 259,5	repair work
Eluhooned						Residential buildings
Üksik- ja kaksikelamud	72,8	75,3	90,9	101,9	121,5	One- and two-dwelling buildings
Ridaelamud	14,2	21,4	28,8	17,5	27,7	Terraced houses
Korterelamud	110,3	135,0	150,0	212,8	272,7	Blocks of flats
Hoolekandeaastuste ja ühiselamute hooned	3,3	9,5	27,1	15,8	12,3	Residences for communities
KOKKU	200,5	241,2	296,9	348,1	434,3	TOTAL
remont	106,5	137,9	168,4	206,8	202,4	repair work
Mitteelamud						Non-residential buildings
Hotellid ning samalaadsed majutus- ja toitlustus-hooned	22,9	19,7	25,9	22,8	27,9	Hotels and similar buildings for accommodation and catering services
Büroohooned	90,0	111,4	142,6	131,2	151,2	Office buildings
Kaubandus- ja teenindushooned	64,3	90,4	128,0	135,2	131,1	Commercial and service buildings
Transpordi- ja sidehooned	13,7	16,9	15,8	13,8	14,1	Transport and communication buildings
Tööstus- ja laohooned	146,1	222,3	291,9	378,0	334,1	Industrial buildings and warehouses
Meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm ühis-kasutatavad hooned	107,9	161,0	207,1	200,0	168,5	Public entertainment, educational, hospital and institutional care buildings
Muud mitteelamud	72,9	95,2	113,8	103,1	123,0	Other non-residential buildings
KOKKU	517,9	716,9	925,1	984,0	949,9	TOTAL
remont	310,9	451,4	637,9	653,1	525,6	repair work
Rajatised						Civil engineering works
Torujuhtmed, side- ja elektriliinid	224,4	302,7	358,1	381,2	302,0	Pipelines, communication and electricity lines
Heitvee- ja jäätmekäitlus-rajatised	14,6	24,0	35,5	39,7	36,5	Constructions for sewerage and waste treatment
Transpordi-rajatised	257,3	289,8	321,9	379,3	365,0	Roads, streets and other constructions for transport
Muud rajatised	60,8	85,5	108,4	89,0	98,8	Other civil engineering works
KOKKU	557,0	702,0	824,0	889,1	802,3	TOTAL
remont	383,2	489,9	516,7	609,2	531,5	repair work

Tabel 3. Kasutusse lubatud eluruumid, 2011–2015

Table 3. Dwelling completions, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Eluruume 1000 elaniku kohta	1,4	1,5	1,6	2,1	3,0	Dwellings per 1,000 inhabitants
Pinda 1000 elaniku kohta, m ²	155,1	176,5	189,7	222,6	302,8	Floor area per 1,000 inhabitants, m ²
Keskmine suurus, m ²	107,4	117,3	120,4	106,1	100,1	Average floor area, m ²

Joonis 2. Ehitatud eluruumid, 1950–2015*Figure 2. Constructed dwellings, 1950–2015***Tabel 4. Kasutusse lubatud eluruumid elamu tüübi järgi, 2011–2015***Table 4. Dwelling completions by type of residential building, 2011–2015*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Üksikelamud	632	766	808	788	1 068	One-dwelling houses
Kaksikelamud	78	104	158	188	202	Two-dwelling houses
Ridaelamud	119	80	146	214	318	Terraced houses
Korterelamud						Blocks of flats
1–2-korruselised	61	68	143	169	163	1–2-storeyed
3–5-korruselised	589	711	656	958	1 314	3–5-storeyed
6–8-korruselised	439	168	168	405	680	6–8-storeyed
vähemalt 9-korruselised	–	93	–	34	224	at least 9-storeyed
KOKKU	1 918	1 990	2 079	2 756	3 969	TOTAL

Tabel 5. Kasutusse lubatud eluruumide pind elamu tüübi järgi, 2011–2015*Table 5. Floor area of completed dwellings by type of residential building, 2011–2015
(tuhat ruutmeetrit – thousand square metres)*

	2011	2012	2013	2014	2015	
Üksikelamud	111,6	141,7	148,9	136,6	175,8	One-dwelling houses
Kaksikelamud	11,2	15,4	22,5	26,2	26,0	Two-dwelling houses
Ridaelamud	13,2	9,5	15,4	24,3	37,1	Terraced houses
Korterelamud						Blocks of flats
1–2-korruselised	4,8	4,5	9,8	12,7	11,0	1–2-storeyed
3–5-korruselised	37,0	47,0	44,9	63,8	87,1	3–5-storeyed
6–8-korruselised	28,1	9,4	8,9	26,6	41,0	6–8-storeyed
vähemalt 9-korruselised	–	5,9	–	2,2	19,4	at least 9-storeyed
KOKKU	205,9	233,4	250,4	292,5	397,5	TOTAL

Tabel 6. Kasutusse lubatud eluruumid tubade arvu, asukohta, omaniku ja tehnavarustuse järgi, 2011–2015

Table 6. Dwelling completions by number of rooms, location, owner and facilities, 2011–2015 (protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Tubade arv						Number of rooms
1 tuba	6	5	4	5	4	1 room and kitchen
2 tuba	24	22	18	23	26	2 rooms and kitchen
3 tuba	26	24	24	26	24	3 rooms and kitchen
4 tuba	23	24	30	27	28	4 rooms and kitchen
5 tuba	14	16	17	13	12	5 rooms and kitchen
Vähemalt 6 tuba	7	9	7	6	6	6 or more rooms and kitchen
Asukoht						Location
Linn ja vallasisene linn	64	57	52	55	61	Urban area
Alev, alevik ja küla	36	43	48	45	39	Rural area
Omanik						Owner
Kohalik omavalitsus	0	1	0	0	0	Local government
Eraisik	43	45	54	39	31	Private person
Muu	57	54	46	61	68	Other
Tehnavarustus						Facilities
Veevärk	99	100	100	100	100	Water supply system
Keskküte	97	96	97	98	97	Central heating
Vann (dušš) ja/või saun	99	98	100	100	100	Fixed bath, shower and/or sauna
Kasutusse lubatud eluruumide arv	1 918	1 990	2 079	2 756	3 969	Number of dwelling completions

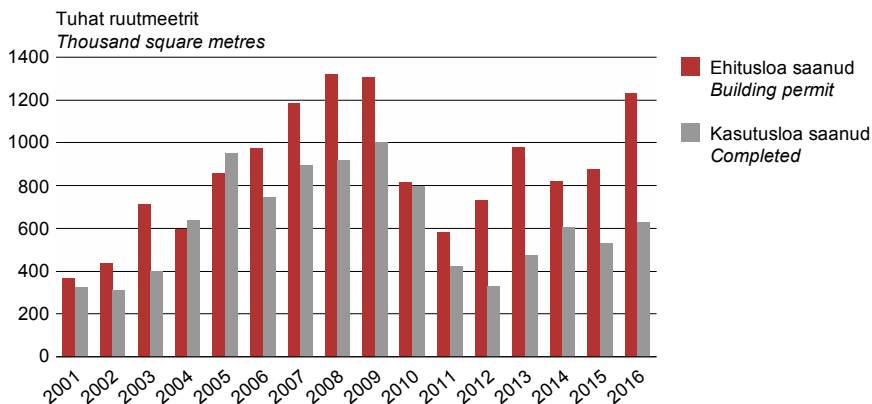
Tabel 7. Ehitusloa saanud eluruumid, 2011–2015

Table 7. Building permits granted for construction of dwellings, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Arv	2 830	3 035	3 049	3 941	5 588	Number
Pind, tuhat m ²	310,0	325,6	360,6	419,6	521,2	Floor area, thousand m ²
Keskmine suurus, m ²	109,5	107,3	118,3	106,5	93,3	Average floor area, m ²

Joonis 3. Ehitusloa saanud ja kasutusse lubatud mitteamute kasulik pind, 2000–2015

Figure 3. Useful floor area of non-residential buildings for which building permits were granted, and of completed non-residential buildings, 2000–2015

Metoodika

Ehitusstatistika hõlmab kõiki Eestis tegutsevaid ehitusettevõtteid. Vaadeldakse äriühinguid, mille põhitegevusala Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi on ehitus (jagu F). Küsitletakse kõiki riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühinguid ning vähemalt 20 hõivatuga äriühinguid erasektoris. Erasektoris kuuluvate väikeste äriühingute (1–19 hõivatut) hulgast tehakse küsitlemiseks lihtne juhuslik valik. Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnatakse üldkogumi näitajaid.

Rahalised näitajad on esitatud jooksevhindades. Eri aastatel Eestis omal jõul tehtud ehitustööde maksumust aitab võrrelda ehitusmahuindeks.

Eluruumide ja mitteelamute arvu ning jaotuse andmed saadi aastatel 1995–2002 ehitusregistrist. Alates 2003. aastast saadakse need ehitus- ja hooneregistri alusel loodud ehitisregistrist.

Ehitusstatistika ja ehitisregistrist saadud andmete võrdlemisel tuleb arvestada järgmist:

- ehitisregistri andmed kajastavad peale ehitusettevõtete ehitatud hoonete ka eraisikute ehitatud hooneid;
- ligi 50% ehitusettevõtete tehtud ehitustöödest on remonttööd. Ehitisregistri andmed hõlmavad ainult uusehitust.

Methodology

Construction statistics cover all construction enterprises operating in Estonia. The survey population consists of economically active enterprises whose main economic activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008) is construction (section F). All state and municipal enterprises as well as private enterprises with at least 20 persons employed are surveyed. A simple random sample is drawn from small private enterprises (1–19 persons employed). The data collected by sample survey are expanded to the whole population.

The financial data in the tables are given at current prices. To compare the sales of construction activities in Estonia in different years, the construction volume index is used.

The data on the number and structure of building completions in 1995–2002 were received from the Construction Register. Starting 2003, the data are received from the Register of Construction Works established on the basis of the Construction Register and the Building Register.

When comparing construction statistics with the data of the Register of Construction Works, the following should be taken into account:

- *the data of the Register of Construction Works include, in addition to buildings built by construction enterprises, also those built by private persons;*
- *repair work accounts for around 50% of the construction undertaken by construction enterprises. The data received from the Register of Construction Works represent only new construction.*

Kirjandust

Publications

Eesti Statistika Kvartalikirj. 4/2014. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

KINNISVARA

Jaanika Tiido

Ülevaade

2015. aastal kasvas kinnisvaraobjektide keskmine hind Eesti kinnisvaraturul kiiremini kui tehingute arv. Peamised hinnatõstjad olid tehingud uute korterite ja ärikinnisvaraga.

2015. aastal tehti 46 188 kinnisvara ostu-müügittehingut koguväärtusega 2,7 miljardit eurot. 2014. aastaga võrreldes kasvas tehingute koguarv 3% ja koguväärtus 19%. Kinnisvaratehingute keskmine väärtus oli 59 265 eurot – 15% suurem kui 2014. aastal. Hoonestamata kinnistuga tehtud tehingute osatähtsus kinnisvara ostu-müügittehingute koguarvus vähenes aastaga neli protsendipunkti, korteriomandiga tehtud tehingute osatähtsus aga suurenes neli protsendipunkti. Hoonestatud kinnistuga tehtud tehingute osatähtsus jäi samaks. Viies tehingutest tehti hoonestatud maaga. Hoonestamata kinnistutega tehtud tehingute koguväärtus oli 1% väiksem kui aasta varem, seejuures vähenes nii metsamaa kui ka haritava maaga tehtud tehingute koguväärtus. Hoonestatud kinnisasjadega tehtud tehingute väärtus suurenes aastaga 24%, mida mõjutas enim mittelehooonetega kinnistute ostu-müügittehingute koguväärtuse suur kasv.

Kinnisvaraturg oli nii nagu 2014. aastalgi kõige aktiivsem Harju, Tartu ja Ida-Viru maakonnas, kus tehti kokku 62% kõigist tehingutest. Tehingute koguväärtusest hõlmasid 2015. aastal Harju maakonnas tehtud tehingud 71% ja Tartu maakonnas tehtud tehingud 10%. Tallinnas kasvas ostu-müügittehingute arv aastaga 19%, Pärnus ja Tartus vastavalt 5% ja 16%. Kinnisvara ostu-müügittehingute arv oli 2014. aastaga võrreldes suurem Harju, Pärnu, Tartu, Rapla ja Valga maakonnas. Kümnes Eesti maakonnas tehingute arv aastaga kahanes, suurim oli langus Hiiu ja Jõgeva maakonnas.

Kinnisvaraturu aktiivsem sektor on korteriturg. Korteriomandiga tehti 53% kinnisvara ostu-müügittehingutest ning korteritehingute arv kasvas 2014. aastaga võrreldes 12% ja väärtus 23%.

Korteriomandi ostu-müügitehingu keskmine väärtus kasvas aastaga kümnendiku võrra. Suurim oli kasv Kes- ja Lõuna-Eestis, vastavalt 10% ja 9%. Põhja- ja Lääne-Eestis oli kasv pisut väiksem. Kirde-Eestis kahanes korteriomandiga tehtud tehingu keskmine väärtus aastaga 5%.

Korteriomandi ostu-müügittehingute Eesti keskmine ruutmeetri hind oli 2015. aastal 1030 eurot ja Eesti keskmine ilma Tallinnata 625 eurot, mis on kümnendiku võrra kõrgemad kui 2014. aastal. Tallinnas oli keskmine ruutmeetri hind 1550 eurot – 7% kallim kui aasta varem. Tartus oli keskmine ruutmeetri hind 1215 eurot ja Pärnus 885 eurot, kasvades aastaga vastavalt 5% ja 4%. Keskmise suurusega korterite (41–55 m²) keskmine ruutmeetri hind kasvas aastaga 12%, väikeste korterite (kuni 30 m²) ruutmeetri hind tõusis 7%.

Võrreldes korterite keskmist ruutmeetrihinda keskmise brutokuupalgaga oli vahe suurim majandusbuumi tipus 2007. aastal, kui ühe kuu keskmise brutopalgast eest sai korterist 0,6 ruutmeetrit. 2009. aastal langes korterite keskmine ruutmeetri hind brutopalgast allapoole ja kuu brutopalgast eest oli võimalik saada keskmiselt 1,2 ruutmeetrit korterist. Pärast seda on palgad ja hinnad stabiilselt tõusnud, kuid korterite keskmine ruutmeetrihind keskmisest brutopalgast kiiremini. 2015. aastal sai ühe keskmise brutokuupalga eest soetada ruutmeetri korteripinda. Tallinnas ühest kuupalgast ruutmeetri ostmiseks ei piisa, Jõgeva ja Valga maakonnas see-eest saab kuupalgast üle 5 ruutmeetrit korteripinda.

Kinnisvaraturgu hoiavad aktiivsena madalad eluasemelaenu intressimäärad. Alates 2008. aasta lõpust, kui intressimäärad ulatusid pisut üle 6%, on need aasta-aastalt kahanenud. Alates 2012. aasta keskepaigast on eluasemelaenu intressimäärad jäänud alla 3%. 2015. aastal oli keskmine intressimäär 2,3%.

REAL ESTATE

Jaanika Tiido

Overview

In 2015, in the Estonian real estate market, the average price of real estate objects grew faster than the number of transactions. The rise in prices was mainly driven by transactions made with new apartments and commercial real estate.

46,188 purchase-sale transactions of real estate with the total value of 2.7 billion euros were notarised in 2015. Compared to 2014, the number of transactions increased by 3% and the total value of transactions – by 19%. The average value of purchase-sale transactions was 59,265 euros, having increased by 15% compared to 2014. The share of transactions with unimproved registered immovables in all purchase-sale transactions of real estate decreased by four percentage points in 2015, and this happened on account of transactions made with apartment ownerships. Transactions with registered immovables with buildings accounted for a fifth of all purchase-sale transactions of real estate. Compared to 2014, the total value of transactions with unimproved registered immovables decreased by 1%; there was a decrease in the total value of transactions made with both forest land and arable land. There was a 24% increase in the value of transactions with registered immovables with buildings, mostly influenced by a large increase in the total value of transactions with registered immovables with non-residential buildings.

Just like in 2014, the real estate market was the most active in Harju, Tartu and Ida-Viru counties, which accounted for a total of 62% of all transactions made. The value of transactions made in Harju county accounted for 71% and the value of transactions conducted in Tartu county for 10% of the total value of transactions in 2015. The number of transactions increased by 19% in Tallinn, and by 5% and 16%, respectively, in Pärnu and Tartu cities. There was a year-over-year increase in the number of purchase-sale transactions of real estate in Harju, Pärnu, Tartu, Rapla and Valga counties. In ten Estonian counties, the number of transactions declined, and the largest drop was recorded in Hiiu and Jõgeva counties.

The apartment market is the most active sector of the real estate market. Transactions with apartments accounted for 53% of all purchase-sale transactions of real estate. Compared to 2013, the number of transactions with apartments grew by 12% and the value of transactions with apartments – by 23%.

Compared to 2014, the average value of purchase-sale transactions with apartments increased by a tenth across Estonia. The biggest growth occurred in Central and Southern Estonia (10% and 9%, respectively). In Northern and Western Estonia, the increase was a little smaller. In North-Eastern Estonia, the average value of purchase-sale transactions with apartments decreased 5% year over year.

In 2015, the average price per square metre of an apartment in a purchase-sale transaction was 1,030 euros in Estonia; the Estonian average without Tallinn was 625 euros per square metre. Both average values were a tenth higher than in 2014. In Tallinn, the average price per square metre was 1,550 euros, which is 7% more expensive than the year before. In Tartu, the average price per square metre was 1,215 euros (up by 5%) and in Pärnu – 885 euros (up by 4%). The average price per square metre in medium-sized apartments (41–55 m²) rose 12%. For small apartments (up to 30 m²), the average price per square metre increased by 7% compared to 2014.

A comparison between the average price per square metre of an apartment and average monthly gross wages and salaries shows that the difference was the largest at the peak of the boom in 2007, when one month's average gross wages bought 0.6 square metres of an apartment. In 2009, the average price per square metre of an apartment fell below the average monthly gross wages, and one month's average gross wages bought 1.2 square metres of an apartment. Subsequently, there has been a steady increase in wages and prices, but the average price per square metre of an apartment has been growing faster than the average monthly gross wages and salaries. In 2015,

one month's average gross wages bought one square metre of apartment space. In Tallinn, one month's average gross wages are not enough to buy one square metre of apartment space, while in Jõgeva and Valga counties monthly average wages buy more than five square metres of apartment space.

The real estate market is kept active by the low interest rates of housing loans. Since late 2008, when interest rates amounted to slightly more than 6%, the interest rates of housing loans have been declining year by year. Since mid-2012, the above-mentioned interest rates have remained below 3%. In 2015, the monthly average interest rate of housing loans stood at 2.3%.

Tabel 1. Notariaalselt tõestatud kinnisvara ostu-müügitehingud, 2011–2015

Table 1. Notarised purchase-sale transactions of real estate, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Tehingute arv						Number of transactions
Kõik kinnisvaraobjektid	32 264	36 177	41 676	44 788	46 188	All real estate objects
hoonestamata kinnisasjad ^a	10 450	11 289	12 902	14 968	13 536	unimproved registered immovables ^a
eluhoonetega kinnisasjad	3 931	4 356	5 052	5 446	5 481	registered immovables with residential buildings
mitteeluhoonetega kinnisasjad	2 317	2 280	2 728	2 621	2 716	registered immovables with non-residential buildings
korteriomandid ^b	15 566	18 252	20 994	21 753	24 455	apartments ^b
Tehingute väärtus, miljonit eurot						Value of transactions, million euros
Kõik kinnisvaraobjektid	1 522	1 727	2 040	2 300	2 737	All real estate objects
hoonestamata kinnisasjad ^a	250	289	333	436	431	unimproved registered immovables ^a
eluhoonetega kinnisasjad	243	261	317	360	369	registered immovables with residential buildings
mitteeluhoonetega kinnisasjad	438	427	449	439	626	registered immovables with non-residential buildings
korteriomandid ^b	592	749	941	1 064	1 311	apartments ^b

^a Hoonestamata kinnisasi: metsamaa + haritav maa + muu hoonestamata kinnisasi.

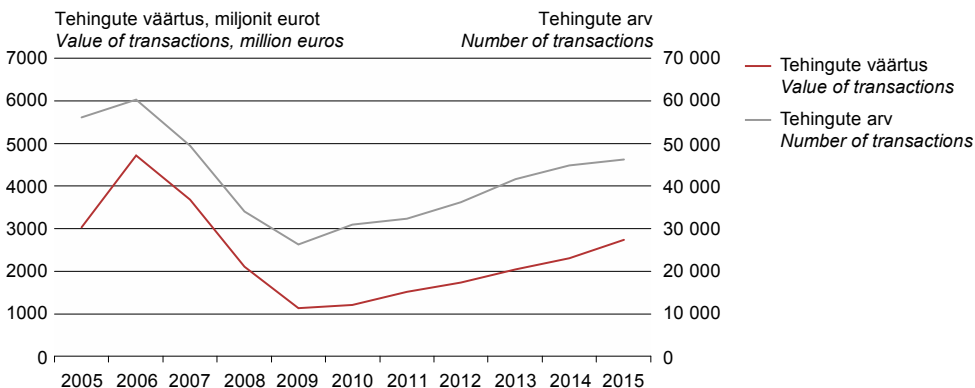
^b Korteriomand: korteriomandina müüdüd eluruumid + korteriomandina müüdüd mitteeluruumid.

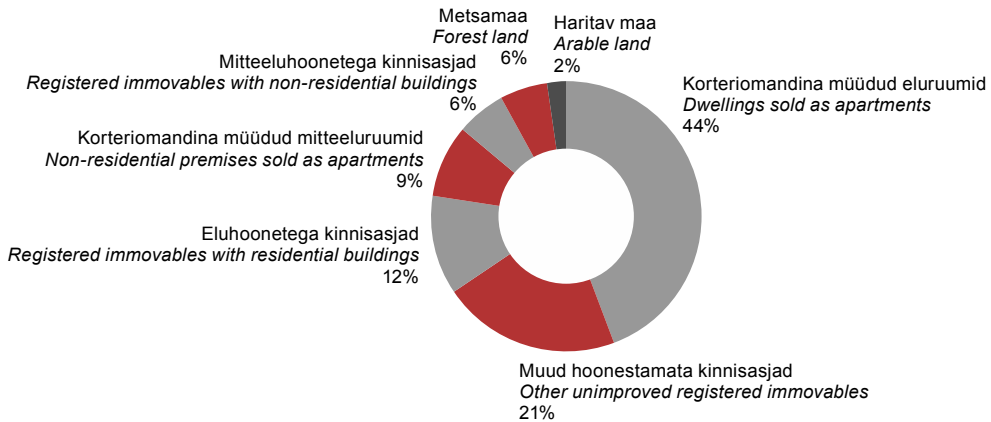
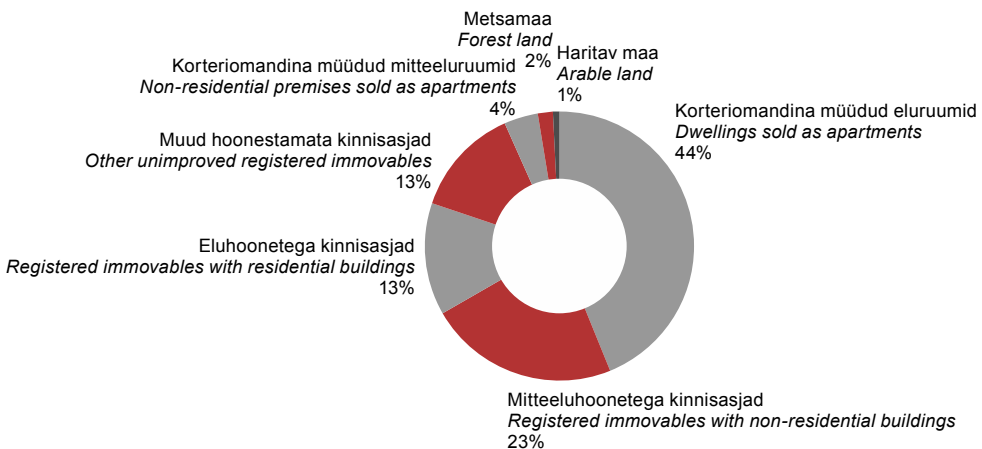
^a Unimproved registered immovable: forest land + arable land + other unimproved registered immovable.

^b Apartment: dwellings sold as apartments + non-residential premises sold as apartments.

Joonis 1. Notariaalselt tõestatud kinnisvara ostu-müügitehingute arv ja väärtus, 2005–2015

Figure 1. Number and value of notarised purchase-sale transactions of real estate, 2005–2015

Joonis 2. Kinnisvara ostu-müügitehingud objekti järgi, 2015
Figure 2. Purchase-sale transactions of real estate by object, 2015

Joonis 3. Kinnisvara ostu-müügitehingute väärtus objekti järgi, 2015
Figure 3. Value of purchase-sale transactions of real estate by object, 2015

Tabel 2. Korteriomandina ostetud-müüdnud kinnisvara keskmine ruutmeetri hind korteri suuruse järgi, 2011–2015

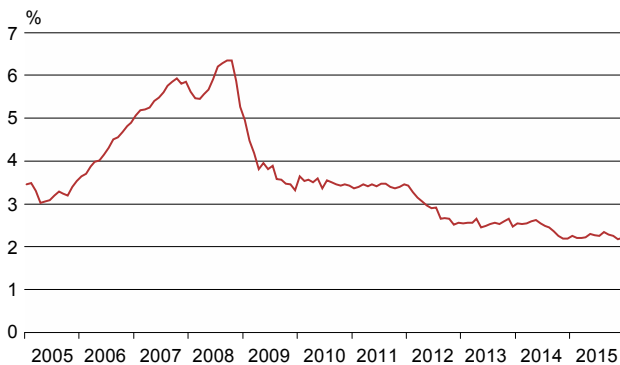
Table 2. Average price per square metre of purchase-sale transactions with apartments by size of apartment, 2011–2015

(eurot – euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Kõik korteriomandid						
Kogu Eesti	706	760	843	933	1 029	<i>All apartments</i> <i>Estonia, total</i>
Tallinn	1 035	1 103	1 256	1 451	1 548	<i>Tallinn</i>
Tartu	839	908	1 025	1 158	1 216	<i>Tartu</i>
Pärnu	728	746	782	850	886	<i>Pärnu</i>
10–29 m²						
Kogu Eesti	626	719	817	997	1 067	<i>Estonia, total</i>
Tallinn	844	963	1 101	1 384	1 482	<i>Tallinn</i>
Tartu	823	882	989	1 128	1 219	<i>Tartu</i>
Pärnu	604	597	687	752	746	<i>Pärnu</i>
30–40 m²						
Kogu Eesti	607	659	744	834	919	<i>Estonia, total</i>
Tallinn	941	1 027	1 212	1 397	1 475	<i>Tallinn</i>
Tartu	847	944	1 042	1 212	1 249	<i>Tartu</i>
Pärnu	652	693	740	811	861	<i>Pärnu</i>
41–54 m²						
Kogu Eesti	646	706	776	846	948	<i>Estonia, total</i>
Tallinn	991	1 074	1 236	1 407	1 498	<i>Tallinn</i>
Tartu	820	876	1 030	1 146	1 233	<i>Tartu</i>
Pärnu	795	800	777	854	905	<i>Pärnu</i>
55–69 m²						
Kogu Eesti	722	771	845	913	999	<i>Estonia, total</i>
Tallinn	1 046	1 091	1 206	1 394	1 498	<i>Tallinn</i>
Tartu	826	888	1 013	1 132	1 184	<i>Tartu</i>
Pärnu	792	777	837	889	943	<i>Pärnu</i>
70–249 m²						
Kogu Eesti	969	1 001	1 107	1 175	1 297	<i>Estonia, total</i>
Tallinn	1 304	1 347	1 514	1 689	1 790	<i>Tallinn</i>
Tartu	889	974	1 049	1 183	1 188	<i>Tartu</i>
Pärnu	750	778	880	932	926	<i>Pärnu</i>

Joonis 4. Kodumajapidamistele antud eluasemelaenude kuukeskmine intressimäär, 2005–2015

Figure 4. Monthly average interest rate of housing loans granted to households, 2005–2015

Metoodika

Kinnisvarastatistika põhineb kõikidelt notaritelt kogutud kinnistu võõrandamise tehingute andmetel. Kinnisvara ostu-müügitehingute riikliku statistika tegemise aluseks on Maa-ameti tehingute andmebaasi andmed. Statistikaameti andmebaasi ja Maa-ameti tehingute andmebaasi andmed võivad andmete täpsustamise põhimõtete tõttu vähesel määral erineda. Eraisikutele antud eluaseme-laenude intressimäär põhineb Eesti Panga andmetel.

Peatükis nimetatud piirkonnad hõlmavad järgmisi maakondi:

- Põhja-Eesti: Harju maakond (sh Tallinn);
- Kesk-Eesti: Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond;
- Kirde-Eesti: Ida-Viru maakond;
- Lääne-Eesti: Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond;
- Lõuna-Eesti: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond.

Methodology

Real estate statistics are based on the data about the transfer of registered immovables that are collected from all notaries. The data of the Estonian Land Board's transactions database serve as the basis for the production of official statistics on the purchase-sale transactions of real estate. The data in Statistics Estonia's database may be slightly different from the data in the Estonian Land Board's transactions database due to different principles of data adjustment. The average annual interest rate of housing loans granted to individuals is based on the data of Eesti Pank (the central bank of Estonia).

The regions mentioned in this chapter include the following counties:

- *Northern Estonia: Harju county (incl. Tallinn);*
- *Central Estonia: Järva, Lääne-Viru and Rapla counties;*
- *North-Eastern Estonia: Ida-Viru county;*
- *Western Estonia: Hiiu, Lääne, Pärnu and Saare counties;*
- *Southern Estonia: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi and Võru counties.*

Kasulikke linke

Useful links

Maa-ameti tehingute andmebaas
Estonian Land Board's transactions database
<http://www.maaamet.ee/kinnisvara/htraru/>

Eesti Panga veebileht
Website of Eesti Pank (central bank of Estonia)
www.eestipank.ee

TRANSPORT

Piret Pukk

Ülevaade

Transpordisüsteemi kõige olulisem osa on teedevõrk. Avalikuks kasutamiseks mõeldud teed jagunevad riigimaanteedeks, kohalike omavalitsuste teedeks ja metsateedeks. Eestis on 2015. aasta lõpu seisuga 16 597 km riigimaanteed, millest põhi- ja tugimaanteed 4014 km ning kõrvalmaanteed 12 484 km. 75% riigimaanteedest on kattega. Eesti raudteede kogupikkus on 2146 km, millest 918 km on peateed avalikul raudteel ja 132 km raudteedest on elektrifitseeritud.

Mootorsõidukite arv liiklusregistris kasvas taas. Maanteeameti hallatavas liiklusregistris oli 2015. aasta lõpus arvel 676 600 sõiduauto, 101 770 veoauto, 4770 bussi, 29 000 mootorratast ja 16 500 mopeedi – kõiki rohkem kui aasta varem. Ka traktorite ja liikurmasinate arv aastaga kasvas. 2015. aastal registreeriti esmaselt veidi üle 46 000 sõiduauto, mida on 1200 võrra vähem kui 2014. aastal. Uusi sõiduaautosid registreeriti 21 064 ehk ligikaudu sama palju kui aasta varem. Esmaselt registreeriti ka ligi 8500 veoauto ja 6300 haagist, ligi 2300 mootorratast ning pisut üle 1300 mopeedi.

Euroopa Liidus (EL) oli 2013. aastal 1000 elaniku kohta keskmiselt 486 sõiduauto. Eestis oli samal aastal 478, 2015. aastal aga juba 497 sõiduauto 1000 elaniku kohta.

Eesti riiklikus raudteeliiklusregistris oli 2015. aasta lõpus kirjas 288 vedurit, 19 elektri- ja 52 diiselmootorvagunit, 283 sõitjateveo- ja 21 501 kaubavagunit. Esmaselt võeti 2015. aastal kasutusele 3 vedurit ja esmaselt registreeriti 105 kaubavagunit. Eesti laevaregistris oli 2015. aasta lõpus kirjas 108 merelaeva (kogumahutavusega vähemalt 100) ja 30 siseveelaeva. Laevapereta prahitud laevade registris oli 15 laeva (kogumahutavusega vähemalt 100). Eesti tsiviilõhusõidukite registris oli 2015. aasta lõpus arvel 170 õhusõidukit.

2015. aastal kasvas taas sõitjate arv raudteel. Eesti veondusettevõtete teenuseid kasutas maanteel, merel, raudteel ja õhus kokku ligi 214 miljonit sõitjat, millest 92,5% maanteel, 4,1% merel, 3,1% raudteel ja 0,3% õhus. Teenindatud sõitjate arv kokku jäi 2015. aastal varasema aastaga võrreldes samale tasemele. Maanteetransporti kasutas 2015. aastal sama palju sõitjaid kui 2014. aastal. Maanteel sõitjaid oli kokku 197,9 miljonit, millest 85% ehk ligi 168,7 miljonit linnaliinidel (sh tramm ja troll). Maakonnaliinidel oli ligi 17,2 miljonit sõitjat (kasv võrreldes 2014. aastaga 1%), juhuvedudel bussiga 4,5 miljonit sõitjat (–10%), riigisisestel kaugliinidel 4,3 miljonit sõitjat (–4%) ja rahvusvahelistel liinidel ligi 1,3 miljonit sõitjat (+72%). Eesti mereveoettevõtted vedasid 2015. aastal 8,7 miljonit sõitjat, mida on sama palju kui 2014. aastal. Riigisisestel merevedudel oli 2,3 miljonit ja rahvusvahelistel vedudel 6,4 miljonit sõitjat. Sõitjatevedu raudteel kasvas aastaga 13% ja 2015. aastal veeti raudteel 6,7 miljonit sõitjat. Riigisisestel raudteevedudel oli sõitjaid 6,6 miljonit (+14%) ja rahvusvahelistel vedudel 55 100 (–43%). Eesti õhutranspordiettevõtete teenuseid kasutas 2015. aastal 669 600 sõitjat, mida on 13% vähem kui aasta varem. Riigisisestel õhuvedudel oli sõitjaid 19 400 (+9%) ja rahvusvahelistel vedudel 650 200 (–14%).

Veondusettevõtete sõitjakäive kasvas 2014. aastaga võrreldes 12%. Maanteetranspordi sõitjakäive oli 2015. aastal 3,3 miljardit sõitjakilomeetrit. Võrreldes 2014. aastaga kasvas see üle neljandiku võrra, millest riigisisestel vedudel 19% ja rahvusvahelistel bussivedudel 68%. Meretranspordiettevõtete sõitjakäive vähenes aastaga 8% ja ulatus 2015. aastal ligi 1,1 miljardi sõitjakilomeetrini, millest 98% andsid rahvusvahelised veod. Raudteetranspordiettevõtete sõitjakäive kasvas aastaga 2% ja oli 2015. aastal 285,9 miljonit sõitjakilomeetrit, õhutranspordiettevõtete sõitjakäive kasvas 2% ja oli 1,5 miljardit sõitjakilomeetrit.

Kaubamaht raudteel vähenes aastaga ligi neljandiku võrra. Eesti veondusettevõtted vedasid 2015. aastal maanteel, raudteel, merel ja õhus kokku 66,2 miljonit tonni kaupa, millest ligi 56% maanteel, 42% raudteel ja 2% merel. Maanteetranspordiettevõtete kaubaveo maht oli ligi 36,8 miljonit tonni, mida on 1% vähem kui 2014. aastal. Riigisisestel vedudel veeti 26,5 miljonit ja rahvusvahelistel vedudel 10,3 miljonit tonni kaupa. Raudteel vähenes kaubamaht 23%, ulatudes

2015. aastal 28 miljoni tonnini. Tegemist on viimaste aastate suurima langusega. Riigisiseste raudteevadude kaubaveomaht oli 15 miljonit tonni ja rahvusvahelistel vedudel 13 miljonit tonni, mida on vastavalt 25% ja 20% vähem kui 2014. aastal. Transiitkaubavedu raudteel ulatus 2015. aastal 11,3 miljoni tonnini, mida on viiendiku võrra vähem kui aasta varem. Riigisiseste raudteevadude peamine kaubaartikkel nagu varasematelgi aastatel oli põlevkivi, kuid veetud kogus oli 28% väiksem kui 2014. aastal. Transiitkaubana veeti peamiselt vedelaid rafineeritud naftatooteid ning lämmastikuühendeid ja väetisi (v.a looduslikud väetised) – vastavalt 35% vähem ja 7% rohkem kui aasta varem. Raudteetranspordiga eksporditi peamiselt mineraaltooteid ja imporditi naftatooteid. Konteinereid veeti raudteel ligi 43 000 TEU^a ulatuses – 40% vähem kui 2014. aastal. Enamik neist olid transiitkonteinerid. Meretranspordiettevõtted vedasid 2015. aastal 1,4 miljonit tonni kaupa, mida on aasta varasemaga võrreldes 11% vähem. Õhutranspordiettevõtted vedasid 4400 tonni kaupa ja posti – 52% rohkem kui 2014. aastal. Postisaadetiste õhutransport suurenes, kauba transport aga vähenes.

Veondusettevõtete veosekäive oli 2015. aastal 11,5 miljardit tonnkilomeetrit ja veosekäibe aastane kasv 8%. Maanteetranspordi veosekäive suurenes aastaga 16% ja ulatus 2015. aastal 8 miljardi tonnkilomeetrit. Raudteetranspordi veosekäive oli 3,1 miljardit tonnkilomeetrit, mida on 4% vähem kui 2014. aastal. Meretranspordi veosekäive vähenes aastaga viiendiku võrra ja oli 2015. aastal 331 miljonit tonnkilomeetrit. Õhutranspordiettevõtete veosekäive kasvas 27% ja ulatus 2,2 miljoni tonnkilomeetrit.

Kui naaberriikide Läti ja Leedu raudteedel 2014. aastal kaubavedu veidi kasvas, siis 2015. aastal vähenes kaubavedu tonnides nii Läti kui ka Leedu raudteel varasema aastaga võrreldes ligi 2%. Lätis veeti 2015. aastal raudteel 56 miljonit ja Leedus 48 miljonit tonni kaupa.

2015. aastal jätkus lennureisijate arvu kasv. Eesti lennujaamades teenindati veidi üle 2,2 miljoni lennureisija, mida on 8% enam kui 2014. aastal. Rahvusvahelistel lendudel oli ligi 2,2 miljonit ja riigisisestel lendudel veidi üle 41 600 sõitja. Regulaarlende oli rohkem kui 2014. aastal. Kauba- ja postivedu lennujaamade kaudu vähenes aasta varasemaga võrreldes 19% ja oli kokku ligi 16 200 tonni. Tallinna lennujaama reisijate arv kasvas 7% ja oli veidi üle 2 miljoni. Enamikku sõitjatest teenindati regulaarlendudel.

EL-is kokku oli 2014. aastal 879 miljonit lennureisijat – 4% rohkem kui 2013. aastal. 44% neist sõitsid EL-i sisestel lendudel. Statistika hõlmab lennujaamu, milles on aastas üle 150 000 reisija. Eesti suurimas lennujaamas oli 2014. aastal lennureisijaid 3% rohkem kui aasta varem.

Sadamate teenuseid kasutas rekordarv reisijaid. 2015. aastal läbis rahvusvahelistel vedudel Eesti sadamaid 10,1 miljonit sõitjat – varasemast aastast 2% enam. Kasvu mõjutas endiselt sõitjate arvu suurenemine Eesti ja Soome vahelistel liinivedudel. Eesti sadamates käis rohkem reisilaevu, kuid vähem ristluslaevu kui 2014. aastal. Ristluslaevadega saabus Eestisse ligi 492 900 merereisijat – 5% rohkem kui aasta varem. Eesti-sisestel laevaliiniidel oli sõitjaid ligi 2,3 miljonit (68 200 sõitjat rohkem kui aasta varem) ja laevareise tehti 14 800 (1900 võrra rohkem kui aasta varem).

EL-i sadamaid läbinud reisijate koguarv oli 2014. aastal hinnanguliselt 402 miljonit – 0,6% suurem kui aasta varem. Enamik EL-i sadamatevahelisest reisijateveost toimub sama riigi sadamate vahel (58%). EL-i riikide sadamate vahel liikus 32% laevaga sõitjatest. Eesti sadamaid läbis 2014. aastal varasema aastaga võrreldes 4% rohkem reisijaid.

Kaubavedu sadamate kaudu vähenes. Välismaalt Eesti sadamatesse saabunud kaubalaevu oli 7% vähem kui 2014. aastal. Kaubalaevade keskmine kogumahutavus oli ligi 11 200. Eesti sadamates käideldi 2015. aastal 35 miljonit tonni kaupa, mida on viiendiku võrra vähem kui aasta varem. Tegemist on viimase kümne aasta suurima langusega. Kaupu lastiti 18% ja lossiti 25% vähem kui 2014. aastal. Kaupade lastimist mõjutab kaubavedu avalikul raudteel, kus veetakse peamiselt transiitkaupa. Transiitkaubamaht sadamates vähenes aastaga 30% ja oli 20 miljonit tonni. Transiitkauba lastimine vähenes 25% ja lossimine 42%. Välismaale veeti sadamate kaudu 9 miljonit tonni ja välismaalt saabus 5,5 miljonit tonni kaupa – kumbagi sama palju kui 2014. aastal. Nii nagu

^a TEU (*twenty-foot equivalent unit*) – standardühik erimahuliste konteinerite loendamiseks ja konteinerilaevade või -terminalide mahutavuse väljendamiseks. Üks 20-jalane ISO konteiner võrdub ühe TEU-ga.

varem käideldi Eesti sadamates enim vedelaid rafineeritud naftatooteid (ligi 15,1 miljonit tonni), kuid nende vedu vähenes aastaga koguni 37%. Metsandus- ja metsavarumistooteid veeti 5% vähem kui 2014. aastal. Suurematest kaubagrupidest kasvas koos transporditavate kaupade vedu 5%, lämmastikuühendite ja väetiste, v.a looduslike väetiste vedu 3% ning ühise kaubagrupina kivi, liiva, kruusa, savi, turba jm mujal klassifitseerimata kaevandussaaduste vedu 6%. Merekonteinerite vedu sadamate kaudu kahanes aastaga TEU-des viiendiku võrra ja oli 2015. aastal veidi üle 209 100 TEU.

EL-i liikmesriikide sadamates kasvas lasti käitlemine 2014. aastal varasema aastaga võrreldes 2% ja sadamates käideldud kaupu oli hinnanguliselt 3,8 miljardit tonni. Eesti sadamates kasvas kaubamaht 2014. aastal 2%. Lätis oli 2015. aastal sadamate kaubamaht ligi 70 miljonit ja Leedus ligi 46 miljonit tonni. Kaupade lastimine ja lossimine kasvas 2014. aastaga võrreldes Leedus 5%, kuid vähenes Lätis 6%.

Liiklusõnnetustes hukkunute arv vähenes. Maanteeameti liiklusõnnetuste andmekogus registreeriti Eestis 2015. aastal 1392 inimkannatanuga liiklusõnnetust (joobes mootorsõidukijuhi osalusel 154), milles hukkus 67 ja sai vigastada 1758 inimest. Hukkunuid oli 11 võrra vähem, kuid vigasaanuid veidi rohkem kui aasta varem. Hukkunutega liiklusõnnetusi joobes mootorsõidukijuhi osalusel oli 11. Eesti raudteedel juhtus 2015. aastal 14 märkimisväärset õnnetust, milles sai surma 9 inimest, kõik rongi otsasõidu tagajärjel. Laevaõnnetusi registreeriti Eesti territoriaalmerel ja sisevetes 2015. aastal 6, õnnetustes hukkunuid ei olnud. Lennuõnnetusi oli Eesti territooriumil möödunud aastal 2, hukkunuid ei olnud.

Euroopa Komisjoni andmetel sai EL-i maanteedel 2015. aastal liiklusõnnetustes surma ligi 26 000 inimest. Miljoni elaniku kohta oli hukkunuid 51,5. Eestis hukkus liiklusõnnetustes miljoni elaniku kohta 50 inimest. Lätis oli see näitaja 94, Leedus 82, Soomes 48 ja Rootsis 27.

TRANSPORT

Piret Pukk

Overview

The road network is the most important part of the transportation system. Public use roads are divided into national roads, local roads and forest roads. As at the end of 2015, there were 16,597 km of national roads in Estonia, of which 4,014 km were main and basic roads and 12,484 km – secondary roads. 75% of the national roads are paved. The total length of Estonian railways is 2,146 km, of which 918 km are running tracks of public railway. 132 km of railways are electrified.

The number of motor vehicles entered in the Traffic Register increased again. At the end of 2015, there were 676,600 passenger cars, 101,770 lorries, 4,770 buses, 29,000 motorcycles and 16,500 mopeds registered in the Traffic Register of the Estonian Road Administration – the number of all types of vehicles increased compared to the previous year. The number of tractors and mobile machinery also grew year over year. In 2015, the number of first registrations of passenger cars in Estonia was slightly more than 46,000, which was 1,200 cars fewer than in 2014. There were 21,064 new passenger cars registered, i.e. approximately as many as in the previous year. The number of first registrations for lorries, trailers, motorcycles and mopeds stood at 8,500, 6,300, 2,300 and 1,300, respectively.

On average, there were 486 passenger cars per 1,000 inhabitants in the European Union (EU) in 2013. In Estonia, there were 478 passenger cars per 1,000 inhabitants in 2013 and 497 in 2015.

There were 288 locomotives, 19 electric railcars, 52 diesel railcars, 283 passenger wagons and 21,501 freight wagons registered in the State Railway Traffic Register at the end of 2015. 3 locomotives and 105 freight wagons were newly introduced in 2015. The Estonian Register of

Ships listed 108 sea craft (with a gross tonnage of 100 or more) and 30 inland waterway vessels at the end of 2015. 15 ships (with a gross tonnage of 100 or more) were listed in the Register of Bareboat Chartered Ships. At the end of 2015, the Register of Estonian Civil Aircraft included 170 units of aircraft.

In 2015, the carriage of passengers by rail increased again. In 2015, the number of passengers carried by Estonian transport enterprises by road, rail, sea and air transport totalled about 214 million. 92.5% of these passengers were carried by road, 4.1% by sea, 3.1% by rail and 0.3% by air. The total number of passengers that were provided services in 2015 remained on the same level as in the previous year. In 2015, the number of passengers who used road transport remained on the same level as in 2014. There were 197.9 million road passengers in total and 85% of them, i.e. about 168.7 million passengers, used urban transport (incl. trams and trolleybuses). The number of passengers using county lines stood at about 17.2 million (1% growth compared to 2014). National non-scheduled transport was used by 4.5 million passengers (–10%). The number of passengers was 4.3 million on domestic highway lines (–4%) and approximately 1.3 million passengers used international lines (+72%). In 2015, Estonian sea transport enterprises carried a total of 8.7 million passengers, which is just as many as in 2014. The number of passengers carried was 2.3 million in domestic sea traffic and 6.4 million in international sea traffic. The number of passengers using rail transport grew 13% year over year and 6.7 million passengers were carried by rail in 2015. 6.6 million passengers were carried in domestic rail traffic (+13%) and 55,100 passengers in international rail traffic (–43%). Estonian air transport enterprises carried 669,600 passengers in 2015 – 13% less than a year earlier. 19,400 passengers were carried in domestic air traffic (+9%) and 650,200 passengers in international air traffic (–14%).

The passenger traffic volume of transport enterprises increased 12% compared to 2014. The passenger traffic volume of road transport enterprises amounted to 3.3 billion passenger-kilometres in 2015. It rose by more than a quarter compared to 2014: 19% in domestic traffic and 68% in international traffic. In 2015, the passenger traffic volume of sea transport enterprises fell by 8% year over year and totalled nearly 1.1 billion passenger-kilometres, 98% of which was international transport. The passenger traffic volume of both rail transport enterprises and air transport enterprises increased 2%, amounting to 285.9 million passenger-kilometres in rail transport and 1.5 billion passenger-kilometres in air transport in 2015.

The carriage of goods by rail decreased by nearly a fourth year over year. Estonian transport enterprises carried a total of 66.2 million tonnes of goods in 2015 – nearly 56% by road, 42% by rail and 2% by sea. The freight volume of road transport enterprises was nearly 36.8 million tonnes, which is 1% less than in 2014. 26.5 million tonnes of goods were transported in domestic road traffic and 10.3 million tonnes in international traffic. The amount of goods carried by rail was 23% smaller than the year before, amounting to 28 million tonnes. It is the largest decrease recorded in recent years. 15 million tonnes of goods were transported in domestic rail traffic and 13 million tonnes in international traffic, which is respectively 25% and 20% less than in 2014. Transit cargo transported by rail in 2015 amounted to 11.3 million tonnes – a fifth less than a year earlier. As in previous years, oil shale made up the majority of goods transported in domestic rail traffic, but there was a 28% decrease compared to 2014. The goods that were mainly transported as transit goods included liquid refined petroleum products (down by 35%) and nitrogen compounds and fertilisers (except natural fertilisers) (up by 7%). In rail transport, the goods mainly exported were mineral products and those imported – petroleum products. Containers transported by rail accounted for 43,000 TEUs^a, which is 40% less than in 2014. Most of the containers carried were transit containers. The freight volume of sea transport enterprises was 1.4 million tonnes in 2015, which is 11% less than a year earlier. Air transport enterprises carried 4,400 tonnes of cargo and mail – 52% more than in 2014. In air transport, there was an increase in the carriage of postal shipments, while the carriage of goods decreased.

In 2015, the freight turnover of transport enterprises was 11.5 billion tonne-kilometres and there was an 8% increase in freight turnover year over year. The freight turnover of road transport enterprises grew by 16% compared to 2014 and totalled 8 billion tonne-kilometres in 2015. In rail transport,

^a TEU (twenty-foot equivalent unit) – the standard unit for counting containers of various capacities and for describing the capacities of container ships or terminals. One twenty-foot ISO container equals 1 TEU.

freight turnover amounted to 3.1 billion tonne-kilometres, which is 4% less than in 2014. The freight turnover of sea transport enterprises dropped by a fifth year over year and totalled 331 million tonne-kilometres in 2015. In air transport, freight turnover rose 27% and amounted to 2.2 million tonne-kilometres.

While in 2014 there was a slight increase in the rail transport of goods grew in Latvia and Lithuania, then in 2015 the transport of goods (in tonnes) decreased in both Latvia and Lithuania by nearly 2% compared to the previous year, reaching 56 million and 48 million tonnes, respectively.

In air transport, the number of passengers continued to increase in 2015. The passenger traffic volume of Estonian airports was over 2.2 million persons, which is 8% more than in 2014. Nearly 2.2 million passengers were carried on international flights and slightly more than 41,600 passengers on domestic flights. There were more scheduled flights than a year earlier. Compared to 2014, cargo and mail services through airports decreased 19% and amounted to 16,200 tonnes. The number of passengers passing through Tallinn Airport increased 7% and totalled a little over 2 million. Most of the passengers were travelling on scheduled flights.

In 2014, the total number of passengers travelling by air in the EU could be established at 879 million, which is 4% more than in 2013. 44% of the passengers flew on intra-EU flights. The statistics cover airports with more than 150,000 annual passengers. The passenger traffic volume of the biggest airport in Estonia rose by 3% in 2014 compared to the previous year.

A record number of passengers arrived at Estonian ports. In 2015, 10.1 million passengers visited Estonian ports by international transport; this is 2% more than in 2014. The growth was still due to the increased number of passengers travelling between Estonia and Finland. More passenger ships and fewer cruise ships called at Estonian ports than in 2014. 492,900 cruise passengers arrived in Estonia by sea – 5% more than a year earlier. 2.3 million passengers (68,200 passengers more than in 2014) were transported on the main domestic ship routes and there were 14,800 trips made (1,900 trips more than a year earlier).

The estimated number of passengers passing through EU ports in 2014 was 402 million, which is 0.6% more than in 2013. The majority of the seaborne passenger transport in the EU is carried out between ports situated in the same country (58%). 32% of the ship passengers sailed between the ports of EU countries. In 2014, passenger transport through Estonian ports increased by 4% compared to the previous year.

The cargo volume in Estonian ports decreased. In 2015, the number of cargo ships calling at Estonian ports decreased by 7% compared to 2014. The average gross tonnage of cargo vessels totalled about 11,200. In 2015, Estonian ports handled 35 million tonnes of cargo, which is a fifth less than a year earlier. This is the largest decline of the last ten years. 18% less goods were loaded and 25% less goods were unloaded in ports than in 2014. The loading of goods is influenced by the transport of goods on the public railway, where mostly transit goods are transported. Transit goods were loaded and unloaded in ports in the amount of 20 million tonnes, which is 30% less than in 2014. Transit cargo loading fell by 25% and transit cargo unloading by 42%. 9 million tonnes of goods were transported abroad through ports and 5.5 million tonnes of goods arrived at Estonian ports – both volumes stayed at the 2014 level. As before, the most frequently handled group of goods handled in Estonian ports continued to be liquid refined petroleum products (about 15.1 million tonnes), although the transport of these products decreased as much as 37%. The transport of forestry and logging products decreased 5% compared to 2014. Among the largest groups of goods handled, the transportation of grouped goods increased by 5%, the handling of nitrogen compounds and fertilisers (except natural fertilisers) by 3%. The transport of stone, sand, gravel, clay, peat and other mining and quarrying products n.e.c. increased by 6%. Sea container transportation through ports (expressed in TEUs) decreased by a fifth year over year and amounted to a little over 209,100 TEUs in 2015.

The total gross weight of goods handled in EU ports in 2014 was estimated at 3.8 billion tonnes, representing a 2% increase compared to 2013. In 2014, cargo volumes in Estonian ports were 2% bigger than in 2013. In 2015, the cargo volume of ports amounted to nearly 70 million tonnes in Latvia and to 46 million tonnes in Lithuania. Compared to the previous year, the loading and unloading of goods increased 5% in Lithuania and decreased 6% in Latvia.

The number of road traffic deaths decreased. According to the Estonian Road Administration's database of traffic accidents, in 2015, there were 1,392 road traffic accidents with casualties (154 traffic accidents with the participation of drunk drivers), in which 67 persons were killed and 1,758 injured. Compared to 2014, the number of persons killed decreased by 11, but there was a slight increase in the number of those injured. There were 11 traffic accidents with fatalities with the participation of drunk drivers. In 2015, there were 14 significant rail traffic accidents in Estonia, with 9 persons killed; all these persons were killed due to having been hit by a train. In 2015, 6 ship accidents were registered in the territorial and inland waters of Estonia; no one was killed in these accidents. There were 2 aircraft accidents on the territory of Estonia in 2015, with no casualties.

According to the European Commission, nearly 26,000 persons, i.e. 51.5 persons per one million inhabitants, were killed in road traffic accidents in the EU in 2015. In Estonia, 50 persons per one million inhabitants were killed in traffic accidents. This indicator stood at 94 in Latvia, 82 in Lithuania, 48 in Finland and 27 in Sweden.

Tabel 1. Liiklusteede pikkus, 2012–2015

Table 1. Length of transport routes, 2012–2015
(aasta lõpus, kilomeetrit – at end-year, kilometres)

	2012	2013	2014	2015	
Riigimaanteed	16 542	16 576	16 584	16 597	National roads
põhimaanteed	1 607	1 607	1 607	1 609	main roads
tugimaanteed	2 403	2 406	2 405	2 405	basic roads
kõrvalmaanteed	12 458	12 477	12 470	12 484	secondary roads
rambid ja ühendusteel	74	86	102	99	ramps
Kattega riigimaanteed ^a	10 922	11 164	11 304	11 507	Paved national roads ^a
Peateed avalikul raudteel	918	918	918	918	Running tracks of public railway
elektrifitseeritud	132	132	132	132	electrified
Laevatatavad siseveeteed	335	399	416	416	Navigable inland waterways
Lennumarsruudid	9 702	11 595	12 051	12 051	Air routes

^a Kattega tee on tee, mille sõidu- või käiguosa pinna moodustab orgaanilise või mineraalse sideainega töödeldud mineraalmaterjali kiht (asfaltbetoonkate, tsementbetoonkate, mustkate jne), kiviparkett või munakivisillutus.

^a A paved road is a road that has a layer of a material processed with cement, ash or bitumen (asphalt, cement concrete or other paving), and a stone or cobblestone road.

Tabel 2. Sõidukid, 2012–2015

Table 2. Vehicles, 2012–2015
(aasta lõpus – at end-year)

	2012	2013	2014	2015	
Sõiduautod	602 133	628 565	652 950	676 596	Passenger cars
eravaldues	455 958	477 645	495 427	514 381	privately owned
Veoautod	88 045	92 182	96 622	101 770	Lorries
eravaldues	27 842	28 922	30 161	31 157	privately owned
Bussid	4 311	4 496	4 618	4 770	Buses
eravaldues	577	573	574	559	privately owned
Mootorrattad	22 842	24 828	26 975	29 053	Motorcycles
Mopeedid	12 431	13 904	15 278	16 462	Mopeds
Haagised	75 157	80 083	85 427	90 684	Trailers
Jetid	626	688	755	812	Personal watercraft
Väikelaevad ja alla 12-meetrised laevad	24 726	25 988	27 425	28 835	Recreational craft and ships with a length under 12 metres

Tabel 3. Traktorid ja liikurmasinad, 2012–2015

Table 3. Tractors and mobile machinery, 2012–2015
(aasta lõpus – at end-year)

	2012	2013	2014	2015	
Ratastraktorid	26 263	27 202	27 833	28 336	Tractors
Roomiktraktorid	23	25	28	29	Crawler tractors
Ekskavaatorid	2 239	2 331	2 360	2 332	Excavators
Kombainid	1 132	1 241	1 276	1 353	Combines
Laadurid	2 144	2 359	2 477	2 558	Loaders
Metsatöömasinad	555	558	552	544	Forestry vehicles
Teetöömasinad	403	404	406	410	Roadwork machinery
Traktorihaagised	7 459	7 824	8 083	8 241	Tractor (semi-)trailers

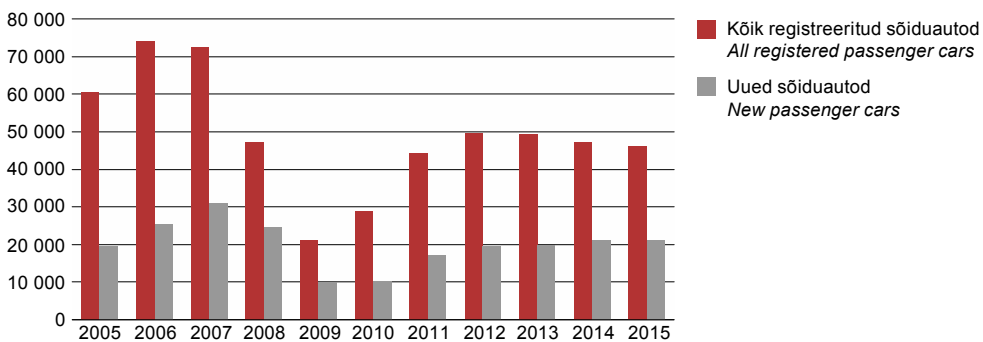
Tabel 4. Esmaselt registreeritud sõidukid, 2012–2015

Table 4. Vehicles registered for the first time, 2012–2015

	2012	2013	2014	2015	
Sõiduautod	49 634	49 484	47 253	46 016	Passenger cars
Veoautod	7 137	7 483	7 577	8 495	Lorries
Bussid	471	478	488	559	Buses
Mootorrattad	1 985	2 207	2 387	2 294	Motorcycles
Mopeedid	10 368	1 554	1 499	1 354	Mopeds
Haagised	5 452	5 635	6 110	6 348	Trailers
Maastikusõidukid	365	389	276	212	Off-road vehicles
Traktorid	772	884	704	650	Tractors
Traktorihaagised	318	362	303	255	Tractor (semi-)trailers
Liikurmasinad	601	599	390	401	Mobile machinery
Jetid	67	66	72	60	Personal watercraft
Väikelaevad ja alla 12-meetrised laevad	1 199	1 304	1 456	1 460	Recreational craft and ships with a length under 12 metres

Joonis 1. Esmaselt registreeritud sõiduautod, 2005–2015

Figure 1. Passenger cars registered for the first time, 2005–2015

Tabel 5. Raudteeveerem, 2012–2015*Table 5. Railway vehicles, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Vedurid	292	294	298	288	<i>Locomotives</i>
Vagunid	21 915	22 552	21 471	21 784	<i>Wagons</i>
kaubavagunid	21 662	22 285	21 188	21 501	<i>freight wagons</i>
sõitjateveo vagunid	253	267	283	283	<i>passenger wagons</i>
Reisivagunid	109	139	149	149	<i>Coaches</i>
Mootorvagunid	55	65	71	71	<i>Railcars</i>
elektrimootoriga	23	19	19	19	<i>electric engine</i>
diiselmootoriga	32	46	52	52	<i>diesel engine</i>
Mootorvaguni haakevagunid	89	63	63	63	<i>Railcar trailers</i>

Tabel 6. Merelaevad, 2012–2015^a*Table 6. Sea ships, 2012–2015^a**(aasta lõpus – at end-year)*

	2012	2013	2014	2015	
Laevaregistrisse kantud merelaevad	105	106	104	108	<i>Sea ships entered in Register of Ships</i>
reisilaevad	13	14	15	18	<i>passenger vessels</i>
kaubalaevad	14	14	14	15	<i>cargo vessels</i>
kalalaevad	43	42	40	41	<i>fishing vessels</i>
tehnilised ja abilaevad	35	36	35	34	<i>technical and auxiliary ships</i>
Laevapereta prahitud laevade ^b registrisse kantud merelaevad	14	14	13	15	<i>Sea ships entered in Register of Bareboat Chartered Ships^b</i>
reisilaevad	9	9	10	12	<i>passenger vessels</i>
kaubalaevad	2	2	–	–	<i>cargo vessels</i>
kalalaevad	–	–	–	–	<i>fishing vessels</i>
tehnilised ja abilaevad	3	3	3	3	<i>technical and auxiliary ships</i>

^a Laevad, mille kogumahutavus on vähemalt 100.^b Laeva prahtimise lepingu järgi kohustub üks isik (prahileandja) andma laeva lepingujärgseks kasutamiseks teisele isikule (prahtija), osutamata seejuures prahtijale veoteenust.^a Ships with a gross tonnage of at least 100.^b A charter agreement is an operating agreement whereby one person (the ship-owner) undertakes to provide the contractual use of the vessel to the other party (the charterer) without providing any transport services to the charterer.**Tabel 7. Õhusõidukid, 2012–2015***Table 7. Aircraft, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Lennukid	28	30	37	38	<i>Aircraft</i>
Väikelennukid	76	70	71	67	<i>Small aircraft</i>
Kopterid	11	9	11	12	<i>Helicopters</i>
Muud õhusõidukid ^a	44	41	50	53	<i>Other aircraft^a</i>
KOKKU	159	150	169	170	<i>TOTAL</i>

^a K.a õhupallid, purilennukid ja motodeltaplaanid.^a Incl. balloons, sailplanes and powered hang-gliders.

Tabel 8. Gaasijaotustorustike pikkus torustiku liigi^a järgi, 2012–2015*Table 8. Length of gas pipelines by pipeline category^a, 2012–2015*

(kilomeetrit – kilometres)

	2012	2013	2014	2015	
A	559	566	567	574	A
B	680	683	684	692	B
C	209	209	209	209	C
D	878	885	885	885	D
KOKKU	2 326	2 343	2 345	2 360	TOTAL

^a A-kategooria: töö rõhk kuni 0,01 baari; B-kategooria: töö rõhk 0,01–5 baari; C-kategooria: töö rõhk 5–16 baari; D-kategooria: töö rõhk üle 16 baari.

^a Category A: the working pressure is up to 0.01 bars. Category B: the working pressure is 0.01–5 bars. Category C: the working pressure is 5–16 bars. Category D: the working pressure is more than 16 bars.

Tabel 9. Veondusettevõtete sõitjatevedu, 2012–2015*Table 9. Passenger transport by transport enterprises, 2012–2015*

(miljonit sõitjat – million passengers)

	2012	2013	2014	2015	
Maismaatransport	191,1	206,5	201,5	204,6	Land transport
raudteetransport	4,4	4,2	5,9	6,7	rail transport
maanteetransport ^a	186,7	202,3	195,6	197,9	road transport ^a
linnaliinivedu ^b	158,5	175,8	167,0	168,7	urban transport ^b
Meretransport	8,6	8,8	8,7	8,7	Sea transport
Siseveetransport	0,0	0,0	0,0	0,0	Inland waterways transport
Õhutransport	1,0	0,8	0,8	0,7	Air transport

^a Maanteetransport hõlmab sõitjatevedu bussi, trolli ja trammiga.

^b Linnaliinivedu hõlmab sõitjatevedu bussi, trammii ja trolliga.

^a Road transport includes passenger transport by bus, tram and trolleybus.

^b Urban transport includes passenger transport by bus, tram and trolleybus.

Tabel 10. Veondusettevõtete sõitjakäive, 2012–2015*Table 10. Passenger traffic volume of transport enterprises, 2012–2015*

(miljonit sõitjakilomeetrit – million passenger-kilometres)

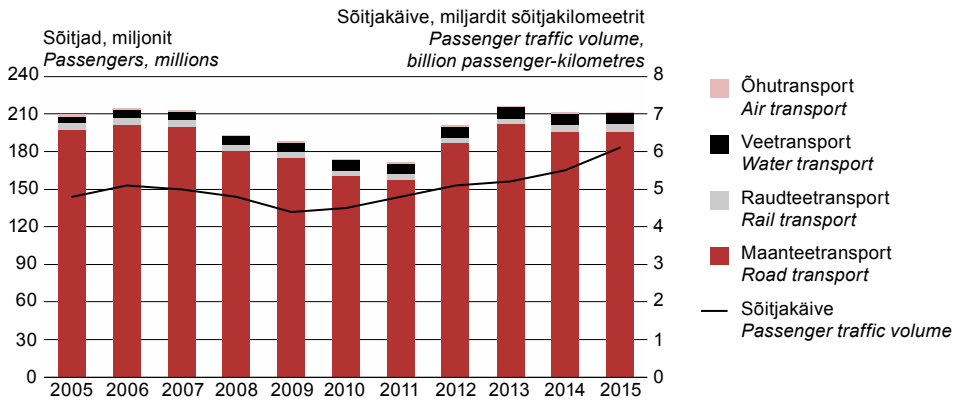
	2012	2013	2014	2015	
Maismaatransport	2 725,2	2 841,9	2 849,3	3 601,2	Land transport
raudteetransport	235,5	222,9	280,1	285,9	rail transport
maanteetransport ^a	2 489,7	2 619,0	2 569,2	3 315,3	road transport ^a
linnaliinivedu ^b	706,7	795,4	804,2	919,3	urban transport ^b
Meretransport	1 248,6	1 261,7	1 215,2	1 114,4	Sea transport
Siseveetransport	0,1	0,3	0,1	0,1	Inland waterways transport
Õhutransport	1 143,5	1 122,1	1 452,8	1 476,9	Air transport

^a Maanteetransport hõlmab sõitjatevedu bussi, trolli ja trammiga.

^b Linnaliinivedu hõlmab sõitjatevedu bussi, trammii ja trolliga.

^a Road transport includes passenger transport by bus, tram and trolleybus.

^b Urban transport includes passenger transport by bus, tram and trolleybus.

Joonis 2. Veendusettevõtete sõitjatevedu, 2005–2015
Figure 2. Passenger transport by transport enterprises, 2005–2015

Tabel 11. Veendusettevõtete kaubavedu, 2012–2015
Table 11. Transport of goods by transport enterprises, 2012–2015

(miljonit tonni – million tonnes)

	2012	2013	2014	2015	
Maanteetransport	31,7	33,1	37,3	36,8	Road transport
Raudteetransport ^a	44,7	43,7	36,3	28,0	Rail transport ^a
avalik raudtee	26,2	24,4	19,2	15,4	public railway
Meretransport	1,7	1,9	1,6	1,4	Sea transport

^a Raudteeveoste kogus tonnides võib olla topelt, sest riigisisestel vedudel võib ühte ja sama kaubakogust sihtpunkti vedada mitu raudtee-ettevõtet, juhul kui üks transpordib kaupa avalikul ja teine mitteavalikul raudteel.

^a The quantity of freight in tonnes may be double as in the case of domestic carriage the same quantity of freight may be carried to the destination by several railway enterprises if one of them carries the freight on public railway and the other on non-public railway.

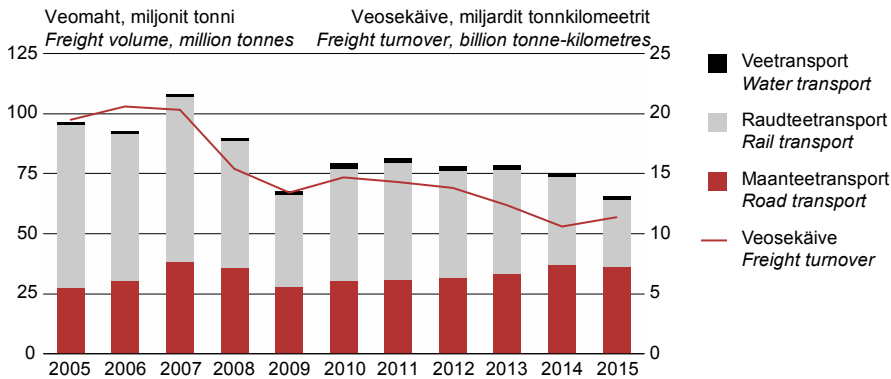
Tabel 12. Veendusettevõtete veosekäive, 2012–2015
Table 12. Freight turnover of transport enterprises, 2012–2015

(miljonit tonnkilomeetrit – million tonne-kilometres)

	2012	2013	2014	2015	
Maanteetransport	7 098,0	6 474,4	6 919,2	8 045,9	Road transport
Raudteetransport	5 129,4	4 721,9	3 256,1	3 116,8	Rail transport
avalikul raudteel	4 661,7	4 255,7	2 866,8	2 760,0	public railway
Meretransport	1 573,5	1 208,5	425,2	331,1	Sea transport

Joonis 3. Veendusettevõtete kaubavedu, 2005–2015

Figure 3. Freight transport of transport enterprises, 2005–2015

Tabel 13. Lennuliiklus, 2012–2015

Table 13. Air traffic, 2012–2015

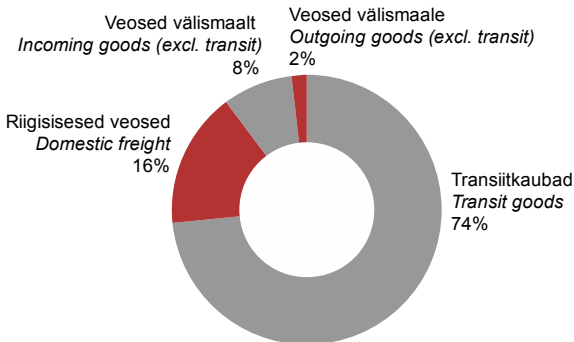
	2012	2013	2014	2015	
Lennuoperatsioonid ^a	61 056	47 774	47 489	51 546	Aircraft movements ^a
Regulaarlennud nädalas	438	295	296	328	Regular flights per week
Regulaarlennuliinid	42	30	31	33	Regular routes
Sõitjad	2 252 735	1 991 661	2 045 378	2 205 063	Passengers
riigisisestel lendudel	53 822	42 070	36 523	41 649	on domestic flights
Veosed (k.a postivedu), tonni	23 934	20 976	19 906	16 194	Freight (incl. mail), tonnes

^a Maandumised ja õhkutõusmised.

^a Arrivals and departures.

Joonis 4. Kaubavedu avalikul raudteel, 2015

Figure 4. Transport of goods on public railway, 2015

Tabel 14. Laevaliiklus sadamates ja laevade kogumahutavus^a, 2012–2015*Table 14. Shipping traffic through ports and gross tonnage^a of ships, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Välismaalt saabunud laevad	11 472	11 185	11 021	11 145	<i>Vessels coming from abroad</i>
kaubalaevad	4 975	5 299	5 205	4 839	<i>cargo vessels</i>
reisilaevad	6 172	5 542	5 504	6 021	<i>passenger vessels</i>
ristluslaevad	297	336	305	282	<i>cruise vessels</i>
Laevade keskmine kogumahutavus	20 583	23 244	22 718	22 437	<i>Average gross tonnage of vessels</i>
kaubalaevad	11 473	12 838	11 626	11 239	<i>cargo vessels</i>
reisilaevad	26 274	31 067	31 213	29 371	<i>passenger vessels</i>
ristluslaevad	56 741	58 830	59 203	66 745	<i>cruise vessels</i>

^a Laeva kogumahutavus on laeva kogusuurus (ühikuta suurus) mõõdetuna 1969. aasta rahvusvahelise laevade mõõtmise konventsiooni sätete kohaselt.

^a *The gross tonnage of a ship is a measure of the size of a ship (a unitless entity) determined in accordance with the provisions of the International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969.*

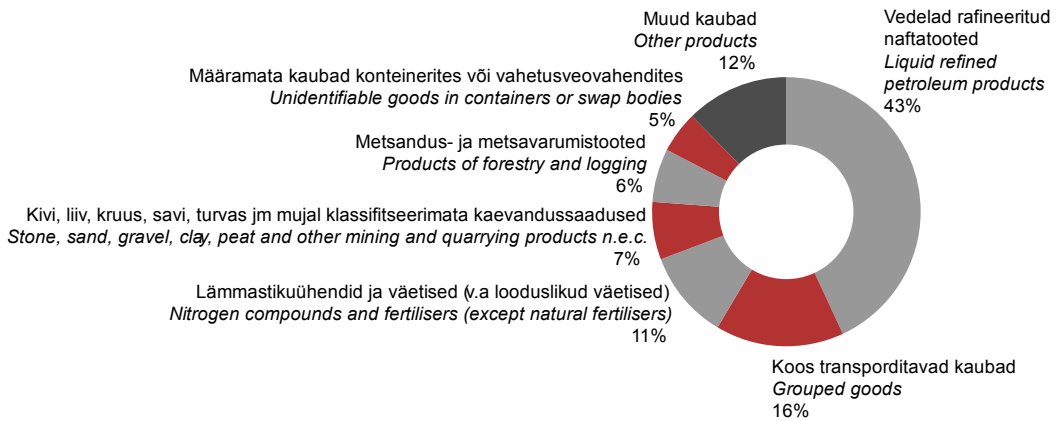
Tabel 15. Rahvusvaheline reisiliiklus sadamate kaudu, 2012–2015*Table 15. International passenger traffic through ports, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Välismaalt saabunud reisijad	4 783 259	5 030 984	5 162 468	5 280 600	<i>Passengers coming from foreign countries</i>
Soomest	3 765 031	3 946 314	4 119 114	4 216 805	<i>from Finland</i>
Rootsist	683 493	683 772	686 509	667 815	<i>from Sweden</i>
Välismaalt ristluslaevaga saabunud reisijad	424 906	509 307	470 452	492 881	<i>Cruise passengers coming from foreign countries</i>
Välismaale sõitnud reisijad	4 425 283	4 568 651	4 748 271	4 833 581	<i>Passengers going to foreign countries</i>
Soome	3 822 928	3 953 610	4 144 829	4 249 540	<i>to Finland</i>
Rootsi	498 140	509 302	518 530	516 618	<i>to Sweden</i>
KOKKU	9 208 542	9 599 635	9 910 739	10 114 181	<i>TOTAL</i>

Tabel 16. Kaubavedu sadamate kaudu, 2012–2015*Table 16. Transport of goods through ports, 2012–2015**(miljonit tonni – million tonnes)*

	2012	2013	2014	2015	
Väljaveetud kaup	8,0	8,9	9,0	9,0	<i>Outgoing goods</i>
Sissetoodud kaup	5,6	5,5	5,5	5,5	<i>Incoming goods</i>
Väljaveetud transiitkaup	23,5	22,9	20,8	15,6	<i>Outgoing transit goods</i>
Sissetoodud transiitkaup	6,3	5,6	8,2	4,7	<i>Incoming transit goods</i>
KOKKU	43,5	42,9	43,6	35,0	<i>TOTAL</i>

Joonis 5. Eesti sadamates käideldud kaubad, 2015
Figure 5. Goods handled in Estonian ports, 2015

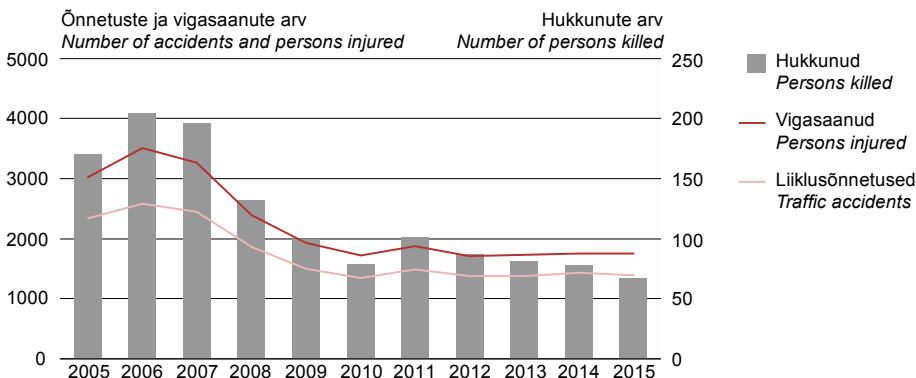
Tabel 17. Inimkannatanutega liiklusõnnetused teedel, 2012–2015^a
Table 17. Road traffic accidents with casualties, 2012–2015^a

	2012	2013	2014	2015	
Liiklusõnnetused	1 383	1 383	1 437	1 392	Traffic accidents
Hukkunutega liiklusõnnetused	82	74	72	61	Traffic accidents with fatalities
Liiklusõnnetused joores mootorsõidukijuhi osalusel	203	204	180	154	Traffic accidents with participation of drunk drivers
Hukkunutega liiklusõnnetused joores mootorsõidukijuhi osalusel	15	19	15	11	Traffic accidents with fatalities with participation of drunk drivers
Hukkunud	87	81	78	67	Persons killed
Vigasaanud	1 707	1 729	1 750	1 758	Persons injured

^a 2015. aasta andmed on seisuga 28.03.2016. Aastate 2013 ja 2014 andmeid on korrigeeritud.

^a The data for 2015 are correct as at 28.03.2016. The data for 2013 and 2014 have been revised.

Joonis 6. Inimkannatanutega liiklusõnnetused teedel, 2005–2015^a
Figure 6. Road traffic accidents with casualties, 2005–2015^a

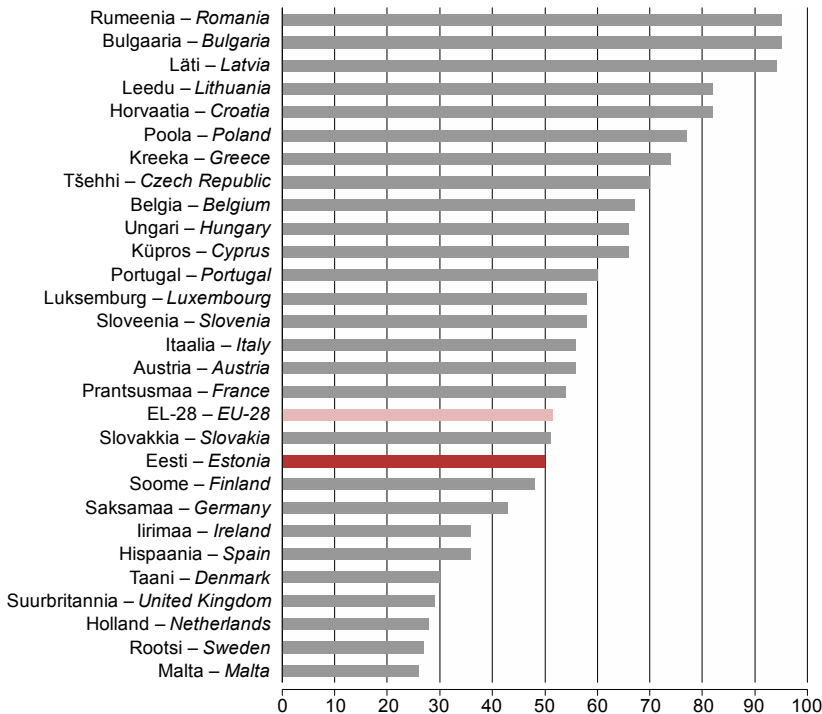

^a 2015. aasta andmed on seisuga 28.03.2016.

^a The data for 2015 are correct as at 28.03.2016.

Joonis 7. Liiklusõnnetustes hukkunuid miljoni elaniku kohta Euroopa Liidus, 2015

Figure 7. Persons killed in road traffic accidents per million inhabitants in the European Union, 2015

Allikas: Euroopa Komisjon
Source: European Commission

Metoodika

Üldkogumisse kuuluvad tegutsevad ettevõtted, mis on kantud äriregistri põhjal loodud majanduslikult aktiivsete üksuste statistilisse registrisse. Transpordistatistikas vaadeldakse kõikselt raudtee-, vee- ja õhutranspordi ning sõitjate maismaaliiniveoga tegelevaid ettevõtteid, sadamaid ja lennujaamu, muu sõitjate takso- ja maismaaveoga tegelevaid vähemalt 10 hõivatuga ning maanteekaubaveoga tegelevaid vähemalt 20 hõivatuga ettevõtteid. Ülejäänud ettevõtetest tehakse stratifitseeritud lihtne juhuslik valik hõivatute arvu ja tegevusala järgi. Valikuliselt kogutud andmete põhjal arvutatakse üldkogumi näitajate hinnanguline suurus.

Liiklusregistri andmed pärinevad alates 2009. aasta 1. juulist Maanteeameti liiklusregistrist. Tsiviil-õhusõidukite registri ja lennuõnnetuste andmed on saadud Lennuametist ja Eesti laevaregistri ja laevaõnnetuste andmed Veeteede Ametist. Liiklusõnnetuste andmed on saadud Maanteeameti liiklusohutusosakonnalt, raudteeõnnetuste ja raudtee ning veeremi olemi andmed Tehnilise Järelevalve Ametilt. EL-i liiklusõnnetuste andmed on saadud Euroopa Komisjoni liiklusohutuse veebilehelt aadressil http://ec.europa.eu/transport/road_safety/index_en.htm.

Kaubad on liigitatud transpordistatistika kaubagruppide klassifikaatori TSK järgi. Klassifikaatori asuvad Statistikaameti veebilehel aadressil www.stat.ee/metaandmed rubriigis „Klassifikaatorid“.

Merel veetud kauba kaalus on arvestatud ka pakendi kaalu, kuid mitte konteinerite ja veeremiühikute omakaalu. Raudteel veetavate kaupade kogukaal hõlmab veoühiku (nt kaupade pakendamiseks kasutatud konteinerid, vahetatavad kaubakorpused ja kaubaalused, samuti raudteel veetavad koormaga kaubaveosõidukid) kaalu.

Raudteeveoste kogus tonnides võib olla kirjeldatud topelt, sest riigisisestel vedudel võib ühte ja sama kaubakogust sihtpunkti vedada mitu raudtee-ettevõtet, juhul kui üks veab kaupa avalikul ja teine

mitteavalikul raudteel. Seepärast on veetud kauba mahu väljendamiseks soovitatav kasutada veosekäivet, mis näitab kaubaveol tehtud tööde mahtu ja mida mõõdetakse tonnkilomeetrites. Avalik raudtee on raudtee-ettevõtja raudteeinfrastruktuur. Avaliku raudtee kasutamise tingimused määrab raudteeseadus ja raudteeinfrastruktuuri avalikuks kasutamiseks määramise kord.

Rahvusvaheline raudteevedu on raudteevedu ühes riigis asuva kauba pealelaadimise / reisijate pealetuleku või kauba mahalaadimise / reisijate mahamineku koha ja teises riigis asuva kauba pealelaadimise / reisijate pealetuleku või kauba mahalaadimise / reisijate mahamineku koha vahel. Rahvusvaheline raudteevedu võib hõlmata vähemalt üht riiki läbivat transiiti. Topeltarvetuse vältimiseks peab iga riik arvet vaid oma territooriumil läbitud reisija- ja tonnkilomeetrite üle.

Methodology

The survey population consists of economically active enterprises that have been entered in the Business Register for Statistical Purposes, which is based on the Commercial Register. Complete enumeration is applied in the case of enterprises whose main activity is rail transport, water and air transport services or passenger transport on road routes and by taxi services. Seaports and airports are also included. In the transport of passengers by road, all enterprises with at least 10 employees are included. In the transport of goods by road, all enterprises with at least 20 employees are included. Simple random stratified sampling by number of employees and economic activity is used for the rest of the enterprises. The population totals are estimated on the basis of the sample data.

Up to 1 July 2009, the data of the traffic register were obtained from the Estonian Motor Vehicle Registration Centre; starting from 1 July 2009, the data of the traffic register are reported by the Estonian Road Administration. The data about civil aircraft and aircraft accidents are reported by the Estonian Civil Aviation Administration. The data of the Estonian Ship Register and data about ship accidents are received from the Estonian Maritime Administration. The data on road traffic accidents are reported by the Traffic Safety Department of the Estonian Road Administration, and the data about railway accidents and rail infrastructure and vehicles by the Estonian Technical Surveillance Authority. EU data on road accidents are taken from the European Commission's road safety website at http://ec.europa.eu/transport/road_safety/index_en.htm.

Goods have been classified according to the Standard Goods Classification for Transport Statistics. The classifications are available on the website of Statistics Estonia at <http://www.stat.ee/metadata> under "Classifications".

The tonnage of goods carried by sea includes packaging but excludes the tare weight of containers and ro-ro units. The total weight of goods carried by rail includes all packaging and the weight of the transport unit (e.g. containers, swap bodies and pallets used for packaging the goods; also road goods vehicles carrying goods and transported by rail).

The quantity of rail freight in tonnes may be double, as in case of domestic carriage the same quantity of freight may be carried to the destination by several railway enterprises if one of them carries the freight on public railway and the other on non-public railway. For that reason, it is recommended to use the indicator "freight turnover" in order to characterise the quantity of goods carried, as this indicator shows the volume of work done in the carriage of freight. It is measured in tonne-kilometres. The public railway is railway infrastructure owned by a railway enterprise. The conditions for the use of public railway are determined by the Railway Act and the procedure for designation of railway infrastructures for public use.

International railway transport is railway transport between a place of loading/embarkation or of unloading/disembarkation in one country and a place of loading/embarkation or of unloading/disembarkation in another country. It may involve transit through at least one additional country. To avoid double counting, each country only counts the passenger-kilometres (pkm) or tonne-kilometres (tkm) performed on its territory.

Kirjandust Publications

Eesti Statistika Kvartalikiri. 2/2011. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikiri. 2/2012. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikiri. 2/2013. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Eesti Statistika Kvartalikiri. 4/2015. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia. Tallinn: Statistikaamet.

Ettevõtlus Eestis. Business in Estonia. (2012). Tallinn: Statistikaamet.

Muutuv majandus ja tööturg. Changes in the Economy and Labour Market. (2014).

Tallinn: Statistikaamet.

Kasulikke linke Useful links

Eurostati transpordistatistika / *Eurostat transport statistics*

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/transport/overview>

OECD transpordistatistika / *OECD transport statistics*

<http://www.oecd.org/statistics/>

UNECE transpordistatistika / *UNECE transport statistics*

<http://www.unece.org/trans/main/wp6/wp6.html>

Euroopa Komisjoni transpordistatistika / *European Commission's transport statistics*

http://ec.europa.eu/transport/facts-fundings/statistics/index_en.htm

SIDE

Ruth Renter

Ülevaade

Elektroniilise side valdkond areneb teiste majandusharudega võrreldes kogu maailmas väga kiiresti. Käsikäes kiire elutempo ja mobiiltehnoloogia arenguga kasvab nõudlus mobiilse andmeside järele. Inimesed eelistavad püsivõrguteenustele mobiilsideteenuseid, mis tagaks interneti kättesaadavuse. Sideoperaatorite konkurents suure kiirusega andmeside teenuste vallas seega tiheneb. Elektroniilise side sektori panus majandusse on tähtis, sest toetab ka teiste majandusharude arengut.

Internetiteenuse klientide arv on viimase viie aastaga kasvanud 23%. Sissehelistamisteenusega interneti asemele on tulnud lairibateenus. 2015. aastal kasutas sissehelistamisteenusega internetti vaid ligi 70 inimest – veidi üle 20 korra vähem kui 2011. aastal. Kui xDSL-i kliente oli 2011. aastal enam kui mobiilse lairibaühenduse kasutajaid, siis 2015. aastal oli mobiilsel lairibaühendusel kasutajaid 82 900 võrra rohkem kui xDSL-il. Mobiilset lairibaühendust kasutas 2015. aastal ligi 224 800 inimest – peaaegu poole rohkem kui 2011. aastal. Kõige suurem osa lairibateenuse klientidest – 37% – ongi mobiilse lairibaühenduse ehk *data card*i kasutajad. Mobiilse interneti kasutajate hulk on muu hulgas kasvanud tänu tehnoloogia arengule. Näiteks on üha populaarsemaks saanud tahvelarvutid ja kasutusele on võetud kiiremat internetti võimaldav 4G-võrk. 4G-ühenduse maksimaalne allalaadimiskiirus suure liikuvusega seadmes, näiteks mobiiltelefonis, on 100 Mbit/s.

Valguskaabli kasutajate arv on varasemaga võrreldes veelgi kasvanud. 2015. aastal oli neid ligi 131 200, mida on 7% rohkem kui aasta varem. Energiasäästlikku valguskaablit peetakse tulevikukindlaks andmesidetehnoloogiaks, mis võimaldab ülikiiresti vahendada väga suuri andmehulki. Valguskaabel võimaldab internetiühendust kiirusega 10 Gbit/s, mis on eelmise põlvkonna vaskaablivõrgust ligi tuhat korda kiirem.

Internetikasutajate osatähtsus kasvab kogu maailmas. Euroopa Liidu (EL) riikidest on see näitaja kõige suurem Taanis – 2014. aasta seisuga 96%. Üle 90% oli näitaja veel Luksemburgis, Hollandis, Rootsis, Soomes ja Suurbritannias. Eesti on EL-i pingereas 7. kohal koos Prantsusmaaga – kummaski riigis kasutas 2014. aastal internetti 84% elanikest. 2000. aastal oli internetikasutajate osatähtsus Eestis alla 30%. EL-i riikide väikseim näitaja on Rumeenial, kus 2014. aastal kasutas internetti pisut üle 50% elanikest.

Kanadas ja Ameerika Ühendriikides näiteks kasutas 2014. aastal internetti 87%, Austraalias 85%, Venemaal 71%, Hiinas 49%, Ukrainas 43%, Egiptuses 32%, Indias 18% ja Madagaskaril 4% elanikest.

Tasulise televisiooni teenustest on jõudsalt kasvanud ja kõige populaarsem telepildi edastamine kaabelvõrgu kaudu. Kaabeltelevisiooni kasutajate arv suurenes 2015. aastal varasema aastaga võrreldes 76%. Kaabeltelevisioonivõrkudes pakutakse peale televisiooni ka andmesideteenuseid – interneti- ja telefoniühendust. Populaarsuselt järgmine on IP-TV, mille kliente oli 5% rohkem kui 2014. aastal. IP-TV eelis on võimalus kasutada mitmesuguseid lisateenuseid, näiteks videolaenutust või saadete kordusvaatamist. Satelliittelevisiooni klientide arv aastaga ei muutunud, tasulise ringhäälingu klientide arv kasvas 9%.

Püsivõrgus tehtud kõnede hulk üha väheneb ja mobiilikõnede hulk suureneb. 2015. aastal kahanes püsivõrgus algatatud riigisiseste kõnede kestus peaaegu sama palju kui aasta varem ehk ligi 15% ja rahvusvaheliste algatatud ja vastuvõetud kõnede kestus kokku 19%. VoIP-kõnede kestus, mis 2014. aastal võrreldes 2013. aastaga kahanes 6%, kasvas 2015. aastal 2014. aastaga võrreldes 7%. VoIP-teenuse eelis teistega võrreldes on, et see maksab väga vähe või on tasuta.

2015. aastal oli riigisiseste kõnede kestus mobiilivõrgus kokku 2,9 miljardit ja püsivõrgus 0,4 miljardit minutit. Aastaga muutus riigisiseste mobiilikõnede kestus väga vähe, kasvades 0,2%. Tänu sellele,

et 2010. aastal odavnes lühisõnumite hind, on sõnumite hulk aastatega suurenenud. 2015. aastal saadeti 540 miljonit lühisõnumit, mida on ligi poole rohkem kui 2011. aastal.

Posti teel saadetavate kirjade hulk üha väheneb. Kui 2010. aastal saadeti postiga 38 miljonit, siis 2014. aastal 30 miljonit kirja. Võrreldes 2013. aastaga oli 2014. aastal saadetud kirjade arv ligi 3% väiksem. Tehnoloogia areng ja interneti hea kättesaadavus mõjutab ka perioodikaväljaannete edastamist – 2014. aastal oli nende hulk 4,3% väiksem kui aasta varem.

Kullerpostisaadetiste maht aga aina suureneb. 2014. aastal saadeti kullerpostiga 7,4 miljonit pakki, mida on peaaegu poole rohkem kui 2010. aastal. 2013. aastaga võrreldes on 2014. aasta näitaja 16% suurem. Peamiselt suurenes see tänu riigisiseste ja välisriigist saabunud kullerpostisaadetiste arvu kasvule. Võrreldes 2013. aastaga kasvasid need näitajad vastavalt 20% ja 6%. Välisriiki lähetatud kullerpostisaadetiste osatähtsus oli kõige väiksem ehk 7%, kuid saadetisi oli 27 000 võrra ehk 6% rohkem kui 2013. aastal.

COMMUNICATIONS

Ruth Renter

Overview

In the whole world, the field of telecommunication is developing very fast compared with other branches of economy. Along with the fast pace of life and development of mobile technology, there is growing demand for mobile data communication. Customers prefer mobile services to services in the fixed-line network. Thus, competition between communication operators is increasing in the field of fast data exchange services. The contribution of the sector of electronic communication to the economy is important as it supports the development of other branches of economy as well.

The number of Internet service customers has grown by 23% in the last five years. Dial-up Internet access has been replaced by broadband service. In 2015, there were only about 70 persons using dial-up Internet. Compared to 2011, the number has diminished slightly more than 20 times. While in 2011 there were more xDSL users than mobile broadband connection users, then in 2015 the number of mobile broadband users exceeded that of xDSL users by 82,900. In 2015, about 224,800 customers used a mobile broadband connection – almost two times more people than in 2011. The biggest share (37%) of all broadband customers uses a mobile broadband connection (i.e. a data card). The number of mobile Internet users is boosted, among other things, by technological development. For example, tablet computers have grown very popular, and the 4G network, which offers a faster Internet connection, has been taken into use. The maximum download speed of the 4G connection in high-mobility devices (such as mobile phones) is 100 Mbit/s.

The number of customers using fibre-optic communication has grown even more compared to the previous year. There were about 131,200 of them in 2015, which is 7% more than in 2014. Energy-efficient fibre-optic communication is considered a future-proof data communication technology, which enables the ultrafast exchange of enormous data sets. Fibre-optic communication allows an Internet connection speed of 10 Gbit/s, which is about a thousand times faster than the copper cable communication of the previous generation.

The share of Internet users is growing all over the world. Among the European Union (EU) countries, Denmark has the largest share of Internet users – 96% as at 2014. The indicator was above 90% also in Luxembourg, the Netherlands, Sweden, Finland and the United Kingdom. In the ranking of the EU, Estonia placed seventh together with France – in both countries 84% of the population used the Internet in 2014. In 2000, the share of Internet users in Estonia was below 30%. Among EU countries, the indicator level is the lowest in Romania, where slightly more than 50% of the population used the Internet in 2014.

In 2014, the share of people using the Internet in Canada and the United States was 87%, in Australia 85%, in Russia 71%, in China 49%, in Ukraine 43%, in Egypt 32%, in India 18% and in Madagascar 4% of the population.

Among pay-TV services, cable network services have been growing steadily and become the most popular. Compared to 2014, the number of cable TV customers increased 76% in 2015. Besides TV services, cable networks also offer data communication services – Internet and telephone connection. The second most popular pay-TV service is IP-TV – the number of IP-TV customers grew 5% year over year. IP-TV offers the advantage of a wide range of additional services, such as video on demand and digital video recording. The number of SAT-TV customers remained unchanged compared to the previous year; the number of subscription broadcasting customers grew 9%.

The number of fixed-line calls is in steady decline and the number of mobile calls is on the rise. In 2015, the duration of domestic fixed-line calls decreased almost as much as a year earlier (i.e. by 15%) and the duration of international outgoing and incoming calls by a total of 19%. The duration of VoIP calls, which in 2014 decreased 6% compared to 2013, increased 7% in 2015 compared to the previous year. The advantage of the VoIP service over other services is the fact that it costs very little or is free of charge.

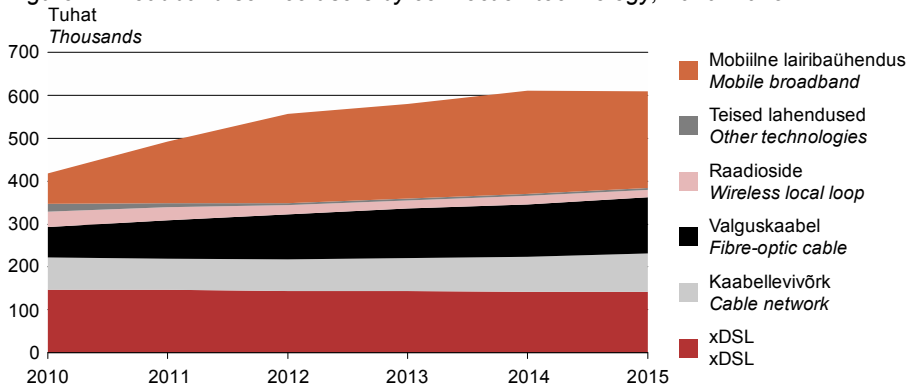
The total duration of domestic mobile phone calls in 2015 was 2.9 billion minutes, while fixed-line network calls totalled 0.4 billion minutes. The duration of domestic mobile phone calls changed very little compared to the previous year, having grown by 0.2%. Thanks to the prices of short messages having been lowered in 2010, the number of messages sent has also increased over the years. The total number of short messages sent in 2015 was 540 million – nearly twice as many as in 2011.

The number of letters sent by post continues to decline. While 38 million letters were sent by post in 2010, in 2014 the number of letters sent was 30 million. Compared to 2013, the number of letters sent was about 3% smaller in 2014. Technological developments and the widespread availability of the Internet also impact on the delivery of periodicals. Compared to 2013, the number of periodicals delivered diminished by 4.3% in 2014.

The number of courier packages delivered is increasing steadily. In 2014, there were 7.4 million deliveries – nearly twice as many as in 2010. Compared to 2013, the indicator value was 16% greater in 2014. The rise is mainly due to the growth in the number of deliveries of domestic courier packages and of courier packages received from foreign countries. Compared to 2013, these indicator levels rose by 20% and 6%, respectively. The share of courier packages sent to foreign countries was the smallest – 7% of all courier packages delivered – but there were 27,000 or 6% more courier packages sent than in 2013.

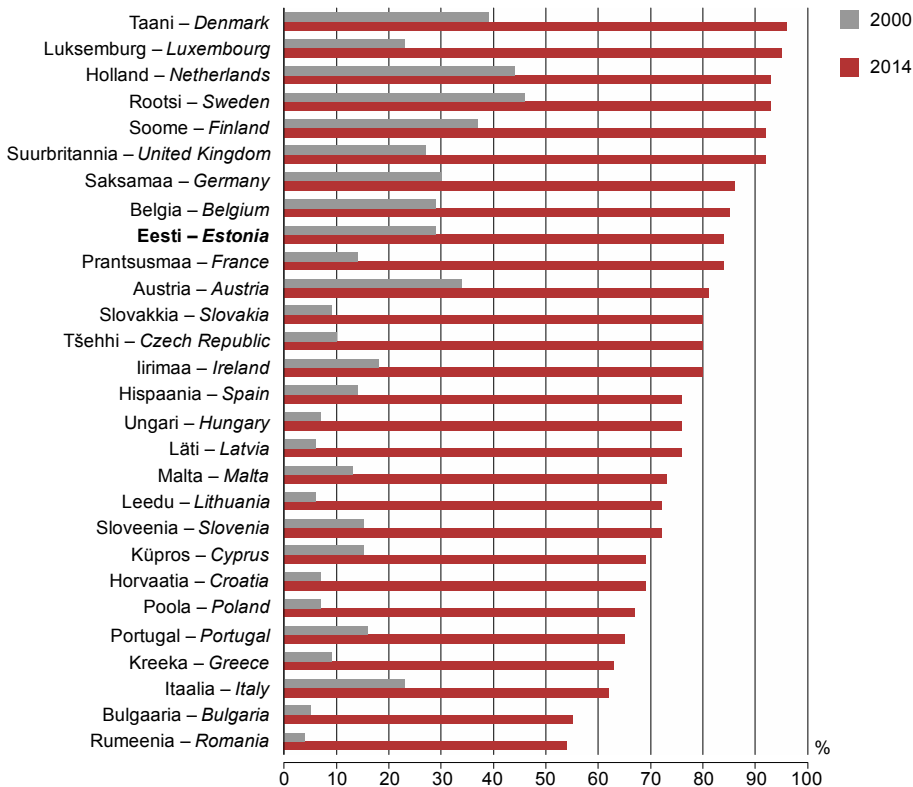
Joonis 1. Interneti püsiühenduse kasutajad ühenduse tehnoloogia järgi, 2010–2015

Figure 1. Broadband service users by connection technology, 2010–2015

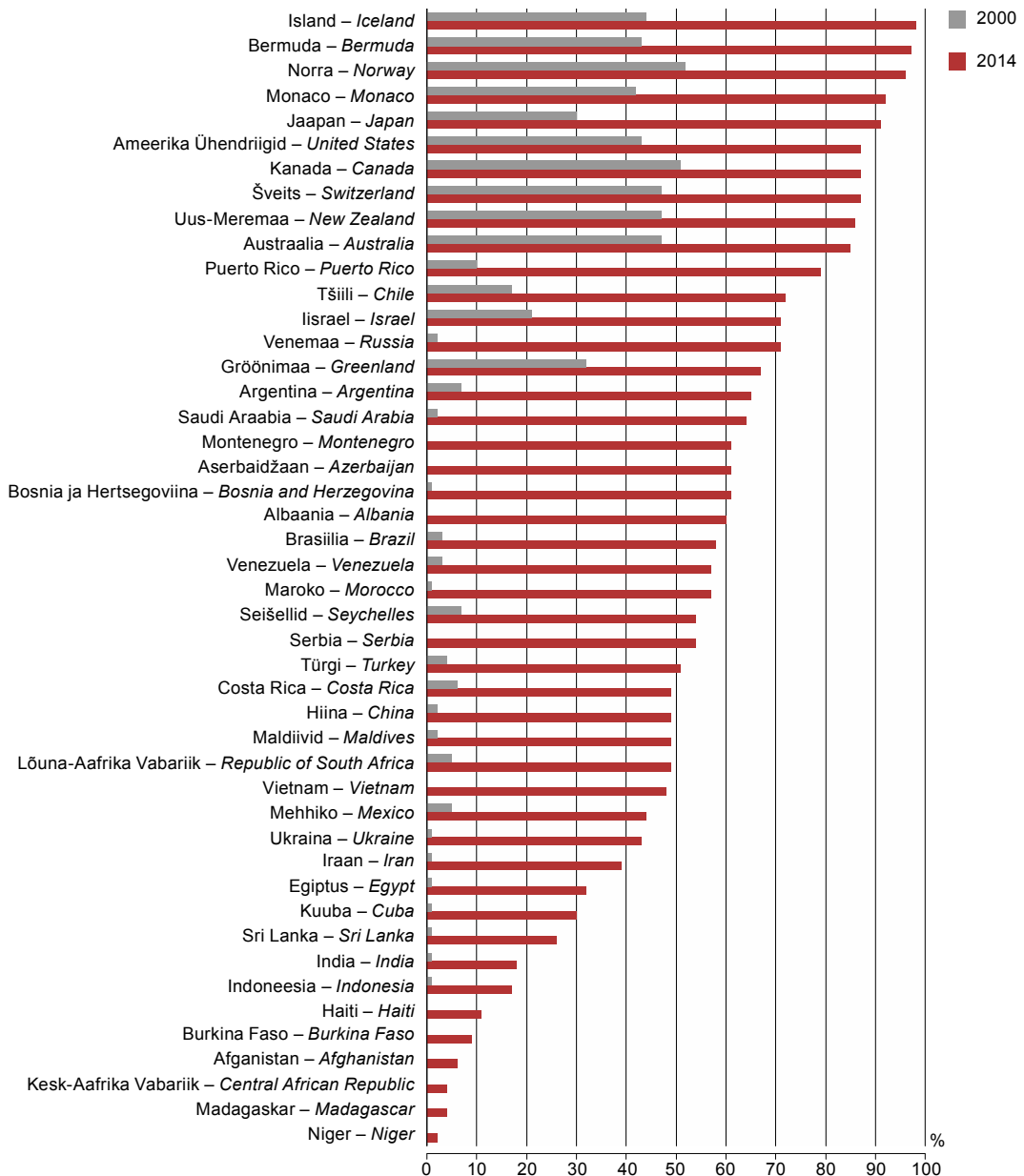
Joonis 2. Internetikasutajate osatähtsus rahvastikus Euroopa Liidus, 2000, 2014

Figure 2. Share of Internet users in the European Union, 2000, 2014

Allikas: Rahvusvaheline Telekomunikatsioon Liit
Source: International Telecommunication Union

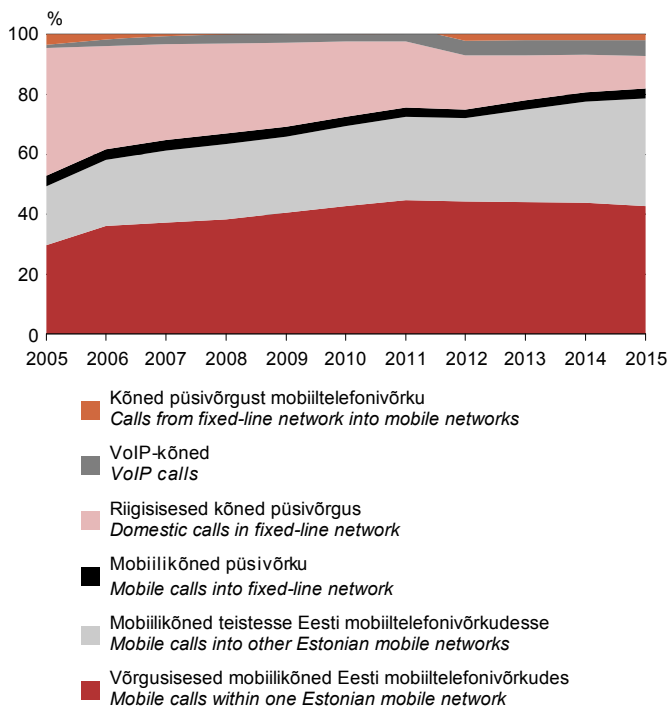
Joonis 3. Internetikasutajate osatähtsus rahvastikus väljaspool Euroopa Liitu, 2000, 2014
Figure 3. Share of Internet users outside the European Union, 2000, 2014

Allikas: Rahvusvaheline Telekomunikatsiooni Liit
 Source: International Telecommunication Union

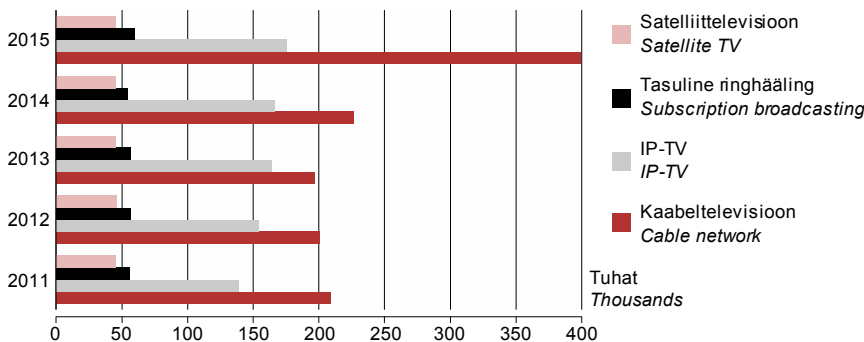
Joonis 4. Riigisiseste kõnede kestus kõne liigi järgi, 2005–2015

Figure 4. Distribution of the duration of domestic calls by type of call, 2005–2015

Joonis 5. Tasulise televisiooni kasutajad ühenduse tehnoloogia järgi, 2011–2015

Figure 5. Pay-TV users by connection technology, 2011–2014

Tabel 1. Kõnede kestus ja lühisõnumite arv mobiiltelefonivõrgus, 2011–2015

Table 1. Duration of calls and number of short messages in the mobile network, 2011–2015
(miljonit minutit – million minutes)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Riigisiseseid mobiiltelefonivõrkudes algatatud kõned	2 388	2 655	2 880	2 942	2 947	Outgoing domestic calls in mobile networks
kõned püsivõrku	96	100	108	116	117	calls into fixed-line networks
kõned Eesti mobiiltelefonivõrkudes	2 292	2 555	2 772	2 826	2 829	calls in Estonian mobile networks
võrgusisesed kõned mobiiltelefonivõrkudes	1 416	1 573	1 641	1 600	1 536	calls within one mobile network
kõned teistesse mobiiltelefonivõrkudesse	876	982	1 132	1 228	1 292	calls into other mobile networks
Rahvusvahelised kõned mobiiltelefonivõrkudes	153	165	182	170	156	International calls in mobile networks
algatatud rahvusvahelised kõned	72	80	85	84	83	outgoing international calls
vastuvõetud rahvusvahelised kõned	81	85	97	86	73	incoming international calls
Võrgukülastusteenuse kõned	274	310	322	284	207	Roaming calls
Eesti klientide kõned välismaal	179	201	201	171	115	calls made by Estonian customers abroad
välismaiste klientide kõned Eestis	95	110	121	113	92	calls made by foreign customers in Estonia
Saadetud lühisõnumite arv, miljonit	274,7	368,0	422,1	472,0	539,6	Number of short messages sent, millions
SMS	271,9	365,6	419,4	468,5	536,3	SMS
MMS	2,8	2,4	2,7	3,5	3,3	MMS

Tabel 2. Edastatud kirjad ja pakid, 2010–2014

Table 2. Number of delivered letters and packages, 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014	
Edastatud kirisaadetised, miljonit	38	35	32	31	30	Delivered letters, millions
Edastatud postipakid, miljonit	0,5	0,8	x	x	x	Delivered postal packages, millions
Edastatud kullerpostisaadetised, tuhat	3 823	4 010	5 609	6 359	7 361	Delivered courier packages, thousands
riigisiseseid kullerpostisaadetised	2 366	2 663	3 958	4 422	5 315	domestic courier packages
välisriiki lähetatud kullerpostisaadetised	442	338	413	481	508	courier packages sent to foreign countries
välisriigist saabunud kullerpostisaadetised	1 015	1 008	1 238	1 455	1 539	courier packages received from foreign countries
Edastatud perioodika-väljaanded, tuhat	64 576	62 880	60 978	59 385	56 858	Delivered periodicals, thousands
Edastatud otseposti-saadetised, tuhat	13 239	15 240	13 499	14 242	14 886	Delivered direct mail letters, thousands

Metoodika

Sidestatistika puudutab kõiki ettevõtteid, mille põhitegevusala on posti- ja kulleriteenistus või telekommunikatsioon. Aastatel 2012–2014 kasutati Konkurentsiameti andmeid, mis saadi kõikide posti- ja telekommunikatsiooniteenuseid pakkuvate ettevõtete küsitlemisega. Alates 2015. aastast edastab Statistikaametile andmeid Tehnilise Järelevalve Amet.

Methodology

Communications statistics cover all enterprises whose main activity is postal and courier activities or telecommunication. For the years 2012–2014, data received from the Estonian Competition Authority are used; these data are based on a comprehensive survey of enterprises offering telecommunication and postal services. Since 2015, the data is transmitted to Statistics Estonia by the Estonian Technical Regulatory Authority.

INFOTEHNOLOOGIA

Jaanika Ait, Tiina Pärson

Ülevaade

2015. aasta I kvartalis kasutas 16–74-aastastest Eesti elanikest internetti 88%. Euroopa Liidus (EL) oli sama näitaja 79%. Võrreldes 2014. aastaga on internetikasutajate osatähtsus Eestis suurenenud neli protsendipunkti. Internetti kasutavad teistest rohkem 16–54-aastased – selles vanuses elanikest kasutas internetti üle 90%. Vähem kasutavad internetti vanemad elanikud: 55–64-aastaste vastav näitaja oli 76% ja 65–74-aastaste oma 54. Euroopa Liidu keskmistest on need näitajad vastavalt 10 ja 9 protsendipunkti suuremad. Mehed kasutasid internetti mõnevõrra rohkem kui naised – vastavalt 90% ja 87%. Elukoha järgi on internetikasutajate osatähtsus linnas (90%) pisut suurem kui maa-asulates (86%). Kodune internetiühendus oli 2015. aasta I kvartalis 88%-l leibkondadest: valdavalt juhtmega või juhtmevaba püsiühendus ning üle pooltel mobiilne internetiühendus.

Tõusutrendis on e-kaubanduse kasutamine. Interneti vahendusel oli viimase 12 kuu jooksul tooteid või teenuseid ostnud või tellinud 59% 16–74-aastastest. Euroopa Liidu keskmine oli 53%. Kõige enam osteti või telliti Eestis reisi- ja majutusteenuseid (60% e-kaubanduse kasutajatest) ning kontserdi-, kino-, teatri- jm ürituste pileteid (57%). 85% ostis kauba või teenuse Eesti müüjatelt, 44% Euroopa Liidu (v.a Eesti) ja 35% mõne teise riigi müüjatelt (v.a Euroopa Liit).

Kümnest 16–74-aastasest internetikasutajast üheksa on kasutanud internetipanga teenuseid või lugenud internetis ajalehti või ajakirju. Olulisel kohal on ka e-posti kasutamine (89%) ja info otsimine toodete või teenuste kohta (85%). Sotsiaalvõrgustikes (nt Facebook, Twitter jne) osales 2015. aasta I kvartalis 63% ja ametialastes sotsiaalvõrgustikes (nt LinkedIn) 16% internetikasutajatest. Eesti on tuntud mitmesuguste avaliku sektori e-teenuste pakkumise poolest, mis omakorda aitab hõlbustada inimeste igapäevaelu toiminguid. Avaliku sektori e-teenuseid kasutatakse aktiivselt – 81% internetikasutajatest on saatnud veebis taotlusi või esitanud andmeid ja 80% hankinud infot riigiasutuste veebilehtedelt.

Vähenenud on internetis turvaohutudega kokkupuutunute osatähtsus. Ehkki internetis on palju kasulikku, võib see endas peita mitmesuguseid ohte, näiteks nakatada arvutit viirusega, lekitada või kuritarvitada isikuandmeid jne. Viimase 12 kuu jooksul oli mõne levinuma turvaohuga^a kokku puutunud 28% internetikasutajatest, mida oli 17 protsendipunkti vähem kui viis aastat varem. Naised puutusid turvaohutudega kokku vähem kui mehed (vahe 6 protsendipunkti). Vanuseti puutusid turvaohutudega rohkem kokku nooremad: kui 16–24-aastaste seas puutus internetis ohtudega kokku 34% internetikasutajatest, siis 55–74-aastastest 18%. Vähendamise üks põhjuseid võib olla inimeste teadlikkuse suurenemine tänu teavituskampaaniatele. Viimase viie aasta jooksul on mõnest levinud internetitegevusest hoidumine suurenenud: kui 2010. aastal oli vastav näitaja 22%, siis 2015. aastal 46%. Võrreldes 2010. aastaga on kõige enam suurenenud nende inimeste hulk, kes väldivad isikliku info avaldamist sotsiaalvõrgustikes ning andmefailide (nt muusika, mängud) allalaadimist.

Ametlik info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) turvapoliitika on 17%-l Eesti ettevõtetest. Pea pooled neist olid turvapoliitika kasutusele võtnud või seda täiendanud viimase 12 kuu jooksul. Ametliku turvapoliitika rakendamine erineb ettevõtete tegevusalati küllaltki palju. Enim on ametliku turvapoliitikaga ettevõtteid info ja side valdkonnas tegutsevatel ettevõtetel (42%). Seevastu põllumajanduse, metsanduse ja kalapüügiga tegelevatest ettevõtetest on ametlik turvapoliitika vaid 3%-l. Ametliku turvapoliitikaga ettevõtete osatähtsus on suurem keskmiste ja suurte ettevõtete seas. Väikeettevõtete ehk alla 50 hõivatuga ettevõtete hulgas on ametliku turvapoliitikaga ettevõtete osatähtsus pea kaks korda väiksem kui suurte ettevõtetel. Peamiselt on ettevõtteid oma IKT turvapoliitika välja töötanud selleks, et vältida andmete hävimist või rikkumist ootamatu intsidendi või ründe tagajärjel. 12%-l ettevõttest on IKT turvapoliitika eesmärk vältida konfidentsiaalsete andmete leket või IKT-teenuste kasutuskõlbmatuks muutumist välise rünnaku või õnnetuse tagajärjel.

^a Küsiti järgmiste turvaohutude kohta: viiruse vm pahavaraga nakatumine, mille tõttu läks kaotsi andmeid või oli ajakulu; internetti sisestatud isikliku info kuritarvitamine vm privaatsuse rikkumine; rahalise kahju saamine; laste ligipääs ebasobivatele veebilehekülgedele.

INFORMATION TECHNOLOGY

Jaanika Ait, Tiina Pärson

Overview

In the 1st quarter of 2015, the share of Internet users among 16–74-year-old Estonian residents was 88%. In the European Union (EU) on average, the respective indicator stood at 79%. Compared to 2014, the share of Internet users in Estonia has increased by 4 percentage points. Internet use is more widespread among 16–54-year-olds – more than 90% of the inhabitants in this age group used the Internet. Older inhabitants use the Internet less: the corresponding indicator amounted to 76% among 55–64-year-olds and to 54% among 65–74-year-olds. These shares are respectively 10 and 9 percentage points above the corresponding EU averages. Compared to females (87%), males are slightly more active in terms of Internet use (90%). By location, the share of Internet users is a bit bigger in urban (90%) than in rural settlements (86%). In the 1st quarter of 2015, 88% of the households had Internet access at home, with most households having a fixed broadband connection (wired or wireless) and more than a half – a mobile Internet connection.

The use of e-commerce is on the rise. 59% of 16–74-year-olds have purchased or ordered products or services over the Internet; the corresponding EU average was 53%. The products and services purchased or ordered online the most were travel and accommodation services (60% of e-commerce users), tickets for concerts, cinema, theatre and other events (57%). 85% of those using e-commerce bought a product or service from Estonian sellers, 44% from European Union sellers (excl. Estonia), and 35% from sellers from other countries (excl. the EU).

Nine out of ten 16–74-year-old Internet users have used online banking services or read newspapers or magazines online. Using e-mail services (89%) and seeking information about products and services (85%) also rank high. In the 1st quarter of 2015, 65% of the Internet users participated in social networks (e.g. Facebook, Twitter etc.) and 16% in professional networks (e.g. LinkedIn). Estonia is known for offering a wide range of public sector e-services, which help people in their daily activities. The use of public sector services is also popular among Internet users – 81% of them have filed applications or submitted data online and 80% have obtained information from public institution websites.

The share of persons having experienced security issues over the Internet has decreased. Despite the usefulness of the Internet, it might hide various threats like viruses affecting computers, leaks, and abuse of personal data etc. 28% of the Internet users reported having experienced some of the most widespread security-related problems^a in the previous 12 months – the share was 17 percentage points smaller than five years ago. Compared to women, men had had more experience of security risks (the difference stood at 6 percentage points). By age group, younger people reported having been more exposed to such risks: while 34% of the 16–24-year-old Internet users reported having experience of Internet risks, then among 55–74-year-olds the indicator stood at 18%. A rise in people's awareness thanks to information campaigns may be one reason for the decrease. In the last five years, there has been an increase in the avoidance of some common Internet activities: while in 2010 the corresponding indicator stood at 22%, then in 2015 – 46%. Compared to 2010, avoidance has increased the most in providing information on social and professional networks and in downloading data files (e.g. music, games).

In Estonia, 17% of enterprises have a formally defined information and communication technology (ICT) security policy. Almost a half (8%) of these enterprises had defined or reviewed their ICT security policy within the previous 12 months. The operation of a formally defined security policy varies substantially by economic activity. The greatest share (42%) of enterprises with a formally defined ICT security policy was recorded among enterprises engaging in information and

^a The questions concerned the experience of the following security risks: infection with a virus or other malware, resulting in the loss of information or time; abuse of personal information sent on the Internet, or other privacy violation; financial loss; children accessing inappropriate websites.

communication activities, while among agricultural, forestry and fishing enterprises the share stood at only 3%. The share of enterprises with a formally defined ICT security policy was bigger among large and medium-sized enterprises. Among small enterprises with less than 50 persons employed, the share of enterprises having a formally defined ICT security policy is two times smaller than among large enterprises. Enterprises have developed their own ICT security policy mainly in order to avoid the risk of destruction or corruption of data due to an attack or some other unexpected incident. 12% of the enterprises addressed the risk of disclosure of confidential data due to intrusion, pharming, phishing attacks or by accident.

Tabel 1. Interneti kasutamine, 2011–2015

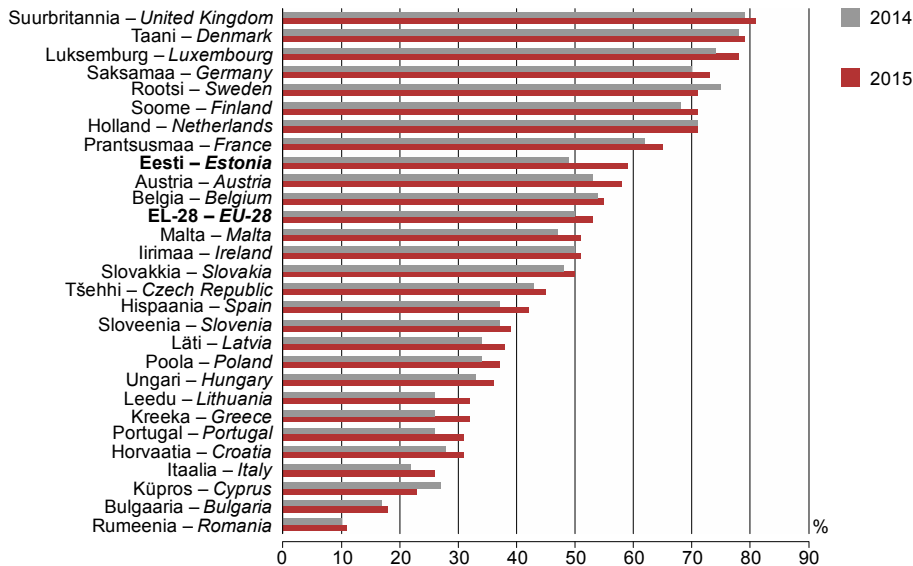
Table 1. Internet use, 2011–2015

(protsenti – percentages)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Sugu						Sex
Mehed	75	79	80	85	90	Males
Naised	77	77	79	84	87	Females
Kokku	76	78	79	84	88	Total
Elukoht						Place of residence
Linnaline asula	77	80	81	86	90	Urban settlement
Maa-asula	74	73	76	81	86	Rural settlement
Vanuserühm						Age group
16–24	98	98	98	100	100	16–24
25–34	96	97	98	99	100	25–34
35–44	92	94	93	96	98	35–44
45–54	76	78	81	86	94	45–54
55–64	53	59	63	70	76	55–64
65–74	25	28	32	44	54	65–74
Haridustase						Educational level
Esimese taseme haridus või madalam	63	61	65	69	77	Below upper secondary education
Teise taseme, teise taseme järgne või kolmanda taseme eelne haridus	73	76	76	82	85	Upper secondary education, post-secondary non-tertiary education
Kolmanda taseme haridus	88	91	91	95	95	Tertiary education

Joonis 1. Internetikaubandust viimase 12 kuu jooksul kasutanud 16–74-aastaste osatähtsus Eestis ja Euroopa Liidus, 2014, 2015

Figure 1. Share of 16–74-year-olds having made purchases over the Internet in the previous 12 months in Estonia and in the European Union, 2014, 2015

Allikad: Statistikaamet, Eurostat
Sources: Statistics Estonia, Eurostat

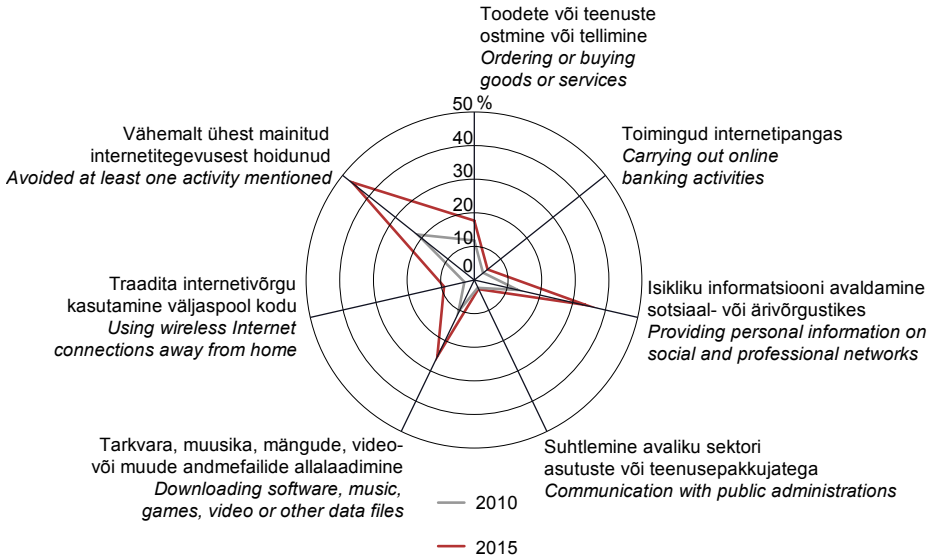
Tabel 2. Viimase 12 kuu jooksul vähemalt ühe turvaohuga kokkupuutunute osatähtsus 16–74-aastaste internetikasutajate seas, 2010, 2015

Table 2. Share of 16–74-year-old Internet users with experience of at least one security risk in the previous 12 months, 2010, 2015
(protsenti – percentages)

	2010	2015	
Sugu			Sex
Mehed	50	31	Males
Naised	41	25	Females
Kokku	45	28	Total
Elukoht			Place of residence
Linnaline asula	48	28	Urban settlement
Maa-asula	36	27	Rural settlement
Vanuserühm			Age group
16–24	54	34	16–24
25–54	46	30	25–54
55–74	29	18	55–74
Haridustase			Educational level
Esimese taseme haridus või madalam	44	29	Below upper secondary education
Teise taseme, teise taseme järgne või kolmanda taseme eelne haridus	45	28	Upper secondary education, post-secondary non-tertiary education
Kolmanda taseme haridus	45	27	Tertiary education

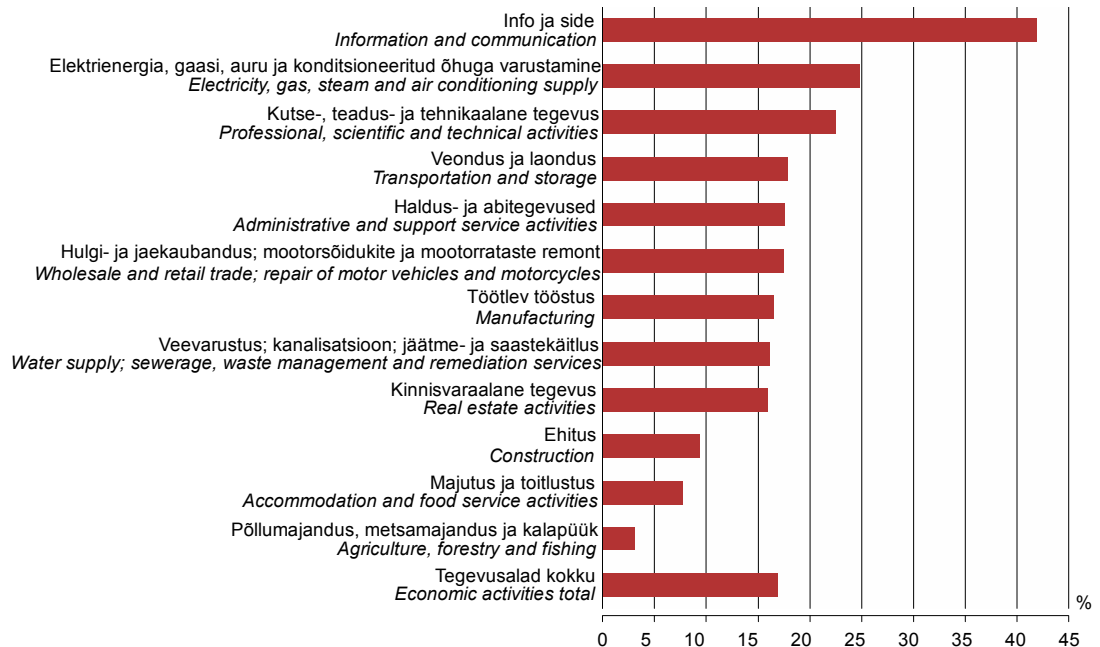
Joonis 2. Turvaohutude tõttu internetis viimase 12 kuu jooksul välditud tegevused 16–74-aastastel internetikasutajatel, 2010, 2015

Figure 2. Internet activities avoided by 16–74-year-old Internet users in the previous 12 months due to security risks, 2010, 2015

Joonis 3. Ametliku IKT turvapolitika ettevõtte^a tegevusala järgi, 2015

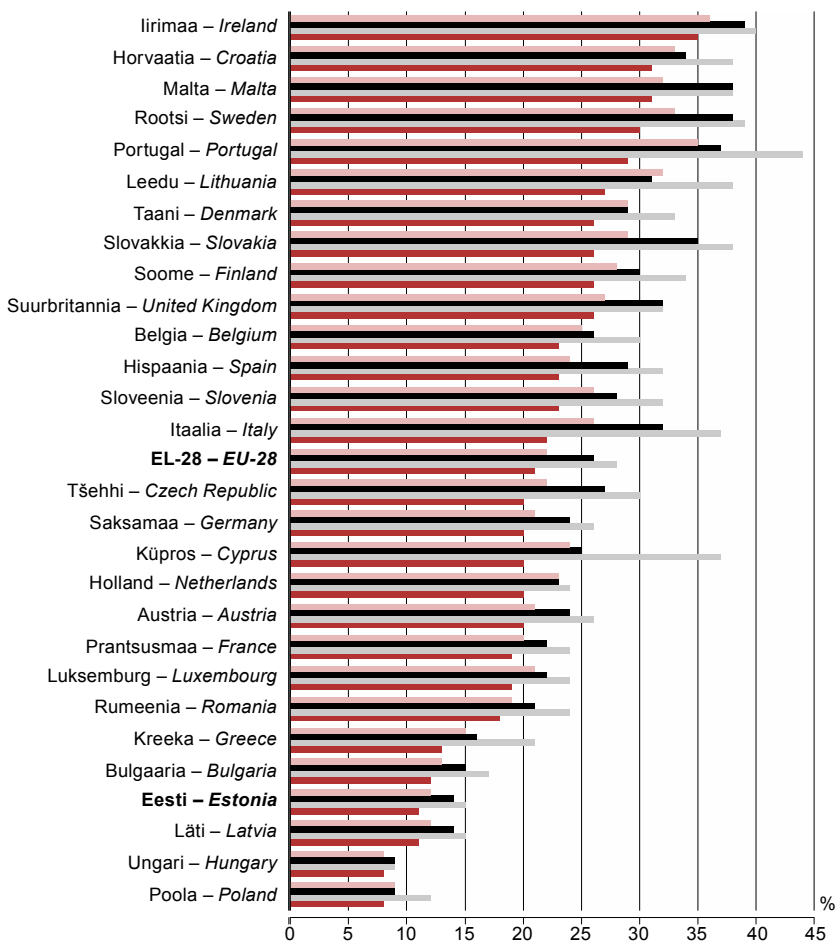
Figure 3. Enterprises^a with formally defined ICT security policy by economic activity, 2015

^a Vähemalt 10 hõivutuga ettevõtteid, v.a finantstegevus.

^a Enterprises with at least 10 persons employed, excl. financial activities.

Joonis 4. Ettevõtete^a IKT turvapolitiika rakendamise eesmärgid Euroopa Liidus, 2015
Figure 4. Reasons of enterprises^a for implementing ICT security policy in the European Union, 2015

- Vältida andmete hävimist või rikkumist ründe või ootamatu intsidi tõttu
To avoid destruction or corruption of data due to attack or by unexpected incident
- Vältida konfidentsiaalsete andmete leket sissetungi või õnnetuse korral
To avoid disclosure of confidential data due to intrusion, pharming, phishing attacks or by accident
- Vältida IKT-teenuste kasutuskõlbmatuks muutumist välise ründe tõttu
To avoid unavailability of ICT services due to attack from outside
- Vältida kõiki kolme loetletud ohtu
To avoid all three risks

^a Vähemalt 10 hõivatuga ettevõtteid, v.a finantstegevus.

^a Enterprises with at least 10 persons employed, excl. financial activities.

Allikas/Source: Eurostat

Metoodika

Infotehnoloogia statistikatööde aluseks olid Eurostati küsimustikud „Community Survey on ICT usage in enterprises (e-commerce)“ ja „Community Survey on ICT usage in households and by individuals“, millele tuginedes koostati küsimustikud „Infotehnoloogia ettevõttes“ ja „Infotehnoloogia leibkonnas“. Eesmärk oli saada üldinfot infotehnoloogiavahendite, interneti kasutamise ning mitmesuguste interneti- ja arvutikasutusoskuste kohta nii ettevõtete, leibkondade kui ka isikute tasandil.

Uuring „Infotehnoloogia leibkonnas“ hõlmab leibkondi, kus vähemalt üks liige on vanuses 16–74. Statistikatööd „Infotehnoloogia leibkonnas“ korraldati aastatel 2005–2013 tööjõu-uuringu lisana, alates 2014. aastast tehakse seda iseseisva uuringuna II kvartalis. Tegemist on valikuuringuga. Küsitletavate valiku aluseks oli aastatel 2005–2012 AS-i Andmevara rahvastiku andmebaas (rahvastikuregister), alates 2013. aastast on selleks 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse aadressibaas. 2005. aastal küsitleti leibkondades ainult valimisse sattunud isikut, aastatel 2006–2013 kõiki valimisse sattunud isikuga samas leibkonnas olevaid isikuid. Alates 2014. aastast küsitletakse ainult valimisse sattunud isikut, kes täidab ise veebipõhise küsimustiku või vastab telefoni teel. Andmete laiendamisel on aluseks arvestuslik rahvaarv uuringuaasta 1. jaanuari seisuga. Laiendustegurid arvutatakse maakonna, soo ja viie aasta vanuserühmade järgi. Valimi laiendamisel üldkogumi kohta saadud andmed on tegelike parameetrite hinnangud. Alla 20 isikul põhinevaid hinnanguid ei ole avaldatud.

Statistikatöö „Infotehnoloogia ettevõttes“ hõlmab vähemalt 10 hõivatuga ettevõtteid. Andmeid kogutakse valikuuringuga. Küsitletakse kõiki vähemalt 50 hõivatuga ettevõtteid, 10–49 hõivatuga ettevõtete hulgast tehakse lihtne juhuslik valik. Kogutud andmed laiendatakse vastavale vähemalt 10 hõivatuga ettevõtete üldkogumile, s.t arvutatakse üldkogumi näitajate hinnanguline suurus. Ettevõtteid jaotatakse põhitegevusalade kaupa Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2008) järgi.

Methodology

The Eurostat questionnaires “Community Survey on ICT usage in enterprises (e-commerce)” and “Community Survey on ICT usage in households and by individuals” served as the basis for information technology surveys. On the basis of these questionnaires, the surveys “Information technology in enterprises” and “Information technology in households” were conducted in Estonia. The aim was to obtain general information on the information technology equipment, Internet use and various Internet and computer skills of enterprises, households and individuals.

The survey “Information technology in households” covers households with at least one person aged 16–74. In 2005–2013, the statistical action “Information technology in households” was conducted as an appendix to the Labour Force Survey; since 2014, it is held as a separate survey in the 2nd quarter. The survey was conducted as a sample survey. The population database of Andmevara AS (Population Register) was used for the sampling frame in 2005–2012, and the address database of the 2011 Population and Housing Census has been used since 2013. In 2005, interviews were held only with the sampled persons, while in 2006–2013 all the individuals aged 16–74 in the sampled person's household were interviewed. Since 2014, only the sampled persons are interviewed via a web-based questionnaire or telephone interview. The expansion of the data is based on the estimated population as at 1 January of the reference year. The expansion coefficients are calculated according to county, sex, and five-year age groups. Data on the population, received through the expansion of the sample, are estimates of actual parameters. Estimates based on fewer than 20 persons have not been published.

The survey “Information technology in enterprises” covers enterprises with at least 10 persons employed. Data are collected by a sample survey. All enterprises with at least 50 persons employed

are included. A simple random sample is drawn from enterprises with 10–49 persons employed. The collected data are expanded to the population of enterprises with at least 10 persons employed, i.e. the estimates of the population's parameters are computed. The enterprises are divided by main economic activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2008).

TURISM JA MAJUTUS

Helga Laurmaa

Ülevaade

Reisimine on kogu maailmas populaarne ega näita vähenemise märke. Maailma Turismiorganisatsiooni esialgsete andmete kohaselt oli mitmepäevaste välisreiside arv 2015. aastal rekordiline – 1,2 miljardit. Võrreldes 2014. aastaga on näitaja 4% suurem. Maailmas reisis 50 miljonit ööbivat välituristi rohkem kui 2014. aastal. Euroopa riikidesse tehti 609 miljonit ööbimisega välisreise, mida on 5% enam kui aasta varem. Aastaga suurenes Euroopa riikidesse saabunud ööbivate välituristide arv 29 miljoni võrra.

Eestis käis 2015. aastal ligi 6 miljonit väliskülastajat. Iga neljas reis Eestisse tehti väljastpoolt Euroopa Liitu (EL). Väliskülastajad tarbisid 2015. aastal Eestis kaupu ja teenuseid ligi 1,3 miljardi euro eest. Veidi üle poole väliskülastajatest viibisid Eestis vaid ühe päeva. 2014. aastaga võrreldes ühiepäevakülastajate arv suurenes ja mitmepäevakülastajate oma vähenes.

Eesti majutusettevõtetes peatus 2015. aastal üle 3 miljoni turisti. Majutusettevõtete teenuseid kasutas 78% Eestis käinud turistidest. Ülejäänud peatusid sugulaste või tuttavate juures, olid endale Eestis eluaseme soetanud või leidnud ööbimiseks mõne muu võimaluse. 2014. aastaga võrreldes oli majutusettevõtete teenuseid kasutanud turiste 1% rohkem. Turistid veetsid Eesti majutusettevõtetes kokku 5,8 miljonit ööpäeva – veidi vähem kui 2014. aastal. Näitaja vähenes aastaga ka Soome ja Läti majutusettevõtetes. Turistide ööbimiste arv vähenes Soomes 0,2%, Eestis 0,5% ja Lätis 1%. Siseturistide ööbimiste arv Eesti ja Soome majutusettevõtetes suurenes, Lätis vähenes.

Välituristide peatus 2015. aastal Eesti majutusettevõtetes 1,9 miljonit – 3% vähem kui aasta varem. Nad veetsid Eesti majutusettevõtetes kokku ligi 3,8 miljonit ööd, mida on 4% vähem kui 2014. aastal. Välituristide ööbimiste osatähtsus Eesti majutusettevõtetes peatunud turistide ööbimiste koguarvus oli 65% – 2 protsendipunkti väiksem kui aasta varem. Naaberriikidest on samas suurusjärgus näitaja Lätis (70%). Soome majutusettevõtetes on suurem siseturistide osatähtsus (72%). EL-is keskmiselt on välituristide veedetud ööde osatähtsus ööbimiste koguarvus 46%, seega ööbib majutusettevõtetes rohkem sise- kui välituriste. Väikseim oli välituristide osatähtsus 2015. aastal Poola (19%), Rumeenia (19%) ja Saksamaa (21%) majutusettevõtetes. Malta, Küprose ja Horvaatia majutusettevõtete kliendid on aga peamiselt välituristid, siseturistide ööbimisi on neis riikides alla 10%.

EL-i majutusettevõtetes veetsid turistid 2015. aastal kokku 2,8 miljardit ööd – varasema aastaga võrreldes 3% rohkem. Enim turiste peatus Prantsusmaal ja Hispaanias. Kummagi riigi majutusettevõtetes veetsid turistid üle 400 miljoni ööpäeva, mis kokku olid 30% kõigist EL-i riikide majutusettevõtetes veedetud öödest. Eesti majutusettevõtetes veedetud ööde osatähtsus EL-i näitajas oli 0,21% ning naaberriikide Soome ja Läti näitajad vastavalt 0,71% ja 0,15%.

Eesti suurimad turismipartnerid on naaberriigid. Kaks kolmandikku majutusettevõtetes peatunud välituristidest ehk 1,2 miljonit turisti saabus naaberriikidest: Soomest, Venemaalt ja Lätist. Eesti kaks kõige olulisemat turismipartnerit on Soome ja Venemaa – neist riikidest saabus 57% majutusettevõtetes peatunud välituristidest.

Eesti on aastaid olnud soomlaste populaarseim reisisiht. Soome statistikaameti andmetel tegid Soome elanikud 2015. aastal Eestisse 1,7 miljonit mitmepäevast reisi, mis hõlmasid 22% kõigist Soome elanike ööbimisega välisreisidest. Ka Eesti majutusettevõtetes on Soome turistid siseturistide järel kõige arvukam kliendirühm. Soome turistide osatähtsus Eesti majutusteenuseid kasutanud välituristide seas oli 2015. aastal 47%, mida on protsendipunkt rohkem kui 2014. aastal. Eesti majutusettevõtetes peatus 907 000 Soome turisti ehk veidi vähem kui aasta varem, kui majutatud Soome turistide arv oli rekordiline. Soome turistid veetsid majutusettevõtetes 1,7 miljonit ööd, mida on samuti veidi vähem kui aasta varem.

Vene turistide peatus Eesti majutustevõtetes 186 000. Eesti majutusteenuseid kasutanud välis-turistide hulgas oli nende osatähtsus 10%. Venemaalt saabunud turistide arv oli kolmandat aastat järjest langustrendis. 2015. aastal peatus neid Eesti majutustevõtetes ligi kolmandiku ehk 89 000 võrra vähem kui aasta varem. Jaanuaris, mis on Vene turistide populaarseim reisirühm, vähenes Vene turistide ja nende ööbimiste arv Eesti majutustevõtetes 45%. Vene turistide arv vähenes 2015. aastal märkimisväärselt väga paljudes Euroopa riikides. Eestiga samas piirkonnas asuvates riikides on langus olnud umbes samas suurusjärgus kui Eestis. Lätis ja Eestis vähenes majutusteenuseid kasutanud Vene turistide arv 32%, Leedus 33% ning Soomes 43%.

Lätist, mis on majutustevõtete kolmas suurem partnerriik, saabus 2015. aastal 7% majutusteenuseid kasutanud välis-turistidest. Eesti majutustevõtetes peatus 128 000 Läti turisti – 13% rohkem kui 2014. aastal. Nii Lätist saabunud turistide kui ka nende ööbimiste arv jõudis viiendat aastat järjest uue rekordini.

Eesti suuremate turismipartnerite hulka kuuluvad ka Saksamaa ja Skandinaavia maad. 2015. aastal peatus majutustevõtetes 116 000 Saksa turisti – 3% rohkem kui aasta varem. Saksa turistide osatähtsus välis-turistide hulgas oli 6%. 2014. aastaga võrreldes jäi nende ööbimiste arv samale tasemele. Rootsist, Norrast ja Taanist saabus kokku 122 000 turisti ehk 6% Eesti majutustevõtete teenuseid kasutanud välis-turistidest. Rootsist saabus turistide vähem, Norrast ja Taanist rohkem kui aasta varem. Kiiresti kasvas Aasia riikidest saabunud turistide hulk. Jaapani turistide käis Eestis 2015. aastal 23 000, mida on kolmandiku võrra enam kui aasta varem. Hiinast ja Lõuna-Koreast saabus kummastki 12 000 turisti ehk vastavalt 3% ja 41% rohkem kui 2014. aastal. Aasia turistide arv on kiirelt kasvanud ka naaberriikides.

Siseturism üha kasvab. 2013. aastal peatus Eesti majutustevõtetes esimest korda üle miljoni siseturisti. 2014. ja 2015. aastal suurenes siseturistide arv vastavalt 6% ja 7%, jõudes 2015. aastal 1,2 miljonini. Siseturistid veetsid 2015. aastal majutustevõtetes kokku 2 miljonit ööd ehk ööpäevas kasutas majutustevõtete teenuseid keskmiselt 5500 Eesti elanikku. 62% siseturistidest oli puhkuse- ja 24% tööreisil. Puhkuse- ja tööreisil olnud siseturistide arv suurenes aastaga 9% ja tööreisil olnud siseturistide oma 4%.

2015. aastal oli Eestis avatud 1417 majutustevõtet 58 000 voodikohaga. Aasta ringi oli saadaval 20 000 tuba 45 000 voodikohaga, kõrghooajal oli tubade arv 17% ja voodikohtade arv 23% suurem. Enamik ehk 69% tubadest olid kahekojalised. Voodikohtade arv ja nende täitumus 2014. aastaga võrreldes ei muutunud. Toitlustuskohti oli majutustevõtetes 593, spordisaale ja -väljakuid 476, saunu 1526 ja konverentsisaale 608. Internetipunkt oli 224 majutustevõttes ja traadita andmeside võimalus 1048-s. Mittesuitsetajate tube oli 892-s ja invatube 182 majutustevõttes. Eesti majutustevõtetes töötas 2015. aastal 9800 inimest.

Majutusteenuste müügist saadud sissetulek suurenes neljandat aastat järjest. 2015. aastal oli tulu 199 miljonit eurot – 1% suurem kui aasta varem. Et majutusteenuste müügist saadud sissetulek kasvas ja majutustevõtetes veedetud ööde arv vähenes (–0,5%), tuli turistil ühe öö eest maksta rohkem kui aasta varem. Üks ööpäev majutustevõttes maksis keskmiselt 35 eurot, mida on euro võrra rohkem kui 2014. aastal.

TOURISM AND ACCOMMODATION

Helga Laurmaa

Overview

Travelling is popular all over the world and is not showing any signs of losing its popularity. In 2015, according to the preliminary data of the World Tourism Organization, the number of overnight foreign trips was at a record-high – 1.2 billion. The number is 4% bigger than in 2014. Foreign tourists travelling around the world made 50 million overnight trips more than in 2014. In European countries, there were 609 million overnight foreign trips, which is 5% more than a year earlier. The number of foreign tourists visiting European countries and staying overnight grew by 29 million year over year.

Estonia received about 6 million foreign visitors in 2015. Every fourth trip to Estonia was made from outside the European Union (EU). In 2015, foreign visitors consumed around 1.3 billion euros' worth of goods and services in Estonia. Slightly more than a half of the foreign visitors stayed in Estonia only for a day. Compared to 2014, the number of same-day visitors increased and that of overnight visitors decreased.

In 2015, more than 3 million tourists stayed in Estonian accommodation establishments. 78% of the tourists having visited Estonia used the services of accommodation establishments. The rest of the tourists stayed with their relatives or acquaintances or at their own home they had acquired in Estonia, or found another solution for overnight accommodation. Compared to 2014, the number of tourists using the services of accommodation establishments grew 1%. Tourists spent a total of 5.8 million nights in the accommodation establishments of Estonia – slightly fewer than in 2014. The same was observed in the accommodation establishments of Finland and Latvia. The number of overnight visits made by tourists dropped 0.2% in Finland, 0.5% in Estonia and 1% in Latvia. The number of nights spent by domestic tourists grew in the accommodation establishments of Estonia and Finland, while there was a fall in this indicator in Latvia.

In 2015, foreign tourists having used the services of Estonian accommodation establishments numbered 1.9 million – 3% less than a year earlier. They spent a total of 3.8 million nights in Estonian accommodation establishments, meaning there was a 4% decrease compared to 2014. Nights spent by foreign tourists accounted for 65% of the total number of overnight stays in Estonian accommodation establishments – 2 percentage points less than in 2014. This result is similar to that of Latvia (70%). In Finland, domestic tourists account for the majority (72%) of nights spent. In the EU, overnight visits made by foreign tourists amount to an average of 46% of the total number of overnight stays, meaning that there are more domestic tourists than foreign tourists staying in accommodation establishments. In 2015, the share of foreign tourists was the smallest in the accommodation establishments of Poland (19%), Romania (19%) and Germany (21%). In Malta, Cyprus and Croatia, however, the majority of the customers of accommodation establishments are foreign tourists. The share of nights spent by domestic tourists in these countries is below 10%.

In 2015, the nights tourists spent in the accommodation establishments of the EU totalled 2.8 billion, which is 3% more than a year earlier. The greatest number of tourists stayed in the accommodation establishments of France and Spain. The accommodation establishments of both countries recorded more than 400 million overnight stays, which altogether accounted for 30% of all overnight visits made in the accommodation establishments of EU countries. Nights spent at Estonian accommodation establishments amounted to 0.21% of the EU indicator value, the corresponding figures for our neighbouring countries Finland and Latvia stood at 0.71% and 0.15%, respectively.

Neighbouring countries are the main tourism partners for Estonia. Two-thirds of all accommodated foreign tourists (i.e. 1.2 million) arrived from the neighbouring countries: Finland, Russia and Latvia. Two of Estonia's most important partner countries in tourism are Finland and Russia – 57% of accommodated foreign tourists arrived from these countries.

Estonia has been the most popular travel destination for Finns for years. According to Statistics Finland, 1.7 million overnight trips were made by Finnish residents to Estonia in 2015. These trips accounted for 22% of all overnight trips made by Finnish residents abroad. After domestic tourists, Finnish tourists are the most numerous group of customers for Estonian accommodation

establishments. In 2015, the share of Finnish tourists among all accommodated foreign tourists in Estonia was 47%, which is one percentage point more than in 2014. Finnish tourists staying in Estonian accommodation establishments numbered 907,000 or slightly fewer than in 2014, when the number of accommodated Finnish tourists reached a record high. Finnish tourists spent 1.7 million nights at accommodation establishments – also slightly fewer than a year earlier.

186,000 Russian tourists stayed in Estonian accommodation establishments, accounting for 10% of all foreign tourists having used Estonian accommodation services. The number of tourists from Russia was in decline for the third consecutive year. In 2015 compared to 2014, nearly a third or 89,000 fewer tourists from Russia stayed in Estonian accommodation establishments. In January, which is the most popular month of travelling for Russian tourists, the number of both tourist arrivals and overnight stays decreased 45%. In 2015, the number of tourists from Russia fell significantly in very many European countries. In countries located in the same area as Estonia, the decrease was of nearly the same order of magnitude as in Estonia. The number of accommodated tourists from Russia dropped 32% in both Latvia and Estonia, 33% in Lithuania 33% and 43% in Finland.

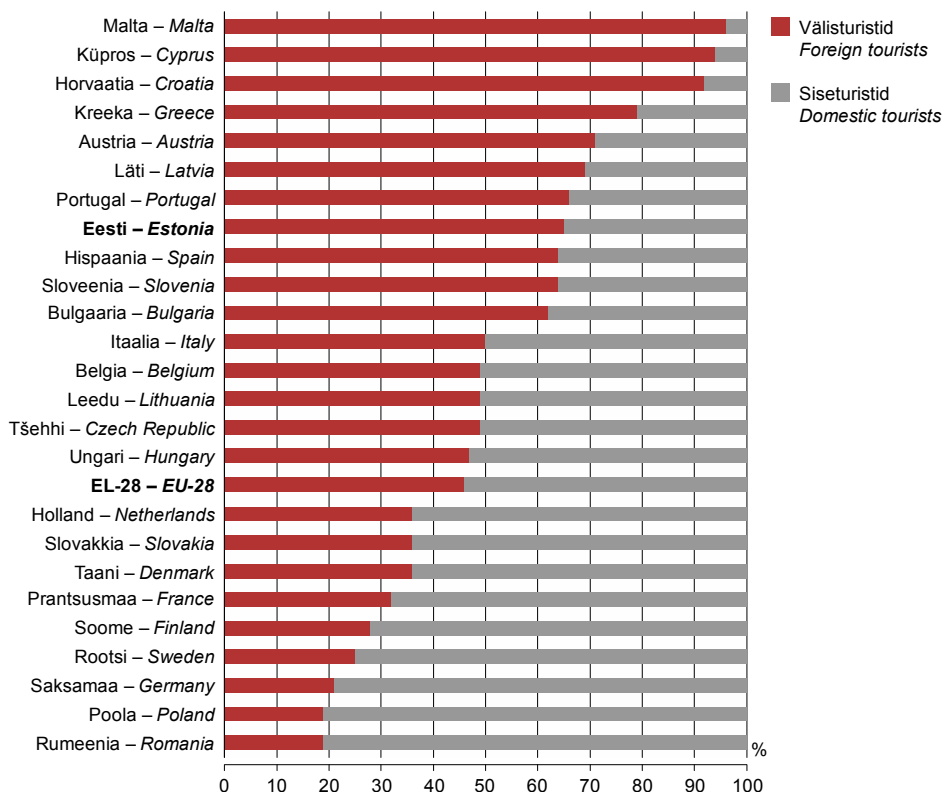
In 2015, 7% of the accommodated foreign tourists arrived from Latvia, which is the third largest partner country for accommodation establishments. A total of 128,000 tourists from Latvia stayed in Estonian accommodation establishments – 13% more than in 2014. Both the number of tourist arrivals from Latvia and the number of nights spent by Latvian tourists reached a record high for the fifth consecutive year.

Germany and Scandinavian countries are also important tourism partners for Estonia. In 2015, 116,000 tourists from Germany stayed in Estonian accommodation establishments – 3% more than a year earlier. Tourists from Germany accounted for 6% of foreign tourists. The number of overnight visits they made remained at the 2014 level. A total of 122,000 tourists arrived from Sweden, Norway and Denmark combined; this was 6% of all the foreign tourists having stayed in Estonian accommodation establishments. Fewer tourists arrived from Sweden and more tourists from Norway and Denmark than a year earlier. The number of tourists from Asian countries increased rapidly. In 2015, tourists from Japan numbered 23,000, which was one third more than the year before. 12,000 tourists arrived from both China and South Korea – this was, respectively, 3% and 41% more than in 2014. The number of tourists from Asian countries has grown rapidly in neighbouring countries as well.

Domestic tourism continues to grow. In 2013, the number domestic tourists having stayed in Estonian accommodation establishments exceeded one million for the first time. In 2014 and 2015, the number of domestic tourists increased 6% and 7%, respectively, reaching 1.2 million in 2015. Domestic tourists spent a total of 2 million nights in accommodation establishments, meaning that each day there were, on average, more than 5,500 Estonian inhabitants using accommodation services. 62% of the domestic tourists were on a holiday and 24% on a business trip. The number of domestic tourists on a holiday trip grew 9% and the number of those on a business trip – 4%.

In 2015, there were 1,417 accommodation establishments in Estonia, with 58,000 bed places. 20,000 rooms with 45,000 bed places were available all year round, and 17% more rooms and 23% more bed places were available during the tourist season. Most (69%) of the rooms were double rooms. Compared to 2014, the number of bed places and the average occupancy rate of bed places remained unchanged. In 2015, there were 593 catering establishments, 476 sports fields and gyms, 1,526 saunas and 608 conference rooms in Estonian accommodation establishments. 224 accommodation establishments had an Internet access point and 1,048 accommodation establishments offered wireless data communication. 892 accommodation establishments had rooms for non-smokers and 182 had rooms for persons with special needs. In 2015, 9,800 persons were employed in accommodation establishments in Estonia.

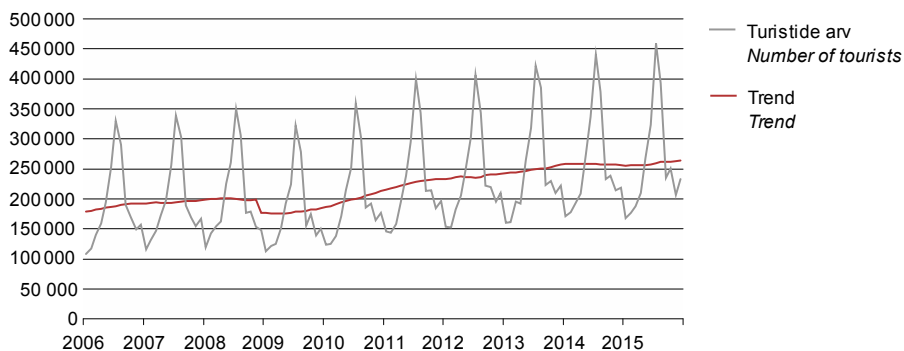
The income made from the sale of accommodation services increased for the fourth year in a row. In 2015, it amounted to 199 million euros – 1% more than a year earlier. Since the income from the sale of accommodation services grew and the number of nights spent in accommodation establishments fell (–0.5%), tourists had to pay more for one night than in 2014. The average cost of a guest night in an accommodation establishment was 35 euros, which was one euro more than in 2014.

Joonis 1. Ööbimised majutusettevõtetes Euroopa Liidus, 2015^a**Figure 1. Nights spent in accommodation establishments in the European Union, 2015^a**

^a Iirimaa, Luksemburgi ja Suurbritannia andmeid ei ole saadud.

^a No data available for Ireland, Luxembourg and the United Kingdom.

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 2. Majutatud turistid, 2006–2015^a**Figure 2. Accommodated tourists, 2006–2015^a**

^a Joonis on tehtud kuuandmete põhjal.

^a The figure is based on monthly data.

Tabel 1. Majutus, 2012–2015*Table 1. Accommodation, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Majutatud, tuhat	2 840	2 981	3 087	3 112	<i>Accommodated tourists, thousands</i>
Majutatud välituristid, tuhat	1 874	1 940	1 983	1 929	<i>Accommodated foreign tourists, thousands</i>
Välituristide osatähtsus, %	66	65	64	62	<i>Share of foreign tourists, %</i>
Ööbimised, tuhat	5 545	5 734	5 809	5 782	<i>Nights spent, thousands</i>
Keskmiselt ööbimisi ühe majutatu kohta	1,95	1,92	1,88	1,86	<i>Average number of nights spent per accommodated tourist</i>

Tabel 2. Reisi eesmärk, 2012–2015*Table 2. Purpose of trip, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Siseturistid, tuhat	966	1 041	1 104	1 183	<i>Domestic tourists, thousands</i>
puhkusereis, %	56	58	61	62	<i>holiday trip, %</i>
tööreis, %	29	28	24	23	<i>business trip, %</i>
muu reis, %	15	14	15	15	<i>other trip, %</i>
Välituristid, tuhat	1 874	1 940	1 983	1 929	<i>Foreign tourists, thousands</i>
puhkusereis, %	73	72	72	72	<i>holiday trip, %</i>
tööreis, %	21	21	21	22	<i>business trip, %</i>
muu reis, %	6	7	7	6	<i>other trip, %</i>

Tabel 3. Majutusettevõtete mahutavus, 2012–2015*Table 3. Capacity of accommodation establishments, 2012–2015*

	2012	2013	2014	2015	
Majutusettevõtted	1 238	1 320	1 419	1 417	<i>Accommodation establishments</i>
Toad	22 106	23 083	23 971	23 754	<i>Rooms</i>
Voodikohad	52 979	55 482	58 095	58 072	<i>Bed places</i>
Keskmiselt voodikohti toas	2,40	2,40	2,42	2,44	<i>Average number of bed places per room</i>
Tubade täitumus, %	45	45	43	44	<i>Room occupancy rate, %</i>
Voodikohtade täitumus, %	37	36	35	35	<i>Bed occupancy rate, %</i>

Tabel 4. Majutatud elukohariigi järgi, 2012–2015

Table 4. Accommodated tourists by country of residence, 2012–2015

	2012	2013	2014	2015	
Albaania	303	162	180	184	Albania
Austria	8 293	6 297	8 634	8 023	Austria
Belgia	8 312	7 855	8 247	8 390	Belgium
Bulgaaria	1 640	1 499	1 709	1 870	Bulgaria
Eesti	966 376	1 040 735	1 103 755	1 182 979	Estonia
Hispaania	25 003	22 926	25 929	27 665	Spain
Holland	18 279	16 358	16 543	17 315	Netherlands
Horvaatia	1 124	727	761	1 068	Croatia
Iirimaa	5 359	3 318	2 983	3 325	Ireland
Island	890	1 222	871	1 063	Iceland
Itaalia	30 574	26 506	26 968	29 521	Italy
Kreeka	2 586	2 082	2 541	2 910	Greece
Küpros	661	363	548	415	Cyprus
Leedu	47 397	52 201	52 522	54 743	Lithuania
Luksemburg	1 469	1 042	1 039	976	Luxembourg
Läti	100 638	105 480	112 703	127 864	Latvia
Malta	403	417	505	587	Malta
Norra	48 479	36 918	36 272	37 064	Norway
Poola	25 513	26 001	25 652	22 728	Poland
Portugal	3 010	2 990	3 800	3 447	Portugal
Prantsusmaa	24 089	22 780	24 058	24 718	France
Rootsi	78 412	74 313	71 963	71 087	Sweden
Rumeenia	2 326	2 717	2 861	3 441	Romania
Saksamaa	111 251	101 596	112 877	116 088	Germany
Šveits	10 365	9 213	9 860	12 301	Switzerland
Slovakkia	2 812	2 148	2 178	2 420	Slovakia
Sloveenia	1 724	1 612	1 985	1 964	Slovenia
Soome	829 225	894 504	915 540	907 052	Finland
Suurbritannia	54 305	43 109	46 189	48 061	United Kingdom
Taani	14 091	11 900	11 729	14 202	Denmark
Tšehhi	6 474	6 184	6 210	5 580	Czech Republic
Türgi	5 159	5 811	6 271	6 521	Turkey
Ukraina	9 389	11 181	11 931	12 392	Ukraine
Ungari	3 540	3 871	3 470	3 921	Hungary
Venemaa	266 192	304 644	275 405	186 061	Russia
Muud Euroopa riigid	32 574	39 688	41 328	14 645	Other European countries
Aafrika riigid	2 039	1 636	1 896	2 141	African countries
Aasia riigid	29 649	36 961	50 098	63 182	Asian countries
Hiina	5 934	7 806	11 689	12 027	China
Jaapan	8 778	10 768	17 303	22 865	Japan
Ameerika Ühendriigid	29 601	27 442	32 261	44 202	United States of America
Kanada	4 513	3 823	5 401	4 685	Canada
Lõuna- ja Kesk-Ameerika riigid	5 494	5 715	6 374	7 186	Central and South American countries
Austraalia ja Okeaania	6 715	7 205	9 059	7 336	Australia and Oceania
Muud riigid	13 647	7 713	5 964	20 820	Other countries
KOKKU	2 839 895	2 980 865	3 087 070	3 112 143	TOTAL

Metoodika

Majutusstatistika hõlmab kõiki Eestis tegutsevaid vähemalt viie voodikohaga üksusi, kes osutavad majutusteenust. Nende tegevusala kood Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi on 551, 552 või 553.

Methodology

Accommodation statistics cover all entities operating in Estonia that have at least five bed places and provide accommodation services. The activity code of these enterprises is 551, 552 or 553 according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK).

Kirjandust Publications

Eesti. Arve ja fakte 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.
Minifacts about Estonia 2016. (2016). Tallinn: Statistikaamet.

Kasulikke linke Useful links

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Turismiarenduskeskus
http://www.puhkaeestis.ee/et?site_preference=normal

Estonian Tourist Board
http://www.visitestonia.com/en?site_preference=normal

Maailma Turismiorganisatsiooni veebileht
World Tourism Organization (UNWTO)
<http://www2.unwto.org/>

Eesti Panga välisreisi statistika
http://statistika.eestipank.ee/?lng=en#treeMenu/MAKSEBIL_JA_INVPOS/1410

International travel statistics by Eesti Pank
http://statistika.eestipank.ee/?lng=en#treeMenu/MAKSEBIL_JA_INVPOS/1410

Läti statistikaameti veebileht
Central Statistical Bureau of Latvia
<http://www.csb.gov.lv/en>

Soome statistikaameti veebileht
Statistics Finland
http://www.stat.fi/index_en.html

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Rita Raudjärv, Tiina Pärson

Ülevaade

Teadus- ja arendustegevus (T&A) on süstemaatiline tegevus, mis põhineb isiku loomevabadusel ja seab eesmärgiks teaduslikul teel uute teadmiste kogumise inimese, looduse ja ühiskonna ning nende vastastikuse toime kohta ning saadud teadmiste rakendamise uute materjalide, toodete ja seadmete loomiseks, protsesside, süsteemide ja teenuste juurutamiseks või nende oluliseks täiustamiseks. T&A hõlmab alus- ja rakendusuuringuid ning katse- ja arendustöid, mis võivad omavahel osaliselt kattuda.

2014. aastal tehti Eestis T&A-le kulutusi 286,7 miljoni euro eest – 12% vähem kui 2013. aastal. Õlitööstuse katseprojektiga aastatel 2010–2012 kasvasid Eesti kogukulutused T&A-le hüppeliselt, mistõttu ka sellele järgnenud langus on olnud suur. Pooled 2014. aastal tehtud T&A kulutustest tulid riigieelarvest. Valitsemissektori kogukuludes oli teadus- ja arendustegevuse rahastamise osatähtsus 1,9%.

Riigi rahastatud kulutused, mis olid aastaid pidevalt vähenenud, 2014. aastal kasvasid, ehkki vaid paar protsenti. Ettevõtlussektoris panustatust olid riigi rahastatud kulutused 10%.

Kasumitaotluseta institutsionaalsetes sektorites (kõrgharidus-, riiklik ja kasumitaotluseta erasektor) olid T&A-le tehtud kulutused kokku 161,9 miljonit eurot, mida on 5% vähem kui aasta varem. Peamiselt mõjutas tulemust kõrgharidussektor, kus kulutused vähenesid aastaga 8%.

Ettevõtlussektori kulutused T&A-le olid 124,8 miljonit eurot – 44% T&A kogukuludest. 2013. aastaga võrreldes olid kulutused viiendiku võrra väiksemad, põhiliselt investeringute vähenemise tõttu. Investeringute osatähtsus ettevõtlussektori T&A kuludes oli 19%, mis on viimaste aastate väikseim.

Suurim osa ettevõtlussektori T&A kulutustest tehti 2014. aastal info ja side ning töötleva tööstuse tegevusala ettevõtetes. Valdav osa info- ja sideettevõtete kulutustest olid tööjõukulud. T&A-sse investeerisid enim energetika valdkonna ettevõtted.

Hoolimata ettevõtlussektori T&A kogukulutuste vähenemisest on alates 2013. aastast kasvanud ettevõttevälised kulutused. See näitab, et ettevõtted ja teadusasutused teevad tihedat koostööd. Samuti on see üks innovatiivsuse näitajaid.

T&A-ga seotud töötajate haridustase on tõusnud. Aastatel 2010–2014 kasvas doktorikraadiga (sh teaduste kandidaadid) T&A töötajate arv 3078-st 3300-ni ehk 7%, sh naisdoktorite arv 15%. Ettevõtlussektoris oli 2014. aastal doktorikraadiga veidi üle 10% T&A-ga tegelevatest töötajatest, kasumitaotluseta sektorites 40% töötajatest. Magistrikraadiga töötajate arv kasvas aastatel 2010–2014 2950-st 3238-ni, seejuures suurenes näitaja sel ajavahemikul 10% nii meestel kui ka naistel. Doktori- või magistrikraadiga töötajate osatähtsus T&A personalis on viie aastaga kasvanud 60%-st 62%-ni.

Ettevõtetes on T&A töötajad nooremad ja paremini tasustatud kui kasumitaotluseta asutustes. 2014. aastal oli teadlaste ja inseneride keskmine vanus ettevõtlussektoris 39, kasumitaotluseta organisatsioonides 46 aastat. Noored lähevad ettevõtlusesse eelkõige kõrgema palga pärast, aga ka soovist konkreetsete toodete rakendusuuringutes ennast proovile panna. Ettevõtlussektoris olid tööjõukulud T&A-ga seotud inimtööaasta kohta 2014. aastal 39 200 eurot – 2013. aastaga võrreldes 15% suuremad. Kasumitaotluseta sektorites oli sama näitaja 2014. aastal 19 900 eurot – ligi 6% väiksem kui 2013. aastal.

Eestis töötavate välissteadlaste arv üha kasvab. 2004. aastal töötas Eesti asutustes 58 välissteadlast 19 riigist. 2015. aastal oli välissteadlasi juba 386, neist mehi 278 ja naisi 108. Enim teadlasi oli 2015. aastal pärit Venemaalt (47), Saksamaalt (46) ja Itaaliast (27).

RESEARCH AND DEVELOPMENT

Rita Raudjärv, Tiina Pärson

Overview

Research and experimental development (R&D) comprises creative work drawing on existing knowledge gained from research and undertaken on a systematic basis in order to increase the stock of knowledge, including knowledge of man, culture and society, and the use of this knowledge to produce new materials, products or devices, to install new processes, systems and services, or to improve substantially those already produced or installed. R&D includes basic and applied research and experimental development, which may partially overlap.

In 2014, expenditures on research and development in Estonia amounted to 286.7 million euros – 12% less than in 2013. In 2010–2012, due to the pilot project in the oil industry, Estonia's total spending on R&D grew rapidly, which is why the fall that followed has also been big. In 2014, a half of R&D expenditure in Estonia came from the state budget. R&D financing made up 1.9% of the total general government expenditure.

State-funded expenditure, which had been falling gradually for years, rose in 2014, albeit by a couple percentage points. In the business sector, 10% of the expenditure was financed by the state.

R&D expenditure in non-profit institutional sectors (higher education, government and private non-profit sectors) was 161.9 million euros, which was 5% less than in the previous year. The result was mainly influenced by the higher education sector, where spending fell 8% year over year.

R&D expenditure in the enterprise sector amounted to 124.8 million euros, which accounted for 44% of the total R&D expenditure. Compared to 2013, spending dropped by a fifth, mainly due to decreased investments. The share of investments in R&D expenditure in the enterprise sector was 19%, which was the smallest share recorded in recent years.

The largest part of R&D expenditure in the business sector was incurred in enterprises engaged in information and communication, and manufacturing. Labour costs constituted the majority of the expenditure of information and communication enterprises. Energy sector enterprises invested in R&D the most.

Despite a fall in the total R&D expenditure of the enterprise sector, extramural R&D expenditure has been growing since 2013. This is a sign of close cooperation between enterprises and research institutions. In addition, it is one of the indicators of innovation.

The educational level of employees engaged in R&D has improved. In 2010–2014, the number of R&D employees with a doctoral degree (including the candidate of sciences) increased from 3,078 to 3,300, i.e. 7%, including a 15% growth in the number of women with a doctorate. In the enterprise sector, in 2014, just over 10% of R&D staff had a doctoral degree, while the corresponding indicator of non-profit institutional sectors stood at 40%. In 2010–2014, the number of employees with a Master's degree increased from 2,950 to 3,238, with the number growing by 10% in that period for both men and women. In five years, the share of employees holding a doctoral or Master's degree among R&D personnel has grown from 60% to 62%.

In the enterprise sector, R&D personnel are younger and better paid than in non-profit organisations. The average age of researchers in 2014 was 39 years in the enterprise sector and 46 years in non-profit organisations. Young people join the enterprise sector mainly because of higher wages, but also because they wish to put themselves to the test in applied product research. In the enterprise sector, labour costs per person-year spent on R&D amounted to 39,200 euros in 2014, having increased 15% compared to 2013. In non-profit institutional sectors, the corresponding indicator was 19,900 euros in 2014, having decreased by nearly 6% in comparison to 2013.

The number of foreign researchers working in Estonia is growing steadily. In 2014, there were 58 foreign researchers from 19 countries working in Estonian institutions. In 2015, there were already 386 foreign researchers, including 278 men and 108 women. In 2015, the greatest number of researchers originated from Russia (47), followed by Germany (46) and Italy (27).

Tabel 1. Teadus- ja arendustegevuse töötajad institutsionaalse sektori järgi, 2010–2015
 Table 1. Personnel engaged in research and development by institutional sector, 2010–2015

	Riiklik sektor Government sector	Kõrgharidus-sektor Higher education sector	Kasumitaotluseta erasektor Private non-profit sector	Ettevõtlus-sektor Enterprise sector	KOKKU TOTAL
Töötajad <i>Personnel</i>					
2010	1 090	5 669	132	3 183	10 074
2011	1 089	5 713	134	3 195	10 131
2012	1 120	6 076	153	2 856	10 205
2013	1 140	6 247	130	2 767	20 284
2014	1 085	6 342	135	2 930	10 492
2015	1 095	6 001	136
T&A täistööajale taandatud töötajate arv (nn täistööaja ekvivalent) <i>Number of R&D personnel in full-time equivalent</i>					
2010	772	2 465	86	1 955	5 277
2011	776	2 735	93	2 121	5 724
2012	774	3 000	93	1 988	5 855
2013	851	2 850	88	2 069	5 858
2014	800	3 103	96	1 798	5 797
2015	782	2 890	98

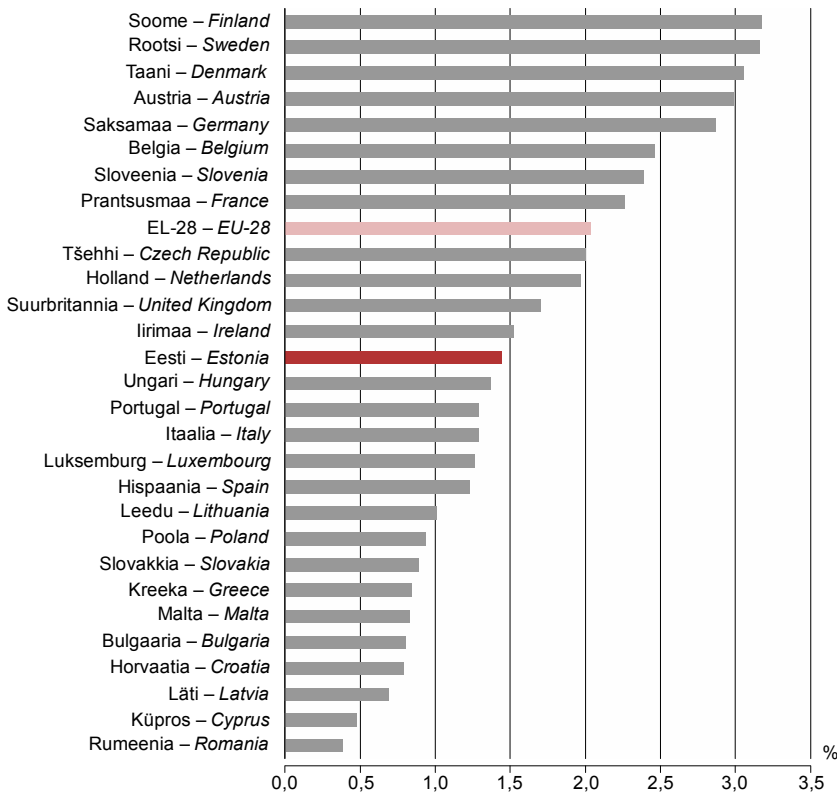
Tabel 2. Teadus- ja arendustegevuse töötajad teadusvaldkonna ja soo järgi, 2015^a
 Table 2. Personnel engaged in research and development by field of science and sex, 2015^a

	Teadlased ja insenerid			Tehnikud			Abipersonal			
	<i>Researchers</i>			<i>Technicians</i>			<i>Supporting staff</i>			
	K/T	N/F	M/M	K/T	N/F	M/M	K/T	N/F	M/M	
Loodusteadus	1 665	641	1 024	454	254	200	257	190	67	<i>Natural sciences</i>
Tehnikateadus	891	288	603	61	24	37	126	94	32	<i>Engineering</i>
Arstiteadus	609	381	228	167	138	29	77	54	22	<i>Medical sciences</i>
Põllumajandusteadus	262	130	132	115	71	44	38	28	11	<i>Agricultural sciences</i>
Sotsiaalteadus	1 008	613	395	86	64	22	163	126	37	<i>Social sciences</i>
Humanitaarteadus	964	600	364	112	89	23	176	133	43	<i>Humanities</i>
KOKKU	5 399	2 653	2 746	995	640	355	838	626	212	<i>TOTAL</i>

^a V.a ettevõtlussektor.

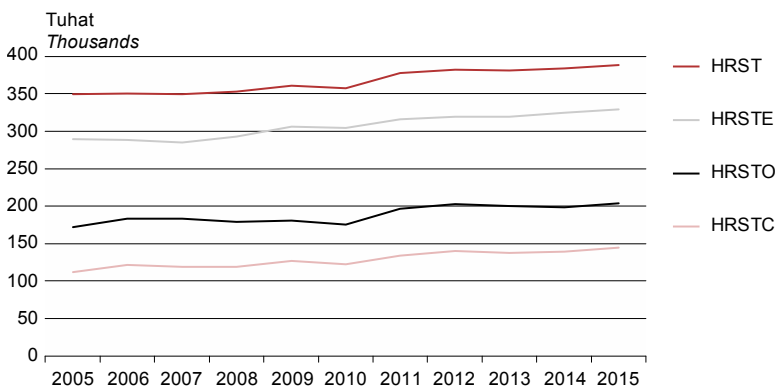
^a Excl. the enterprise sector.

Joonis 1. T&A-le tehtud kulutuste osatähtsus riigi SKP-s Euroopa Liidus, 2014
 Figure 1. Share of R&D expenditure in national GDP in the European Union, 2014

Allikas/Source: Eurostat

Joonis 2. Teaduse ja tehnoloogia inimressurss, 2005–2015^a
 Figure 2. Human resources in science and technology, 2005–2015^a

^a HRST – kolmanda taseme haridusega või spetsialistidena töötavad 15–74-aastased; HRSTE – kolmanda taseme haridusega isikud; HRSTO – spetsialistidena töötavad isikud; HRSTC – kolmanda taseme haridusega spetsialistid.

^a HRST – persons aged 15–74 with tertiary education or occupied as specialists; HRSTE – persons with tertiary education; HRSTO – persons occupied as specialists; HRSTC – specialists with tertiary education.

Tabel 3. Teadlased ja insenerid teadusvaldkonna järgi, 2011–2015^aTable 3. Researchers by field of science, 2011–2015^a

	2011	2012	2013	2014	2015	
Loodusteadus	1 807	1 899	1 848	1 821	1 665	Natural sciences
Tehnikateadus	787	830	838	859	891	Engineering
Arstiteadus	494	515	571	624	609	Medical sciences
Põllumajandusteadus	322	316	306	296	262	Agricultural sciences
Sotsiaalteadus	1 014	1 036	1 040	1 062	1 008	Social sciences
Humanitaarteadus	1 048	999	1 046	998	964	Humanities
KOKKU	5 472	5 595	5 649	5 660	5 399	TOTAL

^a V.a ettevõtlussektor.^a Excl. the enterprise sector.**Tabel 4. Teadus- ja arendustegevuse töötajad ettevõtlussektoris soo ja ettevõtte tegevusala järgi, 2014**

Table 4. Personnel engaged in research and development in enterprise sector by sex and by economic activity of enterprise, 2014

	T&A töötajate arv Number of R&D personnel								T&A täistööajale taandatud töötajate arv Number of R&D personnel in full-time equivalent	
	KOKKU TOTAL	teadlased ja insenerid researchers		tehnikud technicians		abipersonal supporting staff				
		N/F	M/M	N/F	M/M	N/F	M/M			
Tegevusalad kokku	2 930	616	1 445	211	485	103	70	1 798	Economic activities total	
Põllumajandus, metsa- majandus ja kalapüük	x	x	x	x	x	x	x	x	Agriculture, forestry and fishing	
Mäetööstus	x	x	x		x	x	x	x	Mining and quarrying	
Töötlev tööstus	567	92	276	57	69	34	39	370	Manufacturing	
Elektrienergia, gaasi ja auruga varustamine; veevarustus	159	41	81	9	24	3	1	87	Electricity, gas and steam supply; water supply	
Kanaliseerimine, jäätmekogumine ja saastekäitlus	x	x	x	x	x	x	x	x	Sewerage, waste management and remediation activities	
Ehitus	Construction	
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	41	7	17	8	4	3	2	25	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	
Veondus ja laondus	x	x	x	x	x	x	x	x	Transportation and storage	
Info ja side	813	91	469	28	188	25	12	476	Information and communication	
Finants- ja kindlustustegevus	393	109	126	50	108	0	0	284	Financial and insurance activities	
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	851	261	443	49	58	32	8	498	Professional, scientific and technical activities	
Muu tegevusala ^a	106	15	33	10	34	6	8	57	Other activities ^a	

^a Majutus, kinnisvara, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.^a Accommodation, real estate, education, health and social work, other community, social and personal service activities.

Tabel 5. Kulutused asutuse- ja ettevõttesisesele teadus- ja arendustegevusele institutsionaalse sektori järgi, 2010–2015

Table 5. Intramural research and development expenditure by institutional sector, 2010–2015

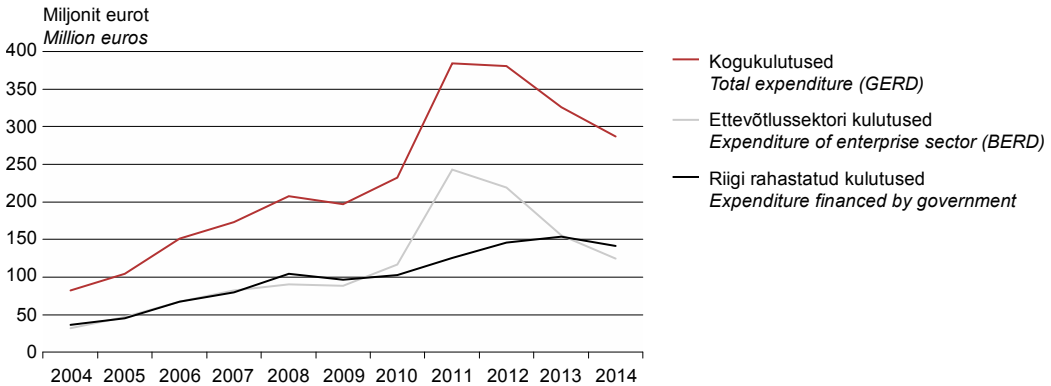
	Riiklik sektor Government sector	Kõrgharidus- sektor Higher education sector	Kasumitaotluseta erasektor Private non-profit sector	Ettevõtlussektor Enterprise sector	KOKKU TOTAL
Kulutused, miljonit eurot Expenditure, million euros					
2010	24,6	88,5	2,9	116,8	232,8
2011	31,1	107,0	3,5	242,8	384,4
2012	35,4	122,3	4,0	219,0	380,7
2013	29,1	137,9	3,4	155,6	326,0
2014	31,5	127,0	3,4	124,8	286,7
2015	32,7	125,2	5,4
Riigi rahastatud, % Financed by government, %					
2010	78	79	39	11	44
2011	80	78	43	7	33
2012	74	80	51	9	38
2013	81	82	54	10	47
2014	85	79	54	10	50
2015	83	79	52

Tabel 6. Kulutused teadus- ja arendustegevusele ettevõtlussektoris rahastamisallika ja ettevõtte töötajate arvu järgi, 2014

Table 6. Research and development expenditure in enterprise sector by source of funds and by number of employees in enterprise, 2014

Töötajate arv Number of employees	Kulutused, miljonit eurot Expenditure, million euros	Rahastamisallikas, % Source of funds, %				
		riik government	ettevõtted enterprises	kasumi- taotluseta erasektor private non- profit sector	kõrgharidus- sektor higher education sector	välisallikad foreign funds
Ettevõttesisesele teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutused Intramural research and development expenditure						
0–19	12,1	8	72	0	0	20
20–49	18,9	10	69	0	0	21
50–99	23,5	29	56	–	–	15
100–249	17,1	18	77	–	–	5
>249	53,3	–	98	–	–	2
KOKKU TOTAL	124,8	10	80	0	0	9
Ettevõttevälisele teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutused ^a Extramural research and development expenditure ^a						
0–19	0,6	4	79	–	0	17
20–49	5,8	5	95	–	0	0
50–99	3,2	5	95	–	–	0
100–249	1,1	–	100	–	–	0
>249	9,9	–	100	–	–	0
KOKKU TOTAL	20,6	2	97	–	0	1

^a Ainult sisemise teadus- ja arendustegevusega ettevõtete andmed.^a Only enterprises with intramural research and development activities are included.

Joonis 3. Teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutused, 2004–2014*Figure 3. Expenditure on research and development, 2004–2014***Tabel 7. Kulutused ettevõttesisesele teadus- ja arendustegevusele ettevõtlussektoris rahastamisallika ja tegevusala järgi, 2014***Table 7. Intramural research and development expenditure in enterprise sector by source of funds and economic activity, 2014*

	Kulutused, miljonit eurot <i>Expenditure, million euros</i>	Rahastamisallikas, %					
		riik	ette- võtted	kasumi- taotluseta erasektor	kõrg- haridus- sektor	välis- allikad	
		<i>govern- ment</i>	<i>enter- prises</i>	<i>private non-profit sector</i>	<i>higher education sector</i>	<i>foreign funds</i>	
Tegevusalad kokku	124,8	10	80	0	0	9	<i>Economic activities total</i>
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	x	x	x	x	x	x	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Mäetööstus	x	x	x	x	x	x	<i>Mining and quarrying</i>
Töötlev tööstus	26,9	1	85	–	–	15	<i>Manufacturing</i>
Elektrienergia, gaasi ja auruga varustamine; veevarustus	13,1	0	100	–	–	–	<i>Electricity, gas and steam supply; water supply</i>
Kanaliseerimine, jäätmekogumine ja saastekäitlus	x	x	x	x	x	x	<i>Sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ehitus	x	x	x	x	x	x	<i>Construction</i>
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	1	0	100	–	–	–	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Veondus ja laondus	1,4	–	92	–	–	–	<i>Transportation and storage</i>
Info ja side	x	x	x	x	x	x	<i>Information and communication</i>
Finants- ja kindlustustegevus	38,2	8	81	–	–	11	<i>Financial and insurance activities</i>
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	13,2	–	100	–	–	0	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Muu tegevusala ^a	26,2	35	51	0	0	13	<i>Other activities^a</i>

^a Majutus, kinnisvara, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.^a Accommodation, real estate, education, health and social work, other community, social and personal service activities.

Tabel 8. Kulutused asutusesisesele teadus- ja arendustegevusele kasumitaotluseta institutsionaalsetes sektorites^a rahastamisallika järgi, 2011–2015

Table 8. Intramural research and development expenditure in non-profit institutional sectors^a by source of funds, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Riik	109,4	125,6	138,1	129,0	128,7	Government
Ettevõtted	4,4	4,8	6,5	6,2	7,7	Enterprises
Kasumitaotluseta organisatsioonid	0,4	0,3	0,3	0,3	0,7	Non-profit organisations
Kõrgharidus-sektor	1,1	1,2	0,8	2,5	0,6	Higher education sector
Välisallikad	26,3	29,7	25,8	23,9	25,6	Foreign funds
KOKKU	141,6	161,7	170,5	161,9	163,4	TOTAL

^a V.a ettevõtlussektor.

^a Excl. the enterprise sector.

Tabel 9. Kulutused asutusesisesele teadus- ja arendustegevusele teadusvaldkonna järgi, 2011–2015^a

Table 9. Intramural research and development expenditure by field of science, 2011–2015^a

(miljonit eurot – million euros)

	2011	2012	2013	2014	2015	
Loodusteadus	60,1	69,1	65,8	65,1	57,2	Natural sciences
Tehnikateadus	18,5	24,8	28,6	26,2	29,4	Engineering
Arstiteadus	21,4	26,6	29,3	29,3	32,5	Medical sciences
Põllumajandus-teadus	12,2	9,0	13,1	7,2	7,3	Agricultural sciences
Sotsiaalteadus	15,3	15,8	18,7	18,9	21,9	Social sciences
Humanitaarteadus	14,1	16,4	15,0	15,2	15,1	Humanities
KOKKU	141,6	161,7	170,5	161,9	163,4	TOTAL

^a V.a ettevõtlussektor.

^a Excl. the enterprise sector.

Tabel 10. Asutusesisesele teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutuste jaotus tegevuse liigi ja institutsionaalse sektori^a järgi, 2015

Table 10. Distribution of intramural research and development expenditure by type of activity and institutional sector^a, 2015

(protsenti – percentages)

	Alus-uuringud Basic research	Rakendus-uuringud Applied research	Katse- ja arendustöö Experimental development	
Riiklik sektor	48	26	26	Government sector
Kõrgharidus-sektor	49	32	18	Higher education sector
Kasumitaotluseta erasektor	2	95	3	Private non-profit sector
KOKKU	48	33	19	TOTAL

^a V.a ettevõtlussektor.

^a Excl. the enterprise sector.

Tabel 11. Ettevõttesisesele teadus- ja arendustegevusele tehtud kulutuste jaotus ettevõtlus-sektoris tegevuse liigi järgi, 2014

Table 11. Distribution of intramural research and development expenditure in enterprise sector by type of activity, 2014
(protsenti – percentages)

	Alus- uuringud <i>Basic research</i>	Rakendus- uuringud <i>Applied research</i>	Katse- ja arendustöö			
			toode, materjal, teenus	tehnoloogiline protsess või süsteem	muu	
			<i>product, material, service</i>	<i>technological process or system</i>	<i>other</i>	
Tegevusalad kokku	3	16	33	45	3	<i>Economic activities total</i>
Tööstus	5	8	40	46	2	<i>Industry</i>
töötlev tööstus	1	7	44	46	2	<i>manufacturing</i>
Teenindus	2	20	29	45	4	<i>Services</i>

Tabel 12. Tööstusomandi õiguskaits, 2011–2015

Table 12. Legal protection of industrial property, 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015	
Saabunud rahvusvahelised registreeringud						Received international registrations
Kaubamärgid	1 788	1 535	1 643	1 367	1 245	<i>Trademarks</i>
Tööstusdisainilahendused	17	17	22	9	12	<i>Industrial designs</i>
Esitatud taotlused						Filed applications
Kaubamärgid	1 254	1 106	1 263	1 356	1 320	<i>Trademarks</i>
Patendid	77	25	42	50	36	<i>Patents</i>
Kasulikud mudelid	88	74	101	82	87	<i>Utility models</i>
Tööstusdisainilahendused	52	86	52	74	50	<i>Industrial designs</i>
Mikrolülituste topoloogiad	–	–	–	–	–	<i>Layout designs of integrated circuits</i>
Geograafilised tähised	1	–	–	–	–	<i>Geographical indications</i>
Eesti taotlejalt						from Estonian applicants
kaubamärgid	888	857	992	1 112	1 091	<i>trademarks</i>
patendid	62	20	25	44	30	<i>patents</i>
kasulikud mudelid	82	62	95	70	76	<i>utility models</i>
tööstusdisaini- lahendused	51	86	51	74	49	<i>industrial designs</i>
mikrolülituste topoloogiad	–	–	–	–	–	<i>layout designs of integrated circuits</i>
geograafilised tähised	1	–	–	–	–	<i>geographical indications</i>
Registrisse kantud						Registered
Kaubamärgid	986	1 163	1 082	1 173	1 231	<i>Trademarks</i>
Patendid	129	116	78	38	24	<i>Patents</i>
Kasulikud mudelid	78	75	68	77	53	<i>Utility models</i>
Tööstusdisainilahendused	54	94	57	59	48	<i>Industrial designs</i>
Mikrolülituste topoloogiad	–	–	–	–	–	<i>Layout designs of integrated circuits</i>
Geograafilised tähised	–	–	–	–	–	<i>Geographical indications</i>

Allikas: Patendiamet
Source: Estonian Patent Office

Metoodika

Teadus- ja arendustegevusega (T&A) üksused (asutused ja ettevõtted) jagatakse rahvusvahelise metoodika^a järgi nelja sektorisse: kõrgharidussektor, riiklik sektor, kasumitaotluseta erasektor ja ettevõtlussektor (vt raamatu lõpus olevaid mõisteid). Kolme esimese sektori andmete saamiseks küsitletakse kõiki T&A-ga seotud teadus-, haridus- jt asutusi (haiglad, muuseumid jms), sellise ja ühinguid. Rahvusvaheliselt võrreldavad andmed on olemas alates 1993. aastast.

Ettevõtlussektori andmed koguti nendelt ettevõtetelt, kes olid viimastel aastatel aastaaruannetes näidanud arengu- ja uurimiskulusid. Peale selle kaasati kõik need ettevõtted, kelle põhitegevus on T&A või kes kuuluvad kõrg- või biotehnoloogiliste ettevõtete hulka, ja ka need ettevõtted, kelle T&A on rahastanud mitmesugused sihtasutused ja fondid. Ettevõtete andmeid koguti esimest korda 1998. aasta kohta.

T&A-le tehtud kulutused seostatakse üksusega (asutuse- või ettevõttesisesed kulutused). Arvesse ei võeta väljastpoolt üksust tellitud või ostetud tegevusele tehtud kulutusi, muidu tekiks kulutuste summeerimisel topeltarvestus. Statistika kajastab T&A töötajaid, T&A-le tehtud kulutusi ja nende rahastamise allikaid ning T&A liiki (alus- ja rakendusuuringud ning katse- ja arendustöö).

Methodology

According to the international methodology^a, statistical units which are engaged in research and development (R&D) are divided into the following four sectors: higher education sector, government sector, private non-profit sector and enterprise sector (see the definitions at the end of the book). To receive data about the first three sectors, all scientific, educational and other institutions (hospitals, museums, etc.), societies and associations engaged in R&D activities are completely enumerated. Internationally comparable data are available starting from 1993.

In the case of the enterprise sector, data were collected from enterprises who had reported R&D costs in recent years, from all enterprises whose main activity is R&D or who are classified as high-technology or biotechnology enterprises as well as from enterprises whose R&D activities have been financed by different foundations and funds. The data on enterprises were collected for the year 1998.

R&D expenditure is linked to the unit performing the R&D activity (so-called intramural expenditure). Expenditure on R&D activities which have been purchased or ordered from outside the unit is not taken into account to avoid duplication in the calculation of total expenditure. The statistics cover R&D personnel, R&D expenditure and the sources of R&D funding as well as the type of R&D (basic research, applied research, experimental development).

Kasulikke linke

Useful links

Eurostati teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonistatistika
Eurostat science, technology and innovation statistics
<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

OECD teadus-, tehnoloogia- ja T&A-statistika
OECD science, technology and R&D statistics
http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/data/oecd-science-technology-and-r-d-statistics/main-science-and-technology-indicators_data-00182-en

^a <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/free/9202081e.pdf>

MÕISTED

Aastakeskmine rahvaarv – pool elanike aasta alguse ja lõpu arvu summast.

Abipersonal (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – abitöötajad (töölised, ametnikud, sekretärid), kes osaleb teadus- ja arendustegevuse projektides või on otseselt nendega seotud.

Absoluutse vaesuse määr – nende isikute osatähtsus, kelle ekvivalentnetosissetulek on absoluutse vaesuse piirist madalam. Absoluutse vaesuse piir on arvestuslik elatusmiinimum.

Aheldamine – referentsaasta alusel ja eri baasperioodide järgi arvestatud indekseid kumuleeruv ühendamine vastavate ahelindeksite abil.

Alaealine – alla 18-aastane isik.

Algkool – üldhariduskool, mis võimaldab põhiharidusõpet 6. klassini. Hõlmab ka lasteaedu-algkooli ja erivajadustega laste algkooli (kuni 2009. aastani k.a). Alates 2010. aastast asendab algkooli põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses.

Alusharidus – lasteasutuses omandatav teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisharjumuste kogum, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis. Kodus toimuvat õpet alusharidusstatistika ei hõlma.

Alusuuring – teoreetiline ja eksperimentaalne uuring uute teadmiste saamiseks nähtuste ja sündmuste põhjaluste kohta, seadmata eesmärgiks nende teadmiste kohest rakendamist.

Ambulatoorne arstiabi – mittestatsionaarne tervishoiuteenus, mille korral patsiendi visiit tervishoiuasutusse kestab mõni tund ja ööpäevaringne haiglas viibimine ei ole vajalik.

Arsti ambulatoorne vastuvõtt – meditsiiniabi (tervishoiuteenust) vajava isiku pöördumine arsti poole vastuvõtuajal tema tööruumides.

Arvestuslik elatusmiinimum – elatusvahendite väikseim kogus, mis katab inimese igapäevased vajadused. Elatusmiinimum koosneb arvestuslikust minimaalsest toidukorvist (v.a alkohol ja tubakas) ja muudest individuaalsetest kulutustest (k.a eluasemekulutused).

Asenduskoduteenus – teenuse osutajalt lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, et luua talle turvaline ja arenguks soodne elukeskkond ning valmistada ta ette võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna. Asenduskoduteenusele on õigus lapsel, kelle vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud; kelle vanematele on nende piiratud teovõime tõttu määratud eestkostja; kelle vanematelt on vanemaõigused ära võetud; kelle vanematelt on laps ära võetud ilma vanemaõiguste äravõtmiseta või kelle vanemad kannavad eelvangistust või vangistust vanglas.

Avalik raudtee – raudteeinfrastruktuur, mille kasutamine raudteeveoteenuse osutamiseks peab olema ühtviisi tagatud (juurdepääsu tagavad põhi- ja lisateenused ning tasu, aeg ja muud kasutustingimused) kõigile raudtee-ettevõtjatele raudteeseaduses sätestatud alustel ja korras.

Bakalaureuseõpe – kõrghariduse esimese astme õpe, mille kestel üliõpilane süvendab oma üldharidusteadmisi, omandab eriala alusteadmisi ja -oskusi ning magistriõppeks ja töö alustamiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Sisseastumise eelduseks on keskharidus või sellega võrdsustatud kutseharidus või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon. Bakalaureuseõppe lõpetamine on eelduseks edasisele magistriõppele.

Bilansimaht – käibe- ja põhivara summa, mis võrdub kohustuste ja omakapitali summaga. Põhivara hõlmab finantsvara, nii materiaalselt kui ka immateriaalselt põhivara, kinnisvarainvesteeringuid ja bioloogilisi (tootvaid) varasid.

CO₂ ekvivalent – näitab selle gaasi kogusele vastavat CO₂ kogust, millel on samaväärne kliimamuutust esilekutsuv potentsiaal.

Defineerimata baasharidusega kutseõpe – kutseõpe erivajadustega noortele ja ilma põhihariduseta noortele ning kutseõpe koolikohustusea ületanud põhihariduseta isikutele. Õppima asumise eeltingimuseks ei ole ühegi haridustaseme varasem omandamine.

Diplomiõpe – õpe, mille kestel üliõpilane täiendab oma üldhariduslikku baasi, süvendab kutseoskusi ja omandab teadmised valitud erialal töötamiseks ja edasiõppimiseks. Vastuvõtt toimus aastani 2002. Kvalifikatsioon on võrdsustatud rakenduskõrgharidusega.

Doktoriõpe – kõrghariduse kõrgeima astme õpe, mille kestel üliõpilane omandab iseseisvaks teadus-, arendus- või kutsealaseks loometöökäsitajaks vajalikud teadmised ja oskused. Doktoriõppe alustamise tingimuseks on magistrikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni olemasolu.

E-kaubandus – ostu- ja müügitehingute sooritamine interneti vahendusel.

Eelmise aasta hind – mahanäitaja, mis on kaalutud eelmise aasta hindade järgi.

Ehitushinnaindeks – indeks, mis näitab baasaastale iseloomuliku ehitustegevuse maksumuse muutust ehitusplatsi otsekulude tasemel. Otsekuludes arvestatavad ressursid hõlmavad kolme põhigruppi – tööjõud, ehitusmasinad ja -materjal.

Ehitusmahuindeks – omal jõul Eestis tehtud ehitustööde maksumuse muutus püsivhindades.

Ehitustööd – hoonestusprojektide arendus edasise müügi eesmärgil; hoonete, rajatiste või nende osade ehitamine ja remont; eriehitustööd, sh ehitustegevust ettevalmistavad tööd, seadmete ja süsteemide paigaldus ehitistesse, välis- ja siseviimistlus, k.a ehitus- ja lammutusseadmete üürimine koos operaatoriga.

Ehitustööde maksumus – tellijatele müüdnud ja oma tarbeks tehtud ehitustööde maksumus, mis hõlmab topeltarvestust alltöövõtutööde puhul.

Ekspordihinnaindeks – indeks, mis näitab eksporditud kaupade hindade muutust.

Ekспорт – Eestis toodetud kaupade väljavedu, välismaalt sisse toodud kaupade väljavedu (re-eksport), kaupade ajutine väljavedu nende töötlemiseks välisriigis, kaupade taasväljavedu pärast nende töötlemist Eestis ning välisriikide vee- ja õhusõidukite varude tarned. Ei hõlma transiiti ega teenuseid.

Elukestev õpe – kõik elu jooksul ette võetud õpitegevused, mille eesmärk on parandada teadmisi ja oskusi ning suurendada kompetentsi olenevalt iseenda, kodanikkonna, ühiskonna ja/või tööturu vajadustest.

Ekvivalentnetosissetulek – leibkonna sissetulek, mis on jagatud leibkonnaliikmete tarbimiskaalude summaga.

Elektroonilise side teenus – teenus, mis seisneb kokkulepitud tingimustel signaalide edastamises või suunamises peamiselt või tervikuna elektroonilise side võrgu kaudu. Elektroonilise side teenus on ka võrguteenus.

Elektroonilise side võrk – ülekandesüsteem koos selle tööks vajalike lülitusseadmete ja muude tugisüsteemidega, mis võimaldavad edastada ja suunata signaale kaabli kaudu, samuti raadio, optiliste või muude elektromagnetiliste vahenditega. Elektroonilise side võrk on olenemata selle kaudu edastatava info iseloomust ka satelliitvõrk, telefonivõrk, andmesidevõrk, mobiiltelefonivõrk, ringhäälinguvõrk, kaabellevivõrk ja elektrikaablisüsteem, kui seda kasutatakse signaalide edastamiseks või suunamiseks.

Eluhoone – hoone, milles kogu pind või vähemalt pool sellest on ette nähtud alaliseks elamiseks (ühepereelamu, kahepereelamu, ridaelamu või mõni muu mitmepereelamu).

Eluaseme hinnaindeks – indeks, mis näitab kodumajapidamiste soetatud eluasemete ruutmeetrihindade muutust.

Eluruum – alaliseks elamiseks sobiv ühepereelamu, kahepereelamu- ja ridaelamusekstsioon või korter, milles on vähemalt üks tuba ja mis vastab sanitaartechnilistele nõuetele.

Elussünd – elusalt sündinud lapse ilmaletoomine, s.t elutunnustega lapse sünd, olenemata raseduse kestusest.

Energiabilanss – energiaga varustatuse ja tarbimise tasakaalustus.

Energiasõltuvusmäär – näitab, mil määral sõltub majandus oma energiavajaduse rahuldamisel impordist. Määra arvutamiseks jagatakse imporditud energia kogutarbimisega.

Erakool – eraõigusliku juriidilise asutusena tegutsev põhikool või gümnaasium.

Erivajadustega laste kool – kool keha-, kõne-, meele- ja/või vaimupuudega, psüühikahäirega või kasvatusel eritingimusi vajavatele õpilastele. Võrreldes tavakoolidega on tehtud muudatusi või kohandusi kooli õppekavast tulenevas õppesisus, vastava erialarühmaga koos õppimiseks rühma töökavas või õpikeskkonnas (õppevorm, õpperuumid, õppevahendid, meetodid, suhtluskeel, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid, vajaduse korral tugipersonal).

Esimese astme kohus – maa- ja halduskohus.

Esimese astme kuritegu – süütegu, mille eest on karistusseadustikus raskeima karistusena ette nähtud üle viie aasta pikkune tähtajaline vangistus, eluaegne vangistus või sundlõpetamine.

Esmaselt registreeritud sõiduk – Eestis esmaselt registreeritud maanteetranspordivahend.

Esmashaigestumus – uute haigusjuhtude ehk haiguse esmasjuhtude esinemine rahvastikus aastas. Seda mõõdetakse nii absoluutarvuga – uute haigusjuhtude arv aastas – kui ka suhtarvuga – haigestumuskordaja, mis näitab uute haigusjuhtude arvu rahvaarvu suhtes aastas. Tervisestatistikas on see teenuseosutajate registreeritud esmashaigestumus.

Etendus – lavastuse avalik ettekanne.

Ettevõtte – äriühing, füüsilisest isikust ettevõtja.

Ettevõtete arv – tegutsevate ettevõtete arv ehk ettevõtted, kellel oli aruandeperioodil finantsmajanduslik tegevus (müügitulu, kulud jne).

Ettevõtlussektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – ettevõtted, organisatsioonid ja institutsioonid, mille põhitegevus on kaupade või teenuste tootmine müügiks majanduslikult tasuva hinna eest (v.a kõrgharidus), ning peamiselt ettevõtlust teenindavad kasumitaotluseta era-institutsioonid.

Finants- ja kindlustussektor – koosneb institutsionaalsetest üksustest, mille põhitegevusala on finantsvahendus, finantsvahenduse abitegevus või kindlustus.

Finantsvahendus – tegevus, mille käigus ettevõtte omandab finantsvara ja võtab samal ajal endale kohustusi omal vastutusel.

FOB-väärtus – kauba maksumus, mis hõlmab tootmishinda ja neid kulutusi, mis on seotud kauba veoga eksportiva maa riigipiirini.

Gini koefitsient – ekvivalentsissetuleku taseme järgi reastatud rahvastiku kumulatiivse osatähtsuse ja nende saadud kumulatiivse ekvivalentsissetuleku seos. Näitaja varieerub 0-st 1-ni – mida suurem on selle väärtus, seda ebavõrdsem on tulude jaotus. Kui koefitsient on 1, saab üks inimene kogu sissetuleku, kui 0, jaotuvad tulud ühiskonnas kõigi vahel võrdselt.

Gümnaasium – üldhariduskool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks. Gümnaasiumis on 10.–12. klass, gümnaasiumi juures võib olla ka põhikooli 1.–9. klass. Mõiste ei hõlma täiskasvanute gümnaasiumit ega erivajadustega laste koole, kui pole märgitud teisiti. Kooli nimetuses ei pea olema sõna „gümnaasium“.

Gümnaasiumiaste – üldhariduskooli 10.–12. klass (1989. aastani 9.–11. klass).

Haigla – ööpäevast statsionaarset arstiabi osutav meditsiiniasutus, mille asukohale, ehitisele, administratiivsele korraldusele ja personalile on kehtestatud erinõuded. Tavaliselt osutavad haiglad peale statsionaarse tervishoiuteenuse ka päevaravi ja ambulatoorseid teenuseid.

Heitunu – mittetöötav isik, kes sooviks töötada ja oleks valmis töö olemasolu korral kohe tööle asuma, kuid ei otsi aktiivselt tööd, sest on kaotanud lootuse seda leida.

Hiline lootesurm (surnultsünd) – vähemalt 500-grammise sünnikaaluga loote üsasisene surm pärast 22. rasedusnädalat.

Hoone – maapinnaga püsikindlalt ühendatud, katuse, välispiirete ja siseruumiga ehitis.

Hukkunu (transpordistatistikas) – inimene, kes suri liiklusõnnetuses saadud vigastuste tagajärjel sündmuskohal või 30 päeva jooksul pärast liiklusõnnetust. Kui inimene suri saadud vigastustesse hiljem kui 30 päeva pärast õnnetust, loetakse ta vigastatuks. Suitsiidi teinud arvestatakse hukkunute hulka.

Hulgikaubandusettevõtte – ettevõtte, mille põhitegevus on kauba (v.a mootorsõidukid ja mootorrattad) edasimüük ja vahendus tööstus- ja kaubanduslikele tarbijatele, asutustele ja organisatsioonidele, k.a liisinguettevõtetele (EMTAK-is tegevusala G46).

Hõivatu ehk töötaja – isik, kes uuritava perioodil töötas ja sai selle eest tasu kas palgatöötaja, ettevõtja või vabakutselisena; töötas otsese tasuta pereettevõttes või oma talus; ajutiselt ei töötanud.

Hõivatud ametikohad – kõik kvartali teise kuu 15. kuupäeval ettevõttes/ asutuses/organisatsioonis olevad tasustatavad ametikohad, millel töötaja või ametnik töötab kas töölepingu, teenistuslepingu või avaliku teenistuse seaduse alusel. Siia kuuluvad ka avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 2 lõikes 2 loetletud isikud ja lõikes 3 loetletud järgmised isikud: Vabariigi President, Vabariigi Valitsuse liige, kohtunik, õiguskantsler, riigikontrolör, riiklik lepitaja, valla- või linnavalitsuse liige, osavalla- või linnaosavanem.

Hõivitud töötajatele – töötasu, töötaja eest tasutav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed.

Imikusurm – alla aastase elusalt sündinud lapse surm.

Impordihinnaindeks – indeks, mis näitab imporditud kaupade hindade muutust.

Import – kaupade sissevedu Eestisse sisetarbimiseks ja välismaale edasimüügiks, taasväljaveo kohustusega ajutine sissevedu töötlemise eesmärgil ning taassissevedu pärast töötlemist väljaspool Eestit. Ei hõlma transiiti ega teenuseid.

Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe – bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhinev õpe, mis sisaldab nii alusõpet kui ka süvendatud spetsialiseerumisega õpet. Üheastmelised integreeritud õpped on arsti-, loomaarsti-, proviisori-, hambaarsti-, arhitekti- ja ehitusinseneriõpe ning klassiõpetaja õpetajakoolitus. Proviisori-, arhitekti-, ehitusinseneriõppe või klassiõpetaja õpetajakoolituse lõpetajale antakse magistrikraad. Arsti-, hambaarsti- või loomaarstiõppe lõpetajale antakse vastavalt arstikraad, hambaarstikraad või loomaarstikraad. Sisseastumise eelduseks on keskharidus või sellega võrdsustatud kutseharidus. Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetamisel saadud haridus annab õiguse kandideerida doktoriõppesse.

Internet – ülemaailmne arvuteid ühendav andmesidevõrk, mis võimaldab kasutada selliseid teenuseid nagu kaugsisselogimine, failiedastus, elektronpost jms. Internetil põhineb ka veeb.

Intressimäär – intressi suurus väljendatuna protsendina tagastamata laenusummast (laenujäagist) või kogu esialgselt laenusummast mingi kindla perioodi (aasta, kuu, päeva) kohta.

Investeeringud põhivarasse – aruandeperioodil soetatud, ka kapitalirendiga omandatud ehitiste, maa, masinate, seadmete, transpordivahendite, sisseseade ja muu inventari maksumus; uusehituse ning olemasoleva põhivara laiendamise, rekonstrueerimise ja renoveerimise puhul ka tehtud tööde maksumus; investeeringud immateriaalsesse põhivarasse ja väärisesemetesse. Hõlmab ka kinnisvarainvesteeringuna klassifitseeritud kinnisvaraobjektide soetamist.

IP-TV (Internet Protocol Television) – digitaalse audiovisuaalmeedia taasedastamise liik, kus andmevoog liigub IP-pakettidena tavalise IP-infrastruktuuri kaudu (kohtvõrgus või interneti teel).

Jaekaubandusettevõte – ettevõte, mille põhitegevus on eelkõige kauba (v.a mootorsõidukid ja mootorrattad) müümine peamiselt kodumajapidamises kasutamiseks (EMTAK-is tegevusala G47).

Jooksevhinnad – vaadeldud ajavahemikul kehtinud hinnad.

Juhtmega püsiühendus – kaabli kaudu leviv internetiühendus.

Juhtmevaba püsiühendus – õhu kaudu leviv, nt WiFi ja WiMaxi tehnoloogial põhinev internetiühendus, mis on seotud ühe kindla asukohaga.

Juriidiline isik – täis-, usaldus- või osaühing, aktsiaselts, tulundusühistu, mittetulundusühing, avalikõiguslik juriidiline isik.

Kaabellevivõrk – elektroonilise side võrk (üldjuhul koaksiaal- või fiiberoptiline), mis on loodud kaabelviteenuse osutamiseks.

Kapitali kogumahutus – põhivara soetamiseks tehtud kulu ja põhivara müügist saadud tulu vahe ning varude muutus. Varude muutust mõõdetakse lisandunud ja kasutatud varude ning varuna hoitud kaupadega seotud kahju väärtuse vahena.

Kapitalikaubad – masinad ja seadmed, mida kasutatakse teiste kaupade tootmiseks, ning tööstuslikud transpordivahendid.

Kapitalisiirded – rahalised ja mitterahalised siirded, mis on seotud vara soetamise või käsutamisega.

Kasum (kahjum) enne maksustamist – ärikasumile on liidetud finantstulud ja maha arvatud finantskulud, s.o kasum (kahjum) enne dividendide tulumaksukulu mahaarvamist.

Kasumitaotluseta erasektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – avalikke teenuseid osutavad erainstituutsioonid (seltsid, ühingud, tarbijate ühendused jms), mida riik ei kontrolli.

Kasumitaotluseta instituutsionaalne sektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – riiklik sektor, kõrgharidussektor ja kasumitaotluseta erasektor.

Kasumitaotluseta üksus – mittetulundusühing, sihtasutus, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus.

Kasutatav kogutulu – instituutsionaalsete sektorite või üksuste esmaste tulude bilansi ja saadud maksete ja siirete (v.a mitterahalised sotsiaalsiirded) summa ning kõikide tehtud maksete ja siirete (v.a mitterahalised sotsiaalsiirded) vahe. Kõigi sektorite/üksuste kasutatavate kogutulude summa on kasutatav kogutulu.

Kasvuhoonegaasid – gaasid, mille molekulid seovad Maalt atmosfääri tagasipeegelduvat infrapunakiirgust, tõstes sellega atmosfääri temperatuuri. Peamised kasvuhoonegaasid on süsinikdioksiid (CO₂), metaan (CH₄), diilämmastikoksiid (N₂O), fluoreeritud süsivesinikud (HFC), perfluoreeritud süsinikuühendid (PFC) ja väävelheksafluoriid (SF₆).

Katse- ja arendustöö – süstemaatiline töö, mida tehakse alus- ja rakendusuringutest saadud teadmiste põhjal uue või täiustatud omadustega materjali, toote, seadme, protsessi, süsteemi või teenuse väljatöötamiseks.

Kaubavahetuse puudujääk ehk defitsiit – summa, mille võrra kaupade impordi maksumus ületab ekspordi oma.

Kaubaveo maht – veomahtude hindamisel kasutatakse kaubaveonäitajatenäitajatena veetud kauba kogust tonnides ja veosekäivet tonnkilomeetrites.

Kaugõpe – õppevorm, mille puhul õppetöö toimub sessiooniti, rõhk on õpilase iseseisval õppel. Õpilasi juhendatakse ja neile tagatakse õppematerjalide olemasolu. Mõiste hõlmab eksterniõpet.

Kaupade hulgemüük – kaupade edasimüük ja vahendus tööstus- ja kaubanduslikele tarbijatele, asutustele ja organisatsioonidele, k.a liisinguettevõtetele. Kaupade vahendamisel kaup vahendajale ei kuulu ja arvestatakse ainult teenustasu.

Kaupade jaemüük – kaupade edasimüük kauplustest, kioskitest ja müügiletidelt eraisikutele isiklikuks tarbimiseks või majapidamises kasutamiseks. Kaupade jaemüügis ei arvestata püsikaupade (autod, mööbel, olmeelektronika, kodumasinad jm) müüki eraisikutele liisinguettevõtte kaudu, kui kauba omanikuks saab liisinguettevõtte.

Keskharidusel baseeruv kutseõpe – kutsekeskharidus keskhariduse baasil, kutseharidus keskhariduse baasil.

Keskonnakaitsekulutus – kulutus, mille eesmärk on hoida ära keskkonnasaastet või vähendada seda.

Keskmine brutokuupalk – tasu tegelikult töötatud ja mittetöötatud aja eest, mille summa on jagatud täistööajale taandatud töötajate keskmise arvuga. Tasu mittetöötatud aja eest on puhkusetasud (kompensatsioonid) ja toetused, tööseisakutasud, streigi ja töösuula ajal makstavad tasud, osaliselt tasustatava puhkuse tasud töömahu või tellimuse ajutise vähenemise korral, taseme- või tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud. Siia kuuluvad ka lisatasud ja toetused (jõulutoetus, kvartali ja aasta lisatasu, elukalliduse kompensatsioon jms), kui nende arvestamise aluseks ei ole töötatud aeg, ja mitterahaline tasu (loonustasu). Tasu tegelikult töötatud aja eest on ajatööpalgad ja tükitööpalgad, lisatasud ületundide, õhtuse töö, öötöö ja puhkepäevadel töötamise eest, samuti rasketes ja tervisekahjulikes tingimustes töötamise eest, kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarselt makstavad preemiad ja lisatasud. Siia kuuluvad ka ebaregulaarsed lisatasud ja preemiad (kvartali- ja aastapremia, jõulutoetus, elukalliduse kompensatsioon jms), kui nende arvestamise aluseks on töötatud aeg.

Keskmise suurusega ettevõtte – 50–249 hõivatuga ettevõtte.

Kindlustushüvitis koondamise korral (määratakse alates 01.07.2009) – hüvitis, mida makstakse koondamise korral töötajale, kelle töösuhe selle tööandja juures on kestnud (või ametnikule, kelle teenistusstaaz on kestnud)

- 5 kuni 10 aastat – ühe kuu keskmise töötasu või palga ulatuses,
- üle 10 aasta – kahe kuu keskmise töötasu või palga ulatuses.

Kinnisasi – maatükk koos selle oluliste osadega. Maatüki olulised osad on sellega püsivalt ühendatud asjad (ehitised, kasvav mets, koristamata vili jne) ja maatükiga seotud asjaõigused.

Kinnisvara – isikule kuuluvad kinnisasjad ja kinnisasjadega seotud rahaliselt hinnatavad õigused ning kohustused, sh hoonestusõigus ja kasutusvaldus.

Kinnisvara ostu-müügitehing – ostu-müügitehing, mille objekt on kinnistusraamatusse kantud. Siia kuuluvad:

- hoonestamata kinnisasja ostu-müügitehingud, mille objekt on ainult maatükk;
- hoonestatud kinnisasja ostu-müügitehingud, mille objekt on maatükk koos olemasolevate või ehitusjärgus hoonetega.

Kinnisvara ostu-müügitehingu väärtus – ostu-müügitehinguga võõrandatud kinnisvara tehingujärgne maksumus.

Klient (sidestatistikas) – üldkasutatavat elektroonilise side teenust kasutav isik, kellel on selle teenuse kasutamiseks leping sideettevõtjaga.

Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused – residentide tehtud kulutused (sh arvestuslikud) kaupadele ja teenustele lõpptarbimise eesmärgil, sh nendele kaupadele ja teenustele tehtud kulutused, mis on müüdnud majanduslikult ebaolulise hinnaga.

Kogutootlikkus (lisandväärtuse alusel) – lisandväärtus jagatuna kogukuludega.

Konsolideeritud koondelarve – eelarve, mille puhul on eelarvete tuludest ja kuludest lahutatud valitsemissektorisisesed sotsiaalmaksud ja muud jooksvad siirded.

Kontsern – juriidiliselt või finantsiliselt seotud ettevõtete assotsiatsioon, kuhu kuuluvad emaettevõtte ja tema otseselt või kaudselt kontrollitavad ettevõtted.

Koolieelne lasteasutus – koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus.

Korteriomand – omand ehitise reaalosa üle, millega on ühendatud mõtteline osa reaalosa juurde kuuluvast kaasomandist. Korteriomandi eseme reaalosa on piiritletud eluruumid või mitteiluruumid ja nende juurde kuuluvad hooneosad, mida on võimalik eraldi kasutada ning mida saab muuta, kõrvaldada või lisada kaasomandit või teise korteriomaniiku õigusi kahjustamata või hoone välist kaju muutmata. Korteriomandi eseme reaalosa hulka võib kuuluda ka püsiva markeeringuga tähistatud garaažiosa.

Kriminaalhooldusalune – tingimisi karistatud või tingimisi karistusest enne tähtaega vabastatud süüdimõistetut, kelle kohus on määranud katseajaks kriminaalseaduses sätestatud korras kriminaalhooldaja järelevalve alla.

Kulud kokku – arvutatakse olenevalt ettevõttes kasutusel olevast kasumiaruande skeemist. Skeem 1: kaubad, toore, materjal ja teenused + mitmesugused tegevuskulud + tööjõukulud + kulum ja põhivara väärtuse langus. Skeem 2: müüdü toodangu (kaubad, teenused) kulu + turustuskulud + üldhalduskulud.

Kuritegu – karistusseadustikus sätestatud süütegu, mille eest on füüsilisele isikule põhikaristusena ette nähtud rahaline karistus või vangistus ja juriidilisele isikule rahaline karistus või sundlõpetamine.

Kutsekeskharidus – kutseharidusstandardi ja kutse- või erialade riiklike õppekavadega kehtestatud nõuete kogum. Kutsekeskhariduse omandamine loob eeldused ja annab õiguse asuda tööle õpitud kutse- või erialal või jätkata õpinguid, et omandada kõrgharidus.

Kõrgharidussektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – ülikoolid, tehnikakolledžid ja muud kõrgemad õppeasutused, nende kontrollitavad uurimisinstituudid, katsejaamad ning kliinikud.

Külastaja (turismi- ja majutusstatistikas) – isik, kes reisib tavakeskkonnast välja kõige rohkem 12 järjestikuseks kuuks ja kelle reisi põhieesmärk ei ole sihtkohas tasustatav tegevus. Külastajad jagunevad turistideks ehk ööbivateks külastajateks ja ühepäevakülastajateks. Igapäevane elukeskkond ehk tavakeskkond on isiku elu- ja töö- või õppimiskoha ning muude tihti (vähemalt kord nädalas) külastatavate kohtade (kirik, kauplus, polikliinik) vahetus läheduses asuv ala. Igapäevane elukeskkond hõlmab ka suvilaid ja maakodusid, kui neid külastatakse vähemalt kord nädalas.

Lahendatud kuritegu – kohtusse saadetud kuritegu ja kuritegu, mille menetlemine on kohtueelses menetluses kriminaalmenetluse seadustiku §-de 201–205 alusel lõpetatud.

Lairibateenus – elektroonilise side teenus, mille kasutamiseks on vajalik lairibaühendus.

Lairibaühendus – ühendus üldkasutatava elektroonilise side võrguga, mis võimaldab andmeedastust kiirusega üle 144 kbit/s.

Lapsetoetus – lapsetoetusele on õigus igal lapsel sünnimomendist kuni 16-aastaseks saamiseni. Lapsel, kes õpib päevases õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis põhikoolis või gümnaasiumis või põhikooli baasil kutseõppeasutuses, on õigus lapsetoetusele kuni 19-aastaseks saamiseni. 19-aastaseks saamisel makstakse toetust jooksva õppeaasta lõpuni.

Lastega leibkond – leibkond, kus on vähemalt üks 0–17-aastane laps.

Lasteta leibkond – leibkond, kus ei ole ühtegi 0–17-aastast last.

Lavastus – lavastaja, näitlejate, teatrikunstnike, heliloojate ja teiste teatritöötajate koostöös sündiv, peamiselt mõnel näitekirjaniku lool põhinev loometeos, mille valmimiseks loetakse avalikku esmaettekannet ehk esietendust.

Legaalselt indutseeritud abort (meditsiiniline abort) – jaguneb legaalseks ja terapeutiliseks abordiks. Legaalne abort on raseduse seaduslik katkestamine naise soovil. Terapeutiline abort on raseduse katkestamine meditsiinilistel näidustustel.

Leibkond – ühises põhieluruumis (ühisel aadressil) elavate isikute rühm, kes kasutab ühiseid raha- ja/või toiduresse ja kelle liikmed ka ise tunnistavad, et on ühes leibkonnas. Leibkond on ka üksi elav isik.

Lihatoodang – tegevuslooga lihakäitlemisettevõtetele või kokkuostjatele tapaks, k.a ekspordiks (väljavedu Eestist nii väljapoole Euroopa Liitu kui ka teistesse Euroopa Liidu riikidesse) müüdnud ning majapidamistele kuuluvates tapapunktides tapetud või teenustööna mujal tappa lastud loomade liha.

Liiklusõnnetus teel – juhtum, kus vähemalt ühe sõiduki liikumise või teelt väljasõidu tõttu saab inimene vigastada või surma. Tee all mõistetakse maanteed, tänavat, parklat, õueala või muud liikluseks kasutatavat rajatist koos kõnniteede, kergliiklusteede, teepeenarde, haljas-, eraldus- või muude ribadega. Liiklusõnnetuste hulka ei arvestata juhtumeid, kus jalakäija saab kannatada rongi alla jäädes, võistluste tõttu avalikuks kasutamiseks suletud teelõigul juhtuvaid õnnetusi võistlusel osalevate sõidukitega ning tee-ehitus-, teeremondi- või teehooldustöödel osalevate sõidukite ja inimestega juhtuvaid õnnetusi.

Linnaline asula – linn, vallasisene linn ja alev.

Lisandväärtus – rahalises väljenduses toodang, millest on maha arvatud vahetarbimine.

Loomulik iive – aasta jooksul sündinute ja surnute arvu vahe. Positiivne loomulik iive näitab sündide, negatiivne surmade ülekaalu.

Loomuliku iibe kordaja – aasta elussündide ja surmajuhtude arvu vahe 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

Lõpliku menetlusotsusega kuritegu – jõustunud süüdimõistva kohtulahendiga kuritegu ja kuritegu, mille menetlemine on kriminaalmenetluse seadustiku §-de 201–205 alusel lõpetatud.

Maa-asula – alevik ja küla.

Magistriõpe – kõrghariduse teise astme õpe, mille kestel üliõpilane süvendab erialateadmisi ja -oskusi ning omandab iseseisvaks tööks ja doktoritööpeks vajalikke teadmisi ja oskusi. Sisseastumistingimuseks on bakalaureusekraadi või sellega võrdsustatud haridustaseme olemasolu.

Mahuindeks – näitab kaupade müügi mahu muutust püsivhindades võrreldes mingi eelmise perioodi müügiga. Indeksi arvutamisel on kasutatud kaupade hinnaindekseid.

Majanduslikult aktiivsed ehk töötajad – isikud, kes soovivad töötada ja on võimelised seda tegema (hõivatud ja töötud kokku).

Majanduslikult passiivsed ehk mitteaktiivsed – isikud, kes ei soovi töötada või ei saa seda mingil põhjusel teha (nt koduperenaised, mittetöötavad õppurid, puudega inimesed, lapsehoolduspuhkusel viibivad vanemad jne).

Majutatu – turist ehk ööbiv külastaja, kes veedab vähemalt ühe öö majutusettevõttes.

Majutusettevõte – majandusüksus, mille kaudu ettevõtja osutab oma majandus- või kutse-tegevusega majutusteenust. Majutusettevõtte liigid on järgmised: hotell, motell, külalistemaja, hostel, puhkeküla ja -laager, puhkemaja, külaliskorter ning kodumajutus. Turistide majutusüksused on jaotatud kahte põhirühma: kollektiivmajutus (teenindavad turiste äriüksustena) ja eramajutus. Majutusstatistika kajastab ainult kollektiivmajutuskohtade andmeid.

Majutusteenus – regulaarse või ajutise ööbimisvõimaluse ning sellega kaasneva kauba või teenuse pakkumine ja müük.

Maksukohustuslaste register – Maksu- ja Tolliameti peetav register, kuhu kantakse kõik maksukohustuslased alates 1999. aastast.

Metsa looduslikule uuenemisele kaasaaitamine – maapinna mineraliseerimine või teised uuenduse teket ja arengut soodustavad võtted.

Mikroettevõte – 1–9 hõivatuga ettevõte.

Mitteelamu – vt mitteeluhoone.

Mitteeluhoone – hoone, mis ei ole mõeldud alaliseks elamiseks.

Mittemaksuline tulu – teenuste osutamisest või kaupade müügist saadud tulu.

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste register – Harju, Tartu, Pärnu ja Viru maakohtu juures peetav register, kuhu alates 1. oktoobrist 1996 registreeritakse mittetulundusühinguid ja sihtasutusi.

Mobiilne internetiühendus – mobiilivõrgu kaudu leviv internetiühendus.

Muud siirded (valitsemissektori rahanduses) – siirded, mis tehakse teistele valitsemissektori tasanditele, rahvusvahelise koostöö raames välisriikide valitsustele või rahvusvahelistele organisatsioonidele, mittetulundusorganisatsioonidele või kodumajapidamistele (v.a sotsiaalsiirded).

Müügitulu – kõikide nii põhi- kui ka kõrvaltegevusena valmistatud toodete, teenuste ja kaupade müügist saadud või saadaolev tulu, mis ei sisalda käibemaksu ega aktsiise. Müügitulu võrdub saadud või saadaoleva tasuga ja arvestatakse tekkepõhiselt.

Müük mitteresidentidele – müügitulus sisalduv toodete, kaupade ja teenuste müük välismaal registreeritud juriidilistele isikutele või alaliselt väljaspool Eestit elavatele füüsilistele isikutele. Omatoodetud tööstustoodangu ja osutatud tööstusteenuste müük mitteresidentidele ei hõlma materjali maksumust tagasimüügi ehk reekspordi puhul, kui töötluseks sissetoodud materjali kuludes ei sisaldu (kajastatakse ainult saadud teenustasu).

Neonataalsurm – imiku surm esimese nelja elunädala jooksul.

Netolaenuandmine (-võtmine) – netosäästu ning saadud ja makstud kapitalisiirete bilansi summa miinus kapitali kogumahutus miinus mittetoodetud mittefinantsvara soetamise ja realiseerimise bilanss. Kogumajanduse netolaenuandmise korral on välismaailm netolaenuandja riigile võlgu, netolaenuvõtmise korral aga ollakse välismaailmale võlgu.

Netosissetulek – palgatöö eest ja individuaalsest teisest tegevusest saadud sissetuleku, omanditulu, sotsiaalsete siirete, teistelt leibkondadelt saadud regulaarsete rahaliste maksete ja enammakstud tulumaksu tagastuse summa, millest on maha arvatud leibkonna tehtud regulaarsed rahalised maksed teistele leibkondadele, varalt tasutud maksud ja tulumaksu juurdemaksed.

Netototemaks – tootemaks, millest on maha arvatud tootesubsiidiumid.

Näitus – muuseumi püsiekspositsioonidele lisaks korraldatav lühemaajaline väljapanek.

Omajõul Eestis tehtud ehitustööd – ehitustööde maksumus ilma Eestis ostetud alltöövõtutööde ja välisriikidesse tehtud ehitustööde maksumuseta, millele on liidetud või millest on maha arvatud lõpetamata ehituse varude muutus.

Omaniku liik – omaniku liikide jaotus on ettevõtjate klassifitseerimise alus, mis lähtub nende kapitaliosalusest (häälteenamuse kuuluvusest) äriühingus.

Oodatav eluiga – mingis vanuses keskmiselt elada jäävate aastate arv, kui suremus ei muutuks. 0 aasta vanuses – oodatav eluiga sünnimomendil, mida käsitletakse ka keskmise elueana.

Osalise tööajaga töötaja – hõivatu, kes töötab alla 35 tunni nädalas. Erandiks on ametid või vanus, mille puhul on lühendatud tööaeg seadusega kehtestatud.

Palk – tasu, mida tööandja arvestab töötajatele aruandeperioodil tehtud töö eest.

Pedagoog – koolis õppe ja kasvatustöö alal töötav inimene, sh algklassiõpetaja, aineõpetaja, logopeed, koolidirektor, õppealajuhataja ja nende abi.

Perinataalsurm – surnultsünd või surmajuht perinataalperioodil (algab 22. rasedusnädala möödumisel ja lõpeb 0–6 päeva pärast sündi).

Pilvandmetöötlus – internetis teenustena pakutavad rakendused, andmetöötlus- ja salvestusvõimalused jms, mille kasutamiseks ei pea kasutaja oma arvutisse midagi installeerima, nt Google Docs, Picasa. Pilvandmetöötluse teenust iseloomustavad järgmised tunnused: 1) seda pakutakse teenuseosutajate serveritelt; 2) teenuse mahtu saab kergesti muuta (nt kasutajate arvu või salvestusmahu muutmine); 3) klient saab teenust kasutada vastavalt oma vajadusele pärast seda, kui ta on teinud vähemalt esmase seadistamise, kusjuures sel puhul ei ole vaja teenuseosutaja sekkumist; 4) teenuse eest tasutakse kas teenuse kasutajate arvu või teenuse mahu järgi või ettemaksuna.

Primaarsektor – põllumajandus, jahindus, metsamajandus ja kalapüük.

Puhaskasum (-kahjum) – aruandeaasta kõigi tulu- ja kulusummade vahe.

Puue – inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, mis koostoides mitmesuguste suhtumuslike ja keskkondlike takistustega tõkestab teistega võrdsetel alustel ühiskonnaelus osalemist. Eristatakse kolme puudeastet:

- keskmine – isik vajab regulaarselt kõrvalabi või juhendamist vähemalt kord kuus;
- raske – isik vajab kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet igal ööpäeval;
- sügav – isik vajab pidevat kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet ööpäev läbi.

Põhiharidusel baseeruv kutseõpe – põhiharidust eeldav kutseharidus, kutseõpe põhihariduse baasil, põhiharidust eeldav kutse- ja keskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, kutsekeskharidusõpe, põhiharidust eeldav keskeri-/tehnikumiharidus.

Põhikool – üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks. Põhikoolis on 1.–9. klass (1989. aastani 1.–8. klass). Mõiste ei hõlma erivajadustega laste koole.

Põhikooliaste – põhikooli 1.–9. klass, mis jaguneb põhikooli 1.–6. klassiks ja põhikooli 7.–9. klassiks.

Põllumaa – regulaarselt külvikordade järgi töödeldav maa.

Põllumajanduslik kodumajapidamine – üksus, kus kasutatavat põllumajandusmaad on alla hektari (või pole üldse), kus toodetakse põllumajandussaadusi peamiselt oma tarbeks ja kus on vähemalt 50 ruutmeetrit köögiviljamaad või 3 viljapuud või 6 marjapõõsast; vähemalt 10 küülikut, 10 kodulindu või teisi põllumajandusloomi; vähemalt 3 mesilaspere.

Põllumajanduslik majapidamine – ühtse majandusliku ja tehnilise juhtimisega üksus, kus toodetakse põllumajandussaadusi või säilitatakse maad heades põllumajandus- ja keskkonnanäingimustes ning kus kasutatavat põllumajandusmaad on vähemalt üks hektar või kus kasutatavat põllumajandusmaad on alla ühe hektari ja põllumajandussaadusi toodetakse peamiselt müügiks.

Päevaravi – tervishoiuteenus, mille puhul patsient vajab ravi või uuringute tõttu jälgimist mõne tunni jooksul ravivoodis, kuid läheb ööseks koju.

Päevaõpe – õppevorm, mille puhul õppetöö toimub päevasel ajal ja täiskoormusega.

Püsirohuma – rohu või muude rohttaimede kasvupind, mis on saadud kas looduslikul viisil (isekülv) või harimise teel (külvamine) ja mis ei ole vähemalt viis aastat põllumajandusliku majapidamise külvikorraga hõlmatud olnud. Siia võivad kuuluda ka teised karjatamise seisukohalt sobilikud liigid, juhul kui valdavaks jääb rohi või muud rohttaimed.

Püsihinnad – hinnaindeksiga deflateeritud jooksevhinnad.

Püsiühendus – suurt infoedastuskiirust võimaldav pidev lairiba-internetiühendus telefoniliinide (ADSL), kaabli (ka valguskaabli) jms kaudu.

Raadioside (Wireless Local Loop ehk WLL) – traadita sideühendus ehk raadiosideühendus, mis on loodud sideettevõtja ja lõppkasutaja vahelise nn viimase miili ühendamiseks, et lõpptarbija saaks kasutada selle sideettevõtja pakutavaid telefoni-, interneti- või muid elektroonilise side teenuseid. Eestis on enim levinud WiMAX (Worldwide Interoperability for Microwave Access) ja CDMA2000 1x EVDO (Kõu internet) tehnoloogia.

Rahvapension – pension, mis on määratud isikule, kellel ei ole nõutava pensioniõigusliku või pensionikindlustusstaaži puudumise tõttu õigust vanadus-, töövõimetus- või toitjakaotuspensionile.

Rahvus – andmed tuginevad isiku enesemääramisele. Lapse rahvuse määramise aluseks on ema rahvus.

Rahvusvaheline vedu – sõitjate või kauba kohaletoimetamine Eesti riigipiiri ületades. Reisi lähtepunkti ja/või sihtpunkt asuvad väljaspool Eestit.

Rakenduskõrgharidusõpe – kõrghariduse esimese astme õpe, mille kestel üliõpilane omandab kindlal kutsealal töötamiseks või magistriõppes edasiõppimiseks vajaliku pädevuse. Rakenduskõrgharidusõppe alustamise tingimuseks on keskhariduse olemasolu või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon. Rakenduskõrgharidusõppe lõpetanud isikul on õigus jätkata õpinguid magistriõppes õppeasutuse nõukogu kehtestatud tingimustel ja korras.

Rakendusuring – algupärane uuring uute teadmiste saamiseks esmase eesmärgiga leida neile teadmistele kindel rakendusvaldkond või -eesmärk.

Ravikindlustus – riiklikult tagatud süsteem, mille eesmärk on tervise säilitamine, haigusest või vigastusest tingitud ajutise töövõimetus kulude ja ravikulude tasumine ning hüvitise maksmine raseduse ja sünnituse korral.

Ravivoodi – haiglaravivoodi või statsionaarne ravivoodi ehk voodi, mis on mõeldud patsiendile haiglas ööpäevaringse tervishoiuteenuse osutamiseks. Ravivoodite arv esitatakse aasta lõpu seisuga. Ravivoodite hulka ei arvestata vastsündinute hälle ega kuvõõse.

Remondi- ja rekonstrueerimistöõde hinnaindeks – indeks, mis näitab nimetatud töödele iseloomuliku ehitustegevuse maksumuse muutust ametihoonete puhul ehitusplatsi otsekulude tasemel.

Remonttööd – ehitustööd hoone/rajatise või selle konstruktsioonide (alused, kande- ja piirdekonstruktsioonid, tehnosüsteemid jm) taastamiseks. Selle tulemusena pikeneb remonditud põhivara eluiga ja/või suureneb selle väärtus.

Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register – Rahandusministeeriumi peetav register, kuhu alates 1999. aastast registreeritakse valitsusasutusi ja nende hallatavaid riigiasutusi.

Riigikohus – kõrgeima astme kohus.

Riigisisene vedu – sõitjate või kauba kohaletoimetamine Eesti piires.

Riiklik sektor (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – ühiskonnale üldteenuseid (v.a kõrgharidus) osutavad riigi tegevusüksused ning riigi rahastatavad ja kontrollitavad kasumitaotluseta institutsioonid.

Ristluslaev – reisilaev (matkelaev), mis on mõeldud reisijatele mitmekülgse huvireisi pakkumiseks. Kõikidel reisijatel on kajut ja pardal on meelelahutusvõimalused. Ristluslaevade hulka ei kuulu tavalisi parvlaevateenuseid osutavad laevad, isegi mitte siis, kui mõned reisijad peavad sellist teenust ristluseks. Peale selle ei kuulu nende hulka ka kaubalaevad, mis saavad vedada väga piiratud arvul reisijaid, kellel on oma kajut, ega laevad, mis on mõeldud ainult ühepäevaste ekskursioonide jaoks.

Rändesaldo – aasta jooksul sisse- ja väljarännanute arvu vahe. Positiivne rändesaldo näitab sisserände, negatiivne väljarände ülekaalu.

Ränne – elukoha muutus üle asustusüksuse piiri.

Sekundaarsektor – mäetööstus, töötlev tööstus, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus ning ehitus.

Sisemajanduse koguprodukt (SKP) turuhindades – residentide toodetud lisandväärtuste summa kogurahvamajanduse ulatuses, millele on lisatud netotootemaksud.

Siseränne – elukohavahetus Eesti ühest asustusüksusest teise. Sama maakonna asustusüksuste vahelisi elukohavahetusi nimetatakse maakonnasiseseks rändeks ja elukohavahetusi ühe maakonna asustusüksusest teise maakonna asustusüksusesse maakondadevaheliseks rändeks.

Siseturist – Eesti püsielanik, kes reisib Eesti piires, kuid kelle reis tavakeskkonnast välja hõlmab vähemalt üht ööbimist.

Sisseränne – tegevus, mille käigus isik asub alaliselt elama uude asustusüksusesse ajaks, mis on või eeldatavalt on vähemalt 12 kuud, olles enne alaliselt elanud teises asustusüksuses.

Sissetulekukvintiiil – viiendik aasta ekvivalentnetosissetuleku alusel järjestatud elanikkonnast. Esimesse ehk madalaimasse kvintiiili kuulub kõige väiksemat ekvivalentnetosissetulekut saav viiendik elanikkonnast, teise järgmine viiendik jne.

Sotsiaalmaksud – sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed.

Sotsiaalsed siirded – riigi või kohaliku omavalitsuse poolt sotsiaalkaitseskeemide kohaselt üksikisikule/leibkonnale makstud hüvitised (pensionid, töötu abiraha, lastetoetus, töövõimetus-hüvitis jms), mille eesmärk on kergendada üksikisiku/leibkonna toimetulekut sissetuleku osalise või täieliku kaotuse korral. Leibkonna eelarve uuringus arvestatakse siiretena ka eraomandisse kuuluvate vahendite ümberjaotamist (alimendid, elatusraha, kingitud raha jms).

Sotsiaalteenus – isiku või perekonna toimetulekut soodustav mitterahaline toetus.

Sotsiaaltoetus – isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus.

Sotsiaaltoetused (valitsemissektori rahanduse statistikas) – kodumajapidamistele makstavad rahalised või mitterahalised siirded, mis vabastavad nad sotsiaalsete riskide või vajadustega seotud rahalisest koormusest.

Standarditud suremuskordaja – rahvastiku suremuse võrdlemiseks kasutatav suhtarv, mis kõrvaldab soo-vanuskooosseisu erinevuse mõju. Arvutatud 1976. aastal avaldatud Euroopa standardrahvastiku vanusjaotuse alusel, et võrrelda, milline oleks suremus juhul, kui Eesti rahvastiku vanusjaotus oleks samasugune nagu standardrahvastikul. Kordaja arvutamisel on teadmata vanusega surnud arvatud vähemalt 85-aastaste hulka.

Statistiline profiil – majanduslikult aktiivsete üksuste (äriühingute, füüsilisest isikust ettevõtjate, asutuste, mittetulundusühingute) kogum, mida Statistikaamet kasutab majandusstatistika üldkogumina alates 1994. aastast.

Statsionaarne arstiabi – haiglaravi ehk tervishoiuteenus, mille osutamiseks on vajalik patsiendi ööpäevaringne viibimine haiglas.

Subsiidiumid – maksed, mida valitsemissektor teeb tootjatele eesmärgiga mõjutada nende tootmistaset ja hindu või kompenseerida tootmisteguritega seotud kulusid.

Suhtelise vaesuse määr – nende isikute osatähtsus, kelle ekvivalentnetosissetulek on suhtelise vaesuse piirist madalam.

Suhtelise vaesuse piir – 60% leibkonnaliikmete aasta ekvivalentnetosissetuleku mediaanist.

Suhtelise vaesuse süvik – suhtelises vaesuses olevate isikute mediaansissetuleku kaugus vaesuse piirist protsentides.

Summaarne sündimuskordaja – keskmine elusalt sündinud laste arv naise kohta tema elu jooksul, kui kehtiksid konkreetse aasta sündimuse vanuskordajad. Arvutatakse vaadeldud ajavahemiku sündimuse vanuskordajate alusel.

Suremuse vanuskordaja – surmajuhtude arv 1000 või 100 000 sama vanuserühma aastakeskmise elaniku kohta.

Suremuse üldkordaja – surmajuhtude arv aastas 1000 aastakeskmise elaniku kohta.

Surnultsünd – vt „hiline lootesurm“.

Suurettevõte – vähemalt 250 hõivatuga ettevõtte.

Sõidukikaubandusettevõtte – ettevõtte, mille põhitegevus on mootorsõidukite ja mootorrataste hulgi- ja jaemüük ning remont (EMTAK-is tegevusala G45).

Sõitjakäive – sõitjate veol tehtud töö maht, mida mõõdetakse sõitjakilomeetrites. Ühele sõitjakilomeetrile vastab ühe sõitja vedu ühe kilomeetri kaugusele.

Sügava materiaalse ilmajäetuse määr – nende inimeste osatähtsus, kes ei saa endale võimaldada vähemalt nelja komponenti üheksast: 1) üüri- ja kommunaalkulude tasumine, 2) kodu piisavalt soojana hoidmine, 3) ettenägematud kulutused, 4) üle päeva liha, kala või nendega samaväärseid valke sisaldava toidu söömine, 5) nädalane puhkus kodust eemal, 6) auto, 7) pesumasin, 8) värviteler või 9) telefon.

Sündimuse vanuskordaja – elussündide arv aastas 1000 sama vanuserühma naise kohta. Mõõdab sündimust vanuserühmades.

Sündimuse üldkordaja – elussündide arv aastas 1000 elaniku kohta.

Sünnijärjekord – näitab, mitmes elussündinu on vastsündinu emale, arvestamata seda, kas eelmised lapsed on sünni registreerimisel elus või mitte.

Sünnitoetus – toetus, mida on õigus saada ühel vanematest lapse sünni korral, samuti lapsendajal, eestkostjal või hooldajal, kui varem ei ole sama lapse eest sünnitoetust makstud.

Sünnituste arv – sünnituste koguarv aastas, k.a surnultsünnid. Mitmikesünnitus loetakse üheks sünnituseks.

Süütegu – kuritegu ja väärtegu, mis on karistatav.

Taaste brutokordaja – elu jooksul sünnitatud keskmine tütarde arv naise kohta. Arvutatakse vaadeldud ajavahemiku sündimuse vanuskordajate alusel.

Taastuvatest allikatest toodetud energia – mittefossiilsetest allikatest saadud energia ehk tuuleenergia, päikeseenergia, maasoojus, laineenergia, hoovuste energia, hüdroenergia, biomass, prügilagaas, reoveepuhastigaas ja biogaasid.

Tarbekaubad – valmistooted ja lõpptarbimiseks mõeldud kaubad.

Tarbijahinnaindeks – indeks, mis näitab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

Tarbimiskaal – leibkonnaliikmele tema vanuse järgi määratud kaal, mis võtab arvesse leibkonna ühist tarbimist.

Tasemeharidus – formaalharidussüsteemis omandatav haridus.

Teadlased ja insenerid (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – teaduskraadi või kõrgharidusega isikud, kes tegelevad professionaalidena alus- ja rakendusuringutega või teevad katse- ja arendustöid uute teadmiste, toodete, protsesside, meetodite ja süsteemide loomiseks; teadus- ja arendustegevusega seotud õppejõud, samuti teadusasutuste ja nende allüksuste juhid, kes kavandavad või korraldavad teaduslik-tehnilisi projekte; algupäraste uuringutega tegelevad doktorandid ja magistrandid.

Teadus- ja arendustegevus – loov süstemaatiline töö, mille eesmärk on uute teadmiste saamine (k.a inimest, kultuuri ja ühiskonda puudutavad teadmised) ning nende teadmiste rakendamine.

Teadus- ja arendustegevuse töötajad – teadlased ja insenerid, tehnikud ning abipersonal, kelle tööajast vähemalt 10% kulub teadus- ja arendustegevusele.

Teenindusettevõtte – ettevõtlusega tegelev äriühing, mille põhitegevusala on mitmesuguste teenuste osutamine. Siia kuuluvad järgmised tegevusalad:

- info ja side – kirjastamine; kino- ja videofilmide ning telesaadete tootmine; helisalvestiste ja muusika kirjastamine; programmid ja ringhääling; telekommunikatsioon; programmeerimine; konsultatsioonid jms tegevused; infotegevus;
- kinnisvaraalane tegevus;
- kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus – juriidilised toimingud ja arvepidamine; peakontorite tegevus; juhtimise nõustamine; arhitekti- ja inseneritegevused; teimimine ja analüüs; teadus- ja arendustegevus; reklaamindus ja turu-uuringud; muu kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus; veterinaaria;
- haldus- ja abitegevused – rentimine ja kasutusrent; tööhõive; reisibüroode ja reisikorraldajate tegevus, reserveerimine jms tegevus; turvatöö ja juurdlus; hoonete ja maastike hooldus; büroohaldus ning büroode ja muu äritegevuse abitegevused;
- haridus;
- tervishoid ja sotsiaalhoolekanne;
- kunst, meelelahutus ja vaba aeg – loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus; raamatukogude, arhiivide, muuseumide ja muude kultuuriasutuste tegevus; hasartmängude ja kihlvedude korraldamine, sporditegevus ning lõbustus- ja vaba aja tegevused;
- muud teenindavad tegevused – arvutite, tarbeesemete ja kodutarvete parandus; muu teenindus.

Tehnikud (teadus- ja arendustegevuse statistikas) – teadus- ja arendustegevusega seotud isikud, kellel on kutseharidust või tehnilist ettevalmistust kinnitav dokument ja kes töötavad teadlaste või inseneride juhtimisel. Tehnikutega samaväärsed on sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas teadlaste ja inseneride juhendamisel oma tööülesandeid täitvad töötajad.

Teise astme kohus – ringkonnakohus.

Teise astme kuritegu – süütegu, mille eest on karistusseadustikus karistusena ette nähtud kõige rohkem viie aasta pikkune tähtajaline vangistus või rahaline karistus.

Tertsiaarsektor – kaubandus, teenindus jms.

Tervishoiutöötaja – tervishoiuteenust osutav eriharidusega töötaja.

Toetused (valitsemissektori rahanduse statistikas) – rahvusvahelise koostöö raames välismaailma valitsustelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud abi, teistelt sektoritelt saadud toetused ja annetused ning mitteeelukindlustuse netopreemiad.

Toimetulekupiir – summa, mis on vajalik minimaalseks igapäevaseks äraelamiseks ühe kuu jooksul.

Toimetulekutoetus – riigi abi, mida maksab puudusekannatajatele kohalik omavalitsus. Puuduse leevendamiseks kasutatavad kohalikud omavalitsused olenevalt olukorrast nii sotsiaalteenuseid kui ka muud sotsiaalabi. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud ei ole olnud efektiivsed.

Toitjakaotuspension – töövõimetute perekonnaliikmete ja nendega võrdsustatud isikute pension ajal, mil nad vastavad selle pensioni saamiseks ettenähtud tingimustele.

Toodang – residentide toodetud kaupade ja teenuste väärtus. Hõlmab turutoodangut, enda tarbeks toodetut, valitsemissektori turuväliselt toodangut ja kasumitaotluseta institutsioonide teenuseid kodumajapidamistele.

Tootmis- ja impordimaksud – kohustuslikud, vastuteenustega kompenseerimata rahalised või mitterahalised maksed, mida valitsemissektor või Euroopa Liidu institutsioonid koguvad kaupade ja

teenuste tootmiselt ja impordilt, tööhõivelt, maa, ehitiste või muu tootmises kasutatud vara omandiõiguselt või kasutamisel. Need maksud tuleb tasuda olenemata sellest, kas kasumit saadakse või mitte.

Transiit – kaubavedu, mille puhul peale- ja mahalaadimise riik on välisriik. Eesti on transiitriik. Transiitkauba hulka arvestatakse ka riigipiiril raudteetranspordivahendilt teist liiki transpordivahendile või teist liiki transpordivahendilt raudteetranspordivahendile laaditud kaup.

Tulu- ja omandimaksud – kõik kohustuslikud, vastuteenustega kompenseerimata rahalised või mitterahalised maksed, mida perioodiliselt koguvad institutsionaalsete üksuste tulult ja varalt valitsemissektor ja välismaailm, ning mõningad perioodilised maksud, mis pole seotud ei tulu ega varaga.

Tulude ja kulude tasakaal – tulud ja toetused kokku, millest on maha arvatud kulud ja antud netolaenu. Tulude ülekaal kuludest väljendab ülejääki, kulude ülekaal tuludest puudujääki.

Turism – reisimine väljapoole tavakeskkonda ja seal puhkuse, äri või muul eesmärgil viibimine kõige rohkem 12 järjestikust kuud.

Turist ehk ööbiv külastaja – isik, kelle reis tavakeskkonnast välja hõlmab vähemalt üht ööbimist sihtkohas.

Tööandja maksejõuetus – tööandja on maksejõuetu, kui kohus on kuulutanud välja pankroti või lõpetanud pankrotimenetluse selle raugemise tõttu.

Tööealised – rahvastiku majandusliku aktiivsuse uurimise aluseks võetav rahvastik vanuses 15–74 aastat ehk tööjõu-uuringu objekt.

Tööga hõivatud – ettevõttes töötavad isikud olenemata nende tööädala pikkusest. Tööga hõivatute arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Tööga hõivatute hulka kuuluvad:

- ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed;
- täis- või osaajaga töötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- väljaspool ettevõtet töötavad isikud (turustuspersonal jt), kes kuuluvad ettevõtte töötajate koosseisu ja on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel või õppepuhkusel olijad, streikijad jt);
- hooajatöötajad, praktikandid (õpipoisid) ja kodus töötavad isikud, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- töövõtulepinguga töötavad isikud.

Tööhõive määr – hõivatute osatähtsus tööealises rahvastikus.

Tööintensiivsus leibkonnas – leibkonna tööealiste (16–64-aastaste) liikmete töötatud kuude arv sissetuleku viiteperioodil suhestatuna suurimasse kuude arvu, mida leibkonnal oli võimalik töötamisele kulutada. Näitaja varieerub nullist (ükski tööealine liige ei töötanud) üheni (kõik tööealised liikmed töötasid kogu sissetuleku viiteperioodi). Leibkonna tööintensiivsus võib olla

- suur (0,5–1),
- väike (0–0,5),
- maksimaalne (1),
- minimaalne (0),
- mõningane (0–1).

Tööjõu ühikukulu – tööjõukulude määr tootlikkuse suhtes.

Tööjõukulu – palk ja sellelt arvestatud sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks.

Tööjõukulu tunnis – tööjõukulu jagatuna aastas töötatud tundide arvuga. Tööjõukulud on tööandja otsesed ja kaudsed kulud töötajatele, sealhulgas hüvitised töötajatele: põhiliselt palgad, tööandjate sotsiaalkindlustusmaksed, ametialase väljaõppe kulud, tööhõivemaksud ja muud kulud (kulud värbamisele ja tööriistele), millest on maha arvatud saadud toetused.

Tööjõus osalemise ehk aktiivsuse määr – tööjõu osatähtsus tööealises rahvastikus.

Töölepingute kollektiivne ülesütlemine – tööandja algatusel töötajate või avalike teenistujate töö- või teenistussuhete lõpetamine 30 päeva jooksul vähemalt

- 5 töötajaga, kui tööandja annab tööd kõige rohkem 19 töötajale;
- 10 töötajaga, kui tööandja annab tööd 20–99 töötajale;
- 10%-ga töötajatest, kui tööandja annab tööd 100–299 töötajale;
- 30 töötajaga, kui tööandja annab tööd vähemalt 300 töötajale.

Tööstustoodang – tööstustoodangu müük, millele on liidetud või millest on maha arvatud valmistoodangu laojääkide muutus.

Tööstustoodangu mahuindeks – vaadeldud aasta toodangu võrdlus baasperiodi toodanguga protsentides.

Tööstustoodangu müük – ettevõttes valmistatud ja arvestusperioodil realiseeritud (müüdnud) ning ostjale üle antud või talle lähetatud toodangu ning tööstuslikku laadi teenuste maksumus, olenemata raha laekumise ajast.

Tööstustoodangu tootjahinnaindeks – indeks, mis näitab Eestis valmistatud tööstustoodete hindade muutust. Tootjahinnaindeks hõlmab nii kodu- kui ka välismaisele turule valmistatud tööstustooteid.

Töötajate arv (ettevõtete majandusnäitajates) – ettevõttes tööandjaga kokkuleppe (lepingu) alusel töötavad isikud, kes saavad töö eest rahalist tasu (palk, töötasu, tükitöötasu, kompensatsioon). Töötajate arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Töötu – isik, kelle puhul on korraga täidetud kolm tingimust: on ilma tööta (ei tööta kusagil ega puudu ajutiselt töölt); on töö leidmisel valmis kohe (kahe nädala jooksul) tööd alustama; otsib aktiivselt tööd.

Töötuse määr ehk tööpuuduse määr – töötute osatähtsus tööjõus.

Töötuskindlustus – sundkindlustuse liik, mille eesmärk on töötuks jäänud kindlustatule kaotatud sissetuleku osaline kompenseerimine tööotsingute ajaks, töötajale töölepingu ülesütlamise ja avalikule teenistujale teenistussuhte lõpetamise hüvitamine koondamise korral ning töötajate nõuete kaitse tööandja maksejõuetuse korral.

Töötuskindlustushüvitis – sissetulek, mida kindlustatud isikul on õigus saada kogu töötuna arveloleku aja, mis on olenevalt kindlustusstaazist 180–360 kalendripäeva.

Töötutoetus (enne 2006. aastat „töötü abiraha“) – töötutoetust on õigus saada töötul, kes on töötuna arvelevõtmisele eelnenu 12 kuu jooksul olnud vähemalt 180 päeva hõivatud tööga või tööga võrdsustatud tegevusega ja kelle kuu sissetulek on 31-kordsest töötutoetuse päevamäärast väiksem.

Tööviljakus – hõivatu kohta loodud lisandväärtus, mis leitakse lisandväärtuse jagamisel hõivatute arvuga.

Töövõimetuspension – 16-aastaste kuni vanaduspensioniealiste püsivalt töövõimetuks tunnistatud isikute pension.

Uuendusraie – raie uue metsapõlve tekkeks vajalike tingimuste loomiseks. Uuendusraiet tehakse küpsetes puistutes.

Vabad ametikohad – kõik kvartali teise kuu 15. kuupäeval olevad vabad ametikohad, s.o vast loodud, vabad või töötaja lahkumise tõttu vabaks saavad tasustatavad ametikohad, mille puhul tööandja tegutseb aktiivselt ja on valmis tegema edasisi jõupingutusi sobiva kandidaadi leidmiseks väljastpoolt asjaomast ettevõtet/asutust/organisatsiooni ning mille puhul tööandja kavatses ametikoha täita kas kohe või kindlaksmääratud aja jooksul.

Vahetarbimine – kaupade ja teenuste tootmiseks kulunud ja tootmisprotsessi sisendina kasutatud kaupade ja turuteenuste väärtus, v.a põhikapital, mille tarbimine on kirjendatud kui põhivara kulum.

Vahetooted – pooltooted, vahesaadused ja tööstuslik tooraine.

Valguskaabel – kiudoptiline kaabel, mille sooneks on valgust juhtivad klaas- või plastkiud. Kiudoptilise kaabli infoedastusmaht on ligikaudu tuhat korda suurem kui keskmisel koaksiaalkaabliil ja miljon korda suurem kui kahejuhtmelisel telefonikaabliil. Kaabli kiu võib teha juuspeene ja üks kaabel võib sisaldada kümneid või isegi sadu kiude.

Valgustusraie – raie peapuuliigi puude valgus- ja toitumistingimuste parandamise ning koosseisu kujundamise eesmärgil metsas, mille keskmine rinnasdiameeter on alla 6 cm, s.t noorendikes.

Valitsemissektor – valitsemissektor koosneb institutsionaalsetest üksustest, mis on turuvälised tootjad, keda finantseeritakse teistesse sektoritesse kuuluvate üksuste tehtavatest kohustuslikest maksetest, ja üksustest, mille põhitegevus on rikkuse ümberjaotamine. Valitsemissektor jagatakse allsektoriteks järgmiselt: keskvalitsus (riigieelarvelised asutused ja eelarvevälised fondid, sihtasutused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud; mitteturutootjatest ettevõtted), kohalikud omavalitsused (linna- ja vallavalitsuse asutused koos allasutustega, sihtasutused) ja sotsiaalkindlustusfondid (Haigekassa ja Töötukassa). Siia kuuluvad ka mitteturutootjatest ettevõtted.

Valitsemissektori konsolideeritud võlg (Maastrichti võlg) – valitsemissektori koguvõlg nimiväärtuses perioodi lõpu seisuga, konsolideerituna valitsemissektorite vahel ja sektorite sees. Valitsemissektori võlg koosneb valitsemissektori kohustuste seisust perioodi lõpus sularaha ja hoiuste arvestuses (Eestis valitsemissektoril selle instrumendi puhul kohustusi ei ole), väärtpaberitest peale aktsiate, v.a tuletisinstrumentidest ja laenudest.

Vanaduspension – vähemalt 15-aastase, Eestis omandatud pensionistaažiga vanaduspensionialiste isikute pension.

Vanemahüvitis – vanemale pärast lapse sündi või rasedus- ja sünnituspuhkuse lõppu makstav hüvitis, mis teatavate piirangutega tagab sissetulekutaseme säilimise kõige rohkem kuni lapse 18-kuuseks saamiseni.

Vanemliku hoolitsuseta ja abi vajav laps – vanemliku hoolitsuseta on laps, kelle vanemad on kuulutatud teadmata kadunuks või teovõimetuks; kelle vanematelt on vanemaõigused ära võetud või kes on jäänud vanemliku hoolitsuseta mõnel muul põhjusel. Abi vajav laps on laps, kelle heaolu on ohustatud või kelle puhul on tekkinud kahtlus tema väärkohtlemise, hooletusse jätmise või muu lapse õigusi rikkuva olukorra suhtes, ja laps, kelle käitumine ohustab tema enda või teiste isikute heaolu.

Vanus – eluaastate arv täisaastates vaadeldud ajahetkel, s.t vanus viimasel sünnipäeval.

Varjupaik – asutus, mis pakub ajutist ööpäevast või päevast abi, tuge ja kaitset seda vajavatele inimestele.

Veebileht – veebis (WWW) asuv hüpertext-dokument. Veebilehtede loomiseks kasutatakse HTML-märgistuskeelt, mis määrab kindlaks veebilehe sisu (kujutised, tekst, hüpertext, video- ja audiofailid) ja kujunduse.

Veosekäive – kaubaveol tehtud töö maht, mida mõõdetakse tonnkilomeetrites. Ühele tonnkilomeetrile vastab ühe tonni kauba vedu ühe kilomeetri kaugusele.

Veredoonor – oma verd teiste inimeste ravi otstarbel vabatahtlikult ja tasuta loovutav inimene.

Vereteenistus – haiglate õigeaegne varustamine kvaliteetsete verekomponentidega. Eesti vereteenistuse moodustavad verekeskused ja -kabinetid haiglate juures.

Vigasaanu (transpordistatistikas) – inimene, kellele liiklusõnnetuses saadud vigastuse tõttu antakse meditsiinilist esmaabi või määratakse ambulatoorne või statsionaarne ravi. Erinevalt paljudest Euroopa riikidest ei tehta Eesti statistikas vahet kergete ja raskete vigastuste vahel.

VoIP (Voice over Internet Protocol) – kõneside liik, mille puhul kasutatakse heli transpordiks internetiaadressi andmesidepakette, mida liigutatakse interneti või kohtvõrgu kaudu.

Voodihõive – ravivoodi aasta jooksul kasutusel olnud päevade osatähtsus aasta päevade arvus.

Voodikoormus – keskmine ravivoodi kasutamise päevade arv aastas.

Voodikäive – keskmine hospitaliseeritud patsientide arv ravivoodi kohta aastas.

Väikeettevõtte – 10–49 hõivatuga ettevõtte.

Väliskaubanduse bilanss – riiki sisseveetavate (import) ja riigist väljaveetavate kaupade (eksport) maksumuse vahe. Sisse- ja väljaveo tasakaalustab väliskaubanduse saldo, mis on positiivne, kui eksport ületab impordi. Vastupidisel juhul on saldo negatiivne.

Väliskülastaja – välisriigi püsielanik, kes reisib Eesti piires.

Välisränne – elukohavahetus üle riigipiiri.

Välis turist – välisriigi püsielanik, kes reisib Eesti piires ja kelle reis tavakeskkonnast välja hõlmab vähemalt üht ööbimist.

Välisüliõpilane – üliõpilane, kelle elukohamaa ei ole Eesti ja kel pole Eesti kodakondsust ega alalise/pikaajalise elaniku elamisluba.

Väljaränne – tegevus, mille käigus varem alaliselt ühes asustusüksuses elanud isik lõpetab alalise elamise selles asustusüksuses ajaks, mis on või eeldatavalt on vähemalt 12 kuud.

Väljateenitud aastate pension – nende kutsealade töötajate pension, kes teevad tööd, millega kaasneb enne vanaduspensioniiikka jõudmist töövõime kaotus või vähenemine, mis takistab sellel kutsealal või ametikohal edasitöötamist.

Väärtegu – süütegu, mille eest on põhikaristusena ette nähtud rahaträhv või arest.

Õendustöötaja – isik, kes on läbinud vähemalt kolmeaastase õendusala baaskursuse (õde ja ämmaemand).

Õhtuõpe – õppevorm, mille puhul õppetöö toimub õhtusel ajal ja mis on mõeldud eelkõige töötavale täiskasvanule, kes soovib omandada haridust töö kõrvalt.

Ärikasum (-kahjum) – müügitulu + muud äritulud + valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus + kasum/kahjum bioloogilistelt varadelt + kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivara valmistamisel – kulud – muud ärikulud.

Äriregister – Harju, Tartu, Pärnu ja Viru maakohtu juures peetav register, kuhu alates 1. septembrist 1995 registreeritakse äriühinguid, füüsilisest isikust ettevõtjaid ning välismaa äriühingu filiaale.

Ööbimiste arv (turismi- ja majutusstatistikas) – ööde arv, mille turist tegelikult majutusettevõttes (ööbides või viibides) veedab või mille jooksul ta on sinna sisse registreeritud (füüsiline kohalolek ei ole oluline).

Ülalpeetav laps – 0–17-aastane leibkonnaliige (uuringuaasta 1. jaanuari seisuga), samuti 18–24-aastane leibkonnaliige, kes elab vähemalt ühe vanemaga ja kelle peamine sotsiaalne seisund on mitteaktiivne.

Üldhariduskool – üldhariduslikku õpet võimaldav õppeasutus. Ei hõlma täiskasvanute gümnaasiumeid.

xDSL (Digital Subscriber Line: ADSL, SDSL jne) – asümmeetriline, sümmeetriline jms digitaalne kliendiliin; tehnoloogiate perekond, mis võimaldab pakkuda suurt andmeedastuskiirust nõudvaid teenuseid vaskpaarliinide kaudu.

DEFINITIONS

Absolute poverty rate – the share of persons whose equalised yearly disposable income is lower than the absolute poverty threshold. Absolute poverty threshold is equal to the estimated subsistence minimum.

Accommodated tourist – a tourist who spends at least one night in an accommodation establishment (i.e. an overnight visitor).

Accommodation establishment – a business entity through which an undertaking provides accommodation services within the framework of its economic or professional activity. Accommodation establishments are classified as follows: hotels, motels, guesthouses, hostels, holiday camps, cottages, flats and bed-and-breakfast. Tourist accommodation has been divided into two main groups: collective accommodation establishments (serve tourists as business entities) and private tourist accommodation. Accommodation statistics take into account only the data on collective accommodation.

Accommodation service – the offer and sale of regular or occasional overnight accommodation and the goods or services supplementary thereto.

Age – the age of the person concerned in full years at the time of the event, i.e. the age at the last birthday.

Age-specific fertility rate – the annual number of live births per 1,000 women of a specific age. It measures fertility in age groups.

Age-specific mortality rate – the number of deaths (specified by sex) in one age group during a year per 100,000 or 1,000 mean annual population in the same age group in the same year.

Agricultural holding – a single unit both technically and economically which has single management, which produces agricultural products or maintains its land (which is no longer used for production purposes) in good agricultural and environmental condition, and where there is at least one hectare of utilised agricultural land or where there is less than one hectare of utilised agricultural land but agricultural products are produced mainly for sale.

Agricultural household plot – a unit where there is less than one hectare of utilised agricultural land (or there is no agricultural land) and where agricultural products are produced mainly for own consumption and where there are at least 50 square metres of kitchen garden or three fruit trees or six berry bushes; or at least 10 rabbits, 10 poultry heads or other agricultural animals; or at least three swarms of bees.

Apartment ownership – ownership of a physical share of a structure together with a legal share of common ownership to which the physical share belongs. The physical share of an object of apartment ownership is a delimited dwelling or non-residential premises and parts of the structure belonging thereto, which enable separate use and which can be altered, removed or added without violating common ownership or the rights of other apartment owners and without altering the external form of the structure. A part of a garage with a permanent marking may also be part of the physical share of an object of apartment ownership.

Applied research – original investigation undertaken to acquire new knowledge that is primarily directed towards a specific practical aim or application.

Arable land – land worked regularly, generally under the crop rotation system.

At-risk-of-poverty rate – the share of persons with an equalised yearly disposable income lower than the at-risk-of-poverty threshold.

At-risk-of-poverty threshold – 60% of the median equalised yearly disposable income of household members.

Average monthly gross wages (salaries) – payments to employees for time actually worked and remuneration to employees for time not worked divided by the average number of employees converted to full-time units. Remuneration to employees for time not worked includes vacation pay, compensation and pay for the stoppage of work, pay for the working hours during strikes and lockouts, pay for short-time working, pay for assimilated leave in the event of professional training or acquisition of formal education. This also includes benefits and premiums (quarterly and annual bonuses, Christmas bonuses, inflation compensation etc.) if the calculation of these payments is not based on the time actually worked, and payments in kind. Payments to employees for time actually worked include time-rated and piece-rated payments; premium pay for overtime, shift work, night work and work during holidays; premium pay for unhealthy working conditions, length of service, qualifications and special knowledge; and other regular premiums. This also includes irregular premiums and bonuses if the calculation of these payments is based on the time actually worked.

Bachelor's study – studies at the first level of higher education during which a student improves his or her general educational knowledge and acquires the basic knowledge and skills of a speciality and the knowledge and skills necessary for Master's studies and to commence work. The prerequisite for enrolment is the completion of secondary education or equivalent vocational education, or an equivalent qualification from a foreign country. The completion of Bachelor's studies is, in turn, the prerequisite for enrolment in Master's studies.

Balance of revenue and expenditure – revenue and grants minus expenditure and net lending. The excess of revenue over expenditure means a surplus and the excess of expenditure over revenue means a deficit.

Balance sheet total – current assets + fixed assets = current liabilities + long-term liabilities + equity. Fixed assets include financial assets, both tangible and intangible fixed assets, investment properties and also biological assets.

Basic research – theoretical or experimental work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view.

Basic school – a general education school that provides basic education. Basic school covers grades 1–9 (grades 1–8 until 1989). This term does not include schools for children with special needs.

Basic school level – grades 1 to 9 of basic school, which are divided into grades 1–6 of basic school and grades 7–9 of basic school.

Bed occupancy – the number of days per one year that a hospital bed is occupied.

Bed occupancy rate – the number of days that a hospital bed is occupied as a percentage of all 365 days in a year.

Bed turnover – the number of patients per one hospital bed per year.

Birth order – the biological birth order of children born alive to the mother, not taking into account whether the previous children are alive at the moment of registering the birth.

Blood donor – a person who gives his/her blood voluntarily and for free in order to aid the treatment of other people.

Blood service – the timely supply of hospitals with high-quality blood components. The blood service in Estonia is formed by donor centres at hospitals.

Broadband – high-quality communication connections with the Internet, such as cable (incl. optical fibre), ADSL and other kinds of DSL connections.

Broadband connection – a connection to a public electronic communications network which offers a data rate exceeding 144 kbit/s.

Broadband service – an electronic communications service which requires a broadband connection.

Building – a construction permanently attached to the ground, covered by a roof and having an envelope structure and an interior space.

Cable network – an electronic communications network (usually coaxial or fibre-optic) which has been created for the provision of cable distribution services.

Capital goods – machinery and equipment used for producing other goods, and industrial transport equipment.

Capital transfers – transfers in cash or in kind which involve the acquisition or disposal of an asset or assets by at least one of the parties to the transaction.

Chain-linking – linking of the indices calculated for different base years and based on a reference year, by using chain-linked indices.

Child allowance – every child has the right to receive child allowance starting from birth until he/she attains

16 years of age. A child who is enrolled in daytime study or, for medical reasons, in another form of study in a basic school, upper secondary school or vocational school which operates on the basis of basic education has the right to receive child allowance until he/she attains 19 years of age. When the child attains 19 years of age, the allowance is paid until the end of the school year.

Child without parental care and in need of assistance – a child whose parents are declared to be missing, are deprived of parental rights or are without active legal capacity as well as a child who has been left without parental care for any other reason. A child in need of assistance is one whose well-being is threatened or who is suspected to be abused, neglected or in another situation which violates the child's rights, and a child whose behaviour threatens his/her own well-being or that of others.

Childbirth allowance – an allowance for a child that one of the parents has the right to receive. An adoptive parent, guardian or caregiver has the right to receive childbirth allowance, if childbirth allowance has not already been paid for the same child.

Cleaning felling – felling undertaken to improve the light and nutrition conditions of the predominant tree species and support its growth in a young forest where the average diameter at breast height is under 6 cm (young growth).

Cleared offence – an offence sent to court and an offence the proceedings of which have been terminated in a pre-trial procedure pursuant to sections 201–205 of the Code of Criminal Procedure.

Cloud computing – services that are used over the Internet to access software, computing power, storage capacity etc., the use of which does not require anything to be installed on the user's computer, e.g. Google Docs, Picasa. Cloud computing services have the following characteristics: 1) they are delivered from the servers of the service providers; 2) the volume of the service can be easily scaled up or down (e.g. changing the number of users or storage capacity); 3) the service can be used on-demand by the user, at least after initial setup (without human interaction with the service provider); 4) the services are paid for, either per user or by capacity used, or they are pre-paid.

CO₂ equivalent – the amount of CO₂ that would have the same global warming potential as the given amount of greenhouse gas.

Collective termination of employment contracts – the termination, at the initiative of the employer, of the employment or service of employees or public servants within a period of thirty days if:

- an employer who employs up to 19 employees terminates the employment contracts of at least 5 employees or releases at least 5 employees from service;
- an employer who employs 20 to 99 employees terminates the employment contracts of at least 10 employees or releases at least 10 employees from service;
- an employer who employs 100 to 299 employees terminates the employment contracts of at least 10% of the employees or releases at least 10% of the employees from service;
- an employer who employs at least 300 employees terminates the employment contracts of at least 30 employees or releases at least 30 employees from service.

Commercial Register – a register maintained by the registration departments of Harju County Court, Tartu County Court, Pärnu County Court and Viru County Court. Since 1 September 1995, all companies (general partnerships, limited partnerships, private limited companies, public limited companies and commercial associations), sole proprietors and branches of foreign companies are registered in the Commercial Register.

Compensation of employees – wages and salaries, social tax and unemployment insurance premiums.

Constant prices – current prices deflated by the price index of goods and services.

Construction activities – development of building projects for later sale; construction or repair of buildings and civil engineering works or parts thereof; specialised construction activities, incl. site preparation, installation of equipment and systems into buildings, exterior and interior finishing and completion activities, and rental of construction or demolition equipment with operator.

Construction price index – the index that expresses the change in the cost of construction characteristic of the base year, taking into consideration the price changes of basic inputs (labour force, building materials and building machines).

Construction production in Estonia – sales of construction activities excluding the cost of subcontracting works purchased in Estonia and the cost of construction activities carried out in foreign countries, plus/minus changes in the value of work-in-progress.

Construction volume index – the change in the production value of construction in Estonia at constant prices.

Consumer price index – the index that expresses the change in the prices of consumer goods and paid services.

Consumption goods – final products and consumer goods.

Contribution to natural forest regeneration – the mineralisation of forest soil or other measures supporting reforestation and new forest growth.

Correspondence study – a form of study whereby the studies are organised in sessions with an emphasis on independent work. The students are supervised and are provided with the study materials. The term also includes external study.

Court of first instance – county and administrative courts.

Court of second instance – circuit courts.

Criminal offence – an offence that is provided for in the Penal Code and for which the principal punishment prescribed is a pecuniary punishment or imprisonment in the case of natural persons, and a pecuniary punishment or compulsory dissolution in the case of legal persons.

Crude birth rate – the annual number of live births per 1,000 mean annual population.

Crude death rate – the annual number of deaths per 1,000 mean annual population.

Cruise ship – a passenger ship intended to provide passengers with a full tourist experience. All passengers have cabins and there are facilities for entertainment aboard. Ships operating normal ferry services are excluded, even if some passengers consider this service to be a cruise. In addition, cargo vessels able to carry a very limited number of passengers with their own cabins, and ships intended solely for day trips are excluded.

Current prices – prices in the reference period.

Customer (in communications statistics) – a person using publicly available electronic communications services who has a contract with a communications undertaking for the use of these services.

Day care (in health care statistics) – outpatient health care service whereby the patient is required to stay in a hospital bed under medical supervision for a period of several hours due to treatment or examination, but is discharged in the evening.

Dependent child – a household member aged 0–17 (as of 1 January of the reference year) or a household member aged 18–24 who is economically inactive and living with at least one parent.

Diploma study – professionally-oriented first level of higher education; ISCED 5B. Admittance until 2002.

The qualification is equivalent to professional higher education.

Disability – the loss of or an abnormality in a person's anatomical, physiological or mental structure or function. There are three different types of disability:

- moderate – the person needs regular personal assistance or guidance at least once a week;
- severe – the person needs personal assistance, guidance or supervision in every twenty-four-hour period;
- profound – the person needs constant personal assistance, guidance or supervision twenty-four hours a day.

Disability pension – see “pension for incapacity for work”.

Discouraged person – a non-working person who would like to work and would be available for work as soon as there is work, but who is not actively seeking work because he/she does not believe in the chance of finding any.

Disposable income – the sum of the income from wage labour, the income and losses from self-employment, property income, social transfers, regular inter-household cash transfers received and tax refunds, from which the regular inter-household cash transfers paid, taxes on wealth and repayments for tax adjustment have been subtracted.

Doctoral study – studies at the highest level of higher education during which a student acquires the knowledge and skills necessary for independent research, development or professional creative activity. The prerequisite for enrolment is a Master's degree or an equivalent qualification

Domestic tourist – a resident of Estonia who travels within Estonia, but whose visit outside his/her usual environment includes at least one overnight stay.

Domestic traffic – passenger or freight transport within the borders of Estonia.

Dwelling – a one-family house, a section of a two-family or terraced house or a flat, which consists of one or more rooms, meets sanitary engineering requirements and is suitable for permanent residence.

Dwelling price index – the index that expresses the change in the square metre prices of dwellings purchased by households.

E-commerce – making purchase and sale transactions via the Internet.

Economically active population or labour force – persons who wish and are able to work (total of employed and unemployed persons).

Economically inactive population – persons who do not wish or are not able to work (e.g. homemakers, students, disabled persons, parents on parental leave, etc.).

Electronic communications network – a transmission system including switching equipment and other support systems for the transmission or conveyance of signals by way of a cable or by radio, optical or other electromagnetic means. Electronic communications networks also include the satellite network, telephone network, data communication network, mobile phone network, broadcasting network, cable network and electric cable system, if used for the transmission or conveyance of signals, regardless of the nature of the information transmitted over such networks.

Electronic communications service – a service which consists wholly or mainly in the transmission or conveyance of signals over an electronic communications network under the agreed conditions. Network services are also electronic communications services.

Emigration – the action whereby a person, having lived permanently in one settlement unit, suspends permanent residence in the respective settlement unit for a period which is or which is expected to be at least 12 months.

Employed person (employee) – a person who, during the reference period, worked and was paid as a wage earner, an entrepreneur or a freelancer; who worked without direct payment in a family enterprise or on his/her own farm; who was temporarily absent from work.

Employment rate – the share of the employed in the working-age population.

Energy balance – the equilibrium between the supply and consumption of energy.

Energy dependency rate – shows the extent to which an economy relies upon imports in order to meet its energy needs. The indicator is calculated as net imports divided by the sum of gross inland energy consumption.

Enterprise – a company, a sole proprietor.

Enterprise group – an association of enterprises bound together by legal or financial ties. An enterprise group is formed by a parent undertaking with its subsidiaries.

Enterprise sector (in research and development statistics) – enterprises, organisations and institutions whose primary activity is the production of goods or services (other than higher education) for sale at an economically rational price, and private non-profit institutions mainly serving enterprises.

Environmental protection expenditure – expenditure the main purpose of which is to prevent or reduce environmental pollution or other environmental degradation.

Equalised disposable income – total household income which is divided by the sum of equivalence scales of the household members.

Equivalence scale – a weight assigned to a household member depending on his/her age, in order to reflect the joint consumption of a household.

Estimated subsistence minimum – the minimum amount of resources which covers a person's basic everyday needs. The subsistence minimum consists of the minimum estimated food basket (excl. expenditure on alcoholic beverages and tobacco) and individual non-food expenditure (incl. housing expenditure).

Ethnic nationality – the data are based on self-determination. The ethnic nationality of the mother is used as the basis for determining the ethnic nationality of the child.

Evening study – a form of study whereby the classes take place in the evening. It is mostly oriented to adults who work, but also want to study.

Exhibition – a public showing by a museum which lasts for a shorter period than the main exhibit.

Experimental development – systematic work based on existing knowledge gained from basic or applied research, with the aim to develop new or substantially improved materials, products, devices, processes, systems or services.

Export price index – the index that expresses the change in the prices of exported goods.

Exports – exports of goods produced in Estonia, exports of goods imported from a foreign country (re-exports), temporary exports of goods for the purpose of processing abroad, re-exportation after inward processing and supplies for foreign vessels and aircraft stores. Exports exclude transit and services.

External migration – a cross-border change of the place of residence from one settlement unit to another.

Fibre-optic cable – a cable containing optical fibres, used for transmitting information from one place to another by sending pulses of light through the optical fibre. The light forms an electromagnetic carrier wave that is modulated to carry information. A fibre-optic cable can transfer about a thousand times more information than an average coaxial cable.

Final consumption expenditure of households – the expenditure of residents (incl. estimated expenditure) on goods and services for final consumption, incl. the expenditure on those goods and services which have been sold for economically irrelevant prices.

Financial intermediation – the activity whereby an institutional unit acquires financial assets and at the same time incurs liabilities at its own risk by engaging in financial transactions on the market.

Financial and insurance sector – consists of all institutional units which are principally engaged in financial intermediation, auxiliary financial activities or provision of insurance.

First-degree offence – an offence for which the maximum punishment prescribed by the Penal Code is imprisonment for a term of more than five years, life imprisonment or compulsory dissolution.

F.o.b. value – the cost of a commodity, which includes the production and transportation costs up to the border of the exporting country.

Foreign or international visitor – a non-resident of Estonia who travels within Estonia.

Foreign student – a student whose place of residence is not in Estonia, who does not have Estonian citizenship and who does not have a permanent/long-term residence permit in Estonia.

Foreign tourist – a non-resident of Estonia who travels within Estonia and whose visit outside his/her usual environment includes at least one overnight stay at the destination.

Foreign trade balance – the balance between the imported and exported commodities in value. The value of exports offset against imports is the foreign trade balance, which is positive (active) if exports of goods exceed imports and negative (passive) if imports exceed exports.

Formal education – education acquired in the formal education system.

Freight turnover – the volume of work done in transporting goods, measured in tonne-kilometres. One tonne-kilometre is the transport of one tonne of goods across a distance of one kilometre.

Full-time study – a form of study whereby the classes take place during the day, in accordance with the study load prescribed in the curriculum.

General education school – an educational institution that provides general education. This term does not include evening schools.

General government – institutional units which are non-market producers and are financed by compulsory payments made by units belonging to other sectors, and institutional units principally engaged in the redistribution of wealth. The general government sector consists of the following sub-sectors: the central government (state budgetary units and extra-budgetary funds, foundations, public-legal institutions, non-market producer enterprises), local governments (city and rural municipality administrations with their subsidiary units, foundations, non-market producer enterprises) and social security funds (the Estonian Health Insurance Fund, the Estonian Unemployment Insurance Fund). Non-market producer enterprises also belong to the general government sector.

General government consolidated debt (Maastricht debt) – the total gross debt at nominal value outstanding at the end of the period and consolidated between and within the sectors of general government. General government debt is equal to the sum of liabilities of the general government sector in the following categories: currency and deposits (the Estonian general government sector has no liabilities in this category); securities other than shares, excluding financial derivatives and loans.

Gini coefficient – the relationship of the cumulative shares of the population, arranged according to the level of equalised disposable income, to the cumulative share of the equalised total disposable income received by them. The coefficient varies from 0 to 1: the higher the value of the Gini coefficient, the more unequal the income distribution. At value 1, one person gets the whole income; at value 0, the income of all income recipients in the society is equal.

Government sector (in research and development statistics) – departments, offices and other bodies that furnish the community with common services (other than higher education), including non-profit institutions controlled and financed mainly by the government.

Grants (in government finance statistics) – aid received from foreign governments and international organisations, grants and donations from other sectors, and non-life insurance net premiums.

Greenhouse gases – gases that bind the infrared radiation reflected by the Earth and cause a rise in the global atmospheric temperature. The main greenhouse gases are carbon dioxide (CO₂), methane (CH₄), nitrous oxide (N₂O), hydrofluorocarbons (HFC), perfluorocarbons (PFC) and sulphur hexafluoride (SF₆).

Gross capital formation – acquisitions, less disposals, of fixed assets and changes in inventories. Changes in inventories are measured as the value of the entries into inventories less the value of withdrawals and the value of any recurrent losses of goods held in inventories.

Gross disposable income – gross disposable income is derived by adding the balance of primary income to all current transfers (except social transfers in kind) receivable by a unit or sector, and by subtracting all current transfers (except social transfers in kind) payable by that unit or sector. The total of the disposable income of all institutional sectors/units is called gross disposable income.

Gross domestic product (GDP) at market prices – the sum of the gross value added of all resident producers at basic prices, plus taxes less subsidies on products.

Gross reproduction rate – the average number of daughters that would be born to a woman during her lifetime if she passed through her childbearing years conforming to the age-specific fertility rates of a given year.

Gymnasium (upper secondary school) – a general education school which provides general secondary education. The school does not have to be named a “gymnasium”. A gymnasium must have grades 10 to 12, but may also have grades 1 to 9 (basic school). This term does not include evening schools or schools for children with special needs (unless specified otherwise).

Gymnasium level – grades 10–12 of general education schools (until 1989, grades 9–11), upper secondary general education; ISCED 3A.

Health care personnel – personnel with special education who are directly involved in the provision of health care services.

Health insurance – a state warranty system for paying compensation to the residents of the Republic of Estonia for retaining health; for paying the expenses of temporary incapacity for work and costs of medical treatment; and for paying pregnancy and maternity benefits.

Higher education sector (in research and development statistics) – universities, technical colleges and other higher education institutions; research institutes, experimental stations and clinics operating under their direct control.

Hospital – a residential establishment equipped with inpatient facilities for 24-hour care, staffed with professionally trained health care personnel. As a rule, in addition to inpatient health care, hospitals also provide outpatient and day care.

Hospital bed – a hospital bed or an in-patient bed in a 24-hour section for the treatment of a patient. The number of hospital beds is presented as at the end of the year. Hospital beds exclude the cradles and incubators of newborns.

Hourly labour costs – total annual labour costs divided by the number of hours worked in that year. Total labour costs are the employer’s direct and indirect costs associated with employees, including employee compensation: wages and salaries in cash and in kind, employer’s social security contributions, training costs, employment taxes regarded as labour costs and other expenditure (e.g. on recruitment and work clothes) minus any subsidies received.

Household – a group of people who live in a common main dwelling (at the same address) and share joint financial and/or food resources and whose members consider themselves to be one household. A household can also consist of just one member.

Household with children – a household where there is at least one child aged 0–17.

Household without children – a household where there are no children aged 0–17.

Immigration – the action whereby a person, having previously been a permanent resident in one settlement unit, moves to reside permanently in another settlement unit for a period which is or which is expected to be at least 12 months.

Immovable – a plot of land with its important components. The important components of a plot of land are things permanently attached to it (buildings, structures, growing forest, unharvested crop etc.) and the real rights related to the plot of land.

Import price index – the index that expresses the change in the prices of imported goods.

Imports – imports of goods into Estonia for domestic consumption and for resale to a foreign country, temporary imports for inward processing with notification of intended return, and re-imports after processing outside of Estonia. Imports exclude transit and services.

Incidence – the occurrence of new cases of a specific disease among the population per one year. It is measured both in absolute figures – as the number of new cases per year – and in percentages – as the incidence rate, which indicates the number of new cases in relation to the population number per year. Health statistics record the incidence registered by health service providers.

Income quintile – one fifth of the population ranked based on equalised yearly disposable income. The first (i.e. the lowest) quintile contains the fifth of the population receiving the lowest income; the second quintile contains the next fifth of the population by income, and so on.

Industrial production – industrial sales with inventory change added or deducted.

Industrial sales – the cost of products and services of industrial nature which were produced in an enterprise and realised (sold) and delivered or sent to the purchaser in the reference period, regardless of when the payment for the products or services was received.

Infant death – the death of a live-born child up to one year old.

In-patient care – a health care service which requires a patient to stay overnight in the hospital.

Insolvency of employer – an employer is insolvent if a court has declared bankruptcy or terminated the bankruptcy proceedings.

Insurance benefit upon lay-off (starting from 1 July 2009) – a benefit that is paid in the event of lay-off to an employee or public servant whose employment or service with the employer has lasted for:

- five to ten years – in the amount of one month's average wages or salary;
- more than ten years – in the amount of two months' average wages or salary.

Integrated Bachelor's/Master's study – studies based on an integrated programme of Bachelor's and Master's studies, which includes both general courses and specialised courses. Single-step Bachelor's/Master's studies include the following specialities: medicine, veterinary medicine, pharmacy, dentistry, architecture, civil engineering and grade teacher studies. A graduate of pharmacy, architecture, civil engineering or grade teacher studies is awarded a Master's degree. A graduate of medicine, dentistry or veterinary medicine is awarded a degree in medicine, dentistry or veterinary medicine, respectively. The qualification awarded upon the completion of an integrated Bachelor's/Master's programme entitles the graduate to apply for doctoral programmes. The prerequisite for enrolment is the completion of secondary education or equivalent vocational education.

Interest rate – a rate charged or paid for the use of money, expressed as a percentage of the outstanding loan or as an annual, monthly or daily percentage of the principal.

Intermediate consumption – the value of the goods and services consumed as inputs by a process of production, excluding fixed assets whose consumption is recorded as the consumption of fixed capital.

Intermediate goods – semi-processed, semi-manufactured goods and industrial supplies.

Internal migration – a change of residence from one settlement unit to another within Estonia. A change of residence from one settlement unit to another within the same county is called intra-county migration. A change of residence from a settlement unit of one county to a settlement unit of another county is called inter-county migration.

International traffic – passenger or freight transport crossing the borders of Estonia. The origin and/or destination point is outside Estonia.

Internet – a global system of linked computer networks that allows the use of data communication services such as remote log-in, file transfer, electronic mail, etc. The Internet is also the foundation for the World Wide Web.

Investments in fixed assets – the cost of buildings, land, equipment, machinery, vehicles, installation etc. purchased in the reference period or acquired under a financial lease contract; in the case of the construction of new and the reconstruction of existing fixed assets, it also includes the cost of work done; investments in intangible fixed assets and valuables. The acquisition of property classified as investment property is also included.

IP-TV (Internet Protocol Television) – a system for retransmission of digital audiovisual media whereby data are delivered using the Internet protocol suite over a packet-switched network (in a Local Area Network or over the Internet).

Job vacancies – all job vacancies as at the 15th day of the second month of the quarter. A job vacancy is a paid post that is newly created, unoccupied or becomes vacant when an employee leaves, for which the employer is actively trying to find (and is prepared to take further steps to find) a suitable candidate from outside the enterprise/institution/organisation and which the employer intends to fill either immediately or within a specific period of time.

Juvenile – a person under the age of 18.

Labour force participation rate (activity rate) – the share of the labour force in the working-age population.

Labour productivity – value added generated per person employed (value added divided by the number of persons employed).

Large enterprise – an enterprise with 250 or more persons employed.

Late foetal death (stillbirth) – the intra-uterine death of a foetus weighing at least 500 grams at birth, which took place after the 22nd week of pregnancy.

Legal person – a general partnership, a limited partnership, a private limited company, a public limited company, a commercial association, a non-profit organisation, a legal person in public law.

Legally induced abortion (medical abortion) – divided into legal and therapeutic abortions. A legal abortion is the legal termination of pregnancy at the pregnant woman's request. A therapeutic abortion is the termination of pregnancy due to medical indications.

Life expectancy – the average remaining lifetime in years for persons who attain a given age if mortality remains unchanged. At the age of 0 – life expectancy at birth, which is also used as the average life expectancy.

Lifelong learning – all learning activities undertaken over the course of one's life with the aim of improving knowledge and skills and developing competence according to the needs of the person him-/herself, citizens, society and/or the labour market.

Live birth – delivery of a live-born child, i.e. a child showing evidence of life irrespective of the duration of pregnancy.

Master's study – studies at the second level of higher education during which a student improves his or her knowledge and skills in his or her speciality and acquires the knowledge and skills necessary for independent work and Doctoral studies. The prerequisite for enrolment is a Bachelor's degree or an equivalent level of education.

Mean annual population – half of the sum of the population at the beginning of the year and the population at the end of the year.

Meat production – the meat sold to approved enterprises processing meat and meat products (slaughterhouses) or to purchasers for slaughter, incl. exports (from Estonia to other European Union

countries and to non-EU countries), as well as the meat of animals slaughtered in slaughterhouses belonging to holdings or slaughtered elsewhere as a service.

Medium-sized enterprise – an enterprise with 50–249 persons employed.

Micro-enterprise – an enterprise with 1–9 persons employed.

Migration – a cross-border change of the place of residence from one settlement unit to another.

Misdemeanour – an offence for which the principal punishment prescribed is a fine or detention.

Mobile Internet connection – Internet connection via a mobile network.

Motor trade enterprise – an enterprise whose main activity is the wholesale and retail sale and repair of motor vehicles and motorcycles (activity G45 according to the Estonian Classification of Economic Activities).

National pension – the pension granted to a person who does not have the right to receive old-age pension, pension for incapacity for work or survivor's pension because he/she has not completed a sufficient number of years of pensionable service or his/her accumulation period is insufficient.

Natural increase – the difference between the number of births and the number of deaths in a certain year. Positive natural increase shows the excess of live births over deaths; negative natural increase shows the excess of deaths over live births.

Neonatal death – the death of an infant who died during the first four weeks of his/her life.

Net lending – net saving plus capital transfers receivable minus capital transfers payable minus gross capital formation minus the value of acquisitions less disposals of non-financial assets. Negative net lending is called net borrowing. In the case of net lending, the rest of the world is on credit to the net lending country. In the case of net borrowing, the country is on credit to the rest of the world.

Net migration – the difference between immigration and emigration during a year. Positive net migration shows the excess of immigration over emigration; negative net migration shows the excess of emigration over im-migration.

Net profit (loss) – net sales + other revenue + financial income – costs total – other expenses – financial costs – income tax expense.

Net taxes on products – taxes on products less subsidies on products.

Non-Profit Associations and Foundations Register – a register maintained by the registration departments of Harju County Court, Tartu County Court, Pärnu County Court and Viru County Court. Since 1 October 1996, all non-profit associations and foundations are entered into this register.

Non-profit institution – a non-profit association, a foundation, a government institution, a local government institution.

Non-profit institutional sector (in research and development statistics) – the government, higher education and private non-profit sectors.

Non-residential building – a building not intended for permanent residence.

Number of deliveries – the total number of deliveries, including stillbirths, in a year. Multiple births are taken into account as one delivery, irrespective of the number of children born.

Number of employees (in financial statistics of enterprises) – persons who work for an employer, have a contract of employment and receive compensation (wages, salaries, piecework pay or remuneration in kind). The number of employees is measured as an annual average.

Number of enterprises – the number of active enterprises, that is, enterprises that were economically active in the reference period (had sales, expenditure etc.).

Number of nights spent – the number of overnight stays that a tourist actually spends (sleeps or stays) in an accommodation establishment or the period during which he/she is registered there (physical presence is not essential).

Number of persons employed – persons who work for the enterprise, irrespective of the length of their working week. The number of persons employed is measured as an annual average. Employed persons include:

- working proprietors and their unpaid family members;
- full- and part-time employees who are on the pay-roll;
- persons who work outside the unit (sales representatives, delivery personnel, repair and maintenance teams etc.) but who are on the staff list and on the pay-roll of the enterprise;
- persons temporarily absent from work (persons on sick leave, paid leave, study leave, on strike etc.)
- seasonal workers, trainees (apprentices) and home-workers who are on the pay-roll;
- persons employed under a contract for services.

Nursing personnel, nursing staff – persons who have completed a programme of basic nursing education (at least three years), i.e. qualified nurses and midwives.

Occupied posts – all paid posts within an enterprise/institution/organisation to which an employee has been assigned as at the 15th day of the second month of the quarter. An employee is a person with whom a contract has been concluded for a fixed or an unspecified term (incl. contracts for seasonal work); a person working under a contract of employment, a contract of service or under the Public Service Act.

Offence – a criminal offence or a misdemeanour which is a punishable act.

Offence with final procedural decision – an offence with regard to which the judgment of conviction has entered into force, and an offence the proceedings of which have been terminated pursuant to sections 201–205 of the Code of Criminal Procedure.

Old-age pension – the pension granted to persons who have attained pensionable age and who have completed at least 15 years of pensionable service in Estonia.

Operating profit (loss) – turnover + other revenue + change in stocks of finished products and work in progress + profit (loss) from biological assets + capitalised self-constructed assets – costs total – other expenses.

Other non-tax revenue – revenue received from the sale of goods and services.

Other transfers (in government finance statistics) – transfers given to other levels of government, or given in the framework of international cooperation to foreign governments and international organisations, or given to non-profit institutions or households (excl. social transfers).

Outpatient care – health care services whereby a patient's visit to the health care institution is confined only to a few hours and overnight accommodation in an inpatient facility is not needed.

Outpatient visit to physician – an outpatient contact whereby a person who needs medical consultation visits a physician's office during working hours.

Output – the value of goods and services produced by residents. It comprises market production, production for own use, the general government's non-market production and services rendered to private households by non-profit institutions.

Parental benefit – a benefit for a parent with a child or children up to 18 months old, paid in order to maintain

the parent's previous average salary (with limitations).

Part-time employee – an employed person whose overall working time per week is less than 35 hours. An exception is made for occupations or age groups where a shortened working time is prescribed by law.

Passenger traffic volume – the volume of work done in transporting passengers, measured in passenger-kilometres. One passenger-kilometre is the transport of one person across a distance of one kilometre.

Pension for full length of service required – the pension granted to persons in such professions that bring about the loss of or reduction in the capacity for work before attainment of pensionable age, meaning that the persons cannot continue working in that profession.

Pension for incapacity for work – the pension granted to persons from 16 years of age until attainment of pensionable age if the person has been declared permanently incapacitated for work.

Performance – the public presentation of a play.

Perinatal death – a stillbirth or death within the perinatal period (commences after 22 completed weeks of pregnancy and ends 0–6 days after birth).

Permanent grassland – land which is used to grow grass and other herbaceous crops, through cultivation (sown) or naturally (self-seeded), and which has not been included in the crop rotation for more than five years. Species suitable for grazing may be included, provided that grass and other herbaceous crops remain dominating.

Person injured (in transport statistics) – a person who receives emergency medical aid or for whom outpatient or hospital treatment is prescribed due to an injury received in a traffic accident. Unlike in many European countries, minor and serious injuries are not distinguished in Estonia.

Person killed (in transport statistics) – a person who died immediately at the place of a traffic accident or within 30 days from the traffic accident due to an injury received in the traffic accident (incl. suicides). If a person died from an injury received in a traffic accident later than within 30 days from the accident, he/she is regarded a person injured.

Personnel expenses – wages and salaries, social tax and payments for unemployment insurance.

Preprimary education – a set of knowledge, skills, experience and behavioural rules which provides the pre-requisites for coping successfully in everyday life and at school. Preprimary education is acquired at a child care institution (homeschooling is not included in the statistics).

Preschool child care institution – an educational institution that provides care and preschool education for preschool children.

Previous year's price – a volume indicator, weighted based on the prices of the previous year.

Primary school – a general education school that provides basic education up to grade 6. This term includes kindergarten-primary schools and primary schools for children with special needs (until 2009, inclusive). Starting 2010, primary school was replaced with basic school where studies are pursued at stage I or at stages I and II, whereas the studies at stage II do not need to be pursued across all grades of stage II.

Primary sector – agriculture, hunting, forestry and fishing.

Private non-profit sector (in research and development statistics) – private non-profit institutions (societies, unions, consumer associations etc.) that serve the general public and are not controlled by the state.

Private school – a basic school or gymnasium that operates as a legal person governed by private law.

Probationer – a convicted offender who has been given a conditional sentence or released on parole and whom a court has placed under the supervision of a probation officer for a probationary period, pursuant to the pro-cedure prescribed by the Criminal Code.

Producer price index of industrial output – the index that expresses the change in the producer prices of goods manufactured in Estonia. The producer price index of industrial output includes goods manufactured both for the domestic market and the non-domestic market.

Production (play) – a creative product developed by the director, actors, set and costume designers, composers and other theatre personnel, which is usually based on a playwright's story and which completes with the public stage presentation i.e. premiere.

Professional higher education – studies at the first level of higher education during which a student acquires the competence necessary for employment in a particular profession or for enrolment in Master's studies. The prerequisite for admittance to professional higher education is the completion of secondary education or an equivalent qualification from a foreign country. A graduate of professional higher education is entitled to continue his or her studies in a Master's programme, according to the conditions and procedure established by the supervisory board of the educational institution.

Profit (loss) before tax – operating profit plus financial revenue minus financial expenses, i.e. the profit (loss) before adjustment for income tax expense on dividends.

Public railway – railway infrastructure, the use of which (with regard to basic and extra services, fees, times and other conditions of use) must be ensured without discrimination to all railway undertakings for the provision of rail transport services on the basis of and pursuant to the procedure provided for in the Railways Act.

Purchase-sale transaction of real estate – a purchase-sale transaction, the object of which is recorded in the Land Register. It includes:

- purchase-sale transactions of unimproved registered immovables, the object of which is only a plot of land;
- purchase-sale transactions of improved registered immovables, the object of which is a plot of land with existing buildings or with buildings under construction.

Rate of natural increase – the annual natural increase per 1,000 mean annual population. It is calculated as the difference between crude birth rate and crude death rate.

Real estate – immovables owned by a person and the related monetarily appraisable rights and duties, incl. right of superficies and right of usufruct.

Regeneration felling – felling undertaken to create the conditions for the development of a new forest generation. Regeneration felling is carried out in mature stands.

Register of Taxable Persons – a register maintained by the Estonian Tax and Customs Board. It registers all taxable persons since 1999.

Relative median at-risk-of-poverty gap – the distance of the mean income of persons at risk of poverty from the at-risk-of-poverty threshold, in percentages.

Renewable energy sources – renewable non-fossil energy sources (wind, solar, geothermal, wave, tidal and hydro energy, biomass, landfill gas, sewage treatment gas and biogases).

Repair and reconstruction work price index – the index that expresses the change in the cost of these kinds of works carried out in office buildings, taking into consideration the price changes of basic inputs.

Repair work – construction work through which the utility of the building and/or its structures (foundations, load-bearing structures, enclosing structures, engineering and utility networks etc.) is increased or at least restored, i.e. construction work which materially extends the normal life of fixed assets and/or increases their value.

Research and development – the creative work undertaken on a systematic basis in order to increase the stock of knowledge (incl. the knowledge of man, culture and society) and to use this stock of knowledge to devise new applications.

Research and development personnel – researchers, technicians and supporting staff who spend at least 10% of their working time on research and development activities.

Researchers (in research and development statistics) – all professionals with an academic degree or higher education diploma engaged in basic or applied research or experimental development to create new knowledge, products, processes, methods and systems; all academic staff engaged in research and development activities as well as managers and administrators engaged in the planning and management of scientific and technical projects; postgraduate students performing original research.

Residential building – a building where all or at least half of the area is intended for permanent residence (one-family dwelling, two-family dwelling, terraced house or other multifamily house).

Retail sales of goods – the reselling of new and second-hand goods in stores, kiosks, sales counters, mail order shops, on the Internet and by public sale to people for their private consumption or housekeeping. Retail sales of goods do not include sales of durable goods (cars, furniture, household appliances, home electronics etc.) to people through leasing enterprises, if the leasing enterprise becomes the owner of the goods.

Retail trade enterprise – an enterprise whose main activity is, first and foremost, the sale of goods (excl. motor vehicles and motorcycles) for use mainly in households (activity G47 according to the Estonian Classification of Economic Activities).

Road traffic accident – an event in which an individual is injured or killed as the result of at least one vehicle moving on or driving off the road. As defined here, a road is a roadway, street, parking lot, courtyard area or other structure used for traffic, including pavements, cycle and pedestrian tracks, shoulders, green areas, dividing strips and other areas. Road traffic accidents do not include events in which a pedestrian is injured by a collision with a train; collisions between competing vehicles on a road which is closed for public access due to a competition; and accidents involving vehicles and individuals working in road building or maintenance.

Rural settlement – a small town or a village.

Sales of construction activities – the revenue from construction activities and construction for own use.

There is double accounting in case of sub-contracting work.

Sales to non-residents – the revenue from the sale of goods and services to legal persons registered abroad or to natural persons residing abroad, i.e. outside Estonia. Sale of own manufacturing production and provision of manufacturing services to non-residents do not include the cost of materials in case of re-export if the materials imported for processing purposes are not shown in costs (only the commission for services is reported).

School for children with special needs – a school for children with a physical or intellectual disability or impairment, children with emotional disorders or children needing special treatment due

to behavioural problems. Compared to regular schools, changes and modifications are made in the curriculum and/or the study environment (e.g. form of study, study premises and tools, study groups, methods, medium of instruction, teachers with special training, support personnel etc.).

Second-degree offence – an offence for which the punishment prescribed by the Penal Code is imprisonment for a term of up to five years or a pecuniary punishment.

Secondary sector – mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas and water supply; and construction.

Service enterprises – enterprises whose main economic activity is the provision of various services. The following economic activities are included:

- information and communication – publishing activities; film, video and TV programme production; sound recording and music publishing; programming and broadcasting activities; telecommunications; computer programming; consultancy and related activities; information service activities;
- real estate activities;
- professional, scientific and technical activities – legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; scientific research and development; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; veterinary activities;
- administrative and support service activities – rental and leasing activities; employment activities; travel agency, tour operator and other reservation service and related activities; security and investigation activities; services to buildings and landscape activities; office administrative, office support and other business support activities;
- education;
- human health and social work activities;
- arts, entertainment and recreation – creative, arts and entertainment activities; libraries, archives, museums and other cultural activities; gambling and betting activities; sports activities and amusement and recreation activities;
- other service activities – repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

Severe material deprivation rate – the share of persons who cannot afford at least four items of the following nine: 1) pay rent or utility bills, 2) keep the home adequately warm, 3) face unexpected expenses, 4) eat meat, fish or a protein equivalent every second day, 5) a week's holiday away from home, 6) a car, 7) a washing machine, 8) a colour TV, or 9) a telephone.

Shelter – an institution offering temporary twenty-four hour assistance, support and protection.

Small enterprise – an enterprise with 10–49 persons employed.

Social benefit – a monetary benefit provided to contribute towards the ability of a person or family to cope.

Social benefits (in government finance statistics) – transfers to households, in cash or in kind, intended to relieve them from the financial burden related to social risks or needs.

Social contributions – social tax and unemployment insurance premiums.

Social service – a non-monetary benefit which contributes towards the ability of a person or family to cope.

Social transfers – payments (pensions, unemployment benefits, child benefits, benefits for temporary incapacity for work etc.) made by the state or local governments to individuals/households according to social protection schemes with the intention to reduce the financial burden of

individuals/households in case of partial or complete absence of income. In the Household Budget Survey, transfers also include reallocation of private resources (alimonies, subsistence allowance, money donated etc.).

Standardised death rate – the ratio which shows how high the mortality for the Estonian population would be with defined age-specific death rates if the age distribution of the Estonian population were the same as that of the European standard population. In calculations, the deaths of persons whose age was unknown have been included in the age group of at least 85-year-olds.

State Register of State and Local Government Agencies – a register maintained by the Ministry of Finance. Since 1999, all state and local government agencies and the government institutions administered by government agencies are entered in this register.

Statistical Profile – a database of economically active units (companies, sole proprietors, institutions, non-profit associations). Since 1994, Statistics Estonia uses this database as a sampling frame for all economic statistics.

Stillbirth – see “late foetal death”.

Subsidies – payments which the general government makes to producers with the aim to influence their levels of production and prices or to remunerate the costs related to factors of production.

Subsistence benefit – a form of state assistance for those in difficulty which is paid by the local government.

In order to alleviate a person's situation, the local government employs both social services and other forms of social assistance, depending on the specific situation. The benefit is paid if all other measures for the alleviation of poverty and difficulty have proven ineffectual.

Subsistence level – the sum necessary for minimum everyday subsistence in a month.

Substitute home service – the provision of family-like living conditions by a service provider to a child in order to meet his/her basic needs, to create a secure physical and social environment promoting his/her development and to prepare the child for coping in accordance with his/her abilities as an adult. Persons entitled to substitute home service are children whose parents are dead, declared fugitive or missing; whose parents have been assigned a guardian due to restricted active legal capacity; whose parents have been deprived of parental rights; who have been taken from their parents without deprivation of parental rights; or whose parents are serving custody pending trial or are incarcerated in a prison.

Supporting staff (in research and development statistics) – craftsmen, secretarial and clerical staff participating in research and development projects or directly associated with such projects.

Supreme Court – the court of the highest instance.

Survivor's pension – pension granted upon the death of a provider to family members who were maintained by him/her and are incapacitated for work.

Taxes on income and wealth – all compulsory, unrequited payments in cash or in kind which are levied periodically by the general government and by the rest of the world on the income and wealth of institutional units; and some periodic taxes which are not assessed on income or wealth.

Taxes on production and imports – compulsory, unrequited payments in cash or in kind which are levied by the general government or by EU institutions in respect of the production and import of goods and services, the employment of labour, the ownership or use of land, buildings or other assets used in production. These taxes are payable regardless of whether the entity earns a profit.

Teacher (pedagogue) – a person who works in a school in the field of teaching, including teachers at the primary level and specialist subject teachers, speech therapists, school principals, headmasters and their aids.

Technicians (in research and development statistics) – persons with certified vocational or technical education engaged in research and development activities and performing tasks under the supervision of researchers; also persons who perform their research and development tasks under the supervision of researchers in the field of social sciences and humanities.

Tertiary sector – trade, services, etc.

Total costs – calculated based on the income statement format used in the enterprise. Format 1: goods, raw materials and services + other operating expenses + personnel expenses + depreciation and impairment of fixed assets. Format 2: cost of sales + marketing expenses + administrative and general expenses.

Total fertility rate – the average number of children that would be born alive to a woman during her lifetime if she passed through all her childbearing years conforming to the age-specific fertility rates of a given year. The total fertility rate is calculated based on the age-specific fertility rates of the period.

Total productivity (on the basis of value added) – value added divided by total costs.

Tourism – the activities of persons travelling to and staying in places outside their usual environment for no more than 12 consecutive months for leisure, business or other purposes.

Tourist (overnight visitor) – a person whose trip outside his/her usual environment includes at least one overnight stay at the destination.

Trade deficit – the value of commodities by which the value of imports exceeds exports.

Transit – the carriage of goods whereby the country of loading and the country of unloading is a foreign country, making Estonia the transit country. Transit also includes goods loaded from rail transport onto another mode of transport or from another mode of transport onto rail transport at the state border.

Turnover – the revenue from the sale of goods and services, which does not include VAT and excise. Turnover is equal to the pay received or to be received and is calculated on the accrual basis. Income classified as other revenue, financial income and extra-ordinary income in company accounts is excluded from turnover. Reductions in prices, rebates and discounts must be deducted.

Type of owner – a basis for the classification of entrepreneurs based on their capital involvement (ownership of majority interest) in the company.

Unemployed person – a person who meets the following three criteria at the same time: he/she is without work (does not work anywhere at the moment and is not temporarily absent from work); he/she is immediately (within two weeks) available for work if there should be work; he/she is actively seeking work.

Unemployment allowance (“unemployment benefit” until 2006) – the persons entitled to unemployment allowance are unemployed persons who have been employed or engaged in work or an activity equal to work for at least 180 days during the twelve months prior to their registration as unemployed, and whose income is less than the 31-fold daily rate of the unemployment allowance.

Unemployment benefit – see “unemployment allowance”.

Unemployment insurance – a type of compulsory insurance the purpose of which is to provide, upon unemployment, partial compensation for lost income to insured persons during the time that they are looking for work; partial compensation of the expenses of employers related to the collective termination of employment contracts and service relationships; and the protection of the claims of employees upon insolvency of employer.

Unemployment insurance benefit – income that an insured person is entitled to receive during the whole period that he/she is registered as unemployed, but not for longer than 180–360 calendar days (depending on the insurance period).

Unemployment rate – the share of the unemployed in the labour force.

Unit labour cost – the ratio of labour costs to labour productivity.

Urban settlement – a city, a city without municipal status or a town.

Value added – the value of output (in monetary terms) less the value of intermediate consumption.

Value of a purchase-sale transaction of real estate – the transaction value of real estate transferred in a purchase-sale transaction.

Vehicle registered for the first time – a road transport vehicle registered in Estonia for the first time.

Visitor (in tourism and accommodation statistics) – a person who travels to a place other than his/her usual environment for no more than 12 consecutive months and whose main purpose of visit is other than an activity remunerated from within the place visited. Visitors are divided into tourists (i.e. overnight visitors) and same-day visitors. The usual environment is the area in the close vicinity of the person's home and place of work or study and other places (a church, shop, clinic) visited on a regular basis (at least once a week). Summer homes are only included in the usual environment if these are visited at least once a week.

Vocational courses after basic education – vocational education based on basic education, vocational training on the basis of basic education, vocational and secondary education based on basic education, vocational secondary education based on basic education, vocational secondary education, professional secondary education based on basic education.

Vocational courses after secondary education – vocational secondary education based on secondary education, vocational courses based on secondary education.

Vocational courses with non-defined basic education – vocational education for young people with special needs and for young people without basic education, and vocational training for persons beyond minimum school-leaving age who lack basic education. Previous completion of a level of education is not required.

Vocational secondary education – a set of requirements established by the vocational education standard and the national curricula for vocations or professions. The acquisition of vocational secondary education provides the prerequisites and grants the right to start working in the acquired vocation or profession or to continue studies to acquire higher education.

VoIP (Voice over Internet Protocol) – a system of voice telephony whereby sound is transmitted as Internet Protocol packets over a packet-switched network (e.g. the Internet or Local Area Network).

Volume index – indicates the change in the sales volume of goods at constant prices compared to the sales of some previous period. The index is calculated on the basis of the price indices of the respective goods.

Volume index of industrial production – the production of the reference year compared to the production of the base period in percentages.

Volume of freight transport – to estimate the volume of freight transport, the following indicators are used: the amount of goods transported in tonnes and freight turnover in tonne-kilometres.

Wages and salaries – remuneration paid by the employer to its employees for work done in the reference period.

Website – a hypertext document located on the World Wide Web. Websites are created using the HTML markup language, which defines the website's content (images, text, hypertext, video and audio files) and layout.

Wholesale sales of goods – the reselling and mediation of goods to industrial and trade consumers, institutions and organisations, incl. leasing enterprises. In mediation, goods do not belong to the mediator; only the commission for services is included here.

Wholesale trade enterprise – an enterprise whose main activity is the resale and mediation of goods (excl. motor vehicles and motorcycles) to industrial and trade consumers, institutions and organisations, incl. leasing enterprises (activity G46 according to the Estonian Classification of Economic Activities).

Wired broadband Internet connection – Internet connection via a cable network.

Wireless broadband Internet connection – Internet connection via air (e.g. based on WiFi or WiMax technologies) at a fixed location.

Wireless local loop (WLL) – a term for the use of a wireless communications link as the "last mile / first mile" connection for delivering plain old telephone service (POTS), broadband Internet and/or other electronic communications services to telecommunications customers. Various types of WLL systems and technologies exist. In Estonia, WiMAX (Worldwide Interoperability for Microwave Access) and CDMA2000 1x EVDO (Kõu Internet) are the most common WLL technologies.

Work intensity of household – the total number of months spent in employment or self-employment by working-age (aged 16–64) household members during the income reference period relative to the maximum number of months that the household members could have spent in employment or self-employment. The indicator ranges from zero (no working-age members worked) to one (all working-age members worked throughout the income reference period). The work intensity of a household can be:

- high (0.5–1),
- low (0–0.5),
- maximal (1),
- minimal (0).

Working-age population – population aged 15–74. It is used as the basis for the study of the economic activity of the population (i.e. the object of study of the Labour Force Survey).

xDSL (Digital Subscriber Line: ADSL, SDSL etc.) – a family of technologies that provide Internet access by transmitting digital data over the wires of a local telephone network. In telecommunications, the term DSL is widely understood to mean Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL), the most commonly installed DSL technology.

SISUJUHT

abielu	54, 62, 67–69, 71, 197
ajaleht	87, 93, 250, 257, 361
aktsiis	26, 36, 42–43, 50, 129–130, 204, 314–316
alkohol	26, 145, 177, 179, 216, 248, 255, 266, 272–273, 300, 313
alusharidus	76, 85
arst	123, 126–128, 379, 381, 384
arvuti	26, 73, 79, 81, 171, 216, 224, 276, 299, 301, 305–312, 314, 353, 361, 367
auto	28, 35, 42, 70, 110, 119, 264, 266, 317, 321, 337, 342–343
bakalaureuseõpe	74, 80, 82, 85
bensiin	36, 43, 264
bilansimaht	221
bilanss	49, 51, 197, 200, 242, 245, 262, 319–320
bruto(kuu)palk	18, 27, 171, 173–175, 331
buss	35, 337, 342–343, 345
doktoriõpe	73–74, 80, 82, 85
ebavõrdsus	28, 109, 118, 122
eestlane	27, 53, 58–60, 67, 99, 106–107
ehitus	22, 25–26, 35–37, 48–49, 73, 79, 81, 148, 163, 171, 174, 177, 180–182, 185, 190–191, 215–216, 223–227, 231–232, 234–238, 299–301, 316, 319–320, 323–324, 326, 330, 365, 381, 383
ehitushinnaindeks	177, 179–180, 182, 323
ehitusluba	323, 329
ehitusmahuindeks	326, 330
ehitustöö	216, 323, 326–327, 330
ekspordihinnaindeks	177, 179, 182, 185
eksport, vt ka väljavedu	22–24, 26, 35–37, 46, 51, 177, 182, 185, 192–193, 195, 216, 241–242, 245–254, 260, 262–263, 275, 299–301, 317, 319, 321–322, 338
ekvivalentnetosissetulek	28, 109, 113, 118
elamu	35, 180, 182–183, 210, 316, 323–324, 327–330
elektrienergia	36–37, 148, 163, 174, 177, 180, 190–191, 207, 216–217, 223–225, 231–232, 234–238, 241, 299, 305–312, 317, 319–321, 365, 381, 383
elektrooniline side	353
eluae	143, 149, 151, 177, 179–180, 182–183, 331, 335–336, 369
elukoone	323, 327, 333–334
elukestev õpe	16, 153
elussünd	54, 59–61, 63–64
energeetika	216–217, 227, 314, 317, 320, 377
energia	35–37, 42, 44–45, 47, 49–51, 177, 276, 281, 316–317, 319–322, 353
eraisik	329–330, 336
erakool	73, 77
erivajadustega laste kool	77
etendus	87, 92, 98
ettevõtte	19, 22–23, 26, 35–36, 41, 50, 98, 135, 148, 163, 175–176, 182, 185, 189, 197, 200–201, 203–204, 212, 215–217, 221–228, 232–235, 240, 263, 265–266, 270–276, 279–281, 299–301, 316, 319, 321–323, 337–338, 345–347, 350, 360–361, 365–367, 369–370, 373–374, 377, 381–386
ettevõttegrupp	228, 240
film	87, 90–91, 98
finantsvahendus	148, 197, 201, 226–227
fond	35, 41, 91, 186, 197, 201, 203, 207, 210, 212, 217, 386
füüsilisest isikust ettevõtja (FIE)	197, 201, 226–227, 230, 240
gümnaasium	15, 73, 77–78, 85
haige	127, 157
haigestumus	124, 130–131, 133
haigla	123, 126–127, 226, 386
haigus	54, 66, 123–124, 129–133, 143, 149, 151, 154, 168, 213
haridus	15, 27, 70, 73–74, 78, 80, 83, 85, 88, 96, 109–110, 116, 121–122, 133, 148, 154, 159, 163, 166, 174, 179, 190–191, 203–204, 207, 210, 223, 225, 231–232, 234–238, 275–276, 279–281, 323, 327, 363–364, 377, 380–381, 383, 386
heitunu	157, 168
HIV	124, 129–130
hobune	250, 257, 289

hulgikaubandus	215–216, 265–266, 271
hulgimüük	182, 215, 217, 266, 271
hõivatu, vt ka töötaja	22, 26, 35, 110, 153–154, 157–159, 161–163, 171, 173, 185, 203, 215–216, 221, 224, 226–228, 237, 265, 274–276, 279–281, 299–301, 316, 323, 330, 350, 361, 365–367
hõivemäär	17, 27, 153–154, 158–159, 161–162
imikusuremus	54, 64
impordihinnaindeks	177, 179, 182, 185
import, vt ka sissevedu	26, 37, 51, 185, 192–193, 195, 204, 208, 241–242, 245–247, 254–259, 261–263, 317, 319, 322, 338
integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	80, 82, 85
internet	27, 353–354, 356–357, 361, 363–365, 367, 370
intressimäär	331, 335–336
investeering	26, 35, 41, 51, 185–186, 192, 195, 197, 200, 203, 217, 225, 276, 280, 299, 323, 377
istandik	283, 287, 289
jaekaubandus	148, 163, 174, 185, 190–191, 207, 215–216, 223–226, 231–232, 234–236, 238, 265, 272, 274, 365, 381, 383
jaemüük	237, 265–266, 271–274
jahindus	298
jahiuluk	293, 298
julgeolek	101, 210
juriidiline isik	198, 212, 284, 290
juriidiline register	203, 240
jätmed	35–37, 40–43, 47–51, 163, 174, 180, 190–191, 207, 223–225, 231–232, 234–238, 248, 250, 255–256, 266, 271, 317, 319, 321, 327, 365, 381, 383
kahjum	216, 221, 223, 280
kalakasvandus	297–298
kalapüük, kalandus	22, 35, 42, 79, 81, 148, 163, 174–175, 185, 190–191, 223, 225, 231–232, 234–238, 293, 297–298, 361, 365, 381, 383
kapitali kogumahutus põhivarasse	26, 185–186, 193–194, 208
karistus	99, 102, 106–108
kartul	283, 287–288, 291
kasum	189, 193, 197, 200, 204, 216–217, 221, 223, 228, 276, 382–383
kasumitaotluseta üksus	26, 40, 227, 230, 233, 377, 379, 382, 384, 386
kasvuhoonegaas	36, 43–44, 50
kaubamärk	385
kaubandus	185, 215, 228, 265, 274, 327, 361
kaubavedu	337–338, 346–348, 350–351
keskharidus	15, 73, 78, 85, 159
keskkond	10–11, 35–36, 40–42, 47, 49–52, 81, 101, 129–130, 210, 217, 283, 287, 293, 298
keskkonnakaitsekulutus	35, 40–41, 50–51
keskkonnamaks	36, 42, 50
keskvalitsus	26, 203, 207, 210–212
kiirabi	127, 133
kindlustus	122, 135, 144, 146, 148, 151, 163, 171, 174, 190–191, 197–201, 203, 207, 231–232, 234–238, 381, 383
kindlustushüvitis koondamise korral	146, 151
kinnipeetu	99
kinnisasi	331, 333–334
kinnisvara	148, 163, 171, 174, 190–191, 207, 216–217, 223–228, 231–232, 234–238, 275–276, 279–281, 300, 323, 331, 333–336, 365, 381, 383
kino	28, 87–88, 91–92, 96, 98, 241, 249, 252, 256, 259, 361
kohaliku omavalitsuse asutus	240
kohus	62, 99, 103–106, 108
kontsern	227–228, 237–240
koolieelne lasteasutus	73, 76
korter	20, 35, 177, 180, 183, 324, 331, 333–335
kriminaalhooldusalune	107–108
kultuur	28, 88, 95–98, 210, 272
kuritegu	28, 99, 101–108
kutseharidus	15, 73, 78–80, 85, 159

kõrgharidus	27, 73–74, 80–82, 85, 159, 377, 379, 382, 384, 386
köögivili	248, 254, 283, 287–288, 291, 305–312
külastaja	28, 369
kütus	36, 42–43, 47, 50–51, 177–178, 215–217, 241–242, 249, 255, 263, 266, 272–274, 276, 281, 314, 317, 319, 321–322
laev	9, 252–253, 259, 263, 337–339, 342–344, 348, 350
lahutus	54, 67, 69, 71
lammas	250, 257, 283, 289–291
lapsetoetus	144
lavastus	87, 92
leibkond	28, 109, 115, 117–118, 121–122, 135, 143, 168, 322, 361, 367
lennujaam	338, 350
lennuk	263, 344
liiklus	101, 197, 201, 337, 342, 347–348, 350
liiklusõnnetus	339, 349–350
lind	248, 283, 289–290
lisandväärtus	22, 25, 35, 185, 195, 216, 221, 224, 265, 275–276, 280, 299, 301
loom	129–130, 248, 250, 253–255, 257, 266, 271, 289–291, 305–312
loomulik iive	29, 53, 59
lõpptarbimiskulutused	26, 185–186, 192–194
magistriõpe	80, 82, 85
mahuindeks	273, 306, 316, 326, 330
majanduslikult aktiivsed, vt ka töjõud	23, 153, 157, 175, 322
majandusüksus	203, 227, 240
majutatu	128, 369, 373–375
majutusettevõtte	19, 369–370, 373–374
maksud	36, 182, 189–191, 195, 197, 203–204, 208–209, 212–213, 221, 240, 276, 281, 330
maksukoormus	204, 209, 212–213
mesi	248, 254, 284, 290
metall	36, 47, 246, 249, 251–253, 255, 258, 266, 299, 301, 305–312, 316
mets	50, 79, 81, 163, 185, 190, 223, 225, 232, 293, 296–297, 315, 331, 333–334, 337, 339, 343, 349, 361, 381
metsaistutus	296–297
metsamajandus	22, 35, 148, 174–175, 191, 231, 234–238, 293, 298, 365, 383
metsaraie	293, 296
metsauuendus	293
mitteaktiivsed	26, 63, 96, 110, 114, 154, 157–159, 167–168
mitteeluhoone	323, 331, 333–334
mitteresident	22, 186, 299–300, 311–312
mittetulundusühing	175, 227, 236, 240
mobiiltelefon	353, 358–359
muna	177, 248, 254, 283–284, 290–291
muuseum	16, 28, 87, 91–92, 96, 98, 386
mööbel	241, 252, 259, 266, 305–312
müügitulud	204, 208–209, 215–217, 221–224, 228, 265–266, 270, 273, 275–276, 279–280
müük	20, 22, 35, 42, 182, 215–216, 266, 271–272, 274–275, 280, 297, 299–301, 309–316, 323, 331, 333–334, 336, 370
netootemaks	189–191, 195
näitus	91–92
oodatav eluiga	53
ostu-müügitehing	20, 182, 331, 333–334, 336
patent	385
pension	70, 107, 109, 117, 135, 139–141, 151, 154, 157, 160–162, 164–165, 167–169, 197, 201, 204, 213
pensionär	96, 109–110, 114, 135, 139–141, 151
peretoetus	144
piim	21, 177, 216, 248, 254–255, 283–284, 290–291, 299–300, 305–313
piimalehm	21, 283–284, 289–291
pikaajaline töötu	110, 120–121, 153
puhaskasum	216–217, 221, 276, 280
puit	36–37, 46, 215–217, 241, 246, 250, 253, 256, 293, 299–300, 305–312, 315, 317, 321
puudega inimene	135–136, 142, 144, 157

põhiharidus	15, 73, 78, 85, 159
põhivara	185, 193–195, 197, 200, 217, 225, 276, 280
põlevkivi	36–37, 48–49, 241, 299, 305–312, 314, 317, 321, 338
põllumajandus	22, 25, 35, 43, 47, 49–50, 79, 81, 148, 163, 174–175, 185, 190–191, 223, 225, 231–232, 234–238, 266, 271, 283–284, 287, 289–293, 319–320, 361, 365, 379, 381, 383–384
põllumajandussaadus	241, 246
raamat	87, 93, 97, 250, 257, 386
raamatukogu	88, 94, 98
rahandus	203, 212–213
rahvamajanduse arvepidamine	50–51, 185, 195, 203, 212–213, 226, 264
rahvastik	14, 28–29, 53, 57–58, 70, 72–73, 109–110, 119, 122–123, 136, 153, 168, 356–357, 367
rahvus	26, 58, 60, 67
rajatis	26, 185, 225, 323, 327
rakenduskõrgharidus	74, 80, 82, 85
raudtee	252, 259, 322, 337–339, 342, 344–348, 350–351
ravikindlustus	70, 143, 151, 204
realpalk	27, 171
reisija	338, 348, 351
religioon	210
remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks	177, 181–182
remont	148, 163, 174, 179, 185, 190–191, 207, 223–225, 231–232, 234–236, 238, 265–266, 271–272, 275, 305–312, 327, 330, 365, 381, 383
riigiasutus	50, 233, 298, 361
ränne	12, 29, 53, 59, 70, 72
saagikus	21, 283, 288–289
saaste	35–36, 42, 50, 163, 174, 180, 190–191, 207, 223–225, 231–232, 234–238, 365, 381, 383
sadam	338–339, 348–350
side	52, 135, 148, 154, 163, 171, 174, 179, 190–191, 207, 216–217, 223–225, 231–232, 234–238, 241, 266, 271–272, 275–276, 279–281, 301, 314, 323, 327, 353, 360–361, 365, 370, 377, 381, 383
sigat	283–284, 289–291, 293, 298
sihtasutus	203, 212, 227, 231, 233, 236, 240, 376, 386
sisemajanduse koguprodukt (SKP)	22, 25–26, 35–36, 45, 150, 185–186, 189–195, 197, 199, 203–204, 209–212, 380
sisemajanduse nõudlus	185
siseturism	19, 369–370, 373–374
sissetulek	27–28, 109–110, 113, 118, 121–122, 135, 193, 195, 204, 370
sissevedu, vt ka import	241–242, 322
sotsiaalhoolekanne	148, 163, 174, 190–191, 203, 207, 223, 225, 232, 234–238, 279–281, 381, 383
sotsiaalhüvitis	149
sotsiaalmaksud	171, 193, 203–204, 208–209, 212–213
sotsiaalne kaitse	135, 146, 149–152, 204, 210
sotsiaalne tõrjutus	109–122, 149, 151
sotsiaalsed siirded	109, 117
sotsiaaltoetus	109, 135, 144, 208
statistiline profiil	230–236, 240
statistiline register	240, 350
subsiidium	193, 208
suhteline vaesus	28, 109–110, 113–118, 12
suremus	54, 59, 65–66
surm	12, 29, 53–54, 59–60, 64, 66, 70–71, 135, 149, 339
surmultsünd	60, 64
sõiduk, vt ka transpordivahend	35, 148, 163, 174, 190–191, 198, 201, 207, 215, 223–225, 231–232, 234–236, 238, 252, 259, 265–266, 271–274, 305–312, 337, 339, 342–344, 349–350, 365, 381, 383
sõidukikaubandus	265–266
sõitja	337–338, 345–347, 350
sõitjakäive	337, 345–346
sõitjatevedu	337, 344–346
söödakultuur	283, 287–288

sünd	29, 53–54, 62, 70–71
sündimus	53–54, 59–61, 73
sünnitus	29, 53, 60, 66, 143, 168
süüdimõistetud	99, 106
taaskasutus	35, 37, 47, 49
tarbijahinnaindeks	27, 171, 177, 179, 181, 185, 216, 266
teadlane	377, 379, 381
teadus- ja arendustegevus (T&A)	377–386
teater	87, 92, 96, 98, 361
teenindus	73, 79, 81, 171, 215, 275–276, 279, 281, 327, 381, 383, 385
teenus	22, 26, 35, 42, 51, 79, 81, 98, 109, 124, 133, 135, 144–145, 147, 151, 171, 179, 181, 185, 189, 192–193, 195, 197, 208, 210, 215–216, 226, 231–232, 234–236, 275–276, 281, 337–338, 344, 353, 359–361, 365–366, 369–370, 376–377, 385
televisioon	94, 353, 358
teravili	21, 248, 254–255, 283, 287–288, 291
tervishoid	35, 124, 126, 133, 148–149, 151, 163, 174, 179, 190–191, 203–204, 207, 210, 223, 225, 231–232, 234–238, 275–276, 279–281, 323, 327, 381, 383
toit	28, 110, 119, 129–130, 148, 163, 174, 177, 179, 185, 190–191, 207, 215–216, 223–225, 231–232, 234–238, 241, 246, 248, 253, 255, 263, 266, 271–273, 293–294, 297, 299, 305–313, 327, 365, 370
toodang	22, 35–36, 42, 179, 182, 185, 195, 215–217, 242, 284, 290, 294, 299–301, 305–312, 316–317, 319–320
tootlikkus	25, 36, 45–46, 49, 185, 216, 293, 301
tootmine	35–37, 47, 51, 53, 73, 79, 81, 177, 193, 195, 204, 208, 212, 216–217, 231–232, 234–236, 241, 299–301, 305–312, 317, 319–321
transiit	338, 347–348, 351
transpordivahend, vt ka sõiduk	26, 185, 217, 225, 241–242, 246, 253, 276
transport, vt ka veendus	35–36, 50, 79, 81, 179, 185, 215, 275, 293, 319, 321–322, 327, 337–339, 345–347, 350, 352
trükis	98
tubakas	26, 177, 179, 216, 248, 253, 255, 266, 271–273
tuberkuloos	123–124, 129–133
turism	98, 275, 293, 369–370, 376
turist	19, 369–370, 373–374
turvas	299, 305–312, 314, 317, 321, 339
tööandja maksejõuetuse hüvitis	146
tööealine	13, 26–27, 153–154, 157, 168
tööhõive	17, 26–27, 74, 153–154, 158–159, 161–162, 170, 215, 221–222, 227, 265, 275
tööjõud, vt ka majanduslikult aktiivsed	25, 27, 120–122, 135, 153–154, 157–160, 168–169, 175–177, 180–182, 185, 215, 223, 281, 300, 367
tööjõukulud	25, 87, 91, 171, 174–175, 185, 197, 203, 216, 221, 224, 276, 281, 323, 377
tööstus	22, 26, 35, 43, 148, 163, 174, 177, 180, 182, 190–191, 215–217, 223, 225, 227–228, 231–232, 234–238, 241, 246, 248, 251, 253–255, 257, 259, 264, 266, 273, 299–301, 305–312, 316, 319–320, 323–324, 327, 377, 381, 383, 385
tööstusdisainilahendus	385
tööstustoodangu tootjahinnaindeks	177, 180, 182
tööstustoode	185, 241–242, 246, 253, 259, 315
töötaja, vt ka hõivatud	23, 27, 91–92, 94–96, 109–110, 114, 123–124, 127, 135, 148, 157, 171, 174–176, 193, 195, 208, 213, 215, 221, 227–228, 234, 275, 301, 307–308, 322, 377, 379, 381–382, 386
töötlev tööstus	25–26, 135, 148, 154, 163, 174, 177, 180, 185, 190–191, 215–217, 223–226, 231–232, 234–238, 265, 299–300, 305–312, 365, 377, 381, 383, 385
töötu	26, 63, 96, 107, 109–110, 114, 120, 135, 146–147, 151, 153, 157–159, 164, 166–167
tööturg	13, 26–28, 110, 122, 135, 147, 151, 153–154, 168, 170, 352
töötus	25–28, 109, 122, 135, 146, 149, 151, 153–154, 157–159, 165–167, 204
töötuskindlustus	135, 146, 151, 204
töötutoetus	135, 146, 147
töövõimetus	63, 135, 140, 142–143, 149
tööõnnetus	27, 135, 143, 148–149, 151
tütarettevõtte	228, 240

vanemahüvitis	144
vangla	99, 106, 108, 133
vara	197
veis	283–284, 289–291
veondus, vt ka transport	25, 148, 163, 174, 185, 190–191, 207, 216–217, 223–225, 231–232, 234–238, 365, 381, 383
veosekäive	338, 346–347, 351
veredoonor	128
viljapuu	283, 287, 289
võlg	25–26, 147, 200, 203–204, 211–212
väliskaubandus	25–26, 185, 242, 245, 263–264, 301, 322
välisomanik	233
välisvõlg	203, 211
välisüliõpilane	27, 74, 82
väljaanne	87, 93, 354, 359
väljavedu, vt ka eksport	185, 241–242, 263, 299–300, 348
väärtegu	104–105
õpetaja	73, 78, 81
õpilane, õppija	15, 27, 63, 73, 76–78, 80, 88, 96
äriregister	226, 240, 274, 350
üldharidus	15, 73, 77–78
üliõpilane	28, 73–74

INDEX

<i>absolute poverty</i>	33, 111–116
<i>accident at work</i>	32, 138, 148–149, 151
<i>accommodated tourist</i>	372–375
<i>accommodation establishment</i>	19, 371–374
<i>administrative matter</i>	100, 104–105
<i>agricultural product</i>	243, 246
<i>agriculture</i>	22, 30, 38, 43, 51, 79, 81, 148, 163, 174–175, 187, 190–191, 223, 225, 231–232, 234–237, 239, 298, 319–320, 365, 381, 383
<i>aircraft</i>	252, 259, 264, 340, 342, 344, 347, 351
<i>airport</i>	341, 351
<i>alcohol</i>	30, 145, 178–179, 206, 219, 268, 272–273, 303, 313
<i>apartment</i>	20, 38, 178, 180, 183–184, 325, 332–335
<i>assets</i>	194, 198, 205, 222, 279–280
<i>average monthly gross wages (salaries)</i>	32, 172, 174, 176, 332
<i>Bachelor's study</i>	75, 80, 82, 86
<i>balance sheet</i>	198, 200, 221, 319–320
<i>balance sheet total</i>	198, 221
<i>benefit upon insolvency of employer</i>	146
<i>birth</i>	12, 34, 55–57, 59–62, 64, 68, 71, 74, 137, 170, 198
<i>book</i>	89, 93, 196, 250, 257, 386
<i>broadcast</i>	89, 94–95, 98, 355, 358
<i>building permit</i>	325, 329
<i>bus</i>	38, 339, 342–343, 345
<i>car</i>	33, 38, 42, 112, 119, 264, 339, 342–343
<i>cattle</i>	286, 289–291
<i>central government</i>	31, 205–206, 210–211, 213
<i>cereals</i>	21, 248, 254–255, 285, 287–288, 291
<i>child allowance</i>	144
<i>civil engineering works</i>	324–325, 327
<i>civil matter</i>	100, 104–105
<i>Commercial Register</i>	226, 240, 274, 351
<i>commodity, see also: goods</i>	38, 179, 243, 245–246, 248–259, 264, 271–272, 302–303
<i>communication</i>	32, 138, 148, 156, 163, 172, 174, 179, 190–191, 207, 220, 223–225, 229, 231–232, 234–237, 239, 243, 268–269, 271–272, 277–282, 314, 325, 327, 354–355, 360, 362–363, 365, 372, 378, 381, 383
<i>computer</i>	30, 75, 79, 81, 172, 219, 224, 279, 302, 304–312, 314, 354, 362, 367
<i>construction</i>	22, 30, 38–40, 48–49, 148, 163, 172, 174, 178, 183–184, 187, 190–191, 218–219, 223–226, 229, 231–232, 234–237, 239, 279, 302, 304, 316, 319–320, 324–327, 329–330, 365, 381, 383
<i>construction activities</i>	324, 326, 330
<i>construction price index</i>	178–180, 183–184, 325
<i>construction production</i>	325, 327
<i>construction volume index</i>	330
<i>consumer price</i>	32, 172, 178–179, 181, 183, 187, 219, 268
<i>consumer price index</i>	32, 172, 178–179, 183, 187, 219, 268
<i>consumption</i>	30–31, 34, 39–40, 43, 45, 49–50, 90, 111–112, 181, 183, 187–188, 193–196, 213, 243–244, 247, 264, 318–322
<i>convicted offender</i>	100, 106
<i>court</i>	62, 100, 103–105, 108
<i>criminal matter</i>	100, 104
<i>culture</i>	90, 98, 210, 378
<i>dairy cow</i>	21, 286, 289–291
<i>death</i>	12, 34, 55–56, 59–60, 64–67, 71, 137, 342
<i>debt</i>	29, 31, 147, 205–207, 211–212
<i>delivery (in demography)</i>	60
<i>diploma study</i>	80
<i>disabled person</i>	137–138, 142, 144
<i>discouraged person</i>	157, 168
<i>disease</i>	56, 66, 125, 129–131, 133–134
<i>disposable income</i>	33, 111, 113, 122, 188, 194
<i>divorce</i>	57, 67, 69–71
<i>doctoral study</i>	75, 80, 82, 86, 159, 378

<i>domestic demand</i>	30–31, 187–188, 193
<i>domestic tourism</i>	372
<i>donor</i>	128
<i>dwelling</i>	20, 178–180, 184, 219, 325–329, 333–334
<i>economic unit</i>	227–240
<i>economically active (cp. inactive see also: labour force)</i>	23, 155, 157, 176, 198, 202, 226, 228–229, 240, 274, 282, 322, 330, 351
<i>education</i>	32, 38, 71, 74–75, 78, 80–84, 86, 90, 97, 111–112, 116, 121–122, 134, 148, 156, 159, 163, 166, 174, 179, 190–191, 205–207, 210, 223, 225, 231–232, 234–237, 239, 277–282, 363–364, 380–383
<i>egg</i>	178, 248, 254, 285–286, 290–291
<i>electricity</i>	38–39, 42, 51, 148, 163, 174, 178–180, 190–191, 207, 219–220, 223–225, 231–232, 234–237, 239, 302, 305–312, 314, 316, 318–322, 325, 327, 365, 381, 383
<i>emergency care</i>	127
<i>employed</i>	22, 31, 38, 63, 107, 112, 114, 133–134, 155–159, 176, 187, 218–221, 224, 226, 229, 237, 267–268, 274, 277–280, 282, 302–304, 316, 322, 324, 330, 363, 365–368, 372
<i>employee</i>	23, 32, 91–92, 94–95, 97, 111–112, 114, 138, 148, 157, 172–176, 187, 193, 195, 208, 213, 218, 221, 229, 234, 307–308, 351, 378, 382
<i>employment</i>	31–32, 75, 90, 97, 112, 146, 151, 155–157, 170, 218, 221–222, 229, 267, 277, 303
<i>employment rate</i>	31–32, 155–156, 158–159, 161–162
<i>energy</i>	38–40, 42, 44–45, 47, 49–51, 178–179, 219–220, 229, 243, 314, 318–322, 354, 378
<i>enterprise</i>	22–23, 31, 37–41, 51, 98, 138, 148, 163, 175–176, 183–184, 188, 198, 200, 202, 205, 213, 218–226, 228–230, 232–235, 240, 264, 267–268, 270–274, 277–280, 282, 302–304, 316, 319, 321–322, 324–326, 330, 340–341, 345–347, 351, 360, 362–363, 365–368, 376, 378–379, 381–386
<i>enterprise group</i>	229, 238, 240
<i>environment</i>	10–11, 37–42, 47, 50–52, 81, 101, 129–130, 210, 220, 285, 287, 294, 298
<i>environmental protection</i>	40–41, 51–52
<i>expenditure</i>	
<i>environmental tax</i>	39, 42, 51
<i>equalised yearly disposable income</i>	33, 113
<i>Estonians</i>	31–32, 55, 58–60, 67, 100, 106–107
<i>ethnic nationality</i>	31, 60, 67
<i>excise</i>	30, 39, 42–43, 51, 206, 314–316
<i>exhibition</i>	91–92
<i>expenditure</i>	30–31, 37, 52, 91, 143, 147, 149–150, 152, 183, 187–188, 192–195, 205–206, 208, 210, 213, 219, 378, 380, 382–386
<i>export price index</i>	178–179, 184, 187
<i>exports</i>	22–24, 30–31, 38–39, 46, 184, 187, 192–193, 195, 219, 243–254, 260, 262–264, 277, 302–304, 318–319, 321–322
<i>family benefit</i>	144
<i>felling</i>	294–296
<i>fertility</i>	55–56, 60–61
<i>film</i>	88, 90–91, 98
<i>final consumption expenditure</i>	31, 187–188, 192
<i>finance</i>	205, 213–214, 322
<i>financial intermediation</i>	197–202, 226, 229
<i>fish farming</i>	295, 298
<i>fishing</i>	22, 30, 38, 42, 79, 81, 148, 163, 174–175, 187, 190–191, 223, 225, 231–232, 234–237, 239, 295, 298, 303, 344, 363, 365, 381, 383
<i>fixed assets</i>	198, 200, 220, 225, 278
<i>food</i>	129–130, 148, 163, 174, 178–179, 187, 190–191, 207, 218–220, 223–225, 231–232, 234–237, 239, 243, 246, 248, 253, 255, 268–269, 271–273, 302–303, 305–313, 365
<i>forage crop</i>	285, 287–288
<i>foreign debt</i>	206, 211
<i>foreign student</i>	32, 75, 82
<i>foreign trade</i>	29–31, 187, 241–264, 322
<i>foreign visitor</i>	33, 371
<i>foreigner</i>	128
<i>forest</i>	50, 294–297, 332–334, 339
<i>forest planting</i>	297

forestry	22, 30, 38, 79, 81, 148, 163, 174–175, 187, 190–191, 223, 225, 231–232, 234–237, 239, 294–295, 298, 341, 343, 349, 363, 365, 381, 383
foundation	205–206, 213, 228, 233, 236, 240, 386
freight turnover	340–341, 346–347, 351
fuel	38–40, 42–43, 47, 51–52, 178–179, 219–220, 243, 245, 249, 255, 264, 268–269, 272–274, 278, 281, 314, 318–319, 321–322
fund	38, 41, 122, 137, 151–152, 188, 198, 202, 205, 207, 210, 213, 382–384, 386
furniture	243, 252, 259, 269, 305–312
general education	15, 74–75, 77–78
goods carried, see also: transport of goods	340, 351
goods, see also: commodity	24, 30, 38, 42, 52, 172, 179, 183, 187, 192–193, 196, 206, 208, 219, 224, 231–232, 234–236, 243–245, 247, 249–250, 253–254, 256, 259, 263–264, 268–269, 271–273, 278, 281, 303, 340–341, 347–349, 351, 365, 371
government institution	51, 228, 233
greenhouse gas	39, 43–44, 50
gross disposable income	188, 194
gross domestic product (GDP)	22, 29–31, 38–39, 45, 150, 187–196, 198–199, 205–207, 209–213, 380
gross fixed capital formation	30, 188
gross national income (GNI)	188, 194
gymnasium	15, 74, 77–78, 86
health	33, 66, 75, 81, 100–101, 111–112, 121–122, 124–125, 133–134, 137, 143, 147–148, 156, 163, 174, 179, 190–191, 205–207, 210, 223, 225, 231–232, 234–237, 239, 277–282, 381, 383
health care, see also: medical care	38, 124–126, 133–134, 149, 152, 325
health insurance	71, 122, 143, 151–152, 206, 213
health resort	128, 133
heat	38–39, 178–179, 302, 316, 318, 320–322
higher education	32, 74–75, 80–82, 86, 90, 159, 378–379, 382, 384, 386
HIV	125, 129–130
honey	248, 254, 286, 290
horse	289
hospital	125–127, 226, 327, 386
household	30–31, 33, 39–40, 111, 115, 117–118, 121–122, 137, 143, 152, 169, 172, 179, 187, 189, 193, 213, 219, 224, 231–232, 234–236, 269, 271–272, 292, 318–322, 335, 362, 367
housing	71, 143, 149, 152, 169, 179, 210, 324, 333, 335–336, 367
hunting	298
import price index	178–179, 184, 187
imports	30–31, 39, 184, 187, 192–193, 195, 206, 208, 243–247, 254–259, 261–264, 318–319, 322
inactive, inactivity (cp. economically active)	31, 63, 97, 107, 112, 114, 156–159, 167–168
incapacity for work	137, 139–140, 142–143, 149
incarcerated person	100, 106, 108
incidence rate	125, 130–131
income	32, 91, 111–112, 118, 121–122, 137, 188, 193–195, 198, 200, 205–206, 208, 219–221, 223, 229, 268, 324–325, 372
industrial design	385
industry	22, 30, 88, 218–220, 243–244, 246, 248, 250, 254, 257, 302–304, 315, 319–320, 378, 385
inequality	33, 111, 118, 122
infant mortality	56, 64
information technology	361–368
insurance benefit upon lay-off	146, 151
integrated Bachelor's/Master's study	80, 82, 86
interest	333, 335–336
Internet	98, 354–357, 362–365, 367, 372
investment	30–31, 37–38, 41, 52, 187–188, 192, 195, 198, 200, 202, 205, 220, 225, 278–280, 302, 324, 378
labour force, see also: economically active	32, 120–122, 138, 155–160, 169, 178, 180–181, 183, 367
labour market	13, 31–33, 112, 122, 137, 147, 151–170, 352

leasing	198, 202, 225, 278, 281
legal person	199, 286, 290
legal register	240
liabilities	200, 206
library	89, 94, 97–98
life expectancy	55, 58
lifelong learning	16, 155
live birth	56, 59–64
livestock	289–291
loan	198, 202, 206, 333, 335–336
local government institution	228
long-term unemployment	120–121
loss	137, 139, 199, 220–221, 223, 280, 362
manufactured article	243, 245–246, 253, 259
manufacturing	30–31, 75, 79, 81, 138, 148, 156, 163, 174, 178, 180, 187, 190–191, 196, 218–220, 223–226, 229, 231–232, 234–237, 239, 244, 267, 302–303, 305–312, 316, 365, 378, 381, 383, 385
marriage	56–57, 62, 67–69, 71, 199
Master's study	75, 80, 82, 86
medical care, see also: health care	124, 127, 133
metal	38, 47, 246, 249, 251–253, 255, 258, 268, 302, 304–312, 316
migration	34, 55, 59, 71–72
milk	21, 178, 219, 248, 255, 285–286, 290–291, 303, 313
mineral resource	39, 51–52
mining	39–40, 48, 148, 163, 174, 178, 180, 190–191, 220, 223–225, 229, 231–232, 234–237, 239, 302, 305–312, 319–320, 341, 349, 381, 383
misdeemeanour	104–105
mobile phone	354–355
mortality	56, 64–65
motor gasoline	319, 321
motor trade	219, 267–268, 270
multiple birth	60
museum	16, 33, 88–89, 91–92, 96, 98, 386
national accounts	51–52, 185–196, 213–214, 226, 264
natural increase	12, 34, 55, 59
net borrower	188
net lender	188
net taxes on products	189–191, 195
newspaper	89, 93, 250, 257, 362
non-resident	22, 71, 219, 302, 303, 311, 312
non-profit association	176, 228, 236, 240
Non-Profit Associations and Foundations Register	240
non-residential building	325, 327, 329, 332–334
offence	33, 100–108
oil shale	39–40, 48–49, 302, 305–312, 314, 318, 321, 340
orchard	285, 287, 289
output, see also: production	42, 52, 178–180, 183, 187–188, 195–196, 245, 303
overnight visitor, see also: tourist	19, 371–372
ownership	74, 84, 240, 332
parental benefit	144
passenger	264, 339–348, 351
passenger traffic volume	340–341, 345–346
passenger transport	341, 345–346, 351
patent	385
patient	124–127, 132
peat	302, 305–312, 314, 318–319, 321, 341, 349
penal institution, see also: prison	100, 106, 108
pension	71, 97, 111–112, 117, 137, 139–141, 156–157, 160–162, 164–165, 167–168, 170, 198–199, 201–202, 206
pensioner (retired)	111, 137, 139–141, 151
performance (in culture)	89, 92, 98
personnel expenses	219–221, 224, 278, 281
physician	124–128
pig	286, 289–291
plantation	285, 287, 289

<i>pollution</i>	37–39, 42, 49–52
<i>population</i>	12, 14, 16, 32–34, 55–58, 71–72, 74–75, 83–84, 90, 98, 100, 111–112, 119, 121–122, 124–125, 134, 138, 155–159, 161, 167–170, 176, 183, 198–199, 202, 226, 228–229, 274, 282, 322, 330, 351, 354, 367–368
<i>port</i>	341, 348–349
<i>potatoes</i>	285, 287–288, 291
<i>poultry</i>	286, 289–290
<i>preprimary education</i>	76, 86
<i>preschool institution</i>	74, 76
<i>price index</i>	32, 172, 178–181, 183–184, 187, 219, 268, 316, 325
<i>prison, see also: penal institution</i>	100, 108, 134, 145
<i>private educational institution</i>	77
<i>private enterprise</i>	282, 316, 330, 379
<i>private person</i>	329–330
<i>producer price index of industrial output</i>	178, 180, 183
<i>production (in culture)</i>	88–89, 92
<i>production, see also: output</i>	21–22, 38–40, 47, 51–52, 71, 90, 95, 133, 187, 193, 195, 206, 208, 213, 219–220, 243, 285–291, 295, 298, 302–308, 316, 318–321, 336
<i>productivity</i>	30, 39, 45–46, 49, 187, 219, 267, 278, 290, 294, 302, 304
<i>professional higher education</i>	75, 86
<i>profit</i>	30, 40, 176, 187, 189, 193, 198, 220–222, 228, 230–231, 233, 378–379, 382–384, 386
<i>property</i>	100–101, 106–107, 200–201, 205, 385
<i>public services</i>	210
<i>public-legal institution</i>	206, 213
<i>publication</i>	52, 72, 89, 98, 122, 134, 170, 214, 264, 298, 322, 330, 352, 376
<i>purchase-sale transaction</i>	20, 332–336
<i>rail, see also: railway</i>	322, 340–342, 345–347, 351
<i>railway, see also: rail</i>	252, 259, 339, 341–342, 344, 346–347, 351
<i>real estate</i>	148, 163, 172–174, 190–191, 198, 207, 220, 223–226, 229, 231–232, 234–237, 239, 277–282, 304, 331–336, 365, 381, 383
<i>real wages</i>	32, 172
<i>recycling</i>	40, 47
<i>reforestation</i>	294–296
<i>Register of Taxable Persons</i>	198, 240
<i>registered immovable</i>	332–334, 336
<i>relative poverty</i>	33, 111–112
<i>repair</i>	148, 163, 172, 174, 178–179, 181, 184, 187, 190–191, 207, 219, 223–225, 231–232, 234–236, 239, 267–268, 271–272, 278, 305–312, 327, 330, 365, 381, 383
<i>repair and reconstruction work price index</i>	178, 181, 184
<i>research and development (R&D)</i>	377–386
<i>researcher</i>	378–379, 381
<i>residential building</i>	325, 327–329, 332–334
<i>retail sales</i>	187, 268–269, 272, 274
<i>retail trade</i>	148, 163, 174, 184, 218–219, 224–226, 229, 232, 234, 236–237, 239, 267–268, 270–274, 365, 383
<i>rural area</i>	75–76, 329
<i>safety</i>	210, 350–351
<i>sale, see also: sales</i>	38, 42, 219, 268, 272–274, 303, 372
<i>sales, see also: sale</i>	22, 183, 206, 208–209, 219, 268, 271–273, 277, 280, 302–304, 309–316, 324, 330
<i>school for children with special needs</i>	77
<i>secondary education</i>	15, 32, 75, 86, 97, 116, 156, 159, 166
<i>service</i>	10–11, 22, 30, 37–38, 42, 52, 75, 79, 81, 98, 101, 107, 111, 124, 128, 133–134, 137, 139–140, 144–145, 147, 151–152, 172, 174, 176, 179, 183, 187, 192–193, 196, 198, 207–208, 218–219, 225–226, 231, 234–235, 268, 277–282, 327, 340–341, 344, 351, 354–356, 360, 362, 365–366, 371–372, 376, 378, 385
<i>service activities</i>	148, 163, 172, 174, 190–191, 207, 218–220, 223–225, 231–232, 234–237, 239, 275–282, 365, 381, 383
<i>sheep</i>	286, 289–291
<i>shelter</i>	145

<i>ship, see also: vessel</i>	252, 259, 340–344, 348, 351
<i>social benefit</i>	111, 144, 149, 152, 208
<i>social contributions</i>	206, 208–209, 213
<i>social exclusion</i>	109–122, 149, 152
<i>social protection</i>	135–152, 206, 210
<i>social protection expenditure</i>	152, 206
<i>social transfers</i>	111, 117
<i>social work</i>	148, 174, 190–191, 205, 207, 223, 231, 234, 237, 239, 277–282, 381, 383
<i>sole proprietor</i>	198, 202, 226, 228, 230, 240
<i>State Register of State and Local Government Agencies</i>	240
<i>Statistical Profile</i>	230–236, 240
<i>stillbirth</i>	60, 64
<i>student</i>	15, 32–33, 63, 74–75, 77–78, 90, 97
<i>student in higher education</i>	75, 82
<i>subsidiary</i>	213, 229–230, 240
<i>subsidy</i>	137, 147
<i>substitute home</i>	144–145
<i>tax burden</i>	206, 209, 213
<i>taxes</i>	51, 193, 205–206, 208–209, 213, 221, 278, 281
<i>teacher</i>	75, 78, 81
<i>telecommunications</i>	30, 220, 277–278, 304, 354, 356–357, 360
<i>television</i>	89, 94, 258
<i>theatre</i>	89, 92, 96, 98, 362
<i>tobacco</i>	30, 179, 219, 248, 253, 255, 268–269, 271–273
<i>tourism</i>	98, 294, 371–372, 376
<i>tourist (overnight visitor)</i>	19, 371–374, 376
<i>trade</i>	30, 187, 190–191, 200, 207, 218–220, 223, 229, 231, 235, 243–244, 262, 264, 267–268, 270, 274, 381
<i>trademark</i>	385
<i>traffic</i>	101, 339–340, 342, 347–348, 351
<i>traffic accident</i>	342, 349–351
<i>transit</i>	340–341, 347–348, 351
<i>transport</i>	30, 38–39, 50, 79, 81, 148, 163, 174, 179, 187, 190–191, 207, 218–220, 223–225, 231–232, 234–237, 239, 278, 294, 319, 321–322, 327, 339–342, 344–347, 351–352, 365, 381, 383
<i>transport equipment, see also: vehicle</i>	188, 220, 225, 243–246, 253, 279, 305–312
<i>transport of goods, see also: goods carried</i>	341, 346–348, 351
<i>tuberculosis</i>	125, 129–133
<i>turnover</i>	127, 176, 219, 221, 223–224, 229, 243, 245, 267–268, 270, 273, 277–280
<i>unemployed</i>	31, 63, 97, 107, 111–112, 114, 120–121, 137, 146–147, 151, 155–159, 164, 166–167
<i>unemployment</i>	29, 31–33, 111–112, 122, 137, 146–147, 149, 152, 155–159, 165–167
<i>unemployment allowance</i>	137, 146–147
<i>unemployment insurance</i>	122, 137, 146, 151–152, 206, 213
<i>unit labour cost</i>	30, 187
<i>urban area</i>	76, 329
<i>utility model</i>	385
<i>value added</i>	22, 30, 38, 187, 189–191, 195–196, 206, 219, 221, 224, 267, 274, 277–278, 280, 282, 302, 304
<i>vegetables</i>	248, 250, 253–255, 257, 285, 287–288, 291, 305–312
<i>vehicle, see also: transport equipment</i>	38, 42, 148, 163, 174, 190–191, 199, 201, 207, 223–225, 231–232, 234–236, 239, 252, 259, 267–268, 271–274, 305–312, 339, 342–344, 351, 365, 381, 383
<i>vessel, see also: ship</i>	253, 264, 295, 340–341, 344, 348
<i>visitor</i>	19, 33, 88, 371–374, 376
<i>vocational education</i>	15, 74–75, 78–79, 86, 159
<i>volume index</i>	273, 306, 316, 330
<i>wages and salaries</i>	18, 32, 171–176, 193, 332
<i>waste</i>	37–38, 40–43, 47–52, 163, 174, 180, 190–191, 207, 223–225, 231–232, 234–237, 239, 248, 250, 255–256, 268, 271, 318–319, 321, 327, 365, 381, 383
<i>wholesale sales</i>	148, 163, 174, 184, 190–191, 207, 219–220, 223–225, 229, 231–232, 234–237, 239, 267–268, 271–272, 365, 381, 383

<i>wholesale trade</i>	218–219, 267–268, 270–271
<i>wild game</i>	295, 298
<i>wood</i>	38–40, 46, 218–220, 243, 246, 250, 253, 256, 294, 298, 302, 304–312, 315, 318–319, 321
<i>working-age population</i>	13, 31–32, 155–157, 170
<i>yield</i>	21, 285, 288–290, 295

Märkide seletus*Explanation of symbols*

...	andmeid ei ole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad / <i>data not available</i>
..	mõiste ei ole rakendatav / <i>category not applicable</i>
–	nähtust ei esinenud / <i>magnitude nil</i>
x	andmete avaldamist ei võimalda andmekaitse põhimõte / <i>data are confidential</i>
0/0,0	näitaja väärtus alla poole kasutatud mõõtühikust / <i>magnitude less than half of the unit employed</i>
M/M	mehed/ <i>males</i>
N/F	naised/ <i>females</i>
K/T	kokku/ <i>total</i>
EL-28	Euroopa Liidu 28 liikmesriiki
EU-28	<i>28 Member States of the European Union</i>
EMTAK	Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (põhineb Euroopa Ühenduse majandustegevusalade statistilisel klassifikaatoril NACE)
EMTAK	<i>Estonian Classification of Economic Activities (based on NACE – the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)</i>

Väärtuste koondandmed võivad ümardamise tõttu liidetavate väärtuste summast erineda.
Due to rounding, the totals of values may not equal the exact sum of the values.

Euroopa Liidu (EL) riigid (seisuga 31.12.2015): Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Suurbritannia, Taani, Tšehhi, Ungari

Euroala riigid (seisuga 01.01.2016): Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Holland, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome

Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) riigid: Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Holland, Iirimaa, Iisrael, Island, Itaalia, Jaapan, Kanada, Korea, Kreeka, Luksemburg, Mehhiko, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Suurbritannia, Šveits, Taani, Tšehhi, Tšiili, Türgi, Ungari, Uus-Meremaa

Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) riigid: Armeenia, Aserbaidžaan, Kasahstan, Kõrgõzstan, Moldova, Tadžikistan, Türkmenistan, Ukraina, Usbekistan, Valgevene, Venemaa

European Union (EU) countries (as at 31 December 2015): *Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, United Kingdom*

Euro area countries (as at 1 January 2016): *Austria, Belgium, Cyprus, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain*

Member countries of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD): *Australia, Austria, Belgium, Canada, Chile, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Israel, Italy, Japan, Korea, Luxembourg, Mexico,*

Netherlands, New Zealand, Norway, Poland, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, United Kingdom, United States of America

Member countries of the Commonwealth of Independent States (CIS): *Armenia, Azerbaijan, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Russia, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, Uzbekistan*